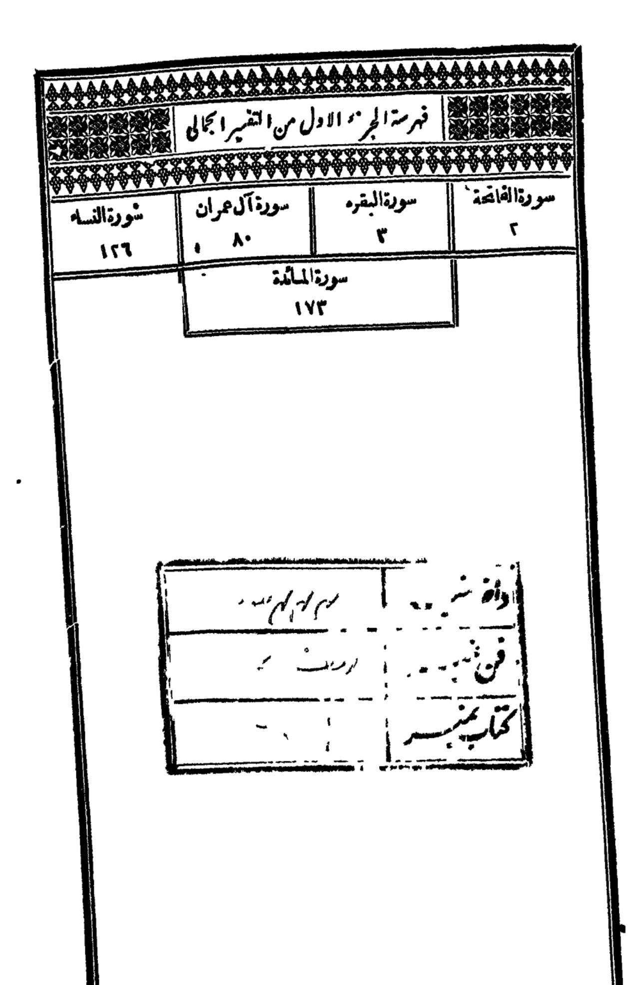

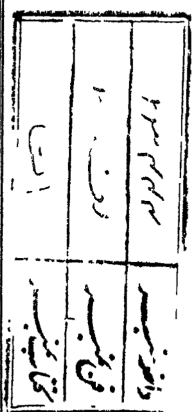
فهرسة الجزء الاول من التفسير الجمالي

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمد لمن تفرد بالقدم وكل شئ سواه مسبوق بالعدم وهو الرحمن علم القرآن وهو المبارك الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا وارسل رسوله شاهدا ومبشرا ونذیرا وداعیا الی الله باذنه وسراجا منیرا وقال وبشر المؤمنین بأن لهم من الله فضلا کبیرا

ابیات

حمدی که برکهر بود از وی دکان جان	شکری که برشکر بود از وی دهان جان
حمدی که جان بیان کندش از ادای دل	شکری که دل ادا کندش از بیان جان
حمدی که در قلادهٔ انعام در کشد	لولوز بحر خاطر وکوهر ز کان جان
حمدی که در عزیمت کلشن سرای قدس	بربام عرش بر دود از نردبان جان
حمدی که چون هما فکند سایهٔ شرف	براوج بارکاه قدم زاشیان جان
بادا نثار بارکه واجب الوجود	بستایدش مکر دل من از زبان جان
مانند آفتاب جهانتاب روشن است	آثار پاد شاهئ او در جهان جان

وازکی الصلوات واشرف التسلیمات علی مهبط جبریل ومحل الوحی والتنزیل ومورد القرآن الکریم المنعوت بانک لعلی خلق عظیم وبما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی

شعر

وهو الذی ببیانه ولسانه	هدی الانام ونزل التنزیل
عن فضله نطق الکتاب وبشرت	بقدومه التوراة والانجیل

ابیات

درجان چوکرد منزل جانان ما محمد — صدد رکشاد دودل از جان ما محمد
ازدرد زخم عصیان ما را چه غم چو سازد — از مرهم شفاعت درمان ما محمد
از امتان دیگر ما آمدیم برسر — آنرا که نیست باور برهان ما محمد

والصلاة والسلام على آله وأصحابه وازواجه وذريته وأهل بيته أجمعين برحمتك

يا ارحم الراحمين

على ارواحهم تحف التحايا — من الله الذى خلق البرايا

(امابعد) فيقول اذل الخليقة بل لاشئ فى الحقيقة الذى لاقدرله ولاقدر ولاتخل
له ولاسدر محمد حسين بن الشيخ محمد اسمعيل الهندى الدهلوى الحتير المشتهر
بالنقير كه چون صرف همت عالى خادم تنزيل جلالى معلم معنئ قرآن مروج
تفاسير كلام الرحمن فخر هندوستان عالى دودمان دردمند مؤمنين حميم مسلمين
محب مساكين راس الموحدين نائب سيد المرسلين مولانا شيخ محمد جمال الدين
ادامه الله الحق المبين على رؤس المستفيدين هندى دهلوى در تعليم معنى قرآن
مجيد ابواب فتوح برروى اهل هندوستان وافغانستان كشود وآنچنان در تعليم
ترجمهٔ هنديهٔ قادريه ورفيعيه برداخت كه هركس راه هدايت شناخت سپس
علم استحصال ترجمهٔ فارسيهٔ فتح الرحمن درزبان افغانى افراخت و بعد انطباعش
بخط جلى هديهٔ افغانستان ساخت اكنون در وفور اشتياق اهداى اين هديهٔ
مرضيه اعنى معنى اعجاز خير البريه عليه الصلاة والتحيه درزبان تركيه بسوى
تركستان ذى شوكت وشان ازبهر انتفاع خواص وعوام آن ممالك بمنافع فهم
معنى كلام رب الافلاك ترك خور وخواب نمود وغم خيرسگاليهاى آن ممالك دلشان
ازدست ربود و بوساطت عالم كامل جامع معقول ومنقول حاوى فروع واصول
علامه ذكى ماهر بزبان تركى نائب سيد الانس والجان مولانا محمد خيرالدين خان
هندى حيدرابادى سلمه الله الولى الهادى آن بيكر حور منظر اعنى فتح الرحمن
فارسيه را در پيرايهٔ كلمات تركيه آورده بارسال اين فقير حقير الذى يصدق عليه رب
اشعث اغبر مدفوع بالابواب از ممالك هندوستان در بلدهٔ طيبهٔ مصر صانها الله تعالى
عن الفساد الى يوم التناد فى شهور سنة اربع وتسعين بعد الالف والمائتين
در اشرف مطابع گيهان اعنى مطبعهٔ خديويهٔ مصريه از كالبد طبع برآورده جانى
در قالب مردگان غفلت انداخت وارواح ذاكرين الله وشاغلين بالله را براحت

بی پایان نواخت تقبل الله منه وجعل سعیه مشکورا واعطاه به نضرة وسرورا وهو علی کل شیٔ قدیر وبالاجابة جدیر * وانی سمیت هذا الکتاب المستطاب التفسیر الترکیبة بالتفسیر الجمالی علی التنزیل الجلالی مراعاة للنسبة باسم مولانا محمد جمال الدین دامت رفعته فی الدنیا والدین ولقبته بمبین القرآن بالترکیبه ترجمة فتح الرحمن بالفارسیه فبادروا الیه أیها المؤمنون المشتاقون لعلکم بتعلیمه وتعلمه تفلحون واکر کوئی که فتح الرحمن چیست ومضاف الیه آن کیست میکویم که فتح الرحمن اسم سامی ترجمهٔ مقبولهٔ قرآن مجید عربی در زبان فارسیست ومقبول زبان آنان فرس از اهل هند ومطبوع طبائع خاص وعام اهل فارس وسائر بلاد یست وچرا نبود که معلم معنی کلام ملک العلام رب العباد ومذکر یوم التناد والمیعاد والمعادست اسمش موافق مسماست والفاظش مطابق معنی قلیل المبانی است وکثیر المعانی انموذج شجر خلدست طویل الظلال وشاهد مهر طلعت منور قلوب مظلمه است در حسن وجمال وچکونه نباشد که مترجمش افضل علمای متأخرینست ورأس الموحدین رئیس المحدثین سند المفسرین ینابیع علوم الدین اسوة العارفین مرشد السالکین نائب سید المرسلین فخر الاماثل والاشباه ذی المجد والکرامة والمقامات العالیة والجاه امام فئة غالبهٔ اهل توحید الله وعامل السنة السنیة لوجه الله والمبتغی لمرضات الله معلم کتاب الله والهادی الی هدی رسول الله المتبتل الی الله عما سوی الله شاه ولی الله الهندی الدهلوی ابن شاه عبد الرحیم ادخلهما الله تعالی بحبوحة جنات النعیم

امام له فضل جلیل ورفعة	تجل عن الاحصاء فی وصف شاعر
فلا زال قبر فیه عاطر جسمه	ندیا بغیث الرحمة المتواتر

عمرها در حرم محترم بلد امین شبها بسحر آورد واکتساب اکثر علوم درام القری نمود علامه فهامه در شهرت کرمیٔ هنکامه دارد وصاحب تصانیف کثیره است تفسیر فتح الرحمن ترجمهٔ فارسیهٔ قرآن وحجة الله البالغه بعربیه در اسرار شریعه وعقد الجید فی احکام الاجتهاد والتقلید بعربی وازالة الخفاء عن خلافة الخلفاء درفارسی کتاب کبیر دلپذیر از مصنفات مشهورهٔ اوست من شاء فلیطلب من الهند

الابیات من الفقیر

سراج سر حق تنویر مشکات ولی الله	بصیرت چون نباشد قسمت ذات ولی الله

راجلای بدیهیات بین فضل وکمال او
زنأ لیقات برخیر وسعادات ولی الله

نقی وزاهد واواه وذاکر ازصفات اوست
ولی الله دارد جمله آیات ولی الله

بنارحب دنیا کی بسوزی ای اسیر نفس
نگاه دل یاری چون بجنات ولی الله

بظاهر وقف تدریس وبباطن محو مقصودی
تعالی الله چه معمور است اوقات ولی الله

دمش درآمد ورفت خودش چون شیشهٔ ساعت
مهیا برد هر حفظ ساعات ولی الله

قبول کاروبارش مخبرست ازاجتباء خاص
ببین ابدل مقامات رفیعات ولی الله

بیکدم مندرس شد هر بنای کفر هند ازدین
چو شد سلطان درس برد راسات ولی الله

چو تفسیر کریمش درلغات هر زبان پیوست
دلا بعد وفاتش بین کرامات ولی الله

غلامت راحت روح جهانی شد دهی یارب
بجنتهای روحانی مقامات ولی الله

فقیرم من زخدام غلامت یا غنی فردا
بیابم کاش درجنت ملاقات ولی الله

وازاولادش خلف کبیر فاضل وفضل مولانا شاه عبد العزیز صاحب تفسیر فتح
العزیز ودیگر تصانیف کثیره وخلف ثانی مولانا رفیع الدین صاحب ترجمهٔ هندیهٔ
قرآن تحت کل لفظ فرقان وثالث مولانا عبد القادر صاحب ترجمهٔ هندیهٔ مختصره
بر کلام رب أعلی بیان حاصل معنی واز أولاد بنات بسرش یعنی شاه عبد العزیز
رحمه الله حبر کامل محدث فاضل مشهور آفاق مولانا اسحق مرحوم وبرادرش
مولانا یعقوب ازمهاجرین مجاورین مکهٔ معظمه بودند رحمهم الله تعالی ومولانا
الشیخ محمد جمال الدین باعث این تفسیر مبین ازارشد تلامذهٔ مولانا اسحق است
فالرجاء من الناظرین أن یشرکوا فی دعائهم الخیر من بذل جهده فی ترویجه
ومن ألفه وطبعه وسعی فی أمره وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین

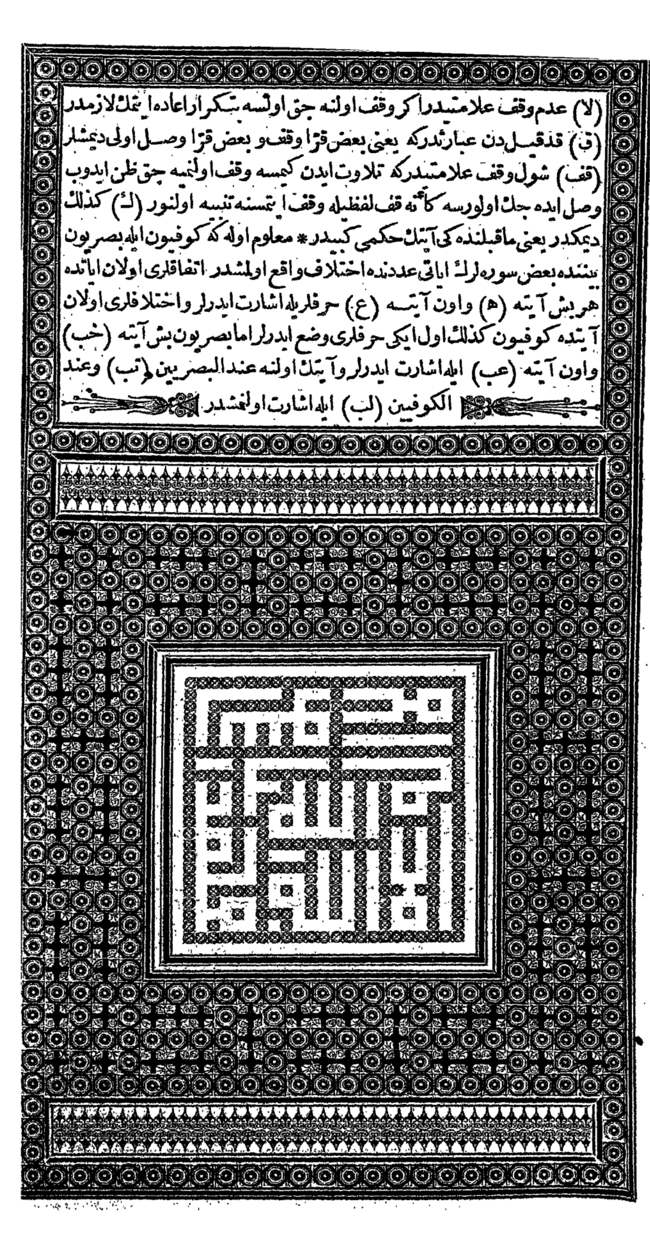
بسم الله الرحمن الرحيم والحمد لله السميع العليم وصلى الله على افضل رسله
المبعوث لبيان افضل سبله وبعد فيقول المتوسل الى الله بالجاه الفاروقى ابراهيم
عبد الغفار الدسوقى مصحح دار الطباعه اعانه الله على اداء واجب هذه الصناعه
ان فتح الرحمن فى تفسير القرآن الفائق المبانى الرائق المعانى الحائز لبديع
التبيان الشريف بشرف الفرقان قد اعتنى مؤلفه المفضل بالاقتصار فيه على
ما عليه المعوّل فكان فى البيان كافيا ومن داء الجهل شافيا ليس بالطويل الممل
ولا بالمختصر المخل وقد ترجمه من اللغة العربية الى اللغة الفارسية منذ زمان
قديم شاه ولى الله بن شاه عبد الرحيم الهندى الدهلوى ولما أعجب مسلكه العالم
العلامة الحبر البحر الفهامة وارث العلم النبوى الماهر جمال الدين الهندى
الدهلوى تلميذ الشيخ اسحق حفيد شاه ولى الله بن شاه عبد الرحيم ورغب فى ترجمته
الى اللغة التركية لينتفع به ابناء اهل هذه اللغة البهية التمس من المولى العالم العامل
حاوى ما تفرق من اشتات الفضائل الحائز للمعقول والمنقول مالك زمام الذكاء
والمحصول المطبق بين الفروع والاصول وارث سيد الانس والجان المولى خير
الدين خان الهندى الحيدرابادى الشهير فضله بين الحاضر والبادى أن يترجمه الى
اللغة المذكورة فترجمه اليها وسماه بالتفسير الجمالى على التنزيل الجلالى ولتكثير
نسخ هذا التفسير رغب فى طبعه جم غفير وقد انتخب للارسال بهذا السعى
الاخروى الامثل المبجل الشيخ محمد حسين بن اسمعيل الهندى الدهلوى والحمد لله
وكفى وسلام على عباده الذين اصطفى

ترکی مصححی نجیب افندینك تقریظلریدر

اعلم علمای دوران امثل اماثل عصر وزمان مقتدای اهل تحقیق پیشوای ارباب
تدقیق اسوة المدرسین فخر المفسرین مولانا محمد جمال الدین هندی دهلوی
حضرتلری علم تفسیر کلام ربانی وایضاح معنی قرآنی یه اهتمام وتدریس کتب
نفیس ایله امرار اوقات وایام ایتمکده اولوب گفتار درربارلریله تشنیف سامعهٔ
خاص وعام وافادات فیض غایاتلریله احیای قلوب انام ایدرلك اهالی هندوستانی
مستفید بیورورلردی خصوصا شیخ کامل واستاد فاضللری اولان شیخ اسحق
دهلوینك جد امجدلری شاه ولی الله حضرتلرینك فارسیه ترجمه ایتمش اولدقلری فتح
الرحمن نام تفسیر اجل تفاسیر وتبیین معانی قرآنیده بی نظیر اولمغله بك معتنالری
اولوب نشرینی التزام وبین الانام شهرت بولمسنی خواهش تام بیورمالریله لغت

أفغانی یه اولان ترجمه لرینی دخی دردست استحصال ایدوب هندمطبعه لرنده جلی
خطله طبع ایتدیره رك افغانستان اهالی فضائل نشانلرینه برکذار ایلشلرایدی واول
شاهد مقصود درندان هندوستان وعاشقان افغانستان بزم عرفانلرینه همدم
اولمقده ایسه ده یاران ترکان وصال جانفزالرینه واصل ودلتشنکان روسیان
زلال لعل محیا تبخشالرینه نائل اوله مدقلرینه بودفعه مولانای مشار الیه اول
مخدرهٔ زیبانك روی دلارا سندن پردهٔ موانعی رفع وازاله اولنوب بالای خوش
ادا سی نوجامهٔ ترکیه ایله تزیین قلمنسی مشاطهٔ نوعروس معانی صورتکرنکارخانهٔ
مبانی لسان ترکی یه آشنا فاضل یکتا چابکسوار میدان تحقیق بالابر وازاوج
تدقیق عالم عامل عمدهٔ اماثل وارث سید انس وجان مولانا محمد خیرالدین خان
هندی حیدرابادی حضرتلرندن التماس بیوردقلرنده ارادهٔ فاضلانه لرینه بالامتثال
اول نازنین حوری مثالك بالای رعنا سنه اکسای کسای ترکی ایلیوب وبعض فوائد
وایضاحات الحاقیله تزیین وتوشیح بیوردیلر کرچه مولانای مشار الیه ابنای ترکه
بو نسکله بر تحفهٔ جهانقیمت احسان واهدا بیورمشلردر فقط کندیلرینه دخی برعمر
ثانی مشابه سنده واقع اولمشکه نام نامی فاضلانه لری تاانتهای روزکار جریدهٔ عالمده
ثابت وبرقرار اولوب لسان انسانده خیرایله یاد وتذکار اولنغه بادی ومدار اولمشدر
ومدت قلیله ده نسخه لرینك تکثیریله اقطار عالمده اشتهار وانتشاری دستکاه
طبعه وضعه توقف ایتدیکندن خدیویت جلیلهٔ مصریه ده مشهور آفاق اولان
بولاق مطبعهٔ عامره سنده طبع وتمثیلی مناسب کورمش اولمریله اشبو خصوصه
فاضل کامل الشیخ محمد حسین بن الشیخ محمد اسمعیل الهندی الدهلوی حضرتلرینی
خطهٔ مصریه یه سوق وروان بیورمشلردر واشبو کتاب عالیعنوان ترجمهٔ قرآن
اولدقدن بشقه تفسیره متعلق برنیجه فوائدی دخی مشتمل اولمغله ترجمه ایله فوائدلك
بینی فرق اولوب مطالعه سنده سهولت اولمسیچون مؤلف حضرتلری ترجمه یه (ت)
وفائده یه (ف) حرفلریله اشارت بیورمشلردر کذلك رسم مصحفده متعارف اولان
وقف وابتدا وتقسیم آیات ورؤس آیات رموزلرینی دخی ثبت وتحریر بیوروب
تلاوت قرآن ایدنلره بونسکله برفائدهٔ دیکر بخش ایتمشلر اولمغله رموزمذکوره لرك
ایضاحی فائده دن غیرخالی اولدیغندن بروجه زیر ایضاحلرینه ابتدار اولندی
(م) وقف لازم علامتیدرکه وصل اولورسه معنی فاسد اولور (ط) وقف مطلق
علامتیدرکه لزوم وجواز ورخصت ایله مقید دکلدر (ج) وقف جائز علامتیدرکه
وقف ایتمك ووصل ایتمك جائز ایسه ده وقف ایتمك اولادر (ص) مرخص
علامتیدرکه نفس کسلدیکی وقت وقف ایتمکه رخصت اولوب بردخی اعاده ایتمك
لازم کلمز (ز) مجوز علامتیدرکه وقف ووصل جائز ایسه ده وصل ایتمك أولادر

(لا) عدم وقف علامتیدر اکر وقف اولنه جق اولسه تکرار اعاده ایتمك لازمدر
(ق) قد قیل دن عبارتدر که یعنی بعض قرّا وقف و بعض قرّا وصل اولی دیمشلر
(قف) شول وقف علامتیدر که تلاوت ایدن کیمسه وقف اولنمیه جق ظن ایدوب
وصل ایده جك اولورسه کأنّه قف لفظیله وقف ایتمسنه تنبیه اولنور (ك) کذلك
دیمکدر یعنی ماقبلنده کی آیتك حکمی کبیدر * معلوم اوله که کوفیون ایله بصریون
بیننده بعض سوره لرك ایاتی عددنده اختلاف واقع اولمشدر اتفاقلری اولان ایاتده
هر بش آیته (ه) واون آیتـه (ع) حرفلریله اشارت ایدرلر واختلافلری اولان
آیتده کوفیون کذلك اول ایکی حرفلری وضع ایدرلر اما بصریون بش آیته (خب)
واون آیته (عب) ایله اشارت ایدرلر وآیتك اولنه عند البصریین (تب) وعند
الکوفیین (لب) ایله اشارت اولنمشدر

بمطبعة بولاق مصر القاهرة المحمية

سورة الفاتحة مكية ومدنية
وهي سبع آيات

فاتحه سوره سی مكی در ودخی مدنی در
واشبو سوره يدی آيتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

اسر كيجی بغشليجی اولان اللهك آديله اوقورم

(الحمد لله رب العالمين) لا ت اوكك الله تعالی يه عالملری بسليجی اولان ف انسان عالمی وجن عالمی وملائكه عالمی وقلان عالملرى شاملدر (الرحمن الرحيم) ت اسر كيجی محبت ايديجی (مالك يوم الدين) ط ت جزا كوننك مالكی (اياك نعبد واياك نستعين) ط ت انجق سكا طبررز وانجق سندن ياردم استرز (اهدنا الصراط المستقيم) لا ت بزلره كوستر طوغری اولان يولی (صراط الذين انعمت عليهم) لا ت انلرك يولی كه انعام ايتدك اوزرلرينه (غير المغضوب عليهم ولا الضالين) ت اوزرلرينه غضب اولنمشلرك ويولن شاشرمشلرك يولنك غيريسی ف منعم عليه اولان كسنه لردن مرادی درت بلوكدر انبياء وصديقين وشهداء وصالحين وغضب اولنمشلردن مرادی يهودلردر وآزغونلردن مرادی نصارا درلر ف بو سوره يی الله تعالی قوللرينك دلی اوزره بيورمشدركه بويله ديه اولسونلر

سورة البقرة مدنية وهی مائتان وست وثمانون آية

سورهٔ بقره مدنیه در و بو سوره ایکی یوز سکسان آلتی و بایدی آیتدر

بسم الله الرحمن الرحیم

اسرکیجی بغشایجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(الٓمٓ)(ج) ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ) ج ت شو كتابده هيچ شبهه يوقدر (هُدًى لِلْمُتَّقِينَ) لا
ت طوغری یول کوستریجیدر صاقنجی کسنه لره (الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ) ت انلرکه
اینانیورلر کورمدکارینه (وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ) ت ومداومت ایدرلر نمازه (وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ) لا ت واول شیدن که انلره رزق ویردك خرج ایدرلر (وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ
إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ) ت واول کسنه لرکه ایمان کتوررلر اولشیئه
که نازل اولدی سنك جانبکه واولشیئه که آنلردن اول اینمش اولدی سندن اول وآخرته آنلر یقین
ایدرلر (أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ) ت آنلردر هدایت اوزرنه کندی ربلری طرفندن
(وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) ه ت وآنلردر نجات بولنلر (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا) ت البته شونلر که
کافر اولدیلر (سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنْذَرْتَهُمْ) ت برابردر آنلرك یاننده کرکسه تخویف ایت آنلری

(أَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) حب ت ويا خود قورقتمه ايمان كتورمزلر (خَتَمَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ)
ت الله سبحانه آنلرڭ قلبلرى اوزرينه مهر اوردى تاكه حق فهم ايتميه لر (وَعَلٰى سَمْعِهِمْ) ت
وقولاقلرى اوزره دخى مهر اوردى تاكه طوغرى سوز ايشتميه لر (وَعَلٰى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ) ز ت
وآنلرڭ كوزلرى اوزرنده پرده واردر (وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت وآنلر ايچون بيوك عذاب واردر
(وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ) ت وانساندن بعض كسنه لر واردركه ديرلر
ايمان كتوردك الله سبحانه يه وقيامت كوننه (وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ) م ت حالبوكه آنلر ايمانه
كلمامشلردر (يُخَادِعُونَ اللّٰهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا) ج ت الداديورلر الله سبحانه يى وايمان كتورنلرى
(وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ) ت وحقيقتده الداتمزلر مكر كندو نفسلرينى الدادرلر
وخبردار اولمزلر (فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ) لا ت آنلرڭ يوركلرنده خسته لق واردر (فَزَادَهُمُ اللّٰهُ
مَرَضًا) ج ت پس الله زياده قلدى خسته لغى آنلره (وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ) ت
وآنلر ايچون عذاب اليم وار اول سببدنكه يلان ديديلر ف آنلرڭ كيفسزلكنڭ بريسى
شودركه آنلرڭ قلبى سومديكى دينى علاجسزلق يوزندن قبول ايتديلر والله تعالى بر
كيفسزلك دخى زياده قلديكه آنلره جهاده امر ايتدى پس احبابلرى ايله محاربه ايتمك وقوع
بولدى (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ) لا ت وچونكه دينلسه آنلره يريوزنده فنالق
ايتميكز (قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ) عب ت ديرلركه بز اصلاحدن غيرى برشى ايديجى دكلز
(أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلٰكِنْ لَا يَشْعُرُونَ) ت آكاه اولكه آنلردر فنا وفساد اشليان ولكن
بيلمزلر (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ) ت وچون آنلره دينلسه كه ايمان كتوركز
نيجه كه انسانلر ايمان كتورديلر (قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ) طت ديرلركه آيا ايمان
كتورورميز نيجه كه ايمان كتورديلر عقلسزلر (أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلٰكِنْ لَا يَعْلَمُونَ) ت خبردار
اول حقيقتده عقلسز آنلردر لكن بيلمزلر (وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا) ج ت ووقتاكه
ملاقات ايتسه لر ايمان كتورنلره ديرلركه بز دخى ايمان كتورمشز (وَإِذَا خَلَوْا إِلٰى شَيَاطِينِهِمْ) لا

ت وبچانكه يا الكزا وغراسه لر شيطانلرينه يعني بيوكلرينه (قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ
مُسْتَهْزِئُونَ) ت ديرلركه البته بزلر سزكله يز وبز اسلامى اظهار ايدرلك استهزا ايديورز (اللَّهُ
يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ) ت الله سبحانه استهزا ايدر آنلره ومهلت ويرر آنلره
كندو طغيانلرنده متحيرا ولدقلرى حالده (أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ) ص ت وآنلر
اول كسنه لردركه آزغنلغى هدايت بدلنه صاتون آلديلر (فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ) صح ت پس فائده بولمدى آنلرك تجارتلرى وضلالتده قالوب هدايت بولمديلر
(مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا) ج ت آنلرك مثلى شول كسنه نك مثلى كبيدركه يولى
كورمك ايچون اوديا قدى (فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ) ت پس چقان كيم اول اود روشن ايتدى
وايشقلندردى چوره سنده كى نسنه لرى (ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ) ت الله سبحانه آنلرك نورينى
كيدردى (وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ) ت وانلرى قرانقولقلرده برشى كورمز اولدقلرى
حالده براقدى (صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ) لا ت انلر صاغردرلر لالدرلر كوردرلر پس قائغزلر

ف حاصل مثل اولدركه منافقلرك اعمالى بالكليه حبط وباطل اولور نتكم اول جماعتك اودى
سوندكى كبى ف ٢ حاصل مثل اولدركه منافقلر ظلمات نفسانيه يه باعتبار نچانكه مواعظ
بليغه يى استماع ايدرلر فى الجمله متنبه اولورلر لكن فائده ويرمز شول مسافرلر كبيكه قرانلق
كيجه ده يولده حيران قالورلر وبرقده برايكى قدم يورولر وبردخى طورورلر ف ٣ يعنى الله
سبحانه پيغمبرمز صلى الله تعالى عليه وسلم سببيله دين اسلامى آيدين وروشن ايلدى وخلق
ايسه دين اسلامه هدايت بولديلر ومنافقلر شو وقتده كور وكورمز اولديلر نچانكه كوز كورميه
چراغ ومشعله ايشه يرار نوليديكه خالص كور اولوب بريدكى استعداديله هدايت بوله ايدى
يا بركسنه دن نصيب شدكليه ايدى ونچانكه صاغر ولال وكور اولسه نصل يول بولور ومنافقلرك
عقل كوزلرى يوقدركه برشى بيله لر ونه بريول كوستريجى يه رجوع ايدرلركه آنلرك الله ريني
طوتوب ونه الله سبحانه نك كلامى صدقله دكارلر اشبو مثللو كسنه دن اميد طوتلمزكه حقه رجوع
ايده (أَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ) ج ت ياخود مثللرى كوكدن شدتله
دوكيلن يغمور مثليدركه آنده قات قات قرانقولقلر وكوك كورلتيسى وشمشك واردر
(يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ) ط ت آنلر شدتلو اوازلردن [illegible]

اولم کاورقورقوسیله بارمقلرینی قولقلرینه صوقرلر (وَاللّٰهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ) ت والله سبحانه احاطه ایدیجیدر کافرلری (يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ) ت قریب اولورکه شمشك چالوب قاشدورر آنلرك کوزلرینك نورنی (كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ) ق ت هر بارکه شمشك آنلره یولی ایشقلندیره آندہ یورورلر (وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا) ط ت وچانکه آنلره قرانقلق ویره طوررلر (وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ) ط ت الله سبحانه دیلر ایسه کیدررآنلرك ایشتمسنی وکوزلرینی (إِنَّ اللّٰهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ع ت تحقیق الله سبحانه هر برشئ اوزرینه قادردر

ف یعنی دین اسلامده آز بحق محنت واردر وآخرده هب جمله سی نعمتدر شول یغمور مثلیکه اوّل آنده یلدرم آوازی وصاعقه خوفی اولیور وآخرده کـکسلك وآبادانلق آندن اولور ومنافقلر ایسه قتلق اره سنده اوّل قورقلو وخوفلی اولیورلر آنلرك اوکلرینه آفت و بلا کلیورکه یلدرمسنده کاهیجه آیدنلق وکاهیجه قرانقولق اولیور انك کبی منافقلرك قلبنده کاهیجه اقرار وکاهیجه انکار بولنور ف ۲ الله سبحانه سوره نك ابتداسندن بورایه قدر اوچ کروهك احوالنی بیان ایلدی اوّل مؤمن ایکنجی کافرلرکه آنلرك قلبلری مهرلنمشدر یعنی آنلرك نصیبنده ایمان یوقدر اوچنجی منافقلرکه ظاهرده مسلماندررلر وقلبلری برطرفه مائل دکل بلکه مذبذبدررلر (يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ) ت ای مردملر سزی خلق ایدن ربکزه عبادت ایدك (وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) ت وسزدن اوکدین کچن کسنه لری دخی خلق ایتدی شاید سز اول عبادت سببیله اهل تقوی اوله سز (الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا) ت اول رب که سزلك ایچون یری یایلش ودوشنمش یتاق قلدی (وَالسَّمَاءَ بِنَاءً) ت وکوکی سقف قلدی (وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً) ت وکوکدن صو نازل قلدی (فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ) ت صکره اول صو سببیله ثمرات نوعلرندن سزلك ایچون رزق اخراج ایتدی (فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ أَنْدَادًا) ت پس الله سبحانه ایچون امثال اعتقاد قیلمیکز (وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت وسز بیلیورسز (وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ) ت واکر اولسکز شك وشبهه ده (مِمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا) بزم نازل قلدیغمز شیدن عبدیمز اوزرینه یعنی قرآندن (فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِهِ) ت پس کتورکز انك مثلی برسوره (وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ) ت وچاغرلك اللهدن غیری مدد

کارلر کزی (إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ) ت اکر اولسکز طوغری دیجیلر (فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا)
ت پس اکر کتوره مزسکز والبته ایده مزسکز (فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ)
ت پس صاقنك اول اوددنکه آنك آتشنی علاولندریجی انساندر وطاشلردر (أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ)
ت مهیا اولنمشدر کافرلر ایچون (وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ) ت وتبشیرایت
وسویندر اول کمسنه لریکه ایمان کتوردیلر وایشلدیلر ایو عمللری (أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ) ت البته انلر ایچون واردر باغچه لرکه انلرك آلتنده ایرمقلر آقروجاری اولور
(كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِن ثَمَرَةٍ رِّزْقًا) ت هروقتکه رزق اطعام اولنه لر جنتك یمشندن (قَالُوا هَٰذَا
الَّذِي رُزِقْنَا مِن قَبْلُ) ت دیرلر اشبو اول میوه درکه دنیاده بوندن اوّلجه ده اطعام اولنمش ایدك
(وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا) ت وآنلره بربرینه بکزر میوه لر ویریلور ف یعنی کوزل وپسندیده
خاطر اولان نیمتلردن برشی اهل جنتدن فوت اولمزکه خاطرلرینه کدر وغبار حاصل اوله ف ۲
یعنی جنتك یمشلرنك طاتی بشقه بشقه درا کرچه صورتده برابر اولسه لرده چانکه جنت اهلی
برمیوه کوردکده دیرلرکه اشبو شول میوه درکه اولجه یدیك وقتا که برلر طاتنی بیلورلرکه
بشقه درا اولکی دکل (وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت وآنلر ایچون آنده قاریلر
واردرکه طاهر وآریتمشدرلر وآنلر آنده دائمدرلر (إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَن يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً
فَمَا فَوْقَهَا) ت البته الله اوتانمزوحیا ایتمز آندنکه مثل کتوره بعوضه وسوری سنك حالنی
وآندن بیوك اولانی (فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ) ت فاما اول کمسنه لرکه
ایمان کتوردیلر بیلیورلرکه شو مثل طوغریدر ربلری جانبدن (وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا
أَرَادَ اللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلًا) ت واما اول کمسنه لرکه کافردولر دیرلرنه شیئ ایستمشدر الله اشبو مثلدن
ف کافرلر وقتا که ذبابك وسوری سنك واورمجکك ذکرین قرآنده ایشتدیلر طعن ایدوب
سویلدیلرکه الله سبحانه شو اشیاء خسیسه یی ذکردن نه مراد ایدر اشبو آیت نازل اولدی
(يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا) ت الله آزدیر شو مثل سببیله چوق کمسنه لری وهدایت
ویریر اول مثل سببیله چوق کمسنه لره (وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ) وآزغین قلمز شو مثل سببیله

مكرا آنلريكه فنا ايشلودرلر يعنى ايمان حدندن خارجدرلر وطوغرى يولدن صپان كسنه درلر
(الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ) ص ت اول فاسقلر كه بوزرلر الله سبحانه يه
اولان عهدلرينى محكم قلدقدنصكره (وَيَقْطَعُونَ مَا اَمَرَ اللّٰهُ بِهِ اَنْ يُوصَلَ) ت وقطع ايدرلر
وكسرلر اول شيئ كه الله سبحانه امر ايتمش باغلنمسيله ووصل اولنمسيله (وَيُفْسِدُونَ فِي الْاَرْضِ) ط
ت وفساد ايدرلر يريوزنده (اُولٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) آنلردرزيان وخسران اهلى ف قرآن
شريفده بشقه يرده اورمجكك مثالنى ذكر بيورمشلردر وبر بشقه محلده سينكك مثالنى ذكر
بيورديلر آنلك اوزرينه كافرلر عيب طوتوب ديمش ايديلر كه اللهك شانى بويله دكلدر كه بو اشيايى
ذكر ايده اكر بو اللهك كلامى اولسه ايدى انده بويله اشيانك ذكرى اولمازايدى بونلك ارزره
بو ايكى آيتلرى نازل بيورديلر (كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللّٰهِ) ت نه جهتدن كافر اولييورسكز الله
تعالى يه (وَكُنْتُمْ اَمْوَاتًا فَاَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ) ت وحالبوكه جانسزلر
واوليلر ايديكز پس ديرى قلدى سزى صكره اولدرسزى صكره بردخى ديرلدرسزلرى صكره الله
سبحانه جانبنه رد اولنورسكز (هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْاَرْضِ جَمِيعًا) ق ت اول خدادر كه
خلق وايجاد ايلدى سزلك ايجون يرده اولان شيلرك كليسنى (ثُمَّ اسْتَوَى اِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ
سَبْعَ سَمٰوَاتٍ) ط ت صكره توجه ايتدى كوكك جانبنه پس درست ايتدى ويدى قات ايلدى اشبو يدى
كوكلرى (وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ع ت واول هب جمله شيلرى بيليجيدر (وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰئِكَةِ
اِنِّي جَاعِلٌ فِي الْاَرْضِ خَلِيفَةً) ع ت وذكرايت شو وقتيكه بيوردى سنك ربك ملائكه لره
البته يرده برخليفه يرادر وايجاد ايدرم (قَالُوا اَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ) ج ت
ديديلر اياياراد ميسين يرده بركسنه يي كه فساد ايده آنده وقانلر دوكه (وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ
وَنُقَدِّسُ لَكَ) ط ت حالبوكه بزلر تسبيح ايدرز سنك حمديكه ملتبس اولديغمز حالده وسنى
تقديس وپاككلكى اقرار ايدرز (قَالَ اِنِّي اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ) ت بيوردى البته بن بيلورم بر
شيئيكه سزبيلمزسكز (وَعَلَّمَ آدَمَ الْاَسْمَاءَ كُلَّهَا) ت واوكرتدى آدمه مخلوقاتك اسمالرينك
تمامنى (ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلٰئِكَةِ) ت صكره اولشيلرى ملائكه لره عرض ايتدى وكوستردى

(فَقَالَ اَنْبِؤُنِي بِاَسْمَاءِ هٰؤُلَاءِ) ت پس بیوردی بکا خبر و یرلک اشبو اشیالرک آدلرینی (اِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ) عب ت اکر طوغری دیجی و راست سویلیجی ایسه کز (قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا
مَا عَلَّمْتَنَا) ط ت دیدیلر سنی تنزیه ایدرز که بزم هیچ برشیئه علمز یوقدر مکر اکا که آنی بزه
اوکرتمشسین (اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ) ت تحقیق سن بیلیجی سن حکمت بالغه ایله متصف سن
(قَالَ يَا آدَمُ اَنْبِئْهُمْ بِاَسْمَائِهِمْ) ج ت بیوردی ای آدم خبر و یر فرشته لره موجوداتک آدلرین
(فَلَمَّا اَنْبَاَهُمْ بِاَسْمَائِهِمْ) لا ت پس چونکه خبر و یردی آنلره آنلرک ادلرینی (قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَكُمْ
اِنِّي اَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ) لا ت دیدی بن سزه دیمدممیکه البته بن بیلورم کوکلرده غائب
اولان شیلری و کیزلولری و یرده اولان کزلولری (وَاَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ) ت
و بیلورم اولشیئیکه آشکار ایدرسکز و اول شیئیکه کزلو طوترسکز (وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا اِلَّا اِبْلِيسَ اَبٰى وَاسْتَكْبَرَ) ت و چونکه دیدک ملائکه لره سجده ایدک آدمه پس سجده
ایتدیلر مکر شیطان قبول ایتمدی و سرکشلک کوستردی (وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ) ت و کافرلردن
اولدی (وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا) ت و بیوردق
ای آدم ساکن اول سن و خاتونک جنتده و اندن دیلدیککز یرده هرنه وقتده استدیککز قدر
وسعت و رفاهیتله ییکز (وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ) ت و یقین اولمیکز اشبو آغاجه (فَتَكُونَا مِنَ
الظَّالِمِينَ) ۝ ت که البته ظالملردن اولورسکز (فَاَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا) ت پس سورجدردی
آنلرک آیاقلرن و آیردی آنلری شیطان جنتدن (فَاَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ) ص ت پس چقاردی
آنلری بولندقلری نعمتلردن (وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ) ج ت دیدک آنلره یره
اینک بعضکز بعضکزه دشمن اولورسکز (وَلَكُمْ فِي الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ اِلٰى حِينٍ) خب ت
وسزلک ایچون یرده قرار بوله جق محل و بر وقته دکین یعنی آجالکز کلنجه قدر منفعتلنمک واردر
(فَتَلَقّٰى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ) ط ت پس آدم ربسندن بر قاچ کلمه الدی و انکله عمل
ایتدی پس الله محبتله آدم اوزوه رجوع ایتدی و توبه سین قبول ایتدی (اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ)

(تنبیه)
بعض محالک ترجمه سنده
ایضاح تام بولنه مدیغندن
مترجم حضرتلری ایضاح
و تفهیم ایتمک ایچون بعض
عباره زیاده ایلمش اولمغله
اشبو زیاده اولان عباره لر
ایکی دائره ارهسنه وضع
قلنمشدر

ت البته اول الله اسرککله قاریجیدر ف یعنی الله سبحانه آدم علیه السلامڭ قلبنه بر فاج
لفظلر آتدی وقتا که شو اسلوب اوزره دعا ایتدی مغفور اولدی اشبو الفاظلر سورهٔ اعرافده
مذکوردر و اول کلمات بونلردر ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنکونن من الخاسرین
(قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا) ج ت بیوردق اینکز جنتدن هپکز (فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى)
ت پس اگر سزه بندن رشد وهدایتی بولمق ایچون کتاب کلسه (فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ) ت پس
هرکسنه تابع اولسه بنم هدایتمه (فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت اصلا قورقو یوقدر شو
جماعت اوزره ومحزون وکدرلنجی دخی اولمازلر (وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا) ت واول
کمسنه لرکه کافر اولدیلر و یالانه نسبت ایتدیلر بنم آیتلرمزی (أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ) ج (هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ) ت آنلر اهل جهنمدرلر آنده دوام اوزره ساکن اولیجیلردر (يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ) ت ای یعقوبڭ اولادلری ذکر ایدڭ اول نعمتلریمی که
ویردم واحسان ایتدم سزلرڭ اوزریکزه (وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ) ت ووفا ایدڭ بنم
عهدمه تاکه بنده وفا ایده یم سزلرڭ عهدکزه (وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ) ت وآنجق بندن قورقڭ ف الله
سبحانه بنی اسرائیله احسان ایتدیکی نعمتلری آنلره تذکیر ایتدی واول قومده ظاهر اولان
معجزه لری بیان بیوردی پس اندن صکره شبهات وهفواتلری رد ایتدی دلائل وبرهان ایله
وبو قصه ممتددر الله تعالینڭ واذا ابتلی ابراهیم قولنه دک ف ۲ بنی اسرائیل یعقوب علیه
السلامڭ اولادینڭ لقبیدر موسی علیه السلام بنی اسرائیلدن اولوب توراة آنلره نازل اولمش
واشبو کروهه الله سبحانه فرعونڭ یدندن نجات ویروب شام ملکنده آنلری ساکن قلدی
ووعده ویردیکه اگر سزلر توراتڭ حکمی اوزرینه ثابت اولوب هر پیغمبریکه کوندرسم آکا
یاردم ایتسه کز شام ملکنی سزه برقرار ایدرم صکره آنلر آزغن و یولسز اولدیلر یعنی فنا نیتلو
اولوب رشوت آلدیلر و باطل اولان مسئله لری تعلیم ایتدیلر و جاپلوسلق ایچون حق کزلدیلر
وکندولر ایچون ریاست طلب ایدوب پیغمبرلره اطاعت ایتمیوب وآخر زمان پیغمبرینڭ
توراتده ثابت اولان صفتنی تبدیل ایتدیلر الله سبحانه آنلره اولان احسانی تذکیر ایچون
وآنلرڭ بیوردیغی قبول ایتمسنی بیان ایدوب بیوردر (وَآمِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ)
ت وایمان کتورڭ سزکه اولانی تصدیق ایدیجی اولدیغی حالده نازل قلدیغمه یعنی قرآنه
(وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ) ص ت واکا اول کافر اولمیکز (یعنی قرآنه کفر ایدنلرڭ اوّلی
اولمیکز (وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا) ز ت وآلمیکز بنم آیاتلرمڭ عوضنده آز اولان بهایی

(یعنی

(يعنى انجه يى و پاره يى (وَإِيَّايَ فَاتَّقُونِ) عب ت و آنجق بندن قورقك وحذر ايدك ف الله
سبحانه توراتده نبيلرك طوغرو وصادق اولمسنى بيلديره جك علامتى تعليم ايدوب بيورديكه
هر بر نبيكه مبعوث اولوب توراتى طوغرى بيلسه حق پيغمبردر والايلا نجيدر و بنم آياتمى دنيا
محبتيچون آز پاره يه آلوب صاتميك ودينه براقيك (وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ) ت وقارشدرميكز
حقى وطوغرويى باطله وطوغرى اولميانه (وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ) ت وكيزلميكز حقى (وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ)
ت وحال بوكه سز بيليورسز (وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ) ت
نمازى وقتنده ادا ايدك وويرك زكاتكزى ونمازكزى ادا ايدك نمازين ادا ايدنلر ايله
(أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ) ت ايا ويرق ويررميسكز آدملره ايوايش ايشلمكله واحسان ايتمكله
(وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ) ت واونودرميسكز كندو نفسلركزى (وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ) ط ت وحالبو
كه سز اوقورسكز كتابى (يعنى توراتى (أَفَلَا تَعْقِلُونَ) ت آيا بيلمزميسكز (وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ
وَالصَّلَاةِ) ط ت ياردم ايستيكز واستعانت طلب ايديكز صبر ايله ونماز ايله (وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى
الْخَاشِعِينَ) لا ت وحالبوكه نماز مشكل وچتندر مكر الچقلق كوسترنلر اوزره چتن دكل (يعنى
قورقلى وطاعت اهلى كسنه اوزره (الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ) ت اول كسنه لر
اوزرينه كه آنلر الله سبحانه يى كورمكى توقع ايدرلر (وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) ت بيلورلركه آنلر
ربلرينه دونيجيلردر ف يعنى قوت ومحكملك پيدا ايديكز صبر ايله ونماز ايله حاصلى صبرى ونماز
اوزره استقامتى عادت ايديكز تاكه دين امورلرى هپسى آسان وقولاى اوله (يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي) ت اى يعقوب اولادى ذكر ايدك بنم نعمتلريمى كه (أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ) ت
سزلك اوزركزه انعام ايتدم (وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ) ت وبن اعلى وافضل قلدم سزى
عالملر اوزره (يعنى كندو زمانكزلك عالمى اوزره (وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا) ت
وقورقك وحذر ايدك اول كوندنكه اوده مز هيچ بر كسنه هيچ بر كسنه دن هيچ بر شى (وَلَا يُقْبَلُ
مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ) ت وقبول اولنمز هيچ بر كسنه دن ياردم
وشفاعت وآلنمز وقبول اولنمز هيچ بر كسنه دن بدل وعوض وآنلر ياردم اولنمش اولمزلر ف

اسرائيلك اولادى ديديلركه اكر بزهرنه كناه ايشلسك بزه عذاب اولمز بزم بابالرمز وده دەلرمز
بزى قورتارورلر فقط يعنى بابالرمز كه پيغمبر ايديلر بزه ياردم وشفاعت ايدرلر الله سبحانه آنلرى
رد ايچون بيورديكه ولايقبل منها شفاعة الايه (وَاِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ
الْعَذَابِ) ت اولوقتكه سزى خلاص ايتدم فرعونك اتباعنك اللرندن ايلرسزه عذابك شدتلوسنى
ايرشديررلر (يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ) ط ت بوغزلرلر ايدى اوغوللركزى
وديرى قورلر ايدى قاريلركزى (وَفِى ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ) ت واشبو ايشده سزه
ربكزدن بيولك اولان صنه متى يعنى بلاى عظيم واردر ف آنلرك اركـكلرين اولدروب
ديشيلرين ترلك ايتمه سبب اولدركه فرعونك كهنه لرى خبرويرمشلركه بنى اسرائيلدن بر ولد
وجوده كلوب سنك وسلطنتكن هلاكنه باعث اولەجقدر (وَاِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ) ت
ودخى ذكر ايدك كه ياردق سزلك ايچون دكزى پس نجات ويردك سزه (وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ
وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ) ت وغرق ايتدك فرعونك تابعلرينى وسزلر نظر ايدرديكز (وَاِذْ وَاعَدْنَا
مُوسَى أَرْبَعِينَ لَيْلَةً) ت واولوقتكه وعده ويردك موسى يه قرق كيجه (ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ
وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ) عب ت صكره اخذ ايتديكز بوزاغى يى (يعنى معبود اتخاذ ايتديكز وطابديكز
آكا) موسى ميعاده كيتدكدنصكره وسز ظالم سكز ف الله سبحانه موسى عليه السلامه وعده
ويرديكه قرق كيجه طور سيناده معتكف اوله تاكه توراتى عطا بيوره لم اشبو مدتده بنى اسرائيل
سامرى اغواسيله بوزاغى يه طابديلر * الله تعالى حضرت موسى طوردن كلدكدنصكره
حكم ايتديكه بنى اسرائيلك بعضسى بعضسنى اولديره واشبو قتل آنلرك توبه سيدر قصه سى
اعراف سوره سنده وطه ده مذكوردر (ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ)
ت صكره عفو ايتمدك سزى بوندنصكره تااوله كه شكر ايده سكز (وَاِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ
وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ) ت وذكر ايدك اولوقتيكه ويردك موسى يه كتابى وحجتى تااوله كه سزلر
هدايتى ورشدى بوله سكز ف فرقان اول برقاج حكملردركه آندن معامله لر فيصل اوله بياور
وجائز اولان وجائز اولميان معلوم اولور (وَاِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ) ت وذكر ايدك اولوقتيكه ديدى موسى قومنه اى بنم قومم البته سزلر ظلم
ايتديكز نفسلركزه بوزاغى يى اخذ ايتمكله (فَتُوبُوا اِلَى بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ) ط ت پس

توبه

توبه ورجوع ايدڭ خالقكزه واولديرڭ نفسكزى (ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ) ت وشو
خيرليدرسزڭ ايچون خالقكزڭ يانسده (فَتَابَ عَلَيْكُمْ اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ) ت پس الله
توبه كزى قبول ايتدى تحقيق الله تعالى توبه يى توفيق وقبول ايديجيدر (وَاِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسٰى لَنْ
نُؤْمِنَ لَكَ حَتّٰى نَرَى اللّٰهَ جَهْرَةً) ت واولوقتكه ديديكزاى موسى البته ايناغمزسنى اولوقته
دكين كه كوره لم الله تعالى يى آشكاره (فَاَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ) ه ت پس
سزى تكو كدن كلن شدتلو آوازطوتدى وحالبوكه سزنظرايدرايديكز (ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ
مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) خب ت صكره ديرى قلدق سزلرى اولدكدنصكره تا اوله كه سزلر
شكر ايده سكز ف موسى عليه السلام يتمش كسنه يى بنى اسرائيلدن كنديله برابرطوره
كتوردى تاكه موسى عليه السلام ايله الله سبحانه نڭ كلامنى ايشيده لر آنلر كلامى ايشتدكدن
صكره الله تعالى يى كورمكى طلب ايتديلر وروٴيت طلبنده زياده سوء ادبى ارتكاب ايتديلر
الله سبحانه آنلرڭ جمله سنى صاعقه ايله ياقدى وياندردى وينه حضرت موسانڭ دعاسيله احيا
ايتدى أشبو آيت اول قصه يه اشارتدر (وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى)
ت وكولكه لك ايتدك سزڭ اوزركزه بولتى واينديردك سزڭ اوزركزه منى وسلوايى يعنى
قدرت حلواسنى وبلوه قوشنى (كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ) ت وانلره ديدك يكزسزه
ويرديكمز رزقڭ پاك وحلالندن (وَمَا ظَلَمُونَا وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) ت وبزه ظلم
ايتديلر بلكه كندونفسلرينه ظلم وضرر ايتديلر ف بنى اسرائيل عمالقه ايله جهاده وغزايه
امر اولنديلر آنلر جهاد بابنده مداهنه ايتديلر پس الله سبحانه آنلرى قرق يل صحراده متحير
قلدى وقتاكه بيانده صوسزو آچ قالديلر وچادرلرى چوريدى الله تعالى موسى عليه السلامڭ
دعاسى سببيله من وسلوايى كوكدن نازل قلدى وبرطاشدن اون ايكى پيكار آقيدى ودخى بولتى
اوزرلرينه كولكه لك ايتدى اشبو نعمتلرڭ قدرينى بيلميوب كفران نعمت ايتديلر واشبو آيت
كريمه بوقصه يه اشارتدر ف ٢ وقتاكه فرعون غرق اولدى وبنى اسرائيل دخى خلاص بولديلر
صحراده قرق يل اكلشديلر چادرلرى چوريوب مندرس اولدى الله تعالى باشلرى اوزرينه
بولتى كولكه لك ايدوب كونشڭ ايسيسندن محفوظ ايلدى وقتاكه طعام بولمدى من وسلوايى
نازل قلدى من كزبره دانه سى كبى برطاتلو شيدركه كيجه لين جه وشبنم كبى ياغردى وعسكرڭ
اطرافنده مجتمع وانبار اولورايدى صباح وقتى هركسنه قوتى قدرى طوپلويوب كتورورودى
وسلوى ديدكلرى برحيوانڭ آديدر اخشام وقتنده عسكرڭ اطرافنده چوق چوق مجتمع اولورلر
ايدى كونش باتديغى وقتده هركسنه حاجتى قدرى طوتوب كباب ايدوب يرلر ايدى يچوق [illegible]

بوطور اوزره یدیلر (وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَٰذِهِ الْقَرْيَةَ) ت واولوقتکه دیدك داخل اولکز
اشبو کویه (فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا) ت پس ییکز شو کویك هر بر ینده نیجه دیلرسکز
بول وزیاده سیله (وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا) ت وداخل اولکز قاپوسندن سجده ایدرك (وَقُولُوا
حِطَّةٌ) ت ودییکز دیلکمز سندن گناهمزی یارلغمقدر (نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ) ت تاکه
سزلك گناهلرکزی یارلغیه‌لم (وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ) ت واحسان ایدنلره بز ثوابی زیاده ایدرز ف
بنی اسرائیل اول برجولده و بیانده کندولرینك سوچلری سبیندن طوتلمش ایدیلر قصه سی مائده
سوره سنده بیان اولنمشدر پس بر عکدن اوصاندقلرنده انلری برشهره یعنی اریحایه یتشدردیلر
وانلره امر اولندی که قاپوسندن سجده ایدرك گیرکز وحطة دییکز یعنی گناهمزی یارلغه
و بغشله (فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ) ت پس نفسلرینه ظلم ایدنلر کندیلرینه
دینلن سوزی غیری سوزه تبدیل ایتدیلر یعنی حطه لفظنی یرینه حنطه لفظنی دیدیلر
(فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ) ت پس اول ظلم ایدنلر (یعنی
امر اولندقلری شیئ تغییر ایدنلر) اوزرینه گوکدن عذاب ایندردك گوتو ایشلو اولوب
طاعتدن خروجلری سببدن ف یعنی مسخره لق ایله حطه یرینه حنطه یعنی بغدای دیدیلر
وسجده بدلنه مقعدلری اوزرینه سورجدیلر وسوروندیلر صکره که شهره واردیلر انلر اوزرینه
طاعون نازل اولدی یعنی سیوبجه کبی و بابر ساعتده یتمش بیك کمسنه یه قریب هلاك اولدی
(وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ) ت واولوقتکه موسی قومی ایچون صو طلب ایتدی (فَقُلْنَا
اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ) ت پس دیدك اور عصاك ایله طاشی (فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا) ت
پس اول حجردن اون ایکی پیکار وچشمه اقدی (قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْ) ت هر بر بولك
کندی صو ایچه جك پیکارن بیلدی (كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ (ق) وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ) ع ت وانلره دیدك ییکز وایچکز اللهك رزقندن وفسادا یتمیکز بریوزنده کوتولك
ایلدیککز حالده ف یعنی اول صحراده صو بولنمدیغندن حضرت موسی صو طلب ایتدکده
عصا ایله طاشی اوردیدیك اوردیغی کبی طاشدن اون ایکی پیکار ظهوره گلدی بنی اسرائیل
دخی اون ایکی بولك ایدی واشبو بولکلر بعضسی زیاده ایدی و بعضسی آز هر قبیله یه موافق
بر پیکار معین قلنمش ایدی وهر طائفه کندو پیکارندن صو استعمال ایدرلر ایدی هر گاه که عسکر
سفر ایدرلر ایدی اول طاشی کندولر یله برابر آلورلر ایدی وقتا که بر منزله اینرلر ایدی اول طاشی

يره وضع ايدرلرايدى همان صوآقرايدى (وَاِذْقُلْتُمْ يَامُوسَى لَنْ نَصْبِرَ عَلَى طَعَامٍ وَاحِدٍ) ت
واول وقتكه سويلديكزاى موسى البته بز بر طعام اوزره صبرايتميز (فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا
تُنْبِتُ الْاَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا) ت پس ربكدن دعا وطلب ايله
بزم ايچون ير بتورديكى شيلردن چيقارسون سبزه سندن وخيارندن وبغداسندن ومرجمكندن
وصوغاننده ن (قَالَ اَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِى هُوَ اَدْنَى بِالَّذِى هُوَ خَيْرٌ) ت حضرت موسى انلره ديديكه
آيا بدل ايدرميسكز شول اخس وادنى شيئ افضل وخيرلى اولان شى بدلنده (اِهْبِطُوا مِصْرًا
فَاِنَّ لَكُمْ مَا سَاَلْتُمْ) ت الله سبحانه انلره ديدى شهرلردن برشهره نزول ايدلك كه طلب ايتديككز
سزه انده حاصل اولور (وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ) ق ت پس آنلرك اوزرينه ذليللك
وفقيرلك ومسكينلك الزام اولندى (وَبَاؤُا بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِ) ت اللهك غضبنه مستحق اولديلر
(ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ) ت اول (يعنى اوزولرينه
ذلت كلسى وغضب الهى يه استحقاقلرى) بوسببدندركه آنلر اللهك آيتلرينه كافراولوب
ايناغزلردى وپيغمبرلرى حقسزويولسز يره اولديررلردى (ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ) ت
اشبوذكر اولنان حالاتك آنلره اصابتى عاصى اولدقلرى وشرعك حدلرندن چقدقلرى سببدندر
(اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارٰى وَالصَّابِئِينَ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا
فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ (ج ص) وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت تحقيق ايمان كتورن
كسه لرويهود اولان كسه لرونصرانيلرودينسزلر آنلردن بركسه الله تعالى يه وآخرت كوننه
ايمان كتوره وصالح عمل ايشليه پس آنلر ايچون ربلرينك يانندهكوزل ثوابلرى واردر آنلر
اوزرينه قورقى يوقدر وآنلر محزون اولمازلر ف معلوم اوله كه يهود موسى عليه السلامك
امتيدر نصارا عيسى عليه السلامك امتيدر وصابئين برفرقه دركه ابراهيم عليه السلامى
اعتقاد ايدرلر ف ٢ يعنى نجات هيچ برفرقه يه مخصوص دكل ايناغق وايمان كتورمك وايو
ايشلرى ايشلمك شرطدر هركسنه كه كندى زماننده بويله ايدرثواب بولور واهل نجاتدن اولور
خصوصيت فرقه شرط دكلدر بونى اول سببدن بيوردى كه بنى اسرائيل اول دعوى اوزره
مغرور ايديلر كه بزلر پيغمبرلرك اولاديوز وبزلر هرطورده الله سبحانه نك يانسده مقبوللرز
(وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ) ت واول وقتكه سزدن عهد وميثاقكزى

الدق و باشكزلك اوستى اوزره طور طاغنى قالدردق (خذوا ما آتيناكم بقوة واذكروا ما فيه
لعلكم تتقون) ت بيوردقكه سزه ويرديكمز شيئ جد وقوتله طوتك (يعنى توراتك حكملرينى)
وتذكر ايدك آنده اولانى تا اولهكه اللهك امانندن اوله سكز ف وقتا كه تورات نازل اولدى
جهودلر ديديلركه بزلر بو قدر احكامى تحمل وقبول ايده ميزصكره طور طاغنى آنلرك اوزرينه
يقين طوتاوب همان اوزرلرينه دوشوب هلاك ايده جك اولدى پس قورقولرندن قبول ايتديلر
(ثم توليتم من بعد ذلك) ج ت بوندن صكره يعنى اخذ ميثاقدن صكره يوز چويرديكز (فلولا فضل
الله عليكم ورحمته لكنتم من الخاسرين) ت پس اكر اللهك بغشلمسى وفضلى سزلك اوزركزه
اولمسيدى وسزى اسركسيدى زيان ايشلولردن وهلاك اولنلردن اولورديكز (ولقد علمتم الذين
اعتدوا منكم فى السبت) ت بيلديكز اول كسنه لريكه سبت كوننده حدشرعدن كچديلر
(يعنى شنبه كوننده بالق آولديلر وآولمق اسرائيل دينينده حرام ايدى (فقلنا لهم كونوا قردة
خاسئين) ج ه ت پس ديدك آنلره ميمون اولكز رذيل وذليل اولديغكز حالده (فجعلناها نكالا
لما بين يديها وما خلفها) ت پس بزاشبو قصه يى عبرت قلدق اول قوم ايچونكه شو قريه نك
اوكنده ايديلر (يعنى اول زمانده حاضر ايديلر واول قوم ايچونكه آنلردنصكره كلور (وموعظة
للمتقين) خب ت ونصيحت قلدق ايو ايشليلره (واذ قال موسى لقومه ان الله يأمركم أن
تذبحوا بقرة) ط ت واول وقتكه ديدى موسى كندو قومنه الله تعالى أمر ايديورسزه كه براوكوز
بوغازليكز (قالوا أتتخذنا هزوا) ط ت ديديلركه بزى مسخره مى ايديورسن (قال أعوذ بالله أن
أكون من الجاهلين) ت ديدى كه جاهللردن اولمقدن الله تعالى يه صغنورم ف بنى اسرائيلدن
برشخصى اولمش بولديلر واولدرن معلوم دكل ايدى الله سبحانه بيورديكه بر بقره بوغازليه لر
وآندن برعضوى مقتول اوزره اوره لرتا كه ديريله واولدرندن خبر ويره القصه اوكوزى زياده
پاره يه آلديلر بعضى اجزاسنى مقتوله اورديلر مقتول ديريلوب عموجم اوغللرى بنى اولديرديلر
ديو خبر ويردى پس اولديرنلرى قصاصا اولديرديلراندنصكره اولدرنى ميراثدن محروم قلديلر
(قالوا ادع لنا ربك يبين لنا ما هى) ط ت ديديلركه سؤال ايله بزم ايچون ربكدن تا بزه اول اوكوز
نيجه در بيان ايده (قال انه يقول انها بقرة لا فارض ولا بكر) ط ت ديدى الله تعالى بيورر اول

اوکوز براوکوزدرکه نه اختیار وقوجه ونه کنجدر (عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ) ت بلکه اختیار ایله کنج

اراسنده در (فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ) ت پس ایشلیکز سزه امر اولنانی (قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا

مَا لَوْنُهَا) ت دیدیلر سؤال ایت ربکدن تاکه بزه بیان ایده اول اوکوزك رنکی ندر (قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ

إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرِينَ) ت دیدی الله دیور که اول اوکوزك رنکی صاریدر

آنك لونی ورنکی باقنلره سرور ویرر (قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا)

ت دیدیلر سؤال ایت ربکدن تاکه بزه بیان ایلیه اول اوکوز نصل اوکوزدر یعنی نه ایش ایشلر

زیرا اوکوزلر بر برینه بکزمکله بو اوکوز بزلره متشابه اولدی (وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ) ت

بزلرا کر دیلرسه الله اول بقره نك وصفنه ایرشورز (قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ

وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ) ت دیدی الله بیورر که اول براوکوزدر محنت چکمش دکل و یر سوررد کل

واکنه صوویرردکل (مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا) ت عیبدن سالمدر هیچ آنده بك وخال یوقدر (قَالُوا

الْآنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ) ت دیدیلر شمدی طوغری سوزی کتوردك (فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ)

ت پس اول اوکوزی بوغزلدیلر وحالبوکه آنلر برحاله کلدیلرکه انی بوغزلمغه قریب اولمیه لر

(وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارَأْتُمْ فِيهَا) ت واولوقتکه اولدیردیکز برشخصی پس نزاع ایتدیکز شونك

حقنده (وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ) ت وحالبوکه الله تعالی سزلك کیزلدیککزی اخراج

واظهار ایدیجیدر (فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا) ت پس دیدك آنلره اول اولویه اوکوزك بعضی

ایله اورك (كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ) ت اشبو اسلوب اوزره دیرلدر

الله تعالی اولیلری وکوستررسزلره علامتلرینی تا اوله که بیله سکز (ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ

ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً) ت صکره قتی اولدی سزلك کوکللرکز آندن صکره پس طاش

کبیدر بلکه زیاده قتیدر (وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ) ت طاشلردن برطاش

واردرکه آندن ایرمقلر آقار (وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ) ت طاشلردن شویله

طاش وارکه یاریلور آندن صو چیقار (وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ) ت وطاشلردن اویله

طاش دخی واردر که اشغه اینر اللهك قورقوسندن (وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ) ت والله تعالی
خبرسزدکلدر ایشلدیککز عملدن (أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ
كَلَامَ اللّٰهِ) ت (أی مؤمنلر) امید طوترمیسکز که (جهودلر) منقاد اوله لرسزه انلردن بر بولك
اللهك کلامنی ایشتدیلر (یعنی توراتی) (ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ) ت صکره
آنی تبدیل ایتدیلر فهم ایتدکدن صکره وآنلر بیلیورلر (وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا) ت
وچڤانکه ملاقات ایتسه لر اول کسنه لره که ایمان کتوردیلر دیرلر ایدی ایمان کتوردك
(وَإِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ) ت وچڤانکم یالکز قاوشسه لر ایدی بعضلری بعضسنه (یعنی
بیوکلرینه (قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ) ت دیرلر ایدی (اول
بیوکلر) ایا خبرویررمیسکز آنلره اول شیئ که آجدی الله سزلك اوزرکزه (یعنی محمد صلی الله
علیه وسلمك نعتلرینی) تا که مناظره ایده لر سزکله اول دلیل ایله ربکزلك عندنده (أَفَلَا تَعْقِلُونَ)
ت ایا بیلمزمیسکز * ف منافقلردن برقاچ کسنه لر تلطیف خاطر ایچون ریا اوله رق آخر زمان
پیغمبرینك اوصافنی که آنلرك کتابنده مذکور ایدی مسلمانلره بیان ایتدیلر وآنلرك مخالف
اولنلری آنلره الزام طریقی اوزره ایتدیلر که کندو کتابکزده اولان دلیلی وحجتی آنلرك النه
نیچون ویریورسکز که آخرده سزلك اوزرکزه غالب اوله لر (أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ
وَمَا يُعْلِنُونَ) ت (اشبو جهودلر) بیلمزلرمی که البته الله بیلور اول شیلری که کیزلرلر واول شیلری که
آشکاره ایدرلر (وَمِنْهُمْ أُمِّيُّونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِيَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ) ت وبعضسی
جاهلدرلر بیلمزلر کتابی لکن بیلیورلر باطل اولان آرزولرینی ودکلدر آنلر مکر ظن وتخمین
ایدیجیلردر (فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ) ت پس وای اولسون اول کسنه لره اوزرینه
که یازرلر کتابی کندو اللریله (ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا) ت صکره دیرلر
اشبو اللهك یانندندر تا که آله لر وطوته لر آنك بدلنده آزیجق اولان پاره یی (فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ
أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ) ت پس وای آنلره ایچوندر آنلرك اللری کتابی یازدیغی سببدن
ووای آنلره ایچوندر بوایله ایشلمکلرندن * ف بونلر اول کسنه لردر که عواملری وجاهللری
ایستدیکی ونخوش کوردیکی برقاچ سوزلری قوشوب یازوب آنلره ویررلر ایدی وبونی

الله

الله سبحانه يه و رسوله نسبت ايدرلر ايدى (وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّا اَيَّامًا مَعْدُودَةً) ت و ديديلر كه
البته ايرشمز بزه (و ياقز بزى) اودمكر بر قاچ صايلمش كون (قُلْ اَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللهِ عَهْدًا فَلَنْ
يُخْلِفَ اللهُ عَهْدَهُ اَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ) ت ديكل آيا آلديكزمى الله يانندن عهد
وميثاق كه الله تعالى أصلا خلاف ايتمز كندو ايتديكى عهده ياخود ديرميسز الله اوزرينه اول
شيئ كه بيلمزسكز * ف جهودلرك باطل اولان عقايدلرى جمله سندن برى بو ايديكه ديرلركه
بهودكروهى جهنمده قالمزلر مكر بر قاچ كون (يعنى يدى كون يا قرق كون) بوايسه خطاو باطلدر
نيچونكه جنتيه كيرمك الله سبحانه يه وزمانك رسولنه وقيامت كوننه ايمان كتورمكه
موقوفدر جهود جنسنه مخصوص دكلدر اشبو آيتده بو معنايه اشارت واردر (بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ
سَيِّئَةً وَاَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَاُولٰئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت اوت و بلى هر كسنه كه
ايشلدى كوتى اولان ايشلرى وقوشاندى آنى آنك كوتى اولان ايشى پس آنلر اهل جهنمدر
آنلر جهنمده دائم اوليجيلردر * ف يعنى كناه ايشلراو صانمز و پشيمان اولمزوا و تانمز كسنه لر
(وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اُولٰئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت واول كسنه لركه
ايمان كتورديلر وايشلديلر ايو ايشلرى آنلر اهل جنتدر آنلر جنتده ابدى اوليجيدر (وَاِذْ اَخَذْنَا
مِيثَاقَ بَنِي اِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ اِلَّا اللهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ
وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَاَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ) ت واول وقتكه طوتدق بز اسرائيل
اولادينك عهدينى كه طاپمكز مكر الله تعالى يه طاپك وآتاو آناكزه احسان ايدك وقرابت
صاحبلرينه و باباسى اولمين چوجقلره ومسكينلره ودييكز انسانلره ايو سوزلرى ووقتنده طوتك
نمازى وادا ايديكز زكاتى (ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ اِلَّا قَلِيلًا مِنْكُمْ وَاَنْتُمْ مُعْرِضُونَ) ت صكره دونديكز
ويوزچويرديكز مكر آز كسنه لرسزدن اعراض ايتمدى وسز يوز چويريجيلرسكز (وَاِذْ اَخَذْنَا
مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ اَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ اَقْرَرْتُمْ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ) ت
واول وقتكه بز سزلك عهد و ميثاقكزى الدقكه دوكمكز برى بريكزلك قانينى وچيقارميكز كندو
قومكزى كندو اولرندن صكره قبول ايتديكز وسزلر بو ميثاقه شهادت ايدرسكز (ثُمَّ اَنْتُمْ هٰؤُلَاءِ
تَقْتُلُونَ اَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ) ت
صكره سزلر اول كسنه لرسكز كه اولدير رسكز كندو كروهكزى وچيقارر سكز كندو قومكزدن

برکروهی کندواولرندن بری بریکزه مددکار اولورسکز آنلره ظلم ایتمك اوزر یـنـه کناه ایتمکله وحددن کچمکله (وَاِنْ یَأْتُوكُمْ اُسَارٰى تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَیْكُمْ اِخْرَاجُهُمْ) ت واکرکلسه سزلره اسیرلر فدا ایدرسکز آنلرك بدلنی وحالبوکه حرامدر سزلك اوزرکزه چیقارمق آنلری (اَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ) ت ایا ایمان کتورر میسکز کتابلرك بربارهسینه وکافر اولور میسکز برآخر پاره سینه (فَمَا جَزَاءُ مَنْ یَفْعَلُ ذٰلِكَ مِنْكُمْ اِلَّا خِزْیٌ فِی الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا وَیَوْمَ الْقِیٰمَةِ یُرَدُّونَ اِلٰى اَشَدِّ الْعَذَابِ) ت پس جزاسی اول کمسنه نککه بو نجیلین ایشلر سزدن انجق رزیللك وذلیللك دنیادیرلکنده وقیامت کوننده ردّ اولنورلر شدتلو اولان عذابه (وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ) ت والله دکلدر خبرسز سزلك ایتدیککز ایشلردن (اُولٰٓئِكَ الَّذِینَ اشْتَرَوُا الْحَیٰوةَ الدُّنْیَا بِالْاٰخِرَةِ فَلَا یُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ یُنْصَرُونَ) ت بونلر اول کمسنه لردرکه آلدیلر دنیادیرلکنی آخرت بدلنده پس تخفیف قیلنمز آنلردن عذاب وانلر یاردم اولنمزلر (وَلَقَدْ اٰتَیْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّیْنَا مِنْ بَعْدِهٖ بِالرُّسُلِ) ت والبته ویردك موسی علیه السلامه کتابی وارقهدن کتوردك اندن صکره رسوللری (وَاٰتَیْنَا عِیسَى ابْنَ مَرْیَمَ الْبَیِّنَاتِ وَاَیَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ) ت وویردك حضرت مریمك اوغلی عیسی علیه السلامه ایدین وظاهر نشانلری وقوت ویردك اکا روح قدس ایله (یعنی جبرائیل ایله) * ف روح القدس جبرائیل علیه السلامه دیرلر عیسی علیه السلام ایله برابر سیر ایدر ایدی (اَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوٰى اَنْفُسُكُمُ اسْتَكْبَرْتُمْ) ت ایا هروقتکه کتوردی سزلره بر پیغمبر اول شیئ که سومز انی سزلك نفسلرکز سزلر سرکشلك ایتدیکز (فَفَرِیقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِیقًا تَقْتُلُونَ) ت پس برکروهی یلانه نسبت ایتدیکز وبرکروهی اولدیردیکز (وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ) ت ودیدلر بزم قلبلریمز پردهدهدر (بَلْ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِیلًا مَا یُؤْمِنُونَ) ت بلکه طرد وایراق ایتدی الله انلری رحمتدن کفرلری سببیله پس آز کمسهلر ایمان کتورر * ف یهودلر کندی نعریفلرنده دیمش ایدیلرکه قلوبنا غلف یعنی بزم کوکلمز پردهدهدر یعنی دیمزده اولقدر طوغریوز که بزم دینمزده سزدن غیری کمسهنك سوزی بزه تأثیر ایدرمکر سزلك سوزیکز قلبمزه اثر ایتمز الله تعالی بیوردیکه اکر حق سوزی اثر ایتمزسه بولعنتك علامتیدر (وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ) ت واولوقتکه کلدی

اناره كتاب (يعنى قران اللهنك يانندن اول كندى يانلرنده اولان كتابه موافقدر (وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ
يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ) ت وبوندن اول فتحنى استيور
ايديلر مشركلر اوزرينه پس چقانكه كلدى انلره بيلدكلرى طانمديلر انى (فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى
الْكَافِرِينَ) ت پس اللهنك لعنتى كافرلر اوزرينه در * ف چقانكه يهودلر كندولرى اوزرينه
مشركلرك غلبه سين كوردكلرده دعا ايتديلر كه اخر زمان پيغمبرى تيزلكله ظهور ايديدى وقتا كه
پيدا اولدى منكر اولديلر بونده تعريض وار اول قصه يه كه خيبرك يهودلرى غطفان قبيله سيله
جنك واورش ايتمش ايديلر وقاچر ايديلر ودعا ايتديلر كه محمد نبى نك حقيچون كه اخر زمانده
كله جكى موعوددر بزلره نصرت ويار دم ايت (بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
بَغْيًا أَنْ يُنَزِّلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ) ت كوتى وچركيندر اول شى كه صاتديلر انك
بدلنده نفسلرينى كه كافر اولهلر اول شيئه كه ايندردى الله تعالى (يعنى قرانه) الله تعالى قوللرندن
ديلديكى كمسه اوزرينه ايندرديكى شيئه حسدلرندن (فَبَاءُوا بِغَضَبٍ عَلَى غَضَبٍ) ت پس
كيرودونديلر غضب اوزره غضبه (وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ) ت وكافرلر ايچوندر ذليل
ورزيل ايديجى اولان عذاب (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا نُؤْمِنُ بِمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا
وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ) ت وچقانكه دينلسه انلره ايمان كتوركز اول شيئه كه ايندردى الله
ديدير لركه ايمان كتورير زبزم اوزرمزه نازل اولنه وانلر كافر اولورلر انك غيريسنه (وَهُوَ الْحَقُّ
مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ) ت وحالبوكه اول طوغريدر انلر ايله اولان كتابى تصديق ايتمش ايكن
(قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت دى انلره پس نيچون اولديرديكز اللهنك
پيغمبرلرينى بوندن اول اكر مؤمن ايسه كز (وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ
بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ) ت سزه موسى طوغرى علامتلر ايله كلمش ايكن صكره بوزاغى يه طاپديكز
ايمدى سزلر ظلم ايديجيلر سكز (وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ) ت واول وقتكه
آلدق سزلك عهديكزى وقالدردق باشكز اوزره طور طاغنى (خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا) ت
وديدك آلكسزه ويرديكمز شيئى يعنى توراتى جدوطوغر تلقله وامرينى ايشيديكز (قَالُوا سَمِعْنَا

وعصينا واشربوا في قلوبهم العجل بكفرهم) ت ديديلر (يعني حال دليله ديديلر) ايشتدك
وعاصي اولدق وآنلرك يوركلرينه بوزاغي ايچورلمش (يعني بوزاغنك محبتي قلبلرينه قارشمش)
آنلر كافر اولدقلري سببدن (قل بئسما يأمركم به ايمانكم ان كنتم مؤمنين) ت سويله نه
كوتي ونه چركين اولدي اول شيكه سزه بيوردي آنكله سزلك ايمانكز اكر اولسه كز ايمان
اهلندن (قل ان كانت لكم الدار الآخرة عند الله خالصة من دون الناس فتمنوا الموت ان كنتم
صادقين) ت سويله اكر اولسه سزلك ايچون آخرت اوي اللهك عندنده سزه مخصوص اوله رق
سائر آدملردن ماعدا پس ايسته يك وتمني ايدك اولومي اكر اولسه كز طوغري ديجيلر * ف
جهودلرك محرفاتلري جمله سندندر شوكه ديرلر كه جنته بركسنه داخل اولمز جهوددن غيري
وبو ايسه محض خطادر زيرا كه جنت اهلنك نشانه سي مولالرينه ملاقي اولمغه شوق ومحبتدر
وجهودلر ايسه اولمكدن قورقرلر واشبو آيت اول معنايه اشارتدر (ولن يتمنوه ابدا بما
قدمت ايديهم) ت والبته ايستمزلر اولمكي هيچ بر وقتده اللريله تقديم ايتدكلري كناه سببيله
(والله عليم بالظالمين) ت والله بيليجيدر ظالملري (ولتجدنهم احرص الناس على حياة) ت
والبته بولورسين آنلري آدملرك زياده حريصي ومحبتلوسي دنيادير لكنه (ومن الذين اشركوا
يود احدهم لو يعمر الف سنة) ت و (بونلر زياده حريصدرلر دنيايه) مشركلردن بعضسي بيك
سنه يشامقلغي سور (وما هو بمزحزحه من العذاب ان يعمر) ت وحال بوكه دكلدر آني ايراق قيله
عذابدن آنك معمر اولمسي وعمر سورمسي (والله بصير بما يعملون) ت والله كوريجيدر
آنلرك ايشلمسني (قل من كان عدوا لجبريل فانه نزله على قلبك باذن الله مصدقا لما بين يديه
وهدى وبشرى للمؤمنين) ت سويله ودي هر بركسنه اولسه دشمن جبريله (نه زيان ايدر)
پس البته جبريل ايندردي (قرآني) سنك قلبك اوزرينه اللهك حكميله كنديسندن اول
نازل اولان كتابلري تصديق ايديجي وبول كوستريجي ومؤمنلر ايچون مژده ويريجي اولديغي
حالده * ف جهودلرك هفواتلري جمله سندندر شوكه حضرت جبرائيل عليه السلامي دشمن
طوترلر كه كچمش امتلره عذاب كتوردي ديو وبو ايسه باطلدر زيرا كه جبرائيل عليه السلام
مأموردر الله سبحانه جانبندن آنده نه اختيار واردر (من كان عدوا لله وملائكته ورسله
وجبريل وميكال فان الله عدو للكافرين) ت بركسنه اولسه دشمن الله تعالى يه وآنك

ملائكه لرينه و آنك پيغمبرلرينه و جبرائيله و ميكائيله پس البته الله دشمندر كافرلره * ف
جهودلر ديديلر كه اشبو كلامى جبرائيل كتوردو اول ايسه بزم دشمنمزدر زيرا كه قاچكره بزم
دشمنمزى بزه غالب قلمش اكر بشقه فرشته كتورر ايسه آنى قبول ايدرز الله سبحانه بيوررركه
اول امركه فرشته لر ايدرلر بزم امر عزايله ايدرلر پس هر كسنه كه فرشته لره دشمن اولسه البته
الله سبحانه اول كسنه يه دشمندر (وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا اِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا اِلَّا الْفَاسِقُونَ) ت
وا يندردك سكا واضح اولان نشانه لرى و كافر اولماز اول نشانه لره مكر كه كوتى ايشلولر
(أَوَكُلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ) ت قچانكه عهد ايتسه لر جهودلر عهد ايتمكله بوزار
آنى آنلردن بر كروه (بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) ت بلكه آنلرك چوغى اينانمزلر (يعنى ايمان
كتورمزلر) (وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ)
ت و قچانكم كلدى آنلره بر پيغمبر اللهك يانندن آنلر ايله اولانى تصديق ايديجى (يعنى توراتى)
آتدى و براقدى بر كروه اول كسنه لردن آنلره و يريلان كتابى (كِتَابَ اللّٰهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ) ت اللهك كتابنى آرقه لرينك آردينه كويا كه آنلر بيلمزلر (وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطِينُ
عَلَى مُلْكِ سُلَيْمَانَ) ت و تابع اولديلر اول شيئه كه اوقور ايدى آنى شيطانلر سليمانك سلطنتنده
(وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلٰكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ) ت و كافر اولمدى سليمان
ولكن شيطانلر كافر اولديلر اوكرتديلر آدمه لره سحرى (وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ
وَمَارُوتَ) ت و تابع اولديلر هاروت و ماروت نام ايكى ملك اوزرينه نازل اولانه بابل مملكتنده
(وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتّٰى يَقُولَا اِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ) ت و اوكرتمزلر هيچ بر كسنه يه اول وقتنه
دكين كه ديرلر بز جانب حقدن خلقه ابتلايز پس سن كافر اولمه (فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ
الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ) ت پس اوكرنورلر اول ايكى ملكدن اول افسونيكه آيرلر و تفرقه براقورلر
آنكله قوجه ايله قاريسنك اراسنه (وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ) ت و دكللر آنلر
ضرر و زيان ايرشدريجيلر شو جادولك سببيله هيچ بر كسنه يه مكر اللهك ارادسيله (وَيَتَعَلَّمُونَ
مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ) ت و اوكرنورلر و حفظ ايدرلر اول شيئى كه ضرر و زيان ايدر آنلره
و منفعت و يرمز آنلره (وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِى الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ

أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) ت والبته بيلديلر جهودلر اول كمسنه‌يى كه آلدى شو جادولكى
بوقدر آنكيچون آخرتده هيچ برنصيب ونه كوتى اولدى اولشيكه صاتديلر آنك عوضنه كندو
نفسلرينى نوليدى بيلسيديلر * ف جهودلرك آزغنلقلريندندركه جادو وكارلق ايدرلر ايدى
وحضرت سليمان عليه السلامى جادوكار بيلورلر ايدى و بو ايسه محض افترادر واشبو آيتده
بو معنايه اشارت واردر * ف يهودلر كندى دينلرى كتابنك علمينى براقوب سحر ايشلرينى
اراشدرديلر وسحر مردملره ايكى ياندن ايرشدى * بريسى حضرت سليمانك زماننده آدميلر
وشيطانلر بر بريله قارشق ايديلر اول شيطانلردن يهودلر جادو كارلق اوكرنديلر وآنى نسبت
ايتديلر سليمانه كه اندن بزلره ايرشدى وسليمانه جن وانس اوزره حكومت سحر قوتندن ايدى
پس الله تعالى بيان ايتديكه بو ايش كفر ايشيدر سليمانك ايشى دكلدر سليمانك زماننده شيطانلر
مردملره اوكرتديلر * ايكنجيسى هاروت وماروت طرفندن جادو كارلق ادميلره ايرشدى وانلر
ايكى فرشته ايديلر ادميلرك صورتنده و بابل شهرنده ايديلر انلره سحرك علمى معلوم ايدى بركسنه
كه طالب اولوب انلرك يانته كيدر ايدى انلردخى اول آكاديرلرديكه بو عملده ايمان كيدر پس
اكر اول كيشى ايسترسه اكا اوكردير لر ايدى الله تعالى يه امتحان منظور ايدى پس الله تعالى
بيورديكه بويله عملرده آخرتك فائده‌سى بوقدر بلكه ضرردر ودنياده دخى ضرر طابرلر واللهك
امرى دكل ايسه هيچ برشيئ ايده بيلمزلر اكر دينك وكتابك علمنى اوكرنسه‌لر ايدى الله يانتده ثواب
طابرلر ايدى (وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) ت واكر
آنلر ايمان كتورسه‌لر ايدى وصاقنه‌لر ايدى البته اللهك ثوابى خيرليدر نوليدى بيلسيديلر
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُوا) ط ت أى اول كمسنه‌لر كه ايمان
كتورديكز ديميكز راعنا كلمه‌سنى وديكز نظر ايدلك و باقك بزلره وكوزلجه ايشدلك (وَلِلْكَافِرِينَ
عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت وكافرلر ايچون واردر دردويريجى اولان عذاب * ف جهودلرك قبايحلريندندر
شوكه پيغمبرمزك مجلسنه كلوب راعنا ديرلر ايدى واشبو لفظك ايكى معناسى واردر برى
اولدركه رعايت ايدلك وشفقت ايدلك وثانيسى رعونتلى طوتيجى يعنى ابله وأحمق معناسنه
ومرادلرى سب ايتمكدر الله سبحانه مسلمانلرى شو كلمه‌دن وآنى تكلم ايتمكدن منع ايتدى
فساد قاپوسن باغلمق ايچون بو معنايه اشبو آيتده اشارت واردر * ف جهودلر پيغمبرمز صلى
الله تعالى عليه وسلمك مجلس شريفلرنده اوطورورلر ايدى واول حضرت سوزو كلام سويلدكده
اكر يهودلرك بر أمرى تحقيق ايتمك مراملرى اولسه ايدى راعنا ديرلر ايدى يعنى بزم جانبمزه
باقك ومسلمانلر هب آنلردن اوكروب شو لفظى ديرلر ايدى الله سبحانه اول لفظى ديمكدن
مسلمانلرى منع ايتدى و بيورديكه اكر ديمك مرادايتسه‌كز انظرنا ديك كه اول دخى راعنا
معناسنه‌در وكلامه كماليله قولاق قويوب اوليكز دكله‌يك كه سؤاله حاجت قالميه وجهودلرك
راعنا لفظنى ديمكده الداتملرى واراايدى اول لفظى دللرنده صغشدروب ديرلر ايدى پس

اول لفظ راعینا اولورایدی یعنی بزم چوبانمز یعنی طوارلر یعزی اوتلایجی و بـنـه راعنا آنلرك لغتنده احمق دیمکدر (مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ) ت سومز و ایستمز اول کسنه لرکه کافر اولدیلر کتاب اهلندن و مشرکلرکه اینديريله سزلرئ اوزرکزه هیچ برخیر ربکز جانبندن (وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ) ت والله سبحانه مخصوص ایدر کندو باغشلمه سنه اول کسنه یی که دیلر (وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ) ت والله تعالی بیولك احسان صاحبیدر (مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنْسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلِهَا) ت اول برشیئ که نسخ قیلرز بر آیتدن یاخود اونوتدیرز کتورزاندن ایوسنی یا آنك مثلنی (أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت ایا بیلمزمیسن تحقیق الله هر برشی اوزرینه قادردر * ف اشبو آیتده تعریض واردر جهودلرئ جوابنه زیرا که آنلر نسخی انکار ایدرلر * ف یودخی یهودلرئ طعن ایتسندندر که سزلرئ کتابده بعض آیت نسخ اولیورا کرالله جانبندن اولسه ایدی پس نه عیب کوردی که آنی نسخ ایتدی الله تعالی بیوررکه اولده دخی عیب یوق ایدی وآخرده دخی عیب دکل لیکن حاکم هر وقتنه دیلرایسه اویله حکم ایدر (أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) ت ایا بیلمزمیسن که الله ایجوندر کوکك و یرك سلطنتی (وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ) ت و یوقدر سزکچون اللهدن غیری هیچ بردوست و بریاردم ایدیجی (أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ) ت آیا ایسترمیسز که دیلیه سکز کندو پیغمبرکزدن نتکم سؤال اولندی موسادن سزدن اول (وَمَنْ يَتَبَدَّلِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ) ت و برکسنه آلسه کافرلکی ایمان بدلنـده پس البته یوردی طوغری یولی * ف یهودلرئ الداتمسیله کندو پیغمبرکزده شبهه ایتمیکز نتکم آنلر کندو نبیلرنده شبهه ایتدیلر شبهه یقینی ترلئ ایدوب انکاره وارمقدر (وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ) ت سودی چوق کسنه لر کتاب اهلندن کافر قیله لر سزی سزلرئ ایمانکزدنصکره حسد سبیله کندو نفسلرنك یانـندن واضح و آشکارا اولدقدن صکره آنلره طوغرو وحق (فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ) ت پس عفو ایدلك و یوز دوندرلك اول وقته دکین که کتوره الله حکمنی یعنی امر ایده آنلره جهاد ایتمکه (إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ

شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت تحقيق الله هر برشى اوزرينه قادردر (وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ) ت ادا ايدك نمازكزى وادا ايدك زكاتكزى واولشيكه اوّلجه كوندرديكز كندو نفسلركز ايچون خيرلو وايو عمللردن آنى اللهك يانندە بولورسكز (إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت البته الله ايشلديككز عملى كوريجيدر (وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَى تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ) ت وديديلر آنلر البته داخل اولمز جنته مكر اول كمسنه كه جهود اولدى ياخود نصارى اولدى بو ايسه آنلرك باطل اولان آرزولريدر (قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت ديكل آنلره كتورك دليلكزى اكر طوغرى ديجى اولسكز (بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت بلى اول كمسنه كه منقاد ايتدى كندو يوزينى الله ايچون وشول كمسنه كه ايو ايشلى اولدى پس آنكيچوندر آنك جزاسى ربسنك يانندە وهيچ قورقو يوقدر آنلر اوزرينه ودكل آنلر عملنجى (وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَى عَلَى شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَى لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ) ت وديديلر جهودلر دكلدر نصرانيلر برشى اوزرينه وديديلر نصرانيلر دكلدر يهودلر هيچ برشى اوزرينه وآنلرك جملەسى اوقورلر كتابى (كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ) ت آنلر كبى ديدى اول كمسنه لركه بيلمزلر (يعنى مشركلر) آنلرك ديديكى كبى (فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ) ت پس الله حكم ايدر آنلرك آراسندە قيامت كوننده اولشيده كه اولديلر آنلر اندە اختلاف ايديجى * ف اهل كتابك هفوا تندندر شوكه هر بريولك يهوددن ونصرانيدن بر برلرينى انكار ايدرلر (و برى برلرينى دينسزلكه و بولسزلغه نسبت ايدرلر) اشبو ايتلرده بومعنايه اشارت واردر * ف مشركلر عرب قومندن اولسون وياغيريدن اولسون هر بردين صاحبنه ديديلركه سزلر هيچ برشى اوزرينه دكلسكز يعنى دينكز باطلدر جهودلرونصرانيلر ديدكلرى كبى * ف اول كمسنه لر يانندەكه علم يوق ايدى آنلر عربك جاهللريدر برشى بيلمزلر اول ابراهيم عليه السلامك دينى اوزره ايديلر صكره آزغون اولوب خاجه و بنه طاپديلر اشبو مثللو كمسنه لره مشرلك ديرلر واونلر كنديلره اكرى بوكرى بولى طوغرى كوسترر ايديلر (وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَى فِي خَرَابِهَا) ت وكيمدر زياده ظالم ايديجى اول كمسنه دنكه اللهك مسجدلرندە اسمى ذكر اولنمقلغى منع ايدوب اول مسجدلرى ويران وخراب ايتمكه سعى ايتدى (أُولَئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ) ت اول كيمسنه لر

ایچون مسجده دخوله لایق اولمدی مگر قورقه رق داخل اوله لر (لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ
فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت آنلر ایچون واردر دنیاده رزیللك وذلیللك و ینه آنلر ایچون
واردر آخرتده بیوك اولان عذاب * ف اشبو آیتده تعریض واردر مکه نك مشرکلرینه
وبشارت واردر مؤمنلره اهل مکه نك مغلوب اولمسیله * ف نصرانیلر کندولرین انصاف اهلی
بیلوب یهودلره ظالم دیرلر حضرت عیسایه دشمن اولدقلرندن وبز اسلام اهلی حضرت عیسی علیه
السلامی حق اولان پیغمبر اعتقاد ایدرز الله سبحانه بیورر که وقتا که نصرانیلر غلبه بولدیلر بیت
المقدسی ویران ایدوب خراب ایتدیلر وهم یهودلرك مسجدلرن آنلرك عنادندن برباد ایتدیلر
بونه انصاف لیدی که ادملرك عنادی سیبندن الله سبحانه نك مسجدلرن خراب ایتمك پس الله
بیورر که لایق اولمزکه آنلر مملکتده حاکم اوله لر آخر الله سبحانه شام مملکتنی مسلمانلرك اللرینه
ویردی (وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللَّهِ) ط ت اللهکدر کونش طوغان یرلر
وکونش بتان جانبلر پس قنقی طرفه یوزچویرسکز اول جهتده در اللهك ذاتی (إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ
عَلِيمٌ) ت الله نعمتی کنکشدر بیلیجیدر * ف وقتا که بیت المقدسه توجه ایدوب نماز قلق
منسوخ اولدی یهودلر استهزا ایدرلر ایدی واشبو آیتده اول معنایه اشارت واردر * ف
ویوه دخی یهود ونصارالرك جدالرندن ایدیکه هر بریسی کندی قبله سنه کوزل دیر ایدی الله
تعالی بیوردیکه الله بر طرفه مخصوص دکل اللهك بیوردیغی اوزره هر قنقی طرفه یوزچویرسکز
اول دخی راضیدر (وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ) ط ت دیدیلر طوتدی الله ولد پاکدر الله ایچوندر
(بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ) ط ت بلکه آنك ایچوندر کوکلرده ویرده اولان شیلر (كُلٌّ لَهُ
قَانِتُونَ) ت هر برکسنه آنك بیورلدیسنی قبول ایدیجیدر (بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ط وَإِذَا
قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) ت کوکلری ویری یرادیجیدر وقچانکه مراد ایلسه
بر امری انجق اول دیو امر ایدر همان اولور (وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ)
ت ودیدیلر اول کسنه لرکه برشی بیلمزلر (یعنی مشرکلر) نیچون بزمله دانشمزو دانشدرمز الله
ویاخود کلمز بزلره بر نشانه (كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ) ط ت بویله دیدیلر اول
کسنه لرکه بونلردن اول ایدیلر بونلرك قولی کبی (تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ ط قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يُوقِنُونَ) ت بر بریسنه بکزدی انلرك یورکلری البته بیان ایتدك نشانه لری بر کروهه اجلیچونکه
اینانیورلر * ف بکن اصلاردن کهیهود ایدیلر کندیلرنك پیغمبرینه بویله سویلدیلر بوزمانك

ادملری دیدیکی کبی (اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيراً وَنَذِيراً وَلاَ تُسْئَلُ عَنْ اَصْحَابِ الْجَحِيمِ) ت البتـه
بزلر کوندردك سنی طوغریلق اوزره مژده ویریجی وقورقودیجی اولدیغك حالده وسن سؤال
اولنمزسین جهنم اهلندن * ف یعنی سندن سؤال اولنمزکه آنلری نیچون مسلمان قلمدك
(وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلاَ النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ) ت سندن راضی اولمزجهودلر ونصارالر
تابع اولمدیجه آنلرك دیننه (قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدَى) ت سویله تحقیق اللهك هدایتی در
هدایت (وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلاَ نَصِيرٍ) ت
واکر تابع اولسك آنلرك باطل اولان آرزولرینه سکا کلان علمدن صکره بولنمزسکچون اللهك
عذابندن خلاص ایده جك بردوست وبریاردم ایدیجی (اَلَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ
تِلاَوَتِهِ) ت اول کمسنه لرکه ویردك آنلره کتابی (یعنی توریتی) اوقورلر طوغری اوقومقله آنی
(اُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ فَاُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) ت آنلرایناینورلر اللهك هدایتنه
وهرکمسنه انکارایتسه اول هدایتی پس آنلردرزیان ایشاولر * ف اول کمسنه لرکه توریتی
بیلورلر شریعت محمدیه یی تصدیق ایدرلر واول کمسنه لرکه تصدیق ایتمزلر توریتی بیلمشلر * ف
یهودلردن برازکمسنه انصافلو ایدیلر کندی کتابلرینی اوطانشوب وبیلوب اوقور ایدیلربونلر
قرآنه دخی ایمان کتوردیلر آنلردن بریسی عبدالله بن سلام یهودلرك عالمی ایدی انك ایله نیجه
کیشیلر دخی مسلمان اولدیلر (یَا بَنِي اِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنِّي
فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ) ت ای یعقوب اولادلری خاطرکزه کتورك بنم اول نعمتمی که ویردم
سزلره وبن فضل ویردم سزلره آدملر اوزرینه یعنی کندوزمانکزده بولنان عالملر اوزرینه
(وَاتَّقُوا يَوْماً لاَ تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئاً وَلاَ يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلاَ تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلاَ هُمْ يُنْصَرُونَ)
ت وقورقك اولکوندنکه کفایت ایتمزهیچ برکمسنه هیچ کمسنه دن هیچ برشی وقبول اولنمز
برکمسنه دن بدل وفدا ومنفعت ویرمزشونفسه شفاعت وآنلریاردم اولنمزلر * ف اشبو
مقامدن سیقول السفهاءیه دکین الله سبحانه اثبات بیورر افندیمز صلی الله تعالی علیه وسلمك
نبوتنی وابراهیم علیه السلامك دعاسی قصه سنی که توریتده مذکوردر وملت حنیفه یی
ترجیح بیوررکه پیغمبرمز علیه السلام اشبوملت حنیفه یی تبلیغ ایتمکیچون مبعوث
اولمشلردر ویهودلك قولنی ابطال ایدرکه آنلر بیوررلرکه حضرت یعقوب بزلره یهودیتله وصیت
ایتمش وینه انبیالرمابیننده فرق ایتمدن نهی بیورر یعنی بعضسنی معتقد اولوب وبعضسنی
انکارایتمسندن (وَاِذِ ابْتَلَى اِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَاَتَمَّهُنَّ) ت وخاطریکه کتور اول وقتیکه

صنادی ابراهیمی سنك ربك برقاچ كلماتلرايله پس ابراهیم علیه السلام تمام ادا ایتدی اول كلماتی (قَالَ اِنّی جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ) ت دیدی الله البته بن قیلورم سنی آدملره امام ومقتدا ایدی ابراهیم و بنم اولادمدن دخی امام‌لرایت بیوردی ایرشمز بنم وحیم ظلم ایشلولره * ف بنی اسرائیل زعم ایدرلردیكه بز اولاد ابراهیمدنز والله سبحانه دخی وعده و یرمشکه یا ابراهیم نبیلك و بیوكالك سنك نسلكده ابدیدرو بزلر دخی حضرت ابراهیمك دینی اوزره یز وابراهیمك دینی ایسه هركسنه نك مقبولیدر والله سبحانه آنلره اعلام ایلدی الله تعالی نك نبوتله وعده سی ابراهیمك حقه تابع اولان اولادنك حقنده‌در مطلق دكل وابراهیم علیه السلامك ایسه ایکی اوغلی واردر اسحق واسمعیل علیهما السلام هر بریسی پیغمبردر برمدت بیوكلك اسحق علیه السلامك اولادنده بولندی صكره اسمعیلك اولادینه انتقال ایتدی وابراهیمك دعاسی اوغللرینك حقنده ایدی و ینه الله سبحانه بیوردیكه دین اسلام بردر پیغمبرلر ومؤمنلر آنك اوزرینه قیامتلرو قیامته دكین آنك دینی باقیدر واشبو دین اسلام الله سبحانه نك جمیع احكامنی قبول ایتمكدركه پیغمبرلرك واسطه سیله مكلفلره تبلیغ بیورر ومسلمانلر جماعتی بو طریق اوزره درای یهودلر سزلر آزغین سكزحقی قبول ایدیجی دكلسكز (وَاِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِلنَّاسِ وَاَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ اِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى) ت وخاطره كتوراولوقتيكه بصه دق بزكعبه یی آدملرك فایده جق یری وامین اولمق مكانی وای مؤمنلر آلكز ابراهیمك مقامندن نماز قیله جق یر (وَعَهِدْنَا اِلَى اِبْرَاهِيمَ وَاِسْمَعِيلَ اَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ) ت ودخی كوندردك ابراهیم واسمعیل جانبنه كه پاك ایدك بنم اویمی طواف ایدنلر ایچون واعتكافه اكلشنلر ایچون وركوع وسجده ایدنلر ایچون (وَاِذْ قَالَ اِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ اَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَاُمَتِّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ اَضْطَرُّهُ اِلَى عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ) ت واولوقت كه دیدی ابراهیم ای بنم ربم اشبو مكانی شهر امین قیل ورزق ویر آنده ساكن اولانه میوه لردن وعشلردن اول كسنه یه كه ایمان كتوردی آنلردن الله تعالی یه وقیامت كوننه الله تعالی بیوردی واول كسنه كه كافر اولورا كاده منفعت ویردم آز یجق صكره بیچاره لكله آنی سوررم جهنمك عذابنه واول جهنم نه كوتی یردر (وَاِذْ يَرْفَعُ اِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَاِسْمَعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت واولوقتكه قالدیردیلر ابراهیم واسمعیل كعبه نك بناء لرینی (دیدیلر) ای بزم ربمز قبول ایله بزدن البته سن ایشیدیجیسن بیلیجیسن (رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا اُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَاَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ

الرَّحِيمُ) ت ای بزم ربمزو بصه بزی بیورق قبول ایدیجی کند کیچون و بزم اولادمزی بصه
انقیاد ایدیجی کروه کند کیچون وکوستر بزه عبادت یرلرمزی وقبول ایت توبه مزی البته
سنسن توبه قبول ایدیجی محبت ایدیجی (رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولاً مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت ای بزم ربمزو کوندر آنلرك اراسنه
آنلردن اولان بر پیغمبرکه اوقویه آنلر اوزرینه سنك ایاتلرکی واوکرده آنلره کتابی وعلی
(واحکاملری) وآریده آنلری البته سن سین قوتلو حکمت صاحبی (وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ
إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ) ت وکیمدر
که یوزچویره ابراهیمك مذهبندن مکر اول کسنه که بیلمدی کندونفسنی وبز اختیار ایتدك
آنی اشبو دنیاده والبته اول آخرت سراینده صالح اولنلردندر (إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ
لِرَبِّ الْعَالَمِينَ) ت اولوقتکه دیدی آکا (یعنی ابراهیم علیه السلامه) آنك ربسی که منقاد اول
دیدی منقاد اولدم عالملرك ربسنه (وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ) ت واصمرلدی یعنی
وصیت ایتدی اشبو کلمه یی ابراهیم کندو اوغلانلرینه ویعقوب دخی اصمرلدی اوغلانلرینه
(يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ) ت ای بنم اوغلانلرم تحقیق الله
اختیار ایتدی سزکچون اشبو دینی پس اولمیکز مکر مسلمان اولهرق اوله سکز (أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ
إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي) ت ایاسز حاضرمی ایدیکز
اولوقتده که کالدی حضرت یعقوبه اولوم اولوقتده دیدی اوغلانلرینه نه شیئه طپارسکز وعبادت
ایدرسکز بن اولدکدنصکره (قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ) ت دیدیلر عبادت ایدرز الهکه وباباریکك معبودینه که (اول باباریك
ابراهیم واسمعیل واسحقدرلر عبادت ایدرز شو واحد اولان معبوده وبزلر شو معبوده انقیاد
ایدیجیلرز (تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ)
ت بونلر بر بولکدرلر که کچدیلر آنلر ایچوندر ایشلدکلری وسزلك ایچوندر ایشلدیککز وسزلر
سؤال اولنمزسکز اول کروهك عملرندن (وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ
إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ت ودیدیلر جهود اولکز یا نصاری اولکز تا که هدایت

بوله

بوله سکز دیکل که بلکه اتباع ایدرز ابراهیمك ملتنه که حنیف ایدی و اولمدی ابراهیم شریك
قوشنلردن (قولوا آمنا بالله وما انزل الینا وما انزل الی ابراهیم واسمعیل واسحق ویعقوب
والاسباط وما اوتی موسی وعیسی وما اوتی النبیون من ربهم لانفرق بین احد منهم ونحن له
مسلمون) ت دییکز ایمان کتوردك الله تعالی یه و اول برشیئه که کوندرلدی بزم جانبمزه و اول
شیئه که کوندرلدی ابراهیمك واسمعیلك واسحقك و یعقوبك و یعقوبك اولادنك جانبنه
و اولشیئه که ویرلدی موسایه وعیسایه و اولشیئه که ویرلدی نبیلره کندو ربلری جانبندن آیرمیز
وفرق ایتمیز هیچ برکسنه نك اراسنی شو نبیلردن و بزلر الله تعالی یه انقیاد ایدیجیلرز (فان آمنوا
بمثل ما آمنتم به فقد اهتدوا وان تولوا فانما هم فی شقاق) ت پس اکر ایمان کتورسه لر
(یهودلر و نصارالر) اول برشیئه که ایمان کتوردیکز پس البته یول بولدیلر و اکر یوز چویرسه لر
انلر انجق مخالفت ایتمکده درلر (فسیکفیکهم الله وهو السمیع العلیم) ت پس چابك اولور که
الله کفایت ایدر سنك انتقامکی آنلردن آلمقده والله ایشدیجی بیلیجیدر (صبغة الله ومن
احسن من الله صبغة ونحن له عابدون) ت قبول ایتدك اللهنك رنکنی (یعنی آنك دینینی) کیمدر
زیاده کوزل اللهدن رنك ولون اعتبار نجه و بزلر آکا عبادت ایدیجیلرز * ف نصارالرك عادتی
شو ایدیکه اکر برکسنه یی کندو دینلرینه داخل ایتسه لر برصاری رنك مهیا ایدرلر ایدی
و صاری صو ایله برقاچ جاشرلر بویارلر ایدی و اشبو بویالوبدن برینی دینلرینه داخل اولان
کسنه اوزرینه اورترلر ایدی الله سبحانه آنك ردنده اشبو آیتی انزال بیوردی (قل أتحاجوننا
فی الله وهو ربنا وربکم ولنا اعمالنا ولکم اعمالکم ونحن له مخلصون) ت سویله آیا غوغا
وشماته می ییارسکز بزم ایله اللهك باینده حالبوکه بزم ربمز و سزلرك ربکزدر و بزم ایچوندر بزم
اعمالمز و سزلر ایچوندر سزلرك اعمالکز و بزلر آکا طوغریلقله عمل ایدرز (ام تقولون ان ابراهیم
واسمعیل واسحق ویعقوب والاسباط کانوا هودا او نصاری قل ءانتم اعلم ام الله) ت ایا
دیرمیسکز که البته ابراهیم واسمعیل واسحق و یعقوب و یعقوبك اولادلری یهود ایدیلر
یا نصاری ایدیلر سویله آیا سزلرمی زیاده بیلیجیسکز یا خود الله (ومن اظلم ممن کتم شهادة عنده من
الله وما الله بغافل عما تعملون) ت و کیمدر زیاده ظالم اوکسنه دنکه الله تعالی دن کلن کتاب

واسطه سیله بیلدیککی و یانده ثابت اولان شیئک شهادتنی کتم ایده ودکل الله خبرسز اولشیدنکه
عمل ایدرسکز (تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْئَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ)
ت بونلر بر بولک درکه اول زمانده کچدیلر آنلر ایچوندر ایشلدکلری وسز ایچوندر ایشلدیککز
وسؤال اولنمزسکز اندنکه آنلر ایشلدیلر (سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّاهُمْ عَنْ قِبْلَتِهِمُ الَّتِي
كَانُوا عَلَيْهَا) ت دییه جکلردر آدملردن عقلسزلر نه شی چویردی آنلری کندو قبله لرندنکه
اکا یوز چویرمشلر ایدی یعنی بیت المقدسدن (قُلْ لِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ) ت سویله که مشرق
ومغرب الله تعالی نکدر (يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت یول کوسترر هر برکسنه یه
که دیلر طوغرو اولان یول جانبنه * ف وقتا که رسول اکرم مدینهٔ منوره یه هجرت ایتدیلر اون
آلتی آی ویا اون یدی آی بیت المقدس جانبنه نماز قلدیلر ورجا ایدر ایدیکه نه اولیدی الله سبحانه
کعبه یی بکا قبله قیلیدی الله سبحانه رجاسین قبول ایدوب اشبو آیتی نازل قلدی قد نری تقلب
وجهک الآیه پس یهودلر و بعضی ناقص مسلمانلر یهودلرک ازدرمسندن شبهه ایدرلردیکه
بیت المقدس جمله انبیانک قبله سی ایدی انی صالبویرمک وترک ایتمک نبینک علامتی دکل پس
الله تعالی سفهالرک اشبو مسئله ده اولان شبهه لرنک جوابنی نازل قلدی سیقول السفهاء آیتی
ایله وبعده اول حضرته جهادک مشقتلرینه صبر ایتمکله امر ایتدی وتوحیدک وقصاصک وحجک
وصومک وصدقاتک ونکاحک وطلاقک احکاملرینک چوغنیکه جاهلیت اهللری تحریف
ایتمشلر ایدی یاخود انصافه رعایت ایتمکدن ناشی ایدی آنلری بیان بیوردی ومخالفلرک
شبهه لرن ردّ وابطال ایتدی وآنلرک سؤالنه جواب ویردی اشبو سیاق طول واوزوندر
ألم تر الی الذین خرجوا آیتنه دکین (وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ اُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ
وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا) ت و بونجلین یصه دق سزی عادل ومختار اولان کروه تا که
شاهد اوله سکز آدملر اوزرینه واوله رسول سزلک شاهدیکز * ف یعنی کوردلک بو ایکی امرلر
سزلک یانکزده که کاملدرلر ومخالفلرکز یانده ناقصدرلر بریسی بودرکه سزلر نبیلرک جمله سنی حق
بیلوب تصدیق ایدرسکز ویهودلر ونصارالر بعضسنی تصدیق ایدرلر و بعضسنی اینانمزلر
وایکنجیسی شودرکه سزلک قبله کز کعبه درکه ابراهیمک زمانندن تا شدر وابراهیم علیه السلام
ایسه جمله نک پیشوا ومقتداسیدر ویهودلرک قبله سی آندن صکره ثابت اولدی اشبونک کبی
هزار امرلرده سز کاملرسز وسائر امتلر ناقصدرلر آنلر سزدن اوکرنمکه محتاجدرلر سزلک آنلره
حاجتکز یوقدرکه برشیء آنلردن اوکرنه سز (وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ
الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلٰى عَقِبَيْهِ) ت و یصه دق ومقرر قلمدق اول قبله یی که آنک اوزرینه ایدک

(یعنی بیت المقدس اوزرینه) مکر اولشی ایچونکه تا بز بیله لم وتمییز ایده لم اول کمسنه یکه تابع اولور رسوله اول کمسنه دنکه آرد یلوب کیرودونر * ف یعنی اللهك علم ازلیسنده مقرر ایدیکه حضرت محمد علیه السلام امتنك قبله سی کعبهٔ شریفه اوله برقاچ مدت بیت المقدسه یونلمك امتحان حکمتی ایچون ایدی که اشبو یونلمکده پیغمبره تابع اولنلر تابع اولمینلردن تمییز اولنه • ف ای امت محمد سزلك قبله کز ابراهیم علیه السلامك زمانندن کعبه مقرر ایدی و برقاچ مدت بیت المقدسی قبله ایتدی ایمانلرکزی صنامق ایچون اول کمسنه لرکه ایمانلری اوزرینه قایم اولدیلر انلر ایچون بیولك درجه لر واردر (وَاِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً اِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللّٰهُ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُضِيعَ اِيمَانَكُمْ) ت والبته اشبو خوی وخصلت چتین ومشقتدر مکر اول کمسنه لر اوزرینه دشوار دکلدر که آنلره یول کوستردی الله وضایع قیلمز الله سزلك ایمانکزی * ف یعنی بیت المقدسه قلدیغکز نمازی ضایع قیلمز بلکه آنك اوزره سزه ثواب ویرر زیرا که اشبو آیتك نزولنك سببی قبله کعبه یه تحویل اولمزدن مقدم اولن ووفات ایدن کمسنه لرك نمازی نصل اولوردیو اولنسان سؤالدر (اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُفٌ رَحِيمٌ) ت البته الله آدمlere باغشلیجیدر مهربانذر (قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) ت کوریرزسنك یوزکك دونمسنی کوکك جانبنه (یعنی کعبه یه یونلمکه دلالت ایدن آیتك نزولنه) پس البته یونلیجی یصه دقسنی اول قبله یه که اکا راضی اولورسین پس چویر یوزیکی مسجد الحرامك جانبنه * ف اول مدتده که بیت المقدس جانبنه نماز قیلر ایدیلر رسول الله صلی الله علیه السلامك کوکلی کعبه یی استر ایدیکه کعبه قبله اوله نمازده کوکك جانبنه کوز قالدروب بقار ایدی که شاید فرشته کعبه جانبنه یونلمکیچون حکم کتورردیو اول سبب اوزره بو آیت نازل اولدی پس اول وقتدن کعبه قبله مقرر اولدی نمازك ایچنده کعبه یه یونلدیلر (وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ) ت وهر یرده اولورسکز یونلدك کندو یوزلریکزی آنك طرفنه (وَاِنَّ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ) ت تحقیق اول کمسنه لرکه ویرلدی آنلره کتاب البته بیلورلرکه شو طوغریدر کندو ربلرینك جانبندن (وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ) ت ودکل الله خبرسز آنلرك عملندن (وَلَئِنْ اَتَيْتَ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا اَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ) ت اکر کتوره سن اول کمسنه لره که ویرلدی آنلره کتاب هر بر دلیللری ونشانه لری البته تابع اولمزلر سنك قبله که وسن دخی دکلسن تابع اولیجی آنلرك قبله سنه ودکل آنلرك بعضسی تابع اولیجی بعضسنك قبله سنه

(وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ) ت واكرسن تابع
اولسن آنلرك نفسلرينك آرزوسنه آندنصكره كه كلدى سكا بيلمك و يقين ايتمك البته سن
اولورسن اول وقتده ظلم ايديجيلردن (الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ) ت
اول كسنه لركه ويردك آنلره كتابى آنلر بيلورلر آنى (يعنى كعبه يه يونلمكك حق اولمسنى) نته كم
بيلورلر كندو اولادلرينى * ف اول كسنه لركه ويردك آنلره كتابى آنلر بيلورلر شونى يعنى
حضرت محمد رسول الله صلى الله عليه وسلمى ايوطانورلر وذات شريفنه مخصوص اولان
وصفلر ايله غيريلردن فرق ايدوب بيلورلر نته كم اوغللرينى بيلورلر وكندولر آوزرلرينه اوغللرى
غيريلرينك اوغللريله مشتبه اولمز وروايت اولندى كه عمر رضى الله عنه عبد الله بن سلامدن
سؤال ايلدى كه محمدك صلى الله عليه وسلم رسول اولديغنى بيلورميسن جواب ويرديكه بن
انى بنم اوغلمدن زياده رك طانيرم عمر ديدى نيچون عبد الله بن سلام جواب ويرديكه بكا محمد
عليه السلامك نبوتنده هيچ شك وشبهه يوقدر امابنم اوغلمده كاهيچه شبهه اولوركه اناسى خيانت
ايتمش اوله پس عمر باشنى اوپدى وعلمالردن بعضسى ديديلركه يعرفونه لفظنده ضمير علم
ايچوندر وياقرآن ايچوندر وقبله نك تحويلى ايچوندر اما كما يعرفون ابناءهم جمله سى محمد صلى الله
عليه وسلم ايچون ضمير اولمق اوزره شهادت ايدر وعبد الله بن سلامك حديثى دخى شو معنايه
تقويت ويردى واوغللرن تخصيصى زياده مشهور ومعروف اولنلرى سببندن ويابابالرينك
صحبتنده اولمسى وكوكللرينه سوكيلى اولمسى سببدن ناشى در فقط جلالين وكشاف
ونيشابورى تفسيرنده دخى بويله در (وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ) ت تحقيق
آنلردن بر كروه كيزلرلر وستر ايدرلر حقى وآنلر بيلورلر (الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ)
ت اشبو طوغريدر رسنك ربكك جانبندن پس اولمه شك كتورنلردن (وَلِكُلٍّ وِجْهَةٌ هُوَ مُوَلِّيهَا
فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ) ت وهركسنه ايچون واردر برجانب كه اول كسنه شو جانبه يونليجيدر پس
سرعت ايدك خيرلو جانبه (أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعًا) ت هرنرده اولسكز كتوردر
سزى الله جمع ايدوب (إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت البته الله هر برشى اوزرينه قادردر
(وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ) ت وهرنه طرفه كيتسك پس دوندر
يوزيكى مسجد الحرام جانبنه (وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ) ت وتحقيق بو
توجه ايتمك طوغريدر رسنك ربكك جانبندن والله تعالى دكل خبرسز اولشيدنكه عمل ايدرسكز
* ف يعنى اشبو معنادمكه بزم قبله مز محى ايودر وياسزك قبله كز محى ايودر ديو غوغا وشماته يا چق

محض

محض عبث و بوش برشیدر ایو اولدرکه ایو اولان عملده وثواب تحصیل ایتمکده امره امتثال اولنه وهر امت ایچون بشقه بشقه قبله امر اولنمشیدی وآخرده هپسی وجمله سی بریره یعنی محشر یرینه جمع اولنق کرکدر * ف مسجد الحرامدن مرادمکه نك مسجدیدر وحرامك معناسی اولدرکه حرم یرنده بعض اشیادن نفسی کف ایتمك لازمدر حاصلی حدود حرمك داخلنده برقاچ امورلری فعل ایتمك حرام وممنوعدر آدم اولدرمك کبی وحیوان وحشیلری اولدرمك وصیدا یتمك واذیت ایتمك وآغجلرن واوتلرن کسمك و بونلردن بشقه سی کبی (وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ)ط ت ونه طرفه چیقسك وکیتسك پس دوندر و یونلت یوزیکی مسجد الحرام جانبنه (وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ)لا ت ونه طرفده اولسکز پس یونلدك یوزلریکزی انك جانبنه (لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ)ق ت تاکه اولمیه آدملر ایچون سزلك اوزرکزه الزام ایتملری * ف یعنی یهودلر طعن ایدوب دیمه لرکه بزم دینمزه انکار ایدر وقبله مزه یونلور وعرب مشرکلری دخی دیمه لرکه ابراهیمك دینی اوزره اولمسنی ادعا ایدر وقبله سندن خلاف ایدر پس سنك قبله کی کعبه یه مقرر ایدوب ایکی فریقك غوغا وشماتة سندن سنی قورتاردق (اِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ)ق ت اول کسنه لرکه ظلم ایتدیلر آنلردن (فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي)ق ت پس قورقیکز آنلردن وقورقك بندن (وَلِأُتِمَّ نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ)ع ت وتاتمام ایده یم کندو نعمتمی سزلك اوزریکزه وتا اوله که سزلر یول بوله سکز * ف توراتده مذکور اولمشکه حضرت اسماعیلك اولادندن برقاچ جماعت وجوده کلوب کعبۀ شریفه تعظیم ایده جکلر پس حضرت محمد علیه السلامك نماز وقتنده کعبه یه یونلمسی یهودلك احبار یعنی علماسی یاننده ظاهر اولان دلیلدر نبوتنك طوغریلغی اوزرینه هر چند جاهللر طعن ایدر اولسه لرده که انبیالرك قبله سنی ترك ایتدی دیو (كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ)ط ت نعمتمی تمام ایتدیکم کبی کوندردك سزلك آراکزه کندو قومکزدن اولان پیغمبریکه اوقور سزلك اوزرکزه بزم نشانلریمزی (یعنی قرآنی) وپاك ایدر سزی واوکردر سزه کتابی (یعنی قرآنی) وآنده اولانی (یعنی اولشیلرکه آنده واردر حکملردن) و ینه اوکردر سزه اولشیی که آنی بیلمزدیکز (فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ) ت پس ذکر ایدك بنی تا ذکر ایده یم سزی وشکر ایدك بکا وشکرسزلك ایتمیك بکا (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ)ط اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ) ت. ای مسلمانلر یاردم ومدد طلب ایدیکز (آخرت ثوابنی تحصیل ایتمکده طاعت

و بلا اوزره) صبر ایله و نماز قلمقله البته الله صابرلر ایله بیله در (یعنی آنلره یاردم ایدیجیدر) * ف
بو راده الله سبحانه امر ایدیور طاعتك و جهادك مشقتلرینه صبرا یتمکله و صبرك ثوابن دخی
ذکر ایدیلر (وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَٰكِنْ لَا تَشْعُرُونَ) ت اول
کسنه یه که شهید اولدی اللهك یولنده آنلر اولیدرلر دیمکز بلکه آنلر دیریدرلر ولکن سزلر خبر
دار د کلسکز (وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ
وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ) ت والبته صنارز سزلری برشی ایله قورققدن و آجلقدن و مالکزدن
و جانکزدن نقصان اولمقدن و میوه لرکزدن و مژده و یر صبر ایدنلره (الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ
مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) ت اول کسنه لرکه اکر ایرشسه آنلره برقیلق و مشقت
دیرلر البته بزلر اللهك قولویز و البته بزلر آنك جانبنه رجوع ایدرز (أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ
رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ) ت اشبوکروهلر آنلر اوزرینه رحمت و نعمت و جنت
وارد ربلری جانبندن و هدایت بولنلر بونلردر (إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ
الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ) ت
البته صفا و مروه اللهك نشانلرندندر پس برکسنه بیت شریفی حج ایتسه یا عمره کتورسه پس کناه
یوقدر آنك اوزرینه آنده که طواف ایده ایکیسنك اراسنده و برکسنه ایشلسه خیر اولان عملی
پس البته الله قبول ایدیجیدر بیلیجیدر * ف صفا دید کاری مکه ده و کعبه سمتنده برطاغك
آدیدر و مروه دخی مکه ده و کعبه نك آخر طرفنده برطاغك آدیدر ایکیسنك اراسنده سعی
اولنه جق یر واردر و عربلر دخی حضرت ابراهیم زمانندنبرو هر وقتده حج ایدرلر ایدی لکن
جاهلیت زمانده حجك مناسکلرنده چوق خطا و غلط واقع اولدی ایدی بریسی شودر که مکه
کافرلری اشبو ایکی طاغ اوزرینه ایکی بت نصب ایتمشلر ایدی حج کونلرنده آنلری دخی
طواف و تعظیم ایدرلر ایدی وقتا که اسلام ظهور ایتدی اسلام اهلی صفا و مروه یی جاهلیت
علامتلرندن عد ایدوب آندن اجتناب ایتدیلر و بیلدیلر که بنلره طواف ایتمك جاهللرك عادتیدر
اسلامده طاغلر اوزرینه وارملی شو بنلر بولندیغی اجلدن الله سبحانه اشبو آیتی نازل قلدی
که شو ایکی طاغك اراسنده سعی ایتمکدن منع یوقدر (إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ
وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ) ت تحقیق اول کسنه لرکه کیزلرلر اول شیئی که اشاغی
ایندردك واضح اولان سوزلردن و یول کوسترمکدن آندن صکره که بیان ایتدك آنی آدملر

ایچون کابده (أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللّٰهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ) ت لعنت ایدر آنلره الله و بشقه لعنت
ایدرآنلره هر لعنت ایدیجی (إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَأُولَئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ) ت مگر اول کمسنه لرکه توبه ایتدیلر و ابو ایتدیلر عمللرینی و بیان ایتدیلر پس اشبو
کروهك توبه لرینی قبول ایدرم و بن توبه لری قبول ومبالغه ایله رحمت ایدیجیم (إِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ) ت البته اول
کمسنه لرکه کافر اولدیلر و کافر اولدقلری حالده اولدیلر اشبو کروهلر اوزرینه در اللهك لعنتی
(یعنی رحمتدن ایراق قیلمسی) وملائکه نك لعنتی وجمله آدملرك لعنتی (خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ
الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ) ت دائما اولورلر شو لعنتده خفیفلنمز آنلردن عذاب و آنلره مهلت
ویرلمز (وَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَٰنُ الرَّحِيمُ) ت وسزلك معبودیکز براولان معبوددر
یوقدر هیچ برمعبود آندن غیری باغشلیجی اسرگیجیدر (إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَاءِ
مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ
بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت البته کوکلری و یری ایجاد ایتمکده و کیجه نك
وکوندزك کاوب کیتمسنده و اول قایق که یورر دکزده اول شی ایله که منفعت ویرر آدملره (یعنی
تجارت ایچون) و ینه اولشیده که اینردی الله کوکدن صو نوعندن پس دیری یصه دی اندن
یری اولدکدن صکره وطاغتدی یرده هر برحیوان نوعنی وروزکاری دوندرمسنده و یر ایله کوك
اراسنده مطیع ورام اولان بولوتده البته نشانه لر واردر اول کروه ایچونکه عقللریله بیلورلر
(وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللّٰهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلّٰهِ) ت
وآدملردن بعض کمسنه لر وارکه آلورلر اللهدن غیری شریکلر سورلر (واسرکرلر) آنلری الله
تعالی یی سودکلری کبی و اول کمسنه لرکه ایمان کتوردیلر زیاده قوتلودرلر اللهی سومکده
(وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلّٰهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ) ت وکورن
کیمسه عجب ایدر اگر کورسه اول کمسنه لریکه ظلم ایتدیلر اول حالده که کورملر ومعاینه ایده لر
عذابی وقوت وقدرتك جمیعی الله تعالی یه مخصوص اولدیغنی بیلورلر والله تعالینك عذابی
شدید اولدیغنی تفصیلرینه بولملر (إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ

بِهِمُ الْأَسْبَابُ) ت وقتا كه ايراق اولور وچقار اول كمسنه لركه رئيس وپيشوا اولديلر كفرده اول كمسنه لردنكه تابع اولديلر وكورورلر عذابى وكسلور آنلرك مابينلرنده وارالرنده اولان سببلر * يعنى وسيله لر دوستلق وخصملق واقربالق كبى علاقه لر (وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُا مِنَّا) ت ديرلر اول كمسنه لر كه تابع اولديلرنه اوليدى بزمچون كيرودونمك اوليدى تاكه ايراق اوليدق (وبيزار اوليدق) شول رئيس اولانلردن نتكيم آنلر ايراق اولديلر (وبيزار اولديلر) بزلردن (كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ) ت اشبو عذاب كوسترلديكى كبى آنلره كوستررالله آنلرك نظرنده پشيمانلق وندامت ويره جك عمللرينى ودكللر آنلر طشره كليجيلر جهنمدن * ف يعنى مشركلر قيامت كوننده كورورلركه الله سبحانه يه قوشدقلرى شريكلر آنلره هيچ فائده ايتمكه قادر اوليوب ارالرنده اولان احبابلق بتون بتون كسلوب برى بريندن بيزار اولوب چارلرا ولوتنده زياده حسرت چكوب وپشيمان اولوب ديرلر كاشكى نه اوليدى بزمچون دنيايه كيرودونمك اوليدى الخ لكن اشبو ندامت فائده سز برامردرخاچلره وبتلره طپانلرك احوالنى بو آيتده ذكر بيورديلر (يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ) ت اى آدملر ييكز يرده اولان شيلرك تميز وپاك اولان حلاللندن وتابع اولميكز شيطانك ايزلرينه وآنلرك يولنه البته شيطان سزكچون آشكاره دشمندر * ف اهل جاهليت كندو يانلرندن برقاچ شيلرى حرام ايتمشلر ايدى بحائر كبى وسوائب كبى الله سبحانه آنلرى رد ايچون اشبو آيتى نازل قلدى * ف عرب جاهللرى حضرت ابراهيمك دينى برقاچ شيلر ايله خراب ايتمشلر ايدى بريسى الله سبحانه نك غيريسنه طاپمق وعبادت ايتمك وبريسى دخى الله سبحانه نك غيريسنه نذر ايدوب حيوان بوغزلمق بو ايسه مردار وايشلمسى كفردر وبريسى دخى بعض حيوانلر حلال ايكن حرام قيلمق نتكم سورهٔ مائده ده وسورهٔ انعامده كاور وبريسى خنزيره حلال ديه لرى كبى الله سبحانه آنلرى رد ايدوب بيورور (إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ) ت همان امر ايدر سزلره كوتى اولان ايشلرى حياسزلغى ويننه آنكله كه افترا ايده سكز الله اوزرينه اولشيئ كه بيلمزسكز * ف يعنى مسئله لرى كندى يانكزدن ايجاد ايتمكز الله سبحانه اوزره افترا ايتمك يولى اوزره نتكيم بو زمانده چوق مسئله لر ورسملر غلط يوللى وشرع شريفك خلافى اوزره جاريدرلر (وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا) ت وچقان دينلسه آنلره تابع اولكز اولشيئه كه الله ايندردى ديرلر بلكه تابع اولورز اولشيئه كه بولدق آنك اوزرينه بابالرمزى (أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ) ت ايا تابع

اولورلرمی اكر اولسه‌ده بابالری بیلمزلر هیچ برشی و بولمزلر طوغروا ولان یولی * ف یعنی
بابالرینك اختیار ایتدیكی رسملرك و یولك بطلاننی بیلدكدنصكره كه آنلر الله سبحانه نك امرینك
خلافیدر پس انك اوزرینه یوریمك واكا تابع اولمق جائزدكلدر و حرامدر (وَمَثَلُ الَّذِينَ
كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ اِلَّا دُعَاءً وَنِدَاءً) ت وكافرلره نصیحت ووعظ ایدن كسنه‌نك
صفتی وحالی چوبان مثللودركه حیوانلره چاغرر حیوان ایسه اندن انجق صوت وندا ایشیدر
(صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ) ت كافرلر كر وصاغردرلر لالدرلر ودلسزدرلر كوردرلر پس آنلر
هیچ برشی فهم ایتمزلر * ف یعنی كافرلره سوز دیكلتمك وایشتدرمك مثالی شول كسنه‌نك
مثالی كبیدركه چوبان حیوانلرینی چاغرر واول حیوانلر چاغردقده آوازدن وصدادن غیری برشی
فهم ایتمز اول كسنه‌نك حالی بویله‌دركه كندوسنده علم یوقدر ودخی علم اهلنك سوزینی قبول
ایتمز (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ) ت
ای مؤمنلر بیكز سزه رزق ویردیكمز شیلرك حلال وایوسندن وشكر ایدیكز الله تعالی‌یه اكر اكا
طپارسكز یعنی عبادت ایدرسكز (اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا اُهِلَّ بِهِ لِغَيْرِ اللّٰهِ)
ت حرام قلدی سزلك اوزركزه انجق مرداری وقانی وخنزیر اتنی واول شیئ كه آواز قالدرلدی
بوغزلندیغی وقتده آنك اوزرینه اللهك غیریسی ایچون * ف یعنی اللهك غیریسنك آدی
ذكر اولنه‌رق بوغازلندی (فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت پس
بركسنه محتاج اولسه تعدی ایتمدیكی حالده وهلاك كدن نفسنی حفظ ایتمك قدرندن كچمدیكی
حالده پس گناه یوقدر آنك اوزرینه (یعنی آنلردن یمكده) البته الله یارلغیجیدر اسركیجیدر * ف
اكر سؤال اولنسه كه اشبو آیت كریمه‌ده حرام حصر اولندی اشبو اشیاء مذكوره‌لرده حالبوكه
حدیث شریفده یرتجی جانورلر جارلر و بو مثللولر دخی حرام اولنمش پس مطابق قیلمغك وجهی نه
اولور جواب ویررزكه تحریمك ذكر اولنمشلرده حصری بحائر ایله سوائبه كوره‌در یعنی حصر
اضافیدركه بحائری وسوائبی حرام بیلورلرایدی پس بهیمة الانعامده هیچ برشی حرام دكل ذكر
اولنمش شیلردن غیری وخبائثده و مساعده‌وآنلر مثللیسنده كلاملری یوغیدی * ف یعنی
مواشیده شوقدر شیلر حرامدر ودخی اول كسنه اوزره كه اجلقدن اوله جكی یقین اولسه آنك
اوزره یمكی حلالدر بوشرط اوزره‌كه شریعت امرینه خلاف ایتمیه یعنی اضطرار حالنه
یتشمسندن اول یمیه وتعدی ایتمیه وچوق یمیه ضرورت قدری یمیه (اِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا اَنْزَلَ
اللّٰهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا اُولٰئِكَ مَا يَاْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ اِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ) ت تحقیق اول كسنه‌لركه كیزلرلر الله تعالی‌نك كتابیدن

کوندردیکی شیء عوضنده ازبها آلورلر اشبو کروهك اکل ایتدیکی قارنلرنده انجق اتش اولور وسوزسو یلمز آنلره الله قیامت کوننده وتمیز و پاك ایتمز آنلری وآنلر ایچوندر دردویریجی عذاب (اُولٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدٰى وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ) ت بونلردر اول کسنه لرکه آلدیلر آزغینلغی هدایت بدلنده وعذابی آلدیلر یارلغمق عوضنده پس نه شی صبر ایتدیردی آنلری (ویانیجه صبر ایدیجیدر آنلر) اوداوزرینه (ذٰلِكَ بِأَنَّ اللّٰهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَاِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ) ت بونلرڭ جملهسی اولسببدندرکه الله ایندردی کتابی طوغریلقله (یعنی الله تعالی نڭ طوغری انزال ایتدیکی کتابده بعض شیلری کیزلدکلری ایچون عذابه مستحق اولدیلر) اول کسنه لرکه اختلاف ایتدیلر شو کتابده مخالفتده درلر وحقدن ایراقدرلر * ف یهودیلر آخر زمان پیغمبرینڭ صفتنی توریتده مذکور ایکن کیزلدیلر وچوق آیتلرڭ معناسنی تبدیل وتغییر ایتدیلر دنیا غرضلر ایچون (لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ) ایولك وطاعت اول دکلدرکه سزلر چویره سکز یوزلریکزی مشرق جانبنه وکون بتان طرفه ولکن ایولك شول کسنه نڭ ایولکیدرکه ایمان کتوردی الله تعالی یه وقیامت کوننه وملائکه لره وکتابلره وپیغمبرلره * ف بلکه اول ایولك صاحبی که آنده دین صاحبلری اختلاف ایتمزلر اول کسنه درکه ایمان کتوردی الله سبحانه یه وقیامت کوننه الخ * ف وقتاکه جهودلر ونصرانیلر زعم ایتدیلرکه نمازده ایو اولان توجه اولدرکه مشرق ومغرب جانبنه اوله آنلرڭ ردنده لیس البر الآیه نازل اولدی (وَآتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ) ت وویره مالنی ماله محبتله قرابت صاحبلرینه وباباسی اولمیان یتیملره وفقیرلره ومسافرلره وسؤال ایدنلره وصرف ایده بیونلره یعنی کوله لری وجاریه لری واسیرلری ومکاتبلری ازاد ایتمکده صرف ایده (وَأَقَامَ الصَّلٰوةَ وَآتَى الزَّكٰوةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ اِذَا عَاهَدُوا) ت واداایتدی نمازی وویردی زکاتی ووفاایدنلردر کندو عهدلرینه وقتاکه عهدایده لر (وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ) ت ومدح ایدرم صبرایدنلری اللری طاراولدیغی وقتده وقیلیق وقتنده (یعنی فقیرلك وقتنده) وغوغانڭ شدتی وقتنده (اُولٰئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَاُولٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ) ت وبونلردر طوغروسو یلیجی وبونلردر ازغنلقدن صاقنجی

(یا أیها)

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلَى الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَى بِالْأُنْثَى)
ت ای اول کسنه‌لر که ایمان کتوردیکز فرض قلندی سزلک او زرکزه اودشمك اولدیرمشلر حقنده حرایله حر (یعنی آزد اولان اولدیرلورآزادلك بدلنده یعنی کشی زاده و آزاد اولان کسنه آزاد کسنه کبیدر حکمده) وکوله ایله کوله (یعنی کوله کوله کبیدر حکمده) وقاری قاری بدلنده اولدیرلور (فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ) ت پس برکسنه عفو اولنسه آنکیچون اولدیردیکی قرنداشنك قانندن برشی پس اولسکه اویمقدر (یعنی آنك حکمی بری بریله قولایلق ایتمکدر شرعك امریله وایولکله) وقان بهاسنی ادا ایتمکده ولیلره ایولك ایله یعنی قاتل ولیسی ایولك ایله دیت طلب ایدوب قیلق ایتمسه (ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت اشبو حکم آسانلق وقولایلقدر کندو ربکزلك جانبندن واسر کمکدر ومحبتدر پس برکسنه حددن کچسه اشبو حکمدنصکره انکیچون واردر الم ویریجی عذاب * ف (الحر بالحر) اهل جاهلیت شریف واعلی اولان کسنه‌یی ادنانك بدلنده قتل ایتمزلر ایدی الله سبحانه نازل قلدیکه قصاص حکمی جنس اراسنده مساواته ومماثلته مبنیدر اشبو معناده‌که آزاد آزاد بدلنده قتل اولنور وکوله کوله مقابلنده قتل اولنور وقاری قاری کبیدر قصاص حکمنده امادیت بابنده قاریلرك فرقی واردر هر برکسنه کندو جنسنده بری برینه برابردر هرچند بعضسی شریف اولوب وبعضی ادنی وبعضی کوزل وبعضی چرکین وبعضی فقیر وبعضی زنکین اولسه ده حدیث شریف ایکی آخر جنسی زیاده قیلمش مسلمان مسلمانك بدلنده وکافر کافرلك عوضنده قتل اولنور * ف (فمن عفی له) یعنی اولدیرلمش مسلمانك قانندن مقتولك ولیسی قصاصدن عفو ایتسه ویاخود دیته راضی اولسه قاتل دیتی ادا ایتمکده ولیلره اذیت ایتمیه کوزلجه کوزلجه لطفله ادا ایده ظلم ایتمیه وینه عفو ایدن کسنه دیتی طلب ایتمکده قاتله زحمت ویرمیه قولایلقله طلب ایده *ف (فمن اعتدی) یعنی مقتولك ولیسی عفو ایتدکدنصکره ویادیت آلوب صلح ایتدکدن صکره ظلم ایدوب وحددن کچوب قاتلی اولدیرسه ویا اولدرملك استرسه ویاخود قاتل دیتی ادا ایتمسه پس انکیچون واردردو یریجی عذاب * ف (ذلك تخفیف) یعنی جهودلرا وزرینه یالکز قصاص وارایدی نصاری اوزرینه دیت وارایدی الله سبحانه اشبو امته قولایلق اولسون دیو قصاصله وعفوایتسیله دیت اراسنده آنلری مخیر قلدی (وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) ت وسزکچون اودشمك سبیله دیریلك وبقا واردر ای عقل ایه‌لری تا اوله که سز صاقنه سکز آزغینلقدن * ف والیلره وقاضیلره لازمدرکه قصاص بابنده قولایلق ومداهنه ایتمیه‌لر قصاص حقلرینی لایقنجه اجرا ایده‌لرکه غیریلره نکال وعبرت اولوب

حقسز قالن دوكـلك قپوسی بغلنوب حیات برقرار اوله (كُتِبَ عَلَيْكُمْ اِذَا حَضَرَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ اِنْ تَرَكَ خَيْرًا اَلْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ) ت فرض اولندی سزلك اوزرکزه شو وقتده که حاضر اولدی سزلك بریکزه اولوم اکر خیر لو مالی براقسه وصیت ایتمك باباسنه اناسنه واقربالرینه عدالله واولـکله اشبو وصیت ثابت اولدی (عذابدن) صاقنجیلر اوزرینه * ف جاهلیت رسملرندن بریسی بو ایدی که اولینك وارثی اولادندن غیری هیچ برکسنه اولماز ایدی واولادده دختی اوغلی وارث اولور ایدی پس الله سبحانه اولینك وارثی اولادی اولمسنی مقرر ایتدی لیکن وفات ایدن کسنه نك اوزرینه لازم ایتدیکه باباسنه وانا سنه وسائر اقربالرینه حاجتلری قدرنجه وصیت ایده معلوم اوله که اسلامك ابتداسنده آتا وانا ایچون واقربالر ایچون وصیت فرض ایدی مالی اولان کسنه اوزرینه صکره ارث آیتیله نسخ اولندی (فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَاِنَّمَا اِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) ت پس برکسنه وصیتی تبدیل ایتسه وصیتی ایشتدکدنصکره پس شوتغییرلك کناهی انجق وصیتی تبدیل ایدن کسنه لر اوزرینه در تحقیق الله تعالی ایشدیجیدر (وصیت ایدنك قولنی) بیلیجیدر (وصینك فعلنی) * ف اکر وفات ایدن کسنه حیاتی ودیریلکی حالنده وصیت ایدوب اولدیسه صکره تقسیم ایدن کسنه لر ویرمسه لر میت اوزرینه کناه یوقدر (فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوصٍ جَنَفًا اَوْ اِثْمًا فَاَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت پس برکسنه دویسه و بیلسه وصیت ایدندن برظلم یاخود بر کناه پس او ایتسه آنلرلك آراسنی اصـلاح کناه یوقدر آنك اوزرینه تحقیق الله یارلغییجی اولان اسرکیجیدر * ف اکر برکسنه دویسه و بیلسه که وصیت ایدن کسنه وصیتی انصافسزلقله ایدوب اولمشدر واولادی ایچون آزمال قالمشدر پس برکسنه بوظلمی قالدروب اصـلاح ایدرسه بویله اصـلاح ایله وصیتی تبدیل ایدنه کناه یوقدر بلکه ثواب واردر اتداده الله سبحانه بویله بیورمشدی صکره نساسوره سنده مواریث آیتنده وارثلرك حصه لرینی کندولر مقرر ایتمشدر ایمدی وفات ایدن کسنه نك وارثلره ویردیسی موقوف اولدی (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ اَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ) ت ای اول کسنه لر که ایمان کتوردیکز فرض اولندی سزلك اوزرکزه اوروج طوتمق نته کم فرض اولدی سزدن اولکیلر اوزرینه تا اوله که سز صاقنه سکز (کناه اولان شیلردن) برنیجه صایلی کون اوروج طوتك (فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا اَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ اَيَّامٍ اُخَرَ) ت پس برکسنه اولسه سزدن کیمفسز یا سفر اوزرنده پس لازمدر که اول کونلرك عـددی قدر طوته بشقه کونلرده (وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ) ت ولازمـدر اول کسنه لر اوزرینه که قادرلردر

اورج طوتمغه (لكن اورج طوتمديلر ويديلر) بدل ويرملك كه برفقيرك بركون بيه جك ايكندن
عبارتدر (فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَاَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت پس بر
كمسنه ايولك ايدوب فديه دن زياده ويرسه اشبو زياده ويرملك خيرليدر آنكيچون واورجى
طوتمقلغكز كوزلدرسز كيچون اكر بيلورسكز * ف بو آيتك مضمونى تخييردر صوم وفديه ده
وبومعنى منسوخدر كله جك آيتله * ف احتمال ايدركه معنى بويله اوله كه واجب ولازمدر
اول كمسنه لره اوزرينه كه بدل وفديه ويرمكه قادردرلر فديه ويره لر وفديه نك معناسى برفقيره بر
كون اداره اوله جق قدرى طعام ويرمكدر مرادفطره صدقه سيدر واشبو فطره نك مقدارينى
سنت سنيه بغدايدن بچق چناق كه بشيوز يكرمى درهمدن عبارتدر وسائر حبوبلردن برچناق
ايله بيان بيورمش كه بيك قرق درهمدر پس بووجهه كوره آيت محكم قيلندندر منسوخ دكل
واحتمال ايدركه آيتك معناسى بويله اوله كه ولازمدر اول كمسنه لر اوزرينه كه قادردرلر قضا
ايتمكه يعنى قضا ايتمكه قادر ايديلر رمضان آخره كلنجه دكين قضا ايتمديلر والله اعلم فديه وبدل
ويرملك كه فديه برمد مقدارندن عبارتدر واشبو حكم منقوللر قاسمدن وسعيدبن جبيردن
وبوايسه امام شافعى رحمة الله عليه مذهبيدر وبوكا كوره آيت محكم قيلندندر منسوخ دكل
* ف بعنى اولجه اشبو حكم نازل اولديكه كيفسزلر ومسافرلر ييسه لر رمضاندنصكره قضا
ايده لر يعنى آنلر قضا ايدرلر فديه ويرمزلر واما اول كمسنه لر اورج طوتمغه قادرلر وعذرلرى
يوقدر آنلر رمضانى ييوب قضايه براقسه لر آنلره قضا وهم فديه ويرملك واجبدر وايو اولدركه شو
آيى طوتمه لر ييه لر وبوندنصكره نازل اولان آيت كيفسزلره ومسافرلره رخصتدر غيره جائز
دكلدر * ف واحتمال ايدركه اول كمسنه لركه كنجلك حالنده اورج طوتمغه قادر ايكن
اورحلرن يشلرشمدى اختيارلقلرى حالنده اورجدن عاجز اولدقده آنلر اوزرينه واجبدركه
يدكلرى كونلرك هربريسنك بدلنده ابوحنيفه قتنـده بچق چناق يعنى بش يوز يكرمى درهم
بغداى برفقيره ويره وياكر بشقه حبوبدن ويرسه برچناق يعنى بيك قرق درهم قدرى اطعام
ايده (شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِى اُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ
مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ) ت (اول ايام معدوده) رمضان آيى دركه انده قرآن نازل اولدى آدميلره
طوغرى يول كوستريجى اولديغى حالده وهدايت يابندن حقله باطلك آراسن فرق ايدن نسنه لردن
آشكاره دليللر اولديغى حالده پس بركمسنه ايرشسه سزدن بوشهره پس البته اورج طوته آندصكره
اشبو آيتدن معلوم اولديكه رمضان آيى بوسببدن مقرر اولمش كه آنده قران ايندرلمش پس بو آيده
قرآنك خدمتى لازمدر بوسبب ايچون الله سبحانه نك رسولى صلى الله عليه وسلم تراويح نمازى
ايچون تقييد بيورمشدر وكندى دخى نيجه كونلرده جماعتله تراويح نمازينى ادا بيوردى صكره
بنسه جماعت ايتمديلر كه قرانده اشارتله واردر صيراحتله فرض اولمسون ديو * ف يعنى قران
كريمك جمله سى رمضان آيندده ليلة القدرده لوح محفوظدن دنيا كوكنه بيت العزته ايندرلدى
آندنصكره دفعاتله مصلحت قدرنجه جبرائيل عليه السلام يكرمى اوچ يلده پيغمبريمزه

حضرتلرينه نجوم نجوم ايندرمش (وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ) ت
و بركسنه كه سز اولسه و يا سفرا وزرينه اولسه پس آنك اوزرينه لازمدركه اوروج
طوتمديغى كونلرك عددنجه صائم اولور بشقه كونلرده (يُرِيدُ اللّٰهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ
الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) ت ديلر الله سزكچون
قولايلغى وديلمز سزكچون چتينلكى ومشقتى وديلركه تمام ايده سكز اشبو آيك عدديني و بوكا كله
ذكر ايده سكز الله تعالى يى سزه يول كوستر ديكنه شكر ايچون اوله كه تا سز شكر ايديجى اوله سكز
(وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي
لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ) ت وچونكه سؤال ايتسه سندن بنم قوللرم بنم حالمدن تحقيق بن يقينم آنلره دعا
ايدننك دعاسنى قبول ايدرم شول وقتكه بكا دعا ايده پس لازمدركه بيورديغمى قبول ايده لر و بكا
ايمان كتوره لر تا اوله كه آنلر طوغرو يولى بوله لر * ف يعنى بوقاروده كچن آيتده الله سبحانه
امر ايتديكه بنى كبريا وعظمتله ذكر ايدك يعنى بيرام كونلرنده يوكسك آوازايله تكبير كتورك
اشبو اجلدن ايكنجى آيتده بيورديكه بن سزه يقينم بعيد دكلم وجهرايوكسك ذكر ايتمك بر آخر
فائده ايچوندر اول فائده بودركه بركسنه پيغمبرمز صلى الله تعالى عليه وسلمدن سؤال ايتديكه
بزم ربمز ايراقميدركه بزلر آنى يوكسك آوازايله چاغره لم يا خود يقينميدركه آكا كيزليجه مناجات ايده لم
اشبو آيت نازل اولدى (أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ
لِبَاسٌ لَهُنَّ) ت حلال قلندى سزكچون اوروج كيجه لرنده جماع ايتمكلك قاريلريكزله كه آنلر لباس
منزلنده در سزكچون و سزلرده لباس منزلنده سكز آنلر ايچون (عَلِمَ اللّٰهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ
أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالْآنَ بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْ) ت بيلدى
الله كه سزلر اولديكز خيانت ايديجى كندو نفسلريكزه پس الله اسركيكله سزك اوزركزه يونلدى
وعفو ايتدى كناهكزى پس شمدى جماع ايدك قاريلريكزه و سزه تقدير ايتديكنى طلب ايدك
(يعنى اولاد) * ف چونكه اوروج طوتمق فرض اولدى مسلمانلر ياتسودن رمضان آيتده قاريلريله
جماع ايتمزلر ايدى و كيجه اسلر كبى او يودقلرندنصكره يمزلر و ايچمزلر ايدى حال اشبو منوال
اوزره اولور ايكن بعض كيمسه لر قاريلريله جماع ايدوب و پشيمان اولوب پيغمبرمزدن اعتذار
ايتدكلرنده اشبو آيت نازل اولدى (وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ
الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ) ت و يكز و ايچكز اول وقته دكين كه معلوم اوله
سزكچون آغ ايپ قاره ايپدن (آغ ايپدن مراد طاكدر و فجردر) صكره تمام ايدك اوروجكزى

كيجه

كيجه يه دكين * ف الله سبحانه طالئ يرى اجلدينى وقته دكين اورج كيجه لرنده يمك وايچمك وجماع ايتمكه رخصت ويردى چقانكه آغ ايب قالين اولسه اول فجر صادقدر واول وقتده كه آيدينلق كوكك وسطنده مشرق ومغرب مابيننده ديرلك كبى اوزون قالسه صبح كاذبدر (وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ ۗ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا) ت وجماع ايتميكز قاريلريكزه اول حالده كه اعتكافه اوطورسكز مسجدلرده بونلر اللهك نهى ايتديكى احكامدر يقين اولميكز آنلره *ف يعنى معتكف اولديغكز وقتده كيجه ده وكوندزده قاريلريكزه جماع ايتميكز (كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ) ت اشبو بيان كبى بيان ايدر الله نشانه لرينى آدميلر ايچون تا اوله كه آنلر صاقنه لر (وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ) ت ويميكز بربريكزك مالنى كندو ارا كزده حقسزلق ايله وايرشدرميكز مالكزى حاكمله رشوتله تا كه حكومتلرى سببيله ناسك ماللرندن ظلم ايله برمقدار ييه سكز حالبوكه سزلر (ظلم اولديغنى) بيلورسكز * ف يعنى خلقك مالنى حقسز يره ظالمله خبر ويرميكز وحاكملر ايله هم كاسه اولوب خلقك مالنى يمك ايچون حاكمله رشوت ويرميكز (يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهِلَّةِ ۖ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ) ت وسؤال ايدرلر سندن يكى آيلردن ديكل اشبو آيلر عبادت وقتلريدر آدملر ايچون وحج ايچون * ف روايت اولنديكه معاذ بن جبل وثعلبه بن غنيم ديديلر كه اى پيغمبرمز صلى الله تعالى عليك وسلم حكمت ندركه آى ابتداده اينجه ظاهر اولور آندن ندريجله قالنلشور حتى كه نور ايله طوبطلو اولور صكره اكسيله رك اولكى قرارنه بولور الله سبحانه جوابلرنده بيورديكه آيك حاللرينى بو سببدن دكشدلك كه تا آيك حدلرى مقرر اوله وآيلردن يل بيلنه ويلدن خلقلرك معامله لرى والله سبحانه يه عبادتك وقتلرى مقرر اوله وعبادتلردن كه يل اوزره مقرردر بريسى اورجدر يعنى صوم وحكمى بوقاروده ذكر اولندى ايكنجيسى حجدر وحكمى كلمجك آيتلرده بيان اولنمجقدر وينه دى بونلرك اوقاتلرى ووعده نك وقتى وآنلردن غيرى شيلرك وقتلرى آيلردن بيلنه وشاه ولى الله رحمه الله تعالى نزولك سببنى بشقه وجه اوزرينه بيان قيلوب بيورديكه بو نسده نك يانده ظاهر اولدركه سؤال ايتديلر وصورديلر حج آيلرندنكه شوال وذى القعده وذى الحجه نك طقوز كونى بونلر ايله حج موقتميدر وياخود دكلى اشبو آيت نازل اولدى (وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَن تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِن ظُهُورِهَا وَلَٰكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَىٰ ۗ وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا) ت واوك وخير دكلدر شوكه كله سكز اولريكزه احرام حالنده اولريكزك آرقه سندن ولكن اوك ايه سى اول كسنه دركه الله دن قورقه وحرامدن صاقنه وكلكز اولره قاپولرك يولندن (وَاتَّقُوا اللَّهَ

لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) ت وقورقكز اللهدن تا اوله كه سز مطلوبكزه نائل اوله سكز * ف جاهليه نك
محرفاتندن بري بو ايديكه اولرندن طشره چيقوب احرام باغلدقدنصكره اكر برينه اوه كيرمكه
ضرورت اولسيدي ديوارلرك اوستندن يا ديوارك دلكندن كچوب اولرينه كيررلر ايدي قاپودن
كيرمزلر ايدي بو آيت آنلري رد بيوردي (وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا
اِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ) ت وغوغا ايديكز اللهك يولنده اول كسنه لر ايله كه غوغا ايدرلر سزكله
وحددن كچميكز الله سومز طوغري يلقدن كچنلري * ف ج ايله برابر اشبو حكم ذكر اولنور كه مكهٔ
مكرمه حضرت ابراهيمك زمانندن تا قيامته دكين امين اولمق بريدر اكر حرم يرنده دشمن دشمنه
اوغراسه بري برينه طوقنميه لر وهم درت آيلرده دخي غوغا واذا اولنميه اشبو آيلر ذي القعده
وذي الحجه ومحرم ورجبدر بونلرده دخي امن وامان آيلريدر وزيارت وقتلريدر عرب ملكنده
بو آيلرده يوللر وطريقلر آچق اولور وغوغا موقوف اولور بر كيمسه بر كيمسه يه تعرض ايتمز
لكن اكر كافرلر اشبو آيلرده غوغايه مباشرت ايتسه لر مسلمانلر دخي آنلر ايله غوغا وغزا ايده لر
الله سبحانه اشبو آيلرده حكملري بيوردي وبو اراده غوغا ايچون بشقه بشقه حكملر وجهادك
آدابلريني بيوردي وچونكه ولا تعتدوا بيوردي يعني حددن وطوغري يلقدن كچميكز حاصلي
شويله كه غوغاده چوجقلري وقاريلري واختيار كسنه لري قصدا اولديرميكز وتعرض ايتميكز
بس جنك اهليله غوغا ايده لر كه آنلرك جزاسيدر (وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِنْ
حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ) ت واولديركز مشركلري نرده بولسكز آنلري
وديارلرندن چيقارك آنلري سزلري آنلر چيقاردقلري كبي (يعني مكه دن) وشركك غلبه سي آدم
اولديرمكدن اشددر * يعني شركك مقابلنده اولديرمك جائزدر (وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ حَتَّى يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِ) ت وغوغا وجنك ايتميكز آنلر ايله مسجد حرامك ياننده اول وقته
دكين كه غوغا ايدرلر سزكله مسجدك ياننده (فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ)
ت پس اكر آنلر جنك ايتسه لر سزكله پس سز دخي اولديركز آنلري بويله در كافرلرك جزاسي
* ف يعني مكه امان يريدر لكن مشركلر مكه نك حرمتني يقوب سزلرك اوزره اول يرده ظلم
ايتميكه باشلديلر وايمان كتورديككزسببندن سزه اذيت ويرمكه باشلديلر بونلرك اشبو ايشلري
اولديرمكدن زياده سبله فساد ايدي مشركلره امان قالمدي پس مشركلري نرده بولسكز اولديركز
پس چونكه مكه فتح اولندي حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلم شويله بيورديكه هر كسنه كه سلاح
آلوب اوغراشه انجق اولديركز وبشقه كسنه لره امان ويردي (فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ)
ت پس اكر واز كلسه لر الله تعالى يارلغيجيدر واسركيجيدر * ف يعني اكر كفردن وغوغادن

ومسلمانلره اذيت ويرمكدن ومكه دن چيقارمقدن واز كاوب ايمان كتوررلرسه توبه لری مقبولدر (وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ) ت وغوغا ايدك آنلر ايله اولقدركه حتی شرك قالميه ودين الله سبحانه يه مخصوص اوله (فَإِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ) ت پس اكر دونسه لر كيرو (يعنی شركدن فارغ اولسه لر) انلره ظلم يوقدر اول جزا انجق ظلم ايدنلر اوزرينه در . ف يعنی كافرلر ايله جنك وغوغا ايتمك شول سببدندركه ظلم موقوف اوله وكيسه يی دين يولندن آزدرميه لر وآزغون ايتميه لر والله سبحانه نك بيورديغی جاری قاله اكر كافرلر تابع اولسه لر پس جنك وغوغا ايتمكه حاجت يوقدر وايمان كتورمك كوكلدندر زور ايله مسلمان ايتمكده فايده يوقدر (الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ) ت حرام اولان آی حرام اولان آيك بدلنده در واحترامی واجب اولنلر بر برينه عوضدر (فَمَنِ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ) ت پس بر كسنه حددن كچسه سزلك اوزركزه ال اوزاتسه سزدخی ال اوزادلك آنك اوزرينه سزه ال اوزاتديغی كبی (وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ) ت وقورقك اللهدن وبيلكز كه الله كناهدن صاقنن كسنه لر ايله بيله در * ف يعنی كافرلردن بر كيمسه حرام اولان آيلره حرمت ايدوب سزلر ايله جنك وغوغا ايتمسه پس سزلر دخی اول كيمسه ايله جنك وغوغا ايتمك ومكه اهلی كه مشرك ايديلر اشبو حرام اولان آيلرده مسلمانلر اوزره ظلم ايدرلر ايدی پس مسلمانلر شو آيلرده اول مشركلر ايله غوغا ايتمكده نيچون قصور ايده لر بلكه حديبيه سفرنده پيغمبرمز صلی الله تعالی عليه وسلم برقاچ اصحابه ذی القعده آينده عمره قصد ايله مكه مكرمه يه كلدكده كفار مكه اشبو آيده مسلمانلر ايله غوغا ايدوب آنلری عمره دن منع ايتديلر اتفاقا سنه ثانيه ده عمره لرن قضا ايچون ذی القعده آينده كلدكلرنده مسلمانلر شبهه ايدرلر ايديكه اكر حرام آيلرنده كافرلر بزمله غوغا ايتسه لر بزلرنه ايده بيلورز وحرام ماهلرنده كافرلر ايله غوغا جائزميدر يا دكلدرمی ديدكلرنده اشبو آيت نازل اولدی (وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ) ت وخرج ايدك اللهك يولنده وآتميكز وبراقميكز كنديكزی هلاكه (وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ) ت وايولك ايدك تحقيق الله ايولك ايدنلری سور * ف يعنی جهادی ترك ايدوب اويورمككز جهادی ترك ايتمكده هلاككز واردر * ف اشبو آيتلرك معناسنك حاصلی اولدركه مسجد حرامده وشهر حرامده اولجه غوغا ايتمك جائزدكلدر واكر كافرلر اولجه قتاله اياق قويسه لر آنلر ايله غوغا ايتمك حلال وجائزدر اشبو غوغا مسجد حرامك وشهر حرامك حرمتنه طوقنمز زيرا كه اولجه مسلمانلری اولدرمك حرامدر پس اكر حقتعالی بيورسه مسجد حرامده وشهر حرامده غوغا ايتسه لر

وفانلری حقسز یره دوکسه لر پس قصاص واودشمك اوزره اولدرمك جائزدر وفقهالر اول
سببدن تصریح و بیان ایتمشلرکه مکه نك فتحند نصکره حربیلری مکه ده براقلی دکلدر (واتموا
الحج والعمرة لله) ت وتمام ایدیکز حجکزی وعمره کزی الله اجلیچون (فان احصرتم فما
استیسر من الهدی) ت پس اکر آلیقو یلسه کزسزلك اوزرکزه قربادن قولای وآسان اولان
شی واجب اولور (ولا تحلقوا رؤسکم حتی یبلغ الهدی محله) ت وتراش ایتمیکز باشلریکزی
اول وقته دکین که ایریشه قربانکز بوغزلنه جق یرینه * ف اشبو هدینك بوغزلنه جق یری امام
ابوحنیفه قتنده حرم طپراغیدر وامام شافعینك یاننده حصر اولدیغی یردر حل اولسون ویاحرم
اولسون * یعنی حجده مناده رمی جمرة العقبه ایده رکن وعمره ده وصفا ایله مروه ارا سنده سعیدن
فارغ اولدقده والله اعلم (فمن کان منکم مریضا او به اذی من راسه ففدیة من صیام او صدقة
او نسك) ت پس برکسنه سزدن کیفسز اولسه یا آنك باشنده اذیت ویریجی برشی یاخود آغری
اولسه ده باشنی تراش ایتسه آنك عوضی اوروج طوتمقدر یا صدقه ویرمکدر یاقربان بوغزلمقدر
* ف یعنی آنك باشنده اذیت ویریجی شی یعنی بتلری چوق اولسه پس اشبو سببلر ایله باشنی
تراش ایتسه اول کمسه اوزرینه فدیه ویا صوم ویا قربان بوغزلمق لازم کلور (فاذا امنتم فمن
تمتع بالعمرة الی الحج فما استیسر من الهدی فمن لم یجد فصیام ثلاثة ایام فی الحج وسبعة اذا
رجعتم تلك عشرة کاملة ذلك لمن لم یکن اهله حاضری المسجد الحرام) وقتا که امین اولدیکز
(عذردن) پس برکسنه منفعتلنسه عمره یی ادا ایتمك سببیله حجه نیت ایدنه قدر (یعنی احرام
سببیله حرام اولان شیلردن فائده لنسه عمره یی ادا ایتد کدنصکره حجه نیت ایدنه دکین) پس
لازمدر آنك اوزرینه قولای اولان شیدن قربان ایتمك اکر قربان ایده جك برشی بولمزسه
آنکا لازمدر اوچ کون اوروج طوتمق حج کونلرنده ویدی کون دخی سفردن کیرو دوندیککز
وقتده اشبو اون کون تمامدر اشبو حکم اول کمسنه ایچوندر که اهلی وقبیله سی مسجد
الحرامده حاضر ومقیم اولمیه * یعنی مکه ده ساکن اولنلردن اولمیه (واتقوا الله واعلموا ان
الله شدید العقاب) ت قورقك اللهدن و بیلکز که الله تعالی نك عذابی شدتلیدر * ف اشبو
آیتده برقاچ حکم ذکر اولندی بریسی حج وعمره یه شروعدنصکره تمام ایتمك واجبدر و بریسی
دخی احصارك حکمیدر و بریسی آفت سماویه سببیله ویا کیفسزلك عذریله احرامده حرام
اولان شیئ ارتکابدن ناشی کفارتك وجوبیدر و بری دخی حج تمتعك ماهیتنی بیاندر و بری
دخی متمتع اوزرینه فدیه واجب اولمسیدر * ف اشبو آیتدن ومن الناس من یعجبك ایتنه

دکین

دكين حجك طريقى احكامنى بياندر حجك طريقى بودركه اول نيت ايدر واحرام باغلر ولبيك دير صكره عرفه كونى عرفه ده حاضر اولور زوالدنصكره يا كونش باتدقدنصكره كيجه ده مشعر الحرامه مزدلفه يه كلور كيجه اوراده قالور بيرام كونى صباحلين منايه كلور جمرهٔ عقبه يى اتار صكره تراش اولوب احرامدن چيقار صكره مكه يه كلوب طواف زيارتى ايدر صكره منايه كيرودوبراوچ كون آنده قيام ايدر هر كون شيطانى چاقل لر ايله (يعنى اوفه جق طاشلر ايله) طاشلر صكره مكه يه كلور طواف رخصت ايدر صكره كندو شهرينه و بلده سنه كيدر * وعمره نك طريقى بودركه نيتى ايدر واحرام باغلر هرنه كونده و آيلرده كه استرسه اولور وكعبه يى طواف ايدر وصفا ومروه اراسنده سعى ايدوب باشنى تراش ايدر واحرامدن چيقار و حجده و عمره ده قربان بوغزلمق حاجت دكل مكر بر بشقه سببلردن خبر ايده الله سبحانه اوچ سبب بيان بيوردى بريسى اولدركه بر كمسنه احرام باغلدقدنصكره آليقو يلدى يعنى مكهٔ شريفه يه كيتمكدن منع اولندى كيفسزلكدن يا خود دشمن سببندن پس برغيرى كمسنه ايله قربانى مكه يه كوندر ر تحا نكه اول قربان مكه ده بوغزلنور سه محرم دخى احرامدن چيقار و باشنى تراش ايدر بوغزلنمدن اول تراش ايتميه ايكنجى ى اولدركه كيفسزلكدن يا باشنك قللرنده چوق بتلر اولمق سببندن عاجز اولوب عين احرامده باشنى تراش ايتسه آنك عوضنده قربان حيوانى مكه يه ايرشدرمسى واوراده بوغزلمسى لازم اولور ياالتى محتاج كمسنه لره يدرمسى لازم اولور يا اوچ كون اوروج طوتمسى لازم اولور اوچنجى ى اولدركه حج وعمره بشقه بشقه ايتيوب ايكيسنى بر سفرده ادا ايدر پس قربان بوغزلمق لازم اولور اكر قربان بولمز ايسه حج كونلرنده اوچ كون و حجدن رجوع ايتدكده يدى كون اوروج طوتمق لازمدر و قربان آزدن آز وقولاى اولان شيدن برقيوندر بر كمسنه ايچون و بر اينك و يا بردوه دريدى كمسنه لر ايچون و حج ايله عمره ايكيسنى قاوشدرمق سببيله قربان بوغزلمق كه لازم اولور مكه ده ساكن اولان كمسنه لر اوزرينه واجب دكل (اَلْحَجُّ اَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ) ت حجك وقتى معيندر معلوم اولان آيلر ايله (يعنى شوّال وذى القعده وذى الحجه نك اونى حجك وقتيدر) پس بر كمسنه لازم قيلسه كندو اوزرينه شو آيلرده حجى پس قاريلره جماع ايتمك جائز دكل و كونوللك ايتمك جائز دكل و برى بريله شماته يا يمق جائز دكل حجده (وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللّٰهُ وَتَزَوَّدُوا فَاِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوٰى وَاتَّقُونِ يَا اُولِى الْاَلْبَابِ) ت وهرنه ايشلرسكز ايو اولان عملدن آنى الله بيلور وكنديكزه آزق يا پكز پس آزقلرك كوزلى كناهلردن صاقنمقدر (يعنى ديلنمكدن و خرسزلق ايتمكدن مثلا صاقنمقدر) و بندن قورقك اى عقل ايه لرى وصاحبلرى * ف حجه نيت ايتمكك وقتى شوال شريفك ابتداسندن بيرام كيجه سنه دكين در شوالدن اول نيت ايتمك حنفى لر قتنده جائزدر لكن مكروهدر شافعيلرك يا تنده حرامدر و حج و عمره نيت ايتمكله و لبيك ديمكله لازم كلور واحرامك معناسى حجه و عمره يه نيت

ایدوب لبیك اللهم لبیك دیه رلك تلبیه ایتمکدر وتلبیه نك شرطی بوکسك چاغره رق دیمکدر
ووقتا که نیت ایدوب احرامه داخل اولدی جماعدن وسائر کوتولکدن وبری بریله شماته
یاعقدن صاقنمقدروحرامه ضرروبرن شیلردن فارغ اولمقدر باش وسائر بدننك توینی قوپارمق
وطرنق کسمك وقوقلوشیلری استعمال ایتمك وآو آولمق کبی مثلا ارککار دیکلمش لباس
کیمك وباشنی اورتمك کبی واما قاریلر باشلرین اورته ولباس کیه لر لکن یوزلرینه برشی
طوقندرمیه لر ایراقدن سترایده لر واهل جاهلیتك غلطلرندن بریسی بوایدی که آزق وراحله سز
حج ایتمك توابدر دیرلرایدی زنکین اولسه لر دخی توکل اوزره حجه کیدرلرایدی حق تعالی
بیوردیکه قدرتکز وارایسه زاده وراحله یه آلوب حج ایدك لکن سؤال ایدرك ودیلنه رك
کیتمیکز (لَیْسَ عَلَیْکُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّکُمْ)ط ت یوقدرسزلك اوزرکزه کناه که طلب
ایده سکز حج وقتنده رزق کندوربکزدن (یعنی تجارتله) وکناه یوقدر که طلب ایده سکز الله
سبحانه نك فضلندن یعنی حجك سفرنده تجارت مالنی کندولرایله آلوب کیتسه کز رزق حاصل
ایتمك ایچون کناه دکلدر وبچانکیم آدملر شبهه ایتدیلرکه حج ایدن کسنه حج موسمنده تجارت
ایتسه شاید حجی قبول اولمیه اشبو آیت نازل اولدی (فَاِذَا اَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللهَ
عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ)ص ت پس وقتا که کیرودوندیکز عرفاتدن ذکر ایدك الله تعالی یی مشعر
الحرامك یاننده * ف اهل جاهلیتك غلطلرندن بریسی بوایدیکه مکه سا کنلری حج ایچون
عرفاته د کین کیتمزلرایدی ودیرلرایدیکه عرفات حرمدن طشره در وکندیلر حرمك حدی اوزره
مزدلفه ده طوررلرایدی الله سبحانه بیوردیکه نره دن آدملر طواف ایچون کیدرلر سزدخی
کیدیکز واولکی تقصیرلریکز اوزره نادم اولکز (وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَاكُمْ وَاِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ
لَمِنَ الضَّالِّينَ) ت وینه ذکر ایدك الله تعالی یی نته که سزه طوغرو یولی کوستردی وتحقیق سز
بوندن اول یول یتورن ازغینلردن ایدیکز (ثُمَّ اَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ اَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا
اللهَ اِنَّ اللهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ)ط ت صکره کیرودونك اول یردنکه ادمیلر کیرودوندیلر (یعنی
عرفاتدن کیرودونك مزدلفه دن دونمك نته کم قریش تحریف ایتدیلرایدی) ویارلغنمق
طلب ایدك اللهدن البته الله یارلغیجیدر اسرکیجیدر * ف قریش طائفه سی کبرلرندن طولایی
ناس ایله عرفاته وارمیوب مزدلفه ده وقفه ایدوب آندن کیرودونرلرایدی الله سبحانه بیوردیکه
کیرودونك اول یردنکه کیرودونه لر ادمیلر یعنی عرفاته واروب آندن دونك مزدلفه ده طوروب
آندن دونمك (فَاِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ اَوْ اَشَدَّ ذِكْرًا)ط بچانکه
ادا ایتدیکز حجکزك رکنلرینی پس ذکر ایدك الله تعالی یی (یعنی مناده) سز لرذکر ایتدیککز
کبی کندو بابالرکزی بلکه آنلردن زیاده ذکر ایدك (فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا

وما

وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ) ت پس ادمیلردن بعض کسنه واردرکه دیرای بزم ربمز بزه دنیاده ویر اول
کمسه ایچون اخرتده هیچ بر نصیب یوقدر و بعض کسنه دخی وارکه دیرای بزم ربمز ویرکل بزه
دنیاده کوزل نعمت وآخرتده دخی کوزل نعمت وصاقله بزی جهنم عذابندن (أُولَئِكَ لَهُمْ
نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ) ت اشبو کروهلر ایچون واردر نصیب ایشلدکلری
شیئلک ثوابندن (یعنی آخرت ثوابندن) والله چابک حساب ایدیجیدر (وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ
مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَى وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا
أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ) ت ذکر ایدلک الله تعالی یی برقاچ صایلی کونلرده (یعنی منی کونلرنده)
پس برکسنه عجله وسرعت ایتسه ایکی کونده (یعنی منادن) کوچ ایتمکده پس کناه یوقدر
آنک اوزرینه واول کسنه که کیرو قالسه کناه یوقدر آنک اوزرینه (بوذکر اولنان احکام
وتخییر) اول کسنه ایچونکه کناهدن صاقنسه وقورقلک اللهدن و بیلکز تحقیق سزلر آنک
جانبنه قالدیریلوب جمع اولورسکز * ف الله سبحانه اشبو آیتلرنده بیوردیکه جاهلیت وقتنده
معمول ایدیکه حجدن فارغ اولوب بیرام کونندنصکره اوچ کونه دکین شادلنلق وسوینجلک
ایدرلرایدی و بنابرلر یصه یوب آنده آلوب صاتارلرایدی وکندیلرک بابالری وددهلری بیوکلکیله
اوکنورلرایدی وفضائللرینی بیان ایدوب نازنده لک ایدرلرایدی ایمدی الله سبحانه آنک عوضنده
منادهاوچ کونه دکین طورمغی مقرر ایتدی وشو کونلرده الله سبحانه یه ذکر ایدرلر و زوال
وقتنده بو کونلرده چاقل یعنی اوفق طاشلر آترلر وهر نمازدنصکره تکبیر اوقورلر و نمازدنصکره
بشقه وقتده وهر یرده دخی تکبیر ایدرلر اکر برکسنه ایستسه ایکی کون منادهطوره رخصت
واردر اوچ کونه دکین اورادهطورسه اولورکدرو ینه الله سبحانه بیوردیکه دنیا اوزره بیولک
رغبتلری اولان کسنهلر آخرتدن محرومدرلر * ایمدی حجک احکامی تمام اولدی بوندنصکره الله
سبحانه کافرلرک ومؤمنلرک احوالنی تصویر ایدوب بیان بیورر والله تعالی اعلم (وَمِنَ النَّاسِ
مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهِدُ اللَّهَ عَلَى مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ) ت وآدمیلردن
بعض کسنه واردرکه عجبه کتورر سنی آنک سوزی دنیا امورنده وشاهد کتورر الله تعالی یی
قلبنده اولان شی اوزرینه وحالبوکه مؤمنلرک زیادهسیله دشمنیدر (وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي
الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ) ت چقان بیوکلک وریاست
بولسه سرعتله یوریرده تاکه کوتولک ایده یریوزنده و برباد ایده وپوشی ایده اکینلری

وسوزلری ومواشیلری والله اسرکمزوسومز کوتو اولان ایشی (وَاِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللّٰهَ اَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْاِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ) ت وچانکه دینله اکا قورق اللهدن حمل ایدر وقالدرانی تکبرلك وقورلمق کناه اوزرینه پس جهنم اکا کافیدر والبته جهنم کوتو یردر * ف اشبو آیتده منافقلك حالنی بیان ایدر که دنیادیرلکیچون پیغمبرمز صلی الله تعالی علیه وسلمك حضورینه کلوب طاتلولسان ایله دوستلق ویارانلك کوستروب اشبو نفاقی اوزرینه الله سبحانه نی شاهد قیلرایدی بونکله بیله پیغمبرلك وسائر مؤمنلرك زیاده دشمنی وعدوا کبریدر داغما فرصت بکلمسده در اشبو اجلدن الله سبحانه بیوررکه آنك کلامی دنیانی سومکده واسبابنی جمع ایتمکده سنی عجبه واقع قیلر اما آخرت بابنده ایو سوزسو یلمکه یول بولمدی اعتقادینه مخالف اولدیغندن ویاخود الله سبحانه شو خصوصده سویلمکه قدرت ویرمدیکندن دینلدیکه اشبو آیت شریق اوغلی اخنس ثقفی منافقك حقنده نازل اولوبدر که بنی زهرلك سیدیدر اول طتلو سوزلو کوزل یوزلو بر منافق ایدی پیغمبرمز علیه السلامه کلوب اظهار اسلام قیلردی واکا محبت کوستردی ویلان یمینله کندوینی آکا صادق کوستردی وپیغمبرمز آنی یانینه آلوب یارانلك ایدرایدی الله سبحانه آنك نفاقنی بیلدرمده بو آیتی نازل قلدی * ف منافقلك حالی شویله در که ظاهرده خوشامدلکی کوستررالله سبحانه نی شاهد قیلرکه بنم کوکلمده سزلك محبتکز واروغوغا وقتنده کوتولکدن کیروقالمز (وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ رَؤُفٌ بِالْعِبَادِ) ت وآدمیلردن بعض کسنه واردر صتارکندونفسنی اللهك رضاسین ایستمکیچون والله سویجیدرقوللرینی * ف صاحب ایمانك حالی بودر که الله سبحانه نك رضاسی ایچون کندی جاننی ویرر (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ) ت ای اول کسنه لرکه ایمان کتوردیکز کیریکز اسلام دینینه جمله کز برا وغردن (یعنی دینك اصلنده اختلاف ایتمیکز) وتابع اولمیکز شیطانك ایزینه (یعنی آنك یولنه) البته شیطان سزکیچون اشکاره دشمندر (فَاِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمُ الْبَيِّنَاتُ فَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت پس اکر سورنسکز (یعنی میل ایتسکز) واضح سوزلرونشانه لر سزه کلدکدنصکره پس بیلکز که البته الله غالبدر بیلیجیدر (هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا اَنْ يَاْتِيَهُمُ اللّٰهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْاَمْرُ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ) ت عصیان ایدن کسنه لر منتظر اولمزاول شیئه که کلورآنلره الله (یعنی کلورآنك عذابی) بولوتدن اولان کولکه لرده ملائکه لره وآخره ایرشدی ایش (یعنی هرکس جزاسنی بولدی) واللهك جانبنه دوندریلور ایشلرو کوجلر * ف یعنی پیغمبرلره

وقرآنه ایمان کتورمزلر پس شمدی کوز دیکرلر که الله سبحانه کندی ذاتندن کاوب
هر کمسه یه عملنه کوره جزا ویره (سَلْ بَنِی اِسْرَائِیلَ كَمْ آتَیْنَاهُمْ مِنْ آیَةٍ بَیِّنَةٍ وَمَنْ یُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللّٰهِ
مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِیدُ الْعِقَابِ) ت سؤال ایت اسرائیلك اولادلرندن نه قدر و یردك
آنلره واضح اولان نشانه دن و بر کمسنه تغییر ایتسه اللهك نعمتنی آندنصکره که کلدی اکا
(یعنی کافرلکی اختیار ایده تا که دین نعمتی فنایه کیده) پس البته الله شدتلو درعذابده
(زُیِّنَ لِلَّذِینَ كَفَرُوا الْحَیٰوةُ الدُّنْیَا وَیَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِینَ آمَنُوا وَالَّذِینَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ یَوْمَ الْقِیَامَةِ
وَاللّٰهُ یَرْزُقُ مَنْ یَشَاءُ بِغَیْرِ حِسَابٍ) ت بزه نلمش وطونانمش اولدی کافرلر ایچون اشبو دنیانك
دیرلکی ومسخره واستهزا ایدرلر ایمان کتورن کمسنه لره واول کمسنه لرکه صاقندیلر آنلرك
اوستنده اولورلر قیامت کونده والله رزق ویرردیلدیکی کمسنه یه حسابسز (كَانَ النَّاسُ
اُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِیِّینَ مُبَشِّرِینَ وَمُنْذِرِینَ وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِیَحْكُمَ بَیْنَ
النَّاسِ فِیمَا اخْتَلَفُوا فِیهِ) ت آدمیلر بر کروه ایدیلر پس کوندردی الله مژده و بشارت و یریجی
وقورقودیجی پیغمبرلری وایندردی آنلر ایله بیله کتابلری طوغریلقله تا که حکم ایده اول کتاب
ادمیلرك اراسنده اولشیده که اختلاف ایتدیلر آنده (وَمَا اخْتَلَفَ فِیهِ اِلَّا الَّذِینَ اُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَتْهُمُ الْبَیِّنَاتُ بَغْیًا بَیْنَهُمْ) ت واختلاف ایتمدی آنده مکر اول کمسنه لر که و یرلدی آنلره
کتاب آندنصکره که کلدی آنلره نشانه لر حسد وظلم ایچون کندی ارالرنده (یعنی امت دعوت
کندولرینه تورات وانجیل کلدکدنصکره حسدلرندن اشبو کتابلری تغییر ایدوب انکار
واختلافه قالقشدیلر (فَهَدَی اللّٰهُ الَّذِینَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِیهِ مِنَ الْحَقِّ بِاِذْنِهِ) ت پس
یول کوستردی الله مؤمنلره اول اختلاف ایتدکاری حق جانبنه کندو اذنیله (وَاللّٰهُ یَهْدِی
مَنْ یَشَاءُ اِلٰی صِرَاطٍ مُسْتَقِیمٍ) ت والله یول کوستردیلدیکی کمسنه یه طوغرو وحق اولان
یوله * ف یعنی الله سبحانه پیغمبرلر کوندردی وچوق کتابلر نازل قلدی لکن او یله دکل که
هر برقوم ایچون بشقه یول بیوره الله سبحانه جانبندن هب خلق ایچون بر شریعت یولنك
حکمی واردر پس نیجانکه طوغرو یولدن باطل یوله انتقال ایتدیلر اولوقتده الله سبحانه بر پیغمبر
کوندردی که آنلری طوغرو یوله ارشاد ایده وکتاب دخی کوندردی که اول کتاب اوزره عمل
ایده لر پس اهل کتاب کتابلرینه ازغون اولدیلر اولوقت بر کتاب جدیدك کوندرلمسی ایجاب
ایتدی بجمله نبیلر وکتابلر شول حق اولان یولی ثابت قلمغیچون کلدیلر آنك مثالی بدنك صحتی
کبی در که صاغلغی بردر وکیفیتسزلك لرد رلودرلودر اکربدنه برمرض عارض اولسه طبیب

آكا كوره موافق اولان دوا وعلاج و پرهيز بيورر واكر كيفسزلك بشقه اولسه اكا
موافق اولان بشقه دوا وعلاج و پرهيزه حكم ايده تا كه صحت يرينه كله وآخرده كى كتابده كه
قرآن كريمدر شويله يول كوستر ديكه آنده هر كيفسزلكلردن صاقنمقلق وارد روجمله كتابلردن
غناويريجيدر (أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ
الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ
قَرِيبٌ) ت آيا ظن ايدرميسكز اى آدميلر كه كيره سكز وداخل اوله سكز جنته وحالبوكه كلمدى
سزه اول كسنه لرك احواللرى كه كچديلر سزدن اول وايرشدى آنلره قيتلق وبلا ومشقت
ومصيبت ومضطرب اولديلر بلالرك شدتندن اولوقته دكين كه ديدى آنلره پيغمبر واول
كسنه لركه ايمان كتورديلر پيغمبر ايله نه زمان اولور اللهك يارد مى خبردار اولكز البته
اللهك يارد مى يقيندر (يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ) سندن سؤال ايدرلر قنقى نوعى صرف ايده لم
(قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ) سويله آنلره
اولشيكه صرف ايدرسكز مالدن پس باباوانالركزه واقربالركزه ويتيملره ومسكينلره وفقرالره
ومسافرلره (وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ) ت واولشيكه ايشلرسكز ايولكدن پس البته
الله آنى بيليجيدر * ف پيغمبرمز عليه السلامدن سؤال ايتديلركه قنقى مالى صرف ايتمك
كوزلدر بيورديكه هرنيچه مال اولورسه اولسون لكن مصرفنه ولايقنه صرف اولسه ثوابى
چوق اولور (كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ
وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) ت فرض قلندى سزلك
اوزركزه غوغا ايتمك حالبوكه غوغا چتيندر سزلك اوزركزه واولوركه سزلر كريه عد ايدرسكز
وسومزسكز برشيئ اوايسه خير اولورسز كيچون واولوركه سزلر سورسكز برشيئ اولشى
كوتو اولورسز كيچون والله بيلورسزلر بيلمزسكز (يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ
قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ
وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ) ت سؤال ايدرلرسكا حرام اولان آيده غوغا ايتمكدن اول آيده سويله
غوغا ايتمك آنده بيوك برزه وكناهدر وكيروطوتمقدر اللهك يولندن وايمان كتورمكدر وكيرو
طوتمقدر مسجد الحرامدن و مسجد اهلنى مسجددن طشره چيقارمق بيوك كناهدر اللهك
يانندهوفتنه قالدرمق (يعنى شركه رواج ويرمك) زياده بيوكدر آدم اولديرمكدن (وَلَا يَزَالُونَ

يقاتلونكم

يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ
فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت ودائما
غوغا ایتسونلرسز کله تا که کیرودوندرەلرسزی حق اولان دینکزدن (یعنی اسلامدن) اکر
قادر اولسەلر وبرکسەدونسە سزدن کندودیننەدن وکافر اولدیغی حالدە اولسە پس بویلە
کیمسەلرك عمللری ضایع وباطل اولور دنیادە وآخرتدە وآنلر اهل جهنمدر جهنمدە ابدی
قالیجیلردر ف یعنی حضرت ابراهیم علیه السلامك شریعتندە رجب وذی الحجه ومحرم اشبو
آیلردە غوغا حرام ایدی پس سؤال ایتدیلر کە محمد علیه السلامك شریعتندە دخی حرامیدر
یادکلی الله تعالی اعلم اشبو آیت نازل اولدی جوابك حاصلی بودر کە کافرلرایلە غوغا ایتمك
جائزدر ومسلمانی اولدیرمك قتیرق وبیوك اولان بزەوکناهدر والله تعالی اعلم * ف پیغمبر علیه
السلام اصحابندن بربلوکی جهاد ایچون کوندردیلردی آنلر کافرلری اولدیروب ماللرینی یغما
ایتدیلر حالبوکە اشبو یغما رجبك غرەسندە وقوع بولمش وعسکر اهلی ظن ایتمشلرکە جمادی
الآخرەدە وقوع بولدی پس رجبدە اولدیغندن ناشی کافرلر طعن ایتدیلر ومسلمانلرە شبهە اولدی
وکوج کلدیکندن اشبو آیت نازل اولدی یعنی شو آیلردە حقسز غوغا ایتمك بزەوکناهدر لکن
کافرلردن اول کسنەلرکە مسلمانلرە کوتولك ایتمکدە قصور ایتمدیلر بونلرایلە غوغا ایتمکدە مانع
یوقدر (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت تحقیق اول کسنەلرکە ایمان کتوردیلر واول کسنەلرکە هجرت ایتدیلر وغوغا
ایتدیلر اللهك یولندە اشبوکروهلر کوزطوترلر اللهك رحمتنە والله یارلغیجی اولان اسرکیجیدر
(يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا) ت
سؤال ایدرلرسکا شرابدن وقماردن سویلە بونلرك هربرینسدە بیوك کناە واردر ومنفعتلر واردر
آدملر ایچون (یعنی دنیادە) واشبو ایکیسنك کناهی بیوکدر آنلرك منفعتندن (پس آنلر
حرامدر آنلرك منفعتلرینە نظر ایتمك) * ف شرابك وقمارك حقندە قاح آیت نازل اولمش
ایسە هربر آیتدە آنلری ذم ایتمش وآخردە سورۀ مائدەدە آیت نازل اولدیکە آنلر محض حرامدر
وهربرشی کە سکرکتورە جملەسی حرامدر وهربرشیکە شرط اولوب آنك سببیلە مال آلنە
حرامدر (وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ) ت وسؤال ایدرلرسکا کە نەشی صرف ایدەلر (قُلِ الْعَفْوَ
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ) ت دیکل ضرورت قدرندن
زیادەسنی ویرك بویلجە بیان ایدر الله سزە کیچون نشانەلری تا اولەکە سزلر فکر ایدەسکز دنیا
امرندە وآخرت امرندە * ف پیغمبر علیه السلامدن سؤال ایتدیلر کە الله سبحانەنك یولندە
نقدر مال صرف ایدەلم حکم اولدیکە حاجتکزدن زیادە قالان مالدن ویرك جمیع مالکزی

ویرمیك زیرا كه آخرتك ضرورتنی فكرا یتمك لازم اولدیغی كبی دنیا كذارشنی دخی فكرا یتمك لازمدر اكر ماللرك جملهسنی صرف ایتسكز دنیا معاشسنده عاجز اولورسكز (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَى قُلْ إِصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ) ت سؤال ایدرلر سكا بابالری اولمشلردن سو یله كه آنلرك ایشنی صلاحه كتورمك ایودر (یعنی ماللرینی كندو مالكزه قارشدرمیوب) واكر مشاركت ایدرسكز آنلر ایله آنلر سزك قرنداشلریكزدر (یعنی اكر نفقهلرین نفقهكزه قارشدرسكز) والله بیلور كوتو ایشلی یی ایو ایشلیدن * ف حقسز یره یتیملرك مالنی صرف ایتمك حقنده آیت نازل اولدیكه یتیملرك مالنی یمك كندو قارننده اودو آتشی یمك مثابهسنده در اشبو اجلدن اول كسنهلر كه یتیملری بسلرلر ایدی یتیملرك مصارفلرینی كندو ماللرندن آیروایدوب و ماللرینه قارشدرمیوب تیار و ترتیب ایدرلر ایدی تا كه آنلرك مالندن بزم مالمزه برشی قارشمسون دیو اشبو اجلدن زیاده مشقت حاصل اولور ایدی زیرا كه بعضی وقتده یتیم ایچون برشی پایدقده و یتیمك ایشنه یرامزسه ضائع اولور ایدی اشبو سببدن شو آیت نازل اولدیكه آنلرك مصارفنی كندو مصارفكزه قارشدرمده بأس یوقدر اكر آنلرك برمالنی كندیكزه صرف ایتسكز وقت آخرده آنك عوضنی آنلره ادا ایدك وآنلرك حقنده خیرلی نیت ایتمك كركدر والله سبحانه نیتكزی بیلور و ایولری كوتولردن تمییز ایدیجیدر (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت واكر دیلسیدی الله سزه زحمت و مشقت ایریشدیرردی البته الله غالبدر ایشلری محكمدر (وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَّ وَلَأَمَةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ) ت و نكاح ایتمیكز شریك قوشان قاریلری ایمان كتورنجیه دكین و جاریه مؤمنه كوزلدر شریك قوشان آزاد قاریدن هرنقدر سزی عجبه كتوررسه ده و نكاح وایش ایتمیكز مشرك كسنهلری مؤمنه قاریلره تا ایمان كتورنه دكین والبته مؤمن قول كوزلدر شریك قوشان كولهدن و هرچند عجبه كتوررسه سزی (أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ) ت اشبو مشركلر دعوت ایدرلر جهنم جانبنه والله تعالی دعوت ایدر جنت طرفنه و یارلغمق جانبنه كندو حكمیله و ارادهسیله و بیان ایدر نشانهلرینی آدمیلر ایچون تا اوله كه وعظ و نصیحت قبول ایدیجی اولهلر * ف اولده مسلمانلر ایله كافرلرك آرهسنده نكاح و قرابت جائز ایدی و جاری ایدی اشبو آیت نازل اولدقدنصكره نكاح حرام اولدی وایمدی اكر قوجهیا قاری شرك ایدرسه آنلرك آرهسنده نكاح باطل اولور و شرك اكادیرلر كه الله سبحانهنك صفتنی غیریده بولنمسنی اعتقاد ایتمكدر مثلا بر كسنه هر برشیئ بیلور و یا نه دیلرسه ایدر یا بزم نعمتمز و ضررمز آنك

اختیار ایدردی و یا الله سبحانه یه تعظیم ایتدیککی کبی اکا دخی تعظیم ایدر مثلا بر شیئه سجده
ایدر و یا آنی مختار زعم ایدوب آندن حاجتنی طلب ایدر اما یهودی و نصرانی قاریلرینی نکاح
ایتمک جائزدر انلر مشرک دکلدر (وَيَسْئَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ اَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي
الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ فَاِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ اَمَرَكُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ
التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ) ت وسؤال ایدرلر سکا حیضدن دیکل حیض نجسدر پس آیریلك
قاریلردن حیض حالنده و یاقن اولمیکز انلره اول وقته دکین که پاك اوله لر پس چونکه تمیز
و طاهر اولدقلری وقتنده (یعنی یقانوب و غسل ایتدکلرنده) یاقن اولك انلره اول یولدنکه
مباح ایتدی سزه الله (یعنی فرجی جانبندن) البته الله سورکرو سور توبه ایدنلری و سور
و اسر کو پاك و تمیز اولانلری * ف حیض شول قانه دیرلر که قاریلره عادتلری اوزره هر آیده
رحمدن کله و اکر عادتلرینك خلافی اوزره کلسه اکا استحاضه دیرلر حیضده حکم اولدیکه
حیض وقتنده قاریدن ایراق اولسونلر رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه
کوبکلرندن یوقارو کیتملو چونکه پاك اولسه نه یردن که الله سبحانه اجازت بیوردی
اول یردن کیتملی و اول یری که ناپاکدر اورادن کیتمکه هرکز اجازت ویرمشدر یعنی
هر وجهله اولورایسه جائزدر یوکری اوزندن و یادبری جانبندن و بوندن غیری احوالدرکی
جماع ایده جك فرج اولمق شرطیله (نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ اَنّٰى شِئْتُمْ وَقَدِّمُوا
لِاَنْفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوا اَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ) ت قاریلریکز اکیندرلر
سزیچون پس کلکز کندو اکینکزه نه حال اوزره استرسکز وایلرو کوندریکز (یعنی
ایو ایشلری) کندولریکز ایچون و قورقکز اللهدن و بیلکز که البته سز اکا اولاشه جقسکز
و مژده ویر مسلمانلره * ف نه یولدن ایسترسکز کندو اکینکزه کلکز لکن اکینده
اکلمك شرطدر و اکین اولدرکه اکر یره تخم صالنسه بتر وایلرو ایچون تدبیر ایدیکز یعنی اول
صحبتده حرامدن نفسی کف ایتمك ایچون نیت و اولاد نیتی ایدیکز تا ثواب حاصل اوله
(وَلَا تَجْعَلُوا اللّٰهَ عُرْضَةً لِاَيْمَانِكُمْ اَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) ت
وایتمکز و یصمیکز اللهك آدینی الصله جك یاغلق و مقرمه یمینکز ایچون اجتناب ایتمك
ایچون ایولك ایتمکدن و کوتو ایشلردن و ازکلمك ایچون و اصلاح ایتمکدن آدملرك
اراسنده و الله ایشدیجی بیلیجیدر * ف ایولك و خیرلو ایش ایشلمیزدیو یمین ایتمکز مثلا
بابام ایلسونا ایتم و بو فقیره برشی ویرم دیو یمین ایتمکز اکر ایتسکز یمینکزی بوزوب کفارت
ویرك زیرا یمین ایولك و خیرلو ایشلری موقوف ایتمك ایچون جائز کلدر (لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ

بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ) ت طوتمزسزی
الله عبثه سویلمکله کندو یمینلرکزده ولیکن طوترسزی اولشی سببیله که قصدایده آنی سزلك
قلبلرکز والله یارلغیجیدر بو اشلق ایدیجیدر * ف یعنی قصدسز یمین ایتسه که والله بویله کل
و بلی والله بویله‌در و یا بر امری غلط بیلوب یمین ایدر ایکی مذهبك اختلافی از زره وعبث یمین
و یرامز یمین اولدرکه دلی اوز ره یمین جاری اولور وقلبی غافل اولور (لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ
تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت اول کسنه‌لر ایچونکه ایلا ایدرلر
کندو قاریلرندن (یعنی یمین ایدرلرکه قاریلرینه جماع ایتمیه‌لر) درت آی منتظر اولمق
واردر پس اگر کیرودونسه‌لر (یعنی اشبو یمیندن) البته الله یارلغیجیدر اسرکیجیدر * ف
یعنی برکسنه یمین ایتسه‌که قاریسیله جماع ایتمیه پس لازمدرکه درت آی مدتده تقرب
ایده اگر تقرب ایتسه حانث اولور کفارت لازم کلور وایلا ساقط اولور و اگر درت آیده
تقرب ایتمیوب مدت تمام اولسه قاری بر طلاق ایله بوش اولور قاری بنك اذنیله نکاح اولمز
ایسه جماعی حرام اولور (وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) ت و اگر قصد ایتسه
(اشبو ایلادن) آیرلمغی پس البته الله ایشدیجیدر بیلیجیدر (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ
ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ
عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت وشول قاریلرکه آنلره طلاق ویرلدی منتظر قیلدیره‌لر
کندو نفسلرینی اوچ حیض و یا اوچ طهر و جائز دکلدر آنلره اولشیئی کیزلمك که یرادتدی آنی
الله آنلرك رحمنده (یعنی ولدی و یا حیضی) اگر ایمان کتورسه‌لر الله تعالی یه و قیامت کونته
وانلرك قوجه‌لری زیاده حقلیدر آنلری کیرودوندرمکه کندو نکاحلرینه اگر دیلسه‌لر
ایولکی و قاریلر ایچون واردر قوجه‌لر اوزرینه اولشی مثلیکه قوجه‌لر ایچون واردر
قاریلر اوزرینه کوزل اولان وجهله و قوجه‌لر ایچون واردر قاریلر اوزرینه اعلی
مرتبه یعنی قاریلره حکم ایتمك والله غالبدر ایشلری محکمدر * ف وقتا که قوجه
قاریسنه طلاق ویرسه اول قاری اوچ حیض کورمش و عده‌سی تمام اولمش ایکن بشقه
قوجه‌یه وارمز یعنی نکاح ایده‌مز تا که حمل اولسه معلوم اوله دیوز یراکه بر ولد ایکی
قوجه‌یه نسبت اولنمز پس اگر قاری کبه اولسه فرضدرکه بیان ایده و بومدتك آدی عدتدر
شو عدتده کین اگر قوجه دیلرسه قاریسنه کیرودونه بیلور اگر قاریسنك رضاسی
اولمسه‌ده یعنی طلاق رجعیده عدت تمام اولمزسزین قاریسنك اذنسز قوجه‌سی قاریه رجوع

ایتمك جائزدر و بو سبب ایچون یوردیكه قاریلرك حق قوجه لرك اوزرینه چوقدر اما بو راده قوجه لره مرتبه ویردی * ف یعنی قاریلرك قوجه لری اوزرینه حقلری اولدیغی كبی قوجه لرك دخی آنلر اوزرینه حقلری واردر (اَلطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَاِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ اَوْ تَسْرِيحٌ بِاِحْسَانٍ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ اَنْ تَاْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا اِلَّا اَنْ يَخَافَا اَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللّٰهِ فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللّٰهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللّٰهِ فَاُولٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ) ت طلاق ایكی كره در (یعنی رجعی اولان طلاق) پس آندنصكره یا كوزلجه وجه اوزره آلیقویمقدر یا براقمقدر ایولكله وحلال دكلدر سزه كه طوته سكز و آله سكز قاریلره ویردیككزدن برشی (یعنی حلال دكلدر طلاقك بدلنی آنلرك مهرندن آله سكز مالسز طلاق ویردكده) مكر اول وقتكه قورقه قوجه لر وقاریلر كه قائم قیلمیه لر اللهك حكملرینی (یعنی معاشرت ایتمكده) پس اكر قورقسكز ای مسلمانلر آندنكه ایكیسی قائم قلمیه لر (یعنی قوجه وقاری قائم قلمیه لر) اللهك حكملرینی پس كناه یوقدر آنلر اوزرینه اول شیده كه ویره قاری كندی عوضنی (یعنی طلاقك بدلنی) اشبو مذكور حكملر اللهك حدودیدر پس طشره كیتمیكز آنلردن وبر كیمسه طشره كیتسه اللهك حكملرندن پس شو كروه ظلم ایشلیلردر * ف یعنی عدتك مدتی تمام اولمدین اكر قوجه دیلرسه قاریسنی كیرو دوندره ودوندرمك برنجی طلاقنده وایكنجی طلاقنده اولور عدتك مدتی تمام اولدقدنصكره رجوع ایتمك جائز دكلدر اكر قارینك حقلرینی شریعته مطابق ادا ایده بیلور ایسه اول وقت قاریسنی الیقویه و بنه شماته ومنازعه قالمیه و اكر آلیقویمغه قادر دكل ایسه پس صالیویره و شو نیتله آلیقویمیه ورجوع ایتمیه كه هر نه شی كه ویرمشیدی عاجز اولوب دوندروب ویرمكه محتاج اوله ومهردن برشی دوندرمك اول وقت جائزدركه قوجه وقاری ایكیسنك خصلتی قارشدرمیه وایرو جه ایروجه اوله وقوجه جانبندن قارینك حقنی ادا ایتمكده هیچ بر اكسكلك وقصور اولمز ایسه پس بو صورتده چاره سزلكی اولوبده برنجیه مردملرا الرینه كلوب قاریدن برشی دوندروب وقوجه یی راضی قلوب طلاق ویردیره اشبو طلاقه خلع دیرلر * ف طلاق رجعی بر طلاق صریح ویا ایكی طلاق صریحدر شمدی اشبو طلاق رجعیدنصكره پشیمان اولوب حسن معاشرت طریقنه مراعات ایدوب رجوع ایدرسه جائزدر و اكر مراعات ایده مز ایسه قاریدن برشی طلب ایتمیوب صالیویره اوله كه شماتیه ومنازعه یه بادی اولمیه و بنه مجرد تطویل عدت ایله قاریه ایذا ایدوب بو مالی المق ایچون رجوع ایتمیه كه حرامدر و اكر قوجه قارینك حقنی ادا ایدوب مضرت ایتمسه و بو صورتده قاری منازعه یه قالقشسه بو وقتده قاریدن مال آلوب طلاق ویرمك جائزدر اشبو طلاقه خلع تسمیه ایدرلر (فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتّٰى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ

فان طلقها فلا جناح عليهما ان يتراجعا ان ظنا ان يقيما حدود الله وتلك حدود الله يبينها لقوم يعلمون) ف پس اگر طلاق ویرسه (قوجه قاریه یعنی اوچنجی دفعه) پس حلال اولماز اشبو قاری اول قوجه‌یه اوچ طلاقدن صکره اول وقته دکین که نکاح اوله اول قاری بر آخر قوجه‌یه (یعنی ایشبو قوجه دخول ایده شو قاریه) پس اگر طلاق ویرسه اشبو آخر قوجه اول قاریه پس گناه یوقدر اولکی قوجه ایله قاری اوزرینه شویله که نکاح ایله بربرینه رجوع ایده‌لر اگر ظن ایتسه‌لر که قائم قیله‌لر اللهک حکمنی و اشبو اللهک حدلرینی و بو حکملر اللهک حدلریدر بیان ایدر آنلری اول گروهه اچون که بیلورلر ف یعنی اوچنجی طلاقدن صکره قاریی دوندره بیلمز اگر قوجه ایله قارینک رضاسی اولسه‌ده نکاح اولمز اول وقته دکین که شو قاری بر آخر قوجه‌یه نکاح اوله و اول قوجه بو قاریه دخول ایده (واذا طلقتم النساء فبلغن اجلهن فامسكوهن بمعروف او سرحوهن بمعروف ولا تمسكوهن ضرارا لتعتدوا ومن يفعل ذلك فقد ظلم نفسه) ت وقتا که طلاق ویرسکز قاریلره پس آنلر دخی یتشه اولدی عدتلرینک تمام اولمسنه پس الیقویکز آنلری گوزلجه وجهله یاخود براقک آنلری ایو و گوزل وجهله و الیقومیکز آنلری ضرر ایرشدرمک ایچون تا ظلم ایده‌سکز دیو و هر کیمسنه ایشلر ایسه اشبو ظلمی و ضرری پس البته ظلم ایدر کندو نفسنه (ولا تتخذوا آيات الله هزوا واذكروا نعمة الله عليكم وما انزل عليكم من الكتاب والحكمة يعظكم به واتقوا الله واعلموا ان الله بكل شيء عليم) ت و طوتمیکز اللهک نشانه‌لرینی مسخره لقله و ذکر ایدلک (یعنی خاطرکزه کتورلک) اللهک اوزریکزه اولان نعمتنی و اول شیئی دخی یاد ایدلک که ایندردی سزلک اوزریکزه کتاب و علمدن که نصیحت ویرر سزه آنکله و قورقلک اللهدن و بیلکز البته الله هر شیئی بیلیجیدر (واذا طلقتم النساء فبلغن اجلهن فلا تعضلوهن ان ينكحن ازواجهن اذا تراضوا بينهم بالمعروف) ت وقتا که طلاق ویرسه‌کز قاریلره پس آنلر ایرشسه عدتلرینک نهایتنه (یعنی عدتلری تمام اولسه) پس منع ایتمیکز آنلری آندن که نکاح اولنلر کندو قوجه‌لرینه یعنی اول قوجه‌لریکه آنلره رغبت ایدرلر ایسه‌لر اول وقتکه راضی اولدیلر بربرندن آرالرنده گوزلجه وجهله (ذلك يوعظ به من كان منكم يؤمن بالله واليوم الآخر ذلكم ازكى لكم واطهر والله يعلم وانتم لا تعلمون) ت اشبو حکم نصیحت ویریلور آنکله اول کیمسنه‌لره که ایمان کتوررسزلر الله تعالی‌یه و قیامت کوننه بو نصیحت گوزلدر سزلک ایچون و زیاده پاکلکدر و الله بیلور و سز بیلمزسکز ف اشبو حکم

قاریلرك و لریکزه درکه قاریلرك نکاحنده رضالرینی آلسونلر و نکاحلرینی رضالری اوزره براقسونلر رکیسه دنکه قاریلر راضی اوله‌لر اول که سنه یه نکاح ایتدیره اکرچه کندولرینه کوره یشقه کسنه ایو کورنورسه ده (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ) ت وانالره لایقدرکه امزیره‌لر سوت ویره‌لر کندو اولادلرینه کامل اولان ایکی یل اشو حکم اول کسنه ایچوندرکه دیلر وایسترکه تمام ایلیه‌سو ویرمك مدتنی وبابالر اوزرینه‌درامزیکجی انالرك نفقه‌سی وآنلرك لباسی کوزل رجه اوزره (لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارَّ وَالِدَةٌ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَلَدِهِ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ) ت واجب اولنمزهیچ برکسنه اوزرینه مکرکه سنك طاقتی قدری لایق دکلدرکه جفا ویره انا یه آنك ولدی سببیله ورینه لایق دکل که جفا ویره بابایه آنك ولدی سببیله ولازمدر وصی وولی اوزرینه بابایه واجب اولان مثلی (فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا) ت پس اکر دیلسه‌لر بابا و انا سوت ویرمدن وامزیرمدن کیرودونه‌لر (یعنی ایکی یلدن اول) هربریسندن حاصل اولان رضادنصکره وبری بریله مشاوره ایتدکدنصکره پس اصلا کناه یوقدر آنلر اوزرینه (وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ) ت واکر دیلسه‌کزکه اولادیکزه امزیکجی قاری وطایه طوته‌سکز پس اصلا کناه وبزه یوقدر سزلك اوزرکزه وقتاکه تاپشوردیکز معین قلدیغکز اجرتی ایولکله وکوزل وجهله (وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت وصاقنك اللهدن وبیلك که البته الله اولشیکه ایشلرسکز کوریجیدر آنی * ف یعنی بوشانمش قاریلك سود امرجوجغی اولسه اناسی ایکی یلده دکین جوجغه سوت ویروب بسلیه وجوجغك باباسی رضاع مدتنده آنانك مصارفین ادا ایده اکر بابا اولمزایسه واولمش ایسه جوجغك وارثلری مصارفین ادا ایده اکرچه ایله قاری کندو رضالریله ایکی یلدن آز ده جوجغه ضرر اولمزایسه ممه‌دن کسمك دیلسه‌لر جائزدر ونه اکر بابا آخر قاری بی جوجغی امزیرمکه اجاره ایدرسه وجوجغك والده‌سی جوجغی کندی امزیرمکدن مانع دکل ایسه دخی جائزدر لکن عوضنده جوجغك اناسنك حقی کسمك جائز دکل (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) [illegible]

قاريلرى لايقدركه منتظر قيله لرشو قاريلر كندو نفسلرينى درت آى واون كون پس تحقيقاً كه
ايريشه لر عدتلرينك تو كنمسنه پس بزه وكناه يوقدر سزلك اوزركزه اولشيده كه آنلر ييارلر
كندولر ينك حقنده (يعنى بزنمكده وقوجه ارامقده) كوزل وجهله (يعنى شرع اوزره
نكاح ايتمكله) والله اولنسنيكه آنى ايشلرسكز انكا خبردار در * ف طلاقلك عدتى اوچ
حيض وياوچ اى بيوردى وقوجه سى وفات ايدن قاريلرك عدتى درت آى واون كوندر
وشو اولوقت اولوركه حملى معلوم دكل ايسه وكبه خاتونك عدتى يوكن يره قويمقله در
(وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ
سَتَذْكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا) ت وبزه وكناه يوقدر سزلك
اوزركزه برسوزده كه كنايه ايتديكز آنكله قاريلرى ديلمكده (يعنى عدت اراسنده) ياخود
كيزلديكز كندو نفسلركزده بيلدى الله كه البته سز ذكر ايدسكز شو قاريلرى (يعنى عدتدنصكره
آنلرى صراحت وجهيله ديلرسكز) وليكن وعده ايتميكز آنلره نكاحى مكر شويله كه
سويليه سكز كوزل سوزى يعنى كنايه ايله (وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ)
ت وقصد ايتميكز نكاح عقدينى اولوقته دكين كه ايريشه معين اولان مدت تمامنه (وَاعْلَمُوا أَنَّ
اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ) ت وبيلكزكه البته الله بيلور
اولنسنيى كه سزلك قلبلركزده واردر پس صاقنك آندن وبيلكزكه البته الله يارلغيجيدر
يواشلق ايديجيدر * ف يعنى قوجه دن بوشانمش قاريى عدت مدتنده بربشقه قوجه
نكاح ايتمك جائز دكل واويله قاريه آچق سوزايله وعده ويرمك بن سكا نكاح ايده جكم
ديو جائز دكلدر اول قورقودنكه بربشقه كيمسه كندودن اول شايد وعده ويره مكر كنايه ايله
ديسه كه سن كوزل قاريسن هر بركسنه اولورايسه سنى سور وعزيز طوتر وياخود ديسه كه
بن دخى بر قارى نكاح ايتمك ايستيورم وبونك امثالى كبى تعريض ايتمك جائزدر (لَا جُنَاحَ
عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمَسُّوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ
قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ) ت اصلا بزه وكناه يوقدر سزلك
اوزركزه اكر طلاق ويرسكز قاريلركزه اولوقتكه حالا ال اورمديكز آنلره ياخود معين قلمديكز
آنلره بر مقدارى (يعنى مهرى) وويرلك آنلره منفعتلنه جك نسنه (يعنى بوشانمش قاريلره
اورته جك لباس ويرلك) لازمدر زنكين اوزرينه كندو حالى مقدارى وفقير اوزرينه
كندو قدرتى قدرى يتشى ويرمك خوشخو يلقله لازم اولدى ايو ايشليلر اوزرينه * ف
اكر نكاح وقتنده مهر معين قلنمز ايسه ده نكاح جائزدر ومهر نكاحدنصكره تعيين اولنه بيلور

اکر قاریه ال اورمیوب طلاق ویرسه مهردن هیچ برشی لازم اولمز لکن برازجق ویرمك لازمدر یعنی برکیمه جك اوربا (یعنی اورته جاق لباس) کندو قدرتی قدری ویرمك لازمدر (وَاِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ اِلَّا اَنْ يَعْفُونَ اَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ) ت واکر طلاق ویرسکز آنلره ال اورمدن وایرشدرمدن اول آنلره ومعین ایتمش اولسه کز آنلر ایچون بر مقدار مهر پس لازمدر سزه معین ایتدیککز مقدارك یاریسی مکر شو شی لازم دکلدرکه قاریلر آنی سزه باغشلیه لر یاخود صالیویره ویا ترك ایده اول کسنه که انك الندهدر نکاحك دوکمی یعنی قوجه کندو حقنی قاریه ترك ایدوب تماما ویرسه (وَاَنْ تَعْفُوا اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى) ت واواشیکه آندن بچرسکز (یعنی بری بریکزه باغشلرسکز) زیاده یقیندر پرهیزکارلغه (وَلَا تَنْسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ) ت واونوتمیکز احسان ایتمکی کندو ارا کزده (اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت البته الله اولشیئی که ایشلرسکز کوریجیدر * ف اکر مهر تسمیه ایتمش لکن ال ایرشدرمدن اول طلاق ویردی پس مهرك یاریسنی ویرمك لازم اولور اکر قاریلر مهردن برشی آلمیوب صالیویروب قوجه یه باغشلیه لر اول وقت قوجه قاریه برشی ویرمك لازم دکلدر و یاخود قوجه قاریه مهرك جمله سنی ویرسه قاریه آندن برشی قوجه یه ویرمك لازم دکل نیچونکه الله سبحانه قوجه لره مرتبه ویرمش وآنلری نکاحی باقی قویمقده و بوزمقده مختار قیلمش کندی بیوکلکنه کوره ایش ایلیه بورادهدرت صورت ممکندرکه ایکیسی ذکر اولندی اولکیسی شودرکه نکاح وقتنده مهر تسمیه ایتمیوب ال اورمدن مقدم طلاق ویردی ثانیسی اولدرکه مهری تسمیه ایتمش لکن ال ایرشدرمدن اول طلاق ویردی وایکی صورت دخی بوراده ذکر اولنمدی بری اولدرکه مهری تسمیه ایدوب تقرب ایتدکدنصکره طلاق ویردی اشبو صورتده تمام مهر لازم کلور و بو سورۀ نسادهمذکوردر ثانیسی اولدرکه مهری تسمیه ایتمیوب ال ایرشدردکدنصکره طلاق ویره اشبو صورتده مهر مثل تماما لازم کلور مهر مثلده قارینك قومنه اعتبار اولنور و خلوت صحیحه ال اورمق مثالندهدر (حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلٰوةِ الْوُسْطٰى ق وَقُومُوا لِلّٰهِ قَانِتِينَ) ت مداومت ایلك جمله نمازلر وقتنده واورته نمازه (یعنی خصوصا ایکندی نمازی اوزرینه) وطوریکز الله ایچون یرده بویورلدیغی قبول ایدوب * ف اورته نمازی ایکندی نمازیدر بو وقت کیجه و کوندزك [illegible] اول نمازی ایچون زیاده سیله تقید بیوردی و طلاق حکملری ایله نمازلر حکملرینی [illegible] اولماسی ایچونکه تا دنیا ایشلرنده اوغراشوب الله سبحانه نك عبادتنی اونوتمیه لر [illegible] شغلی چوق اولوردی

ودخی بیوردیکه طوریکز ادیله پس هر حرکت که آندن بیلنورکه آدمی نمازده دکلدر اول
حرکتدن نماز بوزیلور یعنی اوایچمك وسویلمك وانلرکبی (فان خفتم فرجالا او رکبانا
فاذا امنتم فاذکروا الله کما علمکم ما لم تکونوا تعلمون) ت واکر قورقسه کز دشمندن وانك
مثللرندن پس یایان یاخود آتلر اوزرنده قیلك قچانکه امین اولسه کز ذکر
ایدك الله تعالی یی نتکیم بیلدیردی سزه الله اول شیئی که سز بیلمز ایدیکز آنی * ف یعنی غوغا
وقتنده عادت اوزره نمازی ادا ایتمکدن قورقسه کز ممکن اولمز ایسه یایان وآتلو ایما ایله
قیلك قبله یه اولسون ویا اولمسون (والذین یتوفون منکم ویذرون ازواجا وصیة
لازواجهم متاعا الی الحول غیر اخراج فان خرجن فلا جناح علیکم فی ما فعلن فی انفسهن
من معروف والله عزیز حکیم) ت واول کسنه لرکه روحلری قبض اولنور سزدن
وترك ایدرلر قاریلری لازم اولدی آنلر اوزرینه وصیت ایتمك قاریلری ایچون
اینکه نفقه ویره لر (یعنی سکنی دخی ویره لر) بریلده کین مسکنلرندن طشره
چیقارمه سزین پس اکر کندو باشلرینه چیقارلرسه بزه یوقدر سزلك اوزرینه یکزه (ای میتك
ولیلری) اولشیده که آنلر ایشلدیلر کندو نفسلرینك حقنده کوزل اولان ایشدن
(یعنی شرعك موجبنجه نکاح ایتمکلرنده) والله غالبدر ایشلری محکمدر * ف جمهور
مفسرینك یاننده اشبو آیت منسوخدر اربعة اشهر وعشر آیتیله * ف شو حکم اولوقت
ایدیکه اولن کسنه اختیاریله وارثلره مالی ویرر ایدی قچانکه الله سبحانه جمله وارثلرك
حصه لرینی تعیین بیوردی ایدی اولیلرکندی اختیارندن ویرمکی موقوف اولدی (وللمطلقات
متاع بالمعروف حقا علی المتقین) * ت وطلاق ویرلمش قاریلری لازمدر منفعتلندرمك (یعنی
لازمدر نفقه وسکنی ویرمك) کوزل وجهه اوزرینه لازم اولدی پرهیزکارلر اوزرینه
* ف سابقده کی آیتده متاع ویرمك الارشمدن بوشانمش قاریلر ایچون ذکر اولنمش ایدی
بوراده الله سبحانه متاعی اشبو آیتده دخی ذکر ایلدی ال اورلمش بوشانمش قاریلره وهب طلاق
ویرلمش قاریلره شامل اولمق ایچون * ف اشبو راده نکاحك وطلاقك حکمی تمام اولدی
(کذلك یبین الله لکم آیاته لعلکم تعقلون) ت اشبو ذکر اولنان حکمی بیان ایتدیککی کبی
بیان ایدر الله سزه کندو حکملرینی تا اوله که سز فهم وتدبر ایده سکز (الم تر الی الذین خرجوا
من دیارهم وهم الوف حذر الموت فقال لهم الله موتوا ثم احیاهم) ت ایا باقمدککی ای باقیجی
اول کسنه لره باقینه که طشره چیقدیلر کندو اولرندن وآنلر بیکچه کیسه ایدیلر اولومدن

صاعقه درق پس دیدی آنلره الله اولك صکره دیرلسه‌دی آنلری (ان الله لذو فضل على الناس
ولكن اكثر الناس لا يشكرون) ت البته الله احسان ایه‌سیدر آدملره اوزرینه ولیکن
آدملرك چوغی شکر ایتمزلر * ف بنی اسرائیلدن برقاچ کروه یاقوردقوسندن فرار ایدوب
صحرایه قاچدیلر ارراده غضب الهیله هلاك اولدیلر صکره حزقیل علیه السلامك دعاسیله
دیرلدیلر والله سبحانه اعلم * ف بعض اماکنده شویله واقع اولدیکه بر نیچه بیك کمسنه‌لر کندی
اولرنده اولان کمسنه‌لر ایله وطنلرینی براقوب دشمن قورقوسندن وجهاد وغوغا ایتمکدن
جانلری صقلدیغندن ویا وبا قورقوسندن طشره چیقدیلر و تقدیر الهی ایله ایناتوب یقین
ایتدیلر صکره برمنزله ایرشدکده هپسی اولدیلر یدی کوندن صکره پیغمبرك دعاسیله دیرلدیلر
تائب ایده‌لر شو قصه بوراده انك ایچون بیورلدیکه جهاددن جان صاقلق عبثدر اولوم
صالیویرمز (وقاتلوا في سبيل الله واعلموا ان الله سميع عليم) ت وغوغا ایدیکز الله یولنده
وبیلکز که البته الله ایشیدیجیدر بیلیجیدر (من ذا الذي يقرض الله قرضا حسنا فيضاعفه
له اضعافا كثيرة والله يقبض ويبسط واليه ترجعون) ت کیمدر اول کمسنه که اودنج ویره
الله تعالی‌یه کوزل اولان اودنج ویرمکله پس ایکی اولقدر ایصار اول مالی اکا چوق قاتلر
ایله والله طار قیلر و کیکش قیلر رزقی و آنك جانبنه دوندریلورسکز * ف الله سبحانه‌یه اودنج
ویره یعنی جهاد وغزاده صرف ایده شویله که مهربانلقله واسرکك ایله بیوردی ورزقك
طارلغندن فکر ایتمیه نیچونکه الله سبحانه‌نك النده‌در رزقك کیکشلکی (الم تر الى الملأ من
بني اسرائيل من بعد موسى اذ قالوا لنبي لهم ابعث لنا ملكا نقاتل في سبيل الله) ت آیا باقمدیمسن
بنی اسرائیلدن برجماعته که موسی علیه السلامدن صکره اول وقتده که دیدیلر کندی پیغمبرلرینه
که مقرر قیلغل بزه بر پادشاه که غوغا ایده‌لم الله یولنده (قال هل عسيتم ان كتب عليكم
القتال الا تقاتلوا) ت دیدی پیغمبر آنلره شاید که غوغا ایتمیه سکز اکر فرض اولسه سزلك
اوزریکزه غوغا (قالوا وما لنا الا نقاتل في سبيل الله وقد اخرجنا من ديارنا وابنائنا) ت دیدیلر وبزه
نه اولمشکه غوغا ایتمیه‌لم الله یولنده حالبوکه طشره چیقارلدق یورتلرمزدن اوایدق کندو اولرمزدن
و آیرلدق کندو اولادلرمزدن (فلما كتب عليهم القتال تولوا الا قليلا منهم والله عليم بالظالمين)
ت پس اول وقتکه فرض اولندی آنلره اوزرینه غوغا وجهاد ایتدیلر یوز چویردیلر مکر آز کمسنه
آنلردن والله بیلیجیدر ظالملری و کوتو ایشلیلری * ف موسادن صکره بنی اسرائیلك ایشلری
یاصلقلی وایوصالده ایدی چونکه آنلرك نیتلری واراده‌لری کوتو اولدی آنلرك اوزرینه دشمنلر

غالب اولدی، کافرلرک پادشاهی جالوت بنی اسرائیلی جوره ... ده اولان شهرلری آلدی و چاپوب
یغما ایتدی و مردهلری اسیر طوتوب کوردی مردملر اورادن قاچوب بیت المقدسک شهرنده
طوپلندیلر و شمویل پیغمبر حضرتلرندن استدیلر که بزم اوزره اقبالدر بر کمسنهیی پادشاه قرر
ایت که اقبالدر اوله باشیمز بزم غزا و جهاد ایده بیلهیم (وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ
طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ
إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ
عَلِيمٌ) ت دیدی آنلره آنلرک نبیسی الله تحقیقا کوندردی و قلدی سزکچون طالوتی پادشاه
دیدیلر نه یردن و نه حیثیت اولوردی که اون پادشاهلق بزم اوزریره و بزلر زیاده لایقز پادشاهلغه
آندن و ویرلمدی آکا کثیرلک مالدن دیدی پیغمبر الله اختیار ایتدی آنی پادشاهلغه سزلک
اوزریکزه و ویردی آکا زیادهلک و کثیرلک بیلمکده و بدنده مختشملکی و الله ویرر کندو
ملکنی اول کمسنهیه که دیلر و الله جواددر بیلیجیدر * ف طالوت قومنده ایسه ادن پادشاه
دکل ایدی و کسب ایله اوغراشوردی اول سبیدن طالوت یهودلرک کوزلرنده ذلیل کورندی
آنلر پیغمبرلری دیدیکه سلطنت هیچ بر کمسنهنک حقی دکل و سلطنت ایچون بیوک لیاقت
عقلده و بدن مختشملکی و کثیرلکیدر و بونده الله سبحانه اشمویل علیه السلامه بر عصا
کوندروب اصمارلدیکه اشبو عصاه کیمک قامتنه برابر اولور ایسه آنلرک پادشاهی اوکیمسه
در و بو ایسه یالکز طالوتده بولندیغندن آنلره پادشاه اولدی (وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ
يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَى وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت و دیدی آنلره آنلرک نبیلری که پادشاهلغنک نشانهسی
... وردر که کلور سزه بر تابوت و بر صندیق که آنده واردر قلبک قراری ... سزلک ربکزدن
و بر کاتدن باقی واردر که براقدیلر آنی موسانک اولادی و هارونک اولادی قالدیریر آنی ملائکهلر
البته اشبو صورتده نشانه واردر سزکچون اکر مؤمن ایسهکز * ف بنی اسرائیلک الندهبر
تابوت وار ایدی غزا وقتنده بولنمه باشی و عسکر باشیلرینک اوکنه قورلر ایدی اکر دشمن اوزریه
حمله ایتسهلر اول تابوتک اوکنده کیدرلر ایدی پس الله سبحانه آنلری غالب ایدر ایدی و فتح ویرر
ایدی وقتا که ایشلری فاسد اولدی اول تابوت آنلردن آلندی و غنیمک النه کجدی وقتا که طالوت
پادشاه اولدی اول صندیق کندو کندویه کیجهلین طالوتک اوینک اوکنه ایرشدی زیرا که
غنیمک مملکتنده شو صندیغی نه یره قودیلر ایسه اول یره بلا و وبا نازل اولدی بش بلدهسی
ویران اولدی ناچار آنلر اشبو صندیغی بر عربهیه قویوب ایکی اوکوزه قوشوب غنیمک
شهرندن طشره چیقاروب براقدیلر ملائکه آنلری سوق ایدوب سوروب بنی اسرائیلک

ذلك ايله ايرشديلر (فلما فصل طالوت بالجنود قال ان الله مبتليكم بنهر فمن شرب منه
فليس مني ومن لم يطعمه فانه مني الا من اغترف غرفة بيده فشربوا منه الا قليلا منهم) ت
بجانبكه آزادي (وصنندن) طالوت عسكرلريله ديدي الله سزي صنايجي وامتحان ايديجيدر
سزي براير مقله پس بركسنه ايچسه اول ايرمقدن بندن دكلدر (يعني بكا انقياد ايدن اتباعدن
دكل) وبركسنه طاتمزسه اول ايرمقدن پس بوكسنه بندندر مكر شوكسنه كه آله آندن بر
آووچ صو كندو اليله پس ايچديلر آندن مكر آنلردن از كيمسه ايچمدي (فلما جاوزه هو والذين
آمنوا معه قالوا لا طاقة لنا اليوم بجالوت وجنوده قال الذين يظنون انهم ملاقوا الله كم من
فئة قليلة غلبت فئة كثيرة باذن الله والله مع الصابرين) ت پس اول وقتكه كچدي ايرمقدن
طالوت وآنكله برابر اولان مؤمنلر ديديلر صو ايچنلر يوقدر قدرت بزه بوكون جالوت
وآنك عسكريله غوغا ايتمكه ديديلر اول كمسنه لركه بيلديلر كه آنلر الله تعالى يه قاووشه جقلردر
چوق وقوع بولمشدر كه آز كروهلر غالب اولديلر چوق كروهلره الله نك اراده سيله الله صبر ايدنلر ايله
بيله در * ف وقتا كه طالوت عسكريله بيت المقدسدن چيقديلر انلر كه جمله مرده لر چيقمق
ايستديلر ليكن طالوت قيد ايتديكه بنم عسكرم كنج اولملي وهيچ برشغل ايله مشغول اولميوب
ايشسز وكارسز اولملر اشبو صفتله بولنان سكسان بيك آدم چيقديلر طالوت ايستديكه آنلري
صناية بر منزلده صو بولنمدي آندن صكره بر ايرمغه بولاندي واوغرادي طالوت عسكر اهلنه تقييد
ايتديكه شو ايرمقدن هركسنه بر آووج صودن زياده ايچرسه اول كمسنه بنم ايله كلمسون عسكردن
اوچ يوز اون اوچ كيشي معيتنده قالديلر باقي قالانلر هب جمله سي موقوف اولديلر
(ولما برزوا لجالوت وجنوده قالوا ربنا افرغ علينا صبرا وثبت اقدامنا وانصرنا على القوم
الكافرين) ت واول وقتكه ميدانه كيرديلر جالوت وآنك عسكري غوغا ايتمك ايچون ديديلر
اي بزم ربمز دوككل بزم اوزريمزه صبر ايتمكي ومحكم قيل بزم آياقلريمزي غوغاده و ياردم
ايت بزه كافر اولان كروهلر اوزرينه (فهزموهم باذن الله وقتل داود جالوت وآتاه الله الملك
والحكمة وعلمه مما يشاء) ت پس صيديرديلر كافرلري الله نك امريله واولدردي داود
جالوتي وويردي داوده الله پادشاهلغي وحكمتي واوكرتدي آكا صنعتلرندن ديلديكني (ولولا
دفع الله الناس بعضهم ببعض لفسدت الارض ولكن الله ذو فضل على العالمين) ت واكر
اولميدي الله نك ايراق ايتمسي آدميلري بعضيسني بعضيسنك ايله البته خراب و ويران
اولور ايدي يرولكن الله صاحب فضلدر ايله سيدر عالملر اوزرينه * ف حضرت داود عليه

السلام التی برادرلری وباباسی ایشا ابله مدکوراوچ بوزاون اوچ نفر عسکرلک جمله سندن ایدیلر وداود علیه السلام بولده کیدرکن اوچ طاشه اوغرادی طاشلر دیدیلر که بزی یربو زندن قالدروب آل بزلر جالوتی اولدیررز وقتا که ایکی جانبدن عسکر صف چکوب طوردیلر جالوت میدانه کیرر ب دیدیکه بن سزلک جمله کره بسم وکفایت ایدرم بنم قارشومه کلک آنلرک پیغمبرلری حضرت داودک باباسنی طلب ایدوب بیوردیکه اوغلریکی بکا کوستر ایشادخی التی اوغلانلرینی ایو تاملو اولدقلرندن کوستردی وحضرت داودی کوسترمدی زیرا که قصه بو یلو ایدی وشبان ایدی طوارلری اوتلاردی آنلرک پیغمبرلری حضرت داودی طلب ایدوب بیوردیکه جالوتی اولدیرن بیلورمیسن اولدیردم الله سبحانه دیلرایسه دیدی جالوتک قارشوسنه واردی محلاتندن اول اوچ طاشی چیقاروب صپانه قویوب بسم الله دیوب جالوتدن یکا آتدی جالوتک هپ بدنی دمورله اورتلمش ایدی مکر یکاسی چیلاق ایدی الله سبحانه اول طاشلری جالوتک یکاسنه ایرکوردی وارقه جانبندن طشره یه چیقدی وجالوتی اولدیردی صکره طالوت کندی قزینی داوده ویردی وطالوتدن صکره داود پادشاه اولدی ناداندیرلر که غوغا بیلرلک ایشی دکل اشبو قصه دن معلوم اولدیکه جهاد امری همیشه ایدی وقیامته دکین باقیدر اکرجهاد اولمسه فساد اهلی نظام عالمی خرابه ویررلر ایدی (تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ) ت اشبولر اللهک نشانه سیدر اوقورز آنلری سنک اوزریکه (ای محمد) طوغریلقله البته سن پیغمبرلردنسن (تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ) ت اشبو پیغمبرلر رتبه ویردک آنلرک بعضسنه آخر بعض اوزرینه آنلردن بعض کسنه وارد رکه سوز سویلشدی آنکله الله واعلی قلدی آنلرک بعضسنی مرتبه لرده (وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ) ت وویردک مریم اوغلی عیسایه معجزه لری وقوت ویردک اکا روح قدس ایله (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنِ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ) ت اکر دیلسیدی الله بری بریله غوغا ایتمزلر ایدی اول کسنه لرکه پیغمبرلردن صکره بولنسه دیلر اندن صکره بولسه دیلر اندن صکره که کلدی آنلره واضح اولان دلیللر ولیکن اختلاف ایتدیلر پس آنلردن بعض کسنه وارد رکه ایمان کتوردی وینه آنلردن بعض کسنه وارکه کافر اولدی (وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ) ت واکر دیلسیدی الله بری بریله غوغا ایتمزلر ایدی ولکن الله دیلدیکی شیء ایشلر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ

(جزء ۳)

يأتي يوم لا بيع فيه ولا خلة ولا شفاعة والكافرون هم الظالمون) ت اى مسلمانلر صرف
ايديكز او اشيدن كه رزق ويردك سزه آندن اول كه كلور بر كون كه آلمق وصاتمق بولمز آنده
ودوستلق بولمز وشفاعت واصمرلق بولمز وكافرلر آنلردر ظلم ايديجيلر * ف يعنى عمل وكسب
وكار ايتمككه وقتى دنيادر قيامت كوننده عمل آلمق وصاتمق يوقدر وهيچ بر كمسه يارانلكه عمل
ويرمز وهيچ بر كمسه شفاعت ايله واصمرلقه قوت ايله بيلمز (الله لا اله الا هو الحي القيوم لا تأخذه
سنة ولا نوم له ما في السموات وما في الارض) ت الله اصلا معبود يوقدر آندن غيرى دريدر
عالمك تدبيرينى ايديجيدر طوغزآنى اويومق واويقو انكيچوندر او اشيكه كوكلرده ويرده واردر
(من ذا الذي يشفع عنده الا باذنه) ت كيمدر شول كه شفاعت ايدر واصمرلر الك يانينده مگر آنك
حكميله (يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم ولا يحيطون بشيء من علمه الا بما شاء وسع كرسيه
السموات والارض ولا يؤده حفظهما وهو العلي العظيم) ت بيلور او اشيئ كه آنلرنك اوكنده در
وارقه لرنده در وطونه بيلمزلر آنك بيلدكلرندن برشئ مگر او اشيئ كه الله ديلادى ضبط ايتدى
آنك پادشاهلغى كوكلرى ويرى وآغر اولمز آنك اوزرينه كوكلرى ويرى صاقلمق والله اعلى
مرتبه لى وبيوك قدرليدر (لا اكراه في الدين قد تبين الرشد من الغي فمن يكفر بالطاغوت
ويؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقى لا انفصام لها والله سميع عليم) ت زور وجبر ايتمك
يوقدر دين اچيچون (يعنى اسلامك دليلى ظاهر اولدى پس ديرسنكه جبر ايتمك يوقدر اكر
آز يجق جبر اولسه ده) البته ظاهر اولدى طوغرو يول بولماقدن ياتور مكدن پس بر كمسنه
انكار ايتسه صنمى وجادويى وايمان كتورسه الله تعالى يه پس البته الدى اوردى محكم اولان
عقده كه يوقدر قيرلمق وكسلمك انكچون والله ايشديجيدر بيليجيدر * ف يعنى جهاد وغوغا
ايتمك شونك ايچوندر كه كادركه زورلق ايله كسدى دعوالرينى قبول ايتسدر بلكه جهاد اول
ايش ايچونكه برايشه مرده لر اويدير لر وحالبوكه كندولر اول ايشى ايتميورلر پس غوغا ايله
بو ايشى ايتدرمكدر (الله ولي الذين آمنوا يخرجهم من الظلمات الى النور والذين كفروا
اولياؤهم الطاغوت يخرجونهم من النور الى الظلمات اولئك اصحاب النار هم فيها
خالدون) ت الله مؤمنلرنك ايشنى بصه يجيدر طشره كتورر آنلرى قرانقولردن آيدينلغه
واول كمسنه لركه كافردرلر آنلرنك وليلرى شيطانلر وصنملردر آنلرى چيقارور طشره كتورور
آيدينلقدن قرانقولر جانبنه اشبو كروه جهنمده اوليجيدرلر آنلر شو جهنمده ابديدرلر
* ف يعنى كافرلرك عناديني قيرمق وبوزمق ايچون جهاد وغوغادر اما الله سبحانه طوغرو يول

كورديكز اول كسنه يه كه قصه سنه يازلشدر پس اكر انلرك خاطرينه شبهه كلسه اولوقت انلرى آكاه ايده (ألم تر إلى الذي حاج إبراهيم في ربه أن آتاه الله الملك إذ قال إبراهيم ربي الذي يحيي ويميت قال أنا أحيي وأميت) ت آيا باقمديسن اول كسنك جانبنه كه غوغا وجدال ايتدى ابراهيمله آنك ربيسنك بابنده آنك مقابلنده كه ويردى آكا الله پادشاهلغى (يعنى نمرود) وقتا كه ديدى آكا ابراهيم بنم ربم اولدركه ديريلدر واولدرر ديدى نمرود بنده ديريلديرم واولديررم * يعنى اول كسنه كه ظلم سببيله اولمكه مستحق اوله آنى صاليويررم واول كسنه كه اولمكه مستحق دكل آنى اولديررم والله سبحانه اعلم (قال إبراهيم فإن الله يأتي بالشمس من المشرق فأت بها من المغرب فبهت الذي كفر والله لا يهدي القوم الظالمين) ت ديدى ابراهيم الله كتورر كونشى كون طوغان جانبندن پس سن كتور كونشى كون باتان طرفندن پس مغلوب اولدى اول كافر والله يول كوسترمز ظالم اولان كروهلره * ف ابراهيم عليه السلام ايله مجادله ايدن كنعان اوغلى نمرود ايدى سلطنتنك غروريندن خلقى زوريله كندويه سجده اتمكه امر ايدر ايدى حضرت ابراهيم عليه السلام امتناعله آكا سجده ايتدى نمرود آكا نيچون سجده ايتميورسن ديدكده جواب ويرديكه بن كندو ربمه سجده ايدرم نمرود ديدى بن دخى ربم ويرورد كارم ابراهيم عليه السلام ديدى سن بنم ربم دكلسن وبن حاكم ربى ديمورم بنم ربم اولدركه ديريلدر واولدرر ديرلدر نمرود ديديكه بن دخى اويله ايدرم پس نمرود حبسدن ايكى اسيرلرى طلب ايتدى اول بر كسنه كه ديرى صاليويرلمكى لازم ايدى انى اولديردى واول كسنه كه اولديرلسى لازم ايدى انى صاليويردى اويله اولديسه ابراهيم عليه السلام كونش ماده سيله اولان دليلندن نمرودى الزام ايتدى (أو كالذي مر على قرية وهي خاوية على عروشها قال أنى يحيي هذه الله بعد موتها فأماته الله مائة عام ثم بعثه قال كم لبثت قال لبثت يوما أو بعض يوم) ت آيا كورمدكمى شو كسنه يى كه كجدى بر كوى اوزرينه واشبو كوى دوشمشدى كندو سقفلرى اوزرينه (واشبو شخص عزير ايدى) ديدى نيجه ديريلدر اشبو كويى الله اولدكدنصكره پس اولديردى آنى الله يوز ييل صكره قالدردى آنى ديدى نه قدر اكلندك ديدى اكلندم بر كون يا بر كونك بعضى (قال بل لبثت مائة عام فانظر إلى طعامك وشرابك لم يتسنه وانظر إلى حمارك ولنجعلك آية للناس وانظر إلى العظام كيف ننشزها ثم نكسوها لحما) ت ديدى بلكه اكلندك يوز ييل پس باق طعامك جانبنه وايچه جكك جانبنه كه متغير اولمامشدر وباق اشككك طرفنه وديلرز كه قيله لم سنى بر نشانه آدميلر ايچون

و باقی نکرکلر جانبینه فصل بونیجه تپرنمک و یر ورآنلره صکره کیدیر ردی (قَالَ
اَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت پس وقتا که آشکاره اولدی اکا (بو سال) دیدی یقین ایله بلورمکه
البته الله هر بر نرسه اوزرینه قادردر ؛ ف اشبو شخص حضرت عزیر علیه السلام ایدی
بختنصر نامنده بر کافر پادشاه بنی اسرائیله غالب اولوب بیت المقدسی ویران ایدوب اهالیسین
حبس ایتدی اشبو وقتده عزیر علیه السلام بلدهیه اوغرایوب تعجب ایتدیکه اشبو بلدهنه
وبهلاینسه آبادان اولور اولوقتده الله سبحانه اشبو یردهآنک روحنی قبض ایدی وینه ترک
بلدنصکره دیرلدی کورسه که طعاملری وشرابلری بوقدر مدنده اصلا تبدیل وتغیر
اولمیش اکن حماری اولمش کوکلری قالمش شوحماری الله سبحانهنک اذنی له آنلرایرکنده
دیرلدی واشبو یوز یل مدتنده بنی اسرائیل حبسدن آزاد اولوب بیت المقدسی اولکی حالی
اوزرینه معمور ایتدیلر ایدی وقتا که عزیر علیه السلام حمارلک دیرلسین وطعاملک وشرابلرک
تغیر اولمدیغین و بیت المقدسک معمور اولدیغین کوروب قلبی مطمئن اولوب الله سبحانهنک
کمال قدرتنی کمال وجهی اوزرینه یقین ایتدیلر (وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيمُ رَبِّ اَرِنِي كَيْفَ تُحْيِ
الْمَوْتٰى) ت واولوقت که دیدی ابراهیم ای بنم ربم کوستر بکا نیجه دیرلدورسین ولیلری
(قَالَ اَوَلَمْ تُؤْمِنْ) ت دیدی الله آیا ایناغدکمی (قَالَ بَلٰى وَلٰكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبِي) ت دیدی اوت
ایناندم ولیکن دیلرمکه قرار بوله بنم قلبم یعنی عین الیقین استرم (قَالَ فَخُذْ اَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ
فَصُرْهُنَّ اِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلٰى كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا) ت دیدی الله پس
طوت دورت جنسدی قوشلردن پس جمع ایت آنلرنک هپسنی کندو یانکده صکره الیو بر
هر بر طاغ اوزرینه آنلردن بر پارهیی صکره چاغر آنلری البته کلورلر سنک یانکه چاپوب
یوریمکله (وَاعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت و بیل سن که البته الله غالبدر ایشلری محکمدر
ف یعنی دورت قوشی آلغل که شو قوشلر طاوس وخروس وکوکرچین وقارغه ایدی وآنلری
کندکله انسیت ویروب صکره اول قوشلری بوغزله وتویلرین و دیشلرین و اتلرین طوغره
وکوکاریله هوانده دوکوب بری برینه قاریشدراندنصکره آنلری دورت جزء ایدوب هر برینی
بر طاغلک اوزرینه قویوب و باشلرینی کندو یانکده آلیقو آندنصکره هر برینی آدیله و اسمیله
چاغر ابراهیم علیه السلام بیورلدیغی کبی چاغردی ویردی کورسه که هر بر قوشنک قانی واتی
وتویی وکوکی بری برندن ایریلوب هر بریسنک اجزالری بری برینه اولاشوب باشسز هر بریسی
بر جثه اولوب هوانه اوچوب کندو باشلری طرفنه کلوب حضرت ابراهیمک یاننده جثهلر
باشلرینه یتشدی وهر بریسی اولکی صورتنه کردی ؛ موضح القرآنک فائدهلرنده شویله
یازلمشدرکه ابراهیم علیه السلام شول دورت قوشلری آلوب کندیله انسیت ویروب بوغزلادی

صکره برطاغ اوزره شودرت قوشلرك باشلرینی قویدی و برطاغ اوزره طویلرینی و برطاغ
اوزره ایاقلرینی آندن صکره کندوارالرنده طوروب برقوشی ادیله چاغردی باشی قالقوب
هواده طوریدی صکره جثه سی باشنه اولاشدی ریتشدی صکره تویلری وایاقلری یرینه یتشدی
وارل قوش چابك اوچوب یانه کلدی شونك کبی جمله سنه ایدوب هپسی کلدیلر اشبو اوچ
قصه یی بیوردیلرکه الله سبحانه هرکسنه یی دیلرهدایت ایدر وهرکسنه ده کمشبهه اولورسه
جوابی دخی بیورربوندن صکره الله سبحانه کندو یولنده مال صرف ایدنلرك احوالنی بیان
بیورر (مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ
مِائَةُ حَبَّةٍ) ت اول کسنه لرك صفتیکه صرف ایدرلر کندو ماللرینی اللهك یولنده بردانه نك
صفتی مثلیدرکه بتوردی یدی سنبللرکه هر برسنبلده یوزدانه واردر (وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ) ت والله ایکی اول قدر ویردیلدیکی کسنه یه والله جوادر بیلیجیدر
(الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ
رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت اول کسنه لرکه صرف ایدرلر ماللرینی اللهك
یولنده صکره نفقه سنه ویردکاری شیئه منت واذیت ویرمکی تابع قیلمزلر آنلر ایچون واردر
آنلرك مزدی کندو ربلری نك یاننده ویته قورقو یوقدر آنلراوزرینه ودکللر آنلر غملیجی
(قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذًى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ) ت کوزلجه سوزدیمك
وطاتلو کلام سویلمك وعذر ایتمك (سائلك ادبسزلکندن) ایودرشو صدقه دنکه آنك
ارقه سی صره اذیت ایتمك اوله والله احتیاجسزدر یواشلق ایدیجیدر انتقام آلمقده ٭ ف یعنی
دیلنجی وسائله کوزلجه سوزدیمك وطاتلو کلام سویلمك وادبسزلکندن کچمك ایودرشو
صدقه دنکه سائله ویروب ارقه سی صره سائله صدقه ویرن کسنه سوکوب اذیت ایده وصدقه
ویرن کسنه ایشانه که شومالی الله سبحانه یه ویردم واول احتیاجسزدر وبن بوصدقه یه
ویرمکمدن کندم ایچون فائده بیلرم (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى
كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ) ت ای مؤمنلر خراب وباطل
قیلمیکز کندو خیراتلرکزی منت قومقله واذیت ایتمکله اول کیمسه کبیکه صرف ایدر کندو
مالینی آدملره کوسترمکیچون وایمان کتورمز الله تعالی یه وقیامت کوننه (فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ
صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا) ت پس آنك صفتی صاف وصیقلی طاشك صفتی

کیدرکه آنك اوزرنده وار در آزیجق طپراق پس ایرشدی اول طاشه بیوك یغمور پس
براقوردی آنی پك صبرنجقلغی اوزرینه (لَا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُوا وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ) ت قادر اولمزلر ریاکارلر برشی اوزرینه ایشلدکلری ایشدن والله یول
کوسترمز کافر اولان کروهلره * ف اشبو مثالك حاصلی اولدرکه منت قویجینك عملی
و ریاکارلك عملی دنیاده ایو عمل کبی کورینورلکن یوم جزاده باطل اولوب هیچ برفائده ویرمز
اول برطاش کبیکه اوزرینه طپراق دوکلمش اوله ظاهرده شویله کوزیکورکه زراعته قابل
اوله وقتا که اوزرینه یغمور یاغر اول طپراق محو اولوب فقط صبرنجق طاش قالور * ف
بوقاروده کی آیتده صدقه نك مثالنی بیوردیکه بردانه نك مثلیدرکه اکدیکده یدی سنبللر
بتوردی وهر برسنبلده یوز دانه وار ایکن یدی یوز دانه لر حاصل اولدی وشو آیتده بیوررکه نیت
شرطدر اکر ریا ایچون ویا مردملره کوسترمك ایچون خرج ایدرسه وصدقه ویررسه مثلی اول
دانه کبیدرکه اکدی صاف وصبرنجق طاش اوزرینه که آنك اوزرنده آزیجق طپراق وار ایدی
چقانکه شو طاشه یغمور ایرشدی پس آنی صبرنجقلغی اوزرینه براقدی پس اول دانه دن نه
بتوره جکدر (وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ وَتَثْبِيتًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ
جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَآتَتْ أُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت
واول کسنه لرك صفتیکه صرف ایدرلر کندو مالّلرینی اللهك رضاسنی طلب ایتمك ایچون وکندو
قلبلرندن خوشلقله حاصل اولان اعتقاد سببیله بر باغچه نك صفتی کبیدرکه یوکسك اولان
یرده که ایرشدی اکا بیوك دانه لو یغمور پس کتوردی کندو میوه سنی ایکی قات پس اکر
ایرشمسه اکا بیوك یغمور پس کفایت ایدر اکا چیسه فرسز اولان یغمور والله ایشلدیککز
ایشلری کوریجیدر * ف چوق یغموردن مراد الله سبحانه یولنده چوق مال صرف
ایتمکدر وچیسه دن وشبنمدن مراد از مال صرف ایتمکدر اکر نیتی خالص اولور ایسه چوق مالی
صرف ایتمکده چوق ثواب واردر وآز مالی صرف ایتمده ثواب آز اولور بر باغچه کبیکه
برکوزل ویوکسك منبت اولان یرده واقع اوله هرنقدرکه یغمور چوق اولورسه میوه سی
چوق اولور بلکه آکا چیسه وشبنم کفایت ایدر واکر نیتی طوغرو اولمسه نه قدر زیاده مال
صرف ایتسه ده بوش وضایعدر زیرا که ریا ایله چوق مال خرج ایتمکده ریادخی چوق اولور
تشکیم طپراغی آز اولان طاشك اوزرنده اکین اکلسه اوزرینه نقدر بیوك یغمور یاغرسه
هپسی برباد اولور وفنایه کیدر وطپراغی بقمالور واشبو مثالك حاصلی اولدرکه اخلاص ایله اولان
عمل صاحبنه فائده ویروب آنلری سابقلرك زمره سنه ویا یمین صاحبلرینك زمره سنه داخل قیلر
(أَيَوَدُّ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ
وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ) ت ایا سوریمی سزلك بریکزکه

اولا انکیچون بر باغچه خرمادن واوزمدن که اقرشو باغچه نك آلتندن ایرمقلر وبو کسنه ایچون وارد راشبو باغچه ده میوه دن هر بر جنس ونوع وایرشدی آکا اختیارلق وآنکیچون واردر قدرتسز کوچك اولادلر پس اشبو حالتده ایرشدی شو باغچه یه قصرغه یلی که آنده اودوار دریس یاندی شو باغچه (كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ) ت اشبو ذکر اولنان بیان کبی آیدین وآشکاره قیلر الله سزیچون نشانه لری تا اوله که سزلر فکر وتأمل ایده سکز * ف اشبو مثلك حاصلی اولدرکه منت قویجنك وریا کارلك عملاری احتیاجك شدتلو اولان وقتنده یعنی آخرتده باطل اولور نیجه که اشبو مذکور شخصك باغچه سی دنیاده شدت احتیاجی وقتنده یاندی ویاقلدی * ف ایمدی منت قویجینك مثالنی بیوردی که اول کسنه کندی بلك ایوا اولان صدقه سنی وخیراتنی ضایع قلدی تکیم یکیتلکی وقتنده باغچه حاصل قلدی اول امید اوزره که اختیارلغی وقتنده ایشه یرارا اما باغچه سی شدت احتیاجی وقتنده یاندی ویاقلدی (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ) ت ای مؤمنلر صرف وخرج ایدیکز پاك وایوسندن کسب ایتدیککز شیلرك وکوزلندن اولنیشککه طشره چیقاردق سزیچون یردن آنی وقصد ایتمیکز فنا مالدن (یعنی فنا وبوزلمش وچوریمش واسکی مالدن) نفقه ویرمکه وحالبوکه آنی سزه ویرسه لر المازسکز مکر اولوقتده که کوز یوممقلق ایدرسکز آنی المقده و بیلك البته الله احتیاجسزدر واو کلمشدر * ف یعنی خیرات قبول اولمق شرطلرندن شودرکه حلالدن کسب ایده وحرامدن آلمیه ومالنك پاك وایوسنی اللهك یولنده ویرمالنك کوتوسنی واسکیسنی صدقه ده ویرمیه که کندوسی شویله آلمغی قبول ایتمز مکر اولوقتده که مالنك جمله سی باتمق کبی بر سببه مبنی چاره سز اولسه ویا کوز یوممقلق ایدرسه آلور نیچونکه الله احتیاجسزدر واو کلمشدر مالرلك ایوسندن قبول ایدر (الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللّٰهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ) ت شیطان وعده ویرر سزه الی بوش وزوکرت اولمغی وامر ایدرسزه بی حیالقله والله وعده ویررسزه یارلغمغی کندو جانبندن ونعمت ویرمکی والله کنکش قلیجیدر بیلجیدر * ف یعنی اکر کوکلده خیال کلسه که مالی صدقه ویرسم بن الی بوش وزوکرت اولهجغم وبی حیالق قصد ایدوب الله سبحانه نك امرینی و بیوردیغنی ایشدوب نه مال صرف ایتمسه پس معلوم ایده که اشبو وسوسه خاطره شیطاندن کلدی ووقتاکه کوکلنه خیال کلسه که صدقه واحسان ایتکله الله سبحانه بنم کناهمی عفو ایدوب بندن راضی اولور والله سبحانه نك خزینه سنده اکسلك یوقدر اکر دیلرسه بشقه یوزدن عنایت ایدر پس یقین ایده که اشبو تصور الله سبحانه جانبندندر (يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ

يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ اُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّا اُولُوا الْاَلْبَابِ) ت وبر علمی ارل کسنه یه که
دیلرو هر کسنه که ویلدی آنکا علم پس البته ویلدی اکا چوق ایولك نصیحت قبول ایدیجی
اولمز مکر عقل صاحبلری (وَمَا اَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ اَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ
اَنْصَارٍ) ت واولشیکه صرف ایدیکز خیرات واحسانلردن یالازم قلدیکز اوزریکزه
برنذری پس البته الله بیلور آنی و بوقدر ظالملر ایچون هیچ بریاردم ایدیجی * ف اکر برکسنه
نذرایتسه اداسی واجب اولور اکر اداایتمزسه برنکار اولور و بنه الله سبحانه نك غیری ایچون
نذرایتمك جائزدکلدر لکن اکردیمه که شوپاره یی مثلا الله اجلیچون فلان کمسنه یه ویره یم
نذر بوقدرو بویله دیمکده مختاردر (اِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَاِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا
الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ) ت اکر آشکاره ایده سکز صدقه لریکزی پس نه کوزلدر واکر کیزلر
سکز آنی و ویرسکز آنی فقیره والی بوشلره پس بوده کوزلدر سزکچون * ف ریا بولنمز ایسه
صدقه یی آشکاره ویرمك اولادر که غیرلری دخی احسان ایتمکه ترغیب ایدر وکیزلو
ویرمك بر شفقه جهتله ابودر که صدقه یی آلان کمسنه خجالت چکمز وشرمنده اولمز
(وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ) ت وایراق ایدرسزدن کناهلریکزك
بعضسنی والله اولشیکه ایشلرسکز خبرداردر (لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ)
ت لازم دکلدر سنك اوزریکه (ای محمد) آدملرك هدایتی ولیکن الله طوغرو یوله ارشاد
ایدر اول کسنه یی که دیلر (وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلِاَنْفُسِكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ اِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللّٰهِ)
ت واولشیکه خرج ایدرسکز مالدن پس آنك منفعتی کندو نفسلریکز ایچوندر ولایق دکل
که خرج ایده سکز مکر اللهك رضاسین طلب ایتمك ایچون (وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ اِلَيْكُمْ
وَاَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ) ت واولشیکه خرج ایدرسکز مالدن تمامی ایرشدریلور کندو جانبکزه
(یعنی آنك ثوابی) وسزلر ظلم اولنمش اولمزسکز (لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ اُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ
لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْاَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ اَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ
لَا يَسْئَلُونَ النَّاسَ اِلْحَافًا) ت احسان اول فقیرلر ایچوندر که طوتلش اولدیلر اللهك یولنده
قادر اولمزلر سفر ایتمکه یره نسکین ظن ایدر آنلری حاللرینی بیلمینلر خلقدن سؤال ایتمدکلری
سببدن بیلورسن آنلری یوزلری صرارمسندن سؤال ایتمزلر آدملردن ابرام ایله وتعجیل ایله
* ف یعنی زیاده ویجوق ثوابه واحسانه لایق اول کیمسه لردرکه الله سبحانه نك ایشلرینه طوتلمش

اولدیلر یعنی جهاده وغزایه مشغول اولمق سببیله کسب وکار ایتمکه قادر اولمزلر تجارت وکسب وکار ایچون سفره کتمکدن عاجز قالوب رزقلرینی تحصیل ایتمکه قادر دکللر وسرورتلرین وحاجتلرین دخی بللو ایتمزلر تکیم صفه صاحبلری اویله ایدیلر زیرا که بونلر اهل وعیاللرینی ترك ایدوب دینلرینی اوکرنمکیچون والله سبحانه نك یولنده غزا ایتمکیچون پیغمبر علیه السلامك صحبتنی اختیار ایتمشلر ایدی بونلرکبی اشبو زمانده برکسنه قرآن کریمی حفظ ایتمکیچون ویادینی اوکرنمك ایچون علمه وحفظه مشغول اولسه لر لازمدر مسلمانلره که آنلره اعانه ایده لر (وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهِ عَلِيمٌ) ت واولشیکه خرج ایدرسکز مالدن البته الله آنی بیلجیدر (اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت اول برکسنه لرکه خرج ایدرلر کندو مماللرینی کیجه ده وکوندزده کیزلو وآشکاره پس آنلر ایچوندر آنلرك ثوابی کندولر بلرینك یاننده وبوقدر قورقو آنلرا وزرینه ودکل آنلر غملنیجی * ف اشبو یاده احسان ایتمك بیانی تمام اولدی بوندن صکره ربانك حرام اولدیغین بیان ایدروقیجا که احسان ایلمکه وخیرات ویرمکه تأکید بیوردیسه ده اودنج ویرمك ادن اکسك واددادر اودنج اوزرینه کارو زیاده آلمق لایق دکل وحرامدر (اَلَّذِينَ يَاْكُلُونَ الرِّبٰوا لَا يَقُومُونَ اِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ) ت اول کسنه لرکه یرلر ربایی قالقمزلر (یعنی قبرلرندن) مکر انجلین کسنه کبی قالقارلر که دیوانه قیلدی آنی شیطان دکمکدن (ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا اِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبٰوا وَاَحَلَّ اللّٰهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا) ت وبوشول سببدندرکه دیدیلر (یعنی ربا ییئنلر واودنج اوزرینه کار آلنلر) صاتمقلق کاروربا کبیدر وحلال بیوردی الله صاتمقلغی وحرام قلدی کاروربایی (فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهٰى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَاَمْرُهُ اِلَى اللّٰهِ) ت پس برکسنه ایرشسه اکا وعظ ونصیحت کندو ربیسی جانبندن وکیرو طورسه اول ایشدن پس انکیچوندر اولشیکه کچدی وشو آدمك امری تاپشورلمشدر الله تعالی یه (وَمَنْ عَادَ فَاُولٰئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت وبرکسنه عودت ایتسه فائده یکه (یعنی کاروربایکه حرام اولدقدن صکره) پس اشو کروه جهنمده اولیجیدرلر آنلر جهنمده ابدی قالیجیدرلر * ف یعنی برکسنه ربانی نهیی اولمدن اول آلمش اولسه آنی دنیاده صاحبنه ردایتمك لازم دکل واما آخرتده آنك امری الله سبحانه یه مسلمدر ایسترایسه عفو ایدر واکر آنی نهیی اولدقدن صکره آلسه جهنمه کیرسه کرکدر زیرا که الله سبحانه نك حکمنك مقابلنده دلیل عقلی

كتورنلر سرای شویله‌در اشبو اجلدن بیوردیكه ومن عاد الآیه (یمحق الله الربوا ویربی
الصدقات والله لا یحب كل كفار اثیم) ت كیدرر الله ربانك بركتنی وزیاده قیلر خیراتلرك
بركاتلرینی والله سومز هر بر شكرسز اولان كناهكارلری * ف یعنی نعمته شكرسزلك
شودركه زنكین فقرایه فائض وفائده‌سز اودنج ویرمز (ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات
واقاموا الصلوة وآتوا الزكوة لهم اجرهم عند ربهم ولا خوف علیهم ولا هم یحزنون) ت
البته اول كسنه‌لركه ایمان كتوردیلر وایشلدیلر ایو اولان ایشلری وقائم طوتدیلر نمازی
وویردیلر زكاتی آنلر ایچوندر آنلرك ثوابی كندو ربلری قاتنده و یوقدر قورقو آنلر اوزرینه
ودكل آنلر غملنیجی (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وذروا ما بقی من الربوا ان كنتم مؤمنین)
ت ای اول كسنه‌لركه ایمان كتوردیكز صاقنك اللهدن و براقك اول شیئ كه قالدی ربا
وفائضدن اكر اولسكز ایمان اهلندن * ف یعنی نهیدن اول ربادن اول شیكه آلدیكزسه
آلدیكز ردی لازم دكل اما نهیی اولندقدنصكره مدیونده قالانی آلمیكز حرامدر (فان لم تفعلوا
فأذنوا بحرب من الله ورسوله وان تبتم فلكم رؤس اموالكم لا تظلمون ولا تظلمون) ت
پس اكر ایشلمه‌سه‌كز پس بیلك غوغایی الله طرفندن وآنك رسولی جانبندن واكر توبه ایتسكز
پس سزه‌كچوندر مالكزك اصلی نه سز ظلم ایدیكز بر كسنه‌یه ونه سزلك اوزركزه ظلم اولنمش
اولور * ف یعنی ربادن نهی اولندقدنصكره مدیونده قالان ربایی آلسكز سز ظالم اولورسكز
ونهیدن اول آلدیغكزی مدیون رأس ماله حساب ایتسه سز مظلوم اولورسكز (وان كان ذو
عسرة فنظرة الی میسرة وان تصدقوا خیر لكم ان كنتم تعلمون) ت واكر اولسه بر مفلس
ومدیون پس لازمدر اكا مهلت ویرمك تا زنكین اولنجه‌دكین وخیرات ایده‌سكز زیاده ایه‌یدر
سزكچون اكر بیلور ایسه‌كز * ف وقتا كه ربا حرام قلندی شمدی مدیوندن شدتله دینی
طلب ایتمكلك جائز دكلدر بلكه اكا مهلت ویرمك لازمدر واكر جمله‌سنی مدیونه هبه
ایتسكز حقكزده زیاده خیرلیدر مهلت ویرمكدن (واتقوا یوما ترجعون فیه الی الله ثم توفی
كل نفس ما كسبت وهم لا یظلمون) ت وقورقك اول كوندنكه كیرو دوندیلمش اولور
سكز شول كونده الله جانبنه صكره ویرلمش اولور هر بر كسنه‌یه اول شیكه ایشلیوبدر وآنلر
ظلم اولنمش اولمزلر (یا ایها الذین آمنوا اذا تداینتم بدین الی اجل مسمی فاكتبوه) ت ای
اول كسنه‌لركه ایمان كتوردیكز قچانكه معامله ایتسكز بر بریكزله اودنج ودین ایله بر مكله

معين اولان مدته دكين پس يازلك آنى (وليكتب بينكم كاتب بالعدل ولا يأب كاتب ان يكتب
كما علمه الله فليكتب وليملل الذى عليه الحق وليتق الله ربه ولا يبخس منه شيئا) ت
و يازسون سزلك ارا كزده يازيجى انصافله و باش چويرميه يازيجى يازمقدن نتكيم اوكرتدى
اكا الله پس لايقدر كه يازه و انشا و اقرار ايليه اول كسنه شونكه آنك اوزرينه در اودنج
ولا يقدركه نورقه كندو ربسى اولان الله تعالى دن و نقصان ايتميه شو اودنجدن برشئ (فان
كان الذى عليه الحق سفيها او ضعيفا او لا يستطيع ان يمل هو فليملل وليه بالعدل) ت پس
اكر اوله اول كسنه كه اودنج آنك ذمتنده در عقلسز يا عاجز يا قادر اولمز انشا ايتمكه پس انشا
و اقرار ايليه آنك امرينه متولى اولان انصافله (واستشهدوا شهيدين من رجالكم فان لم
يكونا رجلين فرجل وامرأتان ممن ترضون من الشهداء ان تضل احداهما فتذكر احداهما
الاخرى) ت رشاهد قيلكز ايكى شاهدى كندو آدملركزدن (يعنى مسلمانلردن) اكر
بولنمز ايسه ايكى كيشى پس بر كيشى و ايكى قارى كفايت ايدر اول كسلردنكه راضى
اولورسكز شاهدلردن (يعنى امين و متقيلردن) تا اكر اونوتسه شو قاريلرك بريپس خاطرينه
كتوره اول بريسى (ولا يأب الشهداء اذا ما دعوا ولا تسئموا ان تكتبوه صغيرا او كبيرا
الى اجله) ت ولا يقدر كه باش چويرميه شاهدلر وقتا كه چاغريلهلر و يوريلمكز آندنكه
يازه سكز حقى آز اوله يا چوق اولسعين اولان وقتنه دكين (ذلكم اقسط عند الله واقوم للشهادة
وادنى الا ترتابوا الا ان تكون تجارة حاضرة تديرونها بينكم فليس عليكم جناح
الا تكتبوها) ت اشبو يازمكز زياده انصافدر اللهك يانده و زياده طوغريدر شهادت ايچون
و ايلقيندركه شك ايتميه سكز (يعنى اودنجك مقدارى و مدتى كاديكنده) مكر بر وقتده
كه اولمشو معامله آلمق صاتمق اليال الده طولانجى ايده سكز شو تجارتى كندواراكزده پس
يوقدر سزلك اوزركزه بر وكناه شونده كه يازمديكز آنى (واشهدوا اذا تبايعتم ولا يضار كاتب
ولا شهيد) ت و شاهد طوتنكز اولوقتده كه آلمق و صاتمق ايدرسكز ولا يقدر كه ضرر ويرلميه
يازيجيسه و شاهده (وان تفعلوا فانه فسوق بكم واتقوا الله ويعلمكم الله والله بكل شئ
عليم) ت و اكر ايشلرسكز شو ايشى پس البته بزه و كناهدر سزك ايچون و صاقنكز اللهدن و اوكردر

سزه الله و الله هر برشیئی بیلیجیدر * ف اشبو تقییدده الله سبحانه ایکی شیئه ارشاد بیوردیلر اول اولدرکه معامله‌نک وعدهٔ معینه‌سینی یازه‌لر تا که آندنصکره فساده بادی اولمیه و داین ومدیون شبهه یه واقع اولمیه‌لر و شاهدلر اسملرین کورد کده اودنجی خاطرلرینه کتوره‌لر ثانی شودرکه ارککلردن ایکی کسنه‌یی و یاخود ایکی قاری ایله برارککی راضی اولدقلری کسنه‌لردن شاهد قیله‌لر و بنه ارشاد بیوردیکه یازیجی و شاهدلر بندن برشی نقصان قیلمیه‌لر واجب اولان حقی بیان ایده‌لر و یازیجیلر شول قدریی یازه که داین کندی دیلیله سویلیه واقرار ایده (یعنی داین و مدیون) اودنجک مقداربنی کندی دللریله نقدر که بیان ایدرلرسه اولقدر یازه‌لر واکر مدیونک عقلی ناقص و یا صبی اولسه اولوقنده آنک ولیسی دینی و اودنجی اقرار ایده‌صکره یازه‌لر (وَاِنْ كُنْتُمْ عَلٰى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَقْبُوضَةٌ) ت واکر مسافر اولسکز و بولمیه سکز یازیجی پس لازمدر رهن آلنه که اکا اعتماد ایده سکز (فَاِنْ اَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِى اؤْتُمِنَ اَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهُ) ت پس اکر امین اولسه سزلک بعضکز بعضکزه پس لایقدر ادا ایده اول کسنه که امین بیلنمش کندو امانتنی و صاقنسون ربسی اولان اللهدن (وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَاِنَّهُ اٰثِمٌ قَلْبُهُ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ) ت و کیزلمیکز شهادتکزی بر کسنه که کیزلسه شهادتنی پس البته بزه کاردر آنک قلبی و الله اولشیکه ایشلرسکز بیلیجیدر (لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ) ت اللهک ملکیدر اولشیکه کوکلرده و اولشیکه یرده واردر (وَاِنْ تُبْدُوا مَا فِى اَنْفُسِكُمْ اَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللّٰهُ) ت اکر آشکاره ایتسکز اولشیکه سزلک قلبکزده واردر یاخود کیزلوطوتسکز آنی البته آنک حسابنی آلور سزدن الله (فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ) ت پس یارلغر اول برکسنه‌یی که دیلر و عذاب ایلر اول کسنه‌یه که دیلر و الله هر برشیئه او زرینه قادردر * ف حساب ایدر اولشیئی که سزلک قلبکزده واردر نفاق و اخلاص و حسد و نصیحت و بونلرکبیدن حدیث نفس قسمندن دکل ایسه * ف اشبودن معلوم اولدیکه قلبک بعض وسوسه‌سی و خاطره‌سی حساب اولنور اکر او زرینه مستمر اولور ایسه اشبو آیتی اصحاب اشیدوب پیغمبر ذیشانه سؤال ایتدیلرکه شبو حکم زیاده مشکلدر اول حضرت بیوردیلرکه بنی اسرائیل کبی انکار ایتمیکز بلکه قبول ایدیکز و الله سبحانه دن مدد طلب ایدیکز پس عرض ایلدیلرکه یزایه‌ن کتوردک و قبول ایلدک اشبو قدرک ایمانی الله سبحانه قبول ایدوب کلهٔ بعده ایکی آیتلری نازل قیلوب حکم ایتدیکه قدرتکز ایرشمین شیئی سزدن طلب ایتمز [illegible] معلوم اولدیکه برکسنه‌نک قلبنه کلان شیئی ایدوب او زرینه مستقر اولمزسه [illegible]

ادسه و آنی ایشلمز ایسه اکا کناه یوقدر (آمن الرسول بما انزل اليه من ربه والمؤمنون كل
آمن بالله وملائكته وكتبه ورسله لا نفرق بين احد من رسله وقالوا سمعنا واطعنا غفرانك
ربنا واليك المصير) ت ایناندی پیغمبر اولشیئه که ایندیرلدی آنك جانبنه کندو ربندن
ومؤمنلرده ایناندی آنلرك هپسی ایمان کتوردیلر الله سبحانه یه و آنك فرشته لرینه و آنك
کتابلرینه و آنك پیغمبرلرینه دیدیلر آیرمیز هیچ برکسنك اره سنی اللهك پیغمبرلرندن (یعنی
بعضسنی اینانوب و بعضسنی طانمیز بلکه جمله سنه اینانورز) ودیدلر دیکلدك و بیوردی
قبول ایتدك دیلرز رحمتك یارلغمغنی ای بزم ربمز و سنك جانبکه در کیرو دونمك (لا يكلف الله
نفسا الا وسعها لها ما كسبت وعليها ما اكتسبت ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا او اخطأنا ربنا
ولا تحمل علينا اصرا كما حملته على الذين من قبلنا ربنا ولا تحملنا ما لا طاقة لنا به واعف عنا
واغفر لنا وارحمنا انت مولانا فانصرنا على القوم الكافرين) ت الله واجب قیلمز هیچ برکسنه
اوزرینه مکر آنك قدرتی قدری البته انکچوندر اولشیکه ایشلدی و آنك اوزرینه در
اولشیکه کناه ایشلدی ای بزم ربمز طوتمه بزی اکر اونوتسق یاخطا ایتسك ای بزم ربمز دخی
قویمه بزم باشمزه اوزرینه آغر اولان یوکی نیجه که قودك آنی اول کسنه لر اوزرینه که بزدن
ایلرو کچدیلر ای بزم ربمز دخی قویمه بزم باشمزه اولشیئی که قدرت یوقدر بزه آنی قالدرمغه
وکچ بزم کناهمزدن و یارلغه بزی و باغشله بزم اوزریمزه سنسن بزم ولی امورمز پس یاردم
ایت بزه کافر اولان کروهلر اوزرینه * ف اشبو دعا الله سبحانه نك مقبولی اولوب مشقتلو
اولان احکاملری بزم اوزریمزه قویمدی و کوکلك خیاللری و نفسك وسوسه لری اوزرینه
مؤاخذه ایتمیوب سهو و نسیان و خطالری عفو بیوردی

(سورة آل عمران مدنية وهي مائتا آية)

(آل عمران سوره سی مدینه منورده نازل اولمش وایکیوز آیتدر)

بسم الله الرحمن الرحيم

(باغشلیجی اسر کیجی اولان اللهك آدیله اوقورم)

(الم الله لا اله الا هو الحي القيوم) الله معبود بالحقدر یوقدر هیچ برمعبود مکر
کندوسیدر دیریدر عالمك تدبیرینی یپیجیدر (نزل عليك الكتاب بالحق مصدقا لما بين يديه
وانزل التورية والانجيل من قبل هدى للناس وانزل الفرقان) ت ایندیردی سنك

اوزره یعنی کتابی اوزرینه اقله کرت کیجیلر اولدیغی حالده ایندردی و ایندردی
توریتی وانجیلی بوندن اول یول کوسترمك ایچون آدملره و ایندردی معجزه‌یی (انّ الّذین
کفروا بآیات الله لهم عذابٌ شدیدٌ والله عزیزٌ ذو انتقام) ت تحقیق اول کسنه‌لرکه
کافر اولدیلر الهك نشانه‌لرینه آنلر ایچوندر قتی اولان عذاب والله غالبدر عقوبتله جزا بلك
صاحبیدر (انّ الله لا یخفی علیه شیءٌ فی الارض ولا فی السّماء) ت تحقیق الله گیزلو قالمز
آنك اوزرینه برشی نه یرده ونه کوکده (هو الّذی یصوّرکم فی الارحام کیف یشاء) ت
اول الله صورت ویرر سزه آنالرك رحملرنده نیجه که دیلر (لا اله الّا هو العزیز الحکیم) ت
یوقدر هیچ معبود آندن غیری غالبدر ایشلری محکمدر (هو الّذی انزل علیك الکتاب منه آیاتٌ
محکماتٌ هنّ امّ الکتاب واخر متشابهاتٌ) ت اول الله ایندردی سنك اوزرکه کتابی شو کتابك
بعضی اشکاره اولان آیتلردر اشبو جمله کتابك اصلیدر و بعضلری بربرینه بکزر معنالره
محتملدر (فامّا الّذین فی قلوبهم زیغٌ فیتّبعون ما تشابه منه ابتغاء الفتنة وابتغاء تاویله
وما یعلم تاویله الّا الله والرّاسخون فی العلم یقولون آمنّا به کلٌّ من عند ربّنا وما یذّکّر الّا
اولوا الالباب) ت امّا اول کسنه‌لرکه آنلرك قلبلرنده واردر اکریلك تابع اولورلر متشابه
آیتلره شو کتابدن فتنه طلب ایتمك ایچون و آندن مرادی طلب ایتمك ایچون و بیلمز مرادی
مکر الله و علمده ثابت اولانلردیرلر که ایمان کتوردك اشبو متشابهه هپسی بزم ربمزك یاننددر
و نصیحت قبول ایدیجی اولمز مکر عقل صاحبلری وقف اشبو سوره‌ده نصرانیلرك ردی نظر
اولنمشدر زیرا که انلردیرلر که حضرت مریم الله تعالینك قاریسیدر و حضرت عیسی دخی
آنك اوغلیدر منشا خطالری اولدرکه الله تعالی انجیلده انلرك حقنده برقاچ متشابه کلمه‌لر
نازل ایلمش (کلمة القاها الی مریم وروحٌ منه) کبی پس بونلری ظاهرینه حمل ایدوب هذیان
سویلشلردر و شونی بیلدیلرکه بو مرتبه‌لر قوللغندن آرتق و یوکسکدر پس بو اجلدن الله
سبحانه بیوررکه هر کلامده الله سبحانه بعض سوزلر دیمش که معنالری اشکاره و بللو اولیور
و مطلبلری آچیلور اول کسنه‌لرکه آزغون اولدیلر معنالری عقللرندن تاویل ایدرلر و علمده
محکم و ثابت اولانلر متشابه اولان آیتلرك معنالرینی اشکاره اولان ایشلرك معنالریله که
اشبو کتابك اصلیدر قویوب مطلبلری بیلدیلر اکر محکمه موافق معنی بولسه‌لر تاویل ایدرلر
یا کر بولمزلرسه الله سبحانه‌نك علمنه حواله ایدرلرکه اول مرادی او بیلور بزلره فرض اولان
متشابهاته ایمان کتورمکدر (ربّنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنك رحمةً انّك

أَنْتَ الْوَهَّابُ) ت دیرلر ای بزم ربمز اکرچه بزم قلبلرمزی اندن صکره که طوغری یوله

کوستردک بزه و باغشله بزه کندو یانکدن نعمتی البته سنسک احسان ایدیجی (رَبَّنَا إِنَّكَ

جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ) ت ای بزم ربمز البته سنسک ادملری جمع

ایدیجی اول کونده که اصلا شک یوقدر آنده البته الله خلاف ایتمز وعده سنه (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ

تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا) ت اول کسنه لر که کافر اولدیلر دفع ایتمز آنلردن

آنلرک ماللری و اولادلری اللهک عذابندن برشی (وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ) ت و آنلر در جهنمک

اودینی علو ایدریجی (كَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ

بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ) ت آنلرک حالی فرعونک آدملرینک حالی کبیدر آنلردن اول کان

کیمسه لر کبیکه یلانه نسبت ایتدیلر بزم نشانه لرمزی پس طوتدی آنلری الله کناهلری سببیله

والله عذابی شدتلیدر (قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَتُغْلَبُونَ وَتُحْشَرُونَ إِلَى جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمِهَادُ)

دیکل اول کسنه لره که کافر اولدیلر البته مغلوب اولیسرسکز و قالدریلورسکز جهنم جانبنه

و نه کوتو یردر جهنم (قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَى كَافِرَةٌ

يَرَوْنَهُمْ مِثْلَيْهِمْ رَأْيَ الْعَيْنِ) ت البته واردر سزک ایچون برنشانه شول ایکی کروهده که قوشدیلر آنلر

بری برینه یعنی بدر کونده بر کروه غوغا ایدر اللهک یولنده و آخر کروه کافر ایدیلر کوردیلر

مسلمانلر اول کافرلری کندولرینک ایکی قدری کوزلک کورمسیله (وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِ مَنْ

يَشَاءُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِأُولِي الْأَبْصَارِ) ت والله قوت ویرر کندو یاردمیله اول کسنه یه که دیلر

البته اشبو واقعه ده نصیحت واردر کوز صاحبلری ایچون * ف بدر غزاسنده که آنک قصه سی

انفال سوره سنده مذکوردر و کفارلر ایسه مسلمانلرک اوچ قاتی قدر ایدیلر لکن الله

سبحانه ایکی قدری کوستردی تا که قورقمیه لر پس الله سبحانه مسلمانلره یاردم ایدوب کافرلری

مغلوب ایتدی پس هپ کافرلره لازمدر که شو ره دن عبرت آلهلر (زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ

مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ

وَالْحَرْثِ) ت بزنلمش اولدی آدملر ایچون نفس آرزو ایتدیکی شیلری سومک قاریلردن

و اوغللردن و جمع اولنمش خزینه لردن آلتوندن و کوشدن و نشانلنمش و علامتلنمش آتلردن

ديدرت آت قلوحيوانلردر واكينلردر (ذلك متاع الحيوة الدنيا والله عنده حسن المآب) ت
اشبو سايلديغمز نسنه‌لر دنيا ديرلكنڭ فائده‌سيدر والله آنڭ يانده‌در كوزل اولان فائده جق
(قل أؤنبئكم بخير من ذلكم للذين اتقوا عند ربهم جنات تجري من تحتها الانهار خالدين فيها
وأزواج مطهرة ورضوان من الله والله بصير بالعباد) ت ديگل اي محمد خبر ويره‌يمي سزه
اول شيدن كه كوزلدر اشبو ذكر اولنانلردن متقيلر ايچون كندو ربلري يانده باغچه‌لر
واردر كه آقر آنلرڭ آلتندن ايرماقلر ابدي اوليجيدرلر آنده و پاك وتميز اولان قاريلر واردر
وخوشنودلق واردر اللهدن والله كوريجيدر قوللريني (الذين يقولون ربنا اننا آمنا
فاغفر لنا ذنوبنا وقنا عذاب النار) ت اول كسنه‌لر كه ديرلر اي ربمز بز البته بزلر ايمان
كتوردك پس يارلغه بزم ايچون بزم كناهلرمزي وصاقله بزي جهنمڭ عذابندن (الصابرين
والصادقين والقانتين والمنفقين والمستغفرين بالاسحار) ت صبر ايدنلر وكرچك سويلينلر
و بويورلدي قبول ايدنلر ونفقه ويرنلر وسحر وقتلرنده يارلغنمق طلب ايدنلر * ف بوندن صكره الله
سبحانه شروع بويوردي كه كتاب اهلنڭ مناظره‌سنه وآنلرڭ شبهه‌سن رد ايتدكه
وتحريفلريني عدا ايتدكه واشبو قصه ممتددر الله سبحانه‌نڭ قولي واذ غدوت من اهلك به
دكين (شهد الله انه لا اله الا هو والملائكة واولوا العلم قائما بالقسط لا اله الا هو العزيز
الحكيم) ت شاهدلك ويردي الله (يعني آشكاره ايتدي) شونيكه يوقدر هيچ معبود مكر
اول اللهدر وشهادت ايتدي ملائكه‌لر وعلم صاحبلري شو حالده كه الله عالمڭ تدبيرين
ايديجيدر عدل ايله يوقدر هيچ معبود مكر اول اللهدر كه غالبدر ايشلري محكمدر (ان الدين
عند الله الاسلام وما اختلف الذين اوتوا الكتاب الا من بعد ما جاءهم العلم بغيا بينهم) ت
تحقيق دين معتبر اللهڭ يانده اسلامدر و اختلاف ايتمديلر (يعني اسلامي قبول ايتمكده)
كتاب اهلي مكر اندن صكره كه كلدي آنلره علم (يعني حقيقت حالي بيلدكدن صكره) حسدلرندن
كندو آره‌لرنده (ومن يكفر بآيات الله فان الله سريع الحساب) ت وهر كسنه كافر اوله
اللهڭ نشانه‌لرينه پس البته الله چابك حساب ايديجيدر (فان حاجوك فقل اسلمت وجهي لله
ومن اتبعن وقل للذين اوتوا الكتاب والاميين ءاسلمتم فان اسلموا فقد اهتدوا وان تولوا

فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ) ت پس اكر مجادله ايتسه‌لرسنكله اى محمد ديكل آنلره انقياد ايديجى يعنى دم كنسدو نفسمى الله تعالى يه و بكا تابع اولان كمسنه‌لردخى انقياد ايتديلرسويله كتاب اهلنه وجاهللره آيا مسلمان اولازميسكز پس اكر مسلمان اولسه‌لر البته يول بولمش اولورلر واكر يوز چويرسه‌لر پس همان سكا لازم اولان اللهك امانتنى ايردرمكدر والله كوريجيدر قوللرينى * ف يثلمينلر وجاهللر ديو عربلره ديشيلدى نيچونكه انلرك يانتده انبيالرك على يوغيدى (اِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَاْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيمٍ) ت البته اول كمسنه‌لركه كافر اولديلر اللهك نشانه‌لرينه و اولديررلر پيغمبرلرى حقسز و اولديررلر اول كمسنه‌لريكه امر ايدرلر عدالتله آدملردن پس مژده وير آنلره دردويريجى اولان عذابله (اُولٰئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ) ت اشبو كروه اول كمسنه‌لردركه ضائع وباطل اولدى انلرك عمللرى دنياده وآخرتده ويوقدر آنلر ايچون هيچ ياردم ايديجى (اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِينَ اُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ اِلٰى كِتَابِ اللّٰهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلّٰى فَرِيقٌ مِنْهُمْ وَهُمْ مُعْرِضُونَ) ت آيا باقزميسن كندولره كتاب اللهدن برپاى ويريلن كيمسه‌لرمكه دعوت اولنورلر اللهك كتابى جانبنه تا حكم ايده اول كتاب آنلرك ارەسنده صكره يوز چويرر بر فريق آنلردن اعراض ايديجى اولدقلرى حالده (ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّا اَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ وَغَرَّهُمْ فِى دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ) ت اشبو اولسبيله‌دركه آنلر ديديلر طوقنمز بزى جهنمك آتشى مكر برقاچ صايلمش كونلر وآلداتدى آنلرى كندو دينلرنده افترا ايتدكلرى شى * ف اشبو آيتده جهودلرك ذكرى واركه كندو آره‌لرنده منازعه و برحادثه وقوع بولدقده كندو كتابلرى اولان توراته عمل ايتمزايديلر وكوتو ايشلره جسارت ايدرلر ايدى اشبو غرورايله كه كچن بوكلرى يا كاش سوزلرسويلديلركه بزم قوممزدن برآدم غايتده كناه ايشلسه يدى كوندن زياده جهنمده قالمز وعذاب تاپمز (فَكَيْفَ اِذَا جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) ت پس نيجه اولور حال اول وقتده كه جمع ايدرز آنلرى بر كونده كه آنك وقوعنده شك يوقدر وتماميله ويريلور هر بر كسنه‌يه اولشيئك جزاسيكه ايشلديلر وآنلر ظلم اولنمزلر (قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِى الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ اِنَّكَ عَلٰى

كل

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت دیکل ای الله ای سلطنتك مالکی ویررسن پادشاهلغی اول کسنه یه که
دیلرسن و آلورسن پادشاهلغی اول کسنه دنکه دیلرسن وعزیز ایدرسن اول کسنه یی
که دیلرسن وذلیل و رذیل ایدرسن اول کسنه یی که دیلرسن سنك الکده در ایولك الینه سن
هر برشی اوزرینه قادرسن * ف اشبو دعا ایله امر ایتدکده ومنلره بشارت واردر
کافرلرله غالب اولسه * ف یعنی جهودلر زعم ایدرلر ایدیکه بزلرده چوق زماندنبرو
ریاست و بیوکلك وارایدی ودخی همیشه اولوب زائل اولمز بویله زعم ایتدکلری الهك
قدرتندن غافل اولمق سببندن ناشی ایدی الله سبحانه دیلدیکنه پادشاهلق ویررو عزیز ایدر
ودیلدیکندن کیرو آلور وزائل وسلب ایدر وذلیل ورذیل ایدر وجاهلدن عالم وعالمدن
جاهل دا ایدرو دیلدیکی کیمسه یه حسابسز احسان ایدر (تُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ
فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ)
ت داخل قلرسن وکترررسن کیجه یی کوندزه وادخال ایدرسن کوندزی کیجه یه وطشره
چیقاررسن دیری یی اولیدن وطشره چیقاررسن اولویی دیریدن ورزق ویررسن اول
کسنه یه که دیلرسن حسابسز (لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ) ت
کرکدر که دوست طوتمسونلر مسلمانلر کافرلری اهل ایماندن غیری (وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ
مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً) ت وبرکسنه ایشلسه پس دکلدر اللهدن هیچ برشیده
(یعنی الهك عهدنده اولمز) مکر شونلردن اوتوریکه صاقنه سکز آنلرك شرلرندن بر نوع صاقنمقله
اول وقت مدارا طریقیله شرلرینی دفع ایتمك ایچون ظاهرده دوستلق کوسترمك جائزدر
(وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ) ت وقورقودرسزی الله کندو ذاتندن والهك جانبنه
قایدمقلق واردر (قُلْ إِنْ تُخْفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمْهُ اللَّهُ) ت دیکل اکر کیزلرسکز
کندو سینه کزده اولان شیئی یا آشکاره ایده سکز بیلور آنی الله (وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا
فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت و بیلور کوکلرده ویرده اولان شیلری والله هر برشی
اوزرینه قادردر (يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ
بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا) ت اول کونده حاضر بولور هر برکسنه اولشیئی که ایشلدی ایولکدن
واولشیئی که ایشلدی کوتولکدن سورکنه اولیدی کوتو عملیله کندونك ارهسنده
اوزون برار اقلق ایلدی (وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ) ت وقورقودرسزی

الله ذاتنه سوالله زياده اسركييجيدر قوللريني (قل ان كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله
ويغفر لكم ذنوبكم والله غفور رحيم) ت ديكل يا محمد اكر سز الله تعالى يى سورسكز پس
تابع اولكز بكا تاكه سوه سزلرى الله ويارلغيه سزلرك كناهلريكزى والله يارلغييجيدر
اسركييجيدر يعنى بركسنه بركسنه‌يى سور اولسه شويله محبت ايده كه محبوبك رضاسنى
تحصيل ايده كندو كوكلى ايسته‌دكى كبى سوميه آنك محبتى بويله اولدقده محبوبى دخى
آنى سوب شفقت ايدر خطالرينه رعايت ايدر يعنى سورمكده محبوبك رضاسى مطلوبدر
اكا تابع اولورلر كندو رضاسنى ملحوظ ايدرسه محب دكلدر مدعيدر شفقت اشبو وجه
اوزره اولمزايسه بونى فائده ويرمز وبرشيئه يارامز پس بركسنه الله سبحانه‌يى بو وجه
اوزره سورسه الله سبحانه دخى آنى مغفرت ايدر يعنى الله سبحانه قوللريني سومه‌نك معناسى
شودركه قوللريني سوه وآنلرى كناهلرى ايچون عذاب ايليه بشقه خيال اولرغبت برشيدر (قل
اطيعوا الله والرسول فان تولوا فان الله لا يحب الكافرين) ت ديكل اى محمد اطاعت
ايدك الله سبحانه‌يه وآنك پيغمبرينه پس اكر يوز چويررلرسه البته الله سومز كافرلرى
ف يعنى قوللرك الله سبحانه‌يى سومسنك معناسى اولدركه كمال شوقله وذوقله الله سبحانه‌نك
بيورلديسنه تابع اوله وانقياد ايده * ف كلمه‌جك آيتده مذكوردركه الله سبحانه
حضرت مريمى وحضرت عيسايى سودى وحقلرنده كوزل ومحبتى مشعر لفظلر ايله تكلم
ايدوب بيورمش والله سبحانه‌يى قوللرك سومسنك معناسى بو قاعده كچدى ومقربلرك
اكثرينك بابنده الله سبحانه كوزل ومحبتى مشعر اولان لفظلرى كه بيورمشدر اول لفظلردن
شبهه ايدوب قوللرك الوهيتنى اعتقاد ايتمكز * ف نصارالر حضرت عيسى عليه السلام
بابنده رسول اكرمله كفتكو ايتديلر الله سبحانه اشبو آيتى نازل قلدى آيت نزول
بولدقدنصكره نصارالرى مباهله‌يه دعوت ايتدى كليسى عاجز قالوب جزيه‌يى قبول ايتديلر
(ان الله اصطفى آدم ونوحا وآل ابراهيم وآل عمران على العالمين) ت تحقيق الله اختيار
ايتدى آدمى ونوحى وابراهيمك آدملرينى وعمرانك آدملرينى عالملر اوزرينه * ف عمران
ايكيدر برى حضرت موسى عليه السلامك باباسيدر وبرى حضرت مريم رضى الله تعالى
عنهانك باباسيدر اوله كه بوراده اشبو مراد اوله (ذرية بعضها من بعض والله سميع عليم)
ت برساده كه اشبو جماعت برسلسله ايديلر انلرك بعضى بعضيسندن اولدى بعضيسندن والله
ايشيديجيدر عالمدر (اذ قالت امرأت عمران رب اني نذرت لك ما في بطني محررا فتقبل مني
انك انت السميع العليم) ت وقتا كه ديدى عمرانك قاريسى اى ربم ديم بن نذر ايتدم سنك ايچون
قارنمده اولان شيئى كه آزاد اولنمش اوله (يعنى باباسنك وآناسنك خدمتندن معاف اولوب بيت

الا تمد ر نذر ایتماک ایدی قبول الیاب ان البته بن اسرائیل مسجد بیت المقدس وقف قیلجن اداده
جائز ایدیکه اباسی و یا اناسی اولادلرینی بعضیسی الله سبحانه نینک یولیده نذر ایدوب کندو
... ازاد اولوب اولاردن دنیایه متعلق بر شی استمیوب مسجدلرده عبادته مشغول
قیلورلار ایدی حضرت عمرانینک قاریسی حنه کبه ایدی یوکلی توغان اول اشبو نذری ایتدی
(فلما وضعتها قالت رب انی وضعتها انثی والله اعلم بما وضعت ولیس الذکر کالانثی وانی
سمیتها مریم وانی اعیذها بک وذریتها من الشیطان الرجیم) ت پس قتا که طوغدی قز دیدی
ای بیم ربیم البته بن طوغوردم اشبو قزنی و الله بیلکوچیدر طوغوردیغنی (دیدی اول قاری)
و دکل اوغل قز کبی (یعنی قز بیت المقدس مسجدینه خدمت ایتماکه یرامس) و بن آد قویدیم اکا مریم
و بن صغنادم آنی سکا و آنینک نسلینی رحمتدن ایراق قلنمش شیطاندن * ف اشبو جمله یعنی
والله اعلم بما وضعت ولیس الذکر کالانثی الله سبحانه نینک جانبندندر یعنی الله سبحانه
بیلکوچیدر اول قاری نینک طغوردیغی شیئی و دکلدر اوغلان قز کبی وانی سمیتها الآیة عمرانینک
قاریسینینک جانبندندر وشو قاری امیدسز ایدیکه بن نذرم قبول اولمدی که قز طوغوردم
زیرا که دینلرنده قزی نذر ایتمزلر ایدی (فتقبلها ربها بقبول حسن وانبتها نباتا حسنا
وکفلها زکریا کلما دخل علیها زکریا المحراب وجد عندها رزقا قال یا مریم انی لک هذا
قالت هو من عند الله ان الله یرزق من یشاء بغیر حساب) ت پس قبول ایتدی مریمنی
آنینک ربی کوزل اولان قبول له و یتوردی و یوی بوس ویردی اکا کوزل بیتو کله
و قوشدی آنی زکریا یه هر وقتکه داخل اولوردی زکریا مریم نینک محرابنه و مسجدینه بولوردی
یانینده رزق (یعنی میوه بولوردی لکن شویله که قیش موسمنینک میوه سی یازموسمنده
و یازموسمنینک میوه لری قیش زمانیده بولوردی) دیدی ای مریم نرهدندر سکا شو رزق دیدی
مریم الله تعالینینک یانندندر تحقیق الله رزق ویرر اول کمسنه یه که دیلر رزق حسابسز * ف
حضرت مریمنینک آناسی حنه رضی الله تعالی عنهما اویقوده وعالم معناده کوره شدیکه
اکر سنینک قارنینکده کی قز اولسه ده الله سبحانه آنی نذره قبول ایتمش طوغدقدن صکره آنی
مسجده کتور آنی مسجده قالدرسون بر قاچ کمسنه لر سویلدیلرکه قزلرنینک مسجدده
اوطورمسی عادتده کلدر رخصت ویرلمز وقتا که حضرت حنه نینک رؤیاسینی ایشتدیلر
راضی اولوب قبول ایتدیلر و حضرت زکریا علیه السلامنینک قاریسیکه حضرت مریمنینک
تیزه سیدی مریمنی کندو یانینه آلوب بسلادی و مسجدده آنینکچون بر پشقه حجره
اوطه یاپدی کوندزلر آنده عبادت ایدر ایدی کیجه لین حضرت زکریا آنی برابر آلوب کندو
اوینه کتورردی وقتا که میوه وقتینینک غیرینده حضرت مریمنینک یانینده میوه بولنمسی
کرامتنی حضرت زکریا علیه السلام کوروب الله سبحانه نینک کرمنه امیدوار اولوب
دیدیلر که اولو بیکا الله سبحانه بکا ... میوه ویرور ایسه که ... وقتینده اختیارلق

وقتنه دکین اکا اولاد ویرمشدی پس کندو محرابنه کیروب اولاد ایچون دعا ایتدی که
ای بنم ربم باغشله بکا کندو یانکدن بر بالا اولان اولادی البته سن دعالری قبول ایدیجیسن
الله سبحانه دعاسن قبول ایدوب حضرت یحیایی احسان بیوردی (هنالك دعا زکریا
ربه قال رب هب لی من لدنك ذریة طیبة انك سمیع الدعاء) ت اول وقتده ایستدی زکریا
کندو ربندن دیدی ای بنم ربم باغشله بکا کندو یانکدن بر بالا ولدی البته سن دعالری
قبول ایدیجیسن (فنادته الملائکة وهو قائم یصلی فی المحراب ان الله یبشرك بیحیی مصدقا
بکلمة من الله وسیدا وحصورا ونبیا من الصالحین) ت پس چاغردیلر آنی ملکلر نماز
قیلرایکن کندو عبادتکاهنده که الله مژده ویررسکا یحیی ایله که اول تصدیق ایدیجی
الله ك فیضنی (یعنی عیسایی کرچکلیجی) و بیوك وقاریلره آزرغبت ایدیجی و پیغمبرکه
او ایشلیلر زمره سندن * ف یعنی الله سبحانه نك حکمنه شهادت ایدر یعنی عیسی علیه
السلامك وجوده کلمه سنی خبرویرر حضرت یحیی علیه السلام حضرت عیسی تولد ایتمدن
اول انك وجوده کلمه سنی مردمانه خبرویردی الله سبحانه عیسی علیه السلامه کندی
کلمه سی یعنی کندنك حکمی دیو خطاب ویردی نیچونکه محض الهك حکمیله باباسز وجوده
کلدی (قال رب انی یکون لی غلام وقد بلغنی الکبر وامرأتی عاقر قال کذلك الله یفعل
ما یشاء) ت دیدی ای بنم ربم نردن ونیجه اولور بنم ایچون اوغل که ایرشدی بکا
اختیارلق وقوجه لق و بنم قاریم طوغورمزدر دیدی امر وحال سن دیدیکك کبیدر لکن
الله ایشلر اول شیئی که دیلر (قال رب اجعل لی آیة قال آیتك الا تکلم الناس ثلاثة ایام
الا رمزا واذکر ربك کثیرا وسبح بالعشی والابکار) ت دیدی ای بنم ربم معین قیل
بنم ایچون بر نشانه (یعنی اول اوغلك حملی نشانه سنی) دیدی سنك نشانه لك اولدر که قادر
اولمزسن دانشمغه بر آدمله اوچ کون مکر اشارت ایله وذکر ایت کندو ربکی چوق
وتنزیه ایت آنی اخشامده وصباحده * ف وقتا که حضرت یحیی علیه السلام اناسنك
قارننده قرار بولدی حضرت زکریا علیه السلام اوچ کون بر کسنه ایله دانشمغه ولاقردی
ایتمکه قادر اولمدی اشبو وقتده کندوسی طقسان طقوز یاشنده ایدی قاریسی طقسان
سکز سنده ایدی واشبو وقتده حضرت عیسی علیه السلام الله سبحانه نك ارادسیله عادتك
خلافنجه باباسز اناسنك قارننده قرار بولدی (واذ قالت الملائکة یا مریم ان الله اصطفاك
وطهرك واصطفاك علی نساء العالمین) ت وخاطریکه آل اول وقتی که دیدیلر ملائکلر
ای مریم تحقیق الله اختیار ایتدی سنی و پاك ایلدی سنی و ینه اختیار ایتدی سنی عالملرك

قادیلری اوزرینه (یا مریم اقنتی لربك واسجدی وارکعی مع الراکعین) ت ای مریم
بیوردیغی قبول ایت ربك ایچون وسجده ایت ورکوع ایت یعنی نماز قیل نماز قیلنلر ایله
(ذلك من انباء الغیب نوحیه الیك وما کنت لدیهم اذ یلقون اقلامهم ایهم یکفل مریم
وما کنت لدیهم اذ یختصمون) ت (ای محمد زکریا و مریمك قصه سی سندن) غائب اولان
خبرلردندر وحی ایدرز سنك جانبکه سن بونلرك شو قوملری یاننده اولمدیغك حالده که آندیلر
کندو قلملرینی (یعنی قرعه آتارلردی) انکیچونکه قنغیسی مریمك ایشنه کفیل اوله وسن
بونلرك انلر یاننده اولمدیغك حالده که بری بریله قیل وقال ایدرلر ایدی * ف وقتا که مسجدك
بیوکلری حضرت مریمك والده سنك نذرینی دیکلدیلر هر بر کسنه کندو خاطرنده
دیلدیکه آنی تربیه ایدوب بسلیه آخرده کلام اشبو منوال اوزرینه قرار بولدیکه
هر بر کسنه توراتی یازدیغی قلمی برجاری اولور صویه براقه لر هر کسنه نك قلمی صوییك
اقیه جق جانبنه ویوقاریسنه آقرسه حضرت مریمی بسلامق انکدر پس قلملرین
صویه آتدیلر هپسنك قلمی صوینك جاری اولهجق طرفنه آقوب زکریانك قلمی صوینك
یوقاریسنه آقدقده مریمی بسلامقده انی کافل کوردیلر (اذ قالت الملائکة یا مریم
ان الله یبشرك بکلمة منه اسمه المسیح عیسی ابن مریم وجیها فی الدنیا والآخرة ومن
المقربین) ت یاد ایله کتور اول وقتی که دیدیلر ملائکه لر ای مریم تحقیق الله مژده ویرر
وبشارت ویرر سکا بر فضله کندو جانبندن که آنك آدی مسیح مریم اوغلی عیسی در یوزی
صولی اولور دنیاده وآخرتده والله تعالی یه یقین اولانلر زمره سندن اولور * ف
بکمش پیغمبرلر مژده ویرمشلر که حضرت عیسی پیغمبر کلسه کرکدر وآنك کلمسی سببیله
بنی اسرائیل راحتلو اوله جقلر ومرتبه لری دخی ترقی ایده جکلردر اما که مسیح انکیچون
دینلدیکه بر کمسنه الی مسح ایتسه دی شفا وعافیت بولوردی ویا یر یوزنده سیاحت ایدوب
بریرده قرار بولمزایدی اما دجاله مسیح دینلدیکی کوزنك بری ممسوح اولدیغیچون ایدی
وقتا که حضرت عیسی علیه السلام کلدی جهودلر انکا اعتقاد واعتبار ایتمدیلر اول وقتا که
دجال خروج ایدوب بن مسیحم دیدکده یهودلر آنی مسیح زعم ایدوب اعتبار ایدرلر
(ویکلم الناس فی المهد وکهلا ومن الصالحین) ت وسویلیه آدملره بشکنده [illegible]
[illegible] * ف [illegible]
[illegible]
[illegible] (قالت رب انی یکون لی ولد ولم یمسسنی بشر) ت [illegible]

ای بنم ربم اصل اولور یتمچون اوغل وال ایرشمدرمیو بدر بکا هیچ بر آدمی (قال كذلك

الله يخلق ما يشاء) ت بیوردی شویله در الله خالق ایدر اول شیئی که دیلر (اذا قضى امرا

فانما يقول له كن فيكون) ت چونکه مراد ایتسه بر امری پس همان دیرا کا اول پس

اول شی اولور ایدی (ويعلمه الكتاب والحكمة والتوراة والانجيل ورسولا الى بني

اسرائيل) ت (اشبو بشارتك ضمننده بیورکه) اوکردرا کا الله یازمقی و بیلکی و توریتی

وانجیلی وقیلور آنی پیغمبر بنی اسرائیل جانبنه (انی قد جئتكم باية من ربكم انی اخلق

لكم من الطين كهيئة الطير فانفخ فيه فيكون طيرا باذن الله وابرئ الاكمه والابرص

واحيي الموتى باذن الله وانبئكم بما تاكلون وما تدخرون في بيوتكم ان في ذلك لاية لكم

ان كنتم مؤمنين) ت (اشبو دعوی ایله که) کتوردم سزه طوغری یلقمه دلالت ایدن دلیلی

سزلك ربكز جانبندن اشبو آیت شودرکه بن یصارم سز کچون چامردن قوش شکلی کبی

پس اوفورم اکا پس اولور قوش الله نك ارادسیله و اوقیلرم آنادن کور طوغانی و آله

مرض صاحبینی و دیرلدیرم اولیلری اللهك ارادسیله و خبر ویررم سزه یدیککزشیئی

و آزوقه قویدیغکز شیئی اولرنکزده البته اشبو مذکورده نشانه وار در سز کچون

اکر ایمان کتورنلردن اولسکز ٭ ف حضرت عیسی علیه السلامه توریتی و سایر

کتابلری بیلك اوکرتمکسزین حاصل اولدی ایدی و شو معجزه لرکه او آیتده مذکور دیا آیدن

اولدی ایدی (ومصدقا لما بين يدي من التوراة ولاحل لكم بعض الذي حرم عليكم

وجئتكم باية من ربكم فاتقوا الله واطيعون) ت و کلدم کرچکلیجی سزدن مقدم

اولان شیئی توریتدن و کلدم تا حلال ایدهم سز کچون اول شیئلرنك بعضنی که حرام قلنمش ایدی

سزلر اوزریکزه و کلدم سزلره بانکزه بر نشانه ایله سزلك ربکزدن پس صاقنك اللهدن و بکا

اطاعت و انقیاد ایدلر (ان الله ربي وربكم فاعبدوه هذا صراط مستقيم) ت تحقیق الله

بنم ربم و سزلك ربکزدر بس عبادت ایدك اکا اشبو طوغری یولدر ٭ ف القصه اشبو

بشارت عیسی علیه السلامك حقنده حق اولدی و جمیع ذکر اولنان دعوت

ایتدی ٭ ف حضرت عیسی علیه السلامك زماننده توریتده مشکل اولان حکملرك

جملهسی متروك اولدی و توریتك باقی حکملری عیسی علیه السلامك دیننده جاری ایدی

(فلما احس عيسى منهم الكفر قال من انصاري الى الله) ت بس وقتا که ادراك ایتدی

وبيلدي عيسى كندو قومندن كفري ديدي كيمدر بكا ياردم ويريجيلر الله جانبنه (قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللّٰهِ آمَنَّا بِاللّٰهِ وَاشْهَدْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ) ت ديديلر اول حواريون بزلرز الله تعالى يه كومك ايديجي ايمان كتوردك الله سبحانه و شاهد اول كه بزلر بيورلديغي قبول ايديجيز * ف حواريدن مراد اون ايكي كمسنه در كه حضرت عيسى عليه السلامك اصحابلري ايديلر و اصلي بونلر بويجي ايمش ديديلر بعض ايتدي معناسنده اون ايكي كمسنه حضرت عيسى عليه السلامه تابع اولديلر كه آنلر بوبجي و آغارتيجي ايديلر حضرت عيسى آنلره ديديكه بزم ايچون آغارتمه ده حاضر اولسون ايشته كالكز بنم ايله قلب بيقه وق و تصفيه ايتمه لرز تنظيف فراق تعذيبي ايديم ديلر اول اون ايكي كمسنه حضرت عيسى عليه السلامك خدمتنده اولوب قلبلريز ايمان نوريله آغارتدق و آريتدق سببيله جمله سي حواري اسميله آدلندي * ف بعضيلر ايتدي معناسي اولدر كه حضرت عيسى عليه السلام ابنالة بني اسرائيله كوندرلمش پيغمبردر ونا كه ديديكه بني اسرائيل آنك دينني قبول ايتميجكلر پس ديلديكه بر بشقه كمسنه آنك دينني رواج قيله شبو اجلدن حواريلر ايله بشقه كمسنه لره دينني ايرشدرردي بو زمانده كي بني اسرائيلدن عيسى عليه السلامك دينني اورديلر او كمسنه لرواردر (رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ) ت اي بزم ربمز بز ايمان كتوردك اولشيئه كه ايندردك و تابع اولدق رسوله پس يازبزلري شاهدلر ايله * يعني شاهدلر زمره سنده كه امتك كاملريدر (وَمَكَرُوا وَمَكَرَ اللّٰهُ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ) ت وكوتو فكر ايتديلر كافرلر و كوتو فكر ايتدي الله (يعني شو كافرلرك حقنده) والله قوتليدر جمله كوتو فكرايلردن * ف يهودلك عالملري حضرت عيسى عليه السلامك زمانده يولنان پادشاهي الدادوب ديديلر كه اشبو عيسى ديدبر كمسنه در توريتك خلافي اوزره حكم ايدر بو رشو پادشاه برقاچ آدملر امر ايتديكه آني طوتوب كتورلك و چقانكه ادملري كلديلر حضرت عيسانك حواريلري چيقوب كتديلر اول غوغاده الله سبحانه عيسى عليه السلامي كوكه قالدردي و بر كمسنه نك صورتي عيسى شكلي كبي اولوب آدملر آني طوتوب كتورديلر پس اول كمسنه يي داره چكديلر وقتل ايتديلر (إِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا عِيسَى إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ) ت اول وقتده كه ديدي الله اي عيسى البته بن آلنجي ايدرم سني (يعني اشبو دنيادن) و قالديريجي سني كندو جانبمه و پاك ايليجي سني اول كمسنه لردنكه

کافر اولدیغی رقیلرم اول کمسنه لر که تابع اولدیلر سکا اول کمسنه لردن اوستنده که کافر
اولدیلر یعنی انلر اوزرینه غالب ایدیجیم [illegible] کوتیه دکین بنم جانبمه دخی سزلک
قایتمجقکزدر [illegible] حکم ایدرم سزک اراکزده اول شیده که اوده ایدیکز اختلاف ایدیجی ٭ ف
یعنی عیسی [illegible] لرا دزرده ثابت
اولدیلر (فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا [illegible] فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ
نَاصِرِينَ) ت [illegible] اولان
عذابه [illegible] (وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ) [illegible] ایمان
کتوردیلر [illegible] آنلرك [illegible]
ایدیجیلری [illegible] عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ [illegible]
اوزریکدکی [illegible] (إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ
خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) [illegible]
براتدی آنی طپراقدن [illegible] (یعنی [illegible]) ٭ ف نصارا
پیغمبریمز علیه السلام ایله [illegible] عیسی علیه السلام الله سبحانه نک قولی
وبنده سی دکل بلکه آنك اوغلیدر [illegible] اوغلی دکلدر کیمك اوغلیدر
آنلرك جوابنده اشبو آیت نازل اولدیکه حضرت آدمك نه باباسی واردر نه اناسی پس عیسی
بابا سز وجوده کلدکده نه عجب واردر (الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ) ت اشبو
سوزلر او غیریدر سنك ربکك جانبندن پس اولمه شك کتورنلردن (فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ
نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ) ت پس هر کمسنه که مکابره ایتسه سنك ایله عیسانك
بابنده سکا علم کلدکدنصکره پس دیکل کلکزتا که چاغره لم کندو اوغللریمزی وسزلك
اوغوللریکزی ودخی بزم قادینلریمزی وسزلك قادینلریکزی وکندو ذاتمزی وسزلك ذاتکزی صکره
دعا ایده لم یالوارلم پس قیلالم اللهك لعنتنی یالان دیینلر اوزرینه ٭ ف الله سبحانه
رسول اکرمه بیوردی نصارالرکه اشبو قدر دلیللری قبول ایتمدیلر آنلر ایله مباهله ایله یعنی
یمین ایدیکز زیرا که بودخی فیصله نك بر صورتیدر که ایکی طرفدن کندو جانیله واولادیله

وجوبقاریله

وچوجقلریله وقادیلریله جمع اولوب دعاوینیاز ایدهلرکه هر کسنه یلان دیسه الله سبحانه نك لعنتی آنك اوزرینه اولسون تا آنك عذابنه دوچار اولسون پس اول حضرت حضرت فاطمهیی وامام حسنی وامام حسینی وحضرت علییی کندوسیله برابر آلوب بر معین یره تشریف بیوردیلر نصارا الردن عقللو کسنه لر اول حضرتله مقابله ومباهله ایتمدیلر وجزیهیی قبول ایلدیلر (اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت البته شو درطوغرو اولان خبر و یوقدر هیچ بر معبود اللهدن غیری والبته الله غالبدر وایشلری محکمدر (فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ) ت پس اگر یوز چویرسهلر پس البته الله بیلیجیدر کوتو ایشلیلری (قُلْ يَا اَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللّٰهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِاَنَّا مُسْلِمُونَ) ت دیکل ای کتاب اهلی کلکز مسلم وبرابر اولان سوز جانبنه بزمله سزلك آرهکزده که عبادت ایتمیهلم اللهدن غیریه وشریك ایتمیهلم اکا بر شیئی وطوتمیه بزم بعضمز بعضیمزی ربلر اللهدن غیری پس اگر یوز چویرسهلر پس دیکز که کواه اولکز بزلر مسلمانز (يَا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي اِبْرَاهِيمَ وَمَا اُنْزِلَتِ التَّوْرَاةُ وَالْاِنْجِيلُ اِلَّا مِنْ بَعْدِهِ اَفَلَا تَعْقِلُونَ) ت ای کتاب اهلی نیچون مجادله ایدرسکز ابراهیمك بابنده حالبوکه ایندیرلمدی توریت وانجیل مگر ابراهیمدن صکره آیا فهم ایتمزمیسکز * ف یهودلرله نصارالرك مجادلهلردن بریسی بو ایدیکه آنلردن هر بری ایدیکه ابراهیم بزم دینمز اوزره ایدی یعنی بعضی ابراهیم یهودیدر دیرلر ایدی که یهودلر بویله زعم ایدرلر ایدی وبعضی یعنی نصارالر ابراهیم نصرانیدر دیرلر ایدی (هَا اَنْتُمْ هٰؤُلَاءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) ت خبردار اولکز سزای کروه مجادله ایتدیکز اول شیده که آکا علمکز واردر پس نیچون مجادله ایدرسکز اول شیده که یوقدر سزلك آنی بیلمککز والله بیلور وسزلر بیلمزسکز * ف یعنی توریتده معلوم وثابت اولان مسئلهده اختلاف ایدیکز معلوم اولمایانده دیمه سزلر واردر (مَا كَانَ اِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلٰكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ت دکلدی ابراهیم چهود وقده نصرانی ولکن ایدی [illegible] اولان مسلمان ایدی وکلدی مشرکلردن [illegible]

نمازده کعبه یه یونلمه وحج قیلمه وختان ایده وجنابتدن غسل ایده حاصلی حنیف اول کمسنه نك
اسمیدرکه شریعت ابراهیم ایله متدین اوله (اِنَّ اَوْلَى النَّاسِ بِاِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهٰذَا
النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللّٰهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ) ت البته ادملرك زیاده یقینی وقریبی ابراهیمه
اول کمسنه لردرکه تابع اولدیلر اکا (یعنی کندو زماننده) واشبو پیغمبر واول کمسنه لرکه
ایمان کتوردیلر والله مؤمنلرك ایشلرینی یصه بجیدر • ف الله سبحانه بیورر که
اکر ابراهیم یهودی ویانصرانی اشبو معنی ایلهدیر سکز که توریته وانجیله عمل ایدر ایدی
اشبو ایسه عقلسزلکدن ودیوانه لکدن ناشیدر زیرا که توریت وانجیل ابراهیمدن صکره
نازل اولمشلر ویاخود اشبو معنی ایله دیرسه کز که ازل زماندن اهل هدایتك اسمی یهودی
ونصرانی ایدی اشبو ایسه غلطدر بلکه ابراهیم کندو اسمنه حنیف ومسلم دیمش وحنیف
ایسه اول کمسنه یه دیرلر که جمیع باطل اولان دینلری ترك ایدوب بردین حق اختیار ایده
وهب باطل اولان یوللری براقه ومسلم ایسه معناسی حکم قبول ایدیجی وانقیاد ایدیجی
کمسنه یه دیرلر ویا اشبو غرضله دیسه لر که جمیع دینلر آره سنده ابراهیمك دیننه یهودی دیننك
ونصرانی دیننك زیاده مناسبتی واردر پس حق سبحانه جوابنده بیوردیکه ابراهیمك دیننه
کمال مناسبتی اولان کندو امتنك حالیدر وبردخی آخر زمان پیغمبرینك امتنك شانیدر
پس اشبو امت محمد علیه السلام امتنده وطریقلرنده ابراهیم علیه السلامه کمال مناسبتلری
واردر والله سبحانه بیوردیکه بر کمسنه نك طریقی حق اولسه نده برشخصه نك طریقنه موافق
اولسه اولوقتده دلیله محتاج اولورکه کندو طریقنك حق اولسنه مستقل وحی نازل اولمیه
ومحمد علیه السلامك دیننك حق اولسنده قرآن کریم نازل اولمش بشقه یه موافقت
دلیلنه نه حاجت واردر پس الله سبحانه مؤمنلرك ولیسیدر زیراکه آنلرآنك حکمنه
انقیاد واتباع ایدیجیدرلر (وَدَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّونَكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ
اِلَّا اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ) ت وآرزو ایتدیلر بر کروه کتاب اهلندن که یولدن چیقاره لر
سزی ویولدن چیقاره مزلر مکر کندو نفسلرینی وخبردار دکلر اکا (يَا اَهْلَ الْكِتَابِ
لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللّٰهِ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ) ت ای کتاب اهلی نیچون کافر اولورسکز اللهك
نشانه لرینه وسز بیلورسکزکه شو آیتلر حقدر • ف یعنی توریته ایمان کتوردك
دیو دعوا ایدیورسکز لکن حکمنه مخالفت ایدیورسکز (يَا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ
بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت ای کتاب اهلی نیچون قاریشدیریرسکز حقی
باطله ونیچون کیزلیورسکز حقی وسز بیلورسکز • ف توریتك حکملرینك بعضنی
دنیا ایچون باطل قلدیلر وبعض آیتلرینی تغییر ایتدیلر وبعضنی کیزلدیلر هیچ بر کمسنه یه

آنی یاپارلردی و آنلر مسلمانلره بر بریسنه دیدیلر کی (وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمِنُوا
بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَاكْفُرُوا آخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) ت ودیدی
بر گروه کتاب اهلندن (یعنی بر بریسنه) ایمان گتورك اولشیئه که اینیدرلدی اول
کمسنه‌لره که ... ایمان گتوردیلر گوندزك اولنده و کافر اولکز شو گونك
آخرنده تا اولکه مسلمانلر کیروه‌لر (یعنی شکه واقع اوله‌لر دینلرنده) * ف جهودلر
بریبرلرینه دیدیلر که سز صباحلین گیدوب ظاهرده مسلمان اولوب آخشام وقتنده
مرتد اولك که ... دیه‌لر که اشبونلر انصاف اهلیدرلر که کندو
دینلرین ترك ایدوب مسلمان اولدیلر ... دیدیلرکه مسلمان دینی
باطل ایش ... ایدوب کنه و دینلرینه رجوع ایتدیلر و بری بریسنه دیدیلر که اسلام دینی
هر ... سوزلرینه قولاق قویکز و دیکیکز
تا که دینکز ... پس الله سبحانه آنلرك کید و حیله‌لرینی
ظاهر قلوب ... دیکل ای محمد هدایت شودر که الله تعالی آنکله
هدایت ویره ای یهودلر سزلك ... آرغین اولمز و سزلك مکر کزلك سببی سزلك
حسد ایدیکزدر کسایه نبوت و پادشاهلق بنی اسرائیلده ایدی شمدی نیچون آنلردن گروهه
انتقال ایتدی دیو و یاخود ... ایتمکده غیری کمسنه‌لر نیچون بزه مقابل و قارشو اولدی
دیو پس جواب اولورکه اشبو الله سبحانه‌نك فضلیدر دیلدیکنه ویرر و شوندن بر کمسنه‌نك
حقی یوقدر که اعتراض ایده (وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ الْهُدَى هُدَى اللَّهِ
أَنْ يُؤْتَى أَحَدٌ مِثْلَ مَا أُوتِيتُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ) ت و ... اینانمکز مکر اول کمسنه‌یه که تابع اولدی سزلك دینکزه
دیکل ای محمد البته هدایت الهك هدایتیدر ... هیچ بر کمسنه‌یه سزه
ویریلن (علم و حکمت و من و سلوی و فلق بحر) کبی یاخود بر گروه دلیل گتورروب الزام
ایده سزی ... نعمت الهك النده‌در ویرر آنی اول کمسنه‌یه که دیلر
والله تعالی ... (يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ) ت
مخصوص ایدرکه ... اول کمسنه‌یی که دیلر و الله بیوك اولان فضل آیه‌سیدر (وَمِنْ
أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنْهُ بِقِنْطَارٍ يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنْهُ بِدِينَارٍ لَا يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ
إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّيِّينَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ) ت و کتاب اهلندن بعضی کمسنه وار درکه اگر امین طوتسن آنی بر خزینه ...

آنی سکا وآنلردن بعض کسنه دشی وار ایرکه اکر امین طوتسه سن آنی بر دینارده ویرمز آنی سکا
مکر اول وقتده که اولسه سن آنك باشی اوزرینه طور یحی اشبو خیانت وسیبلندرکه دیدیلر
بو قدوبزم اوزرمزه اوقوماغلرنی باعثیرا (یعنی بزلره جاهل عربك مالنی تصرف ایتماك
اوزرینه مؤاخذه اولمزیچون که بزم دینمز اوزره کالردر والله اعلم) ودیدیلر الله اوزرینه
یلانی و حالبوکه بونلر (امانتده خیانت ایتماك حرام اولدیغنی) بلورلر الله سبحانه مسلمانلر
ایشتدرمکیچون بیوردیکه هر برکسنه خلاق ایلسینی سقسمز دیکیچون نیتی اولوب بر مسئله
اختراع وافترا ایدوب دیسه که بزم دینمزدن ایلمیان کشنه لرنك مالی هرنه وجه ایله اولورسه
خیانت ایدوب یملك جائزدر پس المراد بولری دین اینه سنده اولمز ایجی اسلامك یاننده
حربینك مالی زورایله المق جائزاولسه ده خیانت ایتماك جائز دکلدر (بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ
وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ) ت اوت مؤاخذه اولنورلر بر کسنه وفا ایتسه کسندی عهدینه
وقورقسه پس البته الله سور پرهیزکارلرنی (إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا
أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت تحقیق اول کسنه لرکه آلورلر الله یله ایتدکلری عهدلری عوضنه وکندو
یمینلرینك عوضنه آزبهالی اشبو کروهلر ایلانصیب یوقدر آنلر ایچون آخرتده وسوز
سویلمز آنلره الله وباقمز آنلرجانبینه قیامت کونده وپاك قیلمز آنلری وآنلر ایچوندر در
وریجی عذاب * ف بو یهودلرك حالی ایدی که الله تعالی انلردن عهد آلمشدی دینه
ویرمشدیکه هر نبیکه کلسه آکا ایمان کتورسونلر لکن یهودلر دنیا غرضی ایچون
کندی عهدلرندن ویمینلرندن دوندیلر وبوزجرردیلر وهر کسنه که یلانچی یمین ایدرسه حالی
شویله اولهجقدر (وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُونَ أَلْسِنَتَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ
مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ
يَعْلَمُونَ) ت وتحقیق کتاب اهلندن بر کروه واردرکه بوکرلر کندو لسانلرینی کتابده (یعنی
دللرینی بوکرلر کتاب اوقودقلرنده) تاکه کمان ایدهسکز آنی کتابدندر حالبوکه اول کتابدن
دکلدر ودیرلرکه اشبو اللهك یاننددر اول ایسه اللهك یاننده دکلدر ودیرلر اللهك اوزرینه
یلانی بیله یله * ف بیلمیلری یعنی عرب لری الداتمق ایچون کندو یانلرندن بر قاج کلمات قرآنه
بکزر کبی تیار وترتیب ایدوب اوقودیلرکه الله سبحانه بویله بیورمش دیو اول ایسه الله سبحانه نك
یاننده دکلدر والله سبحانه اوزرینه یلانی بیله بیله دیرلر (مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ
الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَٰكِنْ كُونُوا رَبَّانِيِّينَ

بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ) ت لايق دكلدر هيچ بر آدمیچون كه احسان
ايده اكا الله كتابی وعلمی و پیغمبرلكی صكره دیيه آدملره قول اولك بكا اللهدن غیری
ولیكن بونلك كبی كسنه دیركه اولك ربانی (یعنی خلقی حق اولان دینه ارشاد ايديجی اولك)
كتابی اوكرتديككز سببيله واوقوديغكز سببيله (وَلَا يَأْمُرَكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا
أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ) ت ولايق دكلدركه بيوره سزه كه رب ومعبود طوتك
ملائكهلری و پیغمبرلری آیا كافر اولمغله بيورورمی سزه مسلمان اولديغكزدنصكره * ف
جمهور مستأمنلرده دیدیلر كه سزلك پیغمبریكز بزلره بیورركه الله سبحانه یه عبادت ايدك
و بزلر ایسه سابق زمانده نیجه الله سبحانه یه عبادت ايدرز پس سزلك پیغمبركزك مرادی شودركه
بزا كا عبادت ايدهلم الله سبحانه آنلرك ردنده بيورديكه الله سبحانه بركسنهیی پیغمبر ایتسه
اول دخی خلقی كفردن چیقاروب اسلامه داخل قیلر پس نصل خلقلره كندویه عبادت
ايتهكی اوكرده مكر سزه شویله بيورركه چكن زمانلرده دينه اداق وكتاب اوقومق وكتابی اوكرتمك
جاری ايدی ایسهدی اویله قالمدی پس ایمدی سزلر بنم صحبتم ایله بنه اول كمالی حاصل ايديكز
(وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ
لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ) ت وچاغكه طوتدی الله پیغمبرلرك عهدینی (یعنی آدم اولادندن
پیغمبرلر ايچون) كه اول شيئ كه ویردم سزه كتابدن وعلمدن صكره كلور سزه بر پیغمبر كه
تصديق ايديجیدر اول شيئ كه سزكله واردر البته ایمان كتوریكز اول رسوله والبته یاردم
ايدك اكا (قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي) ت وبيوردی الله آیا اقرار ایتديكزمی
وطوتديكزمی (یعنی قبول ايتديكزمی) اشبو ایش اوزره بنم عهدیمی (قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ
فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ) ت دیدیلر اقرار ایتدك دیدی پس شهادت ايدیكز
(یعنی بری بربكزه اوزرینه) و بن دخی سزكله بیله شاهدلردنم * ف الله سبحانه انبیالردن
اقرار آلدی یعنی انبیالری تصدیق ایتمهده یعنی امتلردن عهد آلدی (فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ) ت پس هر كسنه دونسه بوندنصكره پس آنلردر [illegible]
(أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ) ت
آیا [illegible] الله دیننك غیرینی طلب ايدرلرمی [illegible] الله سبحانه یه منقاد اولدی
[illegible]
* ف [illegible]

(قل آمنا بالله وما انزل علينا وما انزل على ابراهيم واسمعيل واسحق ويعقوب والاسباط وما اوتي موسى وعيسى والنبيون من ربهم لا نفرق بين احد منهم ونحن له مسلمون) ت سويله ايمان كتوردك الله تعالىيه و اينـدر يلنه بزم اوزرمزه و اواشيئه كه ايندرلدى ابراهيم اوزرينه و اسمعيل و اسحق و يعقوب و آنك نوادهلرى اوزرينه و اولشيئه كه ويرلدى موسايه وعيسايه وسائر پيغمبرلره كنده و ربلرندن فرق ايتمزآنلردن هيچ بركسنه نك آره سنى و بزلر الله سبحانه يه انقياد ايديجيز (ومن يبتغ غير الاسلام دينا فلن يقبل منه وهو في الآخرة من الخاسرين) ت وهركسنه طلب ايدرسه اسلامدن غيرى بشقه دينى پس البته قبول اولنمز آندن وشو كسنه آخرتده آزانلردندر (كيف يهدي الله قوما كفروا بعد ايمانهم وشهدوا ان الرسول حق وجاءهم البينات والله لا يهدي القوم الظالمين) ت نيجه يول كوسترر الله (يعنى جنت جانبنه) بر كروهه كه كافر اولديلر ايمان ايتدكلرندن و بيلدكلرندنصكره كه البتـه پيغمبر طوغريدر وآندنصكره كه كلدى آنلره آيدين دليللر والله يول كوسترمز ظالم اولان كروهلره (اولئك جزاؤهم ان عليهم لعنة الله والملائكة والناس اجمعين) ت اشبو كروهك جزالرى اولدركه البته اوله آنلر اوزرينه اللهك لعنتى وملائكه نك وآدملرك لعنتى هپسى براوغوردن (خالدين فيها لا يخفف عنهم العذاب ولا هم ينظرون) ت ابدى اوله رق لعنتده يعنى اوالزآنلردن عذاب و دكل آنلره مهلت و يرلمش (الا الذين تابوا من بعد ذلك واصلحوا فان الله غفور رحيم) ت مكر اول كسنه لركه توبه ايتديلر بوندنصكره واصلح ايلديلر ايشلرينى پس البته الله يارلغيجيدر اسركيجيدر (ان الذين كفروا بعد ايمانهم ثم ازدادوا كفرا لن تقبل توبتهم واولئك هم الضالون) ت البته اول كسنه لركه كافر اولديلر كندولرى مسلمان اولدقدنصكره صكره زياده اولديلر كفرده (يعنى كفر اوزرينه ثابت اولديلر اولوم وقتنده غرغره كلدكجه) البته قبول اولنمز آنلرك توبه سى واشبو كروه آنلردر يول يتورنلر ● ف يعنى يهودلر اول محمد عليه السلام آخرزمان پيغمبرى اوله جغنى اقرار ايدرلر ايدى اشبو نبى ظاهر اوليجق ديرلر ايدى وقتا كه ارسال اولندى انكار ايتديلر وطا كديلر وطا كه لرين زياده قلديلر يعنى غرغا ايتكه حاضر اولديلر توبه لرى قبول اولمز يعنى توبه ايتمك آنلرك نصيبنده يوقدركه توبه لرى قبول اوله (ان الذين كفروا وماتوا وهم كفار فلن

يقبل من احدهم ملء الارض ذهبا ولو افتدى به) ت تحقيق اول كمسنه لر كه كافر اولديلر وكافر اولدقلری حالده اولديلر پس البته قبول اولنمز انلرك هيچ بر يسندن يرطولوسی التون واكر نفسنی قورتارمق ايچون عذابدن فدا وعوض ويرسه ده آنی (اولئك لهم عذاب اليم وما لهم من ناصرين) ت اشبو كروه آنلر ايچوندر دردويريجی اولان عذاب و يوقدر آنلر ايچون هيچ بر يار دم ايديجی (لن تنالوا البر حتى تنفقوا مما تحبون) ت البته بولمزسكز ايو ايشلرلك كی خرج ايتمدكجه سوديككز شيدن (وما تنفقوا من شیء فان الله به عليم) ت وهرشيكه خرج ايتسه كز البته الله آنی بيليجيدر * ف يعنی اول شيكه قلبك سوكلسيدر آندن احسان ايتمك زياده ثوابدر اشبو آيت جهودلك حقنده شايد اول سبب ايچون نازل بيورلديكه آنلره رياستلری پك عزيز ايدی وشو رياستلری اللرندن كيتمسون ديو پيغمبره اطاعت ايتمزلر ايدی مادامكه اشبو رياستی الاهلك بولنده براقمه لر ايمانك درجه سنی بولمزلر (كل الطعام كان حلا لبنی اسرائيل الا ما حرم اسرائيل على نفسه من قبل ان تنزل التوراة قل فاتوا بالتوراة فاتلوها ان كنتم صادقين) ت هر بر طعام حلال ايدی بنی اسرائيل اوزرينه مكر اول شيكه حرام ايتدی ايدی آنی يعقوب كندو نفسی اوزرينه توراة ايندرلمزدن اول سويله كه كتورينكز توريتی پس اوقويكز اكر طوغرو ديجی ايسه كز ف جهودلر رسول عليه السلامه طعنه ايدرلر ايديكه ابراهيمك شريعتی اوزرينه اولمق دعوی ايديورسز وحضرت ابراهيم زماننده اولشيكه بزلر ايدی دوه اتی وسودی كبی سز بر وايچرسكز الله سبحانه جوابنده بيوردیكه هرشی توريتك نزولندن اول حلال ايدی مكر كه دوه اتی وسودی وانلرك حرام اولمسی بنی اسرائيله مخصوصدر دوه لری حضرت يعقوب حرام قلمشيدی (فمن افترى على الله الكذب من بعد ذلك فاولئك هم الظالمون) ت پس بر كمسنه يالان باغلسه الله اوزرينه بوندنصكره پس اشبو كروه آنلردر ظلم ايديجيلر * ف جهودلر ديرلر ايديكه سزلر ديرسكز كه بزلر ابراهيمك دينی اوزره يز و ابراهيمك زماننده اولشيلر كه حرام ايدی دوه اتی وسودی كبی سزلر آنی يرو ايچرسكز الله تعالی بيوردیكه هر نه شيلر كه ادملر بوزمانده يرلر هپسی ابراهيمك وقتنده حلال ايديلر توريتك نزولندن اول وتوريتده بعض شيلر خاص بنی اسرائيل اوزره حرام ايدی مكر دوه اتی توريتدن اول حضرت يعقوب انی يمك ايچون يمين ايتمشيدی پس انكا تباع ايله اولادلری يعنی بنی اسرائيل يمكی براقديلر اشبو حكمتك سببی بو ايديكه يعقوب عليه السلامه بر كيفسزلك عارض اولمشيدی انی ايچمكدن ايكی يكنه كر يرلقير جه شفا بولورسم اولشيكه سوديكمی

(جزء ٤)

نهایت مرغوبدر آنی یمورآنك یانشده ایو اولان شی دوه اتی ایدی پس اشبو ندرلك سببندن آنی براقدی (قل صدق الله فاتبعوا ملة ابراهيم حنيفا وما كان من المشركين) ت دیکل طوغرو دیدی الله (حلال وحرام اولان شیلری خبر ویرمکده) پس تابع اولك ابراهيمك شریعتنه که اول دین اسلامده ثابت وغیریدن مائل ایدی ود کلدی شریك قوشنلردن (ان اول بيت وضع للناس للذي ببكة مباركا وهدى للعالمين) ت تحقیق اول ارکه قونلدی ادمله (زیارت وعبادت ایچون) مکه ده کی اوارکه برکت وهدایتدر آدملره (فيه آيات بينات مقام ابراهيم ومن دخله كان آمنا) ت اول اوده آیدین وواضح نشانه لروار در شو جمله دن بری ابراهیم طوردیغی یردر (یعنی بر نقش که طاش اوزرنده ظاهردر) وهر کمسه کلسه اکا امین اولور (ولله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا) ت والله ك حقیدر آدملر اوزرینه کعبه نك اوینی زیارت ایتمك اول بر کمسنه که قادر اولورا اکا کلمکه یول طاقلری جهتندن (ومن كفر فان الله غني عن العالمين) ت وهر کمسنه که کافر اولور سه پس البته الله احتیاجسزدر عالملردن * ف * ودخی جهودلرك شبهه لرندندر که ابراهیمك خانه لری قدیم الایامدن شام ملکنده ساکن اولوب بیت المقدسی قبله ایتدیلر و سزلر ایسه مکه ده بولنوب کعبه یی قبله قلورسکز پس نه یولدن ابراهیمك وارثی اولورسکز الله تعالی بیوردیکه اول باول یر یوزنده ابراهیمك الیله الله سبحانه نك آدیچون عبادت اوی انشبو کعبه بنا اولنشدر وشو کعبه ده کرامیله علامتلرینی همیشه کوروبلر وابراهیمك مقامی حقیقتده اولدر (قل يا اهل الكتاب لم تكفرون بآيات الله والله شهيد على ما تعملون) ت سویله که ای کتاب اهلی نیچون کافر اولورسکز اللهك نشانلرینه والله حاضردر اول شی اوزرینه که ایشلرسکز (قل يا اهل الكتاب لم تصدون عن سبيل الله من آمن تبغونها عوجا وانتم شهداء وما الله بغافل عما تعملون) ت سویله که ای کتاب اهلی نیچون کیرودوندررسکز اللهك یولندن اول کمسنه یی که ایمان کتوردی طلب ایدیورسکز آنکیچون یول اکریلکی و سزلر خبردارسکز (یعنی دینك حق اولدیغنی بیلورکن شبهه ویررسکز آدملره که تا یانلرنده ظاهر اوله که کیتدکلری یول اکریدر) ود کلدر الله خبرسز سزلك ایشلرکزدن (يا ايها الذين آمنوا ان تطيعوا فريقا من الذين اوتوا الكتاب يردوكم بعد ايمانكم كافرين) ت ای مسلمانلر اکر اطاعت ایتسه کز بر کروهه اهل کتابدن کافر قیلورلر سزی مسلمان اولدیغکزدنصکره * ف

الله سبحانه كتاب اهلنك شبهه‌سنك بو وابنى بيان ايدوب مسلمانلره ارشاد ايتديكه كتاب اهلنك وزيى ديكلمك كه آنلرك شبهه‌سندن خلاص اولمغك علاجى آنلرك كلامنه قولاق قويمقدر واكر هميشه انلرك كلامنى ديكلاسه كز كندو دينكزدن شاشرسكز پس مسلمانلره لازمدركه شبهه اهلنك كلامنى ايشتمیه‌لر زيرا كه دينك سلامتى بونده‌در و منازعه و مجادله‌دن شبهه واقع اولور (وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَاَنْتُمْ تُتْلَى عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللّٰهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ) ت ونيجه كافر اولورسكز حال بوكه اوقنور سزك اوزركزه اللهك آيتلرى و سزك آره‌كزده واردر اللهك پيغمبرى (وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللّٰهِ فَقَدْ هُدِيَ اِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت وهركسنه‌يكه ياپشسه الله تعالى‌يه پس تحقيق يول كوسترلمش اولدى طوغرو اولان يول جانبنه (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُونَ) ت اى مسلمانلر قورقكز الله‌دن حق اولان قورقمقله و اولميكز مكر مسلمان اولديغكز حالده (وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ كُنْتُمْ اَعْدَاءً فَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ اِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَاَنْقَذَكُمْ مِنْهَا) ت واپاورك اللهك ايپنه يعنى اللهك دينى اوزرينه جميع اولوب متفرق اولميكز و خاطركزه كتورك اللهك نعمتلرينى كنديكز اوزرينه وقتاكه بريبريكزه دشمن ايديكز پس الفت ويردى سزك قلبلريكز آره‌سنه پس اولديكز اللهك نعمتى سببيله بربريكزله قرنداش و اودن بر چقورك كنارى اوزرينه ايديكز پس خلاص ايتدى سزى آندن (كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ) ت بونك كبى بيان ايدر الله سزكچون كندو نشانه‌لرينى تا اولاكه سز يول بوله‌سكز

* ف يعنى اصول دينده تفرق ايتمك حرامدركه بر بولك معتزله اوله و بر بولك شيعه اوله و اشبو قياس اوزره * ف يعنى اوس و خزرج و عرب و عجم بربريله دشمن ايديلر * ف بر مجلسده مسلمانلر ايله جهودلر جمع اولوب بربريله منازعه و مجادله‌يه قالقشديلر قريب اولديكه نوبت قاصه ايريشه رسول اكرم عليه السلام واروب آره‌لرنده صلح ايتديلر و بو غوغايى قصد ايتمكلرينك سببى شو ايديكه اهل مدينه اسلامدن اول ايكى فرقه ايديلر بريبريله جنك ايدوب هر ايكى طرفدن چوق كسنه‌لر هلاك اولمشديلر اشبو اسلام وقتنده يهوديلر اول ايكى بلوكه شول كچن غوغايى آكديروب طارلتديلر و غضبه كتورديلر و بربريله مجادله‌يه قالقشديلر الله سبحانه مسلمانلرى آكاه ايدركه شاشومیكز و بربريكزله اتفاق وايتى نعمت عظيم بيلكز و جهودلر كبى طاغيلوب بولنمیه‌سكز [illegible] (وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ اُمَّةٌ يَدْعُونَ اِلَى

الى الخير ويأمرون بالمعروف وينهون عن المنكر واولئك هم المفلحون) ت ولايقدركه اوله
سزدن بر كروه كه دعوت ايدرلر ايو ايش جانبنه وامر ايدرلر ايو ايشلر ايله ومنع ايدرلر كوتو
ايشلردن واشبو كروه آنلردر مطلوبلرينه ايريشجى * ف يعنى واجب بالكفايه دركه بر قاچ
كمسنه لر ايو ايشلر ايله امر ايتمكه قايم اوله لر * ف معلوم اولديكه مسلمانلر اوزره فرضدركه
آنلردن بر بولوك جهاد ايتمكه ودينك احكامنى تقيد قلمغه قايم اوله تا كه بر كمسنه دينه مخالفت
ايتميه واشبو كروهلركه بو ايش اوزرينه ثابت اولسه لر شو كمسنه لر مطلوبلرينه
ايريشجيدرلر وينه قويرميه لر كه بر كمسنه بر كمسنه يه تعرض ايتميه وموسى كندو دينينه
وعيسى كندو دينينه دردميه لر زيرا كه بويله شيلر اسلامك بوليدكادر (ولا تكونوا كالذين
تفرقوا واختلفوا من بعد ما جاءهم البينات واولئك لهم عذاب عظيم) ت واولمكز اول
كيمسه لر كبيكه بري برندن آيرلديلر وبري برلرينه مخالفت ايتديلر آندنصكره كه كلدى انلره
آيدين اولان نشانه لر واشبو كروه آنلر ايچوندر بيوك عذاب * ف يعنى جهودلر كبى ونصارالر
كبى اولمكز كه بتشدن زياده بولك اولديلر (يوم تبيض وجوه وتسود وجوه فاما الذين
اسودت وجوههم اكفرتم بعد ايمانكم فذوقوا العذاب بما كنتم تكفرون) ت
اول كونكه آغ اولور بر قاچ يوزلر وقره اولور بر قاچ يوزلر پس اول كمسنه لركه قره اولدى
آنلرك يوزلرى آنلره دينلوركه كافرمى اولديكز اسلامكزدنصكره پس طاديكز عذابى كافر
اولديغكز سببيله (واما الذين ابيضت وجوههم ففي رحمة الله هم فيها خالدون) ت واما
اول كمسنه لركه آغ اولدى آنلرك يوزلرى پس اللهك رحمتنده اولورلر آنلر شو رحمتده ابديدرلر
* ف معلوم اولديكه اول كمسنه لرك يوزلرى قرا اولوركه اسلامده كفر ايدرلر يعنى دللريله
اسلام كلمه سنى ديرلر وعقيده لرى اسلامك خلافنده درجمله آزغون فرقه لرك حكمى بويله در
(تلك آيات الله نتلوها عليك بالحق) ت اشبو آيتلر اللهك نشانه لريدر اوقورز آنلرى سنك
اوزريكه طوغريلقله (وما الله يريد ظلما للعالمين) ت ودكلدر الله ظلم ايتمكلكى آدميلر اوزرينه
* ف يعنى جهادله وايو ايشلر ايله امر ايتمكى كه بيوردى بو ايسه ظلم دكلدر شاق اوزره بلكه
آدميلرى تربيه در (ولله ما في السموات وما في الارض والى الله ترجع الامور) ت والله
ايچوندر اول شيكه كوكلرده ويرده واردر والله جانبنه كيرو دونديرلور دوكلى ايشلر * ف
يعنى اكر مال اولسون واكر جان اولسون جهادده تلف اولسه مالكنك حكميله در وهر برشى
آنك ملكيدر (كنتم خير امة اخرجت للناس تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنكر

وتؤمنون

وتؤمنون بالله) ط ت سزلر كروهلرك زياده ايوسى ايديكز كه طشره كتورلديكز (يعنى [illegible]
اولنديكز آدملر ايچون) بيورر سكز ايو ايشلر ايله ومنع ايدرسكز كوتو ايشلردن وكرچكلرسكز
الله تعالى يى (ولو آمن اهل الكتاب لكان خيرا لهم) ط ت واكر ايمان كتوررسيدى كتاب اهلى
البته ايو اولوردى انلر ايچون (منهم المؤمنون واكثرهم الفاسقون) ط ع ت آنلردن بعضى
مسلمانلردر وآنلرك چوغى كوتو ايشليدرلر * فـ يعنى اشبو امت هر امتدن زياده ايودر
ايكى صفت سببندن برسى ايو ايشله امر ايتدك يعنى جهادله و برى ايمان يعنى الله سبحانه يى
برلمك آوآنه درتقيد بشقه ملتده بولنمز (لن يضروكم الا اذى) ط ت البته زيان ايرشديره مزلر
سزه مكر آز بيحق ايدرلر انجتمك يعنى دللريله سب ايدرلر. (وان يقاتلوكم يولوكم الادبار ثم
لا ينصرون) ت واكر عونا ايده لرسزكه چويررلر سزك جانبكزه آرقه لرينى (يعنى قچارلر)
صكره ياردم اولنمزلر (ضربت عليهم الذلة اين ما ثقفوا الا بحبل من الله وحبل من الناس
وباؤا بغضب من الله وضربت عليهم المسكنة) ط ت اورلدى آنلر اوزرينه ذليللك نرده
بولنسه لر مكر اللهك ذمتيله وآدملرك ذمتيله (يعنى قتل وسبى ايله ذليل قالورلر مكر جزيه
وخراج ويرمكله الله تعالى دن عهد وامان واللهك امريله قوللرندن امان ديلوب امنيتده
اولهلر) وكيرودونديلر اللهك غضبنه واورلدى انلر اوزرينه الچاقلق (ذلك بانهم كانوا
يكفرون بآيات الله ويقتلون الانبياء بغير حق) ط ت اشبو شو سببدندركه انلر كافر ايديلر
اللهك نشانه لرينه واولدرديلر پيغمبرلرى حقسزيره (ذلك بما عصوا وكانوا يعتدون)
ت اشبو اوسببدندركه عصيان ايتديلر واولسببدنكه حددن كچرلردى * يعنى وقتا كه آنلر
دنياده ذليل اولوب رياستلرى زائل اولدى ايكى شيئه يابشوب كچنديلر برسى توراتك
بعض حكميله عمل ايدوب كچنديلر و برسى مسلمانلره رعيت اولوب انلرك سايه سنده كچنديلر
حاصلى آخرته دكين ذل وفقيرلك انلردن زائل اولماز (ليسوا سواء من اهل الكتاب امة
قائمة يتلون آيات الله آناء الليل وهم يسجدون) ق ت دكل جمله برابر (يعنى اهل كتابك
اسلاملرى ايله كفاره درجه برابر دكلدر) كتاب اهلندن بركروه واردركه عبادته قائم اولودلر
اوقورلر اللهك آيتلرينى كيجه وقتلرنده ونماز قيلورلر اوالدقلرى حالده * يعنى آنلركه
مسلمانلق ايله يارعبدالله بن سلام كبى (يؤمنون بالله واليوم الآخر ويأمرون بالمعروف

ويَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ) ت ايناورلر الله تعالى يه

وقيامت كوننه وامر ايدرلر كوزل ايشلر ايله ومنع ايدرلر كوتو ايشلردن وجابكلك ايدرلر

او ايشلرده واشبونلر او ايش ايشليلردندر (وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ

بِالْمُتَّقِينَ) ت واولشيكه ايشلرلر ايولكدن پس قدرسزلك اولنمز آنلره شو ايولكه نسبة (يعنى

عمللرى ضايع اولمبوب مكافاتى وجزاسى ويريلور) والله بيلجيدر صاقنلرى * ف

يهوديلردن بش آلتى كيشى حق طپانلر ايديلر آنلر مسلمان اولديلر آنلرك بيوكلرى عبدالله بن

سلام ايدى الله تعالى قرآن عظيمده هر يرده كه كتاب اهلنى ذم ايدر اشبو كيمسه لرى لحكتنا ايدر

اشبو آيت آنلرك ثناسنده دير (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا)

ت تحقيق اول كمسنه لركه كافر اولديلر البتة دفع ايتمز آنلردن آنلرك مالارى ونه آنلرك

اولادلرى اللهك عذابندن برشى (وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت وآنلردر جهنمده

اوليجيلر آنلر آنده ابديدرلر (مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ

حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ) ت اولشينك صفتيكه خرج ايدرلر اشبو دنيادير يلكنده

بر روزكارك صفتى كبيدر كه شو روزكارده صوغق واردر كه ايرشدى بر كوروهك اكينه كه

ظلم ايتديلر كندو نفسلرينه پس يوق ايتدى [illegible]

أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) ت وظلم ايتمدى آنلره الله [illegible]

[illegible]

هر جهتدن مسلمانلرنی دشمنیدرلر (ها انتم اولاء تحبونهم ولا یحبونکم وتؤمنون بالکتاب کله
واذا لقوکم قالوا آمنا واذا خلوا عضوا علیکم الانامل من الغیظ) ت خبردار اولنکسزای کروه
سورسکز انلری وسومز آنلر سزی وایمان کتورریکز الهلنک کتابلرینک جمله سنه وآنلر وقتا که
اوغرولرسزه دیرلر ایمان کتوردنک وچقانکه یالکز اولورلر دیشلرلرسزلنک اوزرکزه کنسدو
بارمقلرینی طارغنلقلرندن (قل موتوا بغیظکم ان الله علیم بذات الصدور) ت دیکل اولکز
کندو طارغنلقلرکزدن البته الله بیلجیدر سینه لرده اولان شیئ (ان تمسسکم حسنة تسؤهم
وان تصبکم سیئة یفرحوا بها) ت اکر ایرشسه سزه الهلنک نعمتی غملنسدیر رآنلری واکر
ایرشسه سزه زیاده قیلیق شاد اولورلر آنکه (وان تصبروا وتتقوا لا یضرکم کیدهم شیا
ان الله بما یعملون محیط) ت واکر صبر ایتسه کز وصاقنسه کز هیچ زیان ایرشدیرمز سزه آنلرنک
حیله سی البته الله ایشلدکلری شیئی بیلور * ف احد غزاسنده منافقلر دیدیلرکه شهرده
متحصن اوله لر واصحاب ایسه دیدیلرکه میدانه چیقوب برابرجه کافرلر ایله غوغا ایده لر
وقتاکه اصحابه هزیمت واقع اولدی منافقلر اشبو هزیمتی محل طعن قلدیلر وغوغا وقتنده حضرت
رسول علیه السلام برقاچ ادملری شعب جبله مقید قلدیکه آنده مکث ایدوب آندن چیقمیه لر
وقتاکه فتحک آثاری ظاهر اولمغه باشلدی شول جماعت اول یردن چیقوب غارته مشغول
اولدیلر وپیغمبره عصیان قلدیلر اول عصیانک شامتندن مسلمانلره هزیمت واقع اولدی ودکل
نرا وایتدیلر مکر بعض کسنه لرکه الله دیدیلر قالدیلر اشبو حالده حضرت رسولک شهادتنک
خبری شائع اولوب منافقلر مرتد اولمغه قصد ایتشلر پس منافقلرنک طعنه لرینی رد ایتمکیچون
وامره خلاف ایدن کسنه لره عتاب ایتمکیچون وبوقالری تشنیع قلمغیچون الله سبحانه
اشبو آیتی نازل قلدی * ف منافقلرنک چوغی جهودلر ایله قارشمش ایدیلر اشبو سبیدن
منافقلرنک ذکرینی یهودلرنک ذکریننک قراننده بیان ایتدی بوندنصکره احد غزاسنک کیفیتنی
بیان ایتدیکه شبو غزادن مسلمانلرنک بعضسی کفارلرنک بعضنک آلداتمسیله غزادن کیرو دونوب
تقاعد ایتدیلر ایدی ومنافقلر دخی نفاقلرن ظاهر قلدیلر ایدی (واذ غدوت من اهلک تبوئ
المؤمنین مقاعد للقتال والله سمیع علیم) ت وخاطریکه کتور اولوقتیکه یلانچی صباح
وقتنده طشره چیقدنک عیالکدن ارهسندن مؤمنلره مکان ترتیب ایتمکه غوغا ایچون والله
ایشدیجیدر (قولکزی ونیتکزی) بیلجیدر (اذ همت طائفتان منکم ان تفشلا والله
ولیهما وعلی الله فلیتوکل المؤمنون) اولوقتکه طلب ایتدیلر ایکی کروه سزدن که نامردلک

ایده‌لر والله آنلرڭ ایشلرینی بصیره یجیدر والله اوزرینه تاپشوروسلمانلر * ف یعنی بنوسلمه وبنوحارثه غوغادن قاچق داعیه‌سی خاطرلرینه کالدی الله تعالی آنلری نامردلکدن صاقلدی * ف وقتا که رسول اکرم علیه السلام مکه‌دن مدینه‌یه هجرت ایتدیلر بر بچق سنه‌دن صکره بدر غزاسی واقع اولدی الله سبحانه مسلمانلره مکه اهلی اوزره فتح ویردی کافرلردن یتمش کیمسه قتل اولندی و یتمش دخی اسیر اولدیلر ایرته‌سی سنه‌ده کافرلر جمع اولوب مدینه اوزرینه هجوم ایتدیلر اول حضرت اصحابله مشاوره ایتدیلر چوغی سویلدیلر که بز شهرده غوغا ایده‌لم واول حضرتڭ رضاسی دخی شو ایدی و بعضسی دیدیلر که آنلر ایله شهرده غوغا ایتمك بزیچون عاردر بلکه بزلر آنلر ایله میدانده مقابله ایده‌لم صکره اشبو مشورت قبول اولندی وقتا که اول حضرت مدینه‌دن طشره چیقدیلر عبد الله بن ابی کافر مدینه‌ده‌سا کن وغوغاده برابر ایدی اشبو مصلحته راضی اولمیوب کیرو دونديكه بزم رایمزایله عمل ایتمدیلر دیو آنڭ الداغسی سببیله انصاردن ایکی قبیله دخی کیرو دوندیلر صکره اول قبیله‌لرڭ بیوکلری غوغاملره سویلیوب کیرو دوندروب کتوردیلر الله تعالی مسلمانلره تقویت ویررو بیوررکه الله اوزرینه تاپشورمق لازمدر وحکمه انقیاد ایتمکده اندیشه ایتمك لازمدر کادر (وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ بِبَدْرٍ وَاَنْتُمْ اَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) ت والبته یاردم ایتدی سزه الله بدر کوننده وسزلر ذلیل ایدیكز پس صاقنڭ الله‌دن (منافقلرڭ کیرو دونمسندن کدر ایتمك) تا اوله که سز شکر ایده‌سکز (اِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ اَلَنْ يَكْفِيَكُمْ اَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزَلِينَ) ت اول وقتده که دیدڭ مسلمانلره آیا کفایت ایتمزمی سزه که مداد ایده سزه ربكز ایندرلمش اوچیبڭ ملکلر ایله (بَلٰى اِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فَوْرِهِمْ هٰذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ) ت اوت اکر صبر ایتسه‌کز وصاقنسه‌کز وکاورلر سه کافرلر سزڭ جانبكزه شویله قاینامقلریله امداد ایدر سزه سزڭ ربكز بشبیڭ کسنه ایله علامتلنمش ملائکه‌لردن * یعنی کندولرین وآتلرین کوزلجه بزه‌مش ملائکه‌لردن (وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ) ت ویصه‌مدی الله اشبو مددی مکر بشارت ایچون سزلره وقرار بولمق ایچون سزڭ قلبلركز اشبو امداد ایله (وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ) ت ود کادر فتح مکر اللهڭ یانندن که غالبدر ایشلری محکمدر (لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا اَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ) ت شویله ایتدی تا که هلاك ایلیه بر کروهی اول کسنه‌لردنکه کافر اولدیلر یا مغلوب ایده آنلری پس کیرو دوندیلر

مرادلرینه ایرشمیه رک (لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ)
ت بوقدر سنکیچون شو ایشدن برشی (مالك امور انجق الله تعالی دردیلرسه) یا محبتله قایدر
آنلر اوزرینه یا عذاب ایدر انلره زیرا که آنلر ظلم ایدیجیدرلر * ف الله سبحانه کندو
پیغمبرینه تنبیه بیوردیکه قول ایچون اختیار یوقدر الله سبحانه دیلدیکی شیئی ایدر اکرچه
کافرلر سزلره دشمنلردر و ظلم اوزره درلر لیکن الله دیلرسه آنلره هدایت ویرر و دیلرسه انلره
عذاب ایدر کند و طرفکزدن انلره بد دعا ایتمیکز (وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ) ت
والله ایچوندر کوکلرده اولان شیلر و یرده اولان شیلر (يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ) ت
یارلغار اول کمسنه یکه دیلر و عذاب ایدر اول کمسنه یه که دیلر (وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت
والله یارلغیجیدر اسرکیجیدر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً
وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) ت ای اول کمسنه لر که ایمان کتوردیکز یمیکز فائض
قات بقات وصاقنك الله دن تا اوله که نجات بوله سکز * ف اشبو رادهء ربایی اول سببدن ذکر
بیوردیکه یوقاروده غزایی بیان ایله نامردلك ذکر اولنمشدی فائض یمکدن نامردلك حاصل
اولور ایکی وجهله اول شودر که حرام مالی یمکدن طاعتك توفیقی آز اولور و طاعتلرك
بیوکی جهاددر ثانیسی شودر که فائض آلمق زیاده بخلدر زیرا که کندو مالنی نقدر که اودنج
ویرمشدی یه آلدی اراسنده اودنج آلان کمسنه نك ایشی بتدی بونی دخی بلش براقیوب
اوزرینه کارقو یوب عوض دیلر پس بر کمسنه یه که مال اوزره اولقدر بخل وار ایسه
بو کمسنه جان بذل ایتمکه نیجه قادر اولور (وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ) ت
وصاقنك شو اوددنکه مهیا قلنمشدر کافرلر ایچون (وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ) ت و بیورلدیغین قبول ایدك اللهك و آنك پیغمبرینك تا اوله که سز اسرکنمش
اوله سکز (وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ
لِلْمُتَّقِينَ) ت وچابکلك ایدك یارلغمق جانبنه کندو ربکزدن و جنت طرفنه که آنك اینی
کوکلر و یر کبیدر مهیا قلنمشدر صاقنلر ایچون (الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ
وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ) ت اول کمسنه لر ایچونکه
خرج ایدرلر کنکشلکده و قتلقده و اشاغی یجیدرلر طارلقلرینی و صالیو یریجیدرلر
ادملرك قصورندن والله سودر یو ایش ایدنلری (وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ

ذكروا الله فاستغفروا لذنوبهم ومن يغفر الذنوب الا الله ولم يصروا على ما فعلوا وهم
يعلمون) ت اول كشنه لركه وقتا ايشلرلر كوتو ايشلرى يا ظلم ايدرلر كندو نفسلرينه
خاطرلرينه كتورورلر الله تعالىنى پس يارلغنمق طلب ايدرلر كندو بزه لريچون وكيم دركه
يارلغيه بزه لرى الله دن غيرى وداﺋم اولمزلر ايشلدكلرى گناه اوزرينه وآنلر (گناهك
عذابندن گناه اوزره داﺋم اولمق عذابى زياده اولديغنى) بيلورلر (اولئك جزاؤهم مغفرة
من ربهم وجنات تجرى من تحتها الانهار خالدين فيها ونعم اجر العاملين) ت اشبو گروه
آنلرك جزالرى يارلغنمقدر كندو ربلرى جانبندن وجنتدركه آقر آنلرك آلتندن ايرمقلر
آنلر ابدى اولورلر انده وكوزلدر (بومذكور عمللرى) ايشلينلرك مزدى (قد خلت من
قبلكم سنن فسيروا فى الارض فانظروا كيف كان عاقبة المكذبين) ت البته كچدى
ايدى سزدن ايلرو واقعه لر پس سير ايديكز يرده وكوريكز نيچه اولدى يلانجيلرك آخرى
*ف كافرلرك انبيالر ايله عناددن قارشولمسى عادت قديمه لريدر وهر برقرنك وملكك
خبرينى تحقيق ايدر اولسك ظاهر اولور وبيلورسنز كه اوله انبيايه مشقتلر ايرشمشدر
آخرده الله آنلرك دشمانلرينى هلاك ايدوب آنلره ياردم ايدر احد غزاسنده يتمش كشنه
شهيد اولوب قالان كشنه انهزام بولديلر الله تعالى آنلرى تقويت قلمغيچون بيورر
(هذا بيان للناس وهدى وموعظة للمتقين) ت اشبو بللو ايتمكدر آدملره ويول
كوسترمكدر واوكوت ويرمكدر صاقننلره (ولا تهنوا ولا تحزنوا وانتم الاعلون ان كنتم
مؤمنين) ت وكوشك اولميكز وغمكين اولميكز وسنز لرسكز غالب اوليجى اكر مسلمان ايسه كز
(ان يمسسكم قرح فقد مس القوم قرح مثله) ت اكر ايرشديسه سزه بر ياره پس البته
ايرشدى ايدى كافرلر كروهنه (بدر غزاسنده) آنك كبى ياره (وتلك الايام نداولها بين
الناس) ت اشبو حادثه لرى (چوق فائده لر ايچون) دوراندير رز آدملرك اره سنده
(وليعلم الله الذين آمنوا ويتخذ منكم شهداء) ت وتا كه بيله الله اول كشنه لريكه ايمان
كتورديلر وشهيد ايده سزلك بعضكزى (والله لا يحب الظالمين) ت والله سومز ظلم
ايديجيلرى (وليمحص الله الذين آمنوا ويمحق الكافرين) ت وتا كامل عيار ايده الله

مسلمانلری (یعنی انلرك كناهنی محو ایده) و یوق ایده یه كافرلری * ف یعنی غالب اولمق ومغلوب اولمق دكشیلك اولان شیدر ومسلمانلره شهادت درجه سی ایرشدرمك منظور ایدی ومؤمنلر منافقلردن تمیز اولمق مؤمنلره تربیت ایلك منظور ایدی اشبو اجلدن مؤمنلره شوقدر مغلوبیت حاصل اولدی یوخسه كافرلردن الله راضی دكلدر (أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ) ت ایا ظن ایدرمیسكز كه كیره سكز جنته وحالا تمیز ایتمامش اوله الله اول كمسنه لریكه جهاد ایتدیلر سزدن و آندن اول كه آیرمیه صبر ایدنلری * احد غوغاسندن فرار ایدنلره خطاب ایدوب بیورركه غوغادن قاچدیكز ودین یولنده پیغمبر ایله مشقته صبر ایتمدیكز بو یله ایكن جنته كیرمك استرسكز عمل ایتمدن مزد طلب ایدرسكز بو ایسه عقلدن ایراقدر (وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ) ت وتحقیق آرزو ایتدیكز اولومی (یعنی شهید اولمغی) ایرشمزدن اول غوغایه پس البته كوردیكز آنی وسزلر نظر ایدردیكز ا كا (وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ) ت ودكلدر محمد لكن پیغمبردر البته كچدی اندن ایلرو پیغمبرلر (أَفَإِنْ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ) ت ایا اكر كندو باشنه اولسه یا اولدریله دونرمیسكز كندو طبانكز اوزرینه * یعنی مرتد اولورمیسكز (وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقِبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا) ت وبر كمسنه دونرسه كندو طبانی اوزرینه پس البته هیچ زیان ایرشدرمز الله سبحانه یه (وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ) ت وثواب ویره الله شكر ایدنلره * ف اشبو احد غوغاسنده كامل مسلمانلرك بعضسی دخی كیرو دوندیلر اشبو سببدنكه كافرلك بریسی كندو كروهلرینك ارهسنده چاغردیكه بن محمدی شهید اولدیردم كلدم واول حضرت یاره لنوب یارهسندن قان چوق كیتمك سببیله بدنته ضعف كلوب برخندكه دوشوب قالمشلر ایدی وقتا كه اصحابلر دخی كندویی كورمدیلر اول سوزی یقین ایتدیلر چقانكه اول حضرت هوشیار اولدی یاتدهبولنان مسلمانلری بغشدیروب ینه غوغایه باشلدی اول وقتده كافرلر دونوب كیتدیلر پس الله سبحانه بیوردیكه پیغمبر وفات ایتسون ویا ایتمسون دین الاهكدیندر آنك اوزرینه ثابت اولكز وهم بو آیتده اشارت واردركه شو حضرتك وفاتندنصكره بعض كمسنه مرتد اولورلر واول كمسنه لر كه دین اوزرینه ثابت اولورلر انلر ایچون بیوك اجر واردر بو یله اولدیكه حضرتك وفاتندن صكره چوق كمسنه لر مرتد اولدیلر حضرت صدیق اكبر آنلرك بعضسنی قتل ایدوب وبعضسی ینه

مسلمان قیلدیلر (وما كان لنفس ان تموت الا باذن الله كتابا مؤجلا) ت ویوقدر هیچ بر
كسنه ایچون كه اوله مكر اللهك اراده سیله یازلمشدر وقت معینله مقیددر (ومن یرد ثواب
الدنیا نؤته منها ومن یرد ثواب الآخرة نؤته منها وسنجزی الشاكرین) ت وهر كسنه
دیلرسه دنیانك جزاسنی ویررز اكا دنیاجزاسندن وهر كسنه دیلرسه آخرتك جزاسنی
ویررز اكا آخرت جزاسندن ویقیندركه كوزل جزا ویره لم شكر ایدنلره * ف یعنی اول
كسنه لره كه اشبو دین اوزره ثابت اوله لر انلر دینی بولورلر دنیایی دخی بولورلر (وكأین
من نبی قاتل معه ربیون كثیر فما وهنوا لما اصابهم فی سبیل الله وما ضعفوا وما استكانوا
والله یحب الصابرین) ت وچوق پیغمبرلر كه غوغا ایتدیلر (كفار ایله) انلك ایله برابر الله یه
طاعت ایدن چوق كسنه لر پس كوشكلك ایتمدیلر انلره ایریشن مصیبت سببیله اللهك یولنده
وضعیفلك ایتمدیلر وبیچاره لك كوسترمدیلر والله سور صبر ایدیجیلری (وما كان قولهم
الا ان قالوا ربنا اغفر لنا ذنوبنا واسرافنا فی امرنا وثبت اقدامنا وانصرنا علی القوم
الكافرین) ت ودكل ایدی (الله یه طاپان) كسنه لرك سوزی آندن غیری كه دیدیلر ای بزم ربمز
یارلغه بزم كناهلریمزی وحددن كچمكمزی كندو ایشلریمزده ومحكم قیل ایاقلریمزی (كفار
ایله غوغا ایتدیكمز وقتلرده) ویاردم ایت بزه كافرلر اولان كروهلر اوزرینه (فآتاهم
الله ثواب الدنیا وحسن ثواب الآخرة والله یحب المحسنین) ت پس ویردی آنلره الله
كوزل جزا دنیاده وكوزل جزایی آخرتده والله سور ایو ایشلیلری (یا ایها الذین آمنوا
ان تطیعوا الذین كفروا یردوكم علی اعقابكم فتنقلبوا خاسرین) ت ای مؤمنلر
اكر طاعت ایتسه كز كافرلره كیرو دوندررلر سزی كندو طبانكز اوزرینه (یعنی سزی
دینلرینه دوندروب مرتد ایدرلر) پس اولورسكز زیان ایشلیلر * ف احد غزاسنده مؤمنلرك
كوكللری كه قیرلدی كافرلر ومنافقلر وقتی بولوب بعضی الزامه قالقشدیلر وبعضلر
دوستلق صورتنده مؤمنلره نصیحت ایتمكه باشلدیلر تا بردخی كافرلر ایله غوغا ایتمیه لر الله
سبحانه آكاه ایدركه دشمنلرك الداتمسنی ایشتمیكز (بل الله مولاكم وهو خیر الناصرین)
ت بلكه الله سزه كوملك ایدیجیدر والله یاردم ایدنلرك زیاده كوزلیدر (سنلقی فی قلوب الذین
كفروا الرعب بما اشركوا بالله ما لم ینزل به سلطانا ومأواهم النار وبئس مثوی الظالمین)
ت آتارز كافرلرك قلبلرینه ناصردلكی وقورقویی اول سببدنكه شریك قوشدیلر الله

سبحانه يه بر شيئی كه نازل قيلمدی الله اول شی ايچون هيچ بر دليل و آنلرك يرلری جهنمدر و نه كوتی طوره جق يردر ظالملره * ف يعنی كافرلر الله سبحانه نك شريكلری يدر و شريكك
كوكلرنده قورقو بولنور اشبو سببدن الله سبحانه آنلرك قلبلرينه قورقو آتار (وَلَقَدْ
صَدَقَكُمُ اللّٰهُ وَعْدَهُ اِذْ تَحُسُّونَهُمْ بِاِذْنِهِ حَتّٰى اِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِى الْاَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ
مَا اَرٰيكُمْ مَا تُحِبُّونَ) ت وتحقيق طوغرو قيلدی سزلك حقكزده الله كندو وعده سنی
اول وقتده كه اولدرديكز آنلری (يعنی كافرلری) اللهك امريله اول وقته دكين كه قورقاق
ايتديكز و نزاع ايتديكز كندو ايشكزده و امره مخالفت ايتديكز آندن صكره كوستردی سزه
سوديككز شيئی (مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْاٰخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ
وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ وَاللّٰهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ) ت سزدن بعض كسنه وار ايديكه ديلردی
دنيايی و ينه سزدن بعض كسنه وار ايديكه ديلردی آخرتی صكره كيرو دوندردی سزی انلردن
(يعنی قاچديكز) تا كه صنيه سزی و البته كچدی و عفو ايتدی سزدن و الله رحمت صاحبيدر
مؤمنلره اوزرينه * ف يعنی اول مسلمانلره غلبه لك وار ايدی كافرلری قتل ايتديلر و كافرلری
قاچرديلر و فتح علامتی كورينور ايدی و اصحابك بعضسی مال غنيمت المغيچون خوشلقده
ايديلر و بعضسی اسلامك غلبه سيچون شاد ايديلر وقتا كه مسلمانلردن پيغمبرك حكمسزلكی
اولدی قضيه برعكس اولدی و اشبو حكمسزلكدن بريسی شو ايديكه اول حضرت اوق
آتيجيلرده ماهر اولنلردن اللی كيشی يی برطاغك چقوربولنده طورديردی عسكری بكلمكيچون
وقتا كه اول اوق آتان كسنه لر اسلامك غالب اولمسنی كورديلر اول يردن چيقوب كيتمكه
وقتده برابر اولوب غنيمت مالی آلمغی ايستديلر بعضی كسنه لر آنلری منع ايتديلر اما آنلر
ايشتمديلر اول يرده فقط اون كيشی قالدی و كافرلر آنلرك كيتديكنی كورنجه ارقه لرندن
صره يوريش ايتديلر و ايكنجی سبب شودر كه وقتا كه كافرلر قاچمغه باشلديلر مسلمانلر آنلرك
ارقه سی صره مسارعت ايتدكلرنده اول حضرت ندا ايتديلر كه كافرلرك ورا سنه دوشميكز
بنم جانبمه كلكز وقتا كه اول جانبده غنيمتی كورديلر دوندديلر شو حكمسزلكی ايتدكلری
سببيله شكست اولديلر (اِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُنَ عَلٰى اَحَدٍ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِى اُخْرٰيكُمْ فَاَثَابَكُمْ
غَمًّا بِغَمٍّ لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا اَصَابَكُمْ وَاللّٰهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ) ت اول وقتكه ايراق
دوشديكز قاچمقلقده يوز چويروب باقديكز هيچ بر كسنه طرفنه و پيغمبر چاغردی
سزی بر جماعتك ايچنده كه سزلك ارقه كز طرفنده ايديلر پس جزا ويردی سزه غم اوزرينه
غمله اشبو نصيحت ويرمك ايچوندر كه تا غمناك اولميه سكز اول شی اوزرينه كه اللركزدن
كچدی و اول شی اوزرينه كه ايرشدی سزه و الله خبردار در عمل ايتديككز ايشلره * ف يعنی

سزلر رسول اللهك قلبنى صندردیكز آنك بدلنده سزه صقنلق حاصل اولدى تا بردخى غاصى
اولوب بر بلایه دخى اوغرامیه سكز (ثُمَّ اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ اَمَنَةً نُعَاسًا يَغْشٰى طَٓائِفَةً
مِنْكُمْ وَطَٓائِفَةٌ قَدْ اَهَمَّتْهُمْ اَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللّٰهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ) ت صكره ایندردى
سزلك اوزریكزه غمدنصكره بر امینلك اولان اویقویى كه اشبو اویقو اوغندردى بر قاچ
آدملرى سزدن و بشقه بر كروه وار ایدى كه غملنجى یصه مشیدى آنلرى كندولرینك فكرى
كمان ایدرلر ایدى الله سبحانه یه جاهلیتك حقسز ظننى یعنى منافقلر محمد علیه السلامك ایشى
باشه چیقمز و تمام اولمازدیو ظن ایدرلردى (يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْاَمْرِ مِنْ شَيْءٍ) ت دیرلر ایدى
ایاوار میدر بزم ایچون اشبو ایشدن برشى * یعنى اشبو ایشده بزم اختیار مز یوقدر بزم
تدبیر مزله عمل ایتمزلر (قُلْ اِنَّ الْاَمْرَ كُلَّهُ لِلّٰهِ) ت دیكل البته ایشلر هپسى الله ایچوندر
(يُخْفُونَ فِي اَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ) ت كیزلو طوترلر كندو قلبلرنده سكا آشكاره ایتمدكلرى
شيئ (يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْاَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هٰهُنَا) ت دیرلر اكر اولسیدى بزم ایچون اشبو
ایشدن برشى اولدیرلمز ایدك بو راده (قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ
اِلٰى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللّٰهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ)
دیكل اكر اولسیدیكز كندو اویكزده البته طشره كلورلر ایدى اول آدملر كه مقدر اولمش
آنلر اوزرینه اولدیرلمك كندولرى اوله جك یرلرینك جانبنه (یعنى اشبو غوغاده صقنلق
وقتل اولنمق اللهك علمنده مقدر ایدى) و تا صنه یه الله اول شیئى كه سزلك یوركلرزده وار ایدى
و كامل عیار ایلیه اول برشیئى كه سزلك قلبلر كزده وار در و الله بیلیجیدر سینه لرده اولان شیئى
* ف اشبو شكست اولمقده اول كمسنه لر كه شهید اولملرى مقدر ایدى شهید اولدیلر
و اول كمسنه لر كه غوغادن كیرودونمه لرى مقدر ایدى قاچدیلر و اول كمسنه لر كه
غوغا صیداتنده قالدیلر آنلر اوزرینه اویقو غالب اولدى اشبو سببدن قورقو و حیرانلق
زائل اولدى و بر غشیان كه اول حضرته عارض ایدى شوهم زائل اولدقده مسلمانلر اول
حضرتك حضورینه جمع اولوب غوغایه شروع ایتدیلر و ایمانلرى ضعیف اولنلرى
دیدیلر كه بزم المزده هیچ برشى یوقدر اشبو كلامك ظاهر اولان معناسى احتمال ایدر كه یعنى
بزم یومغلوب یتمزدنصكره بزم ایشمز قالمدى جملهسى خراب اولدى یاخود معناسى شودر كه
اول شیئى كه الله سبحانه دیلدى بیوردى بزده نه اختیار وار امانیتلرنده مرادلرى شو ایدیكه
بزم مشورتمزى دیكلمیوب مدینه دن طشره چیقدیلر آنكیچون بو قدر آدملر هلاك اولدى
الله سبحانه اشبو ایكى معنانك ردنده ارشاد ایلدیكه اشبو مسلمانلرك مغلوب اولمسنك حكمتى
اولدر كه صادق ایمانلر منافقلردن تمییز اولنه ایمانلرنده صادق اولدقلرندن (اِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا

مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ اِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللّٰهُ عَنْهُمْ اِنَّ اللّٰهَ
غَفُورٌ حَلِيمٌ) ت تحقیق اول کسنه‌لر که سزدن یوز چویردیلر اول کونده که ایکی کروه
بر برینه اوغراشدیلر (یعنی مسلمانلر ایله کافرلر) همان انلری سورچدردی شیطان کسب
ایتدکلری بعض شیئک شومنی سببیله و عفو ایتدی الله آنلردن تحقیق الله یارلغیجیدر
یواشلق ایدیجیدر * ف اشبو رادن معلوم اولدیکه اول کسنه‌لر که غوغادن کیرو قالدیلر
او زلرینه کناه قالدی (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِاِخْوَانِهِمْ اِذَا
ضَرَبُوا فِي الْاَرْضِ اَوْ كَانُوا غُزًّى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللّٰهُ ذٰلِكَ حَسْرَةً فِي
قُلُوبِهِمْ) ت ای مؤمنلر اولمکز اول کسنه‌لر کبیکه کافر اولدیلر و دیدیلر کندو
قرنداشلرینک حقنده اول وقتده که سفر ایدرلر یرده یاخود بولندیلر غزالرده اکر اولسه‌یدی
آنلر بزم یانمزده اولمزلر ایدی و اولدیرلمزلر ایدی تا که یصه یه الله اشبو سوزلرینی تاسف ایتمک
انلرک قلبلرنده (وَاللّٰهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت والله دیرلدر و اولدیرر و الله
ایشلدیککز ایشلری کوریجیدر (وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ
مِمَّا يَجْمَعُونَ) ت و اکر اولدیرلمش اوله‌سکز اللهک یولنده یاخود اولمش اوله‌سکز البته یارلغمق
الله جانبندن و بغشلامق زیاده کوزلدر اول نسنه‌دن که (یعنی اول حیاتدنکه آنده دنیا منافعنی)
جمع ایدرلر (وَلَئِنْ مُتُّمْ اَوْ قُتِلْتُمْ لَاِلَى اللّٰهِ تُحْشَرُونَ) ت و اکر اوله‌سکز و یاخود اولدیرلمش اوله‌سکز
البته اللهک جانبنه قالدرلمش اوله‌سکز * ف یعنی بر کسنه بر خیرلو ایشه اقدام ایدوب آنده
اولسه و یا اولدیرلسه آنک اوزرینه تاسف ایتمه‌لر زیرا که الله سبحانه نک تقدیرینه انکار
ایتمکدر و آخرت فائده سندن کوز یومق و دنیایی سومک ایسه کافرلرک خصلتندندر (فَبِمَا
رَحْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ
لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْاَمْرِ فَاِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ) ت پس اسرکمک
سببیله اللهدن یومشقلق ایتدک کندولره (یعنی احد غزاسنده قچانلره) و اکر اولسک کوفی
خویلی قلبی قتی طاغلورلردی سنک اطرافکدن پس کچ انلرک قصورلرندن و یارلغنقلق دیله آنلر
ایچون (وانلرک خاطرلرینی خوش ایتمک ایچون) مشاوره ایت انلر ایله غوغا امرنده پس
قچانکه قصد یکی محکم ایتدک تاپشور امریکی الله اوزرینه تحقیق الله سور
تاپشورانلری * ف احتمال ایدرکه اول حضرت علیه السلامک کوکلی مسلمانلردن

ناخوش اولمش اوله وديلمش اوله كه بردخی آنلرايله مشاوره ايتمسون اشبو اجلدن الله سبحانه امر ايلديكه اول مشاوره ايتمسكى كوزلدروقتا كه مشاوره ايله برامركه قرار بولدی بردخی آندن واز كچلز (انْ يَنْصُرْكُمُ اللّٰهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَاِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِی يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهٖ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ) ت اكر ياردم ايتسه سزه الله پس هيچ بركسنه غالب دكلدر سزلك اوزركزه واكر نصرت ويرميوب ذليل براقسه سزی پس كيمدركه ياردم ايده سزه آندنصكره والله اوزرينه تا ايشوره مسلمانلر (وَمَا كَانَ لِنَبِیٍّ اَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَاْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) ت والبته خيانت ايتمك نبی دن اولمز وهركسنه كه خيانت ايتسه كتوررخيانت ايتديكی شيئی قيامت كوننده (يعنی باشی اوزرينه كتوروب) صكره تمام ويرلمش اولورهر برآدمه جزا واشيلك جزاسيكه ايشلدی وآنلرظلم اولنمش اولمزلر * ف مترجم دير كه وقتا كه اول حضرت عليه السلام كه غنيمت مالنده متصرف اولدی اشبو آيت نازل اولديكه بركسنه اول حضرتك حقنده خيانت كمان ايتمسون * ف اشبو آيتدن مراد يا مسلمانلرك قلبنی الوب آنلری خوشحال ايتمكدر تا كمان ايتميه لركه اول حضرت عليه السلام ظاهرده بزدن عفو ايتديسه ده باطن جانبنده ايتمش واولوركه بشقه وقتده انك عوضنی بزلردن الىسر درشويله ايش انبيانك شيوه سی دكلدركه ظاهرده بشقه جه وباطنده بشقه جه اوله لرو ينه مسلمانلره بيلديرركه حضرت صلى الله عليه وسلم اوزره كمان ايتمسونلركه مال غنيمتی كيزليه واحتمال ايدركه بونی شو جهتله بيورديكه اول اوقآتانلر غاری ترك ايدوب غنيمت ايچون كلديلر اكر كلمزلر ايسه اول حضرت آنلره حصه ويرمز وياخود مال غنيمتدن برشی كيزلرلر ديو كلمش اوله لر وديرلركه بدرغوغاسنده غنيمت مالندن برشی غائب اولدی برآدم سويلديكه اولوركه اولشيئی شو حضرت كندو نفسيچون آليقودی اشبو اوزره بو آيت نازل اولدی (اَفَمَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللّٰهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰيهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ) ت ايا اول كسنه كه كيندی اللهك رضاسنه تابع اولدی اولورمی اول كسنه كبيكه كيرودوندی اللهك غضبنه وآنك منزلی جهنمدرونه كوتويردر جهنم (هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ) ت انلرنيجه درجه لراوزرينه در اللهك ياننده والله كوريجيدر اول شيئی كه آنلر ايشلرلر * ف يعنی پيغمبر وجميع آدملر برابرد كللردنيا مالنه طمع ايتمك انبيادن اولمز (لَقَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ اِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ اَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهٖ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ

وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت البته چوق چوق نعمت ویردی الله
مؤمنلره شول وقتده کوندردی انلرغه اراسنده بر پیغمبری کندو قومندن اوقور آنلره اوز رینه
اللهك نشانه لرینی وآرتدیرر آنلری واوکرده‌ر آنلره کتابی وعلمی وتحقیق انلر بوندن اول آشکاره
یولشاشورمقده ایدیلر (أَوَلَمَّا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ
عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت وقتا که (اشبو احد کوننده) ایرشدکده سزه بر
مصیبت که سز ایرشدرمش ایدیکز آنك ایکی قاتنی بدر کوننده دیدیکز نه یردن کلدی بزه اشبو
مصیبت دیکل که سزلك نفسلر کزلك یاننده ندر (که امره مخالفت ایتدیککزلك جزاسیدر)
البته الله هر برشی اوزرینه قادردر * ف یعنی سزلر بدر غزاسنده کافرلردن یتمش
کسنه یی اولدردیکز و یتمشنی دخی اسیر ایتدیکز وشو احد غزاسنده سزلردن یتمش آدمی شهید
اولدقده نیچون طارغین اولورسکز واشبو مغلوبیت ایسه کندو قصورکزدندر زیرا که پیغمبرلك
امرن دیکلمیوب مرکزی ترك ایدوب غوغایه حاضر اولدیکز یا اول سببدندر که بدر اسیرلرینی
اولدیرمیوب مال آلوب خلاص ایتدیککز و پیغمبر علیه السلام خبر ویرمش ایدیکه
اکر بو اسیرلری اولدرمیوب فدا آلوب براقورسه کز سزدن یتمش کسنه‌لر شهید اوله جقدر
مردملر ایسه بو کلامی قبول ایتمیوب فدا آلوب اسیرلرینی براقدیلر (وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى
الْجَمْعَانِ فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ) ت واول شیکه ایرشدی سزه ایکی کروهك بری برینه
هجوم ایتمسی کوننده اللهك اراده سیله ایدیکه تا تمییز ایده مؤمنلری منافقلردن (وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ
نَافَقُوا) ت وتمییز ایده اول برکسنه‌لری که منافق اولدیلر (وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أَوِ ادْفَعُوا) ت ودینلدی آنلره کلکز غوغا ایدیکز اللهك یولنده یاخود کافرلری بلده کزدن
دفع ایدیککز (قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَاتَّبَعْنَاكُمْ) ت دیدیلر اکر بیلسه ایدك غوغا ایتمکی (یعنی
غوغانی مصلحت کورسیدك) البته تابع اولوردق سزه (هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ
لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ) ت بونلر کفره اول
کونده زیاده یقین ایدیلر کندولرینه نسبةً ایمان جانبنه (یعنی اهل کفره یقین اولملری اهل
ایمانه یقین اولملرندن زیاده ایدی) دیرلر کندو آغزلریله اول شیئی که یوغیدی آنلرلك قلبلرنده الله
بیلیجیدر کیزلدکلری شیئی * ف معلوم اوله که اشبو منافقلرلك کلامیدر که ظاهرده نفاق
سببلی اوتره سویلدیلر اکر غوغانی بیلسیدك سزکله برابر غوغایه حاضر اولوردق

ویاخود دیدیلر که بز غوغا سیاستلو بندن خبردار دکلز وقلبلرنده مسلمانلره طعن ایتدیلر که
بزم مشورتمزی ایتمیوب واردیلر و بو منافقلره معلوم دکلدرکه اشبو سوزلری سببندن ایماندن
ایراق اولوب کفره یقین اولدیلر (الذین قالوا لاخوانهم وقعدوا لو اطاعونا ما قتلوا) ت
اول کمسنه‌لر که ... بزه اطاعت ایتمش اولسه‌لر ایدی دیدیلر کندو قرنداشلرینک حقنده
اکر بزم سوزمزی طوتسه‌لر ایدیلر اولدیرلمزلر ایدی (قل فادرؤا عن انفسکم الموت
ان کنتم صادقین) ت دیکه دفع ایدیکز کندو نفسلریکزدن اولومی اکر طوغرو دیر ایسه‌کز
(ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون) ت واولی ظن
ایتمکز اول کمسنه‌لرکه اولدیرلدیلر اللهک یولنده بلکه دیریدرلر کندو ربلرینک یاننده
رزق ویریلش اولورلر (فرحین بما آتاهم الله من فضله ویستبشرون بالذین لم یلحقوا بهم
من خلفهم الا خوف علیهم ولا هم یحزنون) ت شاد اندرلر اول شیدن که ویردی آنلره الله
کندو احساننده و خوشنوقت اولورلر اول کمسنه‌لر ایله که یتشمه‌مشلر آنلرک آرقه‌سندن (یعنی
غوغاده قتل اولنمیوب باقی قلان قرنداشلرینک حاللرندن مژده‌لنورلر و مسرور اولورلر که)
اصلا قورقو یوقدر آنلره ... و دکللر آنلر غمکنجی (یستبشرون بنعمة من الله وفضل وان
الله لا یضیع اجر المؤمنین) ت و شادلق کوزل اولور الله جانبندن اولان نعمتله و آنک احسانیله
و اول شیله که الله ضایع قلمز مؤمنلرک ثوابنی * ف شهیدلر ایچون اولدقدنصکره بر نوع حیات
واردر که سائرلر اول حیاتی بیلمزلر شهیدلره اشبو حالده کوزلجه یمک و ایچمک و عیش
وعشرتلری کمال و جهی اوزرینه حاصلدر و سائر مؤمنلری جنته داخل اولدقدنصکره بو یله
اولور (الذین استجابوا لله والرسول من بعد ما اصابهم القرح للذین احسنوا منهم واتقوا
اجر عظیم) ت اول کمسنه‌لرکه قبول ایتدیلر اللهک امرینی و رسولنک بیوردیغنی
یاره‌لندقدنصکره بو ایش ایشلیانلر ایچون اشبو کروهدن و اللهدن قورقانلر ایچون بیوک مزد
واردر * ف احد غوغاسندنصکره مسلمانلر و کافرلر بری برلریله عهد باغلدیلر که کله‌جک ییلده بدر
چارسوسنده جنک اوله دیدیلر تا که بدر چارسوسنک وقتی کلدی کافرلر بر آدمی کوندردیلر
تا که کندولرینک چوقلغنی مسلمانلره بیان ایدوب آنلری توقفده براقه‌لر حال بو یله ایکن مسلمانلر
رسول علیه السلام ایله برابر بدر چارسوسنه چیقوب آلقو و صاتقو یه مشغول اولوب زیاده
ربح و کاره نائل اولدیلر و کافرلردن هیچ بر کمسنه آنلره تعرض ایتمدیلر اشبو غزایه بدر صغری
دیرلر الله سبحانه ایلرلک مدحنده اشبو آیتی نازل قیلدی * ف نقلدر که احد غوغاسی بتورلدی

ابوسفيان كه كافرلرك بلوكى اوزره بيوك ايدى ديديكه كلهجك يلده بدره قاشنده غوغا اوله جقدر وحضرت پيغمبردخى قبول بيوردى وقتا كه كلهجك يل كلدى اول حضرت مردملره بيورديكه واريكز غوغايه كيدهلم شو وقت اول كمسنهلر كه رفاقت ايتديلر وغوغايه آماده اولديلر آنلره شو اشارت واردر كه شكست اولندقدنصكره بنه شو جراتى ايتديلر (الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ) ت اول كمسنهلر كه ديدى آنلره آدملر كه البته كافرلر عسكر جمع ايتديلر سزك ايچون پس قورقك شو عسكردن پس زياده قلدى اشبو سوز آنلرك ايمانلرينى وديديلر بسدر بزه الله وكوزل ايش يصمه يجيدر * ف ابوسفيان ديلديكه حضرت پيغمبر اكروعده اوزره كلمزسه الزام مسلمانلر جانبنده قالور كه غوغادن قورقديلر ديو صكره بركمسنهيه كه مدينهيه كيدر ايدى بر آز پاره ويرديكه مدينهده واروب شويله خبر سويلهسون تا مسلمانلر قورقهلر وغوغايه كلميهلر اول كمسنه ايسه مدينهيه كلوب سويلهكه باشلديكه مكه اهلى بر بيوك جمعيت وعسكر جمع ايتديلر سزلره انلر ايله غوغا ايتمك اولدقجه دكلدر والله سبحانه مسلمانلره استقلال بيوردى مسلمانلر ايسه شويله ديديكه بسدر بزه الله آندنصكره بدر مقامنه واروب آلش ويرش ايدوب كار وفائده آلوب دونوب كلديلر كه جمله آيتلرده شويله بيان واردر (فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَمْ يَمْسَسْهُمْ سُوءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ) ت پس كيرو دونديلر مسلمانلر اللهك جانبندن اولان نعمتله وآنك احسانيله ايرشمدى آنلره بر كوتلك وتابع اولديلر اللهك رضاسنه والله بيوك احسان صاحبيدر (إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت همان اشبو خبرى ويرن شيطاندر قورقيدر كندو احبابلرينى (يعنى ايمانى ضعيف اولانلرى) پس سز اى مسلمانلر قورقيك كافرلردن وقورقك بندن اكر مؤمن ايسه كز * ف يعنى اول كمسنه كه خبر كتوردى شو كمسنهيه شيطان تعليم ايتمش ايدى (وَلَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا) ت وغملندرمسونلر سنى اى محمد اول كمسنهلر كه چابك لك ايدر كفرده يارديم ايتمكده البته آنلر اصلا ضرر ايرشدرمزلر الله تعالىيه (يعنى آنك دينه) هيچ برشيئى (يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حَظًّا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت ديلر الله سبحانه كه ويرميه آنلره هيچ بر نصيب آخرتده وآنلر ايچوندر بيوك عذاب * ف يعنى منافقلر وقتا كه مسلمانلرك اراسنده كلوب اوتورديلر كفر سوزلرى سويلهمكه باشلديلر (إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْكُفْرَ

بالایمان لن یضروا الله شیئا ولهم عذاب الیم) ت تحقیق اول کسنه لرکه آلدیلر یعنی اختیار ایتدیلر کافرلکی ایمان بدلنده البته ضرر ویرمزلر الله تعالی یه هیچ برشیئی وآنلر ایچوندر دردویریجی عذاب (ولا یحسبن الذین کفروا انما نملی لهم خیر لانفسهم) ت والبته کمان ایتمسونلر کافرلرکه بزم مهلت ویرمکمز آنلره اییدر آنلرك حقنده (انما نملی لهم لیزدادوا اثما ولهم عذاب مهین) ت همان مهلت ویرزآنلره تا که زیاده اوله‌لر کناهکارلقده وآنلر ایچوندر ذلیل قلیجی عذاب (ما کان الله لیذر المؤمنین علی ما انتم علیه حتی یمیز الخبیث من الطیب) ت هرکز براقمز الله مسلمانلری اول برشی اوزرینه که سز آنك اوزرینه‌سکز (یعنی ای منافقلر مؤمنلری کیزلوده طعن وظاهرده استهزا ایدراولدیغکز حال ایله سزی براقمز) تا که آیره بیلدی پاکی کیزه‌دن (وما کان الله لیطلعکم علی الغیب ولکن الله یجتبی من رسله من یشاء فآمنوا بالله ورسله وان تؤمنوا وتتقوا فلکم اجر عظیم) ت وهرکز خبردار قیلمز الله سزلری غائب اولان شی اوزرینه لیکن الله سچر کندو پیغمبرلرندن اول کسنه یی که دیلر (یعنی پیغمبرلردن دیلدیکی کسنه لره بعض غایبلری بیلدیرر) پس ایمان کتوریکز الله سبحانه یه وآنك پیغمبرلرینه وا کر ایمان کتوریسه کز وصاقنسه کز سزکچون اولور بیوك مزد * ف یعنی حق تعالی مؤمنلری منافقلردن سچر وتمییز ایدر وغیبك خبرینی هیچ برکسنه یه ایرشدرمز مکر رسوللره (ولا یحسبن الذین یبخلون بما آتاهم الله من فضله هو خیرا لهم بل هو شر لهم سیطوقون ما بخلوا به یوم القیامة ولله میراث السموات والارض والله بما تعملون خبیر) ت ولایقدر که کمان ایتمیه‌لر اول کسنه لرکه بخیللك ایدرلر اول شیله که ویردی آنلره الله کندو احسانندن شو بخیللکی کندی ایچون ایو بلکه اول بخیللك کوتودر آنلر ایچون یقیندر که طوق شکلنده چکرلمش اوله آنلره اول شی که بخل ایتدیلر آنکله قیامت کوننده الله ایچوندر کوکلرك کیروقودقلری وبرلك کیروقودیغی والله اول شیکه ایشلرسکز خبرداردر اکا * ف هرکسنه که زکات ویرمسه مالی قیامت کوننده یلان واژدرها صورتنده اولوب بوغازینه طوق کبی چکوریلور والله وارثدر جمله سنه یعنی آخر سزلر اولیسرسکز وهب مالکریکز باقی قاله جقدر اکر سز کندو الکریکز ایله ویرسه کز ثواب حاصل ایدرسکز (لقد سمع الله قول الذین قالوا ان الله فقیر ونحن اغنیاء سنکتب ما قالوا وقتلهم الانبیاء بغیر حق

وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ) ت تحقيق ايشتدى الله اول كسنه لرنڭ سوزينى كه ديديلر الله
فقيردر وبزلر زنكينمز (يعنى جهانكه يهودلر اقرضوا الله آيتنى ايشتديلر ديديلر كه بزلر زنكينمز
والله فقيردر والله اعلم) يازورزديدكلرى شيئى وينه يازورزانلرنڭ اولديردكلرينى پيغمبرلرى
حقسزيره وديرز طاديكز ياندرجى اولان عذابى (ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ) ت اشبو عذاب اول عمل سببيله دركه ايلرو كوندردى سزلڭ اللريكز واول
سببله دركه الله قوللرينه ظلم ايديجى دكل (الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهِدَ إِلَيْنَا أَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ
يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذِي قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ) ت اول كسنه لركه ديديلر البته الله حكم كوندردى بزم جانبمزه كه ايمان كتورميه لم
هيچ بر پيغمبره حتى كتوره نجه بر قربان كه آنى يسه اود (يعنى غيبدن بر اود ظهور وايدوب
قربان اولان شيئى قاووب كتوره) ديكل تحقيق كتوردى لرسزه پيغمبرلر بندن اول آيدين
اولان معجزه لرى وديديككز قربانى پس نيچون اولديرديكز آنلرى اكر طوغروايسه كز ءف
يعنى نچن رسوللردن شو معجزه اولمش كه برشيئى اللهه نياز يله قويسه ايديلركوكدن
اوداينديريلوب آنى ياندروسه اول شيئڭ قبول اولنديغى معلوم اولوردى جهودلر بهانه
ايتديلركه الله سبحانه دن بزه امر شودركه اكر بركسنه نبوت دعواسى ايدرسه قربان كتوروب
انبو قربانى كوكدن آتش اينوب يرسه اول كسنه نبى دكلدر شمدى يا محمد سندن شو يله معجزه
كورمزايسه سكا ايمان كتورميزديديلر الله تعالى اشبو بهانه لرينى باطل قلوب بيورركه هر بر
پيغمبره آيرو جه معجزه و يرلمشدر لازم دكل كه جمله پيغمبرلره بر معجزه اوله وجهودلرڭ
حيله لرى يلان ايدى (فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ
الْمُنِيرِ) ت پس اكر يلانه نسبت ايتسه لرسنى (ملول ومحزون اولمه كه) يلانه نسبت اولندى پيغمبرلر
كه سندن اول كلوب كتورمشلر ايدى آيدين معجزاتلرى وصحيفه لرى وايدين اولان كتابلرى (كُلُّ
نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ) ت هر بر آدم ولومى طاديجيدر (وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ) ت همان
تمام ويرلمش اولورسكز كندو مزدكزى قيامت كوننده (فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ
فَازَ) ت پس هر كسنه ايراقلشديرلسه جهنمڭ اودندن داخل قلنمش اولسه جنته تحقيق اوكيسه
مرادينه ايرشدى (وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ) ت ودكلدر دنيا تنديريلكى مكر آلداديجى
متاعدر (لَتُبْلَوُنَّ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ

الذين اشركوا اذى كثيرا) ت البته صنانمش اولورسكز كندو مالكزده و كندو نفسلريكزده
و البته ايشيدرسكز اول كسنه لردنكه كتاب ويرلدى آنلره سزدن اول و مشركلردن چوق باشه
چاغنى (وان تصبروا وتتقوا فان ذلك من عزم الامور) ت واكر صبر ايده سه كز و صاقنسه كز
پس البته اشبو خصلت مقصود اولان ايشلردندر (واذ اخذ الله ميثاق الذين اوتوا الكتاب
لتبيننه للناس ولا تكتمونه فنبذوه وراء ظهورهم واشتروا به ثمنا قليلا فبئس ما يشترون) ت
و ياديكه كتور اول وقتيكه طوتدى الله كتاب ويريلنلردن عهد و پيمانكه البته بيان ايده سكز
كتابى آدملره و كيزلميه سكز آنى (يعنى اول كتابده محمد عليه السلامك خبرن كيزلميه سكز) پس
آنى ويرديلر شو عهدى كندو آرقه لرينك وراسنه و الديلر آنك بدلنده آز بيچق پاره يى پس
كوتو شيدر كه آلورلر آنى (لا تحسبن الذين يفرحون بما اتوا ويحبون ان يحمدوا بما لم
يفعلوا فلا تحسبنهم بمفازة من العذاب ولهم عذاب اليم) ت كمان ايتمه اول كسنه لريكه
شاد اولورلر ايشلدكلرى شى ايله (يعنى محمد السلامك نشانن كيزلدكلريله) وسورلركه اوكلش
اولورلر ايشلمدكلرى شى ايله (اللهك عهدينى يرينه كتورمدكلريله) پس صانمه آنلريكه
عذابدن خلاص اولان يرده درلر و آنلر ايچوندر انجيديجى عذاب * ف جهودلر غلط
مسئله لرى اوكرتديلر ورشوت آلديلر و پيغمبرمز عليه السلامك صفتلرينى كيزلديلر و كندو
كنسه دولريله شادان اولورلرديكه كسنه بزى مؤاخذه ايتمكه قادر دكل و امد ايلديلر كه
آدملر انلرى اوكرلر (يعنى مدح ايدرلر) كه چوق عالملردر و دين اهلندر و حقه طپانلردندر ديو
(ولله ملك السموات والارض والله على كل شئ قدير) ت والله ايچوندر كوكلرك
پادشاهلغى ويرك پادشاهلغى والله هر برشى اوزرينه قادردر (ان فى خلق السموات والارض
واختلاف الليل والنهار لايات لاولى الالباب) ت البته كوكلرى يراتمقده و يرى يراتمقده
و كيجه نك و كوندزك كيدوب كلمسنده نشانه لر واردر عقل صاحبلرى ايچون * ف يعنى
بندن معجزه طلب ايتمكه حاجت يوقدر زيرا كه آنك امر ايتمسى توحيددر و توحيدده دلالت
ايدن نشانه لر عالمك جملسنده ظاهر و آشكاره در (الذين يذكرون الله قياما وقعودا وعلى
جنوبهم ويتفكرون فى خلق السموات والارض ربنا ما خلقت هذا باطلا سبحانك فقنا
عذاب النار) ت اول كسنه لركه ذكر ايدرلر الله سبحانه يى طوردقده واوطوردقده

ویاتدقمه (یعنی هر بر حالارنده) وتامل ایدولر کوکلرنڭ و یرنڭ خلق اولنمسنده دیرلر ای بزم
ربمز خلق ایتمدڭ بونی عبث (یعنی بلیغ اولان تدبیرسز یراتمدڭ) پاکڭ وار در سنکیچون
پس صاقله بزی اودنڭ عذابندن * ف یعنی اشبو عالمی عبث یراتمدی یعنی بو عالمڭ انتهاسی
بشقه بر عالمه در (ربنا انك من تدخل النار فقد اخزيته وما للظالمين من انصار) ت ای بزم
ربمز البته سن هر کسنه‌یی که کتوره سن جهنمه البته رسوا ایتدڭ آنی و بو قدر ظالمر ایچون
هیچ بر یاردم ایدیجی (ربنا اننا سمعنا مناديا ينادي للإيمان ان آمنوا بربكم فآمنا ربنا
فاغفر لنا ذنوبنا وكفر عنا سيئاتنا وتوفنا مع الابرار) ت ای بزم ربمز البته بزلر ایشتدڭ
برندا ایدیجی (بو کسك اوازله) چاغروایمان جانبنه که ایمان کتورڭ کندو ربکزه پس بزلر
ایمان کتوردڭ ای بزم ربمز پس یارلغه بزم گناهلریمزی و ایراق ایت بزدن بزم کوتولکمزی
واولدیر بزی ایو ایشلیلر ایله (ربنا وآتنا ما وعدتنا على رسلك ولا تخزنا يوم القيامة انك لا تخلف
الميعاد) ت ای بزم ربمز وویر کل بزه اول بر شینی که وعده ویردڭ بزه کندو پیغمبرلر کاندلاری
اوزره و رسوا ایتمه بزی قیامت کوننده البته سن وعده که خلاف ایتمزسن (فاستجاب لهم
ربهم انی لا اضيع عمل عامل منكم من ذكر او انثى بعضكم من بعض فالذين هاجروا
واخرجوا من ديارهم واوذوا في سبيلي وقاتلوا وقتلوا لاكفرن عنهم سيئاتهم ولادخلنهم جنات
تجري من تحتها الانهار ثوابا من عند الله والله عنده حسن الثواب) ت پس قبول ایتدی
انلرڭ دعاسنی انلرڭ ربی شویله که بن ضائع قیلام هیچ بر ایشلینڭ ایشنی سزدن ارککدن یا قاریدن
سزڭ بعضکز بعضکزڭ جنسندندر پس اول کسنه‌لر که هجرت ایتدیلر وطنلرندن و چیقارلدیلر
کندو اولرندن و اذیت ویرلدیلر بنم یولمده و غوغا ایتدیلر و اولدیرلدیلر البتسه ایراق ایدرم
آنلردن آنلرڭ برمسنی والبته کتوریرم آنلری جنتلره که آقر آنلرڭ آلتندن ایرمقلر آنلره ثواب
ویرمکله اللهڭ یاننده‌ن والله‌ڭ یاننده در کوزل اولان عوض (لا يغرنك تقلب الذين
كفروا في البلاد) ت کرکدرکه الداتمسون سنی کافرلرڭ کلوب کتمسی (وآنلرڭ تجارت
ایدوب کزکش چکنمسی) شهرلرده (متاع قليل ثم مأواهم جهنم وبئس المهاد) ت اشبو
آزفائده امکدر صکره آنلرڭ منزلی جهنم اولور ونه کوتو یردر جهنم (لكن الذين اتقوا

ربهم لهم جنات تجري من تحتها الانهار خالدين فيها نزلا من عند الله وما عند الله خير
للابرار) ت لیکن اول کسنه لر که قورقدیلر کندو ربلرندن آنلر ایچوندر باغچه لر که آقر آلتندن
ایرمقلر دائم قالورلر آنده تحفه اوله رق اللهك یانندن واولشیکه اللهك یانندهدر زیاده کوزلدر
ایو ایشلیلره (وان من اهل الکتاب لمن یؤمن بالله وما انزل الیکم وما انزل الیهم خاشعین لله
لا یشترون بآیات الله ثمنا قلیلا) ت وتحقیق کتاب اهلندن بعض کسنه لر واردر که ایمان
کتوردیلر الله سبحانه یه واول شیئه که ایندیرلدی سزلرك جانبکزه واول شیئه که ایندیرلدی آنلرك
جانبنه الحق ایدرلر الله تعالی یه آلمزلر اللهك نشانه لرینك عوضنده آز بهایی (اولئك لهم
اجرهم عند ربهم ان الله سریع الحساب) ت اشبو کروه آنلر ایچوندر آنلرك مزدی
ربلری یاننده البته الله چابك حساب ایدیجیدر (یا ایها الذین آمنوا اصبروا وصابروا
ورابطوا واتقوا الله لعلکم تفلحون) ت ای مؤمنلر صبر ایدیکز ومحنت چککز وغوغایه
مهیا اولکز وقورقکز اللهدن تا اوله که قورتله سکز ف یعنی ثابت اولکز دین اوزرینه
ومقابله ده یعنی غوغا ایتمکده وطوریکز کافرلرك قارشولرنده

(سورة النساء مدنية وهي مائة وخمس أوست أوسبع وسبعون آية)

(نساء سوره سی مدینه ده نازل اولمش واشبو سوره یوز یتمش بش و یا آلتی و یایدی آیتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشلیجی اسیرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(یا ایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقکم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما رجالا
کثیرا ونساء واتقوا الله الذی تساءلون به والارحام ان الله کان علیکم رقیبا) ت ای
آدملر صاقنکز کندو ربکزدن که اول یراتدی سزی بر شخصدن ویراتدی اول کسنه دن
کندی قاریسنی وطاغتدی بونلردن چوق ارککلری وچوق قاریلری وصاقنك اول
اللهدن که سؤال ایدرسکز بریبریکزدن آنك آدیله وقورقك رحملری کسمکدن البته الله سزلرك
اوزریکزه حفظ ایدیجی اولور ف یعنی آدمدن حوایی یراتدی صکره ایکسندن جمله آدملری
یراتدی وخبردار اولك خصملرکزدن یعنی کوزلك ایتمکز اقربالریکزه ورحم کسمیکز

واتوا

(وآتوا اليتامى اموالهم ولا تتبدلوا الخبيث بالطيب ولا تأكلوا اموالهم الى اموالكم انه
كان حوبا كبيرا) ت وويريكز بابالرى اولان جوجقلره مالل ريني وبدل قيلمكز ايوسنى
كوتوسيله و ييكز آنلرك مالنى كندو مالكزه قارشديروب البته شو يولك كناهدر * ف
يعنى يتيملرك وليلرينه ووصيلرينه الله سبحانه امر ايديوركه آنلرك مالل رينه خيانت ايتميك
و تبديل ايتمكز زياده احتياط اوزره اولك وقتا نكه عاقل و بالغ اولديلر ماللرينى
كندولرينه تسليم ايدك (وان خفتم الا تقسطوا فى اليتامى فانكحوا ما طاب لكم من النساء
مثنى وثلاث ورباع فان خفتم الا تعدلوا فواحدة او ما ملكت ايمانكم ذلك ادنى
الا تعولوا) ت واكر بيلسه كزكه عدل ايتمكه قادر اولميه جقسكز بابا سى اولمش قزلرك حقنده
پس نكاح ايديكز اوشبوكه خوش كلور سزه بشقه قاريلردن ايكيشر ايكيشر واوچر اوچر
ودردر دردر پس اكر قورقار ايسه كز كه اشبو صورتده دخى عدله قادر اولمزسكز پس نكاح
ايدك برقارى يا فراش جاريه سى طوتنكز اول كسنه يى كه مالك اولديكز اكا اشبو زياده
يقيندر ظلم ايتمككزه (وآتوا النساء صدقاتهن نحلة فان طبن لكم عن شئ منه نفسا فكلوه
هنيئا مريئا) ت ووير يكز قاريلره آنلرك مهرلرينى خوشخو يلقله پس اكر قاريلر خوشلقله
بخش ايلرسه لر سزلك ايچون مهرلك بعضسندن پس ييكز آنى حلال اوله رق صفا ايله * ف جاهليت
زماننده يتيمه اولان قزلرك وليلرى عمه زاده لرى كبى مثلا اشبو قزلرى عقد نكاحه كتوروب
حقلرينى ادا ايتمزلر ايدى الله سبحانه اشبو آيتى نازل بيوردى * ف اكر قورقسه كز كه اى وليلر
يتيمه قزلرى كنديكز نكاح ايتديككز تقديرده عدل ايده ميه سكز ومهرينى ويره ميه سكز
نيچونكه حق طلب ايدن بر كسنه يوقدر وماللرينى كنديلرينه ويرميه سكز سزدن شو مالى
طلب ايدن بولنمديغندن پس اولوقتده بشقه قاريلر چوقدر برقو جه يه حلال اولندى
ايكيشر ايكيشر واوچر اوچر ودردر دردر آندن زياده جمع ايتمك جائز دكلدر زيرا كه اشبو
قدرلك حقنى ادا ايتمك بك مشكلدر واكر اشبو قاريلرك حقنده عدل ايتمكه قادر اولمسه كز
نكاح ايدك والا برقارى كفايت ايدر واكر برقارى اولمز ايسه بر فراش جاريه سن اختيار
ايدك كه كفايت ايدر وهم معلوم اوله كه اكر بر كسنه نك قاريسى متعدد اولورسه آره لرنده
يكده واچمكده وكيمكده وكيجه ياتمده بولنمقده برابرجه عدالت ايتمك واجبدر اكرشويله
ايتمسه قيامت كونتده بريانى اوزره باصه رق حشر اولنور وبنه تقييد بيورديكه قاريلرك
مهرلرين كوكل خوشلغيله ادا ايديكز واكر قاريلر طيب نفسله مهرلرندن قوجه لرينه
برشى باغشلسه لر جائزدر (ولا تؤتوا السفهاء اموالكم التى جعل الله لكم قياما وارزقوهم

فِيهَا وَاكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا) ت وو يرميكز عقلسزلره كندو مالكزنى كه يصه دى
الله آنى سيز اوچون معيشتكزنك استقامتنك سببى ويديريكز آنلره وكيديريكز آنلره
شو مالدن وديكز آنلره ايو سوز * ف يعنى لازمدركه سفهالره اوزرينه حجر قوئله وآنلرنك مالرنكه
همه مسلمانلر منتفع اولور واسطه سيز اولسون يا واسطه ايله اولسون آنلرنك النه ويروب
ضائع ايتمسون * ف يعنى اكر يتيم عقلسز اولسه مالى انك الينه ويرميكز ليكن مصرفى اول
مالدن قيلكز نچانكه بالغ اولسه وعقل حاصل ايتسه اولوقت مالى اكاويريكز وتطيف
خاطرله كوزلچه كوزلچه كلام سويلكز شويله كه اشبو مال سنك مالكدر بزم مالمز دكل
وبزلر سكا خيرخواهلق ايدرز (وَابْتَلُوا الْيَتَامَى حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ
رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا) ت وصنه يكز يتيملرى
(يعنى چوجقلق زمانده) تا اولوقته قدركه ايريشه لر نكاح حدينه (يعنى بالغ اولهلر) پس انلردن
بولسه كز كوزل تدبيرى پس ويرك آنلره مالرينى ويميكز شو مالرى (يعنى آنلرنك كوچكلكى
زمانده) حقسيز يره وچابك بيولك اولورلر قورقوسيله (وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْ
وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ) ت وبركسنه اولسه زنكين پس كركدركه صاقنه (يعنى
اكر يتيمك وليسى ويا وصيسى زنكين اولسه لر يتيمك مالندن هيچ برشى آلميهلر) وبركسنه
فقير اولسه پس يسه كوزل وجهله (فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهِدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَى بِاللَّهِ
حَسِيبًا) ت پس نچانكه ويرسه كز آنلره مالرينى شاهد ديكك آنلر اوزرينه وبسدر الله
حساب كورمكده * ف يعنى يتيمك مالندن كندو مصرفكزه خرج ايتميك اكر محتاج
اولسه كز عملك اجرتى قدرى يتيمك مالندن آلكز ونچانكه بر چوجغك باباسى اولسه يتيمك
مالنى برنيچه مردملرك اوكنده كتورب حسابنى يازوب براماتلو كيشى النه تاپشوره لر
ونچانكه يتيم بالغ اولسه مالنى كندويه ويرسونلر وشاهدلره كوسترسونلر وهرنه قدر يتيمك
مصرفنه صرف اولسه حسابنى بيلديرسونلر (لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا) ت اركككلر
ايچون حصه واردر اول شيدنكه كيرو براقدى باباسى واناسى واقربالرى وقاريلر ايچون
دخى حصه واردر اول شيدنكه كيرو براقديلر آنى باباسى واناسى واقربالرى اول مالدنكه
آز اوله ياخود چوق اوله معين اولان حصه * ف يعنى اركككلر ايچون وقاريلر ايچون مال
متروكده حصه واردر اول مال آز اولسون ويا چوق اولسون واشبو آيت ردر واردر جاهليت
اهلنه زيراكه قاريلره ارث وحصه ويرمزلر ايدى خواه اول قارى چوجق اولسون ياخود

بیولك اولسون ورثه ارکك چوجغه ارث وحصه ویرمزلر ایدی * ف کفره عملرندن ایدیکه قاریلری وارث صایمزلر ایدی ایمدی قاریلره دخی میراث مقرر اولدی (وَاِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ اُولُوا الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا) ت وقچانکه حاضر اوله ارث مالنی قسمت ایتدکلری وقتده اقربالر (یعنی وارث اولمین اقربالر) ویاباسی اولمش چوجقلر وکدالرپس ویریکز آنلره برشی یعنی استحباب طریقله ودییکز آنلره کوزل سوز * یعنی اولینك مالنی ورثه لره تقسیم ایتدیککز وقتده وارث اولمیان اقربالردن ویتیملردن وفقرالردن شو قسمته حاضر اولسه لر آنلره برازشی اکرام ایدك وخاطرلرینه مراعات ایدك دیری دیری سوز سویلیکز واکر چوجقه طاب ایتسه لر عذر بیان ایدك (وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللّٰهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا) ت وکرکدرکه قورقه لر اللهدن اول کسنه لرکه (یتیمه وصی وولی اولورلر) اکرکه کیرو براقسه لر کندولرندن صکره ضعیف اولان اولادلرینی قورقملر اوزرلرینه که ضائع اولورلر (دیو ایمدی اللهدن قورقوب کندو اولادلرینك حالنه قیاس ایله اولادلری مثابه سنده اولان یتیملره کوزل باقسونلرکه صکره کندولردخی اوله جك اولورسه چوجقلرینه باقه لر) پس کرکدرکه صاقنسه لر اللهدن وکرکدرکه یتیملر حقنده دیسه لر محکم سوز * ف یعنی اول کسنه لرکه آنلرك اولادی واردر کالازم اولان اولدرکه اکر وصیت ایده جك اولسه بروجه اوزره ایتلیکه ورثه لره ضرر اولمیه وشو شرع شریفده مالك ثلثیله ویا آندن آزیله مقدردر آندن زیاده جائز دکادر * ف یعنی میتك ارقه سنده اولادی حقلرنده قصورلق ایتمیه لر کندو نفسلرینه قیاس ایده لر نیجه که کندولر وفات ایدوب اولادلری فالدقده نقدر غم وکدر ایدرلرکه بزم اولادیمزك حالی نصل اوله جقدر بز اولدکدنصکره دیو (اِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ اَمْوَالَ الْيَتَامٰى ظُلْمًا اِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا) ت تحقیق اول کسنه لرکه یرلر یتیملركماللرینی حقسیز یره همان یرلر کندو قارنلرنده اودی وکاورلر جهنمه (يُوصِيكُمُ اللّٰهُ فِي اَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْاُنْثَيَيْنِ فَاِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَاِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلِاَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ اِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَاِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ اَبَوَاهُ فَلِاُمِّهِ الثُّلُثُ فَاِنْ كَانَ لَهُ اِخْوَةٌ فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِي بِهَا اَوْ دَيْنٍ اٰبَاؤُكُمْ وَاَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ اَيُّهُمْ اَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةً مِنَ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيمًا

حَكِيمًا) ت حكم ايدر الله كندو اولادلر كزلك حقنده كه اركك ايچون واردر ايكي قارينك
حصه سي قدري پس اگر ميتك اولادلري هپسي قاري اولوب ايكيدن زياده اولسه لر انلر
ايچون واردر ميت كيروقويديغي مالك اوچدن ايكيسي (اگر قزايكي اولسه بنه حصه سي
اوچدن ايكيدر والله اعلم * ف وا گر ذريتي اولسه برقز پس انكيچوندر تركه نك ياريسي
وميتك باباسي وآناسنك هر بريسيچون واردر آلتيدن برحصه اول مالدنكه كيروبراقدي
آني اگر اولسه ميتك ولدي پس اگر اولمسه انكيچون ولدا شبو ميتك وارثي باباسي واناسي
اولديلر پس اناسيچون واردر اوچدن بري (وباقي قلان باباسنكدر) پس اگر اولسه ميتك
قرنداشلري پس ميتك اناسي ايچون واردر آلتيدن برحصه (يعني اركك قرنداش
وقزقرنداش انانك حصه سني ناقص ايدرلر اگرچه كندولري هيچ برشي آلمزلرسه ده واركك
قرنداش و ياقزقرنداش براولسه انانك حصه سي كه اوچدن بريدر ناقص ايده مز والله اعلم)
واشبو تقسيم ايتديكي وصيتي ادا ايتدكدنصكره در يا ديني ادا ايتدكدنصكره در (يعني اگر
وصيت بولنسه اول باول وصيتي ادا ايده لر واگر انجق دين بولنسه اول باول ديني ادا ايده لر والله
اعلم) سزلك بابالر كز و سزلك اوغلانلر كز بيلمزسكز كه آنلرك قنقيسي زياده يقيندر سزه منفعت
ايرشدر مكده حصه معين قلنوبدر الله جانبندن البته الله بيليجيدر ايشلري محكمدر
* ف اشبو آيتده ايكي ميراثلري بيان بيوردي بريسي اولادلك ميراثي ايكنجيسي باباو انانك
واگر اولاد اركك وهم ديشي اولسه لر اركك حصه سي ايكي قات وديشينك حصه سي
برقاتدر يعني اركك پايي اوچدن ايكيدر وديشينك حصه سي اوچدن بردر اگر وارث
برقاري اولسه مال متروكك ياريسي آنكدر اگر قاريلر ايكي و زياده اولسه لر اوچدن ايكي يي
برابرجه تقسيم ايدوب الالر وانانك حقي آلتيدن بردر اگر ميتك اولادي واريسه و ينه
قرنداشدن وقزقرنداشدن بردن زياده بولنسه واگر اولادي بولنمزايسه و ياقرنداش
وياقزقرنداش بولنمزسه انانك حقي ثلثدر وميتك باباسنك حصه سي اگر ميتك اولادي
وارايسه آلتيدن بردر اگر ميتك اولادي بولنمزسه باباسي عصبه اولور وميتك مالي اوّل تجهيز
وتكفينه صرف اولنور اگر برشي باقي قالسه اگر ديني وارايسه اكا صرف اولنور اگر
برشي ارتارايسه وصيتي وارايسه اوچدن بري مثلا وصيته صرف اولنور باقي قلان مالده
وارثلرك حصه لري واردر بو تقسيمده عقلك مدخلي يوقدر شوني الله سبحانه مقرر ايتمش كه
الله جلده دن اعلمدر (وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ اَزْوَاجُكُمْ اِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَاِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ
فَلَكُمُ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِينَ بِهَا اَوْ دَيْنٍ) ت وسزيچون واردر قاريكزلك
كيروبراقديغنك ياريسي اگر اولمسه اشبو قاريلرك ولدي پس اگر اولسه آنلرك ولدي
سزيچون واردر دردندن براولشيدنكه كيروبراقديلر ايتدكلري وصيتي ادا ايتدكدن
صكره وياخود ديني ادا ايتدكدنصكره (وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ اِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ

فَاِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكْتُمْ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا اَوْ دَيْنٍ) ت وقاريلر
ايچون واردر دتدن بر آندنکه سزکيرو براقديکز اکرا ولمسه سزکچون ولد پس اکراولسه
سزکچون ولد پس قاريلر ايچون واردر سکزدن برانکه سزکيرو براقديکز وصيتی ادا ايتدکدن
صکره که بيورمشسکزشو وصيتله ويا خود دينی ادا ايتدکدنصکره * ف بورايه دك الله سبحانه
قوجه نك وقارينك ارثنی بيان بيوردی قارينك مالنده قوجه نك حصه سی یاریدر اکر
قارينك اولادی يوق ايسه واکر اولادی اولورسه بر ابردر بو قوجه دن اولسون وياخود
بشقه قوجه دن اشبو صورتده قوجه نك ارثی درتدن بردر وقارينك قوجه نك مالنده
ارثی درتدن بردر اکرقوجه نك اولادی يوغيسه برابردر اشبو قاريدن اولسون ويابشقه
قاريدن اشبو صورتده اولادی وار ايسه قارينك حقی سکزدن بردر مال نه جنس اولور ايسه
اولسون نقد ويا سلاح وياحلی ويا يير ويا قوناق ويا باغچه وغيرذلك واکر قارينك مهری ادا
اولنمش اولسه دينه داخلدر ارثی آندن عوض اولنز (وَاِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً اَوِ امْرَاَةٌ
وَلَهُ اَخٌ اَوْ اُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُ فَاِنْ كَانُوا اَكْثَرَ مِنْ ذٰلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثُّلُثِ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَا اَوْ دَيْنٍ غَيْرَ مُضَارٍّ وَصِيَّةً مِنَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ) ت واکر اولمش
قوجه که اندن ارث ايسترلر ويا اولمش قاری كلاله اولسه (كلاله اولدرکه باباسی واولادی
اولميه) وانکيچون بر قرنداش واردرو ياخود قزقرنداش واردر (يعنی اناسندن يعنی
اخيافی) پس اندن هر بريسی ايچون واردر آلتيدن بر حصه پس اکر اولسه انلر بردن زياده
پس آنلر بربريله شريکدرلر اوچدن برنده اولنان وصيتی ادا ايتدکدنصکره وياخود
دينی ادا ايتدکدنصکره بر کمسنه يه ضرر اير يشدرمز سزه بن حکم اولنمشدر الله جانبندن والله
بيلجيدرو يواشلق ايديجيدر * ف وصيت اکر ثلثدن آرتق اولسه اعتباری يوق والله اعلم * ف
بوراده قرنداشك وقزقرنداشك ميراثلرينی بيان بيوردی اکر ميتك باباسی يا اوغلی وار ايسه
قرنداش ويا قزقرنداش ايچون هيچ ارث يوقدر اکر باباو يا اوغل يوغيسه او لوقت قرنداشه
وقزقرنداشه ارث واردر قرنداش ويا قزقرنداش اوچ قسم اوزره درلر بريسی اعيانی که بابا
وانادهبربريله شريکدرلر ايکنجيسی علاتی يعنی بابالری براوله وانالری بشقه بشقه اوله
اوچنجيسی اخيافی که انادهشريکدرلر وبابالری آير وآير واوله واخيافی قرنداش وقزقرنداش
ايچون اشبو آيتده بيورديکه بريسنك آلتيدن بر حصه سی واردر يعنی اکر بردن زياده اولسه لر
اوچدن بر حصه لری واردر اشبو وارثده اوغلان وقز برابردر يعنی حصه لری برابر الورلر اولکی
ايکی قسمده اولان قرنداش وقزقرنداش ميتك اولادی مثالی اوزره درلر يعنی اعيانی

قرنداشلرو قزقرنداشلر میتك اولادی كبیدرلر چقان میتك باباسی ویا اوغلی اولمزایسه واعیانی قرنداش و قزقرنداش دخی بولنمزایسه بو صورتده علاتیلره میراث واردر والله تعالی بویله بیوردیكه وصیتك اداایتدكی اولدركه اكر میت بر كمسنه یه نقصان ایرشدرمز ایسه ونقصان ایكی قسم اوزره در بریسی شودركه مالك اوچدن بریسندن زیاده كمسنه یه ویرمك ایچون وصیت ایدوب اولمش اوله پس وصیت مالك اوچدن بریسنده جاری اولور زیاده سنده جاری اولمز ایكنجیسی شودركه بر وارثه كه میراثده كندی حصه سی اله جقدر میت كندی جانبندن رعایت ایدوب شو كمسنه یه ارثك حصه سندن زیاده برشی ویرمك ایچون بیورمش اوله شو وصیت دخی معتبر دكلدر اكر جمله وارثلر شو بله وصیتلری اكرایسترلر سه قبول ایتسونلر اكر استمزلر سه قبول ایتمسونلر و بو راده شو بش قسم میراثلری كه بیوردیلر شومذكور اولان میراث آلان كمسنه لر ایچوندر اونلردن غیری بشقه قسم وارثلر واردركه آنلره عصبه دیرلر بونلره میراثده حصه یوقدر پس اكر عصبه وار ایسه و خصملردن حصه الان كمسه بولنمزسه اول وقت عصبه اولان كیسه جمله مالی كندیسی الور اكر عصبه ایله ارث الان خصم دخی وار ایسه اول وقتده خصملر كندیلرك حصه لری قدری الدقدنصكره مالدن هرنقدر قالمش ایسه عصبه اولان كسه آلور اكر مالدن هیچ برشی قالمز ایسه عصبه اولان كسنه آله مز و میتك عصبه سی شول اركك اولوركه میتك خصملغنده قاریننك واسطه سی اولمز ایسه و عصبه درت درجه اوزره درلر اولكی درجه ده اوغل و اوغلك اوغلی درلر ایكنجی درجه ده باباودده درلر اوچنجی درجه ده قرنداش و قرنداشك اوغلیدرلر و دردنجی درجه ده عمو جه و عموجه نك اوغلی یا اوغلننك اوغلی و ینه بردرجه ده اكر نیجه كیشیلر وار ایسه اول كمسنه كه میته خصملغنده یقین اوله مقدم اولور مثلا اوغل ایله اوغلك اوغلی وار ایسه میتك ارثنی المقده اوغل مقدمدر و قرداش ایله قرداشك اوغلی وار ایسه قرداش مقدمدر و اعیانی ایله علاتی وار ایسه اعیانی مقدمدر و ینه اركك اولادیله و قرنداشیله قز و قزقرنداش عصبه اولورلر و بشقه خصملرده بویله اولمز و اكر ایكی قسمك وارثلری بولنمز ایسه اول وقت اوچنجی قسم وارث اولورلر و انلره ذوالرحم دیرلر یعنی شو قسملر كه آنلره دیشی واسطه سیله اقربا اولورلر و آنلرك معین حصه لری یوقدر قزك اوغلی كبی و اناسنك باباسی كبی و قزقرنداشك اوغلی كبی و دایی كبی و تیزه كبی و عمه كبی و اولادلری كبی و اشبو وارثلرك حسابی عصبه لرك حسابی كبیدر

(تِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) ت اشبو حدلر اللهك مقرر ایتدیكیدر و هر كمسنه كه اطاعت ایدر سه الله تعالی یه و انك رسولنه كتوررآنی جنتلره كه آقرآنلرك آلتندن ایرمقلر ابدی اولورلر آنده و اشبودر

بیوك

یولنه اولان سطاوبه ایرشه (ومن یعص الله ورسوله ویتعد حدوده یدخله نارا خالدا
فیها وله عذاب مهین) ت وهر بر کمسنه که عاصی اوله الله سبحانه یه وآنك پیغمبرینه
وکچسه آنك مقرر ایتدیکی حدلرندن کیردیرر آنی جهنمه ابدی اولور آنده وانکچوندر
ذلیل قیلیجی عذاب (واللاتی یأتین الفاحشة من نسائکم فاستشهدوا علیهن اربعة
منکم فان شهدوا فامسکوهن فی البیوت حتی یتوفاهن الموت او یجعل الله لهن
سبیلا) ت واول کمسنه لر که سزلك قاریلر کزدن ایدرلر زنایی پس شاهد طلب ایدیکز آنلر
اوزرینه درت آدم کندو جنسکزدن (یعنی مسلمانلردن) پس اکر شهادت ویررلر ایسه
حبس ایدك آنلری اولرده اول وقته دکین که تمام ایده آنلرك عمرینی اولوم یاخود قیله الله
آنلر ایچون بر یول * ف اشبو آیتدن صکره الله سبحانه بر یولی مقرر ایتدیکه ثیبه رجم
و باکره یه جلده در الحال حبس حکمی دکلدر * ف زنا حکمی توبه بیوردیکه درت شاهد
مسلمانلردن کرکدر اشبو راده زنانك حدینی انزال بیورمدی بو راده وعده ایتدی صکره
سورهٔ نورده انزال بیوردی (واللذان یأتیانها منکم فآذوهما فان تابا واصلحا
فاعرضوا عنهما ان الله کان توابا رحیما) ت واول ایکی کمسنه که زنا ایدرلر سزدن
اذیت ویرك آنلره پس اکر توبه ایتسه لر وایولر ایشلری اختیار ایتسه لر پس اعراض ایدیکز
آنلره ایذا ویرمکدن البته الله توبه یی قبول ایدیجی اسرکییجیدر * ف اشبو آیت مجملدر
واحادیث شریفه ده مذکوردر که باکره اولانه یوز قامچی اوروب مقدار وطول
اولان محصنه قاریلر ککی رجمدر وقول وکوله طائفه سنه اللی قامچی اوررلر والله سبحانه اعلم
* ف اکر ایکی کمسنه بری بریله کوتو فعلی ایتسه لر مجملا امر ایتدیکه آنلره اذیت ویرلنوا کر
توبه ایتسه لر جفا ویرمیکز وقتا که زنانك حدی نازل اولدی اشبو راده کی فعل قبیحك حدی
تعیین اوزرینه بیان اولنمدی واشبو حدك بیاننده علما اختلاف ایتدیلر که یا زنانك حدی کبیدرو
یا قلنجله اولدرمکدر و یا بشقه طور ایله اذیت ویرمکدر (انما التوبة علی الله للذین یعملون
السوء بجهالة ثم یتوبون من قریب فاولئك یتوب الله علیهم وکان الله علیما حکیما) ت همان
توبه یی قبول ایتمك الله سبحانه یه لازمدر اول کمسنه لر ایچونکه ایشلدیلر کوتو اولان ایشی
نادانلقله صکره توبه ایدرلر چابجق (یعنی اولمزدن اول) پس اشبو کروه قبول ایدر توبه یی الله
آنلر اوزرینه (یعنی رحمتیله معامله ایدر الله آنلره) الله بیلیجیدر حکمتله متصفدر (ولیست التوبة
للذین یعملون السیئات حتی اذا حضر احدهم الموت قال انی تبت الآن ولا الذین یموتون وهم
کفار اولئك اعتدنا لهم عذابا الیما) ت ویوقدر توبه یی قبول ایتمك وعده سی اول کمسنه لر

ایچون کہ ایشلرلر کوتو اولان ایشلری اولوقتہ دکین کہ کلور آنلردن برینہ اولوم دیدی بن توبہ ایتدم شمدی وینہ بوقدر آنلر ایچون کہ کافر اولدقلری حالدہ اولورلر اشبو کروہ مہیا قلدق آنلر ایچون انجیجی عذابی * ف چقانکہ اولوم یقین اولدی واخرت کوریندی اولوقتدہ توبہ قبول اولنمزو بوندن ایلرو جملہ مسلمانلرک توبہ سی قبول اولنورو کافر اکر کناھلردن توبہ ایتسہ قبول اولنمز مکر مسلمان اولوب اولسہ قبول اولنور (یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا لَا یَحِلُّ لَکُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ کَرْهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَا آتَیْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ یَأْتِینَ بِفَاحِشَةٍ مُبَیِّنَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ کَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَکْرَهُوا شَیْئًا وَیَجْعَلَ اللَّهُ فِیهِ خَیْرًا کَثِیرًا) ت ای مؤمنلر حلال دکلدر سزہ کچون شو کہ ارث آلہ سکز قاریلرک کندوسنی زور ایلہ رضاسزو منع ایتمیکز آنلری (یعنی نکاح ایتمکدن اول کسنہ یی کہ ایسترلر) تا کہ الہ کتورہ سکز اول شیئک بعضنی کہ ویردیکزدی آنلرہ (یعنی مہر کہ انلرک خصمی شو قاریلرہ ویرمش ایدی) لیکن ایشلرلر ایسہ کوتو ایشی آشکارہ اشبو وقتدہ ایذا ویرمک لایقدر و دیرلک ایدک قاریلر ایلہ کوزل وجہلہ زیرا کہ اکر خوشلنمیوب ایکرنورسہ کز آنلردن پس اولورکہ کوتو صانورسکز برشیئی ویبدا ایدر الله اول شیئدہ چوق خیری * ف اھل جاھلیت مورثلرینک قاریسنی میراثک جملہ سندہ صیار ایدیلر میتک ولیسی اکر دیلسہ ایدی آنلری زور ایلہ کندو یہ نکاح ایدر ایدی واکر دیلسہ ایدی اجنبیہ نکاح ایتمدن منع ایدردی اولوقتہ دکین کہ قاری قوجہ سندن آلدیغی مہرینی شو ولیہ رد ایدہ الله سبحانہ اشبو آیتی نازل قلدی * ف اشبو آیتدہ ایکی حکم واردر بریسی شودرکہ کیشی اولسہ آنک قاریسی کندونکاحندہ مختار درمیتک قرنداشلری آنی کندو لرینہ زور ایلہ نکاح ایتمک جائز دکل وینہ غیرہ وارمدن مانع اولہ مزلر تا عاجز اولوب قاری قوجہ سندن آلدیغی شیئی رد ایدہ دیو مکر شرعک خلافی شیدن منع ایتمک لازمدر وایکنجی حکم اولدر کہ قاریلر ایلہ کوزل وجہلہ وصبر ایلہ دیرلک ایدہ لر اکر قاریلردہ بر ادبسزلک بولنسہ اولورکہ بر ابولکدہ بولنہ بدخو یلق ایتمک برامز (وَإِنْ أَرَدْتُمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَکَانَ زَوْجٍ وَآتَیْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَیْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِینًا) ت واکر دیلرسہ کز برقاری یی بدل قیلہ سکز برآخر قارینک یرندہ وویرمش اولہ سکز آنلردن برینہ چوق مال (یعنی چوق مال ویرمش اولسہ کز مہرینہ بدل) پس آلمیکز شو مالدن ھیچ برشیئی آیا آلورمیسکز شو مالی ظلمہ وآشکارہ کناھلہ (وَکَیْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُکُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْکُمْ مِیثَاقًا غَلِیظًا) ت ونیجہ آلورسکز شو مالی حالبوکہ ایرشدی سزک بعضکز بعضکزہ (یعنی جماع ایتدیکز) وآلدیلر قاریلر سزدن محکم اولان عھدی (یعنی ایجاب وقبول شاھدلرک حضورندہ میدانہ کلدی) * ف یعنی وقتا کہ قاری قوجہ نک تصرفنہ داخل اولدی تمام مہری ادا ایتمک لازم اولدی شمدی اکر قاری مہرندن کچوب عفو ایتمزسہ قوجہ نک

ذمتندن هیچ بر وجه‌له ساقط اولاز ومیثاق غلیظدن مراد شودرکه قاری عقد نکاحله قوجه‌نك تصرفنه داخل اولدی یوخسه قاری اننك ملکی دکلدر (وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا) ت ونکاح ایتمکز اول کسنه‌یی که نکاح ایتدی آنی سزلك بابالریکز قاریلردن لیکن اولشیکه سابقده وقوع بولدی آندن عفو اولندی البته شوکونوا ایشدر اللهك طارغنلغیدر وکوتو یولدر * ف مکرا اولشیکه وقوع بولدی یعنی کفردن پرهیزا یتمزلر ایدی شمدی اسلامدن صکره اول کناه قالمدی شمدنصکره اندن پرهیزا یتملك لازمدر (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا) ت حرام اولندی سزلك اوزریکزه کندو انالریکز وکندو قزلریکز وقزقرنداشلریکز و بابا کزلك قزقرنداشی وانا کزلك قزقرنداشی وقرنداشکزلك قزلری وقزقرنداشکزلك قزلری وکندوکزلك انالریکز که سوت ویردی سزه (یعنی سودانا کز) وقزقرنداشلریکز سودامملك جهتندن وکندو قاریلریکزلك انالری وقاریلریکزلك قزلری که سزلك یانکزده بسلنمشدر سزلك شول قاریلرکزلك قارتندنکه جماع ایتدیکز آنلره پس وطی ایتمش اولسه‌کز آنلره کناه یوقدر سزلك اوزریکزه واوغللریکزلك قاریلرینی که کندیکزلك صلبندندر یعنی اوغللق اولمیه وحرام اولدی شوکه جمع ایده‌سکز ایکی قزقرنداشلك ارەسنی لیکن سابقده‌کی عفو اولدی البته الله یارلغیجی اسرکیجیدر (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ) ت وحرام اولنمش اولدی قوجه‌لی قاریلر مکرا کاکه مالك اولدی سزلك اللریکز لازم قلمش الله آنی سزلك اوزرکزه * ف برقاری‌یی دار الحربدن اسیرایدوب کتورسه‌کز شو قاری‌یی نکاح ایتسه‌کز ویادوشنك جاریه‌سی ایتسه‌کز صحیح وجائزدر اکر دار الحربده آنك قوجه‌سی اولسه‌ده * ف قرابتدن یدی نوعلك نکاحنی حرام بیوردی (اول) انا وجدهٔ صحیحه وجدهٔ فاسده حرام اولقده اما نه داخلدر یعنی شول قاریلرکه اصلدرلر (ایکنجی) قزی اوغلنك قزی وقزینك قزی کندو قزینه داخلدر حرام اولقده خلاصه‌سی اول قاریلرکه شوقوجه‌نك فرعیدرلر (اوچنجی) قزقرنداشی (دردنجی) قرنداشنك قزی (بشنجی) قزقرنداشنك قزی یعنی اولکه باباسنك قزیدر (التنجی) باباسنك قزقرنداشی یعنی عمه‌سی دیمك اولور (یدنجی) اناسنك قزقرنداشی یعنی اول قاریلرکه شونکله باباسنك واناسنك فوقنده واسطه‌سز جمله‌شورلر عمه وتیزه‌سی کبی * واول قاریلرکه واسطه

(جزء ٥)

ایله جمعلشور باباڭ ویا اناڭ قزقرنداشنڭ قزی کبی حلالدر * ف ورضاعدن ایکی قرابتی ذکر ایتدی بری انا ایکنجی رضاعدن قزقرنداش اشبو ایسه اکا اشارتدرکه نسبده حرام اولان یعنی نسبده یدی قسم حرام اولدیغی کبی رضاعده دخی حرامدر * ف مصاهره‌ده دخی یدی نوعی حرام بیوردی قاریه قوجه‌سنڭ اصلیده فرعیده حرامدر و بنه قوجه‌یه قاریسنڭ اصلیده فرعیده حرامدر لکن قاریسنڭ فرعی قوجه‌سنه اولوقتده حرام اولورکه شو قاریه نکاحدن صکره جماع ایتمش اوله و قاریسنڭ اصلی قوجه‌سنه قاریه نکاح ایله حرام اولور * ف رضاعده دخی درت نوع حرام اولور لکن رضاعله حرمت اولوقتده اولورکه امزرمك چوجقلغی مدتنده اوله بیودکده امزرمك معتبردکلدر یعنی امزرمك ایکی سنه‌نڭ مدتنده اوله ایکی سنه‌دن زیاده‌ده حرمت ثابت اولمز * ف اشبو مذکوردن صکره ایکی قزقرنداشی جمع ایتمکدن منع بیوردی اشبو اشارت ایله معلوم اولدیکه یدی نوع قرابتڭ هر بر نوعنده جمع ایتمك حرامدر و جمع مصاهرت سلسله‌سنده حرام دکلدر * ف وآخرده قوجه‌سی اولان قاری‌یی نکاح ایتمك حرامدردیو بیوردی اولوقتده دکین که قوجه‌سی اوله عرکیشی اوزره نکاح ایتمسی حرامدر مکر بر صورتده که کندو ملکنه داخل اولسه حلالدر صورتی شودرکه مثلا دار الحربده بر کافر قوجه و بر کافر قاری آراسنده نکاح اولمش ایدی پس شو قاری اسیر اولسه عرکیمسه که آنی نکاح ایتسه حلالدر * ف رضاع ویا مصاهرت کندو جاریه‌سنده بولنمش اولسه انڭ صحبتی ملکی اولمسیله حرامدر * ف واول که بیوردی که کندو اوغللرکزڭ قاریلری یعنی که کندیکزڭ صلبندندر یعنی اوغلاق اولوب بسلدیککز کیمسه‌یی اوغول صاغمیك هیچ بر حکمده اوغول دکلدر (وَاُحِلَّ لَكُمْ مَاوَرَاءَ ذٰلِكُمْ اَنْ تَبْتَغُوا بِاَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ) ت وحلال اولدی سزڭ چون اشبو ذکر اولنمش حراملرڭ ماسواسی (یعنی حلال اولنمش اولدیکه نکاحنی طلب ایده‌سکز کندو ماللرکزله صاقنمغی طلب ایده‌رك زنا ایده‌رك دکل) * ف صحیح اولان نکاح شودرکه مهر ایله اوله ظاهر جهه ایدی اوله زیرا که جماعه حاجت دائمیدر احصان ایسه ابدی اولان عقدسز حاصل اولمز (فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَاٰتُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا) ت پس هر کسنه که لذتلندیکز آنکله قاریلردن ویریکز آنلره آنلرڭ مهرینی لازم اوله‌رق (یعنی جماعله مهرڭ تمامی لازم اولور والله اعلم) و بوقدر کناه سزڭ اوزره اولمسیده که بری بر یکزله راضی اولدیکز آنکله مهر ثابت اولدقدن صکره (یعنی مقرر ایتدکدن صکره هر ایکی طرفڭ رضاسیله مهرده زیاده و نقصان ایتمکده کناه یوقدر) تحقیق الله بیلیجیدر حکمتله صنعتدر * ف حرام اولان قاریلرڭ ماسواسی حلالدر لیکن درت شرطله (اول) شودرکه طلب ایدلك یعنی دل ایله ایجاب وقبول بولنه‌قدر (ایکنجی) مهر ویرمکی قبول ایدیکز یعنی مهر مسمی بولنه‌قدر (اوچنجی) قاری‌یی کندی قیدده کتورمك بولی اوزره اوله شهوت چیقارمق کبی اولمیه یعنی شو قاری دوام اوزره قوجه‌یه اوله طلاقسز آندن

جيقميه ونكاح وقتنده مدت ذكر اولنميه مثلا براي مدتنه ويا بريل مدتنه اشبو اجلدن متعه
حرام اولدي (دردنجي) شرط سورهٔ مائده‌ده بيان اولنمش وبوراده دخي جاريه‌لرك نكاحنده
بوندنصكره بيان بيورمش كه كيزلوجه آشنالغي طوتميه‌لر يعني نكاحده مردلر شاهد
اولسونلر آزدن آزايكي قوجه ويا برقوجه وايكي قاري شاهد اوله‌لر وينه ارشاد ايتديكه اول
قاريه كه ايشه كادي يعني اكر جماع ياخلوت صحيحه بولنسه مهرك تمامني ويرمك واجب اولور
هيچ برصورتده مهري باطل اولمز اكر قاري ايشه كلمز ايسه يعني اكر جماع وخلوت صحيحه
بولنموب قوجه‌سي آني بوشاسه يعني طلاق ويرسه نصف مهر لازم اولور اكر قاريدن نكاحي
بوزن برقول ويابرفعل صادر اولسه مهرك كليسي قوجه‌دن ساقط اولور وينه بيورديكه مهر
مقرر اولدقدنصكره قوجه وقاري كندو رضالريله مهرده زياده ويا نقصان ايدرلرسه معتبردر
(ومن لم يستطع منكم طولا ان ينكح المحصنات المؤمنات فمن ما ملكت ايمانكم من فتياتكم
المؤمنات) ت واول بركسنه كه قادر اولمز سزدن زنكينلك جهتيجه كه نكاح ايده مؤمنه اولان
آزاد اولان قاريلري پس برار كه نكاح ايده سكز آندنكه مالك اولدي اكاسزك جنسكز مسلمان
جاريه‌لركزدن يعني بريسنك جاريه‌سني نكاح ايديكز كه مصارف از اولور (والله اعلم بايمانكم
بعضكم من بعض) ت والله بيليجيدر سزك ايمانكزي سزك بعضكز بعضكزك جنسندندر يعني
جاريه‌لر دخي آدمك اولادلرندندر والله اعلم (فانكحوهن باذن اهلهن وآتوهن اجورهن بالمعروف
محصنات غير مسافحات ولا متخذات اخدان) ت پس نكاح ايدك جاريه‌لري آنلرك مالكلرينك
اذنيله وويريكز آنلره آنلرك مهرلريني كوزل خويلق ايله اول حالده كه عفيفه اوله‌لر زنا ايديجي
اولميه‌لر وينه كيزلو دوست طوتيجي اولميه‌لر * ف نكاحله وكيزلوجه دوست طوتمغك اراسنده
فرق شودركه نكاحده شاهدلرك حاضر اولمسي شرطدر واحصان ايله سفاحتك اراسنده فرق
عقد ظاهرجه ابدي اولمقدر احصانده وسفاحده موقت اولور (فاذا احصن فان اتين بفاحشة
فعليهن نصف ما على المحصنات من العذاب) ت پس چقانكه آنلر قوجه‌يه وارديلر اكر زنا ايدرلر
ايسه پس آنلره اورولسه‌در اول شيئك ياريسيكه آزاد اولان قاريلره اوروله وارد رعقوبتدن
* ف يعني اللي قامچي اورمه‌لر اكر قوجه‌لري اولميوب زنا ايدرلر ايسه ينه اللي قامچيدرزيرا كه
اشبو نكاح قيديني ذكر ايتمك زياده ونقصان احتمالني نفي ايتمكيچوندر واشبو معني حديث
شريفده بيان اولنمشدر (ذلك لمن خشي العنت منكم وان تصبروا خير لكم والله غفور رحيم) ت
جاريه‌لري نكاح ايتمك سزدن كناهدن قورقانلر ايچوندر وصبر ايتمكز زياده كوزلدر سزيچون
والله يارلغيجيدر واسيركيجيدر * ف بيورديكه اكر بركسنه آزاد قاري آلمغه قادر اولمسه وينه
اكر آلميوب صبر ايدر اولسه قورقركه حرامه واقع اوله اشبو كسنه بركسنه‌نك جاريه‌سني نكاح

ايتسون مولاسنك اذنيله وكيزلوجه دوست طوتمغندن منع بيوردي پس نكاحده شاهد قائم
قلمق لازم اولدي وبركسنه نك نكاحنده برحره قاريسي اولسه آنك اوزرينه بركسنه نك
جاريه سن نكاح ايتمك جائز دكادر وجاريه لره وكوله لره قوجه لي ويا قاريلي اولسونلر ويا اولمسونلر
حدلري اللي قامچيدر نكاح اولنمش باكره قزلرك حدينك ياريسيدر واكر آزاد اولان
قوجه وآزاد اولان قاري نكاحدن فائده الدقدنصكره زنا ايتسه لر سنكسار اولنه لر يعني
اوزرلرينه طاش ياغديره رق هلاك ايده لر اكر آزاد اولنلر نكاح ايتمدن اول زنا ايتسه لر آنلره
يوز قامچي اوره لر وجاريه نكاح ايتدكدنصكره زنا ايتسه حدي اللي قامچي اورمقدر زياده
دكل وكوله ايچون دخي بو حكمدر (يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ
وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ت ديلر الله كه بيان ايده سزه وكوستره سزه اول كسنه لرك
يوللرينكه سزدن اليرو كچديلر ورحمتله توبه كزي قبول ايدر والله بيليجيدر حكمتله متصفدر
(وَاللَّهُ يُرِيدُ أَن يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَن تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا) ت والله
ديلر كه رحمتيله توبه كزي قبول ايده وديلر نفسلرينك استديكنه تابع اولان كيمسه لركه اكري
بوكري كيده سكز بيولك اولان اكري كيتمكله * ف يعني كوكلك صحبتي شودركه كشينك
كوكلي كوكلي ايشلرا اوزره مائل ايده وشريعت اوزره مقيد اولمغه مانع اوله (يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُخَفِّفَ
عَنكُمْ وَخُلِقَ الْإِنسَانُ ضَعِيفًا) ت ديلر الله كه يينى قيله سزدن وانسان كوشك خلق اولندي
* ف يعني شريعتده هيچ برشي ايچون طارلق يوقدركه حلالي ترك ايدوب حرامي ارتكاب
ايده (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَن تَكُونَ تِجَارَةً عَن تَرَاضٍ
مِّنكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا) ت اى مؤمنلر ييمكز كندو مالليريكزى
كندو آره كزده حقسزيره (يعني برى بريكزك مالني بوش بوشنه) ييمكز وليكن ييمكز اولوقتكه
آلوب ويرمك وآلقوصاتقو اوله بر بريكزدن راضي وخشنود اوله رق واولديرميكز كندو
نفسلريكزى البته الله سزى اسركيجيدر (وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا
وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا) ت وهر بركسنه كه شويله ايتسه حددن كچمكله وظلمله پس كتوريرز
آني جهنمه واولدي شو الله اوزرينه قولاي برشي * ف يعني مغرور اولميكزكه بزلر مسلمانز
جهنمه وارميزدي بووشوايش الله سبحانه اوزرينه قولايدر (إِن تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ
نُكَفِّرْ عَنكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُم مُّدْخَلًا كَرِيمًا) ت اكر صاقنسه كز نهي اولنلرك بيوكلرندن
ايراق ايدرز سزدن سزلك كوچك كناهلريكزى وكتوريرز سزى كرامي اولان منزله * ف كناه كبير
١ كاديرلركه آني ايشلينه شرعده يا معين حد واردر ويا جهنمه داخل اولمقله وعيد واقع اولمش

ویا کفر ایله مسمی اولور قرآن عظیمده ویا سنت صحیحه ده وصغیر اولدرکه آندن منع یوردی وآندن ارتق هیچ برشی اولمیه پس هرکسنه کبائردن اجتناب ایتسه انك کوچك کناهلری نماز قلمقله واوروج طوتمقله وصدقه ویرمکله محو اولور (وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللّٰهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ) ت وتمنی ایتمیکز برمرتبه یه که بیوکلك ویردی الله شو مرتبه ایله سزلك بعضکزه آخر بعض اوزرینه (لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبْنَ) ت ارککلر ایچون واردر اولش ایشلدکلری ایشلردن وقاریلر ایچون واردر اولش ایشلدکلری ایشلردن (وَاسْأَلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهِ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا) ت وسؤال ایدیکز الله جنابندن آنك احسان وکرمندن البته الله هر برشیئی بیلیجیدر * ف قاریلر پیغمبر صلی الله علیه وسلمدن سؤال ایتدیلرکه سبب ندر الله سبحانه هر یرده قران عظیمده ارککلر اوزره حکم ایدر وقاریلرك آدینی آکمیور وینه ارثده قوجه لرك حصه سنی ایکی مقرر ایتدی وقاریلرککنی بر اشبو سؤال اوزره بو آیت نازل اولدی (وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْاَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ اَيْمَانُكُمْ فَاٰتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا) ت وهر برشی ایچون یصدق وارثلر واول شیدنکه کیرو براقدی آتی بابا وآنا واقربالر واول کسنه لرکه انلری باغلمش یصدی برشیئه سزلك عهدیکز پس ویریکز آنلره انلرك پایلرینی البته الله هر برشی اوزرینه حاضر اولدی * ف دینی حلیفلره مراعات ایتمك ویا وصیت ایتمك جائزدر وآنلرك میراثده دخلی یوقدر میراث وارثلر ایچون مقرر قلنوبدر حلیف اکادیرلرکه ایکی ادم بر برلریله یمین وعهد ایدوب قرنداش اولور وبر برلرندن واقع اولان جنایته عاقله اولورلر وهرقنقیسی اول وفات ایدرسه حیاتده قلان اکا وارث اولور اشبو عادت اوائل اسلامده جاری ایدی صکره واولوا الارحام آیتیله نسخ اولندی * ف چوق ادملر پیغمبر صلی الله علیه وسلمه یالکز کندی نفسیله مسلمان اولمش ایدی وخصملری کافر ایدیلر پس پیغمبر ایکی مسلمانلری بر بریله قرنداش ایتدی پس ایکیسی بربرینه وارث اولورلر ایدی تاکه شو مسلمانلرك خصملری دخی مسلمان اولدیلر اول وقتده بو آیت نازل اولدی که میراث قرابت اهلی ایچوندر وسوز قرنداشلریله دنیادیر اکنده احسان ایتمکدر یا اولوم وقتنده برشی ویرمکیچون وصیت ایتمکدر (اَلرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللّٰهُ بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍ وَبِمَا اَنْفَقُوا مِنْ اَمْوَالِهِمْ) ت قوجه لر ایشلك تدبیرین ایدیجیدرلر غالبدرلر قاریلر اوزرینه اول سببدنکه تفضیل قلدی الله ادملرك بعضنی بعضی اوزرینه (شو سببدنکه ارککلر اصل جبلتلرنده قاریلردن ایودرلر) وینه اول سببدنکه صرف ایتدیلر کندو ماللرندن قاریلر اوزرینه (فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِلْغَيْبِ

بما حفظ الله) ت پس ایو ایشلی اولان قاریلر بیورلدی قبول ایدیجیدرلر حفظ ایدیجیدرلر
(یعنی مالنی و یوزینک صوینی) قوجه‌لری غائب اولدقده اللهک حفظ ایتمسیله * ف اشبو
آیتده بیان بیوردیکه قوجه بیورلدی سوریجیدر جبلی اولان فضلی سببندن و مالی صرف
ایتمسندن و صالحه قاری شودرکه بیورلدی قبول ایده و مالنی صاقلیه والله اعلم (واللاتی تخافون
نشوزهن فعظوهن واهجروهن فی المضاجع واضربوهن فان اطعنکم فلا تبغوا علیهن سبیلا
ان الله کان علیا کبیرا) ت و اول قاریلرکه معلوم ایدرسکز آنلرک سرکشلکنی پس نصیحت
ویرک آنلره و ترک ایدک آنلری یالکز فراشلرده (یعنی جماع ایتمیک آنلره) و اوریکز آنلری پس
اگر سزک بیورلدیکزی قبول ایتسه‌لر پس آرامیکز آنلره اوزرینه بر یول (یعنی آنلره ایذا
ویرمک حیله‌سنی آرامیکز) البته الله یوجه مرتبه‌لی و بیوک قدرلیدر * ف یعنی الله سبحانه
قوجه‌نک مرتبه‌سنی یوجه ایتدی پس قاریلره کرکدرکه قوجه‌نک بیوردیغنی قبول ایده پس
اگر بر قاری کوتو خویلو اولاق ایدرسه قوجه‌یه لایق قدرکه ابتداده اکا بو سوز ایله نصیحت ایده اگر
دیکلمز ایسه کندی قارینک اوند یالکزجه اویویه اگر ینه دیکلمزسه اوره شویله که اکا یاره
ویره یتشمیه اگر ظاهرده مطیع اولسه تقصیرلرینی طوتمیه الله تعالی جمله اوزره حاکمدر هر بر
تقصیر ایچون بر حد وار و اورمق اخیر درجه‌ده‌در (وان خفتم شقاق بینهما فابعثوا حکما من
اهله وحکما من اهلها ان یریدا اصلاحا یوفق الله بینهما ان الله کان علیما خبیرا) ت و اگر معلوم
ایتسه‌کز ای حاکملر قاری ایله قوجه‌نک آراسنده شماته‌یی پس معین ایدیکز بر صلاح ایشلو اولان
آدمی قوجه‌نک قبیله‌سندن و بر صلاح ایشلو آدمی قارینک قبیله‌سندن اگر اشبو صلح ایدیجیلر
دیلسه‌لر صلحی البته ایش بیته موفق ایدر الله آنلرک آراسنده البته الله بیلیجی خبرداردر
(واعبدوا الله ولا تشرکوا به شیئا وبالوالدین احسانا وبذی القربی والیتامی والمساکین
والجار ذی القربی والجار الجنب والصاحب بالجنب وابن السبیل وما ملکت ایمانکم ان الله
لا یحب من کان مختالا فخورا) ت و عبادت ایدیکز الله سبحانه‌یه و دخی شریک قوشمیکز اکا هیچ
بر شیئی و باباکزه و اناکزه ایولک ایدیکز و اقربالریکزه و بابالری اولان چوجقلره و مسکینلره و اقربا
اولان قومشویه و ینه یابانجیدن اولان قومشویه و یاننده اوطورن یاتاشه و مسافره و اول شیئه که
مالک اولدی الکز سزک الرکز (یعنی جاریه‌کزه و کوله‌کزه) البته الله سومز اول کسنه‌یی که متکبر
اوله و کندو کندویه او کونه * ف یعنی اول الله سبحانه‌نک حقنی ادا ایتدکدنصکره باباکزک
و اناکزک حقنی ادا ایتدکدنصکره قرآن عظیمده ترتیب ایله ذکر اولنان کسنه‌لرک ترتیب مذکور
اوزرینه حقنی ادا ایدک یعنی اول قرابت صاحبی اولان قومشولرک حقنی ادا ایدک زیرا که
آنلرک حقی یاد و اجنبی اولان قومشولردن زیاده‌در صکره اجنبی اولان قومشولرک حقی

ادا ایدك صڭره بزه بر امرده شریك اولان ارقداشلرڭ حقنی ادا ایدك مثلا بر استادڭ شاکردلری ویابر امیرڭ خدمتکارلری کبی آنلرڭ حقلرینی برابرجه ادا ایدڭ و بنه بیوردیکه آنلرڭ حقلرینی ادا ایتمین کمسه شودرکه کندیسی من اجنسده تکبرو کندوسنی بکنمك واردر برکمسه‌یی کندو یه برابر صایمز (الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا) ت سومز اول کمسنه‌لریکه ناکسلك ایدرلر وامر ایدرلر آدملره ناکسلکله وکیزلرآنلری الله کندو فضلندن و یردیکی شیئی ومهیا یصه ق کافرلر ایچون رسوا ایدیجی اولان عذابی (وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ ۗ) ت واول کمسنه‌لرکه خرج ایدرلر کندومالارینی آدملره کوسترمك ایچون وایناغمزلر الله تعالی یه ونه قیامت کوننه (وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا) ت وهرکسنه‌که شیطان آنڭ یاری اوله پس نه کوتو اولدی شو یار * ف یعنی نیجه‌که مال صرف ایتمکده ناکسلك ایتمك الله سبحانه نڭ یاننده مذمومدر آنڭ کبی ریا ایله خلقاره کوسترمکیچون نفقه ایتمك الله سبحانه نڭ یاننده مذمومدر وقبول اولنان احسان شودرکه الله سبحانه نڭ رضاسیچون وآخرت ثوابنڭ تحصیلی ایچون ذکری مرور ایدن حقاو اولان کمسنه‌لره انعام اولنه (وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ بِهِمْ عَلِيمًا) ت ونه زیان واردر آنلراوزرینه اکر ایمان کتورسه‌لر ایدی الله سبحانه یه وقیامت کوننه وصرف ایتسه‌لر ایدی اولشیدن نکه رزق و یردی آنلره الله والله آنلری بیلیجیدر (إِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ ۖ وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا) ع ت البته الله ظلم ایتمز بر ذره قدری واکر شو ایش ایو اولسه آنی ایکی قات ایدر و و یرر کندو یاننده‌ن بیوك اولان مزدی * ف یعنی الله سبحانه نڭ یولنده اخلاصله بولنان احسانده هیچ نقصان بولنمز وهم آخرتڭ ثوابی دخی واردکه نهایتی یوقدر واشبو دنیاده دخی عوضنی آلور اشبو معنی اوزرینه پیغمبر علیه السلام یمین ایتمشدر (فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَٰؤُلَاءِ شَهِيدًا) ت پس نه حال اولور اول وقتده که کتورورز هر کروهدن بر شاهدی وکتوریرزسنی اشو امت اوزرینه شاهد (يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَوُا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّىٰ بِهِمُ الْأَرْضُ ۗ وَلَا يَكْتُمُونَ اللّٰهَ حَدِيثًا) ت اولکون آرزو ایدرلر اول کمسنه‌لرکه کافر اولدیلر و بیوردیغن قبول ایتمدیلر پیغمبرڭ نه اولیدی دوکلیدی آنلر اوزرینه طپراق (یعنی که

آنلردن بر نام ونشان قالمیدی یاخود عالمه کلمیه‌لردی) وکیزلیه‌مزلر اللّهدن هیچ بر سوزی
* ف یعنی هر برامتك احوالنی اولوقتده اولان پیغمبردن وصالح ومعتبر اولان کمسنه‌لردن
تحقیق وبیان ایتدیره جکدر منکر اولانلرك انکارلری وابنانلرك وایمان کتورنلرك
اطاعتی ظاهر اولور اولوقتده منکر اولانلر تاسف چکوب دیرلر کنه اولیدی که بزلر انسان
اولمیدق چامور ره قاریشوب طپراق اولیدق (يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ
سُكَارَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّى تَغْتَسِلُوا) ت ای مؤمنلر یقین
اولمیکز نمازه وحال شوکه سرخوشسکز اولوقته دکین که بیله سکز دیدیککز سوزی ونمازه
یقین اولمیکز جنبلك حالنده اولوقته دکین که غسل ایده سکز مکرکه مسافر اوله سکز * ف
اشبو حکم خمرك حرام اولمسندن اول ایدی حرام اولدقدنصکره بتون بتونه مسئلك
وسرخوشلق حرام قلندی (وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ
أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَفُوًّا غَفُورًا) ت واکر کیفسز اولسه کز یاخود مسافر اولسه کز ویاخود کلسه سزدن
برکسنه حاجت انسانی یرندن ویا جماع ایتسه کز قاریلره و بولمسه کز صویی پس قصد
ایدیکز پاك اولان یرك یوزینی پس الکزی سوریکز کندو یوزلریکزه وکندو قوللریکزه
البته اللّه عفو ایدیجی یاغشلیجیدر * ف اشبو آیتده تیممك ذکرینی بیوردی یوقاریده کی
آیتده بیوردیکه کافرلر آخرتده تمنی ایدرلر که نه اولیدی که هموار اولیدی ودوکلیدی آنلر
اوزرینه طپراق یعنی طپراق اولسه‌لر ایدی وطپراق انسانك اصلیدر وکندولرینك اصللری
اولان طپراغه رجوع ایتمه کناهدن وقایه اولورلریدی اشبو مناسبتله طپراغی مسح ایتمکده دخی
طهارتدر دیو بیوردی یوقارودکی آیتده بیوردیکه مست وسرخوش اولدیغکز حالده
نمازه یقین اولمیکز اشبو حکم اولوقت ایدیکه سرخوشلق حرام اولمامش ایدی امانمازه مانع
ایدی اکر برکسنه اویقو غلبه‌سندن یامرضك شدتندن باشی دونسه وسراسیمه واوصسز
اولسه وکندی اغزینك لفظنی بیلمز ایسه شو حالده نماز قلمسی صحیح دکل اول حالده ترك اولان
نمازلرینی بشقه وقتده قضا ایدر وینه بیوردیکه جنبلك حالنده نمازه یقین اولمیکز اولوقته
دکین که غسل ایده سکز مکرکه مسافرتده یول یه ریدیککز حالده شونك حکمنك بیانی کله جکدر
وینه بیوردیکه اکر بولمسه کز صویی وسزه وضوا یتمك لازم ایسه پس پاك اولان یرك یوزی
اوزره تیمم ایدیکز وصوییك عذرلرینی اوچ صورتله بیان بیوردی صوییك عذرلرندن
برنجی صورت شودرکه برکسنه کیفسزلکی وار ایسه و وضوا کاضرر ایدرسه وایکنجی
صورت شودرکه مسافرلغنده صویی ایچمك ایچون صاقلمشدر ویول اراسنده اوزاق
یره دك صو بولنمز ایسه اوچنجی صورت شودرکه صو موجود یوق ایسه واشبو اوچنجی

صورتده بشقه ایکی صورتلری طهارت لازم اولدیغندن بیان بیوردی اولکی شودرکه
برکسنه حاجت انسانی یرندن کلدی اولوقت شوکسنه یه وضو ایتمك لازم اولور ایکنجی
اولدرکه جماع ایتسه پس اکا غسل ایتمك لازم اولدی وتیمم طریقی شودرکه پاك اولان یرك
یوزی اوزره ایکی اللرینی اوره صکره اللرینی یوزینه سوره وینه ایکی اللرینی طپراغه
اوره و دیرسکلرینه دکین قوللرینه سوره (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يَشْتَرُونَ
الضَّلَالَةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ) ت ایا باقمزمیسن کتابدن پای و یریلان کسنه لره که
آلورلر بول آزغینلغی (یعنی جهودلرك علماسی رشوت الوب هدایتی ضلالته ویردیلر
وتوراتی تحریف ایتدیلر) ودیلرلر که سزلر دخی یتوره سکز یولی (وَاللّٰهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى
بِاللّٰهِ وَلِيًّا وَكَفَى بِاللّٰهِ نَصِيرًا) ت والله بیلور سزك دشمنلریکزی والله بسدر سزی حمایت
ایتمکده والله یاردم ایتمکده بسدر * ف الله سبحانه جهودلرك ردیچون وآنلرك
قباحتلرینی صایمغیچون اشبو آیتلری ایندردی * ف یعنی جهودلرك حالنی بیان
بیوردی که توریتدن پایلری وحصه لری انجق شوقدر یتشمشدرکه دللریله لفظنی
اوقورلر وموجبنجه عمل ایتمکه موفق اولمدیلر (مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ
مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعٍ وَرَاعِنَا لَيًّا بِأَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنًا فِي الدِّينِ) ت
جهودلردن برکروه واردرکه تغییر ایدرلر کلمه لری کندو یرلرندن ودیرلر (یعنی حال دلیله
دیکلدك وعاصی اولدق ودیرلر دیکله غیر مسمع و راعنا بوکه رلك سوزلرینی کندو دللریله
وطعنه اوره رق دینده (وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ
وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا) ت واکر آنلر دیسیدیلر دیکلدك
و بیورلدی قبول ایتدك و اسمع غیر مسمع یرینه اسمع دیسیدیلر و راعنا یرینه انظرنا دیسیدیلر
البته اولور ایدی کوزل آنلر ایچون و زیاده طوغرو ولیکن لعنت قلدی آنلره الله
کندولرینك کفری سببیله پس ایمان کتورمزلر مکر آز کسنه لر * ف کلاملرینی بوکمکدن
مراد اولورکه سبی کلاملرینه برکونه خلط ایتمشلر ایدیکه کسنه فهم ایتمزدی و اسمع غیر مسمع
کلامی ایکی معنی اوزرینه دربری اولدرکه ایشت معظم ومکرم اولدیغك حالده وهرکس سکا
مخالفت ایتمکه قادر اولمز وبری اولدرکه ایشت بر حالده که مختصرسن برکسنه سنکله
دانشمز و راعنا کلمه سی دخی ایکی معنی اوزرینه دربری اولدرکه بزه مراعات ایله وبری دخی
احمق و بون وصالق وچولپه اولمق معناسنه در آنلرك غرضلری سبدو ایکی معنایی احتمال
ایدیجی کلمه یی دیرلر ایدی والله اعلم * ف جهودلر راعنا لفظنی دیرلر ایدی آنك بیانی سورهٔ

بقره‌ده كچمش آنك كبی جهودلر پیغمبر عزسوز بیوردیغی وقتده جوابلرنده دیرلر ایدی كه
دیكلدك معناسی شودركه قبول ایتدك اما كیزلو جه دیرلر ایدیكه قبول ایتمدك یعنی
قولاقلر عزدن ایشتدك كوكلدن ایشتمدك وچنانكه پیغمبر صلی الله علیه وسلمه جهودلر
خطاب ایدرلر ایدی دیرلر ایدیكه ایشت ایشتمیه‌سن ظاهرده شو كلمه ایودعادر معناسی اولدركه
سن همیشه غالب اوله‌سن هیچ كمسنه سكا كوتو سوزی ایشتدیره میه وكوكلرنده نیتلری
شو ایدیكه سن صاغر اوله‌سن شو یله كوتولكی ایدرلر ایدی ودینده عیب قورلر ایدی كه اكر
اشبو كیشی نبی اولسیدی بزم مكر عزی بیلور ایدی پس الله سبحانه فریبلرن ظاهر قلدی
(يَاأَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ آمِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا
فَنَرُدَّهَا عَلَى أَدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ ۚ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا) ت ای كتاب
اهلی ایمان كتوریكز اولشیئه كه ایندردك آنی كرچكلیجی اوله‌رق سزكله بیله اولان شیئی
آندن ایلروكه محو ایدرز یوزلری پس دوندرز اول یوزلری كندولرینك قفاسی شكلنه یاخود
لعنت ایدرز نیجه كه لعنت ایتدك سبت اهلنه اللهك ارادەسی ایشلنمش اولدی * ف یعنی
ایمان كتورك آندن اولكه عذاب كلوریوزه وصورتكز مسخ اولور حیوان اولورسكز
سبت كوننك صاحبلری كبی اشبو اصحاب سبتك بیانی سوره اعرافده كلور (إِنَّ اللَّهَ
لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا) ت
البته الله یارلغمز كه شریك قوشولسه اكا ویارلغر آندن غیریسنی اول كمسنه ایچونكه
دیلر وبر كمسنه شریك قوشسه الله سبحانه البته یلان پیدا ایتدی بیوك اولان كناهله
(أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ ۚ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا) ت ایا باقمزمیسن اول
كمسنه‌لرك جانبنه كه اوكرلر كندو نفسلرینی بلكه الله اوكر دیلدیكی كیمسه‌یی وظلم اولنمش
اولمزلر ایپلك مقداری (انْظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ ۖ وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُبِينًا) ت باق نیجه
پیدا ایدرلر الله اوزرینه یلانی واشبو آشكاره كناهلری آنلره بسدر * ف یهودلر دیرلركه
بنی اسرائیل الله سبحانه نك مقبولیدرلر آنلره عذاب یوقدر مكر برنیچه كونلره دك (أَلَمْ تَرَ إِلَى
الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَٰؤُلَاءِ
أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا) ت ایا باقمزمیسن اول كمسنه‌لر جانبنه كه ویرلمش اولدیلر
كتابدن برپای اینانورلر خاجه وباطل اولان معبودلره ودیرلر كافرلره كه بونلر زیاده یول
بولیجیدرلر اول كمسنه‌لردنكه ایمان كتوردیلر * ف اشبو آیتده تعریض واردر اكاكه
جهودلر احزاب غوغاسنده مشركلره یاردم ایتدیلر * ف وقتاكه جهودلر افندیمز علیه

السلام

السلامه مخالفت ایتدیلرمکه كافرلرینه اوغرایوب آنلرك كوكلنی بولمغیچون آنلرك بتلرینه تعظیم ایتدیلر ودیدیلرکه سزلك كیدشكز مسلمانلرك طریقندن ایودر بونلرك جمله‌سی پیغمبرلك و بیوكلك بزم ملتمزدن نیچون انتقال ایتدی دیو عناددن وحسددن بیارلر ایدی الله سبحانه اشبو آیتلرده آنلری الزام ایتدی كه جملهٔ آیتلر آنلرك حقنده‌در (أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا) ت اشبولر اول كسنه‌لردركه لعنت ایتدی آنلره الله واول كسنه كه لعنت ایدر اكا الله پس البته بولمزسین انكیچون بر یاردم ایدیجی (أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَإِذًا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا) ت آیا آنلر ایچون وارمیدر اولش پادشاهلقدن پس اول وقتده ویرمزلر آدمله‌ره بر نقیر مقداری * ف نقیر خرما چكردكنك ظهرنده اولان آق چقوره دینور (أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا) ت آیا حسد ایدرلرمی آدمله‌ره اوزرینه اولشی ایچون كه ویردی آنلره الله سبحانه كندو فضلندن پس البته بز ویردك ابراهیمك اولادینه كتابی وعلمی و ویردك آنلره بیوك پادشاهلق (فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَى بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا) ت پس كافرلردن بعض كسنه ایمان كتوردی شو كتابه وآنلردن بعض كسنه واردركه كیرو طوردی آندن و بس‌در آنلره جهنمك علولنمش اودی * ف یعنی همیشه‌دن بیوكلكی الله سبحانه ابراهیمك خاندانته ویرمش شمدی دخی ابراهیمك خاندانده بیوكلك وار پس هر كسنه كه انی قبول ایتمزایسه شو كیشی انصافسز بر كیمسه‌در (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا) ت البته اول كسنه‌لركه كافر اولدیلر بزم نشانه‌لرمزه كتوررز آنلری اوده هر وقتكه پشمش اولور آنلرك دریلری پیدا ایدرز آنلره اولكی دریلرینك غیریسنی تا كه طاتسونلر عذابی البته الله غالبدر حكمتله متصفدر (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا) ت واول كسنه‌لركه ایمان كتوردیلر وایشلدیلر كوزل اولان ایشلری چابك كتورز آنلری باغچه‌لره كه آقر آنلرك آلتندن ایرمقلر ابدی اولورلر آنده دائما آنلر ایچون واردر شو باغچه‌لرده پاك قاریلر وكتوررز آنلری كوزل

اولان كولكه يه يعنى تمام اولان راحته (ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها واذا
حكمتم بين الناس ان تحكموا بالعدل ان الله نعما يعظكم به ان الله كان سميعا بصيرا) ت
تحقيق الله بيورر سزه كه ادا ايديكز اماتنلرى اهلنك جانبنه وچانكه حكم ايتسه كز آدملر
آره سنده سزه امر ايدركه حكم ايده سكز انصافله تحقيق الله بو اماتنى ويرملك وانصافله حكم ايتمك
كوزل شيدركه نصيحت ويررسزه انكله البته الله ايشيديجى كوريجيدر * ف اشبو
آيتده اشارت واردر طلحه نك اوغلى عثمان حجبى قصه سنه كه كعبه نك مفتاحنى آنك الندن
الديلر ادملرك بعضسى رسول اكرمدن اول مفتاحى طلب ايتدكده بو آيت نازل اولوب
رسول اكرم عثمانه رد ايتدى * ف يعنى اماتنلره خيانت ايتمك وناسلرك آره سنده حكم
ايتمكده رشوتله ويا بشقه بر جهتله بركسنه يه يان چيقمق اشبو عادت جهودلرده چوغيدى
اشبو سببله ايمانى ضعيف اولان بعض مسلمانلر قضيه لرى فيصل ايتديرمكيچون رسول
اكرمه وارمزلر ايديكه بر آدمه رعايت ايتمز ويان چيقمزدى وجهودلرك علمالرينه وارورلر
ايديكه آنلر رعايت ايديجيدرلر ديه رك كه جل آيتلرده الله سبحانه مسلمانلره تقيد بيوردى كه
تا وقتا كه هر قضيه لرده وهر حكملرده رسول اكرمه رجوع ايتميوب انك حكمنه كوكل ايله
راضى اولميه سكز اول وقتده شكسز سزده ايمان بولنمز (يا ايها الذين آمنوا اطيعوا الله
واطيعوا الرسول واولى الامر منكم فان تنازعتم فى شئ فردوه الى الله والرسول ان كنتم
تؤمنون بالله واليوم الآخر ذلك خير واحسن تأويلا) ت اى مؤمنلر بيورلدى قبول
ايدلك الله ايچون وبيورلدى قبول ايدلك پيغمبر ايچون وبيورلدى ويرن حاكملريكز ايچون
پس اكر چكشسه كز برامرده پس كيرو دوندريكز انى الله جانبنه وپيغمبر جانبنه اكر ايناتور
ايسه كز الله تعالى يه وآخرت كونته اشبو كوزلدر وزياده ايودر عاقبت اعتبارنجه * ف
اسلامى ضعيف اولنلر نفسلرينك هواسنه مخالف اولان شيلرده شرعك حكمنه راضى
اولميوب كاهيجه كاهنلره وكافرلرك بيوكلرينه رجوع ايدرلر ايدى وقتا كه رسول اكرم
انلرى شو قبيح اولان امردن نهى ايتدكده وقورقندقده يمين ايدرلر ايديكه بزم مقصوديمز سكا
مخالفت دكلدر اشبو خصوصده الله سبحانه بو آيتلرى نازل بيوردى * ف يعنى خليفه يه
واختيارلو پادشاهه وقاضيلره وبرامر اوزرينه بيولك قيلنانلره اتباع ايتمك وحكملرى
اوزره يوريمك لازمدر اولوقتده لكه الله سبحانه نك ورسولنك حكمى خلافنده حكم ايتمزلر
ايسه اكر حكملرى خلافى اوزره صريح امر ايدرلر ايسه پس شو حكمنى قبول ايتميه لر پس اكر
ايكى مسلمان برى بريله برامرده شماته يا پسه لر برى ديسه كل حاكم شرعه واره لم اخرى
انك جوابنده ديسه كه بن شرعى بيلمم ويا ديسه كه بنم شريعتله بر ايشم يوقدر پس شو كيمسه
شكسز كافر اولور (الم تر الى الذين يزعمون انهم آمنوا بما انزل اليك وما انزل من قبلك

يُرِيدُونَ اَنْ يَتَحَاكَمُوا اِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ اُمِرُوا اَنْ يَكْفُرُوا بِهِ ط وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ اَنْ يُضِلَّهُمْ
ضَلَالًا بَعِيدًا) ع ت باقزميسين اول كسنه لره كه زعم ايدرلركه البته آنلر ايمان كتوردیلر
سنك جانبكه ایندیریلن شیئه وسندن اول ايلروايندیريلن شیئه دیلرلر كه قضیه لرینی قالديره لر
حقدن باش چكیجی جانبنه وحالبوكه آنلر امر اولنديكه كافر اوله لر طاغوته وديلر شيطان كه
آرغین قیله آنلری هدايتدن ایراق اولان آزغینلقله (وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلَى مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ
وَاِلَى الرَّسُولِ رَاَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا) ت وچقانكه دينلسه آنلره كلكز اللهك
ایندیردیكی شی جانبنه و پیغمبر جانبنه كورسین منافقلری كه كیروطورلر سندن كیرو
طورمقله (فَكَيْفَ اِذَا اَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاؤُكَ يَحْلِفُونَ ق بِاللّٰهِ اِنْ اَرَدْنَا
اِلَّا اِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا) ت ونیجه حال واردر اول وقتده كه ایریشور آنلره بر مصیبت ایشلدكلری
عمللر سببیله صكره كلورلر سنك یانكه يمين ايدرلر الله تعالى يه كه بز دیلمدك مكر ايو ايشلیلكی
وموافقت اولمغی (يعنی خصملر اراسنده) * ف مدينهٔ منوره ده بر جهودله بر منافقك
اره سنده منازعه اولوب يهودی اكا سویلدیكه كل كیده لم محمدك یاتنه ومنافق دیدیكه
كل كعب بن اشرفه كیده لم كه اول جهودلرك رئيسيدر آخرده رسول اكرمه واردیلر رسول
الله ايسه يهودی يه حكم ايدوب حقنی اثبات ايتدی طشره چقدقده منافق راضی اولميوب
عمر رضی الله تعالى عنه يه وارهلم دیدی وعمر رضی الله عنه حضرت پيغمبر حكمندن مدينه ده
قاضی ايدی منافق ظن ايتديكه حضرت عمر اسلامی حمایت ايده جكدر چقانكه منافق ويهودی
برابر عمره واردقده يهودی سويلديكه بز حضرت رسول اكرمه كيتمش ايدك وحضرت دخی
بكا حكم ايتدی پس عمر رضی الله عنه منافقی اولديردی آنك وارثلری رسول اكرمه حاضر
اولوب قان دعواسی ايدوب ويمين ايدوب سويلشلركه بزلر حضرت عمره شونیتله واردقكه
ايكی دعواجیلرك ارهسنده صلح بيورهلر اول وقت اشبو آيتلر نازل اولدی وحضرت عمرك آدی
فاروق اولدی يعنی حق وباطل ارهسنده آیریلق ايدیجی (اُولٰئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللّٰهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ ق
فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي اَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا) ت اشبو كروه اول كسنه لردركه
بيلور الله آنلرك قلبلرنده اولان شیئی پس یوز چویرآنلردن (يعنی آنلری اولدرمكدن)
ونصیحت ویر آنلره آنلرك قلبلرنده اثر ايدیجی اولان سوزی (وَمَا اَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ اِلَّا لِيُطَاعَ
بِاِذْنِ اللّٰهِ) ط ت كوندرمدك بزلر هیچ بر پيغمبری مكر اكا طاعت اولنسون اللهك اذنيله

(ولو انهم اذ ظلموا انفسهم جاؤك فاستغفروا الله واستغفر لهم الرسول لوجدوا الله توابا
رحيما) ت واكر اشبو كروه اول وقتكه ظلم ايتديلر كندو نفسلرينه سنك يانكه كاوب
يارلغمق طلب ايتسهلر اللهدن و يارلغمق طلب ايتسه آنلر ايچون پيغمبر البته بولورلر ايدی الله
تعالی يی اوزرلرينه رحمتيله قايدیجی اسركيجی (فلا وربك لا يؤمنون حتی يحكموك فيما
شجر بينهم ثم لا يجدوا فی انفسهم حرجا مما قضيت ويسلموا تسليما) ت پس سنك ربكه
قسم اولسونكه آنلر مسلمان اولمزلر تا كه حاكم ايتمدكجه سنی كندو آرهلرنده واقع اولان
اختلافده صكره بولمزلر كندو قلبلرنده طارلغی اولشيدن كه حكم ايتدك و قبول ايدرلر انقياد
ايتمكله (ولو انا كتبنا عليهم ان اقتلوا انفسكم او اخرجوا من دياركم ما فعلوه الا قليل منهم) ط
ت واكر بز يازسيدق (يعنی واجب قلسيدق) آنلر اوزرينه كه اولدريكز كندو نفسلريكزی
ياخود طشره چيقك كندو اولركزدن ايشلمزلر ايدی آنی مكر آز كسنهلر آنلردن (ولو انهم
فعلوا ما يوعظون به لكان خيرا لهم واشد تثبيتا) ت واكر آنلر ايشلسيديلر اول شيئی كه آنكله
نصيحت ويرلدی آنلره البته كوزل اولوردی آنلر ايچون و زياده محكم اولوردی آنلرك دينی
استوار ايتمكده * ف يعنی مالك حكمنده جانده دريغ ايتمك لايق دكل اكر الله سبحانه
شويله امر ايتسه ايدی اشبو منافقلر نيجه ايده بيلورلر ايدی واشبو حكملر محض نصيحتدر اكر
بونلری قبول ايتسهيديلر نفاقلری زائل اولوب مسلمان اولورلر ايدی (واذا لآتيناهم من
لدنا اجرا عظيما) ت واول وقتده البته ويردك آنلره كندو يانمزدن بيوك مزدی
(ولهديناهم صراطا مستقيما) ت ودلالت ايدردك آنلری طوغرو اولان يوله (ومن يطع
الله والرسول فاولئك مع الذين انعم الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين
وحسن اولئك رفيقا) ط ت وهر كسنه كه اطاعت ايده الله تعالی يه و پيغمبرينه پس اشبو
كروه اول كسنهلرك ايله بيلهدرلر كه احسان ايتدی الله آنلر اوزرينه پيغمبرلردن
وصديقلردن وشهيدلردن وايو ايشليلردن ونه كوزل ارقداشدر اشبو كروهلر * ف انبيا
اول كسنهلردر كه آنلر اوزرينه وحی نازل اوله يعنی ظاهرده ملك آنلره الله سبحانه نك حكمنی
ايرشديره وصديق اول كسنهيه ديثلور كه الله سبحانه نك وحينده هر نه شيكه كاور نفسلری
كندی كنديله كرچكليوب آنك طوغريلغی اوزرينه شهادت ايده وشهيد اول كسنهدر كه

پیغمبر علیه السلامك حكمنی برغایته تصدیق ایتمشکه انك اوزرینه جانی بذل ایدروصالح
شول كسنه دركه آنك طبیعتی ایولك اوزرینه خلق اولنمش اوله پس اول كسنه لركه اشبو
صفتلر آنلرده بولنمدیسه ده لیكن الله سبحانه نك حكمنی قبول ایتمك سببیله آنلری الله سبحانه
اول صفات سابقه صاحبلرینه ارقداش قیلر (ذٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللّٰهِ وَكَفٰى بِاللّٰهِ عَلِيمًا) ت
اشبو احسان در الله جانبندن و بس در الله بیلمك جهتندن * ف اسلامی ضعیف اولان كسنه لر
مادامكه اسلامك اولنده جهاد فرض اولنمش ایدی اسلامی قبول ایتدیلر وقتاكه جهاد فرض
اولدی آندن كیرو طوردیلر وانلرك بعضسندن نفاقه دائر سوز ظهور ایتدی و بعضسی
منافقلر ایله همزبان اولدیلر رسول اكرمك رضاسنك خلافنجه رأی ایتدیلر الله سبحانه بونك
بیاننده اشبو آیتلری كوندردی * ف معلوم اوله كه بورادن بو یله جهادك ذكرینه شروع در
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ أَوِ انْفِرُوا جَمِيعًا) ت ای مسلمانلر طوتكز
كندو سلاحكزی پس طشره چیقك (یعنی غوغایه) كروه كروه اولوب یاخود طشره چیقك هپكز
جمع اولوب * ف یعنی غوغاده كندوكزی حفظ ایتمك توقفله یا قلقانله یا تدبیر ایله یا هنر ایله
ممنوع دكلدر (وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ
مَعَهُمْ شَهِيدًا) ت والبته سزدن بعض كسنه واردركه اكلنور (یعنی كتمكده غوغایه)
پس اكر ایرشسه سزه بر مصیبت و بلادیر البته احسان ایتدی الله بنم اوزریمه وقتاكه اولمدم
حاضر آنلر ایله (وَلَئِنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللّٰهِ لَيَقُولَنَّ كَأَنْ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَا لَيْتَنِي
كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا) ت واكر ایرشسه سزه بر نعمت اللهدن دیر پشیمان اولوب
كویاكه البته اولمدی سزك ایله آنك اره سنده دوستلق كاشكی نه اولیدی اولیدم آنلر ایله بیله
پس ایریشیدم بیوك مطلوبه * ف یعنی بونلر منافقلردر كه الله سبحانه نك حكمنه
انقیاد ایتمزلر یا كه مقصودلری دنیا منفعتیدر اكر الله سبحانه نك بولنده مسلمانلره
بر بلا ایرشسه كندو آره لرنده مسرور اولورلر و دیرلركه چوق كوزل اولدیكه بزدخی
آنلر ایله بلایه دوچار اولمدق و اكر مؤمنلره بر منفعت ایرشسه اول وقتده حسرت چكرلر كه نه
اولیدی بزلرده آنلر ایله بولنوب خیره ایریشیدك یعنی دشمنلر كبی حسد ایدرلر (فَلْيُقَاتِلْ
فِي سَبِيلِ اللّٰهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ) ت پس لا بد دركه غوغا ایدەلر الله ك
بولنده اول مؤمنلر كه صاتارلر دنیا دیرلكنی آخرت دیرلكنه (وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ

فَيُقْتَلْ اَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ اَجْرًا عَظِيمًا) ت واول كمسنه كه غوغا ايدر الهلك بولنسده
پس اولور ياخود غالب كلور و يررز آنلره بيوك اولان مزدى * ف يعنى مسلمانلره لايقدركه
دنيادير لكنه باقيوب آخرت طلبنده بولنسه لر و بيله لر كه الله سبحانه نك امرينه انقياد
ايتمكده نه كوزل منفعت واردر (وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ
وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اَخْرِجْنَا مِنْ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ اَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ
لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا) ت ونه واردر سزه كه غوغا ايتمورسكز الهلك
بولنده و بيچاره لر ايچون ارككلردن وقاريلردن وچوجقلردن (يعنى كافرلرك النده
اسيراولنلر اجلچون) اول كمسنه لركه ديرلر اى بزم ربمز طشره چيقار بزى اشبو كويدن
كه ظالمدر انك اهلى و يصه بزم ايچون كندو يانكدن ايش يصه يجى و يصه بزم ايچون
كندو يانكدن بر ياردم ايديجى * ف يعنى اى مسلمانلر ايكى امر ايچون كافرايله غزا
ايتمك سزه لازمدر برى الله سبحانه نك دينى اعلا قلمغيچون ايكنجى مظلوم اولان مؤمنلرى
خلاص ايتمكيچون كه كافرلرك النده اسيراولوب چاره سزدرلر مكه شهرنده شويله كمسنه لر
چوق ايدى كه حضرت پيغمبر ايله هجرت ايده بيلمديلر وخصملرى آنلر او زره ظلم ايدركه
مسلمانلقدن دوندر و ب ينه كافرايده لر (اَلَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِى سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا اَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ اِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ
ضَعِيفًا) ت اول كمسنه لر كه ايمان كتورديلر غوغا ايدرلر الهلك بولنده واول كمسنه لركه
كافراولديلر غوغا ايدرلر باطل اولان معبودلك بولنده پس غوغا ايديكز شيطانك احبابلريله
البته شيطانك حيله سى ضعيفدر (اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا اَيْدِيَكُمْ وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ
وَآتُوا الزَّكٰوةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ اِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللّٰهِ اَوْ اَشَدَّ
خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْلَا اَخَّرْتَنَا اِلَى اَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا
قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقٰى وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا) ت آيا باقمزميسين اول كمسنه لركه
دينلدى آنلره كيرو طوتكز اللريكزى (يعنى غوغا ايتمك) وقائم طوتك نمازيكزى و ويريكز
زكاتكزى (يعنى قبول ايتديلر) پس چونكه فرض اولدى آنلرا و زرينه غوغا ناكاه بركروه
آنلردن قورقرلر آدمیلردن اللهدن قورقدقلرى كبى يا آندن زياده قورقو كبى وديديلر اى بزم
ربمز نيچون فرض قلدك بزم او زريمزه غوغايى نيچون ديريراقدلك بزى يقين اولان مدته

دكين ديكل آنلره دنيانك اولشى آزدر وآخرت كوزلدر اول كسنه ايچونكه صاقنه دى وظلم اولنمش اولمزسكز برايپلك مقدارى *ف يعنى اول زمانده كه مسلمانلر مكه ده ايديلر وكافرلر آنلره ايذا ويررديلر الله تعالى آنلرى غوغادن منع ايتمشيدى وصبر ايله حكم بيورمشيدى ايدى كه جهاد ايله امر اولندى فهم ايده لركه مرادلرن بولمشلر ايكن اسلامى ضعيف اولان بعض كسنه لر غوغادن باش چويرمشلر واولومدن قورقولر والله سبحانه دن قورقى كبى مشركلردن قورقارلر (اَيْنَ مَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِى بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍ وَاِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هٰذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ فَمَالِ هٰؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا) ت هر يرده كه اولسه كز ايريشور سزه اولوم واكرچه اولسه كز محكم برجلرده واكر ايرشسه آنلره برنعمت ديرلر اشبو اللهك ياتندندر واكر ايرشسه انلره قيتلق ديرلر يا محمد اشبو سنك يانكدندر سو يله هيسى اللهك ياتندندر پس نه حال واردر اشبو كروه ايچون كه يقين اولمزلر فهم ايتمكلكه برسوزى *ف اشبو سوز طوغريدركه خير الله سبحانه جانبندندر وشر ايسه بنده نك طرفندندر ليكن اشبو قائللرك مقصودى شو كلمه دن طوغرو دكلدر واول شودركه غوغا عرب قبيله لرينك جمله سيله معقول دكلدر پس اكر نصرت وفتح اولورايسه كوز طوتلميه جق برنعمتدر واكر هزيمت اولسه اشبو تدبيرك حالنه موافقدر وچانكه جهاد الله سبحانه نك امريله در جمله سى خيردر آنده عقله مدخل ويرمك صحيح دكلدر يعنى مسلمانلر غالب اوله جقلردر دو عقل حكم ايتمك اولماز والله اعلم *ف اشبو منافقلرك ذكريدركه اكر غوغانك تدبيرى ايو اولسه وفتح وغنيمت ايرشسه ديرلركه اشبو الله سبحانه دندر يعنى اتفاقا شويله يتمش اولدى وحضرتك تدبيرينه قائل اولمزايديلر واكر بر امر خراب اولسه ايدى حضرتك تدبيرى اوزره الزام قورلر ايدى پس الله سبحانه بيورديكه هيسى الله سبحانه نك ياتندندر يعنى پيغمبرك تدبيرى ايسه الله سبحانه نك الهامى ايله در آنده خطا بولنمز اكر بر امر بوزلسه آنى خراب اولمش ديمك بو نكله الله سزى تربيه ايدر سزلرك قصورلكزدن وكلامجدك آيتنده اشكاره قلوب بيوردى (مَا اَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ وَمَا اَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ وَاَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيدًا) ت اولشيكه ايرشدى سكا نعمتدن پس الله دندر واولشيكه ايرشدى سكا محنتدن پس سنك نفسكك ياتندندر وكوندردك سنى آدملر ايچون پيغمبر وبسدر الله شاهد *ف قوله لايه دركه بو لكى الله سبحانه نك فضلندن بيله وبلا ومصيبتى كندو قصورندن بيلوب پيغمبر عليه السلامه الزام قويميه ودل اوزاتميه والله سبحانه قولك قصورلرندن خبرداردر جزاسنى ويرر (مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَ وَمَنْ تَوَلّٰى

فما ارسلناك عليهم حفيظاً) ت هر كسنه كه بيورلدى قبول ايده پيغمبره پس البته
بيورلدى قبول ايتدى الله تعالى يه وهر كسنه يوز چويرسه پس كوندرمدك سنى آنلرا وزرينه
بكجى (ويقولون طاعة فاذا برزوا من عندك بيت طائفة منهم غير الذى تقول والله
يكتب ما يبيتون فاعرض عنهم وتوكل على الله وكفى بالله وكيلا) ت وديديلر بزم قلبمزده
واردر بيورلدى قبول ايتمك پس چقانكه طشره چيقه لر سنك يانكدن كيجه فكر ايدر بر كروه
آنلردن اول شيئك غيريسنيكه سن امر ايتدك آنلره والله يازر يعنى عمل دفترنده كيجه ديد كلرى
شيئى پس يوز چويرآنلردن وتسليم ايت امريكى الله اوزرينه و بسدر الله ايش بصه يجى
(افلا يتدبرون القرآن ولو كان من عند غير الله لوجدوا فيه اختلافا كثيرا) ت آيا
تامل ايتمزلرمى قرانده اكر اولسه يدى اللهك غيريسنك يانندن البته بولورلر ايدى شونده چوق
اختلافى * ف مخلوق هر حالده اول حاله موافق سويلر طارغنلغنده اسركلو اولان كسنه لر
ياتسه خيال ايتمز واسر كلكنده طارغن اولان كسنه لر جانبنه باقمز دنيا ياننده آخرتى اكمز
وآخرت يانىنده دنيايى اكمز وبى پروالغنده عنايتك ذكرينى ايتمز وعنايت ايتديكى وقتلر
پروا سزلغنك ذكرى اولمز پس شويله كه بر حالده كى كلامى بشقه بر حالده كى كلامنه
مخالف كورينور وقران شريف كه خالقك كلاميدر شو آنك هر ياننده بر بشقه جانبنه
نظر اولنور تامل ايتمكدن معلوم اولور كه هر بر شيئك بيانى هر مقامده بر يول اوزره در
حاصل معنى اولدركه قران انسان كلامى اولسه يدى آنده چوق اختلاف بولنوردى
معناده تناقض كبى ونظمنده تباين كبى وبعضى فصيح وبعضى ركيك وبعضى معارضه يه
قابل وبعضنه معارضه ايتمك غايتده مشكل كلمه جككده اوله چوق خبرينك بعضى
واقعه مطابق وبعضى مخالف واحكامنك بعضى عقله موافق وبعضى مخالف قران
عظيم ايسه آنده اشبو صفتلر بولنمز (واذا جاءهم امر من الامن او الخوف اذاعوا به
ولو ردوه الى الرسول والى اولى الامر منهم لعلمه الذين يستنبطونه منهم ولولا فضل الله عليكم
ورحمته لاتبعتم الشيطان الا قليلا) ت وچقانكه كلسه آنلره بر خبر امينلكدن ياخود
قورقودن اشكار ايدرلر آنى واكر دوندرسه لر ايدى آنى پيغمبر جانبنه وبيورلدى و يرنلر
جانبنه اسلام اهلندن البته بيلورلر ايدى شو خبرى اول كيمسه لركه آنى الله كتورمكه قادر
اولورلر ايدى (يعنى تحقيق ايتمسى اوزره قادر اولورلر ايدى) واكر اولمسه يدى اللهك
فضلى سيزلك اوزركزه وآنك اسركمسى البته ارقه سى صره كيدرديكز شيطانك مكر
آز كسنه تابع اولمزدى * ف يعنى اكر بريردن بر خبر كلسه لازمدركه رتبه ده يا آنك
قايم مقامنه ايرشدريله اكر او كسنه لر شو خبرى تصديق ايدرلر ايسه وانكله عمل

ایدرلرسه پس اولوقت بشقه کیمسه آنک اوزره عمل ایده پیغمبریمز علیه السلام برکسنه‌یی
زکات آلمغیچون برقومه کوندردیلر اول قوم ایسه تعظیم ایچون اشبو آدملک استقبالنه
واردقده اول آدم وهم ایتمشکه آنلر غوغایه کلیورلر کیرو رجوع ایدوب مدینه‌ده مشهور
قیلمشکه فلان قوم مرتد اولمشلر هنوز پیغمبر علیه السلامه اول خبر ایرشمدن مدینه
شهرنده مشهور اولدی اشبو مثللو هر خبرو هرشی تحقیق اولنمزسزین و والی بیلمزسزین
مشهور ایتمیه‌لرکه آخوده یلان اولور ودخی الله سبحانه ارشاد بیوردیکه اکر الله سبحانه‌نک
فضلی اولمسه‌یدی سزلک اوزرکزه سزلر شیطانه تابع اولوردیکز مکرکه سزدن آز کسنه تابع
اولمزدی یعنی هر براولوالامره لازمدرکه هر وقتده لایق اولان حکملری وتربیه‌لری اجرا ایده
واکرایتمزایسه هدایت اوزرینه آز آدم قائم اولور (فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا
نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ) ت پس غوغا ایت یا محمد اللهک یولنده سنک اوزریکه مؤاخذه
یوقدر مکر کندو جانکدن ورغبت ویر مسلمانلره غوغا اوزرینه * یعنی واجب اولان سنک
اوزریکه رغبت ویرمکدر پس اکرارقداشلق ایتمزلرسه سنکله پس سنک اوزریکه مؤاخذه
یوقدر (عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا) ت یقیندر
که الله موقوف ایده سزدن کافرلرک غوغاسنی والله یک قیدر غوغا اعتبار یجه ویننه یک
قیدر عقوبت جهتنجه (مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً
سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقِيتًا) ت هر کسنه شفاعت ایتسه کوزل
اولان شفاعتله اولور انکیچون اول شو شفاعتک ثوابندن وبر کسنه شفاعت ایتسه کوتو
اولان شفاعتله اولور انکیچون بر پای آنک عذابندن الله هر برشی اوزرینه قادردر * ف
یعنی مثلا برادم برفقیرلک حاجتنی کورمکیچون برزنکینه رجا ایدوب آنک حاجتنی روا ایتسه
اولدخی خیراتک ثوابنده شریک اولور واکر بر کافری ویابر اهل فسادی رجا ایله خلاص
ایتسه ویابر خرسزی حد شرعیدن قورتارسه تاالی کسمیه‌لر دیو پس اشبو رجاجی اول آدملره
فسادده شریکدر (وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ حَسِيبًا) ت وچقانکه تعظیم اولنمش اولسه کز بر سلامله پس تعظیم ایدیکز شو تحیه‌دن
زیاده کوزل اولان کلمه ایله یا اول کلمه ایله جواب ویرلک البته الله هر برشی اوزرینه حساب
ایتیجیدر * ف مثلا بر کسنه بر کسنه‌یه السلام علیکم دینسه اکا جواب ویرمک واجبدر
اکر برابر دیلرایسه علیکم السلام دیه واکر ثوابک زیاده اغین دیلرایسه اشبو صورتنده ورحمة
الله لفظنی جوابده زیاده قیله واکر سلام ویرن آدم السلام علیکم ورحمة الله دیسه جواب ویرن
علیکم السلام ورحمة الله وبرکاته دیه (اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ

فيه ومن أصدق من الله حديثا) ت الله بوقدر هيچ معبود اندن غيري بر كديره سزلري قيامت كوننه كه شك يوقدر آنده و كيمدر زياده كرچك ديجي اللهدن سوزده * ف الله سبحانه بيان بيورركه كافرلرك يالنا قلمقلرينه اعتماد قلميكز (فما لكم في المنافقين فئتين والله اركسهم بما كسبوا أتريدون أن تهدوا من أضل الله ومن يضلل الله فلن تجد له سبيلا) ت پس نه واردر اى مسلمانلر سزه يالنا قلمقلق ايدنلرك بابنده ايكى فرقه اولديكز والله باشى اشاغى يصه دى آنلرى اولشيئك شوملغى سببيله كه ايشلديلر آيا ديلرميسكز كه يول كوستره سكز (يعنى يول بولنسلردن صايه سكز) اول كسنه نيكه آزغين قلدى آنى الله وهر كسنه نيكه آزغين قيله الله پس البته بولمزسين انكيچون هيچ بر يول * ف يعنى مسلمانلرك بعضى منافقلرك يلنا قلمقلرينه الدانديلر و بعضى الدانمديلر ولايق ايديكه كليسى الدانميديلر * ف اشبو آيتده اول كسنه لره منافقدرلر ديو بيورديكه باطنده مسلمان اولمديغى كبى ظاهرده هم مسلمان د كللر ايدى لكن پيغمبريمز عليه السلامك ياننه كلوب اول حضرتله محبت اظهار ايدوب موافقت كوستررلر ايدى اشبو غرضدن كه مسلمانلرك عسكرى كندولرك قومى او زره غوغايه كيتمكده ماللرينى وجانلرينى مسلمانلردن صاقليه لر وقتا كه مسلمانلر بيلديلركه آنلرك كلوب كيتمه سى اشبو غرض ايچوندر قلبدن محبتد كلدر بعضى ديديلركه انلردن صحبت وملاقاتى ترك ايدوب ايراق اوله لم تا اوله كه انلر برجانبه اوله لر و بعضى ديديلركه ملاقاتى كسميه لم اوله كه صحبت سببيله ايمان كتوره لر الله سبحانه بيورديكه طوغرو يولى بولمق و ازغين اولوب يولى يتورمك الله سبحانه نك الندهدر انى فكرايتمك سزه لازم د كلدر و آنلر ايله لايق معامله يى كله جك آيتده بيان بيوردى (ودوا لو تكفرون كما كفروا فتكونون سواء فلا تتخذوا منهم أولياء حتى يهاجروا في سبيل الله فإن تولوا فخذوهم واقتلوهم حيث وجدتموهم ولا تتخذوا منهم وليا ولا نصيرا) ت اشبو يلنا قلانلر آرزو ايدرلركه سزدخى كافر اوله سكز كندولرى كافر اولديغى كبى پس برابر اوله سكز پس دوست طوتميكز هيچ بر كسنه يى آنلردن اولوقته د كين كه هجرت ايده لر الله يولنده (يعنى مسلمان اولوب هجرت ايده لر) پس اگر يوز چويرسه لر (يعنى اسلامدن وهجرتدن) پس اسير ايدك انلرى واولدريكز انلرى قنقى يرده بولسه كز آنلرى وطوتميكز انلردن بر كسنه يى يار و يار دم ايديجى * ف يعنى اولوقته د كين كه آنلر كلوب سزلر ايله قارشيه لر انلرى كندو كزه ايو لكده و كوتولكده شريك ايتميكز وغوغاده دخى انلرى صاقلميكز (إلا الذين يصلون إلى قوم بينكم وبينهم ميثاق أو جاؤكم حصرت صدورهم أن يقاتلوكم أو يقاتلوا قومهم ولو شاء الله لسلطهم عليكم

فلقاتلوكم فان اعتزلوكم فلم يقاتلوكم والقوا اليكم السلم فما جعل الله لكم عليهم سبيلا) ت
مكر اول كمسنه لركه صغنورلر بر كروهه كه سزڭ اوه كزله انلرڭ ارهسنده عهد واردر ياخود
كلورلر سزڭ يانكزه حالبوكه طارلدى آنلرڭ سينه لرى اندنكه غوغا ايده لر سزكله ياخود غوغا
ايده لر كندو قوملريله (شاه ولى الله رحمه الله ديركه بر كمسنه كه ايمان كتوردى وهجرت ايتمدى
آنڭ حكمى اولى طريقله بيلندى) واكر ديلسيدى الله البته مسلط قلردى انلرى سزڭ
اوزركزه پس غوغا ايدرلر ايدى سزكله پس اكر اشبو كروه بر طرفه طورسه سزڭ جانبكزدن
وغوغا ايتمسه لر سزكله وآتى ويرسه لر سزڭ جانبكزه صلح عهدينى پس يصه مدى الله سزڭ ايچون
انلر اوزرينه هيچ بر يولى *ف يعنى اكر مسلمان اولسه لر وهجرت ايتسه لر انلرى دوست
طوتڭز واكر مسلمان اولمسه لر اولديرڭ انلرى مكر اول كمسنه لركه عهد وميثاق ايتمش اوله
وينه عهدى اوزرينه ثابت اولنلر وسزكله عهد ايدن كمسنه لره يمين والتجا ايتمش اوله اشبو
ذكر اولنانلره هيچ بر طريقله ايذا ويرمك جائز دكل *ف يعنى قارشمق واوغراشمق سببندن
كافرلره غوغاده امان ويرمك مكر ايكى صورتله بريسى اولدركه آنلر سزڭ ايله صلح ايدن
قومه يمين والتجا ايتمش اوله بو صورتده انلر دخى سزڭ صلحكزده داخلدرلر وايكنجى صورت
اولدركه غوغادن عاجز اولوب سزلر ايله صلح ايتمشلردر شو عهد اوزره كه كندو قوملرى جانبنه
اولوب سزلرله غوغا ايتمه لر وينه سزلرڭ جانبه اولوب كندو قومله غوغا ايتمه لر پس اكر شو
كمسنه لر اشبو عهد اوزره قايم اوله لر سزلر دخى بو ايشى الله سبحانه نڭ احسانى بيلڭ كه آنلر
سزڭ ايله غوغا ايتمكدن توقف ايتديلردر بو (ستجدون آخرين يريدون ان يأمنوكم ويأمنوا
قومهم كلما ردوا الى الفتنة اركسوا فيها فان لم يعتزلوكم ويلقوا اليكم السلم ويكفوا ايديهم
فخذوهم واقتلوهم حيث ثقفتموهم واولئكم جعلنا لكم عليهم سلطانا مبينا) ت البته
بوله جقسڭز بر كروهيكه ديلرلر كه امين اوله لر سزدن يانكزده وينه امين اوله لر كندو كروهلرندن
هر بر وقتده كيرو دوندرلمش اولسه لر فتنه قالدرمق جانبنه باشلرى اشاغى آتلمش اولورلر انده
(يعنى صلح ايدرلر وينه عهدلرين بوزرلر) پس اكر كيرو بر جانبنه طورمسه لر سزكله غوغا
ايتمكده وآتمسه لر سزڭ جانبكزه مصالحه عهدينى وكيرو طوتمسه لر كندو اللرينى پس اسير
ايدڭ آنلرى واولديريڭز آنلرى نرده كه بولسه كز آنلرى واشبو كروه ويردڭ سزڭ ايچون آنلر
اوزرينه آيدين اولان حجت *ف يعنى بعض كمسنه لر واردر كه صلح ايچون عهد ايدرلر كه
سزلرله غوغا ايتميز وبزم قومز ايله دخى غوغا ايتميز ليكن كندو عهدلرى اوزره قايم اولمزلر
بلكه قوملرينڭ غلبه لكنى كوررلر كندو قوملرينه ياردمجى اولورلر پس شو كمسنه لر
ايله سزلر دخى قصور ايتميكز كه سزڭ اللريكزده سند بولندى كه كندى عهدلرى اوزره
قايم طورمزلر (وما كان لمؤمن ان يقتل مؤمنا الا خطأ ومن قتل مؤمنا خطأ فتحرير

رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ اِلَى اَهْلِهِ اِلَّا اَنْ يَصَّدَّقُوا) ت ويرامز بر مسلمان ايچون كه اولديره بر
مسلمانى ليكن اولدرمك واقع اولور خطا ايله (يعنى قصدا ايتمزسزين) وهركمسنه اولديرسه بر
مؤمنى خطا ايله پس لازمدر اكا بر مؤمن اولان قولى آزاد ايده وقان بهاسنى مقتولك
ويليلرينه تسليم ايده مكر خيرات ايده لر آنلر يعنى قاتله ديتى هبه وتصدق ايده لر (فَاِنْ كَانَ
مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ) ت پس اكر اولسه اولى سزك
دشمنكز كروهندن وحالبوكه مؤمندر (يعنى دشمن اولان كافرلردن اولوب ايچلرنده ايمانه
كلمش ودار اسلامه هجرت ايتممش ايسه) پس لازمدر آزاد ايتمك بر مؤمن قولى (وَاِنْ كَانَ
مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ اِلَى اَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللّٰهِ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيمًا حَكِيمًا) ت واكر اولسه اولى بر كروهدنكه
سزكله آنلرك آره سنده واردر ميثاق (يعنى شو اولى مسلمان اولسون يا كافر اولسون والله
اعلم) پس لازمدر قان بهاسى تسليم اولنه شو اولنك آدملرينه وينه آزاد ايتمك واردر
بر مؤمن اولان كوله يى پس بر كمسنه بولمسه كوله يى پس لازمدر اوروج طوتمق برى برينك
آرقه سى صره ايكى آى (كه كفارتده مشروع عدد اشبو حكم) توبه نك قبول اولمسى ايچوندر
الله جانبندن والله بيليجيدر حكمتله متصفدر * ف الله سبحانه خطا ايله اولدرمكك احكامنى
بيان بيوردوانى دخى بيان ايدركه اكر بر كمسنه كه كلمهٔ توحيدى ديرا كا تعرض ايتمك
واجبدر و مجاهدلرك فضلنى ودار كفردن دار اسلامه هجرتك واجب اولمسنى ونماز خوفك
كيفيتنى وسفرده نمازك كيفيتنى بيان بيوررر * ف مقتول مسلمان اولوب دار الحربده
ساكن اولسه ديت لازم كلمز * ف مفسرلرك جمهورى وان كان من قوم بينكم وبينهم
ميثاق قولنك صورتنى كافر مقتولنده بيان ايتديلر اشبو ملاحظه ايله كه ارث حكمى مؤمنله
كافرلك ارهسنده كسلمشدركه بربرلرندن ميراث يمزلر وديت سببلى ايسه ارث سببليدر
بو سببدن مقتول مؤمن اولورسه ديت لازم كلمز و كافر اولورسه لازم كلور ديديلر و بو ضعيف
قول (يعنى فتح الرحمانك مصنفى شاه ولى الله رحمه الله) ديركه مسئله نك تمهيدى ما كان لمؤمن
أن يقتل مؤمنا الا خطأ وتقييدى وهو مؤمن در بر صددنده اولديغمز شو مسئله ده ظاهر
دركه ايمان قيدى معتبردر وديتك لازم كلمسى عهده وفا ايتمك جهتندندر ارث سببلى اوزره
دكلدر وآنك نظيرى مهرك واجب اولمسيدر مؤمنه معاهد قومدن اولمق مسئله سنده تحكيم
ممتحنه سوره سنده مذكوردر والله اعلم * ف خطانك برقاچ صورتلرى واردر بوراده شو
صورتى مذكور اولديكه بر مسلمانى كافردن تمييز ايتميوب اولديرر خطانك هر بر نوعنده
ايكى شى لازمدر بريسى بر مؤمن قول آزاد ايتمكدر واكر قدرتى اولمزايسه ايكى آى
پيدرپى اوروج طوتمقدر واشبو كفارتدر الله سبحانه نك جنابنه قصور ايتديكيچون كندو

امرنده وثانی قان بهاسین ادا ایتمکدر مقتولك وارثلرینه واشبو آنلرك حقیدر واكر وارثلر دیتدن عفو ایتسه ویا صدقه ایدوب صالیویرسه اختیارلری واردر واكر وارثلر مسلمان ایسه لر ویا مسلمانلر ایله عهد ایتمش كافرلردن اولسه لر اشبو ایكی صورتده دیت ادا ایتمك واجبدر واكر وارثلر كافر ودشمنلردن ایسه لر وحرب اهلندن اولسه لر دیت لازم كلمز وقان بهاسی امام اعظم قتنده ایكی بیك یدییوز قرق روپیه در تخمینا مقتولك وارثلرینه اوچ ییلده تفریق سبیلی اوزرینه ادا اولنه (وَمَن يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُّتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا) ت وهركسنه اولدیرسه بر مؤمنی قصد ایله حقسز پس آنك جزاسی جهنمدر ابدی اولورآنده وغضب ایتمشدر الله آنك اوزرینه ولعنت ایتدی اكا ومهیا قیلدی انكیچون اولو عذابی * ف مراد قاتلدن اول كسنه درکه حقسز اولدرمكی حلال عد ایده والله اعلم * ف عبدالله بن عباس بیوردیكه اكر بر مسلمان بر مسلمانی حقسز قصد ایله اولدیرسه شو كسنه ابدی جهنمده قالیسردر ودخی توبه سی قبول اولنمز اما علمانك جمهوری شویله دیدیلركه سزاسی اولدركه بو وادده مذكور اولندی اما الله سبحانه مختاردر اكر قاتل قصاصله اولدیرلسه اجماعا معفودر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِندَ اللَّهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ كَذَٰلِكَ كُنتُم مِّن قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا) ت ای مسلمانلر چانكه سفر ایتسه كز الله یولنده یعنی جهاد اجلیچون پس بك تجسس ایدك ودیمكز اول كسنه یه كه آنی ویردی سزلك جانبكزه سلامی دكاسین مسلمان طلب ایدرسكز دنیا دیریلكنك متاعنی پس اللهك یاننده چوق غنیمتلر واردر بویلجه ایدیكز بوندن اول پس احسان ایتدی الله سزلك اوزركزه پس آرایكز البته الله ایشلدیككز ایشلره خبردار اردر * ف یعنی حالكز اولنده كلمهٔ شهادتدن غیری مسلمان اولملقلرینه بر دلیل یوغیدی واره واره كورلك اولان عمللر آنلردن وجوده كلوب اسلاملری ظاهر اولدی * ف پیغمبریمز علیه السلامك زماننده مسلمانلرك عسكری بر كویه ایرشدكده شو كویده اولان بر مسلمان طوارلرینی بر كناره چكوب مسلمانلره سلام علیكم دیدكده آنلر ظن ایتشلركه اشبو كسك اسلامی ظاهر ایتمسی جانی ومالنی وقایه ایچوندر دیو آنی اولدیروب مواشیلرینی غنیمت ایتشلر الله سبحانه اشبو آیتی نازل قلدی وشوكه بیورمش سزلر دخی اسلامك اولنده بونلر كبی ایدیكز یعنی دنیا غرضی اوزره حقسز قان دوكمش ایدیكز اما مسلمان اولدقدنصكره بویله حقسز اولدیرمك لایق دكالدر یاخود معنی بویله اوله كه سزلر سابقده آنلر كبی ایدیكز یعنی كافرلرك شهرینده مسكونت ایدوب سزكچون بحكم مستقل یوغیدی (لَّا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي

الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا) ت برابر اولمز مؤمنلردن عذرسز غوغادن كيرو اكاشنلر وغوغا ايدنلر اللهك يولنده كندو ماللريله وكندو جانلريله اعلى قلدى الله غوغا ايدنلرى كندو ماللريله وكندو جانلريله غوغادن كيرو اكلشنلرا وزرينه مرتبه ده وهر بر يسيچون وعده ويردى الله جنتله واعلى قلدى الله غزا ايدنلرى غزادن كيرو اوطورنلر اوزرينه بيوك ثوابله * ف غير اولى الضرر قيدينك فائده سى اولدركه اولى الضرر ده اشبو حكم مطرد دكادر بلكه اولى الضرردن بركروه بولنيور كه نيت صحيحه لرى سببيله كامل اولان عملك ثوابنه نائل اولورلر والله اعلم (دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا) ت زياده ويردى مرتبه لرى كندو جانبندن ويارلغدى واسركدى والله يارلغيجى اسركيجيدر * ف بدنلرنده نقصان اولان كسنه لر جهاد حكمندن معافدرلر كوركبى طوپال كبى مثلا وغازيلر ايچون چوق بيوك درجه لر واردر جهاددن اوطورنلره شو درجه لر يوقدر اكر چه جنت اهلى اولسه لرده پس شوره دن معلوم اولديكه جهاد فرض كفايه در فرض عين دكادر يعنى بعضى جهاده وارسه غيريلردن معاف اولور اكر ناسك جمله سى جهادى ترك ايتسه لر هپسى كناه كار اولور (إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا) ت اول كسنه لركه (يعنى اهل مكه دن هجرت واجب اولديغنده سائر مؤمنلر كبى حبشه ويا مدينه يه هجرت ايتميوب دار شركده قلان كيسنه لر) انلرك روحلرين قبض ايتدى ملائكه لر اول حالده كه ظلم ايتديلر ايدى كند ونفسلرينه ملائكه لر ديديلر انلره نه حالده ايديكز سزلر (يعنى مؤمنمى ايديكز يا مشركمى ايديكز) ديديلر انلر عاجز ايدك يرده ديدى ملائكه لر آيا كيكش دكلمدى اللهك يرى تا كه هجرت ايديديكز شو يرده پس اشبو كروه انلرك يرى جهنمدر ونه كوتو يردر جهنم * ف يعنى نفسلرينه ظلم ايديجيلره شو عذابدر دار الحربدن دار اسلامه هجرتى ترك ايتمكله وكافرلرك جماعتين وقراسين چوق قلقله (إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا) ت مكر حقيقتده چارهسز اولنلر ارككلردن وقاريلردن وچوجقلردنكه اصلا قادر اولمزلر هجرتك چاره سنه واصلا يول بولمزلر هجرت ايتمكه (فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا

غَفُورًا)

غَفُورًا) ت پس اشبو کروه یقیندر که الله عفو ایده آنلردن الله عفو ایدیجی یارلغیجیدر

* ف اشبو آیت اول کسنه لرڭ حالی بیان ایدرکه کافر دیارنده بولنوب طوغرو وصادق مسلمان اولمشلر لیکن اسلاملرین اظهار ایده بیلمیورلر کافرلرڭ قورقوسندن واگر خدمتکارلری اولسه ویا اهل صنعتدن اولسه لر ویا سفرلڭ تدبیرینه واقف وخبردار اولسه لر اشبو صورتلرده انلرڭ عذری مقبول دکل بشقه بر مملکته هجرت ایدوب آنده اقامت ایده لرکه الله سبحانه نڭ یری کیکشدر واگر چاره سز کافرلرڭ حکمنده اولسه لر اول صورتده امید واردرکه معاف اوله لر (وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاغَمًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا) ت وهر کسنه طشره چیقسه اوندن هجرت ایدرڭ اللهڭ یولنده بولور یرده چوق ساکن اولهجق یر ومعیشتڭ ککشلکنی واول کسنه که طشره چیقسه کندو اوندن هجرت ایدرڭ الله جانبنه وآنڭ پیغمبری جانبنه صکره ایرشسه اکا اولوم (یعنی یولده مقصوده ایرشمه دن اولسه) پس البته ثابت اولدی انڭ ثوابی الله اوزرینه والله یارلغیجی اسرکیجیدر * ف اشبورادن معلوم اولدیکه بر مملکتده که شخص اسلامن اظهار ایده بیلمز اندن هجرت ایتمك فرضدر * ف رزق بولمیزیو فکر وتلاش ایدوب هجرتدن قالمه لر رزق هر یرده بولنور و بنه شو وسوسه یی ایتمه لرکه یولده قالوب هلاك اولورزیو زیرا که اولوم وقتندن ایلرو وکیرو قالمز واگر اولسه لر بیولڭ ثوابه ایریشورلر (وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا) ت وچقانکه سفر ایتسه کز یرده پس یوقدر سزلڭ اوزریکزه بر کناه شونده که قصد ایده سکز نمازدن اگر قورقسه کز آندنسکه بلایه براقه لر سزی اول کسنه لرکه کافر اولدیلر تحقیق کافرلر سزیچون اشکاره دشمندر * ف شاه ولی الله رحمه الله فتح الرحمن ده دیرکه مشهور اولدرکه اشبو آیت مسافرلڭ نمازی حقنده نازل اولمش وخوف ایسه قید اتفاقیدر واول وجه که بنم یانمده رجحان بولمش اولدرکه اشبو آیت خوف نمازینڭ حقنده نازل اولمش وقید سفر اتفاقیدر وقصردن مراد رکوعڭ وسجودڭ اداسنده اولان کیفیتدر یعنی ایما ایله ادا اولنمقدر رکعاتڭ عددنده دکل * ف سفر شرعی اوچ کونلك یوله وارمغه دیرلر شو کونلرده درت رکعت فرض نمازاییکی رکعت نمازه قصر اولنور وشو وقتده کفارلڭ غالب اولمسی وایذا ویرمسی خوفندن اشبو حکم نازل اولدی مؤمنلره رحمت ایچون پس بر کسنه سفرده درت رکعتی تمام قیلسه الله سبحانه نڭ احساندن مستغنیم دیمك اولور بو ایسه بیك خطادر وسفرده سنتلری قیلمقله تکلیف اولنمدی

(وَاِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَاَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلٰوةَ فَلْتَقُمْ طَٓائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَاْخُذُوٓا اَسْلِحَتَهُمْ فَاِذَا سَجَدُوا
فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَٓائِكُمْ وَلْتَاْتِ طَٓائِفَةٌ اُخْرٰى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَاْخُذُوا حِذْرَهُمْ
وَاَسْلِحَتَهُمْ وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ اَسْلِحَتِكُمْ وَاَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً
وَاحِدَةً) ت وبر جانكه سن اولسك مؤمنلرك آره‌سنده (يعنی قورقو وقتنده ای محمد) پس
نمازه قائم اولديغكده طورسونلر بر گروه آنلردن سنكله (وبر گروه دشمن قارشوسنده
طورسونلر وجمله‌سی) طوتسونلر كندو سلاحلرينی پس وقتا كه سجده ايده‌لر (يعنی سنكله
نمازده اولوب بر ركعت نماز قيلانلر) سزلك اردقه‌كزه (يعنی دشمنك طرفنه نمازده طوردوكی
بر ايش اشلمه‌رلك) كيده‌لر وكله اول بر آخر گروه كه حالا نماز قلميوبدرلر پس نماز قيله‌لر
سنكله وطوته‌لر كندو حذرلرينی وكندو سلاحلرينی (حذر سلاحه وتمور كيمنه
وقلقانه ديرلر) و آرزو ايتدی كافر اولانلر كه نه اوليدی غافل اوليديكز كندو سلاحلركزدن
وكندو متاعكزدن پس هجوم ايده‌لر سزلك اوزركزه بر اوغردن (وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ كَانَ
بِكُمْ اَذًى مِنْ مَطَرٍ اَوْ كُنْتُمْ مَرْضٰٓى اَنْ تَضَعُوٓا اَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ اِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا مُهِينًا) ت واصلا گناه يوقدر سزلك اوزركزه اگر اولسه سزه اذيت يغموردن ياخود
اولسه‌كز كيفسز اولشه‌ده كه قويه‌سكز سلاحلريكزی وطوتكز كندو حذريكزی البته الله
مهيا ايدوبدر كافرلر ايچون رسوا ايديجی عذابی *ف شاه ولی الله رحمه الله ديركه خوف
نمازينك برقاچ صورتی واردر بريسی اولدركه امام ايكی كره نماز قله بر كره بر طائفه ايله
وبر كره آخر طائفه ايله وبريسی اولدركه امام بر جماعتله بر ركعت ادا ايده وقيامده توقف
ايده اول قدر كه ركعت اخری دخی ادا ايدوب دشمنك مقابلنه كيده‌لر وآخر جماعت كلوب
اقتدا ايده‌لر امام اشبو ركعت اخيره‌يی اشبو جماعتله ادا قيلوب قعودده او قدر توقف
ايده كه اشبو جماعت ركعت اخيره‌دن فارغ اوله‌لر اشبو وقتده امام بونلر ايله برابر سلام ويره
اشته بو ايكی صورت سائر صورتلر ايله جمله‌سی صحيح اولمشدر واذا كنت فيهم الآية آيتك
محتمليدر *ف اشبو خوفك نمازی بيورديكه اگر غوغا وقتنده بولسه‌كز عسكری ايكی بولك
اول بولكلرك هر بريسی نمازك ياريسنی امام ايله ادا ايده آخر نصفنی يالكز قله اولوقتده دخی
بر بولك دشمنك اوكنده طوره اشبو وقتلرده نمازده كلوب گيتمك معافدر وينه سلاحلری
وتمور كيمه‌لری وقلقانلری كندو اوزرلرنده اوله اگر اول قدر فرصت اولمز ايسه جماعتی
موقوف ايدوب يالكزجه آتله ياخود يايان ايما ايله قيله‌لر اگر اول قدر فرصت اولمز ايسه
ترك ايده‌لر صكره قضا ايده‌لر (فَاِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلٰوةَ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلٰى جُنُوبِكُمْ

فَاِذَا اطْمَاْنَنْتُمْ فَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَ اِنَّ الصَّلٰوةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا) ت پس ادا ايتديككزده نمازى ذكر ايديكز الله تعالى يى اياق اوزرنده (دشمنه قليج اورركن) واوق آتغه اوطوردقده (ومجروح اولوب) بوكريكز اوزره ياتوركن (يعنى دائما ذكر الله ايله مشغول اولك پس چونكه خوفدن امين اولديكز نمازى تعديل اركان وشرطيله ادا ايدك البته نماز مسلمانلر اوزرينه وقت معين ايله فرض اولدى * ف يعنى قورقو وقتنده نمازى ادا ايتدكدنصكره ذكر ايدك الله سبحانه يى زيرا كه نماز ايچون وقت معين واردر ذكر ايسه هر حالده جائزدر (وَلَا تَهِنُوا فِى ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ اِنْ تَكُونُوا تَاْلَمُونَ فَاِنَّهُمْ يَاْلَمُونَ كَمَا تَاْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيمًا حَكِيمًا) ت وكوشكلك ايتميكز كافرلرك حالنى تجسس ايتمكده اگر سز اولسه كز يارهزحمتين چكيجى پس البته آنلردردچكرلر نيجه كه سز دردچكرسكز وسز اميد طوترسكز اللهدن اول شيئه كه آنلر ايچون اميد يوقدر والله بيليجيدر حكمتله متصفدر * ف اسلامى ضعيف اولان آدملردن بريسى اگر بر گناهى مرتكب اولسه دى شرعك حدينى آندن قالدرمغيچون حيله لر يابوب رسول اكرمك حضورينه بروجهله اظهار ايدرلر ايديكه اول كمسه نك براءتنى اول حضرتك قلب شريفنه القا ايدرلر ايدى وبرى بريله خلوت ايدوب سرلرينى اول حضرتك رضاى شريفنك خلافى اوزرينه تقرير ايدرلر ايدى الله سبحانه اشبو آيتى نازل قلدى (اِنَّا اَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا اَرٰيكَ اللّٰهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِنِينَ خَصِيمًا) ت تحقيق بز ايندردك سنك جانبكه كتابى طوغريلقله تاكه حكم ايده سن آدملرك آره سنده اول شى ايله كه بيلدردى سكا الله واولمه خائنلر ايچون جدال ايديجى (وَاسْتَغْفِرِ اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا) ت ويارلغمق طلب ايله اللهدن البته الله يارلغيجى اسيرگيجيدر (وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ اَنْفُسَهُمْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا اَثِيمًا) ت وجدال ايتمه اول كمسنه لرك جانبندنكه خيانت ايدرلر كندو جنسلرينه البته الله سومز اول كمسنه ييكه اولور خيانت ايديجى گناه ايشلى (يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللّٰهِ وَهُوَ مَعَهُمْ اِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضٰى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا) ت كيزلو ايدرلر آدملردن وكيزلو ايده بيلمزلر اللهدن وحال بوكه الله آنلر ايله بيله درا ولوقتكه كيجه ده مشورت ايدرلر اول شيئى كه بكنمز الله آنى تدبيردن الله آنلرك ايتديكى ايشلرى بيليجيدر * ف اشبو آيتلرده برقصه نك ذكرى واردركه پيغمبر صلى الله عليه وسلمك وقتنده انصاردن نعمان اوغلى قتاده نك برغور زرهى

بر اون طغار جغنك ایچنده اولوب خرسزلندی صباحلین ارادیلر کوردیلرکه اون بولمدوكاش
واون خطی بر کیشنك اوینه دلك واردر اول کیشنك آدی ابیرق اوغلی طعمه ایدی طعمه نك
اونده آرادیلر آنده بولمدیلر بردخی کوردیلرکه شو اون خطی طعمه اوندن ایلروزید آدلو
بر یهودینك اوینه کیدر اشبو اجلدن طعمه یی ترك ایدوب اونك دوكاسی نشانه سنك از ینه
دوشوب زیدلك اوینه قدر کیدوب آنك اوین آرایوب درعی بولدقده اول یهودی دیدیکه بونی بکا
طعمه ویردی طعمه دیدیکه بنم خبرم یوقدر یهودی خرسزدر طعمه نك قومی بنی ظفر
قبیله سندن برقاج کسنه لر کیجه ده بربریله مشورت ایتدیلرکه پیغمبر علیه السلام یاننه
واروب شهادت ایده لم اولوقت حضرت دخی بزلره حمایت ایده جکدر و یهودی یه خرسزلغی
مقرر ایدر صباحلین شو مشورته کوره ایش اتدیلر و الله سبحانه اشبو آیتلری نازل بیوردی و پیغمبره
خبرویردی و حقیقتده طعمه خرسز ایدی (هَاأَنتُمْ هَؤُلَاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَن
يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَم مَّن يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا) ت خبردار اولکز سزای کروه جدال
ایتدیکز خیانت ایدنلرك طرفندن دنیا دیرلکنده پس کیم دیلر خصومت ایتمکی الله تعالی یه
آنلرك جانبندن قیامت کوننده یاخود کیمدرکه اوله آنلر اوزرینه ایش یصه یجی (وَمَن
يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا) ت وهرکسنه ایشلسه کونوایشی
یاخود ظلم ایلسه کندو نفسنه صکره یارلغمق طلب ایده الله دن بولور الله تعالی یی یارلغیجی
اسرکیجی * ف الله سبحانه بیولك کناهه کوتوایش دیو بیوردی وکوچك کناهه ظلم ایلیه
کندو نفسنه دیو بیوردی اشبو حکم اول کسنه لر ایچوندرکه اکر توبه ایده لر توبه لری قبول
اوله (وَمَن يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَىٰ نَفْسِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا) ت وهرکسنه
ایشلسه کناهی پس همان ایشلر آنی کندو نفسی اوزرینه الله بیلیجیدر ایشلری محکمدر
* ف ایدی قوم کندو کوکلرنده اوتانمیه لرکه بزلر اوزره عیب قالدی دیو و بوندن صکره
کندولری عیبلو اولمغین قورقوسندن کندو کیشیلرینی حمایت ایتمسونلر اولوقته دکین که
مقدمه سی ایو تحقیق اولنمیه نیچونکه الله سبحانه بیلیجیدر و بیوردیغی دخی شودرکه
برکسنه نك کناهی برکیمسه اوزره دکلدر (وَمَن يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيئًا فَقَدِ احْتَمَلَ
بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا) ت وهرکسنه ایشلسه برخطایی یا کناهی صکره تهمت ایدرسه اول
کناهله برکناهسزی پس البته کندو اوزرینه آلدی افترایی واشکاره اولان کناهی (وَلَوْلَا
فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّت طَّائِفَةٌ مِّنْهُمْ أَن يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ ۖ وَمَا يَضُرُّونَكَ
مِن شَيْءٍ) ت واکر اولمسیدی اللهك فضلی سنك اوزریکه و ینه آنك اسرکسی قصد

ایتمشلر ایدی بر کروه آنلردن که آزغین قیله لرسنی و آزغین قیلمزلر مکر کندو نفسلرینی و هیچ برضرر ایرشدیرهمزلر سکا (وَأَنْزَلَ اللّٰهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا) ت وایندردی الله سنك اوزریکه کتابی وحکمتی واوکرتدی سکا اول برشیئی که سن بیلمز ایدك آنی والله‌ك فضلی سنك اوزریکه بیوك اولدی (لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا) ت یوقدر ایولك انلرك کیزلو سرلرینك چوغنده ولیکن ایولك برکمسنه‌ده در که امر ایدر صدقه ویرمکله یاخود کوزل ایشله یاخود اصلاح ایتمکله آدملرك آره‌سنده وهرکمسنه ایشلسه اشبو مذکورلری الله‌ك رضاسین طلب ایتمکیچون ویررز اکا بیوك ثوابی * ف منافقلر پیغمبریمز علیه السلامك قولاغنه فساد یله سوز سویلرلر ایدی تا که آدملر آره‌لرنده اعتبارلری چوق اولسون دیو ومجلسده اکلشوب بربریله قولاقلرینه فاسد شورلر ایدی بعض کمسنه‌یه عیب ایدرلر ایدی وبعض کمسنه‌دن شکایت ایدرلر ایدی الله سبحانه بیوردیکه آنلرك شورالری اکثری خیرسزدر اوسوزلرده کیزلمکه حاجت یوقدر مکر آنده الداتمق قارشمش اوله اکر کیزلرایسه خیراتی کیزلیه تا خیرات آلان آدم شرمنده اولمسون یابر آدمی برمسئله‌ده غلطنه خبردار قلمقیچون کیزلو جه‌سویلیه تا بیلنلردن خجالت چکمسون وغوغا ایدن کمسنه‌لرك آرالرنده صلح ایتمکیچون اولا کندی آرالرنده مشورت ایدوب صکره آنلره ایشتدیره نیچونکه طارغین اولان کمسنه‌لر صلحه راضی اولمزلر (وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا) ت وهرکمسنه مخالفت ایتسه پیغمبره آندن صکره که معلوم اولدی اکا طوغرو اولان یول وتابع اولسه مسلمانلرك یولندن غیریسنه دوندررز آنی سودیکی یوله (یعنی اول کیتدیکی اکری یوله کوکلك قوتنی چوق ایدرز) وکتوررز آنی جهنمه وجهنم نه کوتی یردر * ف اشبو آیتده الله سبحانه شرکك زیاده حرام اولسنی بیان بیوردی * ف پیغمبریمز علیه السلام بیورمشکه مسلمانلرك جماعتی اوزرینه الله سبحانه نك الی واردر پس هرکمسنه که اسلامدن بشقه بر یول طوتسه جهنمه دوشر پس بر امر که مسلمانلر آنك اوزرینه جمع اولدیلر شو امر الله سبحانه نك رضاسیدر وهرکمسنه منکر اولسه جهنملك اولور (إِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا) ت البته الله یارلغمز شونی که شریك مقرر قلنمش اوله اکا ویارلغر شرکدن غیریسنی اول کمسنه ایچونکه دیلر وهرکمسنه شریك قوشسه الله تعالی یه پس البته آزغین اولدی ایراق اولان آزغینلقله * ف بو قاروده

مناوقلرنك ذكري ايديكه آنلرايسه بعضيلرنك حكمنه راضي اولمبوب بشقه يول طوتديلر
پس بو آينده بيورديكه البته الله سبحانه شركي ارلغمز اشبو ورده حكمده شريك طوتمقني
دخي شرك درديو بيوردي يعني اسلام دينندن غيري دينلرنك حكمني بكمك وشو حكم اوزره
يورمك شركدر پس اسلامدن غيري هر دين كه وار ايسه هپسي شركدر هر چند عبادتده الله
سبحانه يه شريك قوشمسه ده (ان يدعون من دونه الا اناثا وان يدعون الا شيطانا مريدا) ت
مشركلر طابمزلر اللهدن غيري يه مگر برقاج بتلره كه قز اسميله آدلنشلر وطابمزلر مگر حددن
ايراق اولان شيطانه (لعنه الله وقال لاتخذن من عبادك نصيبا مفروضا) ت رحمتدن ايراق
تلدي آني الله وديدي شيطان البته طوتارم سنك قوللركدن بر پايكه (علم ازليده) معين
اولمش * ف يعني شيطان ديديكه يارب سنك بنده لرك كندوماللرندن بنم ايچون بر حصه
مقرر قلورلر نيجه كه عادت جاهليه در كه بتلر ايچون نذر ايدرلر اشبو ايسه بنم نصيبمدر
(ولاضلنهم ولامنينهم ولامرنهم فليبتكن آذان الانعام ولامرنهم فليغيرن خلق الله ومن
يتخذ الشيطان وليا من دون الله فقد خسر خسرانا مبينا) ت والبته آزغين قيلرم انلري
والبته باطل اولان آرزويه صالورم انلري والبته بيورادي ويررم انلره تا كسارلر
حيوانلرنك قولاقلريني والبته بيوررادي ويررم انلره كه تغيير ويره لر اللهنك خلقنه وهر كسنه
طوتسه شيطاني كندويه دوست اللهدن غيري پس البته زيان ايشلي اولدي اشكاره زيان
ايشلي اولمغله * ف حيوانلرنك طشاغين چيقاره ق وبدنلرينه ايكنه اورمق كبي قرمزي ايلك
ايچون يا كولك ايلمك ايچون * ف يعني حيوانلرنك قولاغين يارمق وكسمك كافرلرك عادتيدر
وينه بوزاغي وكچي ياوريسني چقاندكه بتلرينك آدينه نذرا تمشلرايدي پس اول بوزاغينك
وكچي ياوريسنك قولاغين ياروب آنده برنشان صاليو يررلرايدي وصورتي تبديل قلمق
شودركه چوچقلرنك باشنده بر مقدار توي بتلرك آدينه قو يوررلرايدي پس مسلمانلره
بونك كبي ايشلردن صاقنمق لازمدر پس بو يله اولديسه مسلمانلره جائز دكلدركه
كندولرينك بيوكلرينه بو يله ايتسونلر وكافرلرد خي شو ايشلركه ايدرلرايدي بيوك بيله كاري
كيمسه لره بيارلردي (يعدهم ويمنيهم ومايعدهم الشيطان الاغرورا) ت شيطان
وعده ويرر انلره وآرزويه آتار انلري ووعده ويرمز انلره شيطان مكر آلداتمغي (اولئك
ماواهم جهنم ولايجدون عنها محيصا) ت اشبو كروه آنلرك يري جهنمدر وبولمزلر اندن دونه جك
ير (والذين آمنوا وعملوا الصالحات سندخلهم جنات تجري من تحتها الانهار خالدين فيها
ابدا وعد الله حقا ومن اصدق من الله قيلا) ت واول كسنه لركه ايمان كتورديلر وايشلديلر
ايو ايشلري كتوريرز آنلري باغچه لره كه اقر آنلرك آلتندن ايرمقلر دائم اولورلر انده ابدي
اوله رق وعده ايدوبدر الله طوغريلق ايله وكيمدر زياده كرچك سويليجي اللهدن سوزده

(ليس

(لَيْسَ بِأَمَانِيِّكُمْ وَلَا أَمَانِيِّ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلِيًّا
وَلَا نَصِيرًا) ت دكلدر ايش سزك آرزوكزه موافق وينه موافق دكل اهل كتابك آرزوسنه
هركمسنه ايشلسه كوتولكى جزا ويرلمش اولور آنكله و بولمز كندسيچون اللهدن غيرى هيچ
بر دوست ونه ياردم ايديجى * ف كتاب اهلى خيال ايدرلر كه بزلر خاص قوللرز اول كناه
سببيله كه خلق عذابلنور بز عذابلنميز بزم پيغمبرلريمز بزى حمايت ايدرلر و مسلمانلرك ناداناری
دخى اشبو كبى خياللرى كندولرى حقنده ايدرلر الله بيوردى كه هركمسنه كوتو ايشلرسه
آنكله جزالنور بر كمسنهنك آنى حمايت ايتمكه قدرتى يوقدر و اول كمسنه ديكه الله سبحانه
عذابنده طوتسه اكر الله خودصاليويرسه عذابدن خلاص اوله بيلور وكيشى دنيانك مصيبتنه
و بلاسنه قياس ايده كه ديلرسه شفا ويرر وديلرسه هلاك ايدر مختاردر ليمسهنك دل اوزاتمسنه
جوازى يوقدر (وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا) ت وهركمسنه ايشلسه كوزل ايشلردن اركككدن ويا قاريدن وكندوسى
مسلماندر پس اول كروه كيرولر باغچهلره وظلم اولنمش اولمزلر بر نقير قدرى * يعنى خرما
چكردككنك داليسنده اولان آق چقور قدرى (وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلّٰهِ وَهُوَ
مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللّٰهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا) ت وكيمدر زياده كوزل دين
اعتبارنجه اول كمسنهدنكه بصمهدى كندو يوزينى الله ايچون وكندوسى كوزل ايشلهيدر
وتابع اولدى ابراهيمك ملتنه حنيف اولهرق (يعنى باطلدن حقه مائل اولهرق) والله دوست
طوتدى ابراهيمى (وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُحِيطًا) ت والله ايچوندر
كوكلرده اولان شيلر ويرده اولان شيلر والله هر برشيئى احاطه ايديجيدر (وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي
النِّسَاءِ قُلِ اللّٰهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي يَتَامَى النِّسَاءِ اللَّاتِي لَا تُؤْتُونَهُنَّ
مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَىٰ
بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا) ت وفتوى طلب ايدرلر سندن قاريلرك
بابنده (يعنى انلر ايله نيجه معامله ايدهلم ديو والله اعلم) سويله الله فتوى ويرر سزه قاريلرك بابنده
وينه اولشيده كه اوقنور سزك اوزركزه كتابده كه نازل اولدى يتيمه اولان قاريلرك حقنده
كه ويرمزسكز آنلره فرض اولان شيئى كندولره ورغبت ايدرسكز كه نكاح ايدهسكز آنلرى وينه
نازل اولدى چارهسزلرك بابنده چوجقلردن وحكم اولدى آنكله كه قايم اولهسكز يتيملرك حالنك
اصلاحنده انصافله واولشيكه ايشلرسكز كوزل ايشدن پس البته الله اول ايشى بيليجيدر

* ف يتيمه اولان قاريلري نكاح ايتمكه رغبت ايدرسكز كوزللكي ايچون وكنج اولديغندن
ونفقه ويرمكده ومهرين ادا ايتمكده قصورلق ايدرسكز * ف اشبو فتوانك جوابنك
تفصيلي وار پس الله سبحانه مسئله لرك بعضسني سابق اولان آيتلره حواله بيوردي واشبو
مسئله اولدركه يتيمه اولان قاريلره ظلم ايتمك حرامدر وبعض مسئله يه بوراده جواب ويرديلر
ونشوز مسئله سي يعني قوجه نك سركشلك ايتمكي وقوجه كندو قاريلرينك برينه ميل كلي
ايدوب آخرلردن يوز چويرمك حرام اولسيدر وطلاقك مباح اولسيدر ضرورت صورتنده
* ف اشبو سوره نك اولنده يتيملرك حقنده تقيد بيورمشيدي وينه يتيمه اولان قزلرك حقنده
بيورديكه اكر آنلره بر كيمسه عمو وجه زاده لرندن غيري ولي اولمزايسه پس اكر اشبو وارث
بيلسه كه بن اشبو يتيمه نك حقني ادا ايتمكه قادر اولمم شو يتيمه يي كندويه نكاح ايتميوب
غيره نكاح ايده وينه شو يتيمه يه حمايت ايده پس مسلمانلر اشبو مثللو قاريلري نكاح ايتمكدن
كيرو طورديلر صكره كورديلركه بعض وارثلر يتيمه لرك حقنده خيرليدر اشبو صورتده
شو وارثك نكاح ايتمسي اودر زيرا كه اولقدركه يتيمه نك حالني كوزدر غيريسي كوزتمز بويله
اولديسه پيغمبر عليه السلامدن اذن طلب ايتديلر كده اشبو آيت نازل اولدي اذن ويروب
بيورديكه يتيمي نكاح ايتمكدن منع اول صورتده ايديكه آنلرك حقني تماما ادا ايتميورلر ايدي
وينه يتيمك حقنه مراعات ايچون ايدي وشمدي بر وارث كه يتيمك حالنه مراعات ايديجيدر
اشبو وارثه يتيمه يي نكاح ايتمكه رخصت ويرلدي (وَإِنِ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا
أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ
تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا) ت واكر بر قاري قورقسه وبيلسه كندو
قوجه سندن سركشلكي ياخود يوز چويرمسي پس كناه يوقدر آنلر اوزرينه آنده كه صلح
ايده لر كندو ارهلرنده صلحدن بر نوعله وصلح ايتمك كوزلدر وحاضرلنمشدر نفسلر بخيللكه يقين
اولمغه (يعني بخيللكدن غائب اولمزلر وآني ترك ايتمزلر) واكر ايولك ايتسه كز وصاقنسه كز
پس الله اولشيكه آني ايتدلرسكز بيليجيدر * ف اكر قوجه نك كوكلي قاريسندن متنفر
اولسه وقاري دخي آنك خاطريني بولوب خوشحال ايتمكيچون كندو حقندن برشي
ساقط قيلسه جائزدر ونفسلر دخي ماله حريصدر يعني مال جمع ايتمك هر بر كمسنه يه خوش
كلور البته قوجه دخي راضي اولور (وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ
فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا) ت
وقادر اولمزسكز كه انصاف ايده سكز قاريلر ارهسنده واكر زياده رغبت ايدرسه كز ده
پس بالكلية ميل ايتمكز تمام اولان اكريلكله اولقدركه شو قاريلري ترك ايدسه كز معلقه
قاري كبي (معلقه شول قاريدركه نه طول اوله ونه قوجه سي اكا موافقت ايده) واكر صلح

ایتسه کز وصاقنسه کز پس البته الله یارلغیجی اشر کیجیدر * ف یعنی انسانک طبیعتنده ماله حرصی واردر وقاری طاقه سنه ده زیاده مائلدر پس لایقدر که اولدیغی قدر حقنده مراعات ایدوب نفقه سنده آنی کوزده وقاری بی معلقه کبی طوتمق شودر که انی نه راحتلکیله قویوب یردونه طلاق ویرر که بشقه قوجه یه واره (وَإِن يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِّن سَعَتِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا) ت واکر قوجه وقاری بری برندن آیر لسه لر کفایت ایدر الله هر برسنه کندو قدرت وسعه سیله والله جواددر حکمتله متصفدر (وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنِ اتَّقُوا اللَّهَ ۚ وَإِن تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا) ت والله ایچوندر اولشیکه کوکلرده واردر واولشیکه یرده واردر وتحقیق حکم ایتدک اول کمسنه لره که ویردی آنلره کتاب سزدن ایلرو دوسزه ده که صاقنک اللهدن واکر کافر اولسه کز الله ایچوندر کوکلرده اولان شیلر ویرده اولان شیلر (سزک کفروشر ککزله اکا ضرر کلمز وایمان وطاعتکزله دخی اکا منفعت حاصل اولماز خلقدن وعبادتلرندن) الله عظیم الشان غنیدر وذاتنده محموددر (وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا) ت والله ایچوندر اولشیکه کوکلرده واردر واولشیکه یرده واردر وبسدر الله ایش بصه یجی * ف الله سبحانه اوچ متتابع اولان آیتلرده اوچ دفعه که کوکلرده ویرده اولان اشیا الله سبحانه ایچوندر دیو یوردی اولکی دفعه ده رحمتنک کنکشلکنی ونعمتنک چوقلغنی ایکنجی دفعه ده استغناسن وکمال مبالاتسزلغین بیان بیوردی واوچنجی دفعه ده ایشنی بصه مغی بیان بیوردی اکر صاقنور سه کز یعنی تقوی ایدرسه کز بن سزک مصلحتکزی بصارم (إِن يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِآخَرِينَ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ قَدِيرًا) ت اکر دیلرسه کیدررسزی ای انسانلر ووجوده کتورر غیری کمسنه لری الله اشبو ایش اوزرینه قادردر (مَّن كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِندَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا) ت هر کمسنه اولسه دیلیجی دنیا جزاسنی (یعنی عملک جزاسنی دنیاده دیلرسه) پس الله کتاتنده در دنیانک وآخرتک جزاسی والله ایشدیجیدر (آنلرک اقوالنی واعمال ونیتلرینی) کوریجیدر (پس نیچون هر ایکیسنی طلب ایتمزسکز) * ف یعنی جمله کز بر شریعت اوزرینه قایم اولسه کز الله سبحانه دنیایی وآخرتی سزه احسان ایدر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلّٰهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللّٰهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ۖ فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا ۚ وَإِنْ تَلْوُوا أَوْ تُعْرِضُوا فَإِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا) ت ای مسلمانلر اولکز انصافی التزام ایدیجی حقی اظهار ایدیجی الله ایچون واکر کندیکزك ضرری اولورسه ده یاخود آنا باکزك وانا کزك ضرری اولورسه ده واقربالرکزك ضرری اولورسه ده اکر اول کمسنه که حق آنك اوزرینه ثابت اولور زنکین اولسون یا فقیر اولسون پس هر حالده الله زیاده دو یجیدر آنلری پس نفسك دیلدیکنه تابع اولمیکز انصافدن یوز چویره رك واکر سوزی بوکسه کز یاخود یوز یکزی چویرسه کز پس البته الله اولشیکه ایشلرسکز بیلیجیدر *ف یعنی شهادتده زنکینلرك خاطرین صایمق ایچون ادا ایتمیکز و محتاجلره رحم ایدوب حقی کیزلمیکز واقربالغی واحبابلغی ملاحظه ایتمیکز طوغریلقله حق اوزره شهادت ایدیکز لیکن اکر طوغرو سویلیوب دلکز بوروب بوکوب بر کلامی شبهه اوزرینه ادا ایدوب ایشدنلری شبهه یه براقوب و یاخود حادثه یی تمامیله بیان ایتمیوب بعض سوزی صاقلسه کز شودخی جائز دکلدر که ایشلرده داخلدر (یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَالْکِتَابِ الَّذِی نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَالْکِتَابِ الَّذِی أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ ۚ وَمَنْ یَکْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلَائِکَتِهِ وَکُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْیَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِیدًا) ت ای مسلمانلر ایمان کتوریکز الله سبحانه یه وانك پیغمبرینه وشول کتابه که ایندردی کندو رسولی اوزرینه واول کتابه که ایندردی بوندن اول و هر کیمسه کافر اولسه الله تعالی یه وملائکه لرینه وکتابلرینه و پیغمبرلرینه وقیامت کوننه پس البته آزغین اولدی ایراق اولان آزغینلقله (مراد اولدرکه هر کیمسه که اسلام ماتنه داخل اولدی ا کالازمدرکه مذکور اولان شیئلر اوزرینه تفصیل ایله تصدیق ایده) *ف ایمان اهلی اولکمسنه لره دینورکه ظاهرجه مسلمان اولدیلر پس کوکللرندن اشبو مذکور اولان شیلری آیروجه آیروجه کرچکلیه لر اکر کرچکله زلرسه آنلر الله سبحانه نك یاننده مسلمان دکللردر (إِنَّ الَّذِینَ آمَنُوا ثُمَّ کَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ کَفَرُوا ثُمَّ ازْدَادُوا کُفْرًا لَمْ یَکُنِ اللّٰهُ لِیَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِیَهْدِیَهُمْ سَبِیلًا) ت تحقیق اول کمسنه لر که ایمان کتوردیلر صکره کافر اولدیلر صکره ایمان کتوردیلر صکره کافر اولدیلر صکره زیاده قیلدیلر کافرلکده (یعنی کفر اوزرینه اصرار قیلدیلر) هرکز اولمدی الله آنلری یارلغیجی وهرکز کوسترمز آنلره بریول *ف بوراده الله سبحانه منافقلرك وعیدینی بیان بیورور *ف یعنی بر کسنه ظاهرجه مسلمان اولوب باطنجه تصدیق ایتمزسه کافر ایله برابردر آنلره مغفرت یوقدر زیرا که ظاهرجه اولان مسلمانه

آخرتده نجات بولمدر (بشر المنافقين بان لهم عذابا اليما الذين يتخذون الكافرين اولياء من دون المؤمنين ايبتغون عندهم العزة فان العزة لله جميعا) ت خبر ویر منافقلره آنکاکه آنلر ایچون اولور انجیدیجی عذاب اول منافقلر که طوترلر کافرلری احباب مؤمنلردن غیری ایا طلب ایدرلرمی کافرلر یاننده عزیزلکی پس البته جمیع عزیزلك الله ایچوندر (وقد نزل عليكم في الكتاب ان اذا سمعتم آيات الله يكفر بها ويستهزا بها فلا تقعدوا معهم حتى يخوضوا في حديث غيره انكم اذا مثلهم ان الله جامع المنافقين والكافرين في جهنم جميعا) ت وتحقیق اشاغی کوندردی سزلك اوزرکزه قرانده که چان ایشتسه کز الالهنك نشانه لرینی طا کلمش اولورا اول آیتلر واستهزا اولنور پس اکشمکز آنلر ایله تا که استهزا کلامن ترك ایدوب غیری بر کلامه شروع ایدنجیه دکین البته سز اول وقتده (یعنی آنلر ایله اکلشه کز) انلر کبی کافر اولورسکز البته الله منافقلری وکافرلری جمع ایدیجیدر جهنمده جمله سنی بردن

* ف یعنی برکسنه که مجلسده بن اسلامه عیب سویلد کلرینی ایشیدهو اول شو مجلسده اکلبوب طورره اکرچه کندو عیب ایتمسه ده منافقدرا کر حقیقتله مؤمن اولسه مجلسدن قالقوب کیدر (الذين يتربصون بكم فان كان لكم فتح من الله قالوا الم نكن معكم وان كان للكافرين نصيب قالوا الم نستحوذ عليكم ونمنعكم من المؤمنين فالله يحكم بينكم يوم القيامة ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا) ت اول منافقلر که انتظار چکرلر سز ایچون پس اکر اولسه سز ایچون بر فتح الله جانبندن دیرلر اولمدقمی سز کله (یعنی سزلك زمره کزدنز) بزه دخی مال غنیمتدن حصه ویرك دیرلر اکر اولسه کافرلر ایچون بر پای دیرلر کافرلره) غالب اولمدقمی سزلك اوزریکزه (یعنی استیوب ویا استمیوب سزه مصلحت ویردك مسلمانلر ایله غوغا ایدك وبراقدق سزیکه بشقه مصلحتله عمل ایده سکز والله اعلم) ومنع ایتمدکمی سزی مسلمانلرك ضررندن (یعنی سعی ایتدك که سزه مسلمانلرك ضرری ایرشمیه وانلری سزه هجومدن منع ایدردك ایمدی مال غنیمته بزلر دخی سز کله شریکز دیرلر) پس الله حکم ایدر سزلك آره کزده قیامت کوننده والبته آچق ایتمز الله کافرلر ایچون مسلمانلر اوزرینه بر یولی (یعنی اولمزکه اسلامی مستاصل ایده لر والله اعلم) * ف اشبو رادن معلوم اولدیکه برکسنه طوغرو دین اوزرینه اولوب آزغینلره دخی موافقت ایدرسه منافق اولور (ان المنافقين يخادعون الله وهو خادعهم واذا قاموا الى الصلوة قاموا كسالى يراؤن الناس ولا يذكرون الله الا قليلا) ت تحقیق منافقلر الداتمق ایدرلر الله ایله والله دخی الداتمق ایدر آنلر ایله

وقجانكه نمازه طوره جق اولسه لر قالقارلر كوشللك ايله ريا ايدرلر آدملره وذكر ايتمزلر الله تعاليي مكر آز يجق (مُذَبْذَبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا) ت متردددرلر بونكله آنك آره سندنه بونلر جانبنه درلر ونه انلر جانبنه هركسنه يي آزغين قيلسه الله پس تحقيق بولمزسين انكيچون هيچ بريولي (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا) ت اى مسلمانلر دوست طوتمكز كافرلري مؤمنلردن غيري ايا ديلرميسكز كه ثابت قيله سكز الله ايچون كنديكزا وزرينه آيدين اولان الزامي يعني كافرلري دوست طوتديغكز عذابكزه سبب اولوب الله تعالي يه بر ظاهر دليل اوله وسزى الزام ايده (إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا) ت البته منافقلر زياده اشاغي اولان طبقه ده دراوددن و بولمزسين آنلر ايچون هيچ بر ياردم ايديجى (إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا) ت مكر اول كسنه لركه توبه ايتديلر وايو ايش ايشلديلر والله سبحانه يه اعتماد ايله دين اسلامي طوتديلر وخالص قيلديلر دينلريني الله ايچون پس اشبو كروهلر مؤمنلر ايله برله درلر ويقينده ويرر الله مؤمنلره بيوك ثوابي (مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا) ت نه ايش ايدر الله سزه عذاب ايتمكله اكر شكر ايتسه كز وايمان كتورسه كز (يعني سزه نيچون عذاب ايدر وسزه عذاب ايتمكدن اكا نه فائده حاصل اولور) الله تعالي شاكردر (يعني شكر ايده نك اجريني ويرر وشكرك قيمتني ومؤمنلرك ايمانني) بيليجيدر (لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظُلِمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا) ت سومز الله بو كسك سويلكى كوتو سوز ايله مكر مظلومك قتى سويلسنى كه معفودر والله ايشيديجى بيليجيدر * فيعني اكر بر كسنه بر كسنه نك دينك ودنياسنك باشده عيبنه خبردار اولسه لازمدر كه آني مشهور قيلميه زيرا كه الله سبحانه ايشيديجيدر وكوريجيدر والله سبحانه هركسنه كه ديلرسه جزاسين ويرر واكر اشبو كسنه آنك عيبني بيان ايتسه آكا غيبت ديرلر مكر مظلومه جائزدر كه ظالمك ظلمني بيان ايده وبونك كبي بر قاچ يرلرده غيبت ايتمك جائزدر واشبو حكم بوراده اكا ارشاددر كه منافقك آديني مشهور قيلميه نيچه كه رسول اكرم مشهور

(جزء ٦)

قیلمزایدی زیرا که آنی مشهور قیلمقله آنڭ قلبی زیاده فاسد و خراب اولور پس لازمدر که مبهم سبیلی اوزرینه نصیحت ایده تا هرکسنه که منافقلر کندوسی فهم ایدوب شاید هدایت بوله (اِنْ تُبْدُوا خَيْرًا اَوْ تُخْفُوهُ اَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوٓءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا) ت اکر آشکار ایده سکز کوزل ایشی یاخود کیزلیه سکز آنی یاخود عفو ایده سکز بر ظلمدن پس الله عفو ایدیجیدر قدرتلودر * ف یعنی اکر دیلسه کز منافقلری طوغرو ایده سکز ظاهرده آنلره طعنه ایتمیوب عموم سبیلی اوزره کیزلوجه نصیحت ویرمك وقصورلرینی عفو ایتمك کوزل وایودر زیرا که الله سبحانه دخی بیلیجی آکاهیجی ایکن قوللردن عفو ایدر (اِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ اَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللّٰهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ اَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيلًا) ت تحقیق اول کسنه لر که کافر اولورلر الله سبحانه یه و آنڭ پیغمبرینه و دیلرلر که آیره لر الله ایله پیغمبرلر بینڭ آره سنی (یعنی الله سبحانه یه ایمان کتوره لر پیغمبره ایمان کتورمیه لر) دیرلر که ایمان کتوریرز پیغمبرلرڭ بعضسنه و اعتقاد ایتمیز بعضسنه و دیلرلر که بر یول طوته لر ایمان ایله کفرڭ آره سنده (اُولٰٓئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَاَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا) ت اشبو کروه آنلردر کافرلر حقیقتده و مهیا ایتمشوز کافرلر ایچون رسوا ایدیجی عذابی * ف اشبو رادن بویله جهودلرڭ ذکریدر قرآن کریمڭ اکثر یرنده آنلری منافقلر ایله ذکر ایدر و بیورر که الله سبحانه یه اینانمق اولدر که کندو پیغمبرینڭ امرینه انقیاد ایده نیجه که حکم ایدرسه قبول ایده ایمان کتورمکده تفرقه جائز دکلدر بلکه کفردر بوندن غیری اعتقاد ایله الله سبحانه یه اینانمق غلطدر (وَالَّذِينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْ اُولٰٓئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ اُجُورَهُمْ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا) ت و اول کسنه لر که ایمان کتوردیلر الله تعالی یه و آنڭ پیغمبرلرینه و آیرمدیلر آنلردن هیچ برکسنه نڭ آره سنی اشبو کروه یقینده ویرر آنلره الله آنلرڭ ثوابنی و الله یارلغیجی اسیرکیجیدر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه بورادن الله سبحانه یهودلڭ شبهه سنی رد ایدیور که قرآن نیچون بر دفعه ده نازل اولمدی الواح موسایه نازل اولدیغی کبی و اشبو کلام ممتددر یا اهل الکتاب لا تغلوا آیتنه دکین (يَسْئَلُكَ اَهْلُ الْكِتَابِ اَنْ تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِنَ السَّمَآءِ فَقَدْ سَاَلُوا مُوسٰٓى اَكْبَرَ مِنْ ذٰلِكَ فَقَالُوا اَرِنَا اللّٰهَ جَهْرَةً فَاَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا عَنْ ذٰلِكَ وَاٰتَيْنَا مُوسٰى سُلْطَانًا مُبِينًا) ت ایستیورلر سندن کتاب اهلی که ایندیرەسن آنلره

بر كتابى كوككدن (يعنى بردفعـده) پس سؤال ايتديلر ايدى موسادن بوندن زياده يوكنى
ديديلر كه كوستر بزه اللهى آشكاره پس طوتدى آنلرى يلدرم كـدو كناهلرى سببيله صكره
معبود طوتديلر بوزاغى يى آنلره آيدين معجزه لر كلدكدنصكره پس كچدك اشبو بوزاغى يه
طاپمقدن و ويردك موسايه آشكاره اولان غلبه لكى (ورفعنا فوقهم الطور بميثاقهم وقلنا
لهم ادخلوا الباب سجدا وقلنا لهم لا تعدوا فى السبت واخذنا منهم ميثاقا غليظا) ت وقالدردق
آنلرك اوستنه طور طاغنى آنلردن عهد آلمغيچون و ديدك آنلره كيريكز قپودن سجده ايدرك
و ديدك آنلره حـددن كچميكز سبت كونـده وطوتدق آنلردن محكم عهـدى (فبما نقضهم
ميثاقهم وكفرهم بآيات الله وقتلهم الانبياء بغير حق وقولهم قلوبنا غلف بل طبع الله عليها
بكفرهم فلا يؤمنون الا قليلا) ت پس آنلر بوزمق سببيله كندو عهدلرينى وآنلر منكر
اولمق سببيله اللهك نشانه لرينى وآنلر اولديرمك سببيله پيغمبرلرى حقسز يره وآنلره ديمك
سببيله كه بزم قلبمز پرده ده در (ياخود بزم قلبمز علم ايله طولودر پس سنك سوزيكى ايشتمزو
بو سوزلرى عذابلرينه سبب اولدى) اويله دكل بلكه مهر قودى الله آنلرك قلبلرى وزرينه
آنلرك كفرى سببيله پس ايمان كتورمزلر مكر آزكمسنه لر (وبكفرهم وقولهم على مريم
بهتانا عظيما) ت وآنلرك كفرى وديمكلرى سببيله مريم اوزرينه بيوك بهتانى يعنى زنايه
نسبت ايتمكلرى انواع عقوبتلرينه سبب اولدى (وقولهم انا قتلنا المسيح عيسى ابن مريم
رسول الله وما قتلوه وما صلبوه ولكن شبه لهم وان الذين اختلفوا فيه لفى شك منه
ما لهم به من علم الا اتباع الظن وما قتلوه يقينا بل رفعه الله اليه وكان الله عزيزا حكيما) ت
وآنلرك سويلمكلرى سببيله كه بز اولديردك اللهك رسولى مسيح بن مريم اولان عيسايى (يعنى بويله
ديمكلرى عذابلرينه سبب اولدى) واولديرمديلر آنى و داره چكمديلر آنى وليكن ملتبس اولندى
آنلره و اول كمسنه لر كه اختلاف ايتديلر عيسانك بابنده شكده درلر آنك حالنـده وقسدر آنلر
ايچون آنك حالنه هيچ بر يقين مكر ظنلرينه تابع اولورلر و يقينا اولديرمديلر آنى بلكه قالديردى
آنى الله كندو جانبنه و الله غالبدر حكمتله متصفدر * فجهودلر عيسى عليه السلامك
نبوتيسله قاتل دكلر و ديرلر كه بزلر آنى اولديردك الله سبحانه آنلرك خطالرينى ذكر ايدوب
بيوردى كه آنلر آنى اولديرمديلر الله سبحانه عيسانك شكلنى جهودلرك بريسى اوزره القا ايتدى
آنى كوردكلرى كبى حضرت عيسى ظن ايدوب داره چكديلر و بونـه بيوردى كه نصارا لردخى

ابتدادن

ابتدادن شو بله دیرلر که مسیحی اولدیرمدیلر وحالا دیریدر اما آنی تحقیق ایله کلیمه دیلر اول
سببله مختلف سوزلر سویلرلر بعضی دیر که عیسانك جسمنی اولدیردیلر روحنی الله تعالی
قالدیردی و بعضی دیرلر که اولدیردیلر لکن او چکوندنصکره دیریلوب جسمیله کوکه
کتورلمش بهر تقدیر قتل اولنمسی ثبوته ایرمش مکر شو خبری الله سبحانه بیلور پس الله سبحانه
بیلدردیکه عیسانك شکلنه کیرن یهودی یی اولدردیلر و عیسایی جهودلر احاطه ایدوب
طوتدیغی وقتده نصارالر قاچوب برکناره چکلدیلرنه آنلر ونه جهودلر عیسایی کورمدیلر پس
شو کیفیتی نه جهودلر بیلور ونه نصارالر (وَاِنْ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ اِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ
وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا) ت واولمز هیچ برکسنه کتاب اهلندن مکر البته ایمان
کتورر عیسایه عیسی اولمزدن اول وقیامت کونده اولور عیسی آنلر اوزرینه شهادت ایدیجی
* ف یعنی جهودلر که حاضر اولورلر حضرت عیسی کوکدن نازل اولمسنه اولوقت ایمان
کتوررلر * ف حضرت عیسی علیه السلام حالا کوکده دیریدر وقتا که جهودلر آره سنده
دجال ظهور ایدر شو وقتده الله سبحانه نك حکمیله کوکدن اینوب جهاد ایدر واول جهادده
دجالی اولدیرر اولوقتده جهودلر ونصارالر ایمان کتوررلر که عیسی علیه السلام اولمش
(فَبِظُلْمٍ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ اُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ كَثِيرًا
وَاَخْذِهِمُ الرِّبٰوا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَاَكْلِهِمْ اَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَاَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ
عَذَابًا اَلِيمًا) ت پس برظلم سببیله که ظهوره کلدی جهودلردن حرام قیلدق آنلر اوزرینه
کوزل اولان شیلر یکه حلال قلنمشیدی آنلر ایچون وآنلرك منع ایتملری سببیله چوق آدملری
اللهك یولندن وآنلر آلمق سببیله ربایی وحالبوکه نهی اولنمشلر ایدی اندن وآنلرك سببیله آدملرك
ماللرینی حقسزیره ومهیا قلدق کافرلر ایچون (یعنی کفر اوزرینه مصر اولنلر ایچون)
آنلردن دردویریجی عذابی * ف اکر سوال اولنسه که جهودلر حضرت عیسی علیه
السلامی انکار ایتملری توریت نازل اولدقدنصکره ایدی ودوه نك اتنی حرام قیلمق وطرنقلی
حیوانك اتنی حرام قیلمق توریتده مذکور ایدی پس اشو تحریم عیسانك نبوتنی انکار ایدنلره
نیجه جزا اولور شاه ولی الله رحمه الله دیرکه جواب ویررز که شبو بنده نك یانده طیباتی حرام
قیلمقدن مراد اولدرکه سابقده آنلره طیبات اعطا اولنوردی پادشاهلق کبی ونبوت ونصرت
وآنلرك غیریسی کبی شمدی عیسی علیه السلام بعث اولندقدنصکره منع اولندی واشبو آیت
مشابهدر وضربت علیهم الذلة والمسکنة وحرام علی قریة اهلکناها آیتلرینه و بویله اولدیسه
جمیع کلام بری برینه مربوط اولور * ف بو قاروده جهودلرك قباحتلرن ذکر بیوردی
شو قباحتلرك بعضی سابقدر وبعضی لاحق لیکن حاصلی شودرکه آنلر کناه ایشلمکه
جسارت ایتدیکلرنده الله سبحانه آنلره زیاده مشقتلو اولان احکاملر امر ایتدی وآنلر ایچون
چوق قوی شریعت تعیین ایلدی که آنلرك سرکشلکی قالمیه (لَكِنِ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ

وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَا اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيمِينَ الصَّلٰوةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ
وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ اُولٰئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ اَجْرًا عَظِيمًا) ت ليكن ثابت اولنلر علمده
اهل كتابدن ومسلمانلر كه ايمان كتورورلر سنڭ جانبيڭه ايندريلن شيئه واول شيئه كه ايندرلدى
سندن ايلرو ومدح ايدرم نمازه مداومت ايدنلرى وزكات ويرنلرى وايمان كتورنلرى الله
سبحانه يه وقيامت كوننه اشبو كروه يقينده ويررزانلره يولڭ مزدى (اِنَّا اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ كَمَا
اَوْحَيْنَا اِلٰى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَاَوْحَيْنَا اِلٰى اِبْرٰهِيمَ وَاِسْمٰعِيلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطِ
وَعِيسٰى وَاَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهٰرُونَ وَسُلَيْمٰنَ وَاٰتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا) ت تحقيق بز لر وحى كوندردك
سنڭ جانبيڭه نيچه كه وحى كوندردك نوحڭ جانبنه و پيغمبرلر جانبنه نوحدن صكره ونيچه كه
وحى كوندردك ابراهيم جانبنه واسمعيل واسحق ويعقوب ويعقوبڭ اولادلرى وعيسى
وايوب ويونس وهرون وسليمان جانبلرينه ونيچه كه ويردك داوده زبورى (وَرُسُلًا قَدْ
قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللّٰهُ مُوسٰى تَكْلِيمًا) ت ونيچه كه
كوندردك برقاچ پيغمبرلر يكه آنلرڭ قصه سنى سويلدك سكا بوندن ايلرو برقاچ پيغمبرلركه
آنلرڭ قصه سين سويلمدك سكا وسويلشدى الله موسى ايله سوز (رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ
لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللّٰهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيزًا حَكِيمًا) ت كوندردك پيغمبرلرى
مژده ويريجى وقورقوديجى تاكه اولميه آدملر ايچون الله اوزرينه الزام پيغمبرلرى
كوندردكدنصكره والله غالبدر حكمتله متصفدر * ف تاديميه لركه بزلره تقصير بوقدركه
بزه هيچ پيغمبر كلدى *ف يعنى پيغمبرلرى كوندردكدنصكره عذر كتورمك يوللرى قالمدى
تاديرلر ايديكه بزلر بيلمدككه نه شيئه راضيسن ونه شيئه راضى دكلسن تاكه بيلوب تابع اولمدق
واشبو الله سبحانه نڭ حكمتى وتدبيريدركه پيغمبرلرى كوندرمش واكر جبر وسطوت ايتسه
عذر كسمكه حاجت يوقدر رسالتڭ الملرينه بايسه بيار (لٰكِنِ اللّٰهُ يَشْهَدُ بِمَا اَنْزَلَ اِلَيْكَ اَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ
وَالْمَلٰئِكَةُ يَشْهَدُونَ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيدًا) ت ليكن الله ظاهر قيلور سنڭ جانبيڭه انزال ايتديكى
شى ايله (يعنى يا محمد انلر سنڭ نبوتڭى انكار ايتديلر الله تعالى سنڭ جانبيڭه انزال ايتديكى
قرآن ايله انى بيان واثبات ايدوب اظهار ايدركه بلغا آنڭ مثلنى كتورمكده عاجزدر وناس
معاش ومعادلرنده آكا محتاجدركه) ايندردى آنى كندو علميله وملائكه لر دخى شهادت ايدرلر
سنكيچون و بسدر الله شهادت ايديجى * ف يعنى قديمدن الله سبحانه هر پيغمبر اوزرينه
وحى كوندرمشدر وحى كوندرمڭ يكى دكلدر لكن شو قدر واركه قرآن عظيمى كندو علم خاصيله

کوندرمشدر بو سببدن قرآن سائر کتب سماویه‌دن افضلدر معناسنده نظمنده معجزه اولمق
اعتبارنجه و قرآن عظیمده اولان هدایت سائر کتب سماویه‌ده یوقدر (اِنَّ الَّذِینَ كَفَرُوا
وَصَدُّوا عَنْ سَبِیلِ اللّٰهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِیدًا) ت تحقیق اول کمسنه‌لرکه کافر اولدیلر
وکیرودوندردیلر (آدملری) اللهك یولندن آزغین اولدیلر (طریق حقدن) ایراق اولان
آزغینلقله (اِنَّ الَّذِینَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ یَكُنِ اللّٰهُ لِیَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِیَهْدِیَهُمْ طَرِیقًا اِلَّا طَرِیقَ جَهَنَّمَ
خَالِدِینَ فِیهَا اَبَدًا وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ یَسِیرًا) ت اول کمسنه‌لرکه کافر اولدیلر و ظلم ایتدیلر البته
یارلغمز الله آنلری وکوسترمز آنلره بر یولی مکر جهنمك یولنی ابدی قالورلر انده همیشه
و بو اولدی اللهك اوزرینه قولای (یَا اَیُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا
خَیْرًا لَكُمْ وَاِنْ تَكْفُرُوا فَاِنَّ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِیمًا حَكِیمًا) ت ای آدملر
البته کالدی سزه پیغمبر طوغرولقله سزلرنی ربکزلك جانبندن پس ایمان کتوریکز ایمان کتورمك
کوزل اولورسز ایچون واکر کافر اولسه کز (سزلك کفر کزدن اکا ضرر کلمز ایمانکزدن
اکا منفعت اولمدیغی کبی چونکه) الله ایچوندر کوکلرده و یرده اولان شیلر و الله بیلیجیدر
حکمتله متصفدر * ف بورادن بو یله نصارالرك شبهه‌لرین رد بیورر (یَا اَهْلَ الْكِتَابِ
لَا تَغْلُوا فِی دِینِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ اِنَّمَا الْمَسِیحُ عِیسَى ابْنُ مَرْیَمَ رَسُولُ اللّٰهِ وَكَلِمَتُهُ
اَلْقَاهَا اِلٰى مَرْیَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ اِنْتَهُوا خَیْرًا لَكُمْ اِنَّمَا
اللّٰهُ اِلٰهٌ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ اَنْ یَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِی السَّمٰوَاتِ وَمَا فِی الْاَرْضِ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِیلًا) ت
ای کتاب اهلی حددن کچمیکز کندو دینکزده و سویلمیکز الله اوزرینه مکر طوغرو سوزیکه
مریمك اوغلی مسیح عیسی اللهك پیغمبریدر و آنك فیضیدر که آتدی آنی مریمك جانبنه و بر
روحدر الله جانبندن پس ایمان کتورك الله سبحانه‌یه و آنك پیغمبرلرینه و دیمیکز الله اوچدر
کیرو طورك اشبو مثللو سوزلردن که اشبو کیرو طورمق کوزل اولورسز ایچون همان
انجق الله بر اولان معبوددر پاکدر اندنکه اوله آنکچون اوغول تحقیق آنکچوندر کوکلرده
اولان شی و یرده اولان شی و بسدر الله ایش یصه‌یجی * ف اشبو خطاب نصارالره‌درکه دیرلر
الله سبحانه اوچدر بابا و اوغل و روح القدس ارشاد اولدیکه دین امرنده مبالغه ایتمیکز اکر
برکسنه نك برکسنه‌یه اعتقادی وار ایسه آنك تعریفنده و آنی وصف ایتمکده حددن کچموب
طوغریسنی و حقنی سویلیه و بنه بیوردیکه اکر حقیقتده اوغلی اولسه الوهیتنه لایق دکلدر
واکر اوغلاق طوترسه اکادخی حاجت یوقدرکه ایشلرنده یاردمجی اولمغه ضرورت یوقدر الله

سبحانه يالكزاولدبغى حالده جميع امورده ايش يصه يجى كافيدر (لن يستنكف المسيح ان يكون عبدالله ولا الملائكة المقربون ومن يستنكف عن عبادته ويستكبر فسيحشرهم اليه جميعا) ت البته عارلنمز عيسى آنده كه اوله قول الله ايجون و بنه عارلنمز الله سبحانه يه يقين اولان ملكلرا كاقول اولمقدن وهركسنه عارانسه قوللغندن و باش چكمكلك ايتسه پس يقيننده قالدير ركندوجانبنه آنلرك جمله سنى بردن (فاما الذين آمنوا وعملوا الصالحات فيوفيهم اجورهم ويزيدهم من فضله واما الذين استنكفوا واستكبروا فيعذبهم عذابا اليما ولا يجدون لهم من دون الله وليا ولا نصيرا) ت پس اما اول كسنه لركه ايمان كتورديلر وايشلديلر كوزل اولان ايشلرى پس تمام ويررآنلره انلرك اجرلرينى وزياده ويرر آنلره كندو فضلندن واما اول كسنه لر كه عارانديلر قول اولمقدن و باش چكمكلك ايتديلر پس عذاب ايدر آنلره دردوريجى اولان عذابله و بولمزلر كندولر ايچون اللهدن غيرى هيچ بردوست ونه بريار دم ايديجى (يا ايها الناس قد جاءكم برهان من ربكم وانزلنا اليكم نورا مبينا) ت اى آدملر تحقيق كلدى سزلره بر دليل كند و ربكزدن ايندردك سزك جانبكزه اشكار اولان بر نور يعنى قرآن (فاما الذين آمنوا بالله واعتصموا به فسيدخلهم فى رحمة منه وفضل ويهديهم اليه صراطا مستقيما) ت پس اما اول كسنه لركه ايمان كتورديلر الله تعالى يه و ياپشديلر اكا پس چابك كتوررآنلرى كندو رحمتنه و كندو فضلنه و كوستررآنلره كندو جانبنه طوغرو اولان يولى (يستفتونك قل الله يفتيكم فى الكلالة ان امرؤ هلك ليس له ولد وله اخت فلها نصف ماترك وهو يرثها ان لم يكن لها ولد فان كانتا اثنتين فلهما الثلثان مما ترك وان كانوا اخوة رجالا ونساء فللذكر مثل حظ الانثيين يبين الله لكم ان تضلوا والله بكل شئ عليم) ت فتوى ايسترلر سندن سويله كه الله فتوى ويرر سزه كلاله نك ارثى بابنده (يعنى باباسى و والدى اولميان كيمسه نك ميراثى حقنده) اكر بر اركيشى اولسه انك ولدى (و والدى) اولميوب قزقرنداشى اولسه يعنى بابا و انابر قزقرنداشى ياخود بابا بر قزقرانداشى اولسه پس اشبو قزقرنداشى ايچون مالك يارى يسيدر (وا كرامر بالعكس اولوب مثلا اوغلان قرنداشى صاغ اولوب) قزقرنداشى اولسه اشبو قرنداشى اكا وارث اولور (يعنى مالك جمله سنى الور) اكر اولمسه شو قزقرنداشنك بر ولدى (ولدى اولديغى صورتده ولد اوغلان اولورسه قرنداشى وارث اولمز قز اولورسه عصبه اولور) اكر قزقرنداشلر ايكى اولسه پس آنلر ايچوندر اوچدن ايكيسى ميتك كيرو براقديغى مالدن وا كر وورثه قرانداش ايله قزقرانداش اولسه لر پس آنلردن اركك ايچون واردر

ايكى

ایکی قارینڭ حصه‌سی قدری بیان ایدر الله سز کچون تا که یولی یتورمیه‌سکز والله هر بر شیئی بیلیجیدر * ف کلاله لغتده یورغونلغه وضعیفلکه دینور بوراده کلاله بیوردی اول کمسنه یه که وارثلرنده باباسی واوغلی اولمیه و بونلر اصل وارثدرلر اشبو وقتده بابا وانابر قرنداش وقزقرنداش حکمده اوغل کبی وقز کبیدرلر اکر بابابر اولان قرنداش وقزقرنداش اولسه حکم ینه بویله‌در اکر قزقرنداشی یالکز بر اولسه مالڭ یاریسی انکدر واکر ایکی اولسه‌لر اوچدن ایکیسی آنلر کدر واکر قرنداش ایله قزقرنداش قالسه‌لر اوچدن ایکیسی رکلره و بریسی دیشیلره‌در واکر انجق برادرلری قالسه آنلر قزقرنداشلری ینڭ وارثلریدر آنلره معین پای یوقدر آنلر عصبه‌درلر مالڭ هپسی آنلر کدر اکر قزی قالسه وقرنداشی قالسه قزایچون معین پای واردر وقزقرنداشی عصبه اولور یعنی صاحب فرضدن قالانی الور

(سورة المائدة مدنية وهي مائة وثلاث وعشرون آية)

(مائده سورسی مدینه‌ده نازل اولمش و بو سوره یوزیکری اوچ آیتدر)

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهڭ آدیله اوقورم

(یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ) ت ای ایمان کتوران کمسنه‌لر وفا ایدڭ عهدیکزه (یعنی اول عهده که باغلادیکز الله ایله انڭ احکامنی قبول ایتمکده) * ف وقتا که بر آدم مسلمان اولدی الله سبحانه نڭ جمیع احکاملرینی قبول ایتمسنی عهد ایتدی پس شمدی که حکمده حکم بیوردیغی شیلری قبول ایده‌سکز (أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِیمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا یُتْلَى عَلَیْكُمْ غَیْرَ مُحِلِّی الصَّیْدِ وَأَنْتُمْ حُرُمٌ إِنَّ اللَّهَ یَحْكُمُ مَا یُرِیدُ) ت حلال اولنمش اولدی سز کچون انعام قسمندن درت ایاقلو مکر اولشیکه اوقنور سزلڭ اوزرکزه آوی طوتمغکزی حلال بیلمکز سزلر محرم اولدیغکز حالده البته الله دیلدیکنی حکم ایدر * ف انعام حیواندندوه و بقر و قیون قسمنه دیرلر بونلر حلالدر مکر میته و موقوذه و اولشی که کاور بوندن صکره قریبا بونلر حرامدر * ف بهیمه اول حیوانه دیرلر که آدملرانی یمکیچون بسلرلر دوه و بقر و قیون کبی صکره جیران وکیک و یبان اوکوزی و بونلردن غیریسی بهیمه‌ده داخلدر زیرا که بر جنسدر اشبو وحشیلری احرام حالنده و حرم یرنده صید ایتمکی واولدیرمکی حرام بیوردی و بونکله بیله حرمتڭ بشقه ادابنه ارشاد بیوردی (یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا لَا تُحِلُّوا شَعَائِرَ اللَّهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْیَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا آمِّینَ الْبَیْتَ الْحَرَامَ یَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَانًا) ت ای مسلمانلر حرمتین یقمیکز اللهڭ نشانه‌لرینڭ و نه حرام اولان آیڭ (یعنی رجب وذی القعده وذی الحجه و محرمده غوغا ایتمك جائز دکل والله اعلم) و نه کعبه‌یه کتوریلن قربانڭ و نه اول حیوانلرڭ که بوینلرنده قلاده صالنورو نه بیت الحرامڭ زیارتن قصد ایدنلرڭ که طلب ایدرلر زیاده احسانی کندو ربلرندن وخوشحال اولمغی اندن * ف یعنی مسلمانلرڭ حاجیلرینه و عمره

کتورنلرینه تعرض ایتمیکز وآنلرك قلاده سنی یعنی غائب اولان شیلرینی آلمیکز (وَاِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَآنُ قَوْمٍ اَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اَنْ تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ) ت وقچانکه احرامدن چیقدیکز پس آو آولایکز وحلال ایتمه‌ون سزی برکروهك دشمنلغی شو سببدنکه منع ایتدیلر سزی مسجد الحرامدن (یعنی مکه فتح اولمزدن اول ومسلمان اولمزدن اول والله اعلم) حددن کچمك اوزرینه وبری بریکزه مدد ایدلکز ایولك ایتملك اوزرینه وصاقنمق اوزرینه وبری بریکزه مدد ایتمیك کناه ایشلمك اوزرینه وظلم ایتمك اوزرینه وصاقنك اللهدن البته اللهك عذابی شدتلیدر * ف حرام اولان آیلرده غوغا حرام اولاق حکمنك تاکیدی وتغلیظی مسلمانلره مخصوصدر سورهٔ بقرده نازل اولان آیتك دلالتیله وحاجیلره تعرض ایتمکك حرام اولمسی دخی مؤمن اولان حاجیلره مخصوصدر سورهٔ برائده نازل اولان آیت دلالتیله واشبو آیتلر سائر نازل اولانلرك آخریدر بونلره منسوخ دیو حکم ایتمك نیجه که مفسرلرك جمهوری حکم ایتمش صحیح دکلدر والله سبحانه اعلم * ف حلال ظن ایتمیکز یعنی ال اوزاتمیکز وتعدی ایتمیکز اولشیئه که الله سبحانه نك آدینه واسمنه منسوب اولدی یعنی اکر کافر دخی کعبه یه بر قربان کتورسه آنی یغما ایتمك وحرام اولان آیلرده کافری دخی اولدرمیك قلائد اول قربان حیوانلرینه دینورکه آنلری بر علامتله نشانلیوب حرمه کوندره‌لر وینه بیوردیکه کافرلر قصددن ایلرو سزلری مسجد الحرامه کلمکدن منع ایتدیلر ایسه ده سز آنلری مکه یه کلمکدن منع ایتمیك بلکه اولجه تنبیه ایدککه کافرلر بر دخی مکه یه کلمه‌ونلر اشبو منع جائزدر پس بورادن معلوم اولدیکه اکر بر کافر برایشده که الله سبحانه یی تعظیم ایتسه پس شو ایشی فضیحت ایتمك مکر صنمه تعظیم ایچون ایتسه شو وقتده آنی اهانت ایده‌لر (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا اَكَلَ السَّبُعُ اِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَاَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْاَزْلَامِ ذٰلِكُمْ فِسْقٌ) ت حرام اولندی سزلك اوزرکزه هر بر حیوانکه کندو باشنه اولمش اوله وهر بر حیوانك قانی (یعنی دوکلمش قانی) وخنزیرلك اتی واول حیوانکه بوغزلندیغی وقتنده ذکر اولندی اللهك غیریسنك آدی واول حیوانکه بوغلقله اولمش اوله واول حیوانکه طاش ایله ویاعصا ایله اورمقله اولدیرلمش اوله واول حیوانکه یوکسك یردن یوارلنمقله اولمش اوله واول حیوانکه سوسلمکله اولدراش اوله واول حیوانکیدی آنی یرتجی جانور مکر اشبو آفتلردن صکره دیری ایکن بوغزلدیکز آنی (پس بوصورتده حلالدر) وحرامدر شوکه بوغزلنمش اوله باطل اولان معبودلك نشانه‌لری اوزرینه (یعنی صورت اوزرینه وقبر اوزرینه والله اعلم) وحرام اولدی شوکه طلب ایدرسکز کندو حصه کزی بیلمکی فال اوقلریله اشبو ذکر

اولنانلر

اولنسانلرطاعتمدن چیقمه‌لدر (الیوم یئس الذین کفروا من دینکم فلا تخشوهم واخشون) ت
اشبو کون امیدسز اولدی اول کمسنه‌لرکه کافر اولدیلر سزلرڭ دینکزدن پس قورقمیکز آنلردن
وقورقڭ بندن (الیوم اکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا)
ت اشبو کون کامل قیلدم سزکیچون سزلرڭ دینکزی وتمام ایلدم منزلڭ اوزرکزه کندو نعمتمی
واختیار ایتدم سزکیچون اسلامی دین جهتیجه (فمن اضطر فی مخمصة غیر متجانف لاثم فان
الله غفور رحیم) ت پس هرکسنه‌که علاجسز اولمش اولسه آجلقدن حرام اولان شیئی یمکده
پس یمه مائل اولمیه‌رق کناهه پس البته الله یارلغیجیدر اسرکیجیدر * ف مخمصه حالنده
یعنی آجلقدن هلاک یقین اولدیغی حالده مرداری یمکه رخصت ویردی لکن حیاته سبب
اوله جق قدر طویمجیه قدر دکل زیرا که غیر متجانف لاثم امام ابوحنیفه قتنده اولدرکه
ضرورت قدرندن زیاده یمیه وامام مالک وامام شافعینڭ یاننده اولدرکه مضطر اولان آدم
کرکدرکه قطاع طریق وخرسز وتلذذ ایچون اولمیه واشبو آیت نزولده قرآن آیتلرینڭ آخریدر
بوندنصکره اصلا آیت نازل اولمامش والله سبحانه اعلم *ف حیوانلردن اشبو مذکورلری
حرام قیلدی یعنی میته وطمورناق وهر حیوانڭ دوکلمش قانی وهر بر حیوان که کندو باشنه
اولمش اوله یا اول حیوانکه بوغزلنمقدن غیری بر درلو طریق ایله اولمش اوله واول حیوانکه
الله سبحانه‌نڭ اسمنڭ غیریسی اوزرینه بوغزلندی یاخود کعبه‌دن غیری مکانلرڭ تعظیمی
ایچون بوغزلنمش اوله فقط اشبو اشیاء مذکوره آجلقده مضطرا ولنسلره اکلی حلالدر لیکن
سدرمق قدری وازلاملر ایله قسمت ایتمك حرامدر یعنی قرعه آتمقله قسمت ایتمك زیرا که اشبو
ازلاملر قرعه آتمق کافرلرڭ قاعده‌لرندن بر نوعدرکه مثلا بر حیوانی اون کمسنه برابر اشترا ایدوب
بوغزلرلرصکره اون قرعه تدارك ایدرلر قرعه‌نڭ بریسی اوزرینه برو بریسی اوزرینه ایکی و
بریسی اوزرینه زیاده و یا نقصان نقش ایدرلر ایدی و بعض قرعه‌یی خالی براقوب هیچ برشی
یازمزلر ایدی اشبو اسلوب اوزرینه تقسیم ایدوب هرکسنه‌یه بر چیقسه برو یررلر ایدی و ایکی
چیقسانه ایکی زیاده‌یه زیاده و ناقصه ناقص خالی اولنه هیچ برشی ویرمزلر ایدی و شرط ایدوب
برشی آلمق هبسی حرامدر وینه شو تقسیم که شرطده داخلدر پس حرامدر مثلا شریکڭ بریسی
دیسه که تقسیم ایدرز اماقنقی حصه کوزل اولور سه بن آلورم والله سبحانه‌نڭ غیریسی اسمنه هر
حیوانکه بوغزلنمش اوله و یا آلهه‌لڭ غیریسی تعظیم ایچون بوغزلنمش اوله اشبو آیتدن معلوم
اولدیکه شو مذبوح مردادر * ف و یورد یکه الیوم اکملت لکم دینکم معلوم
اولدیکه اشبو آیتڭ نزولی جمله احکام اسلام نازل اولدقدنصکره‌در و اشبو آیت نازل
اولدقدنصکره پیغمبریمز علیه السلام اوچ آی مقداری عمرلری اولمش (یسئلونك ماذا احل
لهم قل احل لکم الطیبات وما علمتم من الجوارح مکلبین تعلمونهن مما علمکم الله فکلوا
مما امسکن علیکم واذکروا اسم الله علیه واتقوا الله ان الله سریع الحساب) ت سؤال

ایدرلرسکا که نه شی حلال قلندی آنلر ایچون دیگل حلال قلندی سز کچون کوزل اولان شیلر (یعنی اولشیکه عربلر آنی کوزل عد ایدرلر) واولشیکه اوکرتمش اولدیکز اکا (آو طوتمغی) صید طوتیجی اولان جانورلردن اوکرتدیککز حالده آنلره صیدی واوکردیرسکز آنلره اولشیدنکه اوکرتدی سزه الله پس ییکز اولشیئی که حیوانلر صاقلدی سزک ایچون (یعنی طوتدقلری آوی ویمك ایچون پاره لیوب سز کلوب آلنجیه دکین طوتوب صاقلرلر ایسه) وذکر ایدیکز اللهك ادینی اوزرینه (یعنی تعلیم ایتدیککز حیوانی اوزرینه الی صیده کوندردیکز وقتده) وصاقنك اللهدن البته الله تیز حساب ایدیجیدر * ف حیوانك حکمنی بیان ایتدکدنصکره آدملر بشقه شیلردن سوال ایتدیلر ارشادا ولندیکه پاك اولان شیلر سزه حلال قلندی پس پیغمبریز علیه السلام اولشیدنکه منع ایتدیلر معلوم اولدیکه اول پاك کلمش اشبو نلردرت ایاقلو جانور قسمندن اولسون یاقوش قسمندن اولسون مثلا ارسلان و پلنك کبی یا طوغان وچلاق قوشی کبی و بونلره داخلدر جمله مرادر یین جانورلر قرغه کبی وآنك غیریسی کبی و ینه اشك وقاطر و یرده اولان حشرات صچان کبی وغیریسی کبی *ف بوقاریده بیوردیکه براقی ینه جك حیوانی بر یرتیجی جانور اولدیرسه آنی یمك حرامدر آنلرك اره سندن صید ایچون تعلیم اولنان جانور براقی ینه جك حیوانی اولدیرسه آنی یمك حلالدر دیو بیوردی زیرا که اشبو صید جانوری وقتا که آدمی خوینی وخصلتنی اوکرندی پس کانه اولدیردیکی حیوانی آدم بوغزلدی لیکن معلم اولمق شرطدر وآنك معلم اولمغی شودرکه صیدی وآوی طوتوب صاحبنه صاقلیه کندوسی یمیه واشبو معلی صید جانبنه کوندردیکی وقتده بسم الله دیینه اکر قصدا دیمزسه مرداردر واکر سهوا دیمزسه حلالدر (الیوم احل لکم الطیبات وطعام الذین اوتوا الکتاب حل لکم وطعامکم حل لهم والمحصنات من المؤمنات والمحصنات من الذین اوتوا الکتاب من قبلکم اذا آتیتموهن اجورهن محصنین غیر مسافحین ولا متخذی اخدان ومن یکفر بالایمان فقد حبط عمله وهو فی الآخرة من الخاسرین) ت بوکون حلال اولندی سزکچون پاك اولان شیلر وکندولره کتاب ویریلن کیمسه لرك طعامی دخی حلالدر سزکچون (یعنی اهل کتابك بوغزلدیغی) وسزك طعامکز حلالدر آنلر ایچون وحلال اولندی سزکچون معصیتدن صاقنن آزاد اولان قاریلر مسلمان قاریلردن ومعصیتدن صاقننلر کندولره سزدن اول کتاب ویریلان کیمسه لرك قاریلرندن (یعنی مؤمنه ویهودیه ونصرانیه لرك نکاحی سزه حلال اولدی) قچانکه ویرسه کز آنلره آنلرك مهرلرینی صاقنمق طلب ایتدیککز حالده آشکاره زنایه کیتمدیککز حالده وکیزلو زنا ایتمکیچون دوست طوتمدیغکز حالده وهر کیمسنه انکار ایتسه ایمانی پس البته باطل اولدی عملی و بو آخرتده زیان کارلردندر *ف محصناتدن مرادبو راده امام ابو حنیفه رضی الله تعالی عنهك قتنده معصیتدن صاقنجی دیمکدر وامام شافعی رضی الله تعالی عنهك یاننده آزاد دیمکدر وغیر مسافحین کلمه سندن فهم اولدیکه متعه نکاحی حرامدر ولا متخذی اخداندن

مفهوم اولدیکه شاهدسز نکاح صحیح دکلدر *ف الله سبحانه بیوردیکه اشبو کونده پاك
اولان شیلر سزه حلال قلندی یعنی نیجه‌که ابراهیم علیه السلامك زماننده مذهب حلال ایدی
ووقتاکه توریت نازل اولدی جهودلرك سزالریچون حقلرنده اکثر شیلر حرام قلندی وانجیل
ایسه آنده حلال وحرام بیان اولنمدی وشمدی قرآن کریمده همان اشبو اشیاء مذکوره‌لر
ابراهیمك دیننده حلال اولان هپسی حلال قلندی ودخی بیوردیکه اهل کتابك طعامی سزه
حلال قلندی یعنی مذبوحلری و یوقاروده ذبحك شرطنی بیوردیکه بوغزلق وقتنده اللهك
آدی ذکر اولنه وشو ذبح وقتنده الله سبحانه نك غیریسنك تعظیمی نیت ایتمیه‌لر وشرطك
بریسی بویله بیوردیکه بوغزلیجی مسلمان اولمیا خود اهل کتاب اوله یهودی کبی ونصرانی کبی
وبشقه هیچ بردین ومذهب اهلنك یهود ونصارادن غیری مذبوحلری حلال دکل اکرچه
بوغزلقده الله سبحانه نك آدینی ذکر ایتسه‌لرده زیراکه آنلرك تسمیه‌سی معتبر دکل وینه
بیوردیکه مسلمانلر اهل کتابك قاریلرینی نکاح ایتمك حلالدر واهل کتابك غیریسی
اولان کافرلرك قاریلرینی نکاح ایتمك جائز دکل وینه معلوم اوله‌که مسلمان قاریلرك
نکاحنده لازم اولان شرطلر کتاب اهلنك قاریلرینك نکاحنده شرطدر کتاب اهلنی اشبو
مذکور اولان ایکی حکمده سائر کفارلرك اراسندن دنیاده ممتاز ایتدی آخرت حکمنده
هرکافر برابردر اکر اوعملر ایتسه‌لرده قبول اولنمز (یا ایها الذین آمنوا اذا قمتم الی الصلوة
فاغسلوا وجوهکم وایدیکم الی المرافق وامسحوا برؤسکم وارجلکم الی الکعبین) ت ای
مسلمانلر نچانکه نمازه قالقمه حق اولسه‌کز پس یقه یکز کندو یوزلریکزی والللریکزی
دیرسکلرکزله برابر والکزی سوریکز باشلریکزه ویقه یکز ایاقلریکزی طپوقلرکزله برابر
(وان کنتم جنبا فاطهروا) ت واکر اولسه‌کز جنابت پس غسل ایدیکز وآرینکز (وان کنتم
مرضی اوعلی سفر اوجاء احد منکم من الغائط اولامستم النساء فلم تجدوا ماء فتیمموا صعیدا
طیبا فامسحوا بوجوهکم وایدیکم منه) ت واکر اولسه‌کز کیفسز یاخود سفرده
یاخود کلسه برکسنه سزدن خلا یرندن یاخود طوتمش اولسه‌کز قاریلری پس بولمسه‌کز صویی
پس قصد ایدیکز پاك اولان طپراغی پس سوریکز اشبو طپراقدن یوزیکزه والریکزه
*ف اولامستم النساء یاخود طوتمش اولسه‌کز یعنی اکر جماع ایتمش اولسه‌کز وامام
شافعینك یاننده ذی رحم محرم اولان قاریلرك غیریسنی طوتمق ابدستی بوزر (مایرید الله
لیجعل علیکم من حرج ولکن یرید لیطهرکم ولیتم نعمته علیکم لعلکم تشکرون) ت
ایستمز الله که مشروع ایده سزلك اوزرکزه دینده طارلغی ولیکن دیلرکه پاك قیلسون سزی

وتمام ایده کندو نعمتنی سزلرڭ اوزرکزه تا اوله که شکر ایده‌سکز آنڭ نعمتنه (وَاذْكُرُوا
نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الَّذِي وَاثَقَكُمْ بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاتَّقُوا اللّٰهَ إِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ) ت وذکر ایدیکز الاهڭ نعمتنی سزلرڭ اوزرکزه والله‌ڭ عهدینی که عهد
ایتدی سزکه اول عهد ایله اول وقتکه دیدیکز ایشتدك ویرلدی قبول ایتدك (یعنی اول
عهدیکه بیعت وقتنده باغلدیکز والله اعلم) وصاقنڭ الله‌دن البته الله بیلیجیدر اول سرلریکه
سینه‌لرده واوردر * ف الله سبحانه کتاب اهلنڭ خاطرینه واقع قیلدرکه بزم عهدیمز اوزرینه
قایم اوله‌لر وآنلر کبی بزلره دخی امر ایدرکه عهدی یاد ایدك وشو عهدا اولدرکه وقتا که آدملر
مسلمان اولدیلر اول حضرتڭ الیله بیعت ایتدیلر یعنی شو حضرتڭ الني طوتوب قول ایتدیلر
چوق شیلر قیلمغیچون بش وقت نمازلری ادا ایتمك کبی ورمضان آینده اوروج طوتمق
کبی وزکات ویرمك کبی وحج ایتمك کبی وهر مسلمانڭ اولکین طلب ایتمك کبی وینه
عهد ایتدیلر چوق شیلری صالیویرمکیچون زنا وخمر اچمق ایتمك کبی وآدم اولدیرمك کبی
وبهتان دیمك کبی گناهسز کسنه اوزره واولو لامره مخالفت ایتمك کبی ارشاد بیوردیکه
اشبو عهدلر اوزرینه قایم اولکز (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلّٰهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ
وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَآنُ قَوْمٍ عَلَى أَلَّا تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللّٰهَ إِنَّ اللّٰهَ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ) ت ای مسلمانلر الله‌ڭ حقلرینی التزام ایدیجی وقائم قیلیجی اولڭ وشهادت
ویریجی اولکز طوغریلقله وحمل ایتمسون سزلری برکروهڭ دشمنلغی عدلی ترك ایتمکلککز
اوزرینه عدل ایدیککز عدل زیاده یقیندر تقوایه وصاقنڭ الله‌دن البته الله بیلیجیدر
ایشلدیککز ایشلری * ف کافرلرڭ چوغی مسلمان اولمزدن اول مسلمانلره عدو اولوب تکمال
مرتبه‌ده ایدی وچوق اذیت ویررلر ایدی وقتا که مسلمان اولدیلر بیوردیکه اول کسنه‌لرکه
مسلمان اولدیلر آنلردن صادر اولان اذیتلرڭ بدلنده آنلره جفا ایتمك وهر یرده حکم بویله‌در
حق سوزلرده دوست ودشمن برابردر (وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَأَجْرٌ عَظِيمٌ) ت وعده ویردی اول کسنه‌لره که ایمان کتوردیلر وایشلدیلر کوزل ایشلری
اشبو مضمونله که آنلر ایچون واردر یارلغامق وبیوك مزد (وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ) ت واول کسنه‌لرکه کافر اولدیلر ویلانه نسبت ایتدیلر نشانه‌لریمزی
بونلردر جهنم اهلی (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ إِذْ هَمَّ قَوْمٌ أَنْ يَبْسُطُوا

اليكم ايديهم فكف ايديهم عنكم واتقوا الله وعلى الله فليتوكل المؤمنون) ت اى
مسلمانلر ذكر ايديكز وخاطره كتوريكز اللهك نعمتنى سزك اوزركزه اول وقتده كه قصد ايتديلر
بر كروه كه اوزاته الريني سزلره اوزركزه كسندولريني (يعنى غوغا ايتمكيچون) پس
كيرو طوتدى آنلرك اللريني سزدن وصاقنكز اللهدن والله اوزرينه لايقدركه تا پشورسونلر
امورلريني مسلمانلر معروف اشبو معجزه بر قاچ دفعه وقوع بولمش برى والدركه پيغمبرمز عليه
السلام ومعنا بله جهودلر محله سنه تشريف بيورديلر آنلردن بركسنه ديلديكه اول
حضرتك باشنه بر طاش آته ويروب الله سبحانه اول خبيثك اللريني باغلدى واول جملهدن
بريسى اولدركه قريشك كافرلرى حديبيه غوغاسندن كيرو طورديلر آندنصكره كه غوغا
ايتمكيچون داعيلرى وار ايدى وينه بريسى اولدركه مسيلمة كذابك اتباعندن بريسى
اراده ايتمشكه اول حضرته ال اوزادوب ايذا ايده الله سبحانه آنك الينى اوروشق ايتدى
(ولقد اخذ الله ميثاق بنى اسرائيل وبعثنا منهم اثنى عشر نقيبا وقال الله انى معكم لئن
اقمتم الصلوة وآتيتم الزكوة وآمنتم برسلى وعزرتموهم واقرضتم الله قرضا حسنا لاكفرن عنكم
سيآتكم ولادخلنكم جنات تجرى من تحتها الانهار فمن كفر بعد ذلك منكم فقد ضل
سواء السبيل) ت تحقيق طوتدى الله بنى اسرائيلك عهدينى وتعيين ايتدك انلردن اون
ايكى قوماندار (يعنى سردار) وديدى الله البته بن سزكله يم (عهدك مضمونى شودركه) اكر
مداومت ايدرسه كز نمازه و ويررسه كز زكاتى وايناننه كز بنم پيغمبرلريمه ومدد ايدرسه كز آنلره
واودنج ويررسه كز الله سبحانه يه كوزل اولان اودنجى (يعنى جهاده صرف ايدرسه كز آخرت
ثوابن توقع ايچون) البته محو ايدرم سزدن سزلرك كناهلريكزى والبته كتوررم سزلرى باغچهلره
كه آقار آنلرك التندن ايرمقلر پس بركسنه كه كافر اوله سزدن اشبو عهددنصكره پس البته
يتوردى طوغرو يولى * ف اشبو آيت كريمه الله سبحانه حضرت موسانك عمرينك آخرنده بنى
اسرائيلدن الديغى عهدى بيان ايدركه اشبو اقرار آنلردن آلندى و بو سوره پيغمبرمز عليه
السلامك عمرينك آخرنده نازل اولدى مسلمانلره اعلام ايدرسكه نيجه كه كچمش امتلردن
اشبو عهدى آلديغى كبى سزدن دخى آلدى وكچنلردن آلديغى عهدك برى شودركه اكر سزلرك
پيغمبركزدنصكره كلن نبينك زماننه ايرسه كز اكا تابع اولوب ياردم ومدد ايدهسكز آنلردن
آلديغى عهد كبى بزدن دخى آلمش كه پيغمبركزه اطاعت ايتديككز كبى آنك خليفهلرينه دخى
اطاعت ايدك واون ايكى نقباى بنى اسرائيلدن ذكر ايتمسنه بناء افنديمز عليه السلام اشارت
بيورمشلر كه بنم امتمده قريشدن اون ايكى خليفه ظهور ايدهسردر و بونه بيورمشكه نيجون
امتلر پيغمبرلرينه مخالفت ايتمكدن خراب اولديلر سزدخى خليفهلريكز اوزرينه خروج
ايتمكدن ويران اولورسكز (فبما نقضهم ميثاقهم لعناهم وجعلنا قلوبهم قاسية يحرفون

الكلم عن مواضعه ونسوا حظاً مما ذكروا به ولا تزال تطلع على خائنة منهم الا قليلاً منهم
فاعف عنهم واصفح ان الله يحب المحسنين) ت پس آنلرنك صندرمسى سببيله كندو
عهدلرينى ايراق قالدق آنلرى رحمتدن وبلك قتى ايتمه دق آنلرنك قلبلرينى تغيير ايدرلر كلمه لرى
يرلريندن واونوتديلر پايلرينى اوشندنكه نصيحت وبرلمش ايديلر اول شيله وداً ئماسن خبردار
اولور لك خيانته آنلردن مكر آز آدملرآنلردن (خيانت ايتمزلركه انلر ايمانه كلنلردر) پس
كچ آنلردن ويوز يكى چويرالبته الله سوراوايش ايشلينلرى (ومن الذين قالوا انا نصارى
اخذنا ميثاقهم فنسوا حظاً مما ذكروا به فاغرينا بينهم العداوة والبغضاء الى يوم القيامة
وسوف ينبئهم الله بما كانوا يصنعون) ت وطوتدق اول كسنه لردنكه ديديلر بزلر نصار ايز
آنلرنك عهدلرينى پس اونوتديلر پايلرينى اوشندنكه نصيحت وبرلمش ايدى انلره اشبوشيله
پس دوام اوزره واقع قلدق نصارى كروهلرينك ارهسنده دشمنلغى وحقدى و بغضى قيامت
كونه دكين يقينده خبرويرر آنلره الله ايشلدكلرى شيله ف اشبورادن اشكار اولديكه
الله سبحانه نك كلامندن نصيحت قبول ايتموب وشريعتك احكامنه اولديغى قدرمراعات
ايتموب نزاعه قالقشمق دنياده عداوته واخرتده خسارته سبب اولور بوايسه عين حماقتدر
(يا اهل الكتاب قد جاءكم رسولنا يبين لكم كثيراً مما كنتم تخفون من الكتاب ويعفوا عن
كثير قد جاءكم من الله نور وكتاب مبين) ت اى كتاب اهلى البته كلدى سزلره بزم پيغمبريمز
بيان ايدر سزه چوغنى اولشيدنكه كيزلرديكز كتابدن (يعنى الله سبحانه نك كتابندن)
وكچر كناهكزلك چوغندن اى كتاب اهلى كلدى سزه اللهدن برنور (يعنى محمد صلى الله
عليه وسلم) وآيدين اولان كتاب (يهدى به الله من اتبع رضوانه سبل السلام ويخرجهم من
الظلمات الى النور باذنه ويهديهم الى صراط مستقيم) ت آنك سببيله دلالت ايدر الله
اول كسنه يى كه تابع اولوراللهك رضاسنه نجات يوللرينك جانبنه وطشره چيقارر آنلرى
قرانغو طرفندن آيدينلق جانبنه كندو اراده سيله ودلالت ايدر آنلرى طوغرو يول جانبنه
(لقد كفر الذين قالوا ان الله هو المسيح ابن مريم قل فمن يملك من الله شيأً ان اراد ان يهلك المسيح
ابن مريم وامه ومن فى الارض جميعاً) ت تحقيق كافر اولديلر اول كسنه لركه ديديلر البته
الله مريم اوغلو مسيحدر (يعنى الله آنده حلول ايتمش) سويله كه كيم قادر اولور اللهدن برشيئه
انتقامدن اكر ديلسه كه هلاك ايده مريم اوغلى مسيحى وآنك اناسنى (كه مريمدر) واول

كسنه

كسنه‌لركه يرده‌واردر بجمله‌سنى بردن (وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت والله ايچوندر كوكلرنك پادشاهلغى ويرنك واراونده اولنلرنك سلطنتى برادراول شى كه ديلروالله هر برشى اوزرينه قادردر * ف الله سبحانه بعض مقامده انبيالرنك حقنده بعض سوزلرارشاد بيوروركه آنلرنك امتلرى آنلرى الله سبحانه‌نك قولى وعبدى بيله‌لرالوهيت مرتبه‌سنه چيقورميه‌لرديو بو نسبه پيغمبرلرالوهيت دعواسين ايتمك محالدر نبوته منافيدر (وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارٰى نَحْنُ اَبْنَاءُ اللّٰهِ وَاَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ اَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَاِلَيْهِ الْمَصِيرُ) ت ديديلريهودلرونصارالربزلراللهنك اوغلوبزوآنك احباسيوز (يعنى الله تعالى بزلره مرحمت وشفقتده بابا كبيدر ومحبتلو احباب كبيدر) سويله نيچون عذاب ايدرسزلره سزلرنك كناهلريكزاوزرينه بلكه سزلرآدمسكزبراتديغى كيمسه‌لردن يارلغراول كسنه‌يكه ديلروعذاب ايدراول كسنه‌يه‌كه ديلروالله ايچوندركوكلرنك پادشاهلغى ويرنك وآنلرنك ايكيسنلك اره‌سنده اولانلك وآنك جانبنه‌دردر قايده‌يجق (يَا اَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلٰى فَتْرَةٍ مِنَ الرُّسُلِ اَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت اى كتاب اهلى تحقيق كلدى سزه بزم پيغمبرمز بيان ايدرسزه كه پيغمبرلرنك كلمكى كسلديكى وقتده تاديميه‌سكزكه كلدى بزم يانمزه هيچ برمژده‌ويريجى وهيچ برقورقوديجى البته كلدى سزه مژده‌ويريجى وقورقوديجى والله هر برشى اوزرينه قادردر * ف يعنى عيسادنصكره بزم پيغمبريمز عليه السلامدن غيرى برپيغمبركوندرلمدى وانلرنك اره‌سنلكمدتى التيوزياخود بشيوزالتمش طقوزيل ايدى * ف عيسى عليه السلامدنصكره برپيغمبركوندرلمدى پس ارشادا ولديكه سزلرحسرت چكرديكزكه‌نه اولديكه پيغمبرلرنك زماننده بولنوب آنلرنك صحبتنده تربيه بوليدق پس شمدى چوق زماندنصكره پيغمبرنك صحبتى ميسراولدى غنيمت بيلكز والله قادردراكرسزقبول ايتمزسه‌كز سزدن بشقه برخلق سزدن ايورنك ايجاد ايدرنيجه‌كه موسانك قومى آنكله برابرجهادايتمكى قبول ايتمديلرالله سبحانه آنلرى محروم ايتدى شام ملكنى غيريلرنك اليله فتح ايتدى (وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جَعَلَ فِيكُمْ اَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا وَآتَاكُمْ مَا لَمْ يُؤْتِ اَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ) ت وياديكه كتورشول وقتيكه ديدى موسى كندوكروهنه اى بنم قوم خاطريكزه

کتورینکز اللهك اوزرینکزه اولان نعمتلرینی اولوقتده که یسه‌دی سزلك اره کزده پیغمبرلر
پادشاه‌قلدی سزی و ویردی سزه اول شیئی که ویرمدی هیچ برکسنه‌یه عالملردن * ف یعنی بیولك
معجزه‌لر دکزی یارمق کبی وطور طاغنی قالدرمق کبی (یَاقَوْمِ ادْخُلُوا الْاَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي
كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلٰى اَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ) ت ای بنم قوم کیرینکز پاك
اولان یره که مقرر یسه‌دی آنی الله سز ئچون و بونجو یرمیکز کندوکزلك ارقه‌سی
جانبنه (یعنی قاچمیکز) اولوقتده اولورسکز زیان ایشلیلر * ف حضرت ابراهیم علیه السلام
الله سبحانه نك بوانده کندو باباسنك وطنی ترك ایدوب شام ملکنه کلوب انده اقامت ایتدیلر
واوزون مدت مرور ایلدیکه حضرت ابراهیمك اولادی اولدی اولوقتده الله سبحانه
آنی تبشیر بیوردیکه سکا چوق اولاد احسان ایدوب شام ملکنی آنلره احسان ایدرم وآنلره
حق دین ونبوت وکتاب ویروب پادشاهلغی آنلره ویرم پس الله سبحانه حضرت موسانك
زماننده شو وعده سنه وفا بیوروب بنی اسرائیلی فرعونك النددن خلاص ایدوب فرعونی غرق
ایتدی و بنی اسرائیله بیوردیکه عمالقه ایله جهاد ایدلك وشام ملکنی آنلرلك اللرندن آلك
بوندن صکره شام ملکنی سز ئچوندر موسی علیه السلام اون ایکی کسنه‌یی بنی اسرائیلك
اون ایکی بلوکی اوزرینه رئیس ایتمشلر ایدی شو اون ایکی کسنه‌یی شو ملکتك احوالنی
تحقیق ایدوب خبر کتورمکیچون کوندردیلر ایدی آنلر دخی کلوب خبری کتوردی وشام
ملکتنك کوزللکنی چوقدن چوق بیان ایتدیلر وشو ملك اوزره عمالقه مسلط ایدیلر آنلر
زیاده قوتلو وزورلو اولدیغنی دخی ظاهر ایتدیلر موسی علیه السلام آنلره بیوردیکه شامك
ایواولمسنی قومه بیان ایدلك لیکن دشمنك قوتندن لاقردی آچمك موسی علیه السلامك
امرینی اون ایکی رئیسدن ایکیسی قبول ایدوب اون کسنه اطاعت ایتمدی وقتا که بنی
اسرائیلك قومی عمالقه نك قوتندو یدقده نامردلك ایدوب مصره دونمکی طلب ایتدکلرنده
بو قصورلری ئچون شامك فتحی آنلره قرق سنه تاخیره قالدی اشبو مدتده صحرالرده پریشان
وسرکردان اولدیلر وقتا که آنلر بتون بتونه هلاك اولوب آنلردن ایکی کسنه‌دن غیری که آنلر
موسانك امرینه منقاد ایدیلر برکسنه قالمدی وموسی علیه السلامدن صکره اشبو ایکی آدم
موسی علیه السلامك خلیفه‌سی اولدیلر آنلرلك اللرندن شام ملکی فتح اولدی (قَالُوا يَا مُوسٰى
اِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ وَاِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا حَتّٰى يَخْرُجُوا مِنْهَا فَاِنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَاِنَّا دَاخِلُونَ) ت
دیدیلر ای موسی تحقیق اوراده برکروه واردر کوچ کتوریجیلردر والبته بزلر کیرمیز اورایه
اولوقته دکین که آنلر طشره چیقه‌لر آندن پس اکر چیقسه‌لر اندن بزلر کیررز (قَالَ رَجُلَانِ مِنَ
الَّذِينَ يَخَافُونَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَاِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَاِنَّكُمْ غَالِبُونَ) ت دیدی
الله دن قورقان کیمسه‌لردن اوزرلرینه اللهك انعام ایتدیکی ایکی کسنه (یعنی حضرت

بوشع

یوشع ایله کالب) کیریکز ای قوم اشبو کروه اوزرینه قاپویه واندن وقتا که کیردیکز پس
البته سزغالب سکز (وعلی الله فتوکلوا ان کنتم مؤمنین) ت والله سبحانه اوزرینه طاپشوریکز
اکر مسلمان ایسه کز (قالوا یا موسی انا لن ندخلها ابدا ما داموا فیها فاذهب انت وربک فقاتلا
انا ههنا قاعدون) ت دیدیلر ای موسی البته بزلر کیرمیوز اول یره هیچ بر وقتده مادامکه آنلر
اول یرده درلر پس کیدک سن وسنک ربک غوغا ایدیکز بزلر بوراده اکلشجیلرز (قال رب انی
لا املک الا نفسی واخی فافرق بیننا وبین القوم الفاسقین) ت دیدی موسی یارب تحقیق بن مالک
اولمدیم مکر کندو نفسمه وکندو قرنداشمه (یعنی هارونه) پس آیر بزم اره مزله کناه ایشلو
اولان کروهک اره سنی (قال فانها محرمة علیهم اربعین سنة یتیهون فی الارض فلا تأس علی
القوم الفاسقین) ت دیدی الله پس البته شو یر حرام اولنمشدر آنلر اوزرینه قرق ییل
یولارین آزوب یوروررلر یرده پس غملنمه کوناه ایشلو اولان کروهلر اوزرینه (یعنی حکم
ایتدککه شو یرده منفعت بولمزلر قرق ییل) *ف روایت اولندیکه التیوز بیک کیمسه ایدیلر
التی فرسخ یرده حبس اولدیلر شویله که هر صباح قالقوب جد وسعی ایله کیدرلر ایدی اخشام
اولیجق ینه چیقدقلری یرده بولنورلر ایدی قرق سنه بو حال اوزره قالدیلر *ف کتاب اهلنه
اشبو قصه یی ایشتدردیکه سزلر پیغمبرلره اتباع ایتمزسکز البته اشبو نعمت غیریلرک نصیبی
اولیبیردر بوندن صکره هابیل ایله قابیلک قصه سنی بیان بیورر که برکسنه یه حسد ایتمیکز که
اهل حسدک حی دوددر (واتل علیهم نبأ ابنی آدم بالحق اذ قربا قربانا فتقبل من احدهما ولم
یتقبل من الآخر قال لاقتلنک قال انما یتقبل الله من المتقین) ت واوقو آنلر اوزرینه
آدمک ایکی اوغلنک خبرینی طوغریلقله وقتا که نیاز ایتدیلر قربانلرینی پس قبول اولندی
آنلرک بریسندن (یعنی هابیلدن) وقبول اولنمدی آخردن (یعنی قابیلدن) دیدی قابیل البته
اولدریرم سنی هابیل دیدی کیکه انجق قبول ایدر الله صاقنلردن *ف هابیل سمز وتمیز
برکوزل قیونی نیاز ایتدی غیبدن بر آتش ظهور ایدوب آلدی وقابیل دخی بغدایدن
بر صبرک ادناسنی حاضر قیلدی آتش انک نیازینی قبول ایتمدی واشبو کیفیت حسده بادی
اولدی *ف وقتا که حضرت آدمه اولاد اولمغه باشلدی بر حمله ده ایکی جوجق بریسی اوغل
بریسی قز طوغرایدی اول زمانده قرنداشله قزقرنداشک نکاحی جائز ایدی حضرت آدم
احتیاط ایدوب بر حمله ده طوغان ایکیز قرنداشی قزقرنداشله نکاح ایتمیوب بر دفعه طوغان
قرنداشله ایکنجی دفعه ده طوغان قزقرنداشی نکاح ایدردی حضرت ادم دیلدیکه بر قزی

هابیله ویره وبوقزی قابیل طلب ایتدی ادم دخی ایکیسنك خاطرینی المق ایچون دیدیکه الله سبحانه یه نیاز ایدك چونکه نیاز ایدوب قربانلرن ایتدیلرهابیل ادم علیه السلامك یوردیغی اوزره ایی اول سببدن غیبدن بر اتش ظهور ایدوب انك نیازینی یدی یعنی نیازی قبول اولدی وقابیلك نیازینی صالیویردی قابیل حسددن دیلدیکه هابیلی اولدیره آخر آنی اولدیردی تاشمدیه دکین هر بریرده حقسز قان ایتسه لر آنك وبالی مثلی قابیل اوزرینه دخی یازرلر (لَئِنْ بَسَطْتَ اِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا اَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ اِلَيْكَ لِاَقْتُلَكَ اِنِّي اَخَافُ اللّٰهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ) ت اکر اوزادهسین بنم جانبمه الکی تا که اولدیره سن بنی بن البته اوزاتمم المی سنك جانبکه تا که اولدیره م سنی البته بن قورقرم عالملرك ربسی اولان اللهدن *ف یعنی بر کمسنه بر کمسنه یی حقسز یره اولدیره جك اولدقده اکا رخصتدر که ظاهر ظالمك ظلمنی کندیسندن دفع ایتمك نیتیله آنی اولدیره واکر صبر ایتسه شهادت درجه سین بولور (اِنِّي اُرِيدُ اَنْ تَبُوءَ بِاِثْمِي وَاِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ اَصْحَابِ النَّارِ وَذٰلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ) ت البته بن دیلرم وایسترم که کتوره سن بنم کناهمی وکندو کناهکی پس اوله سن جهنم اهلندن واشبو ظلم ایشلیلرك مزدیدر *ف یعنی بن دیلرمکه بوندن اول عمرکده ایتدیکك کناه یونکده ثابت اوله وبنی اولدیرمك کناهی دخی زیاده اوله وعمرمده ایتدیکیم کناهلر زائل اوله (فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ اَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَاَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ) ت پس آنك نفسی قولای یصه دی آنك نظرنده قرنداشین اولدیرمکی پس اولدیردی آنی واولدی زیان ایشلیلردن *ف هابیلی اولدیردکدنصکره قابیل بیلمدیکه نه حیثیت دفن ایتسون آنك جثه سنی ارقه سنه آلوب طولاندی (فَبَعَثَ اللّٰهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْاَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِي سَوْاَةَ اَخِيهِ قَالَ يَا وَيْلَتَى اَعَجَزْتُ اَنْ اَكُونَ مِثْلَ هٰذَا الْغُرَابِ فَاُوَارِيَ سَوْاَةَ اَخِي فَاَصْبَحَ مِنَ النَّادِمِينَ) ت پس کوندردی الله بر قارغه یی که اشردی یری تا که کوسترسون قابیله نیجه اورتر برادرینك جسدینی دیدی ای وای اولسون بنم او زریمه عاجزمی اولدم آندنکه اولهم اشبو قارغه کبی که اورتیدم قرنداشمك جسدینی پس اولدی پشیمان اولنلردن *ف هابیل اولدیرلمزدن اول بر انسان اولمشدیکه تا آنك حالی معلوم اولیدیکه انسان اولدکدنصکره آنك جثه سنی نیدرلر وقتا که قابیل هابیلی اولدیردی خوف ایتدیکه بن بونی بر یره براقسم آنی کورر لربنی طوترلر اشبو اجلدن آنك جثه سنی ارقه سنه آلوب نیجه کون طولاندی آخر الله سبحانه بر قارغه کوندردی اشبو قرغه قابیلك اوکنده بر یر قازدی قابیل آکا دیکه اولو یی یره دفن ایتملی وینه منقولدرکه بر قارغه یری اشوب بر اولمش قارغه یی آنده

دفن

دفن ایتدی پس قابیل موتاپی دفن ایتمکی دخی کوردی واوکرندی وبنه قارغه نك برادری
اولان قارغه نك حقنده اولکین کوروب کندو قباحتندن پشیمان اولدی (مِنْ أَجْلِ ذَٰلِكَ
كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ
جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا
مِّنْهُم بَعْدَ ذَٰلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ) ت اشبو حادثه سببندن حکم ایتدك بنی اسرائیل
اوزرینه که برکسنه اولدیرسه برکسنه یی برکسنه یه عوضسز یاخود کوتو ایش ایشلوسزین یرده
(یعنی یول کسمك ومرتد اولمق کبی) پس شویله درکه کانه آدملرك جمله سنی اولدیرمش کبی اولور
وهرکسنه برکسنه نك دیریلکنه سبب اولسه پس شویله درکه کانه دیری یصه دی آدملرك
جمله سنی وتحقیق کلدی بنی اسرائیله بزم پیغمبرلرمز آیدین نشانه لرایله صکره انلردن چوق
کسنه لر پیغمبرلر کلدکدنصکره یر یوزنده حددن چقدیلر * ف قابیلدن ادم اولدیرمك
عادتی ظاهر اولدی پس بوندنصکره یرده برکسنه دن عوضسز قتل صادر اولسه قابیلی آنك
سببیله عذابلرلرو بونك کبیدر هر برزمانده که برکسنه یکی ادم اولدرمك عادتنی قویسه
(من سن سنة سيئة كان له كفل منها) موجبیله هر برقتلده که آندنصکره واقع اولور اول رسمی
قویان کسنه کناهده اکا شریك اولور پس بورادمن اجل ذلك على قياس ذلك برینه واقع
اولمش * ف اول یریوزنده یولك کناه شوایدی اشبو کناه صکره کلنلر ایچون جاری رسم اولدی
اشبو سببدن توریتده اویله ارشاد بیوردیکه اکر برکسنه برکسنه یی اولدیرسه کویا جمله
آدملری اولدردی یعنی برآدم برامر قبیحی ارتکاب ایتسه غیریلر شو قبیحی ارتکاب ایتمکه
جسارت ایدرلر پس اول ارتکاب ایدن ثانیلرك کناهنه شریك اولور وبرآدم برآدمی دیری
براقسه دیرسنکه جمله ادملری دیری قیلدی یعنی ظالملرك الندن خلاص ایتدی (إِنَّمَا جَزَاءُ
الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَن يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ
وَأَرْجُلُهُم مِّنْ خِلَافٍ أَوْ يُنفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَٰلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ
عَظِيمٌ) ت همان اول کسنه لرك جزاسی که غوغا ایدرلر الله ایله وپیغمبریله ویوررلر یرده
فساد قصدیله (یعنی یول کسرلر) شودرکه اولدیریله لریاداره چکیله لریاخود کسلورا آنلرك
اللری وایاقلری مخالف جانبندن (یعنی صاغ الی وصول ایاغی والله اعلم) یاخودنفی اولنسه لر
وطنلرندن اشبو مذکور اولان آنلر ایچون رسوالقدر دنیاده وآنلر ایچوندر آخرتده بیوك
عذاب * ف اول ارشاد بیوردیکه آدم اولدیرمك کناهدرمکر عوضله یعنی قصاص بدلنده
ویابرفسادسز اسنده اولدیرسه جائزدر شودی اول کسنه نك احوالنی بیان بیوررکه الله سبحانه

ايله وآنك پيغمبرينه غوغا وجدال ايده يعنى حاكمه مخالفت ايدوب وآنك اوزرينه خروج ايدوب مملكتى يغما ايده پس اكر بومثللو كسنه اله كچسه داره آصه لر ياقتل ايده لر يا صاغ الى وصول آياغنى كسه لر يا حبس ايده لر يعنى جريمه لرى قدرى جزاسين ويره لر (الا الذين تابوا من قبل ان تقدروا عليهم فاعلموا ان الله غفور رحيم) ت مكر اول كسنه لر كه توبه ايتديلر آندن ايلروكه قدرت بوله يكز آنلر اوزرينه پس بيلكز كه البته الله يارلغيجيدر اسركيجيدر (يعنى حد ساقطدر وآدملرك حقوقى ساقط دكلدر) * ف يعنى اكر بر كسنه يول كسدكدنصكره توبه واستغفار ايتسه واول ايشى ترك ايدوب اسبابلرى وسلاحلرى براقسه اكا حد لازم كلمز (يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله وابتغوا اليه الوسيلة وجاهدوا فى سبيله لعلكم تفلحون) ت اى مسلمانلر صاقنكز اللهدن وطلب ايديكز يقين اولمغى آنك جانبنه وغزا ايديكز آنك يولنده اوله كه نجات بوله سكز * ف يعنى هر ايو اولان ايشكه پيغمبره اطاعت ايچون ايشلرسه كز مقبولدر واكر كندو عقلكزايله آندن امر سز ايدرسه كز قبول اولنمز (ان الذين كفروا لو ان لهم ما فى الارض جميعا ومثله معه ليفتدوا به من عذاب يوم القيامة ما تقبل منهم ولهم عذاب اليم) ت تحقيق كافرلر اكر اولسه آنلرك النده يرده اولان شيلرك جمله سى وآنك ايله بيله برمثلى دخى اولسه عوض ويرمك ايچون قيامت كوننك عذابندن خلاص اولمغه البته قبول اولنمز آنلردن وآنلر ايچوندر درد ويريجى عذاب (يريدون ان يخرجوا من النار وما هم بخارجين منها ولهم عذاب مقيم) ت ديلرلر كه طشره چيقه لر جهنمدن ودكللر طشره چيقنلر جهنمدن وآنلر ايچوندر ابدى اولان عذاب (والسارق والسارقة فاقطعوا ايديهما جزاء بما كسبا نكالا من الله والله عزيز حكيم) ت وخرسز كيشى واوغروقارى كسكز آنلرك اللرينى اوايشدكلرى جزاسيچون كه ايشلديلر آنلره عقوبت ايچون الله جانبندن والله غالبدر حكمتله متصفدر (فمن تاب من بعد ظلمه واصلح فان الله يتوب عليه ان الله غفور رحيم) ت پس هر كسنه توبه ايتسه كندونك كوتو ايشلرندنصكره وايو ايشى ايشلرسه پس البته الله تعالى انك توبه سنى قبول ايدر تحقيق الله يارلغيجيدر اسركيجيدر (الم تعلم ان الله له ملك السموات والارض يعذب من يشاء ويغفر لمن يشاء والله على كل شئ قدير) ت ايا بيلمزميسنكه الله تعالى ايچوندر كوكلرك ويرك پادشاهلغى عذاب ايدر اول كسنه يه كه ديلر ويارلغر اول كسنه يى كه ديلر والله

هر

هر برشی اوزرینه قادردر * ف یوقی اول یهودن بیوردیکه برکسنه عجب ایتمسون که براز
شی خرسزلغك مقابلنده بیولك جزا بیوروب ال کسمکه امر ایتمشدر دیو زیرا مالك مطلقدر
مراد ایتدیکنی حکم ایدر * ف توریتده زانیلره رجم ایتمك حکمی نازل اولمشیدی جهودلر
آنی تحریف ایدوب زانیلرك یوزلرینی قرا ایدوب قامچی اورمغه قرار ایتمشلر ایدی واول
حضرتك زماننده جهودلرك آرەسنده بردفعه زنا واقع اولوب جهودلر دخی زانی‌یی اول
حضرتك یاننه منافقلر وذمیلر ایله کوندرمشلر ایدی وکندو کندیلرینه قرار ایتمشلر ایدیکه اکر
اول حضرت قامچی اورمغی بیورورسه قبول ایدەلر واکر رجم ایتمك بیورورسه قبول ایتمیەلر
واول حضرت دخی رجمك حقنی بیان بیوردی پس رجم ایتدیلر اشبو آیتده اول قصه‌یه
اشارت واردر (یَا أَیُّهَا الرَّسُولُ لَا یَحْزُنْكَ الَّذِینَ یُسَارِعُونَ فِی الْکُفْرِ مِنَ الَّذِینَ قَالُوا آمَنَّا
بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِینَ هَادُوا سَمَّاعُونَ لِلْکَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمٍ آخَرِینَ لَمْ
یَأْتُوكَ یُحَرِّفُونَ الْکَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ) ت ای پیغمبر سنی غمناك ایتمسون اول کسنه‌لرکه
یوررلر کفرده اول کسنه‌لردنکه دیدیلر اغزلریله ایمان کتوردك حالبوکه ایمان کتورمدی آنلرك
قلبلری وجهوددن اولکندن دخی آنلر ایشیدیجیدرلر یالان سوزی (یعنی یالانه اعتقاد ایتمشلردر)
ایشیدیجیدرلر (یالانی) آخر بولك ایچونکه حالا سنك یانکه کلمیوبدرلر (یعنی خیبرلك
جاسوسلری سنك یانکه کلوب کلامکی دیکلرلر ویانکه کلمیان یهودیلره شویله سویلدی
بویله سویلدی دیو خلاف ویالان سوزلری سویلرلر) تغییر ایدرلر کلمه‌لری ثابت اولدقدنصکره
یرلرنده * ف باطنده جهودلر ایله آشنا اولان منافقلرك بعضسی پیغمبریز علیه السلامك
حضورینه کلوردی وهم جهوددن دخی بعض کسنه حضرتك یاننه کلوب کیدردی الله سبحانه
بیوردیکه اشبو آدملر سنك یانکه جاسوسلق ایچون کلوب کیدیورلر شو اجلدنکه سزك
دینکزدن عیب طوتوب کندو رئیسلرینه خبر کتوره‌لر زیرا که بوکاری سزك مجلسکزه
کلمزلر که سزك دینکزده حقیقتده عیب یوقدر لکن انلر هر برامری غلط تقریر ایدوب
هنری عیب کوستررلر (یَقُولُونَ إِنْ أُوتِیتُمْ هَذَا فَخُذُوهُ وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا وَمَنْ یُرِدِ اللَّهُ
فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَیْئًا أُولَئِكَ الَّذِینَ لَمْ یُرِدِ اللَّهُ أَنْ یُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِی الدُّنْیَا خِزْیٌ
وَلَهُمْ فِی الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِیمٌ) ت دیرلر اکر ویرلش اولسه سزه اشبو بزم حکم ایتدیکمز
قبول ایدك آنی واکر اول حکم ویرلمسه سزه پس احتراز ایدك وهر کسنه‌که دیلرسه الله آنك
آزغنلغنی البته قادر اولمزسین آنك ایچون اللهدن هدایتدن هیچ برشیئه آنلر اول کسنه‌لردر
که اراده ایتمدی الله کمالك قیسله انلرك قلبلرینی آنلر ایچوندر دنیاده رسوایلق و آنلر ایچوندر
آخرتده بیولك عذاب * ف جهودلر بعض احکاملرینی اول حضرتك یاننده فیصله ایتمك ایچون
کتوررلردی لیکن رئیسلری کلیوب بعض ادم واسطه‌سیله کوندررلر ایدی ودیرلر ایدیکه

اكر بزم عادتمزه موافق حكم ايدرسه قبول ايدلك واكر مخالف حكم ايدرسه قبول ايتميك
بونكله غرضلرى شو ايديكه توريتك حكمنى تغيير ايدوب خلافى اوزره عمل ايدرلر ايدى
اكر بر نبى شو خلافه مطابقله حكم ايتسه كندولره اللهك ياننده سند اولور ايديكه توريتك
حكمندن خبرى يوقدر توريتى بيلمور الله سبحانه اول حضرتى خبردار ايتدى حضرت دخى
توريته مطابق حكم ايتدى وتوريتدن حكمى ثابت ايدوب جهودلرى قائل وراضى ايتدى
اول قضيه لردن بريسى رجم قضيه سى ايديكه جهودلر رجمى انكار ايدرلر ايدى پس اول
حضرت توريتله اثبات ايتدى وبريسى قصاص ايدى جهودلر اشرافله ادنانك اره سنى فرق
ايدرلر ايدى وتوريتده اصلا قصاص بابنده اعلى ايله ادنانك فرقى يوقدر (سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ
اَكَّالُونَ لِلسُّحْتِ فَاِنْ جَاؤُكَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ اَوْ اَعْرِضْ عَنْهُمْ وَاِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْأً
وَاِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ) آنلر ايشيديجيدرلر يلان سوزى
يييجيدرلر حرامى (يعنى رشوتى) پس اكر كلسه لر سنك يانكه حكم ايت آنلرك اره سنده ياخود
يوز چويرآنلردن واكر يوز چويرسن آنلردن هيچ بر زيان ايرشديره بيلمزلر
سكا واكر حكم ايتسه ك پس حكم ايت آنلرك اره سنده انصافله البته الله سور انصاف
ايدنلرى * ف ذمت اهلى وقتا كه خصومتلرينى اهل اسلامك امامرينه رفع ايتسه امام
مخيردر ديلرايسه حكم ايتسون وديلرسه اعراض ايدوب حكمى زعمالرينه يعنى قومك
رئيسلرينه مفوض ايتسون * ف پيغمبر عزيز عليه السلامك قلب شريفلرى متردد ايديكه
اكر جهودلرك قضيه سنده برشى سويلزسم قلبلرى قيريلور واكر حق اولان دينم اوزره حكم
ايدرسم قبول ايتمزلر واكر آنلرك معمولى اوزره حكم ايدرسم الله سبحانه ياننده غلطدر الله
سبحانه بيوردي كه مختارسين ديلرسن لاقرديلرينه قولاق قويه وآنلرك قيريلسى برشى ديمه
دكلدر واكر ديلرسن كندودينك اوزره حكم ايت پس اول حضرت يهودلرى الزام ايدوب
كندوديني اوزرينه حكم ايتدى (وَكَيْفَ يُحَكِّمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرٰيةُ فِيهَا حُكْمُ اللّٰهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ
مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَمَا اُولٰئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ) ت ونيجه حكم ايتديررلر سكا حالبوكه انلرك ياننده
توريت واردركه انده اللهك حكمى واردر (سن انلرك كتابنه موافق حكم ايتدكدن) صكره
يوز چويررلر انلر كندو كتابلرينه دخى اينانجى دكللر * ف اكر جهودلرك غرضى الله تعالى نك
رضامى اولايدى توريت اوزره عمل ايدرلر ايدى ليكن غرضلرى فاسد اولديغندن توراتك
حكمنى تغيير ايدرلر ايدى ورسول الله تورات ايله حكم ايتسه قبول ايتميوب اعراض ايدرلر
ايدى (اِنَّا اَنْزَلْنَا التَّوْرٰيةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ اَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ
وَالْاَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللّٰهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنِ

ولا

ولا تشتروا بآياتي ثمنا قليلا ومن لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الكافرون) ت تحقيق
بز ايندردك توريتى كه آنده هدايت ونور واردر حكم ايدرلر آنكله الهك امرينه منقاد اولان
پيغمبرلر يهوديلره وحكم ايدر الله تعالى يه طاعت ايدنلرى وعالملرى وصالحلرى حكم ايدرلر
كتاب الله دن اولشى ايله كه (يعنى توريتله كه انى تحريف وتضييع وتغييردن) حفظ ايتمكه
مأمور اولديلر واولديلر اول شى او زرينه شهادت ايديجيلر (يعنى يقينله بيلديلركه تو الهك
حكميدر) پس (ديدك) انلره اى رئيسلر قورقمكز آدملردن وبندن قورقكز وصاتمكز بنم
نشانه لريمى آز بهايه (يعنى رشوت آلوب بنم حكممى وآيتلريمى تغيير وتبديل ايتمكز وهر كسنه
حكم ايتمزسه الهك ايندرديكى شى ايله پس آنلردر اينانميانلر (وكتبنا عليهم فيها ان النفس
بالنفس والعين بالعين والانف بالانف والاذن بالاذن والسن بالسن والجروح قصاص فمن
تصدق به فهو كفارة له ومن لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الظالمون) ت ولازم قلدق
جهودلر او زرينه توريتده كه بر كسنه بر كسنه نك بدليدر (يعنى آنك عوضنده اولدريلور)
وكوز كوزك بدليدر وبورون بورنك عوضيدر وقولاق قولاغك عوضيدر وديش ديشك
بدليدر ويارهلرك حكمى مماثلت اعتبارى او زرهدر پس هر كسنه كه عفو ايتسه پس اشبو
عفو كفارتدر آنك كناهلرينه وبر كسنه حكم ايتمزسه الهك ايندرديكى شى ايله پس انلردر
ظلم ايشليجيلر (وقفينا على آثارهم بعيسى ابن مريم مصدقا لما بين يديه من التوراة وآتيناه
الانجيل فيه هدى ونور ومصدقا لما بين يديه من التوراة وهدى وموعظة للمتقين) ت
وارقه دن كوندردك آنلرك دالسنجه مريم اوغلى عيسايى اندن ايلرو كوندردیکمز توريتى
تصديق ايديجى اولديغى حالده وويردك اكا انجيلى كه آنده هدايت ونور واردر واشبو انجيل
كندودن اول اولان توريتى تصديق ايدر وهدايت ونصيحت ايدر صاقننلره (وليحكم اهل
الانجيل بما انزل الله فيه ومن لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الفاسقون) ت وامر ايتدك
كه حكم ايتسون انجيل اهلى اول شى ايله كه ايندردى الله آنده وهر كسنه كه حكم ايتمزسه
الهك ايندرديكى شى ايله پس آنلردر كوتو ايشليلر (وانزلنا اليك الكتاب بالحق مصدقا لما بين
يديه من الكتاب ومهيمنا عليه فاحكم بينهم بما انزل الله ولا تتبع اهواءهم عما جاءك من الحق)
ت وايندردك سنك جانبكه قرآنى طوغريلقله اندن اول اولان كتابلرى تصديق ايدروانلر
او زرينه حافظ اولديغى حالده (يعنى تغيير وتحريف اولنانلرى تبديل اولنماندن آيرر) پس حكم

ایت آنلرڭ ارەسندە اللهڭ ایندردیكی شیله و تابع اولمه انلرڭ دیلدكارینه یوز چویرەرك
اللهڭ سكا كلان حكمندن (لكل جعلنا منكم شرعة ومنهاجا) ت قیلدق هر بر كروه
ایچون سزدن بر دینی و بر یولی (ولو شاء الله لجعلكم امة واحدة ولكن ليبلوكم فيما آتاكم
فاستبقوا الخيرات) ت و اكر دیلسەیدی الله البته قیلوردی سزی بر امت ولیكن دیلدی تا كه
صنەیە سزی اولشیدەكه و یردی سزە پس تیزلك ایدڭ ایو اولان ایشلر جانبنه (الى الله
مرجعكم جميعا فينبئكم بما كنتم فيه تختلفون) ت الله جانبنەدر سزڭ قایده جغكز
جمله كز بردن پس خبر و یرەسزە اول شیئی كه آنده اختلاف ایدردیكز (وان احكم بينهم بما
انزل الله ولا تتبع اهواءهم واحذرهم ان يفتنوك عن بعض ما انزل الله اليك) ت
و بیوردقكه حكم ایت آنلرڭ ارەسندە اللهڭ ایندردیكی شی ایله و تابع اولمه آنلرڭ دیلدیكنه
و آنلردن صاقن كه ازغین قیلورسنی اوا شیئڭ بعضسندنكه ایندردی الله سنڭ جانبكه (فان
تولوا فاعلم انما يريد الله ان يصيبهم ببعض ذنوبهم وان كثيرا من الناس لفاسقون) ت پس
اكر یوز چویرەلر پس بیلكل كه البته دیلر الله كه عذاب ایدە آنلرە آنلرڭ كناهلرینڭ بعضسی
سببیله و تحقیق آدملردن چوغی كوتو ایشلیدرلر (افحكم الجاهلية يبغون ومن احسن من الله
حكما لقوم يوقنون) ت ایا جاهلیەنڭ حكمنی می طلب ایدرلر و كیمدر زیادە كوزل اللهدن حكم
اعتبارنجە اول كسنەلر ایچون كه اینانورلر * ف اشبو آیتلرڭ حاصلی كتاب اهلنی الزامدركه آنلر
كتابی التزام ایتمشلر ایكن موجبنجە عمل ایتمزلر و اشبو آیاتلردە شونی بیان بیوردكه هر بر قرنه
بر شریعت احسان ایتمش لكن قرآن نازل اولدقدنصكره آندن غیریسنە متابعت جائز دكلدر
(يا ايها الذين آمنوا لا تتخذوا اليهود والنصارى اولياء بعضهم اولياء بعض ومن يتولهم
منكم فانه منهم ان الله لا يهدي القوم الظالمين) ت ای مسلمانلر دوست طوتمیكز جهودلری
و نصارالری انلرڭ بعضسی بعضسنڭ دوستیدر و هر كسنه سزدن دوست طوتسه آنلری پس
البته شو كسنه انلرڭ زمرەسندندر البته الله یول كوسترمز كوتو ایشلی اولان قوملرە (فترى
الذين في قلوبهم مرض يسارعون فيهم يقولون نخشى ان تصيبنا دائرة فعسى الله ان يأتي بالفتح

اوامر من عنده فيصبحوا على ما اسروا فى انفسهم نادمين) ت پس كوررسين اول كسنه لر يكه
آنلرك قلبلرنده كيفسزلك واردر (يعنى نفاق واردر) چابكالكله يوررلر جهودلرى
وانصارالرى دوست طوتمقده ديرلرقورقرزآندنكه ابريشه برزه برمصيبت (يعنى احتمال
ايدركه اهل اسلام مغلوب اوله پس حريبلره موافقت ايتمك بزم ايچون مصلحتدر) پس
يقيندركه الله كتوره برفتحى يابربشقه شيئى كندو ياتندن پس پشيمان اولورلر نفسلرنده
كيزلدكلرى شى اوزرينه * ف منافقلر كافرلره دوستلق ايدرلرايدى تا كه زمانه نك بلالرندن
امين اوله لر يعنى وقتا كه مسلمانلر مغلوب اولورلر كافرلرايله دوستلق ايتمك ايشه
يرار پس الله سبحانه بيوردى كه يقين وقتده كافرلر هلاك اولوب مسلمانلر غالب اولورلر ياخود
بشقه برامر ظهور ايدركه كافرلر كندو ملككارندن چيقارلر وهم جهودلردخى وطنلرندن اخراج
اولنورلر ديو بيوردى (ويقول الذين آمنوا اهؤلاء الذين اقسموا بالله جهد ايمانهم انهم
لمعكم حبطت اعمالهم فاصبحوا خاسرين) ت وديرلر مؤمنلر (يعنى قيامت كوننده
منافقلرك نفاقى ظاهر اولديغى وقتده) بونلرميدر اول كسنه لر كه يمين ايتديلر الله تعالى يه
يمينلرينك پك قتيسيله كه البته سز كله برابرزديو اشبو كونده باطل اولدى آنلرك ايشلرى پس
اولديلر زيان ايشلى (يا ايها الذين آمنوا من يرتد منكم عن دينه فسوف يأتى الله بقوم يحبهم
ويحبونه اذلة على المؤمنين اعزة على الكافرين يجاهدون فى سبيل الله ولا يخافون لومة لائم
ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والله واسع عليم) ت اى مؤمنلر هركسنه كه سزدن كيرودونسه
دينندن پس ديلركه كتوره الله بر كروهيكه سورالله آنلرى وآنلردخى سورلر الله سبحانه يى
متواضع اولورلر مؤمنلرايچون قتى زورلو اولورلر كافرلراوزرينه غوغا ايدرلر اللهك يولنده
وقورقزلر ملامت ايدجيلرك ملامتندن اشبو اللهك فضليدر ويرر آنى اول كسنه يه كه
ديلر والله كنكشدر (فضلى واشبو فضلك واحسانك اربابنى) بيلجيدر * ف اشبو وعده
حضرت ابو بكر الصديق رضى الله عنه نك زمانتده متحقق اولدى مهاجرلر وانصارلر وتابعلر
مرتدلر ايله جهاد ايتديلر * ف وقتا كه پيغمبر عليه السلام عقبايه تشريف بيوردنلر عرب
طائفه سى اهل مكه دن واهل مدينه دن و بحريندن ماعداسى مرتد اولديلر پس ابو بكر
الصديق رضى الله تعالى عنه مسلمانلرى يمندن كتوروب مرتدلر ايله غوغا ايدوب عشائر عربك
كليسنى مسلمان قلديلر اشبو آيت اول غازيلرك حقنده بشارتدر (انما وليكم الله ورسوله
والذين آمنوا الذين يقيمون الصلوة ويؤتون الزكوة وهم راكعون) ت سزلرك دوستكز همان
الله در وآنك پيغمبريدر ومؤمنلردركه قائم قيلورلر نمازى واادا ايدرلر زكاتى وآنلر داعما

نمازقیلرلر (ومن يتول الله ورسوله والذين آمنوا فان حزب الله هم الغالبون) ت وهركسنه
دوستلق ایده الله ایله وآنك پیغمبریله ومؤمنلر ایله پس البته الهك كروهى آنلردر غالب اولنلر
(يا ايها الذين آمنوا لا تتخذوا الذين اتخذوا دينكم هزوا ولعبا من الذين اوتوا الكتاب من
قبلكم والكفار اولياء واتقوا الله ان كنتم مؤمنين) ت ای مسلمانلر دوست طوتمیكز اول
كسنه لری كه طوتدیلر سزلك دینكزی مسخره لق واویونبازلق اول كسنه لردنكه ویرلدی
آنلره كتاب سزدن اول ودوست طوتمیكز كافرلری وصاقنك اللهدن اكر مسلمانسه كز (واذا
ناديتم الى الصلوة اتخذوها هزوا ولعبا ذلك بانهم قوم لا يعقلون) ت وچانكه چاغره سكز
نمازه طوترلر آنی مسخره لق واویونبازلق (یعنی اذانه استهزا ایدرلر) اشبو اول سببدندركه آنلر
بركروهدرلركه هیچ فهم ایتمزلر * ف یعنی جهودلر ومشركلرك بعضسی اذانه استهزا ایدوب
كولرلر ایدی اشبو آنلرك عقلسزلكندن ناشیدر زیرا الله سبحانه یه تعظیم ایتمك هر دینده
كوزلدر (قل يا اهل الكتاب هل تنقمون منا الا ان آمنا بالله وما انزل الينا وما انزل من قبل
وان اكثركم فاسقون) ت دیكل ای كتاب اهلی عیب ایتمزسكز بزم اوزریمزه مكر شونی كه
ایمان كتوردك الله سبحانه یه وبزم اوزرمزه نازل اولان شیئه واندن اول نازل اولان شیئه
والبته سزلك چوغكز كوتو ایشلیلردر (قل هل انبئكم بشر من ذلك مثوبة عند الله من لعنه
الله وغضب عليه وجعل منهم القردة والخنازير وعبد الطاغوت اولئك شر مكانا واضل عن
سواء السبيل) ت دیكل آیا خبرویره یمی سزه آندن چوق كوتو اولانی (یعنی سز بیان
ایتدیككزدن چوق بد اولان عیباویی) جزا اعتباریله الهك یاننده اول كسنه كه رحمتدن
ایراق قیلدی آنی الله وطارغین اولدی آنك اوزرینه ویصه دی آنلردن میمونلر وطموزلر
واول كسنه كه عبادت ایدر باطل اولان معبودلره اشبو كروه زیاده كوتودرلر منزل اعتباریله
وزیاده آزغیندرلر طوغرو یولدن (واذا جاؤكم قالوا آمنا وقد دخلوا بالكفر وهم قد خرجوا
به والله اعلم بما كانوا يكتمون) ت وچانكه كلورلر سزلك اوكزه دیرلر ایمان كتوردك
وحالبوكه البته كیردیلر كفر ایله وبونلر طشره چیقدیلر كفر ایله (یعنی نیتكه نصل كفرلرینی
كیزلیه رك كیردیلر ایسه ینه اویله كفرلریله چیقدیلر ایمانه كلدیلر) والله زیاده بیلجیدر
كیزلدكلری شیئی (وترى كثيرا منهم يسارعون في الاثم والعدوان واكلهم السحت لبئس

مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت وكورسين آنلردن چوغنی چابكلكله يوررلر كناهه وحددن طشره
چيقمقده وكندولر يمكده حرامی كوتوشی اولدی كه آنلرآنی ايشلرلر (لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّانِيُّونَ
وَالْأَحْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ) ت نيچون منع ايتمز
آنلری اللهه طپانلر وعلمالر آنلری يلان سوزی سويلمكدن وحرامی يمكدن اول علمانك آنلری
منع ايتمدكلری نه كوتوشی اولدی (وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ
يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ) ت وديديلر جهودلر اللهك الی بوينه باغلنمشدر (يعنی
بخيلدر) بيونلر ينه باغلنسون آنلرك الی ورحمتدن ايراق اولنمش اولدی آنلر اولشی سببيله كه
ديديلر بلكه اللهك ايكی الی آچقدر خرج ايدر نيجه كه ديلر (وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ
مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَأَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ) ت وزياده قيلر
آنلردن چوق كسنه لره اولشيكه اشاغی كوندرلدی سنك جانبكه سنك ربكدن بيورلدی قبول
ايتمكی وكفری وآتی ويردك جهودلرك ارهسنه دشمنلغی وناخوشلغی قيامت كوننه دكين
(كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ) ت
هر وقتكه علولنديررلر براودی غوغا ايچون سونديررا اول اودی الله (يعنی ديلرلر كندو
دينلرندن اولميان دشمنلريله غوغا ايدهلر مغلوب وقهر اولنمش اولورلر) وچابكلكله يوررلر يرده
كوتوللك ايتمكيچون والله سومز كوتو ايشليلری *ف جهودلر آرهلرنده آشكاره سويلرلر
ايديكه الله سبحانه نك الی باغلنمش معناسی اولدركه بزم اوزريمزه رزق طاروتنك اولدی اشبو
لفظ كفردر الله سبحانه بيوررركه هيچ بر وقتده بزم المز باغلنمز بلكه هرايكی المز آچقدركه بری قهر
ايلدر وبری لطف ايلدر شمدی ای جهودلر قهر الی سزك اوزره آچقدر ولطف الی مسلمانلر
اوزرينه آچقدر وينه بيورديكه جهودلرك آره سندن اتفاق قالدرمش وقتا كه اتفاقله غوغا
اودينی علولنديررلركه آدملری يغشدير وب مسلمانلر ايله غوغا ايتسونلر آنلرك علولندردكلری
اودی الله سبحانه سونديرر وآنلرك آره سنده عداوت ونفاق براقور وكندولر طاغاورلر (وَلَوْ أَنَّ
أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأَدْخَلْنَاهُمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ) ت واكر كتاب
اهلی ايمان كتورسهلر ايدی وصاقنسهلر ايدی كناهدن البته عفو ايدردك آنلردن آنلرك
كناهلرينی والبته كتوررردك آنلری نعمت باغچهلرينه (وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَاةَ وَالْإِنْجِيلَ
وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ

سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ) ت و اکر آنلر قائم طوتسه لر ایدی تورینک حکمنی و انجیلک حکمنی و اولشیئک
حکمنی که اینـدرلدی آنلرک جانبنه کنـدو ربلرندن (یعنی جمیعنی کتابلردن) البته یرلر ایدی
اوستلرندن و ایاقلری آلتندن آنلردن بر کروه وار درکه عدل اوزره طوغرو یوریجیـدرلر
و آنلردن چوغی کوتو اولدی آنلرک ایشلدکلری * ف حاصلی اولدرکه اکر قائم طوتسـه لر
ایدی توریتک حکمنی و انجیلک حکمنی قرآن اینـدرلمزدن اول و حضرت پیغمبر صلی الله علیه
وسلم مبعوث اولمزدن اول پس چوق برکت آنلرک نصیبی اولور ایدی لیکن مخالفت ایتدیلر پس
دورلو دورلو بلا یه مبتلی اولدیلر * ف اوستلرندن و ایاقلری آلتنـدن یرلر یعنی کوکدن
و یردن آنلرک رزقی بول بول کلور (يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ
فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ) ت ای پیغمبر
ایرشدر اول شیئی که اینـدرلدی سنک جانبکه کندو ربکدن و اکر ایشلمسیدک (یعنی اکر برجه
آیتی ایرشدرمسیدک) ایرشدرمش اولمزدک اللهک پیغامنی و الله صاقلیه طوترسنی آدملردن
البته الله یول کوسترمز کافر اولان کروهه * ف یعنی اول شـیکه کله جک آیتده کلور و آنی
جهودلره ایرشدرک یعنی اولوقتکه جهودلر الله سبحانه نک کلامنی قبول ایتمزلر آنلره آزغین
دیبک اکرچه اشبو سببدن سزه دشمن اولسـه لرده و سزدخی فکر و خاطره ایتمیکز (قُلْ يَا أَهْلَ
الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى تُقِيمُوا التَّوْرَاةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا
مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ) ت دیکل ای کتاب
اهلی د کلسکز هیچ برشی اوزرینه قائم طوتمدقجه توریتـک حکمنی و انجیلک حکمنی و اول بر
شیئک حکمنی که اینـدرلدی سزلک جانبکزه کندو ربکزدن (یعنی جمیعنی کتابلردن) و البته زیاده
قیلر آنلردن چوق کمسنه لرک حقنده اولشیکه اینـدرلدی سـنک جانبکه کندو ربکدن (یعنی
قرآن) آزغینلغی و کفری پس غملنمه کافر اولان بلولک اوزرینـه * ف یعنی حاصلی اولدرکه
کندو سوزلرینه کوره الزام اولنمش اولورلر زیرا که برشریعتی التزام ایدیورلر موجبنجه عمل
ایتمیورلر قرآن کریمی منـکر اولملرندن قطع نظر (إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئُونَ
وَالنَّصَارَى مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت تحقیق
مسلمانلر و جهودلر و یلدزه طپانلر و نصارالر بر کمسنه ایمـان کتورسه بونلردن الله تعالی به
و قیامت کوننه و ایشلرسه کوزل ایشلری پس اصلا قورقو یوقدر آنلر اوزرینه و آنلر غملنجی
اولمزلر * ف یعنی بر کمسنه قنقی فرقه دن اولورسه اولسون اکر ایمان کتورسه اوددن نجات
بولور خصوصیت فرقه یه اعتبار یوقدر والله سبحانه اعلم (لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ

وارسلنا

وَاَرْسَلْنَا اِلَيْهِمْ رُسُلاً كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى اَنْفُسُهُمْ فَرِيقاً كَذَّبُوا وَفَرِيقاً يَقْتُلُونَ) ت
تحقيق طوتدق بنى اسرائيلك عهدينى وكوندردك آنلرك جانبنه پيغمبرلرى هر وقتكه كلدى
آنلره بر پيغمبر اولشيكه سومز آنى آنلرك نفسلرى پيغمبرلردن بركروهى يلانه نسبت ايتديلر
وبركروهى اولديرديلر (وَحَسِبُوا اَلَّا تَكُونَ فِتْنَةٌ فَعَمُوا وَصَمُّوا ثُمَّ تَابَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُّوا
كَثِيرٌ مِنْهُمْ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ) ت وظن ايتديلركه آنلره هيچ برعقوبت اولمز پس كور
اولديلر وصاغر اولديلر صكره رحمتيله كيرو دوندى الله آنلره وورينه (يعنى محمد عليه السلامى
كوندردى) صكره ينه كور اولديلر وصاغر اولديلر آنلردن چوق كسنه والله كوريجيدر
آنلرك ايشلديكى ايشلرى (لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ) ت كافر اولديلر
اول كسنه لركه ديديلر الله مريم اوغلى عيسادر (وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِى اِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللّٰهَ رَبِّى
وَرَبَّكُمْ) ت وديدى عيسى اى اسرائيل اولادى عبادت ايدك الله تعالى يه كه بنم ربم وسزلك
ربكزدر (اِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَاْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ اَنْصَارٍ) ت
بر كسنه كه شريك قوشسه الله سبحانه يه حرام قيلر الله آنك اوزرينه جنته كيرمكى وآنك منزلى
جهنمدر وبوقدر ظلم ايدنلره هيچ بر يارديم ايديجى (لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا اِنَّ اللّٰهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ وَمَا
مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اِلٰهٌ وَاحِدٌ) ت البته كافر اولديلر اول كسنه لر كه ديديلر الله اوچ كسنه نك بريدر
(يعنى الوهيت مرتبه سنده اوچ كسنه واردر بريسى الله سبحانه وبريسى عيسى واوچنجيسى
روح القدسدر) وهيچ معبود يوقدر مكر الله واردر (وَاِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ) ت واكر كيرو طورمسه لر اشبو ديدكلرى سوزدن البته طوتار اول
كسنه لرى كه كافر اولديلر انلردن (يعنى كفر اوزرينه مصر اولانلرى) دردو تريجى عذاب
* ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه الله سبحانه نك بر آخر جسمه حلول ايتمسنى اعتقاد ايتمك شركدن
بر نوعدر * ف نصارالرك ايكى قولى واردر بر قولى شودركه الله اولدركه عيسى صورتنده
كلدى وبعضسى ديرلر كه الله اوچ پاى اولوبدر برى الله وبرى روح القدس وبرى مسيحدر
اشبو ايكى قوللرى صريح اولان كفردر پس كاملرك حقنده لايقدركه شويله ديه لر تشكم
الله سبحانه كله جكده بيوردرثم انظر انى يوفكون الخ (اَفَلَا يَتُوبُونَ اِلَى اللّٰهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ
وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت آيا توبه ايتمزلرمى الله تعالى يه وآندن يارلغمسنى طلب ايتمزلرمى والله

یارلغیجیدر اسرکیجیدر (مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ
كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ انْظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ انْظُرْ أَنَّى يُؤْفَكُونَ) ت مریمك اوغلی
عیسی دکلدر مکر پیغمبردر تحقیق کجدیلر آندن اول پیغمبرلر (یعنی حضرت عیسی کندیدن
اول کچن رسوللر کبی بر رسولدر) وآنك اناسی اللهك آیتلرینی تصدیق ایدیجیدر آنلرك
ایکیسی طعام یرلر ایدی (یعنی سائر حیوانلر کبی طعام یین اله اولمغه لایق دکلدر) باق نیجه
بیان ایدرز آنلر ایچون نشانه لری صکره باق (وحدانیتی والوهیتی بیلمکدن) نیجه امتناع
ایدرلر (یعنی حقی بیلمکدن) ف بوندن ارتق نه نشانه اوله جقدر که بر کسنه که یرپس اکا
آدملر ایچون اولان هپ عادتلر لازمدر الله سبحانه نك ذات پاکی اشبو نك لایق دکلدر (قُلْ
أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت دیکل آنلره
ایا عبادت ایدرمیسکز الله دن غیری اول برشیئه که قادر اولمزسز کجون ضرر ایرشدرمکه ونه
منفعت ایرشدرمکه والله ایشدیجیدر بیلیجیدر (قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ
وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ) ت دیکل ای
کتاب اهلی حددن کچمیکز کندودینکزده حق اولمین شیئه وتابع اولمیکز بر قومك نفسلرینك
دیلدیکنه که آزغین اولدیلر بوندن اول وازغین قلدیلر آدملرك چوغنی وآنلر آزدیلر طوغری
یولدن (یعنی جهودلرك ونصارالرك بکلری که هر بری کندوقومیچون بر مذهب قرار
ایتشلر ایدی (لُعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُودَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا
عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ) ت لعنت اولنمش اولدی اسرائیل اولادندن اولان کافرلره داودك
دلیله ومریم اوغلی عیسانك دلیله اشبو لعنت شو سببدندر که بویرلدی قبول ایتمدیلر وحددن
کچدیلر (كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ) ت بری برلرینی منع
ایتمدیلر کوتی ایشدنکه آنی ایشلدیلر البته کوتی شیدر ایشلدکاری شی (تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ
يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ)
ت کورورسین چوق کسنه یی آنلردن آشنالق ایدرلر کافرلر ایله (یعنی مشرکلر ایله) البته
کوتی شیدر شوکه ایلروکوندردی آنلر ایچون آنلرك نفسلری اول شی اللهك طارغین
اولمسیدر آنلرا وزرینه وآنلر عذابده دائم اولیجیدرلر (وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ
إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ فَاسِقُونَ) ت واکر ایمان کتورسیدیلر الله سبحانه یه

وبيغمبره واولشيئه كه ايندرلدى بيغمبر جانبنه البته درت طوتمزلر ايدى مشركلرى ولكن چوغى آنلردن طوغرى يولدن چيقجيدرلر (لَتَجِدَنَّ اَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ اَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ اَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا اِنَّا نَصَارَى ذٰلِكَ بِاَنَّ مِنْهُمْ قِسِّيسِينَ وَرُهْبَانًا وَاَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ) ت تحقيق بولورسين آدملرك زياده صربنى مؤمنلره عداوت ايتمكده جهودلرى ومشركلرى والبته بولورسين آدملرك زياده يقيننى دوستلقده ايمان كتورنلره اول كمسنه لريكه ديديلر تحقيق بزلر نصارا يز اشبو شو سببدندر كه آنلرك جنسندن واردرلر علمالر ورهبانلر ونه اولسببدندركه آنلر بيوكلنمزلر (وَاِذَا سَمِعُوا مَا اُنْزِلَ اِلَى الرَّسُولِ تَرَى اَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ) ت وچانكه ايشتسه لر اول شيئ كه ايندرلدى بيغمبرك جانبنه كوررسين آنلرك كوزلرينى طولر طشاريا شدن اولشى سببله كه بيلديلر حق اولاشيئ ديرلر ايدى اى بزم ربمز ايمان كتوردك پس يازبزلرى شاهدلر ايله (يعنى اول جماعت زمره سندن كه امتك اكمللريدرلر (وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ اَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ) ت ونه واردر بزلره كه ايمان كتورميه لم الله تعالى يه واول شيئه كه كلدى بزه طوغرى اولان دينلدن ونه واردر بزه كه طمع ايتميه لم داخل قيلمسنه بزى ربمز (جنته) كوزل اولان كروهلر ايله (فَاَثَابَهُمُ اللّٰهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذٰلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ) ت پس ثواب ويردى آنلره الله اول سوزلر سببله كه ديديلر باغچه لريكه آقر آنلرك آلتندن ايرمقلر دائم اولورلر شو باغچه لرده واشبو ايشلمللرك مزديدر (وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا اُولٰئِكَ اَصْحَابُ الْجَحِيمِ) ت واول كمسنه لركه كافر اولديلر و يلانه نسبت ايتديلر بزم نشانه لريمزى آنلردر جهنم اهللرى * فـ اشبو آيات مذكوره ده اشارت واردر حبش نصارالرينك بعضنك فضيلتنه كه جعفر طيار ايله رسول اكرمك خدمتنه كلوب مسلمان اولديلر * ف وقتا كه مكه مكرمه ده كافرلر مسلمانلره ظلم ايتديلر پيغمبريمز عليه السلام آنلره اذن ويرديكه بشقه يرلره هجرت ايديكز مسلمانلردن سكسانه قريب كمسنه لر بعضسى بالكز و بعضسى اهل وعياليله حبش مملكتنه هجرت ايتديلر زيرا كه آنلرك پادشاهى نجاشيدى زياده انصافلو بر پادشاه ايدى مكه مشركلرى آنى الداتديلر كه آنلرى كندو مملكتندن اخراج ايت زيرا كه آنلر عيسى يه قول ديورلر شو وقتده اول پادشاه آنلرى كتوروب حضرت عيسادن سؤال ايدوب وقرآنى اوقويك ديو امر ايتدى اوقودقلرنده آنلر آنى ديكليوب قومك علمالرينك

(جزء) ٧

چونغی اغلیوب وزاریلق ایدوب دیدیلر که بزلره دخی حضرت عیسی شویله خبرویرمشدیکه
بندنصکره قیامتدن اول بر بشقه نبی کلیسردر واشبو شکسز اول پیغمبردر وامدی پادشاه
کیزلوجه مسلمان اولدی اشبو آیتلر آنلرڭ حقنده نازل اولمش (یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا
طَیِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللّٰهَ لَا یُحِبُّ الْمُعْتَدِینَ) ت ای مسلمانلر حرام قیلمیکز
الله تعالی نڭ سزه حلال قیلدیغی شیلرڭ لذتلیلرینی وحددن کچمیکز البته الله سومز حددن
کچنلری (وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلَالًا طَیِّبًا وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِی أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ) ت
ویکز اولشیدنکه رزق ویردی سزه الله سبحانه پاکیزه اولان حلالی وصاقنڭ اللهدن
کهسزلر اکا ایمان کتوردیکز * ف یعنی نکاحی ترڭ ایتمك ویا ات یمکی ترڭ ایتمك وآنڭ
کبی شیلر جائزدکلدر * ف یعنی برشیکه شریعتده حلالدر آندن صاقنمق ایودکل وآندن
صاقنمغڭ ایکی صورتی واردر بریسی شودرکه زهد ارادهسیله کندوبی زحمته براقور واشبو
رهبانیتدر بزم مذهبزده مقبول دکل بلکه تقوی لازمدر یعنی برشیکه شرعاً ممنوعدر
آنڭ اطرافنه طولانمسون وثانی شودرکه یمین ایدر برایش ایتمك ایچون وحالبوکه اول
ایش شریعته موافقدر پس اشبو ایشی ایتممکیچون یمین ایتمه اگر یمین ایتمش اولسه
یمینی بوزوب حانث اولوب کفارت ویره نیجه که کلهسیده بیورمش (لَا یُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ
فِی أَیْمَانِكُمْ وَلَكِنْ یُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَیْمَانَ فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسَاكِینَ مِنْ أَوْسَطِ
مَا تُطْعِمُونَ أَهْلِیكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِیرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ یَجِدْ فَصِیَامُ ثَلَاثَةِ أَیَّامٍ ذَلِكَ كَفَّارَةُ
أَیْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَیْمَانَكُمْ كَذَلِكَ یُبَیِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ آیَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ)
ت طوتمز سزی الله سزڭ بیهوده اولان آندیکز ایله (یعنی مواخذه ایتمز سزی الله قصدسز
دلکزه جاری اولان اند ایله) ولیکن مواخذه ایدر سزی محکم قلمقلغکز سببیله یمینلر یکزی
پس قصد ایله اولان یمینڭ کفارتی اون مسکینلره طعام ویرمکدر اورته اولان جنسدنکه
یدیرورسکز کندو اهلکزه یاخود شو اون مسکینه لباس کیدرمکدر یاخود بر کوله آزاد
ایتمکدر پس هر کسنه بولمزسه لازمدرکه اوچ کون اوروج طوتمق اشبو سزڭ یمینلرکزڭ
کفارتیدر وقتا که آند ایچرسکز (یعنی حانث اولورسهکز) وصاقلیکز کندو یمینلریکزی
(یعنی نقدرکه قادرسکز حانث اولمیکز) ذکر اولنشلری بیان ایتدیکی کبی بیان ایدر الله
سزکچون کندو نشانهلرینی تا اولهکه شکر ایده سکز * ف یمین لغو ایله کفارت لازم کلمز مثلا
بر کسنه ایراقدن برشخصی کوروب ظن ایدوب دیرکه والله شو زیددر حالبوکه زید دکل
کفارت لازم کلمز ویمین منعقدهده اگر حانث اولسه کفارت واجبدر مثلا دیسه که اشبو

طعامی یمم یاخود اشبو اوه کیرمم اکر یسه و کیرسه حانث اولور کفارت لازم کلور عرف اکر
برشی اوزرینه قصد ایله آند ایچرسه پس آنک خلافن ایدوب حانث اولسه کفارتی اوچ
شیدن برینی ایلیه که یا اون مسکینه طعام ویره یعنی هر بر کسنه یه بچق چناق بغدای دن
یا بر چناق آرپه دن مثلا و یاخود اون کسنه یه لباس کیدیره یعنی هر برینه بر کوملک ویره
مثلا که آندن جسمی آز آچق قاله و یا بر کوله آزاد ایده اکر اشبو اوچ شیلره قادر اولمزسه
اوچ کون بری برینک ارقه سی صره اوروج طوته ونقدر که قادر در کندو یمینلرین
صاقلسون یعنی کندی قدرتی هر قدرکه وار ایسه آند ایچمیه ودائی آنده الشدرمیه
(یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَیْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّیْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ

لَعَلَّکُمْ تُفْلِحُونَ) ت ای مؤمنلر شراب وقمار و باطل اولان معبودلرک نشانه لری وفال

اوقلری نجسدر شیطانک عمللرندندر پس صاقنک آندن تا اوله که سز نجات بوله سکز (إِنَّمَا

یُرِیدُ الشَّیْطَانُ أَنْ یُوقِعَ بَیْنَکُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِی الْخَمْرِ وَالْمَیْسِرِ وَیَصُدَّکُمْ عَنْ ذِکْرِ اللّٰهِ

وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ) ت همان دیلر شیطان که آتی ویره سزلک آره کزه دشمنلغی

وناخوشلغی شراب سببیله وقمار سببیله و کیرو طوته سزی اللهی ذکر ایتمکدن ونماز قلمقدن
پس آیا سز کیرو طورمیسکز عرف اول برشینک شیره سی وصویی قوقیسی فنا اولوب
سرخوش ایتمک حدینه ایرشسه آکا شراب دیرلر آزی وچوغی حرامدر ونجسدر اکر
سرخوشلق حدینه ایریشوب قوقوسی اولمز ایسه حرامدر نجس دکلدر وقمار اویناولقده
شرط ایتمکدرکه اکر بن سکا غالب اولور ایسم شوقدر پاره ویر مثلا و اکر سن غالب اولورسک
بن شوقدر پاره ویریرم دیو شرط ایدرلر اشبو محض حرامدر اکر شرط اولمز ایسه و یاخود
بر جانبده شرط ایتسه لر حرام دکلدر جمیع اویناولقلر که آنده شرط وار ایسه حرامدر ومعمولدر
حرامدر اکر شرطسز اوینار ایسه قمار اولمز ایسه ده لیکن شیطان بهانه ایله وسوسه ایدوب
الله سبحانه نک ذکرندن ونمازدن منع ایدر ایسه حرامدر (وَأَطِیعُوا اللّٰهَ وَأَطِیعُوا الرَّسُولَ

وَاحْذَرُوا فَإِنْ تَوَلَّیْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِینُ) ت واطاعت ایدک الله تعالی یه

واطاعت ایدک پیغمبره وصاقنک کناهلردن پس اکر یوز چویرسه کز پس بیلکز بزم پیغمبریمز

اوزرینه همان آشکاره پیغام ایرشدرمکدر (لَیْسَ عَلَى الَّذِینَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

جُنَاحٌ فِیمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا

وَاللّٰهُ یُحِبُّ الْمُحْسِنِینَ) ت بوقدر اول کسنه لر اوزرینه که ایمان کتوردیلر وایشلدیلر ایو

ایشلری كناه اولشیده كه‌یدیلر (یعنی حرام اولمزدن اول) وقتا كه صاقندیلر وایمان
كتوردیلر وایشلدیلر ایو ایشلری صكره صاقندیلر وایمان كتوردیلر صكره صاقندیلر وایو
ایشلر ایشلدیلر والله سور ایو ایش ایشلینلری * ف حرام اولمزدن اول اولشیده كه‌یدیلر
عفو اولنور وقتا كه صاقنمقده ثابت اوله‌لر واشبو كلام اكا بكزر كه بر كسنه بر آخر كسنه‌یه
دیر كه سكا احسان ایدرم و ینه سكا احسان ایدرم اشبو معنایه دركه سكا دائما احسان ایدرم
* ف اكر كفر حالنده حرامی ایش اولسه صكره مسلمان اولوب اولشیئك حرام اولدیغین
بیلوب آنی ترك ایدوب خیرلو اولان ایشلر او زرینه ثابت اولسه كفر حالنده ایتدیكی
كناهلری معفو اولور (یَاأَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا لَیَبْلُوَنَّكُمُ اللهُ بِشَیْءٍ مِنَ الصَّیْدِ تَنَالُهُ أَیْدِیكُمْ وَرِمَاحُكُمْ
لِیَعْلَمَ اللهُ مَنْ یَخَافُهُ بِالْغَیْبِ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِیمٌ) ت ای مسلمانلر البته صنار
سزلری الله برشیله آودن كه ایریشور اكا سزلك اللركز ومزراغكزتا كه سجه الله اول
كسنه‌یكه كندودن قورقر كورمیه‌رك پس بر كسنه تعدی ایتسه شوندنصكره
انكچوندر دردویریجی اولان عذاب * ف بو راده مزراغی ذكر ایتدی پس سلاح انواعلری
مزراغه داخلدر اشبو آیتده آولامغی ایكی قسم اوزره ذكر بیوردی بریسی ال ایله
وبریسی سلاح ایله احرام حالنده آوی قتل ایتمك هر ایكی قسم اوزره برابردر اما ایراقدن
سلاح ایله آوایتسون یاخود واسطه‌سز دیری طوتوب بوغزلسون لیكن حیوانك ذبحنده
ایكیسنده یعنی ایراقدن سلاحله اورمق واله طوتوب بوغزلمقده فرقلری واردر زیرا كه
ایراقدن بسم الله دیوب آوی اورسه وآو یاره‌لنوب اولسه حلالدر اما الیله بر حیوانی
دیری ایكن طوتسه سائر حیوانلر كبی بوغزلمسی لازمدر (یَاأَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّیْدَ
وَأَنْتُمْ حُرُمٌ وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا فَجَزَاءٌ مِثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ یَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ هَدْیًا
بَالِغَ الْكَعْبَةِ أَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسَاكِینَ أَوْ عَدْلُ ذَلِكَ صِیَامًا لِیَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ عَفَا اللهُ عَمَّا
سَلَفَ وَمَنْ عَادَ فَیَنْتَقِمُ اللهُ مِنْهُ وَاللهُ عَزِیزٌ ذُو انْتِقَامٍ) ت ای مسلمانلر اولدیرمیكز آوی
وقتا كه احرام باغلامش اوله‌سكز و بر كسنه اولدیرسه آوی سزدن قصد ایله پس واجبدر
جزا اشبو جزا اولدیردیكی شی مثلیدر دوه و بقر وقیون جنسندن حكم ایدر انكله ایكی
انصاف صاحبی سزدن اول جزا قربان اولوب كعبه‌یه ایریشور وفقرایه تصدق اولنور یاخود
اشو جزا كفارتدر فقرالرك طعامیدر یاخود آنك برابری اوروج طوتمقدر تا كه طاده كندو
ایشینك جزاسنی عفو ایتمشدر الله اولشیدنكه كچدی و بر كسنه بر كره دخی ایتسه انتقام
آلور الله آندن والله غالبدر انتقام صاحبیدر * ف آولك جزاسی اوچ امرلك بریدر بری صیدلك
مماثلی حرمده بوغزلمق مماثلت امام شافعینك قتنده خلقتده وصورتده براولمقدر وامام
اعظمك قتنده مماثلت قیمتله‌در و بری دخی صیدلك قیمتنه طعام اخذ ایدوب مسكینلره

ویره امام شافعینك قتنده هر مسكینه برمد بر یله و امام اعظمك قتنده هر بر مسكینه بغدایدن یچق چناق و بر یله و آر په دن برصاع و بری مسكینلرك عددنجه علی اختلاف المذهبین او روج طوته یعنی شول یه‌دركه اگر احرام حالنده بر كسنه آوی طوتسه پس آنك او زره فرضدركه شو آوی صالیو یره واگر صالیو برمیوب اولدیرسه پس آنك قیمتی قدر قیون یا كچی یا اینك یادوه مثلا كعبه به ایرشدیروب و آنده بوغزلیوب فقرالره تقسیم ایده و كندوسی یمیه یا اول حیوانك قیمتی قدری بغدای یا ار په صاتون آلوب فقراره بیره هر بر محتاجه یارم چناق بغدایدن و بر یله و یا خود مسكینلرك عددنجه او روج طوته و آونك قیمتنی مسلمانلردن ایكی انصاف صاحبی مقرر ایده‌لر (احل لكم صید البحر وطعامه متاعا لكم وللسیارة وحرم علیكم صید البر مادمتم حرما واتقوا الله الذی الیه تحشرون) ت وحلال اولندی سزگچون دكزلك آوی و آنك یمسی تا كه منفعت اوله سزگچون و قافله اهلیچون وحرام قلندی سزلك اوزركه بیان اولری احرام ایچنده اولدقچه و صاقنسك اللهدن كه آنك جانبنه جمع اولنورسكز یعنی احرام حالنده دكزلك آوی یعنی بالغی حلال قلندی ودخی دكزلك طعامی (یعنی بربالقكه صودن ایراق دوشوب كندو كندینه اولسه اولدخی حلالدر) ارشاد بیوردیكه سزلك منفعتكز ایچون اشبو آوی آولامغه سزه رخصت ویردی بر كسنه بیلسه بوصیدلك حلال اولمسی حاجیه مخصوصدر اولیه دكل بلكه جمیع مسافرلر ایچون حلالدر ونسه بیوردیكه مسافرلرك قافله‌لر ایچون كوللرك بالغی دكزلك آوی كبی حلال اولندی اشبو حكم آولامق ایچون معلوم اولدی مكه‌یی قصد ایدوب احرام باغلسه پس احرام ایچنده آولامق حرامدر و مكه شهرنده و چوره لرنده همیشه آولامق حرامدر بلكه آولری قورقوتمق و قاچورمق جائز دكلدر (جعل الله الكعبة البیت الحرام قیاما للناس والشهر الحرام والهدی والقلائد ذلك لتعلموا ان الله یعلم ما فی السموات وما فی الارض وان الله بكل شیء علیم) یعنی الله كعبه‌یی كه محترم اولان اودر وغوغا حرام اولان ایلری دخی و قربانیده و اول حیوانلریده كه آنلرك بوینده برعلامت آصلو ایدیلرك ایشلرینك منتظم اولمسنك سببی اشبو بیان آنكیچوندركه بیله سكز كه الله بیلور كوكلرده اولانشیئی و یرده اولانشیئی و بیله سكز كه الله هر برشیئی بلیجیدر یعنی عرب مملكتی حاكمسز ایدی همیشه آره لرنده غوغا اولوب فتنه قالقار ایدی لیكن كعبه معظمه‌نك بیوكلكی وقدری عرب اره سنده ثابت ایدی وحرام اولان آیلرده امن وامنیته قرار ویرلشیدی و اشبو آیلرده هر بر كسنه سفر ایدوب مطلوبلرینی حاصل قیلرلر ایدی وقربانلریله قافله امنیتله كیدرلر ایدی اشبو كیفیتله دنیادیرلكنی كچورورلر ایدی (اعلموا ان الله

شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت بيلكز كه البته الله عذابى شدتليدر ويشه
بيلكز كه البته الله يارلغيجيدر واسركيجيدر (مَا عَلَى الرَّسُولِ اِلَّا الْبَلَاغُ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ
وَمَا تَكْتُمُونَ) ت بوقدر پيغمبر اوزرينه مكر ايرشدرمك والله بيلور اشكاره وكيزلو
ايتديككز شيئ (قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللّٰهَ
يَا اُولِي الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) ت ديكل اى محمد برابر اولمز پليدو پاكيزه اكرچه
كتورسه سنى پليدنك چوقلغى پس صاقنكز اللهدن اى عقل صاحبلرى اوله كه نجات
بولهسكز * ف يعنى حلال مال ايله حرام مال برابر دكل هرچند حرام اولان مال چوق اولوب
وحلال مال آز اولسه‌ده * ف يعنى بر مال كه شريعت حكمنه موافق اولوب اللرينه
دوشسه اول پاكيزه‌در آز اولسه‌ده ايدرو بر مال كه شريعتك حكمنه خلاف اوزره
اللرينه دوشسه پليددر آنك چوقلغى اوزره كوزلرينى صالميه‌لر نه‌لاقيون انندن بيچق
چناق بر قنطار طوزاتندن ايودر (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءَ إِنْ تُبْدَ لَكُمْ
تَسُؤْكُمْ وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبْدَ لَكُمْ عَفَا اللّٰهُ عَنْهَا وَاللّٰهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ)
ت اى مسلمانلر سؤال ايتميكز اول برشيلردن كه اكر ظاهر اولسه سزه شيلرك حقيقتى غملندير ر
سزلرى واكر سؤال ايتسه‌كز شو شيلردن قرآن اينديرلديكى وقتده سزه ظاهر اولور (ينه
غملنورسكز) عفو ايتدى الله سؤالكزدن والله يارلغيجيدر حلم ايله متصفدر * ف بعض
آدملر رسول اكرمدن سؤال ايتديلر كه بنم بابام كيمدر وبعضيسى سوال ايتديكه بنم يرم
جنتميدر يا جهنم ميدر اشبو آيت نازل اولدى (قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا
كَافِرِينَ) ت تحقيق سؤال ايتديلر ايدى اشبو مثللى شيلردن بر كروه سزدن اول صكره كافر
اولديلر اشبو شيلره * ف يعنى كندو باشكزه برشيدن سوال ايتمك كه شو حلالميدر
ويا حراميدر وفلان ايشى ايشليه‌لمى ويا خود ايشليه‌لمى بلكه هر شيكه شارع امر
ايتدى آنكله عمل ايدك واو شيكه آنده امر ايتمدى انى معاف بيلك تا كه ديننده قولايلق
اوله اكر هر بر سؤاله بر جواب كلسه آنده طارلق اولور او وقت عمل ايده مزسكز ته كم
بكن امتلر عمل ايده مديلرته كم ثمود قومى حضرت صالحدن ناقه طلب ايتديلر صكره
ينه كفرلرنده اصرار ايله عقوبته دوچار اولديلر وحضرت عيسانك قومى دخى مائده
طلب ايتديلر ويرلدكده الهك امرينى طوتميوب مسخ اولديلر واول شى كه الله سبحانه
بيان ايتمدى اصلسز برشيدر وبونك كيبيدر فائده سز شيدن سؤال ايتمك مثلا بريسى
سوال ايتسه كه بنم بابام كيمدر ويا بنم قارم اوده‌نه پيورا كر پيغمبر جواب ويرسه اولور

كه سؤال ايده نك عارينه دوقنور اولوقتده سائل پشيمان اولورتيه كم بريسى يارسول
الله بنم بابام كيمدر ديو سؤال ايتدكده حذيفه دردى جواب بيوردىلر حالبوكه آخر
بر كيمسه نك اوغلو اولديغى مشهور ايدى (مَا جَعَلَ اللّٰهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ
وَلَا حَامٍ وَلٰكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَاَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ) ت
مشروع قلمدى الله هيچ بر بحيره يى وسائبه يى ووصيله يى وحامى وليكن اول كيمسنه لر
كه كافر اولديلر باغلرلر الله او زرينه يلانى و آنلرك چوغى بيلمزلر * ف اهل جاهليتك
اختراع ايلدكلرى احكام باطله لرندن از جمله آيتده مذكور شودرت حيوانلر كه مثلا
بر ديشى دوه بش ولد طوغروب صكره كى اركك اولسه اول دوه نك قولاغنى ياروب كويا
ازاد ايتمش كبى بنمزلر و يوكلت اورمزلر وسوديني صاغمزلر وانك اسمى (بحيره) قويوب
كندو باشنه صاليويررلر ايدى واكر خسته لرى ياخود غائبلرى اولسه خسته م شفا
بولورسه ويا غائبم كاورسه بو دوه م ازاد اولسون ديو نذر ايدوب مرادى حاصل اولدقده بحيره
كبى انى دخى صاليويررلردى وبوكا (سائبه) ديرلردى و بعضى كيمسنه لر نذر قيلورلر
ايديكه اشبو ديشى قيون اكر ياورسى اركك اولسه آنى بتلرك نذر يچون بوغزلرم واكر
ديشى اولسه بن كندم ايچون اليقورم پس اكر ايكيز اولوب بر اركك و بر ديشى ياورديلرى
اولسه اركككى و ديشيسنى كندوسى ايچون آليقورلر ايدى بتلر بوغزلمزدى وبوكا (وصيله)
ديرلر ايدى واكر بر اركك دوه نك صلبندن اون ياورى وجوده كلسه ايدى شو اركك دوه يى
بنمكدن و يوكلتمكدن معاف ايدرلر ايدى واوتدن وصماندن وصودن منع ايتميوب
كندى باشنه كزر ايدى و بوكا (حام) ديرلر ايدى واشبو رسم وعادتلرى شريعتك
امرى ظن ايدرلر ايدى الله سبحانه بونلرك جمله سنى نسخ ايدوب آيت كوندردى (وَاِذَا قِيلَ
لَهُمْ تَعَالَوْا اِلَى مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا اَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ) ت وچونكه ديلنسه آنلره كلكز الله ك ايندرديكى شى جانبنه
و پيغمبر جانبنه ديرلر كه بسدر بزلره اول شيكه بولدق بزلر آنك اوزرينه بابالرمزى واكرچه
اولسه ده مى آنلرك بابالرى هيچ برشى بيلمز وهيچ بر يول بولمزلر * ف يعنى بابانك احوالى
معلوم اولسه كه عالمدر حق اوزرينه درا كا اتباع ايدوب آنك طريقى اوزره ثابت اولمق
واجبدر واكر اوله اولميوب جاهل وآزغين اولسه اوله بابايه اتباع ايتمك محض ضلالتدر
(يَا اَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ اَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ اِذَا اهْتَدَيْتُمْ اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت اى مسلمانلر صاقلبكز سز كندو نفسلركزى ضرر ايرشديرمز
سزه اول كيمسنه كه آزدى وقتاكه هدايت بولديكز سز الله جانبنه در سزلرك جمله كزك
قائده جكى پس خبر ويرر سزه اول شيله كه ايشلديكز آنى * ف يعنى سزلر اهل صلاح

اولوب كوزلشيلر ايله امر ايدوب وكوتوشيلردن منع ايتسه كز مخالفلرك مخالفتى سزه
ضرر ويرمز (يا ايها الذين آمنوا شهادة بينكم اذا حضر احدكم الموت حين الوصية
اثنان ذوا عدل منكم او آخران من غيركم ان انتم ضربتم فى الارض فاصابتكم مصيبة
الموت تحبسونهما من بعد الصلوة فيقسمان بالله ان ارتبتم لانشترى به ثمنا ولو كان
ذا قربى ولا نكتم شهادة الله انا اذا لمن الآثمين) ت اى مسلمانلر شهادتك نصابى سزك
آره كزده وصيت وقتنده نجاة كه ايريشسه سزك بريكزه اولوم ايكى كسنه دركه انصاف
صاحبلريدر سزلردن ياخود ايكى آخر كسنه دن سزك غيريكزدن اكر سز سفر ايتسه كز يرده
وايريشسه سزه اولوم مصيبتى اكر شاهدلردن شك ايتسه كز خيانت ايدرلر ديو طوردير يكز
انلرى نمازدن صكره يه (يعنى ايكندى نمازندن صكره يه) دكين پس يمين ايده لر الله
تعالى يه كه بز آلميز يمينمزك بدلنده دنيانك بهاسنى واكر اولسه ده نفعنه شهادت ايتديكمز
كسنه اقربالريمزدن وكيزلميز اللهك شهادتنى (يعنى شو حق اولان شهادتيكه الله آنكله
امر ايتمش) تحقيق بزلر خيانت ايتديكمز وقتده كناهكارلر زمره سندن اولورز * ف يعنى
ملتكز اهلندن اولميان ايكى شاهدك قولنده شك وشبهه ايدرسه كز آنلر الله سبحانه يه يمين ايده لر
بو وجهله كه بزلر اشبو يمينمزده دنيا ايچون كذب ويلان يره يمين ايدوب برشيئه طمع ايدر
دكلز اكر اقربالرمزك مالى دخى اولورسه ده يمينمزى دنيا مالنه بدل ايتميز * ف يعنى
مسلمانه لايقدر كه اولوم وقتنده مالنك ايشنى ايكى اعتبارلو مسلمانلره حواله ايتسون
واكر بر مسلمان كيمسه سفرده اوله جكن بياوب مسلمانلردن كسنه بولمز ايسه پس اولوقتده
ايكى كافره مالنى حواله ايتمك اوائل اسلامده جائز ايدى چونكه اهل اسلام آز ايدى
خصوصا سفرده هيچ بولنمز ايدى مؤخرا بو حكم واشهدوا ذوى عدل منكم آيتيله نسخ اولندى
(فان عثر على انهما استحقا اثما فآخران يقومان مقامهما من الذين استحق عليهم الاوليان
فيقسمان بالله لشهادتنا احق من شهادتهما وما اعتدينا انا اذا لمن الظالمين) ت پس اكر
معلوم اولسه كه شو ايكى شاهد ايشلديلر كناهى (يعنى يلان شهادت ايتمشلر ويلان يمين
ايچمشلر) پس ايكى آخر كسنه كه ميته قريب ووارث اوله لر اول خيانت ايدن ايكى
شاهدك مقامنه قائم اولوب يمين ايده لركه بالله بزم شهادتمز زياده طوغريدر آنلرك
ايكيسنك شهادتندن ويمينده حقدن تجمدك البته بزلر اولوقتده كوتو ايشليلردن اولورز
*يعنى اكر اول ايكى كيمسه نك كناهى ايجاب ايدر ايشلر ينه مطلع اولنسه خيانت وخرسزلق
ويلان يمين ايتمك كبى اشبو ايكى خائنلرك يرينه كندولره خيانت اولنان ورثه دن ايكى كيمسه
قيام ايدوب قسم ايده لركه بزم شهادتمز اول خائنلرك شهادتندن زياده اولادر ولايقدر
زيرا كه بزلر ميتك يقين اقربالرندن بو انديغمزدن احوالنه زياده اطلاعمز واردر ويلان يره

دخی شهادت ایله وب کندو مزی خائنلر زمره سنه ادخال ایتمیز (ذٰلِكَ اَدْنٰى اَنْ يَاْتُوا بِالشَّهَادَةِ
عَلٰى وَجْهِهَا اَوْ يَخَافُوا اَنْ تُرَدَّ اَيْمَانٌ بَعْدَ اَيْمَانِهِمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاسْمَعُوا وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ
الْفَاسِقِينَ) ت اشبو اسلوب زیاده یقیندرا کا که کتوردلر شهادتلرینی وجهی
اوزرینه (یعنی شهادت ویرمکده کرککبی حق اوزره ادا ایدرلر) یاقورقه‌لر آندنکه
رد اولنه یمینلری انلرک یمینلرندن صکره (یعنی یمین ایدن شاهدلر قورقارلرکه کندولر یمین
ایتدکدن صکره ورثه دخی یمین ایدرلرسه بونلرک یمینلری مقبول اولوب کندولرک یمینلری
مردود اولور و یمینلری کاذب اولدیغی معلوم اولوب رسوا و خجیل اولورلر پس بونک
ایچون یلان یمین ایده‌مزلر) وصاقنک اللّٰهدن و دیکلیک آنک حکمنی و اللّٰه یول کوسترمز
حق یولندن صاپانلر بولو کنه * ف آیتک تاویلی امام شافعینک مذهبنده اولدرکه شهادتدن
مراد وصیتدر ومنکم دن مراد اقربالر کزدن دیمکدر و ایکی کیمسه‌یی ذکر ایتمک احتیاط
ایچوندر و یمین ویرمک مدعی علیه اولمق اعتباریله‌در اشبو دعواده‌که خیانت ایتمشلر
وایکندی نمازینی تعیین ایتمک یمینی تغلیظ ایچوندرکه بو وقت ناسک اجتماعی وقتی اولمغله اهل
ایمان یلان یمین ایتمکدن اجتناب ایدرلردی یلان اولدیغی معلوم اولوب رسوا اولورز دیو
واولیائی آنلرک یرنده قایم قلمق آنلرک مدعی علیه اولمق اعتباری ایچوندر شول دعواده‌که
کندو عذرلری ایچون تقریر ایدرلر نیجه‌که ذکری اولنه‌جق قدح مسئله‌سنده دعوا سین ایتدیلر
(وان ارتبتم فان عثر) اشارتدر مدعی علیه اولان کمسنه‌نک دعواسنک توجهنه و امام
اعظمک قتنده مسئله امام شافعینک قتنده‌کی کبیدر الا بوقدر وارکه ایکندی نمازینی
تعیین ایتمک اول جهتدندرکه قاضیلر اول وقتده محکمه‌ده بولنورلر پس دیمک اولدیکه حکم
محکمه‌سنده و اللّٰه سبحانه اعلم * ف (بعد ایمانهم) یعنی برکمسنه بیلسه‌که کندو یمین
ایتدکدنصکره مدعی‌یه یمین ویردرمیه‌جکلر اولوقتده یلان بره یمین ایدر و اکر بیلسه‌که یلان
یمینی ظاهر اوله‌جقدر مدعیلره یمین ویرمکله و حق آنلرک یمینیله ثابت اوله‌جقدر اولوقتده
یلان یمیندن احتیاط ایدر * ف رسول صلی اللّٰه علیه وسلم وقتنده صحابه‌دن بدیل حضرتلری
تجارتله شامه کیدرکن یولده خسته اولمغله جمیع متاعنی بر کاغده یازوب کیسه‌یه
بیلدیرمکسزین انی بعض متاعنک اراسنه کیزلدی بعده کیفسزلکی زیاده اشدکده جمیع
امتعه‌سنی اهل اسلامدن کیمسه اولمدیغندن کفاردن تمیم الداری و عدی نام کمسنه‌لره
تسلیم ایدوب مدینه‌ده اهلنه ویرملرینی امرادت بدیل وفات ایتدکده بر کومش قدح ایچنده
اوچیوز مثقال کوشنی امتعه‌سندن الوب ماعداسنی کتوروب مدینه‌ده بدیلک اهلنه
ویردیلر چونکه امتعه‌یی الوب اراسنده بدیلک یازدیغی کاغدی بولدقلرنده مذکور قدح
و کموشی بولمیجه تمیم و عدی‌یه کلوب بوسزه ویردیکی متاعدن مرض موتنده برشی صاتدیمی
دیدیلر آنلر صاتمدی دیدیلر و ورثه متاع ایچنده بر کاغد بولدق متاعلری یازلمش امدی اول
یازلمش شیلردن بر قدح ایله اوچیوز مثقال کموش یوقدر دیدکلرنده تمیم و عدی بزه ویردیکی بودر

غیریسندن خبرمز یوقدردیو انکار ایتدیلر پیغمبر علیه السلامك حضورنده مرافعه اولدقلرنده ینه انکار ایدوب یمین ایتدیلر کندولرندن برشی لازم کلدی صکره اول قدح بر قیومجی یاننده بولنوب سؤال ایتدکلرنده تمیم وعدیدن الدیغنی سویلدی بدیلك اهلی انلری طوتوب منازعه ایلدکلرنده بز بونی بدیلدن صاتون آلدق لیکن شاهدیمز اولمدیغندن اقرار ایتمدك دیدیلر ورثه انلری ینه پیغمبر علیه السلامه کتوردکلرنده (فان عثر) الآیة نازل اولوب اول وقت ورثه نك قومندن عمرو بن العاص ومطلب بن ابی وداعه اول کاسه بدیلك اولدیغنه یمین وشهادت ایلدکلرنده ورثه یه حکم اولندی بعده تمیم الداری اسلامه کلدکده دیر ایدیکه صدق الله ورسوله قدحی بن آلمش ایدم اقه دن یارلغمق طلب ایدرم دیو تقصیرینه اعتراف ایدردی (یوم یجمع الله الرسل فیقول ماذا اجبتم قالوا لا علم لنا انك انت علام الغیوب) ت خاطریکه کتور اول کونیکه طوپلر الله پیغمبرلری پس دیر انلره نه جواب ویرلدی سزه دیرلر هیچ بزم علممز یوقدر تحقیق سن سن کیزلو اولان امورلری بیلیجی * ف یعنی اول آچیقلق کوستروب عاجزلك ایدوب دیه جکلرکه سکا نسبتله بزم هیچ بیلمز وخبرمز یوقدر آندنصکره کندو امتلری اوزرینه شهادت ایده جکدرلر *ف الله سبحانه کافرلره ایشتدرمکیچون پیغمبرلردن شویله سؤال ایده جکدرکه بن سزی اول کمسنه لره کوندرمش ایدم آنلر سزی قبول ایتدیلرمی یا قبول ایتمدیلرمی و پیغمبرلر دخی الله سبحانه نك علمی اوزرینه حواله قیلدجقدرکه بزلره کوکلرینك خبری یوقدر حقیقت حاللرینی بیلمزیز بو آیتنك ظاهر دن معناسی شویله درکه اشبو آیت اول کمسنه لره ایشتدردیکه آنلره غرور ویردرلر پیغمبرلرك شفاعتلری اوزرینه تامعلوم ایده لرکه الله سبحانه نك قارشوسنده هیچ برکمسنه بر کمسنه نك کوکلی اوزرینه شهادت ویره مز وهیچ برکمسنه برکمسنه نك یاردمجیلغنی ایدمز (اذ قال الله یا عیسی ابن مریم اذکر نعمتی علیك وعلی والدتك اذ ایدتك بروح القدس تکلم الناس فی المهد وکهلا واذ علمتك الکتاب والحکمة والتوراة والانجیل واذ تخلق من الطین کهیئة الطیر باذنی فتنفخ فیها فتکون طیرا باذنی وتبرئ الاکمه والابرص باذنی واذ تخرج الموتی باذنی واذ کففت بنی اسرائیل عنك اذ جئتهم بالبینات فقال الذین کفروا منهم ان هذا الا سحر مبین) ت اول وقتده دیر الله ای مریم اوغلی عیسی ذکر ایت بنم نعمتمی سنك اوزریکه وسنك والده ك اوزرینه وقتا که قوت ویردك سکا روح القدسله (یعنی جبرائیل واسطه سیله) سویلشدردك آدملر ایله بشکده بولندیغك وقتده واختیار اقده ووقتا که اوکرتدك سکا کتابی وعلمی وتوریتی وانجیلی ووقتا که خلق

ایدردك

ایدردك چاموردن قوش شكلی كبی بنم حكمیله پس نفس اوررردك آكا پس اولوردی
شو صورت برقوش بنم حكمیله وابرا ایدرلك آنادن كور طوغانلری وآله مرض طوتنی بنم
حكمیله و وقتا كه طشره كتوررردك اولیلری بنم حكمیله (یعنی قبرلرندن دیری) و وقتا كه
كیرو طوتدم اسرائیل اولادینك شرینی سندن اول وقتكه كتوردك آنلره معجزه لری پس دیدیلر
كافرلر آنلردن دكادر شو مكر آشكاره سحردر * ف یعنی بنی اسرائیلی سندن منع ایتدك یعنی
برالقدق آنلری تاكه سنی اولدیره لر (وَاِذْ اَوْحَيْتُ اِلَى الْحَوَارِيّٖنَ اَنْ اٰمِنُوا بِى وَبِرَسُولِى قَالُوا
اٰمَنَّا وَاشْهَدْ بِاَنَّنَا مُسْلِمُونَ) ت و وقتا كه الهام ایتدك حواریونه كه ایمان كتورك بكا و بنم
پیغمبریمه دیدیلر ایمان كتوردك و شهادت ایت ای عیسی كه بز مسلمانز (اِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ
يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ اَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللّٰهَ اِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ) ت وقتا كه دیدی حواریون ای مریم اوغلی عیسی آیا ایده بیلورمی سنك ربك كه
ایندیره بزم اوزریمزه برسفره یی كوكدن دیدی عیسی صاقنك اللّٰهدن اگر مؤمن ایسه كز
* ف آینك حاصلی اولدر كه الهام ایتدك حواریون جانبنه اول مدتده كه معجزه طلب ایلدیلر
و مرادلری اوزرینه معجزه یی كوردیلر * ف هل یستطیع نك معناسی شویله اوله كه ای عیسی
سنك دعاك بركاتیله اللّٰه سبحانه بز مجون اشبو قدر معجزه یی احسان ایدرمی و یاخود ایتمزمی
عیسی بیوردیكه اللّٰه سبحانه دن صاقنك زیرا كه قوله لایق دكل كه اللّٰه سبحانه یی صنعه یه
و امتحان ایده كه بنم دیلدیكمی ویررمی و یا ویرمزمی دیو هرچند اللّٰه سبحانه عبدینه مراعات
ایدوب زیاده محبت ایتسه ده (قَالُوا نُرِيدُ اَنْ نَاْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ اَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا
وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ) ت دیدیلر دیلرز كه یییه لم شو سفره دن و قرار بوله بزم قلبلریمز
و بیله لم كه البته كرچك سویلدك بزه و اوله لم شو سفره نك ایچنی اوزرینه شهادت ایدیجیلردن
* ف یعنی سفره یی بركت اولمق امیدیله و شو معجزه مشهور اولمغیچون طلب ایدرز یوقسه
امتحان ایچون طلب ایده جك دكلز (قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللّٰهُمَّ رَبَّنَا اَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ
السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِاَوَّلِنَا وَاٰخِرِنَا وَاٰيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ) ت دیدی
مریم اوغلی عیسی یا اللّٰه ای بزم ربمز ایندر بزم اوزریمزه طعامدن طولی برسفره یی كوك
جانبندن تا كه اوله بزمچون بر بیرام بزم اهمزك اوللرینه و آخرلرینه و معجزه اوله سنك جانبكدن
و رزق ویر بزه و سن رزق ویرنلرك زیاده كوزلیسن * ف دینلدیكه شو سفره بازار كونده
نازل اولدی و شو كون نصارالرك بیرام كونیدر نیجه كه جمعه كونی مسلمانلرك بیرامیدر (قَالَ

اللّٰه انّی منزّلها علیکم فمن یکفر بعد منکم فانّی اعذّبه عذابا لا اعذّبه أحدا من العالمین) ت

دیدی اللّٰه تحقیق بن ایندیررم آنی سزلرك اوزرکزه پس برکسنه کافر اولسه آندنصکره سزدن پس

البته بن عذاب ایدرم اکا بر عذابله که عذاب ایتمم شو عذابله هیچ برکسنه یه عالملردن * ف

عیسی علیه السلامك دعاسندن صکره کوکدن بر سفره نازل اولدی که آنده اتمك وار ایدی

پس یدیلر وطویدیلر * ف بعضی کسنه لر دیدیلر که اشبو سفره قرق کونه دك

ایندرلدی صکره بعض کسنه لر کفران نعمت ایتدیلر چونکه شویله حکم اولنمشدی که

بو سفره دن کیفسزلر ومحتاجلر یسونلر صحیحلر و زنکینلر یمسونلر اشبو حکمی دیکلمیوب

یدکلرنده سکسانه قریب کسنه لر خنزیر ومیمون صورتنه تبدیل اولدیلر معلوم اوله که اشبو

عذاب اول جهودلرده وقوع بولمش آنلردنصکره کیمسه ده وقوع بولمش و بعضیلر دیرلر که

سفره ایندرلمدی زیرا که طالبلر اشبو تهدیدی ایشتدکده قورقوب سؤالدن یغادیلر

وواز کادیلر لکن پیغمبرلك دعاسی عبث اولمز واشبو کلامی نقل ایتمك حکمتدن خالی دکل

ممکندر که حضرت عیسی علیه السلامك دعاسنك اثری شودر که آنك امتنده مالله راحتلك

وزنکینلك دائما باقی اولدی و برکسنه آنلردن شکر سزلك ایتسه یعنی اطمینان قلبله عبادته

مشغول اولمسه بلکه کناهده خرج ایدرسه شاید اکا آخرتده جمله سندن زیاده عذاب اولور

اشبو معناده مسلمانلره عبرت واردر که مقصودلرینی خرق عادت طریقیله طلب ایتمسونلر

زیرا صکره شکر ایتمك نهایتده چتیندر اکر اسباب ظاهریله کسبه قناعت ایدرسه کوزلدر

واشبو قصه دن شو ثابت اولدیکه اللّٰه سبحانه نك عندنده برکسنه یه حمایت ایتمك قدرتی یوقدر

(واذ قال اللّٰه یا عیسی ابن مریم ءانت قلت للنّاس اتّخذونی وامّی الهین من دون اللّٰه قال

سبحانك ما یکون لی ان اقول ما لیس لی بحقّ ان کنت قلته فقد علمته تعلم ما فی نفسی ولا اعلم

ما فی نفسك انّك انت علّام الغیوب) ت وخاطریکه کتور اول وقتیکه دییسر اللّٰه ای مریم

اوغلی عیسی سنمی دیدك ادملره طوتکز ایکی الٰهی بنی وانامی اللّٰهدن غیری دیدی عیسی پاککله

ذکر ایدرم سنی لایق دکلدر بکا که دییم حق اولمیان سوزی اکر دیمش اولسم اشبو سوزی

پس البته بیلوردك آنی سن بیلورسن بنم قلبمده اولان شیئی و بن بیلمم سنك ذاتکده اولان شیئی

تحقیق سن کیزلو اولان شیلری بیلیجیسن * ف اللّٰه سبحانه قیامت کونده کندو نعمتلرینی

عیسی علیه السلام اوزرینه صایوب صکره دیرکه کندیکه الٰه دیدکمی یاد عدکمی نصارالرك

شبهه سنی ابلغ وجهله قطع ایتمکیچون وهم تاکید ایچون یوردر (ما قلت لهم الّا ما امرتنی

به ان اعبدوا اللّٰه ربّی وربّکم وکنت علیهم شهیدا ما دمت فیهم فلمّا توفّیتنی کنت انت

الرّقیب علیهم وانت علی کلّ شیء شهید) ت بن دیمدم آنلره مکر بکا بیورلدی ویردیکك

شیئی که عبادت ایدیکز بنم ربم وسزلنگ ربکز اولان اللهغه واولدم بن آنلرا وزرینه کشکیجی (یعنی بکجی) آنلرك ارهسنده بولندیغم مدتجه پس اول وقتکه طوتدلك بنی (یعنی کوکه کتوردلك بنی) سن اولدلك بکلیجی آنلرك اوزرینه وسن هر برشی اوزرینه حاضرسین (ان تعذبهم فانهم عبادك وان تغفرلهم فانك انت العزیز الحکیم) ت اکر عذاب ایدهسن آنلره پس البته آنلرسنك قوللرکدروا کریارلغیهسك آنلری پس البتهسن غالبسن حکمتله متصفسن (قال الله هذا یوم ینفع الصادقین صدقهم لهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ابدا رضی الله عنهم ورضوا عنه ذلك الفوز العظیم) ت دیر الله اشبو کون برکوندر

کهمنفعت ویرر آنده طوغری سویلینلره آنلرك طوغریلقلری آنلرایچون اولور

باغچهلرکه آقر آنلرك آلتندن ایرمقلر دائم اولورلر آنده همه وقت

خشنود اولدی الله انلردن وآنلر خوشحال اولدیلر اللهدن

اشبو بیولك مطلوبه نائل اولمقدر (لله ملك السموات

والارض ومافیهن وهو علی کل شیء قدیر)

ت الله ایچوندر کوکلرك ویرلك وآنلرده

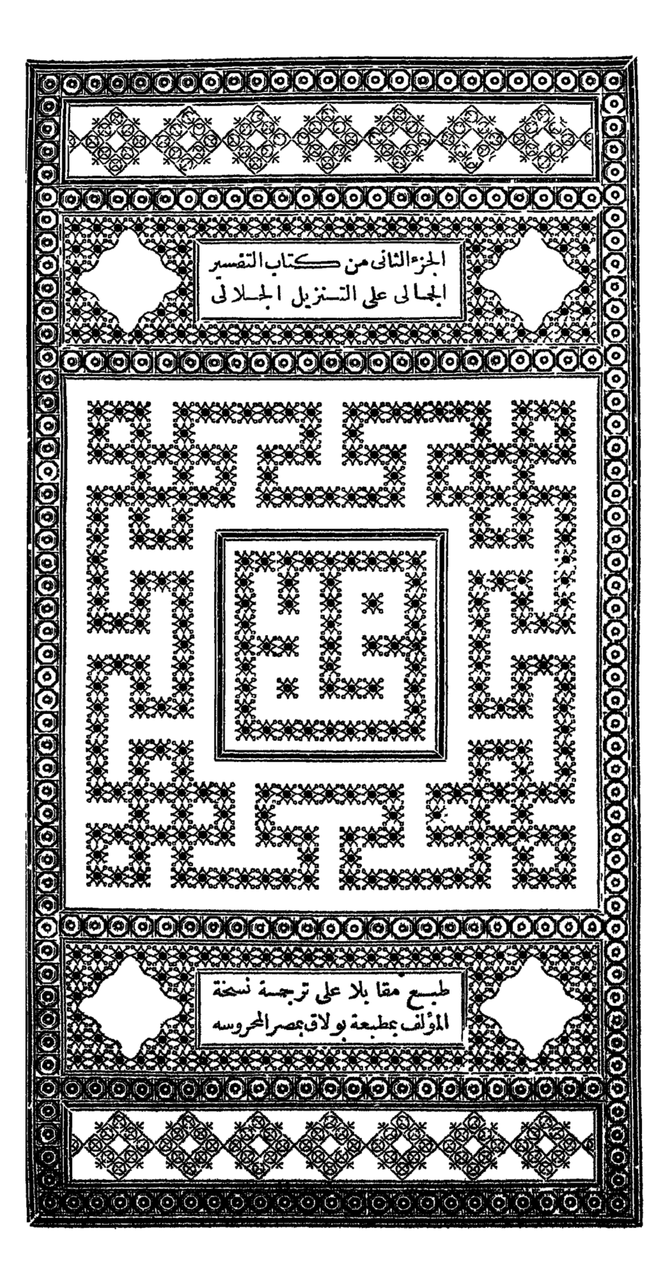
اولان شیلرك پادشاهلغی والله

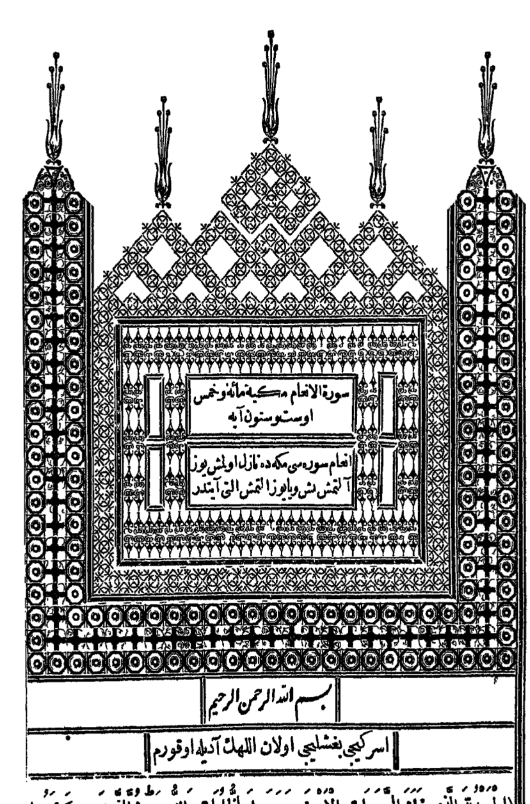
هر برشی اوزرینه

قادردر

(تم الجزء الاول ویلیه الجزء الثانی واوله سورة الانعام)

فهرسة الجزء الثانى من التفسير الجمالى

الجزء الثانى من كتاب التفسير
الجمالى على التنزيل الجلالى
طبع مقابلا على ترجمة نسخة
المؤلف بمطبعة بولاق بمصر المحروسه

بسم الله الرحمن الرحيم

اسر كيجي بغشليجي اولان اللهك آديله اوقورم

(الحمد لله الذى خلق السموات والارض وجعل الظلمات والنور ثم الذين كفروا بربهم يعدلون) ت اوكمك اول الله ايچوندر كه ياراتدى كوكلرى و يرى و ياپدى قرانقولرى و ايدينلغى صكره كافرلر كندو بلرينه برابر ايدرلر (يعنى باطل اولان معبودلرى) ف قرانقودن مراد كيجه در و آيدينلقدن مراد كوندزدر و اشارت يوزندن قرانقودن مراد باطلدر واكرى بوكرى يوللردر و آيدينلق طوغرى يولدن عبارتدر و شويله مراد اولور كه الله بردر و آنك ماسواسى باطلدر (هو الذى خلقكم من طين ثم قضى اجلا واجل مسمى عنده ثم انتم تمترون) ت اول الله تعالى سزى چامردن ياراتدى صكره مقرر قلدى اولمك وقتنى و معين مدت آنك ياننده در (يعنى قيامت قوپمق ايچون) صكره سز شك ايدرسز ف يعنى فنا وقتنده شك ايدرسكز و هر كسنه نك اولمسيچون بر مدت

(تنبيه)

بعض محلده ترجمه سنده ايضاح تام بولنمه ديغندن مترجم حضرتلرى ايضاح وتفهيم ايتمك ايچون بعض عباره زياده ايلمش اولمغله اشبو زياده اولان عباره لر ايكى دائره سنه وضع قلنمشدر

واردر کندوسی بیلمزملکلر بیلورلر وبراجل دخی جمیع مخلوقات ایچون واردر آنی کمسه
بیلمز بر کمسه نك اجلیله جمله مخلوقاتك اجلنی قیاس ایدوب شك وشبهه کتورمك کرکدر
یعنی قیامت کونینك وقوعنده شك وشبهه کتورمسونلر (وَهُوَ اللّٰهُ فِی السَّمٰوَاتِ وَفِی
الْاَرْضِ یَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَیَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ) ت والله کوکلرده ویرده معبود بالحقدر
کیزلوکزی وآشکاره کزی بیلور وکسب ایتدیککز شیلری دخی بیلور (وَمَا تَاْتِیهِمْ مِنْ
آیَةٍ مِنْ آیَاتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِینَ) ت وکلمز کافرلره هیچ برنشانه آنلرك ربلری
نشانه لرندن مکر آندن یوز چویررلر (فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ یَاْتِیهِمْ اَنْبَاءُ
مَا كَانُوا بِهِ یَسْتَهْزِؤُنَ) هت پس ثابت اولدیکه آنلر طوغری سوزی یلانه نسبت ایتدیلر
وقتا که آنلره کلدی پس البته کلور آنلره اولشیلك خبرلریکه آنی مسخره اغسه
آلیورلردی (یعنی شوخبرلك کرچکلکنی (اَلَمْ یَرَوْا كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّاهُمْ
فِی الْاَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَكُمْ وَاَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَیْهِمْ مِدْرَارًا * وَجَعَلْنَا الْاَنْهَارَ تَجْرِی مِنْ
تَحْتِهِمْ فَاَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَاَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِینَ) ث آیا کورمدیلرمی نه قدر
هلاك ایتدك آنلردن اوّل امتلردن که قرارلشدیرمشدق آنلری یرده اولقدرکه اول
قراری سزه ویرمدك وکوندردك یغموری آنلراوزینه بری بری بنك ارقسی صره
وپیدا ایتدك ایرمقلری که آقردی آنلرك آلتندن (یعنی آنلرك مسکنلرینك آلتندن)
پس هلاك ایتدك آنلری کناهلری سببیله وپیدا ایتدك آنلردنصکره بشقه امتلری * ف یعنی
برکمسنه یه هدایت اولمزسه آنك شبهه سی هیچ بروقتده زائل اولمز (وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَیْكَ كِتَابًا فِی
قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِاَیْدِیهِمْ لَقَالَ الَّذِینَ كَفَرُوا اِنْ هٰذَا اِلَّا سِحْرٌ مُبِینٌ) ت واکرسنك اوزریکه
بر ورقده یازلمش برشی کوندرسك پس طوترلرایدی آنی کندو اللریله کافرلردیرلردیکه
اشبو آشکار اولان سحردر * ف یعنی انلرك تعصبلری برمرتبه یه بالغ اولمشکه اکر کتابك
نزولنی باش کوزیله کورسه لربنه انکار ایدرلر (وَقَالُوا لَوْلَا اُنْزِلَ عَلَیْهِ مَلَكٌ وَلَوْ اَنْزَلْنَا
مَلَكًا لَقُضِیَ الْاَمْرُ ثُمَّ لَا یُنْظَرُونَ) ت ودیدیلرنیچون پیغمبراوزرینه فرشته ایندرلمدی
(یعنی اولوجهله اوزرینه که اول ملکی بز باش کوزیله کورلك) واکر ملکی ایندرسیدك
ایش بتمش اولوردیکه نابود اولورلردی صکره مهلت ویرلمش اولمزلرایدی (یعنی ملائکه لرك

ظهوری شو وجهله کافرلرله هلاکنی مستلزمدر الله سبحانه نك حکمتنده)* ف دیرلرایدیکه ملك بزم باش کوزمز او کنده آشغه اینسه دیر یله پس اکر آدملر ملکلری کورسه لر غیب عالمی ظاهر اولور پس عملك کو تواکی غیبدن ظاهر اولمغه باشلر (وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبِسُونَ) ت واکر بزشو کونده بکمزی ملك قلسه ایدك لازمدرکه آنی بر کیشی (یعنی ادم شکلنده) قلردق والبته مشتبه اولوردی آنلرك اوزرینه اولشیئه اشبو حالده اشتباه ایدرلر (وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ) ع ت ومسخره لغه آلنمش اولدی سندن اول کلن پیغمبرلر پس مسخره لق ایدنلره مسخره اقلرینك جزاسی اولان عذاب نازل اولدی (یعنی اول سوزلرك جزاسیکه انکله پیغمبرلره مسخره لق ایدرلر ایدی (قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ) ت سویله آنلره سفر ایدك یرده صکره باقك نیجه اولدی یلانه نسبت ایدنلرك آخری (قُلْ لِمَنْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ) ت دیکل کیم ایچوندر اولشیکه کوکلرده واردر و یرده واردر دیکل الله ایچوندر الله تعالی لازم قیلدی کندو نفسی اوزرینه اسرکمکی البته جمع ایدرسزلری قیامت کوننده هیچ شك یوقدر آنده (الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) ت اول کسنه لرکه زیان ایتدیلر کندو نفسلرینه پس انلر ایمان کتورمزلر (وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت الله تعالی نکدر اولشیکه ساکن اولدی کیجه ده و کوندزده والله ایشدیجی و بیلیجی در (قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَتَّخِذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ) ت دیکل آیا بر دوست طوترمیم اللهدن غیری که اول کوکلری یرادیجی و یری یرادیجی و اول خلقه رزق و یریبور و خلق اکا رزق ویرمز (قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ت دیکل البته بن امر اولندم که اولم اولکی مسلمان (یعنی اشبو امتدن) و بویرلدی و یرلدیکه اولمه شریك قوشنلردن (قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ) ت دیکل البته بن قورقرین اکر ربك بویرلدیسنی قبول ایتمزسم بیوك کونك عذابندن (مَنْ يُصْرَفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ

رحمه وذلك الفوز المبين) ت هر بر كسنه كه عذاب آندن اول كونده صرف اولنه
پس البته الله اسركدی آنی اشبو ظاهر اولان مطلب بولقدر (وان يمسسك الله بضر فلا
كاشف له الا هو وان يمسسك بخير فهو على كل شیء قدير) ت واكر قتلق ایریشدرسه
سكا الله پس هیچ رفع ایدیجی یوقدر آنی مكر اول الله واكر نعمت ایریشدرسه سكا پس الله
تعالی هر بر شیء اوزرینه قادردر * ف معلوم اولدیكه الله سبحانه اولكی ایریشدرمكی دیلر
(وهو القاهر فوق عباده وهو الحكيم الخبير) ت والله تعالی كندو قوللری نك اوستنه
غالبدر و بیلجی خبردار در (قل ای شیء اكبر شهادة قل الله شهيد بيني وبينكم
واوحی الی هذا القرآن لانذركم به ومن بلغ ائنكم لتشهدون ان مع الله آلهة
اخری قل لا اشهد قل انما هو اله واحد واننی بریء مما تشركون) ت دیكل نه شی
زیاده معتبردر شهادت بابنده (یعنی حق اظهار ایتمكده) دیكل الله در حق اظهار ایدیجی
بنم ارامده وسزك اره كزده و وحی اولنمش اولدی بنم جانبمه اشبو قرآن تا كه قورقیدم
سزی اشبو قران ایله وقورقیدم آنیكه قران ایرشدی اكا ایا سزلر اثبات ایدرمیسز كه البته
الله ایله واردر بشقه معبودلر بردخی دیكل بن اثبات ایتمم دیكل بوندن غیری دكل كه
واحد اولان الله در والبته بن بری یم اندنكه سز شریك مقرر قیلرسكز * ف بو راده
یمینه شهادت بیوردی یعنی بن الله سبحانه یه قسم ایدرم اشبوندن اوقسم نرده بوامنور
(الذين آتيناهم الكتاب يعرفونه كما يعرفون ابناءهم الذين خسروا انفسهم فهم
لا يؤمنون) ت اول كسنه لركه ویردك آنلره كتابی بیلورلر شوقولك حقیقتنی نیجه كه بیلورلر
كندو اوغلانلرینی اول كسنه لركه زیان ایلدی كندو نفسلری حقنده ایمان كتورمزلر
(ومن اظلم ممن افترى على الله كذبا او كذب بآياته انه لا يفلح الظالمون) ت وكیمدر
زیاده ظالم اول كسنه دنكه الله تعالی یه افترا ایتدی یاخود آنك نشانه لرینی یلانه نسبت ایتدی
البته نجات بولمز ظلم ایشلینلر * ف یعنی اكر بن الله اوزرینه یلان بغلسم سندن كوتو آدم
بولنمز واكر بن احكامی ایرشدرمكده طوغری وكرچك سویلسم وسز آنی طانیسكز وانكار
ایتسكز سزدن كناهكار وكوتو ایشلی آدم بولنمز اولوقتده كندو فكركزی كورلك (ويوم
نحشرهم جميعا ثم نقول للذين اشركوا اين شركاؤكم الذين كنتم تزعمون) ت وخاطره
كتوراولكونیكه حشر ایدرز آنلرك جمله سنی بر یره صكره دیرز مشركلره نیره ده درلر سزلك

شریکلرکز که آنلری ظن ایله اثبات ایدر ایدیکز (ثم لم تکن فتنتهم الا ان قالوا والله ربنا ما کنا مشرکین) ت صکره بولنمز آنلر ایچون عذر مکر شو که دیرلر الله تعالی یه یمین ایدوز بزم ربمز در بزلر مشرک دکلز (انظر کیف کذبوا علی انفسهم وضل عنهم ما کانوا یفترون) ت باق نیجه یلان دیدیلر کندو نفسلری اوزرینه وغائب اولدی آنلردن اولشیکه افترا ایتدیلر (ومنهم من یستمع الیک وجعلنا علی قلوبهم اکنة ان یفقهوه وفی آذانهم وقرا وان یروا کل آیة لا یؤمنوا بها حتی اذا جاؤک یجادلونک یقول الذین کفروا ان هذا الا اساطیر الاولین) ت وآنلردن برکسنه واردر که قولاق قورسنک جانبکه و یصه دق آنلرک قلبلری اوزرینه پردەلری که فهم ایتمزلرانی وآنلرک قولاقلرنده صاغرلق قیلدق واکر کورسه لر هر بر معجزه یی اکا ایمان کتورمزلر اولوقته دکین که کلورلرسنک یانکه مجادله ایدرلک سنکله دیرلر اول کسنه لر که کافر اولدیلر دکلدر اشبو مکر کچن کسنه لرک قصه لریدر (وهم ینهون عنه وینئون عنه وان یهلکون الا انفسهم وما یشعرون) ت وآنلری منع ایدرلر آکه تابع اولمقدن وایراق کیدرلر آنک متابعتندن وهلاک ایتمزلر مکر کندو نفسلرینی و بیلمزلر (ولو تری اذ وقفوا علی النار فقالوا یا لیتنا نرد ولا نکذب بآیات ربنا ونکون من المؤمنین) ت وتعجب ایدرسن اکر کورسنک آنلری اولوقتده که طوردیرلمشلر اودک اوزکنده پس دیرلر نه اولیدی کیرو دوندرلمش اولیدق دنیایه پس یلانه نسبت ایتمیدک ربمزک نشانه لرینی واولیدق مسلمانلر زمره سندن (بل بدا لهم ما کانوا یخفون من قبل ولو ردوا لعادوا لما نهوا عنه وانهم لکاذبون) ت اویله دکل بلکه ظاهر اولدی آنلره اواشنک جزاسیکه کزلدیلر بوندن اول (یعنی باطل اولان عقایدلرینک جزاسی) واکر کیرو دوندرلمش اولسه لر البته رجوع ایدرلر اواشنک جانبنه که منع اولندیلر آندن والبته آنلر یلانجیدرلر * ف یعنی کافرلری جهنمک کنارینه ایریشدیروب حکم اولنورکه شو رادە طوردیرلک اشبو وقتده کافرلر توقع ایدرلر که شاید بردخی بزلری کیرو دنیایه دوندره جکلرا کردوندرسه لر بردخی کافر اولمیز وایمان کتوروز پس الله سبحانه بیوردی که بن آنلری دنیایه دوندرمک ایچون اکاندرمدم بلکه اشبو تدبیرایله آنلرک دلندن اقرار ایتدردک که بزلر دنیاده کافر اولدق حالبوکه بوندن اول انکار ایتدیلرکه دنیاده شریک قوشمدق پس آنلری دنیایه کوندرمک عبث برشیدر (وقالوا ان هی الا حیاتنا الدنیا وما نحن

بِمَبْعُوثِينَ) ت ودیدیلر بوقدر هیچ بردیرلك مگر بزم بو دنیامزده دیرلکی و بزلر بعث اولنیجی
دکلز (یعنی آنلر حشری منکردرلر (وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وُقِفُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ ۚ قَالَ أَلَيْسَ هَٰذَا
بِالْحَقِّ ۚ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا ۚ قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ) ع ت وتعجب
ایدرسن اکر کورسك آنلری اولوقتده که طوردیرلدیلر بلرینك اوکنده الله دیر درست دکلی
بو انلر دیرلر اوت درستدر ربمزه یمین ایدرز الله تعالی دیر طاتکز عذابی اوسبب دنکه کافر
اولدیکز (قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَا حَسْرَتَنَا
عَلَىٰ مَا فَرَّطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ ۚ أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ) ت البته
زیان ایشلی اولدیلر اول کسنه لرکه بلانه نسبت ایتدیلر الله تعالی یه اوغرمغی اولوقته
دکین که کلور آنلره قیامت خبرسز دیرلر ای بزم پشیمانلغمز بزم قصورلغمز اوزرینه
قیامت بابنده و آنلر قالدیرورلر کندو یوکلرینی (یعنی گناهلرینی) کندو ارقه لری اوزرینه
خبردار اولکز کو نوشدر اولشیکه ارقه لری اوزرینه قالدیرورلر * ف یعنی انلرك کونا اولان
عملری زیاده چرکین و ناخوش اولان شی صورتنه منقلب اولوب آنلرك ارقسی اوزرینه
اکانسور (وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ ۖ وَلَلدَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ)
ت ود کادردنیانك دیرلکی مگر اویو نبازلقدر و کوکل برنسنه نك کوزللکندن بلك
خوشلنمقدر والبته آخرت اوی زیاده کوزلدر صاقنیجیلر ایچون آیا فهم ایتمزمیسکز (قَدْ نَعْلَمُ
إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ ۖ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَٰكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ) ت تحقیق
بیلیورزکه البته غملنجی قیلرسنی اولشیکه انلردیرپس انلر فقط سنی یلانه نسبت ایتمزلر ولیکن
اشبو ظلم ایدیجیلر الله تعالی نك نشانه لرینی طانورلر و انکار ایدرلر (وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ
قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأُوذُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ نَصْرُنَا ۚ وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ۚ وَلَقَدْ
جَاءَكَ مِنْ نَبَإِ الْمُرْسَلِينَ) ت وتحقیق یلانه نسبت اولنمش اولدی سندن اول کان پیغمبرلر پس
صبر ایتدیلر یلانه نسبت اولنمقلری اوزرینه و کندولرینه اذیت و برلمش اولمقلری اوزرینه
اولوقته دکین که آنلره بزم یاردممز کلدی الله تعالی نك وعده لرینه هیچ بر تغییر ویرن یوقدر
والبته کلدی سکا پیغمبرلرك خبرلرینك بعضی (وَإِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ
أَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ ۚ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ

فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ) ت واكر آغر كلسه سنك اوزريكه آنلرنك يوز چويرمه‌سى پس
اكر قادر اولسك كه ايستيه‌سن بر دلكى يرده ويا بر نردبانى كوكده پس كتوره‌سن انلره
بر معجزه‌نى واكر دلسه‌يدى الله قيلردى انلرى طوغرى يول اوزرينه پس سن جاهللردن اولمه
*ف يعنى اكر معجزه كتورمكه قادرسن كتور حاصل اولدركه الله سبحانه يه طابشور *ف يعنى
كافرلر طلب ايتديلركه اشبو حق پيغمبر ايسه لازمدركه انكله دائما بر معجزه اوله تا كه آنى
هر بر كمسنه كوروب يقين ايده كه شو پيغمبردر پس شايد اشبو پيغمبرنك كوكلى ايستمش اوله
اول سببدن الله سبحانه تربيت بيوردى كه الله تعالى يه تابع اولك اكر الله دلسه‌يدى نشانه سز
هر بر كمسنه نك كوكلنى دوندررايدى ايمان اوزرينه (اِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ
وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ ثُمَّ اِلَيْهِ يُرْجَعُونَ) ت اطاعت ايدنلر كلامى سماع قبول ايله استماع
ايدنلردر غيريلر دكل (يعنى اسلام دعوتنى) ديكارلر واولولرى (يعنى كافرلرى)
الله تعالى بعث ايدر صكره آنك جانبنه رجوع ايدرلر *ف يعنى هر بر كمسنه‌دن حقى قبول
ايتمكى توقع ايتمه زيرا كه اول كمسنه‌لر كه الله سبحانه اكاجان قولاغى ويرمدى آنلر نصيحتى
دكلمزلر پس نيجه اعتقاد ايدرلر اوكافرلر كه ميت كبيدرلر قيامتى اشكار كوردكده ايمان
كتوررلر لكن فائده ويرمز (وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ قَادِرٌ عَلَى اَنْ يُنَزِّلَ آيَةً
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ت وديديلر نيچون ايندرلمدى پيغمبر اوزرينه بر نشانه
كندو ربسى جانبندن (يعنى كافرلر طلب ايتديكى نشانه‌لردن) ديكل البته الله قادردر اكه
كه بر آيت ايندره وليكن آنلرنك چوغى بيلمزلر (وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِى الْاَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ
بِجَنَاحَيْهِ اِلَّا اُمَمٌ اَمْثَالُكُمْ مَا فَرَّطْنَا فِى الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ اِلَى رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ) ت هر
حيوانكه يرده يوررو قوشكه هواده اوچار انلر بر امتدر سزلر كبى صكره كندو ربلرى جانبنه
جمع اولنورلر (وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِى الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَاِ اللّٰهُ يُضْلِلْهُ وَمَنْ
يَشَاْ يَجْعَلْهُ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت واول كمسنه‌لر كه يلانه نسبت ايتديلر بزم نشانه‌لريمزى
صاغردرلر ولالدرلر ظلمتده‌درلر الله تعالى بر كمسنه‌يى دلرسه آزغين قيلر وبر كمسنه‌يى دلرسه
طوغرى يوله ارشاد ايدر *ف يعنى الله سبحانه نك قدرتنه دلالت ايدن نشانه‌لر جمله‌سى دنياده
اشكاردر هر بر قسم حيوانى بر سياق وقانون اوزرينه ياشر وانسان نوعى دخى بر بشقه سياق
اوزرينه قويلمش اكر بر كمسنه فهم ايدرسه اشبو نشان انبيالرنك سوزلرين تصديق ايدر بسدر
ليكن بر كمسنه صاغر وكر اوله وكور اوله ولال اوله وقرانقولقده دوشمش اوله اول كمسنه كورروته

ایشیمدرونه فهم ایدرو بنه اول ارشاد بیوردیکه بزبر اعتقده برشی براقدق یعنی لوح محفوظده
جلیاً زلمشدر (قُلْ اَرَأَيْتَكُمْ اِنْ اَتٰيكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ اَوْ اَتَتْكُمُ السَّاعَةُ اَغَيْرَ اللّٰهِ تَدْعُونَ اِنْ
كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت دیکل بکا خبرویرك اکر اللهك عذابی سزه کلسه یاخود اوزریکزه قیامت
قوپسه آیا اللهك غیریسنه تضرع ایدرمیسکز اکراعتقادیکز صادق ایسه (بَلْ اِيَّاهُ تَدْعُونَ
فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ اِلَيْهِ اِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ) ت اویله دکل بلکه انجق اللهك جنابنی
چاغررسکز پس دفع ایدر اول شیئی که آنی دفع ایتمکیچون چاغررسکز آنی اکردیلرسه واونودی
ویررسکز اول شیئی که شریك ایتدیکز (وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا اِلٰى اُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَاَخَذْنَاهُمْ بِالْبَاْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ
لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ) ت وکوندردك پیغمبرلری سندن اول کچن امتلرجانبنه پس طوتدق
آنلری زیاده فقیرلکله و بلا وخستهلقله اوله که آنلر زارلق ایدهلر (فَلَوْلَا اِذْ جَاءَهُمْ بَاْسُنَا
تَضَرَّعُوا وَلٰكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت پس نیچون زارلق
ایتمدیلر اول وقتده که کلدی آنلره بزم عذابمز ولیکن بك قتی اولدی آنلرك قلبلری آنلرك نظرنده
شیطان ایشلدکلری شی بزهدی (فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ اَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتّٰى اِذَا
فَرِحُوا بِمَا اُوتُوا اَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَاِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ) ت پس قچانکه اونوتدیلر اول شیئی که انکله
نصیحت ویرلمش ایدیلر آچدق آنلر اوزرینه هربرشیئك قاپوسنی (یعنی استدراج ایله چوق
نعمتلر ویردك) تا اول وقتکه شاد اولدیلر اول برشیله که ویرلدی آنلره آنلری خبرسز بغتة اخذ
ایتدك پس انلر امیدسز اولدیلرق یعنی الله سبحانه کناه ایشلینلری برآزیجق بلا ومحنته طوتر
اولسه اول کسه اکر توبه وزارلق ایتسه اول بلادن خلاص اولور اکر مبالات ایتمیوب
پشیمان اولمسه الله سبحانه آنی اونودلمه صالوب انك اوزرینه نعمت قاپولرینی آچر شو وقتده
بتون بتون کناهه غرق اولوب بالکلیه غفلته طالر پس الله آنی خبرسز طوتر واشبونده اشارت
واردرکه برآدمه برکناه اوزره تنبیه ایرشسه پس چابك توبه ایده وانتظار ایتمیه کهبوندن زیاده
برتنبیه ایرشدیکی وقتده توبه ایدهیم دیو (فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)
ت پس کسلمش اولدی کوتو ایشلی اولان کروهك کوکلری واوکتك عالملرك ربی اولان
الله ایچوندر (قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَخَذَ اللّٰهُ سَمْعَكُمْ وَاَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلٰى قُلُوبِكُمْ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيكُمْ بِهِ
اُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ) ت دیکل بکا خبرویرك اکر الله سزلك
قولاغکزی کوزلریکزی اخذ ایدوب ایشتمز وکورمز ایتسه وسزلك قلبلریکز اوزرینه مهر

اورسه كندر الله دن غيرى كه كتوره سزه شونلرى باق نيجه لون بلون بيان ايدرز نشانه لرى صكره آنلر يوز چويررلر ف يعنى توبه يى تأخيره براغيه لر شو وقتده كه قولاقلر و كوزلر و كوكللر وار ايدر شايدكه بشقه وقتده بولميه لر (قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ) ت ديكل خبر ويريكز سزلر اكر كالسه سزه اللهك عذابى خبرسز ياخود اشكاره آيا هلاك اولنورمى (يعنى هلاك اولنمزلر) مكر ظلم ايشلى اولان كروهلر ف يعنى اولوركه توبه يى تأخيره قو يتقده عذاب نازل اوله پس اكر چابك توبه ايده لر اول عذابدن قورتلورلر (وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت وكوندرمز پيغمبرلرى مكر مژده ويريجى و قورقيديجى اولدقلرى حالده پس بركمسنه ايمان كتورسه و ايو ايش ايشلسه پس هيچ برقورقو يوقدر آنلره و اوزرينه و آنلر غملنمزلر (وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ) ت اول كمسنه لركه يلانه نسبت ايتديلر بزم نشانه لريمزى آنلرى بزم عذابمز طوتر فاسق اولمق سببيله (قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَى إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ) ت ديكل آنلره بن ديمم سزلره كه بنم يانمده در اللهك خزينه لرى و بن ديمم كه بن بيلورم كزلو اولان شيئ و بن ديمم سزه البته بن فرشته يم اتباع ايتمم مكر اوشينه كه وحى اولندى بنم جانبمه ديكل آيا برابر اولورمى كور و كوزلو آيا فكر ايتمزميسكز ف يعنى پيغمبرلر آدميدرلر بشقه اولمزلر كه آنلردن محال اولان شيلر طلب اولينه انجق كور ايله كوزلو اره سنده اولان فرق كبى فرقلرى واردر (وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَى رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ) ت وقورقوت قرآن ايله (يعنى نصيحت ويرقرآن ايله) اول كمسنه لره كه قورقرلر كه جمع اولنه لر كندو ربلرى جانبنه آنلر ايچون اللهدن غيرى بر دوست و بر شفاعت ايديجى اولمازتا اوله كه آنلر صاقنه لر ف كافرلرك بيوكلرى پيغمبرمز عليه السلامه ديديلر كه بزم ايچون عاردركه فقير اولان مسلمانلر ايله بر مجلسده بولنه لم آنلرى مجلسكدن چيقر تا سنكله اكاشه لم الله سبحانه اشبو آيتى انزال بيوردى ف يعنى اشبونى ايشيدوب كافرلردن صاقنه لر (وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ) ت و ايراق ايتمه مجلسكدن اول كمسنه لريكه مناجات ايدرلر كندو ربلرينه صباح وقتنده و اخشام وقتنده اللهك وجهنى ديلرلر يوقدر سنك اوزريكه

انلرك

انلرنڭ حسابندن هیچ برشی یوقدر سنڭ حسابڭدن آنلر اوزرینه هیچ برشی ایدی آنلری ایراق ایدرسڭ انصافسز اولانلردن اولورسڭ ف کافرلرنڭ بیوکلرندن بعضسی پیغمبرمز علیه السلامه ایدیلرکه سزنڭ سوزیکزی ایشتمککی کوکلز استیور لیکن سنڭ ایله ذلیل کسنه‌لر اوتوررلر و بزلر آنلر ایله اوتوره بیلمیز اشبو سوزلری اوزره بو آیت نازل اولدی (یعنی الله سبحانه نڭ طالبلری اگرچه مال‌لری یوق ایسه‌ده آنلرنڭ کوکل خوشلندرمکی مقصددر (وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ) ت و بونڭ کبی صنادق آدملرنڭ بعضسنی بعضسی ایله تادیه‌لر که ایا اشبو جماعته‌می الله انعام ایتدی بزم آره‌مزدن (الله بیوردی) الله شکر ایدیجیلری بیلمزمی ف یعنی الله زنکینلری فقرا ایله صنارکه زنکینلر فقرالری ذلیل کوریورلر و تعجب ایدیورلر که آنلر الله سبحانه نڭ فضلینه نصل لایقدرلر و الله سبحانه انلرنڭ قلبلرینی بیلیورکه آنلر الله سبحانه نڭ حقنی ادا ایدرلر (وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت وچانکه کلسه‌لر سنڭ یانکه اول کسنه‌لر که ایمان کتوردیلر بزم نشانه‌لریمزه پس دیگل آنلره سلام علیکم سزنڭ ربکز کندو نفسی اوزرینه اسرگه‌مکی لازم قلدی بر کسنه ایشلسه سزدن کوتو اولان ایشی نادانلق ایله صکره توبه ایتسه اول کوتولکدن صکره کوزل ایشی ایشلسه پس الله اول کسنه‌یی یارلغار ف یعنی ای پیغمبر فقرا اولان مسلمانلرنڭ کوکلرینی سوینیدرو مژده ویر آنلره (وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ) ت و اشبو تفصیل کبی بیان ایدرز نشانه‌لری تا ظاهر اوله کناه ایدیجیلرنڭ یولی ف مترجم یانده ظاهر اولدرکه اشبو واو زائددر و فتحت ابوابها نڭ واوی کبی (قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ) ت دیگل البته بن منع اولندم عبادت ایتمکدن اول کسنه‌لره که سز عبادت ایدرسکز آنلره الله‌دن غیری دیگل آنلره تابع اولمم سزنڭ آرزولره اگر هواکزه اتباع ایدرسم آزغین اولورم و طوغری یول بولنلردن اولمم (قُلْ إِنِّي عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقُصُّ الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ) ت دی آنلره البته بن حجت اوزرینه‌یم کندو ربمدن و یلانه نسبت ایتدیکز اشبو دلیلنی یوقدر بنم یانمده اولشی که سز آنی عجله ایله طلب ایدرسکز (یعنی عذاب بنم اختیارمده دکلدر) حکم مکر الله تعالی نڭ کدر بیان ایدر حقنی (یعنی طوغری اولان دینی) و الله فصل ایدنلرنڭ زیادمایوسیدر (قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ

به لقضي الامر بيني وبينكم والله اعلم بالظالمين) ت ديكل آنلره اكر اولسه يدي بنم يانمده
اولشي كه جابك طلب ايدرسكز البته ارامزده واراكزده ايش بتمش اولوردي والله تعالى زياده
بيليجيدر ظالم ايشليلري (وعنده مفاتح الغيب لا يعلمها الا هو ويعلم ما في البر والبحر
وما تسقط من ورقة الا يعلمها ولا حبة في ظلمات الارض ولا رطب ولا يابس الا في كتاب مبين) ت
وآنك يانندهدر غائب اولان شيلرك اناختارلري (يعني درلو درلو غيبلرك علمي) كيمسه
بيلمز آنلري مكر اول بيلور و بيانده ودكزده اولنلري ويره دوشن يپراقلرك عددريني بيلور
ويرك قرانقولقلرينه دوشن دانهلري بيلور ياش وقوري هرنه وارسه جملهسي بر ظاهر كتابدهدر
يعني لوح محفوظده (وهو الذي يتوفاكم بالليل ويعلم ما جرحتم بالنهار ثم يبعثكم فيه ليقضى
اجل مسمى ثم اليه مرجعكم ثم ينبئكم بما كنتم تعملون) ت واول اوليه كه سزلك
كيجهده روحكزي آلور يعني اويقوده و بيلور اولشيء كه كسب ايتديكز كوندزده صكره
قالديررسزي كوندزده تا كه اخره ايريشه معين اولان وعده صكره انك جانبنه رجوعكز صكره
خبرويررسزه اولشيء كه دنياده ايشلديكز (وهو القاهر فوق عباده ويرسل عليكم حفظة
حتى اذا جاء احدكم الموت توفته رسلنا وهم لا يفرطون) ت واولدر غالب اوليجي كندو قوللرينك
اوستنه و كوندررسزلك اوزركزه بكليجي اولان ملائكهلري اولوقته دكين كه كلجك سزلك
بريكزه اولوم كله آنك روحني بزم كوندرديكمز ملكلر الور و آنلر قصور ايتمزلر * ف
يعني بركسنهنك خاطرينه رعايت ايچون امر اولندقلري شيلره زياده و نقصان ايتمزلر (ثم ردوا
الى الله مولاهم الحق الا له الحكم وهو اسرع الحاسبين) ت صكره رد اولنورلر اول اللهنك
جانبنه آنلرك طوغري مولالري جانبنه خبردار اولك كه حكم ايتمك آكا مخصوصدر وحساب
ايدنلرك زياده جابك حساب ايديجيسيدر * ف يعني برلحظهده ادميلرك بتون عمرندهكي
ايولكي وكوتولكي اشكاره قيلر (قل من ينجيكم من ظلمات البر والبحر تدعونه تضرعا وخفية
لئن انجانا من هذه لنكونن من الشاكرين) ت ديكل كيمدر كه قورترهسزي بيان قرانقولرندن
و دكزك قرانقولرندن يعني بيانك و دكزك مصيبتلرندن مناجات ايدرسكز آنك جانبنه زارلقله
و كيزلو نيازايله و برى اشبو محنتدن قورترسه البته شكر ايدنلر زمرهسندن اولورز ديرسكز
(قل الله ينجيكم منها ومن كل كرب ثم انتم تشركون) ت ديكل الله قورترر سزي شو مصيبتدن
وهر بر غمدن صكره سز شريك بيارسكز آكا (قل هو القادر على ان يبعث عليكم عذابا
من فوقكم او من تحت ارجلكم او يلبسكم شيعا ويذيق بعضكم بأس بعض انظر كيف

نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ) ت ديكل آنلره الله قادر در شونك اوزرينه كه
اوزريكزه عذاب كوندره سزلك اوستكزدن يعنى نيجه كه لوط قومى اوزرينه طاش ياغدردى
يا آياغكزلك آلتندن يعنى نيجه كه قارونى يره باتوردى يا جمع ايده سزى بولك بولك وسزلك
بعضكزه بعضكزك غوغاسنى طاتديره يعنى برقاج كروهلر پيدا اولوب برى بريله غوغا ايدرلر باق
نيجه دوندر رب دوندروب بيان ايدرز نشانه لرى اوله كه فهم ايده لر * ف قرآن شريفك
اكثر يرلرنده كافرلره عذاب ايله وعيدايتمشدر بوراده اجيق بيان ايله بيورمش كه عذاب
شودركه بعض امتلرك اوزرلرينه كوكدن يايردن كلمش وبودخى برعذابدركه آدملرك برقاج
كروهى برقاج كروهيله كه دوارالرنده بر بريله جنك وغوغا قالقشديروب بعض مردملرى قتل
وبعض كسنه لرى حبس وبعض كسنه لرى ذليل ايده شو اشارتدن پيغمبرمز عليه السلام
بيلديكه اشبو امت اوزره اشبو عذاب كليسردر واكثر يرده كه عذاب اليم وعذاب مهين
وعذاب شديد وعذاب عظيم ديو بيوردى اشبو مذكور اولان سوزلرى واردركه بيورمش
وكافرلر اوزرينه آخرتك عذابى دخى اوليسردر (وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ
عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ) ت ويالانه نسبت ايتديلر قرآنى سنك قومك وحالبوكه قرآن طوغريدر
آنلره ديكل كه بن سزلك اوزريكزه بكجى ووكيل دكلم (لِكُلِّ نَبَإٍ مُسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ) ت
هر برخبر ايچون بر وقت معين واردر واقع اولدقده كورر بيلورسكز (وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ
يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ
بَعْدَ الذِّكْرَى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) ت چانكه كورسك اول كسنه لريكه شروع ايدرلر بحث
ايله بزم آيتلرمزه پس يوز چويرآنلردن اول وقته دكين كه شروع ايده لر بر بشقه سوزه واكر
اونوتدرسه سزه شيطان پس خاطريكه كتوردكدنصكره انصافسز كروهلر ايله اكلشمه * ف
يعنى چانكه جاهللر دين نسه عيب ادرسه مسلمانلره لازمدركه اول مجلسدن قالقوب كيده لر
اكر سوزه مشغول اولوب قالقوب كتمكى اونوتسه لر خاطره كلدكده همان قالقوب كيده لر
لازمدركه جاهللر ايله اكلشمكى ترك ايده سكز مكر نصيحت ووعظ وقتنده انلر ايله اكلشمه
جائزدر (وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَكِنْ ذِكْرَى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ) ت ويوقدر
اول كسنه لر اوزرينه كه صاقنورلر كافرلرك حسابندن هيچ برشى ولكن لازمدر آنلر اوزرينه
نصيحت ويرمك تا اوله كه آنلر صاقنه لر * ف يعنى اكر بركسنه ديسه كه اشبو مثللو جاهللره
نصيحت ايتمك ايچون انلر ايله هم مجلس اولوب قونشمق لازمدر دكل الله تعالى ارشاد بيوردى كه
اكر انلر ايله اكلشمسه انلرك آزغينلغندن اشبو كسنه يه بركناه يوقدر ولكن شو مجلسده
بولنوب آنلره وعظ ونصيحت ويرمك ايودر زيرا اوله كه آنلر قورقوب كناهدن صاقينه لر

ونصيحت ايدن دخی ثوابه نائل اولور (وذر الذين اتخذوا دينهم لعبا ولهوا وغرتهم الحيوة الدنيا وذكر به ان تبسل نفس بما كسبت ليس لها من دون الله ولی ولا شفيع وان تعدل كل عدل لا يؤخذ منها) ت وايراق اول اول كسنه لردنكه طوتديلر كندو دينلرينی اويونه ازاق وكوكل خوشلنمقلق وآنلری دنيا ديريلكی الداتدی ونصيحت ويرقرآنله احتياط ايچونكه برنفس هلاك برافلمش اولسه ايشلديكی شی سببله اول نفس ايچون اللهدن غيری هيچ بردوست وشفاعت ايديجی يوقدر واكر نفس عذابدن قورتاق ايچون عوض ويرسه هربرفدا ايسكه قادر اولورا خذ اولنمز (اولئك الذين ابسلوا بما كسبوا لهم شراب من حميم وعذاب اليم بما كانوا يكفرون) ت اشبو كروه اول كسنه لردركه مهلكه يه براقلمش اولديلر ايشلدكلری كونوللك سببيله كه انلر ايچون ايچيله جك چوق صيجق صو وديردوريجی عذاب واردر كافر اولدقلری سببيدن * ف يعنی ترك ايت آنلری صحبت ايتمه انلر ايله مكر نصيحت ويرآنلره تاكه بركسنه غفلتده خبرسز طوتلسون (قل اندعوا من دون الله ما لا ينفعنا ولا يضرنا ونرد علی اعقابنا بعد اذ هدانا الله كالذی استهوته الشياطين فی الارض حيران له اصحاب يدعونه الی الهدی ائتنا) ت ديكل انلره ايا مناجات ايده لمی اللهدن غيری اول بركسنه يه كه منفعت ويرمز بزه ودخی ضرر ويرمز بزه وكيرو دوندرلمش اولورز كندو طبانلرمز اوزرينه الله تعالی بزه طوغری يول كوستردكدنصكره اول بركسنه كبی كه آنی جنلر يولدن ازديروب متحير اولديغی حالده صحرايه دوشوررلر طوغری يول بودر ديرلر ارقداشلری ايسه طوغری يولده اولوب بزم جانبمزه كل ديو چاغررلر (قل ان هدی الله هو الهدی وامرنا لنسلم لرب العالمين) ت ديكل البته اللهك هدايتی طوغری اولان هدايتدر وبويرلدی بزلره كه منقاد اوله لم عالملرك ربسنه (وان اقيموا الصلوة واتقوه وهو الذی اليه تحشرون) ت وبويرلديكه قائم اولكز نمازه وصاقنك اللهدن واول الله تعالی نك جانبنه جمع اولنورسكز (وهو الذی خلق السموات والارض بالحق ويوم يقول كن فيكون) ت اول الله تعالی يراتدی كوكلری ويری محكم اولان تدبير ايله واولكونكه برشيئه اولديو بيوررپس اولور (يعنی حشر كونی موتايه ديريلك ديو سيله جمله ديريلورلر (قوله الحق وله الملك يوم ينفخ فی الصور عالم الغيب والشهادة وهو الحكيم الخبير) ت آنك سوزی طوغريدر وانكيچوندر پادشاهلق اول كونده كه صورا وفوريله كيزلويی بيليجيدر وآشكاره يی بيليجيدر حكمتله متصف خبرداردر

* ف بو قاروده بیوردیکه مسلمانلره لایقدرکه کافرلره دیبه‌لرکه بزلردیوانه‌لرکبی آزغین اولمیز
اشبونك اوزرینه کله‌جکده حضرت ابراهیمك قصه‌سنی بیان بیوررکه وقتا که کندوجانبنده
حقیقی اولان معبودینی بولدی قومنك الدانمسیله ازغین اولمدی (وَاِذْ قَالَ اِبْرَاهِيمُ لِاَبِيهِ آزَرَ
اَتَتَّخِذُ اَصْنَامًا آلِهَةً اِنِّى اَرَاكَ وَقَوْمَكَ فِى ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت وخاطره کتورروقتا که دیدی
ابراهیم کندو باباسی آزره آیا الله طوترمیسسن بتلری تحقیق بن کوریورم سنی وسنك قومکی
اشکاره ازغینلقده (وَكَذٰلِكَ نُرِى اِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ)
ت ابراهیمه باباسنك ضلالتنده اولدیغنی کوستردیکمز کبی کوکلرك سلطنتنی ویرك سلطنتنی
کوستردلك تاکه یقین ایدنلردن اوله * ف یعنی نیجه‌که انك اوزرینه ظاهر قیلدق بتلرعبادت
اولنمغه لایق دکلدر بوده‌خی ظاهر قلدق که یلدزلر واول برشیلرکه کوکلرده ویرده واردرعبادت
اولنمغه لایق دکلدر وواو ولیکون ده زائددر * ف الله سبحانه نك کلامنده بعض یرده لام ایله
واو جمع اولور یعنی بعض ایشلرالله سبحانه نك مقصودی اولور و بعض مقامده غیرلك ایچون
دخی مقصودی اولور لکن شونه مناسبه دکلکه واسطه‌سز اول فعلی خلق ایتمز زیرا که قادر
مطلقدر کیمسیه حاجتی یوقدر مثلا قول تخم اکرآغاج بتمك ایچون تخم اکمزسه آغاج اولمز
پس هم اول آغاج مقصوددر واغاجك بتمسی دخی مطلوبدر اشبو معنا اوزرینه‌درکه الله
سبحانه نك فعلنده غرض بولنمز (فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَاٰى كَوْكَبًا قَالَ هٰذَا رَبِّى فَلَمَّا اَفَلَ قَالَ
لَا اُحِبُّ الْاٰفِلِينَ) ت پس چونکه قرانقو اولدی انك اوزرینه کیجه کوردی یلدزی
دیدی شودر بنم ربم پس وقتا که یلدز باتدی دیدی سومم باتنلری (فَلَمَّا رَاَى الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هٰذَا
رَبِّى فَلَمَّا اَفَلَ قَالَ لَئِنْ لَمْ يَهْدِنِى رَبِّى لَاَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ) ت پس وقتا که آیی
طوغمش کوردی دیدی بودر بنم ربم پس وقتا که آی باتدی دیدی اکر هدایت ویرمسه بکا بنم
ربم بن اولورم آزغین کروهلردن (فَلَمَّا رَاَى الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هٰذَا رَبِّى هٰذَا اَكْبَرُ فَلَمَّا
اَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ اِنِّى بَرِىٓءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ) ت پس اول وقتکه کونشی طوغمش کوردی دیدی بنم
ربم بودرکه بو زیاده بیوکدر پس اول وقتکه کونش باتدی دیدی ای بنم کروهم البته بن بیزارم
اول شیدنکه شریك قوشرسکز (اِنِّى وَجَّهْتُ وَجْهِىَ لِلَّذِى فَطَرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ حَنِيفًا
وَمَا اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ت تحقیق بن یوزیمی یوندردم اول برکسنه‌نك جانبنه‌که کوکلری ویری
یراتدی میل ایدرلك حق اولان دینه و بن شریك قوشنلر زمره‌سندن دکلم * ف ابراهیم علیه
السلام کوجکلك وقتنده کوردیکه قومی دیرلرکه کوکی ویری یرادن وخلق ایدن الله سبحانه‌در

لكن مرادومقصودو حاجتلرينك حصولیچون بعض كسه‌لر بتلره عبادت ايدرلر و بعض
كسنه يلدزه وآيه وكونه عبادت ايدرلر ايدی وابراهيم عليه السلام دخی ديديكه بر يكی
كندی ايچون بر مقرر ايدر وابراهيم بتلردن اول حالندن ناخوش اولديغندن بر يلدزی تعيين
ايتدی وقتا كه اول يلدز باتدی بيلديكه اول برحال اوزره دكلدر بلكه انك اوزرينه مستقل
برحاكم واردر اكر كندوسی مستقل اولسيدی اعلی اولان حالدن ادنی اولان حاله انتقال
ايتمزدی صكره آيه وكونه دخی بويله اولدی پس جمله‌سنی ترك ايدوب اول بر يكی آلمش كه
همه كس آنی اعتقاد ايد بجيدرلر كه اول جمله‌سندن بيوكدر و عقل صحيح كركدر كه وقتا كه اول
بر يكی ايناندی پس آنده هيچ برشی يوقدر كه بولنميه تا كه بشقه‌سنه اعتقاد ايتمكه حاجت قاله
(وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ أَتُحَاجُّونِّي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِ وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا
وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ) ت وجدال ايتديلر انكله آنك قومی ديدی ايا جدال
ايدرميسكز بنمله اللهك بابنده والبته هدايت ويردی بكا وقورقمم بن اولشيدنكه شريك قوشرسكز
الله تعالی يه ولكن قورقرم آندنكه ديلايه بنم ربم برشی يعنی بلانوعلريندن وقوشاتمشدر بنم
ربم هر برشيئ علم جهتندن ايا نصيحت قبول ايتمزميسكز (وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ
أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ)
ت ونيجه قورقرم اول برشيدنكه الله تعالی يه شريك قوشديكز آنی وسز قورقمزميسكز
اندنكه شريك قوشديكز الله تعالی يه اول شيئ كه سزلك اوزركزه بر دليل وبر كتاب اينديرمدی
پس بو ايكی كروهدن قنقيسی زياده لايقدر امين اولمغه سويليكز اكر بيلورسكز (الَّذِينَ
آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ) ت الله ديدی اول
كسنه‌لر كه ايمان كتورديلر وقارشدرمديلر كندو ايمانلرينی شركه اشبو كروه ايچوندر امينلك
وآنلردر يول بولنلر (وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَىٰ قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ
حَكِيمٌ عَلِيمٌ) ت وشودر بزم دليلمز ويردك آنی ابراهيمه كندو قومی اوزرينه يلديكمز
كسنه‌يی درجه ومرتبه‌لرده رفع ايدرز تحقيق سنك ربك حكمتله متصفدر بيليجيدر
(وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ
وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ) ت وويردك ابراهيمه اسحق
ويعقوبی هر برينه هدايت ويردك ونوحه هدايت ويردك ابراهيمدن اول وابراهيمك
اولادندن اولی كوستردك داوده وسليمانه وايوبه ويوسفه وموسايه وهرونه وبونك كبی

جزاویرز ایواینلمینلره (وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَى وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِنَ الصَّالِحِينَ) ت وهدایت
ویردك زكریایه ویحیایه وعیسایه والیاسه بونلرك هر بریسی ایو ایشلیلردندر (وَإِسْمَاعِيلَ
وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ) ت وهدایت ویردك اسمعیله والیسعه
ویونسه ولوطه و بونلرك هر بریسنه یوكلتدك و یردك كندو زماننده بولنان عالملرا وزرینه
(وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت
وهدایت ویردك آنلرك بابالرینك بعضنه وآنلرك اولادلرینه وآنلرك قرنداشلرینه
واختیار ایتدك آنلری ودلالت ایتدك آنلری طوغری اولان یول جانبنه (ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ
يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت اشبو اللهك
هدایتیدر قوللرندن دیلدیكنی اكا دلالت ایدر واكر شریك قوشسه لرایدی باطل
اولوردی آنلرك ایشلدكلری عمللر (أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِنْ
يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ) ت اشبو جماعت اول كسنه لردر
كه آنلره كتاب وحكمت و پیغمبرلك ویردك اكر قریش قراتك آیتلرینه كافر اولورلرسه
پس اشبو ایتلره ایمان كتوره جك بر كروهی توكیل ایدرز كه آنلر كافر اولمزلر یعنی
مهاجرلری وانصارلری وسائر اخیارلری (أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهُدَاهُمُ اقْتَدِهْ قُلْ
لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرَى لِلْعَالَمِينَ) ت اشبو پیغمبرلر كروهی اول كسنه لردر
كه هدایت ویردی آنلره الله پس آنلرك یولنه اوی دیكل بن ایستمزم سزدن هیچ برمزد
قرآنی ایرشدرمك اوزرینه اشبو تبلیغ انجق نصیحتدر عالملره * ف یعنی نیجه كه پیغمبرلر
صبر ایتدیلر كافرلرك ایذاسنه سن دخی صبر ایت (وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
عَلَى بَشَرٍ مِنْ شَيْءٍ قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ
تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا وَعُلِّمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ
يَلْعَبُونَ) ت ووصف ایتمدیلر جهودلر الله تعالی یی لایق اولان وصفیله چونكه دیدیلر
ایندرمدی الله هیچ بر انسان اوزرینه برشی آنلره سویله كه كیم كوندردی اول كتابیكه
كتوردی آنی موسی نور وهدایت اوله رق ادملر ایچون سز آنی قطعه قطعه اولان
دفترلرده قیلورب آنلردن آشكار ایدرسكز (یعنی بعضیسنی) و كیزلرسكز چوغنی وسزه

بیلمزلردی (یعنی قرانده) اولشیکه بیلمزدیکز آنی نه سزلر ونه سزلرك بابالركز سن آنلره اول
کتابی الله ایندردی دیو سویله صکره ترك ایت آنلری کندو بحثلرنده اول حالده که
اوینارلق ایدرلر * ف بیلمزدیکز یعنی توراتده کیزلدیککز آیتلری قران ظاهر قیلدی والا
آنلرك کچلری آنی حقیقتده یقین ایله بیلمزلر ایدی * ف حاصلی اولدرکه اگرچه یهودلر دیسه لرکه
الله سبحانه هیچ بر انسانه وحی ایتمش توراتی حضرت موسی اوزرینه انزال ایتمشکله
کلاملری مردود اولور رواکه دیسه لرکه انزال ایتمش پس اویله اولدیسه قران عظیمك
انزالنی طانمق مجرد تعصبدندر پس اذ قالوا معناسی ان قالوا معناسی برنده در (وهذا کتاب
انزلناه مبارك مصدق الذی بین یدیه ولتنذر ام القری ومن حولها والذین یؤمنون
بالآخرة یؤمنون به وهم علی صلاتهم یحافظون) ت واشبو قران بر کتابدر که آنی مبارك
وبرکتی موجب ایندردك مقدم انزال اولنان کتابی تصدیق ایدر وتاقورقوده سن مکه اهلنی
واول کسنه لریکه انك جانبلرنده واردر واول کسنه لرکه ایمان کتورورلر آخرتك حق
اولدیغنه البته ایمان کتورورلر قرانه وآنلر کندو نمازلری اوزرینه محافظه ایدرلر * ف
اولا عربه انذار اولندی زیراکه عرب دلنی آنلر فهم ایدرلر صکره ارض اهلنك جمله سی
انذار اولنمش ترجمه واسطه سیله پس اشبو وادیده انذاردن اول مراد اولور واشبو آیت
کبیکه هو الذی بعث فی الامیین رسولا منهم یتلو آیاته الآیه وما ارسلناك الا رحمة للعالمین
آیتنده عموم مراد اولمورکه هم اوله وهم ثانیه شامل اولور * ف ام القری مکه مکرمه نك
کنیه سیدر یعنی جمله قرالرك اصلیدر زیراکه عرب طایفه سنك مرجعیدر ویاخود یرلر
صوینك آره سندن اول ظهور ایدن اشبو یردر انذار ایله حکم آنلره در ویاخود عالمك تمامیسی
مراددر آنده انذار ایله حکم عموم سبیلی اوزرینه در (ومن اظلم ممن افتری علی الله کذبا
اوقال اوحی الی ولم یوح الیه شیء ومن قال سأنزل مثل ما انزل الله ولو تری اذ الظالمون فی
غمرات الموت والملائکة باسطوا ایدیهم اخرجوا انفسکم الیوم تجزون عذاب الهون
بما کنتم تقولون علی الله غیر الحق وکنتم عن آیاته تستکبرون) ت وکیمدر زیاده ظلم
ایدیجی اول کسنه دنکه باغلدی الله اوزرینه یلانی (یعنی اعتقاد ایتدیکه مثلا بحائر
وسوائب اللهك امرندندر وسلفك اتفاقی انك اوزره دلیلدر والله اعلم) ویاخود دیدی
وحی اولندی بنم جانبمه وحالبوکه حقیقتده کوندرلمدی انك جانبنه هیچ برشی (یعنی وحی اولنمدی
انك جانبنه هیچ برشی) وبنه اول کسنه دنکه دیدی الله تعالینك انزال ایتدیکی کبی
بنده انزال ایدرم (یعنی دیدیکه قران کبی بر کتابی انشا ایدرم وانشایه مشاکلت سبیلی
اوزرینه انزال اطلاق ایتدی) وتعجب ایدرسن اگر باقسهك اول وقتکه ظلم ایدیجیلر اولانك

شدتلرنده

شدتلرنده بولنورلر وملائكه لر اللرين اوزاتدرلر (يعني اورورلر) كافرلره ديرلر كه طشره
چقارڭ كندو روحلرڭزى اشبو كون جزالنورسكز رسوا ايديجى اولان عذاب ايله
اول سببله كه ديديكز الله اوزرينه حقسز اولان سوزى و ينه اول سببله كه نشانه لرينى
اينانمقدن باش چويرديكز (ولقد جئتمونا فرادى كما خلقناكم اول مرة وتركتم ما خولناكم
وراء ظهوركم وما نرى معكم شفعاءكم الذين زعمتم انهم فيكم شركاء لقد تقطع
بينكم وضل عنكم ما كنتم تزعمون) ت (وديرز) تحقيق كلديكز بزم اوكمزه يالكز نيجه كه
خلق ايتدڭ سزى اول دفعه ده و بزه ويرديكمز شيئى ارقه كزه براقوب ترك ايتديكز
وكورميز سز كه بيله زعمكز جه بزه شفاعت ايدنلرى آنلرى سزه تربيه ويرمكده الهلك
شريكلرى زعم ايدرسكز البته كسلدى سزڭ اره كز وغائب اولدى سزدن اولشيكه كمان
ايتديكز (ان الله فالق الحب والنوى يخرج الحي من الميت ومخرج الميت من الحي
ذلكم الله فانى تؤفكون) ت تحقيق الله تعالى دانه لرى يار يجيدر وچكردكلرى
يار يجيدر طشره كتورر ديريى اوليدن واوليى طشره كتوريجيدر ديريدن امدى
بونلرى ايدن الله در پس اندن نيجه صرف اولنورسكز (فالق الاصباح وجعل الليل
سكنا والشمس والقمر حسبانا ذلك تقدير العزيز العليم) ت صباحى يار يجيدر
ونصب ايدى كيجه يى قرار بوله جق ونصب ايدى كونشى وآيى حساب ميعادى بو حكملر غالب
اولان وبيليجى اولان الهلك تقديريدر (وهو الذي جعل لكم النجوم لتهتدوا بها في ظلمات
البر والبحر قد فصلنا الآيات لقوم يعلمون) ت اول الله تعالى نصب ايدى سزڭ ايچون
يلديزلرى تا كه يول بوله سكز آنلرڭ سببيله يبان ظلمتلرنده و دڭڭز ظلمتلرنده تحقيق تفصيل ايله
بيان ايتدك نشانه لرى بر كروه ايچونكه بيلورلر (وهو الذي انشأكم من نفس واحدة
فمستقر ومستودع قد فصلنا الآيات لقوم يفقهون) ت اول الله تعالى بر اتدى سزى
بر شخصدن پس سزڭ ايچون قرارگاه واردر و وديعت يرى واردر تحقيق تفصيل ايله بيان
ايتدك نشانه لرى بر كروه ايچونكه فهم ايدرلر * ف يعني اول اناڭ قارننده پشلنورلر
صكره يواش يواش دنيايه كلمك آثرين بولورلر صكره اولوب قبره قويوريلورلر تا كه يواش
يواش آخرت كيفيتن قبول ايدرلر صكره قرار بولورلر جنتده و ياخود جهنمده (وهو الذي
انزل من السماء ماء فاخرجنا به نبات كل شيء فاخرجنا منه خضرا نخرج منه حبا متراكبا

وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِنْ أَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ
مُتَشَابِهٍ انْظُرُوا إِلَى ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكُمْ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) ت اول الله
تعالی ایندردی کوکدن صوفی پس طشره کتوردک اول صوسببیله هر بر نوعدن
بتن شیلری پس طشره کتوردک اول صودن سبزواتی چیقارور زسبزواتدن بری برینه
یاپشق ومتصل دانه لری وخرما اغاجندن خرما چیقاردق که طومورجقلری یره یقیندر (یعنی
میوه سنک چوقلغندن دالیله چوقلری اصلورلر ویره یقیندرلر) چیقاردق باغچه لری
اوزوم اغجندن وچیقاردق زیتونی ونارنی بونلرک بعضسی بری برینه بیراق جهتیله بکزرلر
ولذت جهتیله بری برینه بکزه منرلر باقکز اغاجک میوه سی جانبنه نیجه میوه کتورر واول
میوه نک یشمسی جانبنه تحقیق اشبومذکورده واردر نشانه لر برکروه ایچون که ایمان
کتورررلر * ف یعنی صورتده آنجق ومیوه بری برینه بکزر وطعمده مختلف اولورلر زیرا که
برپاره سی طاتلودر وبرپاره سی اکشی ویا آجیدر (وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا
لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يَصِفُونَ) ت ومقرر قیلدیلر کافرلر الله ایچون
شریکلر جن نوعندن وحالبوکه الله یراتدی آنلری ویلان یره ثابت قیلدیلر انک ایچون
اوغللر وقزلر الله تعالی وصف ایتدکلری وصفدن پاکدر وعالیدر (بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
أَنَّىٰ يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ت کوکلری
ویری یرادیجیدر نیجه اولور آنکچون ولد حالبوکه انکچون برقاری یوقدر و یراتدی
هر برشیئ وهر برشیئ بیلیجیدر (ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ) ت بوصفتلرله موصوف اولان الله سزلرک ربکزدر اندن غیری هیچ
معبود یوقدر هر برشیئ یرادیجیدر پس عبادت ایدک آکا وهر برشیئ اوزرینه وکیل
وحافظدر (لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ) ت کورمز آنی
کوزلر (یعنی دنیاده) واول کوزلری کورر واسرکیجی خبرداردر * ف یعنی
کوزلرده شوقوت یوقدر که دنیاده الله سبحانه یی کوره مکر که کندوسی کوستره نیچونکه
لطیفدر (قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ
بِحَفِيظٍ) ت کلدی سزه دلیللر کندو ربکزدن پس هر کسنه که کوردی (یعنی حقی
کوروب اکا ایمان کتوردی) پس منفعت انکیچوندر و برکسنه که کورمدی پس

زیان

زيان انكيچوندر وديكل (اى محمد) دكلم بن سزلك اوزركزه بكچى (وكذلك نصرف
الآيات وليقولوا درست ولنبينه لقوم يعلمون) ت آلركبى درلو درلو بيان ايدرز نشانه لرى
اندن احتراز ايچون كه اوقومش سك وغيريدن تعليم ايتمش سك ديرلر وتا كه بيان ايدەلم
اشبو دينى اول كروه ايچونكه بيلورلر * ف احتمال ايدركه كفارلر ديەلركه سابق اولان
كتابلرى اوقومش سك اولشيكه سويلرسن كچمش كتابلردن مأخوذدر وحى الهى دكلدر پس
الله سبحانه قرآنى وحيله نازل قيلدى دورلو دورلو وجهله بيان ايتدى كه شبهه قالمدى زيرا كه
اشبو اسلوب ايله بيان كچمش كتابلرى اوقومقدن حاصل اولمز الله سبحانه وحى ايتمكسزين
(اتبع ما اوحى اليك من ربك لا اله الا هو واعرض عن المشركين) ت (اى محمد)
تابع اول او اشيئه كه وحى اولندى سنك جانبكه سنك ربك جانبندن اندن غيرى هيچ
معبود يوقدر و يوز چويرمشركاردن (ولو شاء الله ما اشركوا وما جعلناك عليهم حفيظا
وما انت عليهم بوكيل) ت واكر دياسه الله شريك قوشمزلر ايدى و يصەمدق سنى
آنلرا وزرينه بكچى و انلرا وزرينه وكيل دكاسك (ولا تسبوا الذين يدعون من دون الله
فيسبوا الله عدوا بغير علم) ت اى مسلمانلر سوكميكز اول كسنەلركه مشركلر طپارلر
الله دن غيرى نيچونكه آنلرالله تعالى يه ظلم يوزندن بيلمكسزين سوكر (كذلك زينا لكل
امة عملهم ثم الى ربهم مرجعهم فينبئهم بما كانوا يعملون) ت بونك كبى (يعنى مشركلره
اصنام عبادتنى بزەديكمز كبى) هر بر كروهك نظرنده عملنى بزەدك صكره كندولرى جانبنه
رجوعلرى وادر پس خبر ويررآنلره اوشيئك عاقبتيله كه ايشلديلر (واقسموا بالله جهد ايمانهم
لئن جاءتهم آية ليؤمنن بها قل انما الآيات عند الله وما يشعركم انها اذا جاءت لا يؤمنون)
ت آند ايچرلر كافرلر الله تعالى يه كندو يمينلرنك قوتليله كه اكر كلسه آنلره بر معجزه البته
ايمان كتوررلر اول معجزه يه ديكل انلره اياتلر و معجزهلر انجق اللهك يانندەدر و نه نسنه
بيلدردى سزه اى مسلمانلر (يعنى ابابيلورميسكز) كه شو معجزەلر اكر انلره كلورسه دخى ايمان
كتورمزلر (ونقلب افئدتهم وابصارهم كما لم يؤمنوا به اول مرة ونذرهم فى طغيانهم
يعمهون) ت دونديررز آنلرنك كوكللرينى وكوزلرينى نيجه كه ايمان كتورمديلر قرآنه اول
امردەو براقورز آنلرى كندولرنك آزغينلقلرنده * ف مضيراولمرقيدى اول كسنەلر
كه الله آنلره هدايت ويرمش آنلرا بتدادە حق ايشتكله انصاف ايله توقفسزانى قبول

(جزؤ) ۸

ایدرلر وبر کسنه که ابتداده سرکشلك وعناد ایدرا کردیلدیکی معجزه‌یی کورد یسه‌ده اولوقتده حیله‌لر یاپوب قبول ایتمزنیجه که فرعون اواقدر معجزه اوزرینه ایمان کتورمدی (ولو اننا نزلنا الیهم الملائکة وکلمهم الموتی وحشرنا علیهم کل شیء قبلا ما کانوا لیؤمنوا الا ان یشاء الله ولکن اکثرهم یجهلون) ت واکر بزلر کوندرسك آنلرك جانبنه ملائکه‌لری وشهادت ایتسه انلره اولیلر وجمع ایلسك انلر اوزرینه هر برشیء کروه کروه البته ایمان کتورمزلرمکر اولوقتکه دیلیه الله ولیکن آنلرك چوغی جاهللك ایدرلر (وکذلك جعلنا لکل نبی عدوا شیاطین الانس والجن یوحی بعضهم الی بعض زخرف القول غرورا) ت (یا محمد سکا اولدیغی کبی) قیلدق هر بر پیغمبره دشمن انسانك شیطانلرینی وجنك شیطانلرینی وسوسه طریقیله ایتارلرانلرك بعضیسی بعضینك جانبنه ظاهری بزنمش سوزی الداتمق ایچون (ولو شاء ربك ما فعلوه فذرهم وما یفترون) ت اکر دیلسیدی سنك ربك ایشلمزلردی شو ایشی پس ترك ایت آنلری وکندولرنك افترالرینی (ولتصغی الیه افئدة الذین لا یؤمنون بالآخرة ولیرضوه ولیقترفوا ما هم مقترفون) ت (وآنی ویررلر ظاهری بزنمش سوزی) تا که میل ایده انك جانبنه اول کسنه‌لرك قلبلری که ایمان کتورمزلر آخرته وتا که بکنمکلك ایده‌لر آنی وینه ایشلیه‌لر اول شیء که آنلر انی ایشلرلر (یعنی اول شیء که آنلره لایقدر کناهلردن) *ف اشبو آیتلرشونك اوزره نازل اولمش که کافرلر دیدیلرکه مسلمانلر کندو اولدیردکلرینی یمیورلر والله تعالینك اولدیردیکنی یمیورلر ارشاد بیوردیکه اشبو الداتمغه دائر کلامی آنلره شیطان تعلیم ایدیورکه انسانلرك قلبنه شبهه القا ایدوب امری شاشرده‌یور اراده عقلك حکمی یوقدر الله سبحانه نك حکمیدر وکاه چکده آچق بیان ایله بیلدیریرکه هر برحیوانی اولدیرن الله سبحانه در لکن الله تعالینك اسمنده برکت اولمق موجبنجه اول برحیوانکه الله سبحانه نك اسمیله بوغازلنور حلالدر واولکه انك اسمی ذکر اولنمقسزین اولورمردار در (افغیر الله ابتغی حکما وهو الذی انزل الیکم الکتاب مفصلا والذین آتیناهم الکتاب یعلمون انه منزل من ربك بالحق فلا تکونن من الممترین) ت دیکل آیا طلب ایده یمی فیصل ایدیجی اللهدن غیری اول سزلرك جانبکزه قرآنی واضح ومفصل ایندیردی واول کسنه‌لرکه ویردك آنلره کتابی (یعنی توریتی) بیلورلرکه بو قرآن ایندیرلمشدر سنك ربکك جانبندن طوغریلقله پس اولمه شك ایدنلر زمره‌سندن *ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه مکه‌ده نازل اولان سوره‌لرده ذکر بیورمشدرکه جهودلر قرآنی تصدیق ایدرلر ومدینه‌ده نازل اولان سوره‌لرده بیان بیورمشکه یهودلر قرآنی تکذیب

ایدرلرایدی یکیسنڭ بیانی مطابق ایتمك اول وجهدن اولورکه چونکه پیغمبرمز صلی الله علیه
وسلم مکه ده ایدی اول وقتده کین یهودلری دین اسلامه دعوت ایتمش ایدی پس هپ یهودلر
قرآنڭ کرچك اولدیغنه معترف ایدیلر ودرلر ایدیکه قرآنڭ حکمی عرب اوزره لازمدر
وهیچ کسنه یهودلردن قرآنی انکار ایتمش ایدی وچونکه اول حضرت مکه دن هجرت
ایتدی ویهودلری اسلامه دعوت ایتدی پس یهودلر دخی عنادا ایتمکه باشلدیلر (وَتَمَّتْ كَلِمَةُ
رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت وتمام درسنڭ ربكڭ
سوزلری طوغریلقده وانصافده هیچ کسنه تغییر ایده مز انڭ سوزلرینی والله تعالی
ایشیدیجی وبیلیجیدر * ف یعنی یهودلر بیلیورلرکه وحی نازل اولور والله سبحانه آدم
نوعندن پیغمبر کوندرر وپیغمبر علیه السلامڭ وقرآن کریمڭ حق اولقلرینه دلالت ایدن
دلیللر دخی واردر (وَإِنْ تُطِعْ أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا
الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ) ت اکر یبوردیغی قبول ایتسك یراهلنڭ چوغندن آزغین
قیلرلرسنی اللهڭ یولندن وانلر اویمجق کمانلرینه اویارلر آنلر انجق یلانجیدرلر یعنی کافرلر
اشبالرڭ حلال وحرام اولمغنده شبهه لری باطلدر (إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ
وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ) ت تحقیق سنڭ ربڭ زیاده بیلیجیدر اول کسنه یی که آزار اللهڭ
یولندن وزیاده بیلیجیدر یول بولانلری (فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ
مُؤْمِنِينَ) ت پس ییکز اولشیدنکه ذکر اولندی اللهڭ ادی انڭ اوزرینه (یعنی
بوغزلندیغی وقتده) اکر الله تعالینڭ نشانه لرینه ایمان کتوریجیلر ایسه کز (وَمَا لَكُمْ
أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنَّ
كَثِيرًا لَيُضِلُّونَ بِأَهْوَائِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ) ت سزه نولدیکه ییمزسکز
اولشیدنکه ذکر اولندی اللهڭ آدی آنڭ اوزرینه وحالبوکه تفصیل ایله بیان ایتمشدر
سزه نیچون اولشیی که حرام قیلدی سزڭ اوزریکزه مکر اولشیکه اکا چاره سز اولدیکز
(یعنی میته حرامدر لیکن ضرورت وقتنده آنی ییمکه رخصت واردر) وچوق کسنه لری
آزغین قیلرلر نفسلری ایستدیکی شیلر ایله دلیلسز تحقیق سنڭ ربڭ زیاده بیلیجیدر ظلم ایشلیلری
(وَذَرُوا ظَاهِرَ الْإِثْمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ) ت
وترك ایدك آشکاره اولان کناهی وانڭ کزلوسنی البته اول کسنه لرکه کناه ایشلرلر
جزا بولورلر اولشی ایله که ایشلدیلر * ف یعنی کافرلرڭ ظاهرده الدانمسیله عمل ایتمیك

وقلبكزده دخي شبهه براقيكز (ولا تأكلوا مما لم يذكر اسم الله عليه وانه لفسق وان الشياطين
ليوحون الى اوليائهم ليجادلوكم وان اطعتموهم انكم لمشركون) ت ويمكز اول شيدنكه
ذكر اولنمدي اللهك آدي آنك اوزرينه آني يمك گناهدر والبته شيطانلر وسوسه
آثارلر كندو احبابلري جانبنه تاكه جدال ايده لر سزكله واكر اطاعت ايتسكز آنلره البته سز
مشركارسز * ف اشبو وسوسه دن مراد اولدركه اهل جاهليت ديرلر ايديكه نيچون كندو
اولديرديكمزي يرز الله سبحانه نك اولدرديكني يمزز * ف يعني شركك انجق اولدر كه
الله سبحانه دن غيري يه عبادت ايده بلكه شركك حكمنده در بو انوركه حكمده غيريلره تابع اوله
(اومن كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا يمشي به في الناس كمن مثله في الظلمات ليس بخارج
منها كذلك زين للكافرين ما كانوا يعملون) ت آيا او بركمسنه كه اولى ايدي پس ديرلتدك آني
(يعني كافر ايدي هدايت ويردك آكا) وييدا ايتدك انكيچون بر نور كه يورر اول نور ايله
آدملرك اره سنده اول كمسنه كبي اولورميكه آنك صفتي قرانلقلر ايچنده در طشره چيقه مز
اشبو قرانقولردن ايشته بونك كبي (يعني مؤمنه ايماني نور و زينت اولديغي كبي)
زينتلندي كافرلرك نظرنده اولشيكه ايشلديلر * ف آيتك اولنده اولويي ديرلتمكي بيان
بيوردي واشبو يرده كافرلر اوزره شو مثالي بيان ايلدي يعني كافرلر اول جهل ظلمتنده
جمله سي اولشلر ايدي صكره هر كمسنه يه كه ايمان ويردي اول نيسه ديرلدي نور بولدي انك
يوزنده هر بركمسنه ايمان نوريني كورديلر وبركمسنه كه ايمان بولمدي قرانقولرده قالدي
(وكذلك جعلنا في كل قرية اكابر مجرميها ليمكروا فيها وما يمكرون الا بانفسهم وما
يشعرون) ت (مكه ده اولان مجرملر) كبي يمه دق هر بركويده رئيسلر اول كويك فاسقلريني
تا فساد ايده لر وانلر ضرر ايتمزلر حقيقتده مكر كندو نفسلرينه ايدرلر و بيلمزلر كنديلرينه
ايشدكاريني * ف يعني كافرلرك بو كاري هر وقتده حيله لر چيقارورلر ايدي تا مردملرك
عواملري پيغمبره تابع اوليه لر نيجه كه فرعون معجزه يي كوردكده حيله چيقاروب آدملره
ديرديكه موسي سحرك قوتندن سلطنت آلمق ديلر (واذا جاءتهم آية قالوا لن نؤمن حتى
نؤتى مثل ما اوتي رسل الله الله اعلم حيث يجعل رسالته سيصيب الذين اجرموا صغار عند
الله وعذاب شديد بما كانوا يمكرون) ت وقچانكه كلسه آنلره بر نشانه ديرلركه ايمان
كتورميز او لوقته دك كيزكه ويريله بزه اول شي مثلكه ويرلدي اللهك پيغمبرلرينه (يعني
بزلردن هر بريمزه جبرائيل نازل اوله ووحي كله) الله بيلور كندو رسالتني كوندره جك يري
البته كه ايرشور اول كمسنه لره كه كناه كاردرلر رسوالق اللهك يانندن قتي اولان عذاب

اول سبيله كه خلق الدادرلر (فمن يرد الله ان يهديه يشرح صدره للاسلام ومن يرد ان
يضله يجعل صدره ضيقا حرجا كانما يصعد فى السماء كذلك يجعل الله الرجس على الذين
لا يؤمنون) ت پس اول كمسنه كه ديلسه الله آ كه هدايت ويره اچار آنك سينه سنى اسلام
ايچون (يعنى قلبنى نورلنديررواسلامك حقيقتنى وآنك كوزللكلرينى آ كافهم ايتديرر)
واول كمسنه نى كه آزغين قلمق ديليه طار قيلر آنك سينه سنى غايت طاراق ايله (اكه ايمان
تكليف اولنسه اول قدر كوج كاوركه سمايه چيقمق تكليفى كبى اولور) بونك كبى الله عذاب
ايدر اول كمسنه لر اوزرينه كه ايمان كتورمزلر (يعنى هرچند ديرلركه اسلامك حقيقتنى
وانك كوزللكلرينى بيلسونلر بيلمكه قادر اولمزلر) * ف بو قاروده بيورديكه كافرلر قسم
ايتديلركه اكر بر معجزه كورسك ايمان كتوريرز والله سبحانه كندوسى بيورديكه اكر بز
ايمان ويرمز ايسك نيجه ايمان كتوره بيلورلر واشبو مقاله نك اره سنده كندو كنديسنه
اولمش ميته نك حلال اولمسى حيله سنى نقل بيوردى شمدى شو كمسنه نك جوابنه ارشاد
بيورديكه اكر بر كمسنه نك عقلى شونك اوزره دونسه كه كندو سوزنى ترك ايتميه بر دليل
كورد كده اكا كوره بر حيله قالديره پس اشبو ازغينلق علامتيدر و بر كمسنه نك عقلى
انصاف يولنه واحرى قبول ايتمك طريقنه واره اشبو هدايت علامتيدر اشبو كافرلرده
ازغينلق علامتى واردر آنلره هدايت اثرايتمز (وهذا صراط ربك مستقيما قد فصلنا
الآيات لقوم يذكرون) ت واشبو دين اسلام سنك ربك يوليدر طوغرى اولديغى حالده
البته آچق ايتدك نشانه لرى بر كروه ايچونكه نصيحت قبول ايديجيدرلر * ف يعنى حكم
قبول ايدوب وحكمده عقله مدخل ويرمك طوغرى اولان يولدر (لهم دار السلام عند
ربهم وهو وليهم بما كانوا يعملون) ت انلر ايچوندر سلامتك اوى (يعنى جنت) كندو
ربلرنك ياننده والله تعالى آنلرك ايشنى يصه يجيدر اول اشى سبيله كه ايشلديلر (ويوم
يحشرهم جميعا يا معشر الجن قد استكثرتم من الانس وقال اولياؤهم من الانس ربنا
استمتع بعضنا ببعض وبلغنا اجلنا الذى اجلت لنا قال النار مثواكم خالدين فيها الا ما شاء
الله ان ربك حكيم عليم) ت واول كونكه جمع ايدر انلرك جمله سنى اى جن كروهى
(يعنى شيطانلر) البته چوق تابعلر پيدا ايتديكز كنديكزه آدميلردن وديديلر شيطانلرك
دوستلرى آدميلردن (يعنى شيطانلره اطاعت ايدنلر كفارلردن) اى بزم ربمز منفعتلندى
بزم بعضمز بعضمز ايله (يعنى متبوعلر تابعلريندن خوشحال اولديلر وتابعلر دخى متبوعلريندن

محفوظ اولدیلر) وار شدلئ بزلر کمدو موعود مزه که معین ایتمشدك بزیچون (یعنی برم حسابمز ایچون اولان وعده یی) بزم حقمزده نه حکم وار در دیر الله اودسزلئ یرکزدر آنده دائمی اولدیغکز حالده لیکن او واشیکه ایستر الله اوله سیدر (یعنی اهل نجاتك حقنده) تحقیق سنك ربك حکمتله متصفدر بیلیجیدر * ف یعنی دنیاده انسان بتلره عبادت ایدر حقیقتده اول بتلر جن درلر انسانلرك آنلره عبادت ایتمسی اول کمان اوزره ایدیکه آنلر بزم حاجتمزی روا ایدرلر اشبو اجلدن آنلر ایچون نذرلر ایدرلر ایدی وقتا که آخرت کوتته جنلر و انسانلر کرفتار اولورلر انسانلر عذر کتوررلر که بز آنلره عبادت ایتمدك ایکن ما بینمزده بری بریمزه اعانه ایدردك و چونکه بیوردی اودده دائما طورسونلر مکر اولشیکه ایستر الله انی اوله بیدن بیوردیکه اکر جهنمك عذابی ابدی اولورسه ده انك اراده سیله درا کردیلرسه توء ذابی قادیر رایکن الله ابدی اولمغنی دیلادی (وَكَذَٰلِكَ نُوَلِّي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ) ت شوکبی مسلط ایدرز کونو ایشلیلرك بعضنی بعضنه اوالشدیك اوغور مزلغیله که ایشلدیلر (يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنْذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَىٰ أَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ) ای جنلر کروهی و آدمیلر کروهی آیا کلمدیلرمی سزه پیغمبرلر سزلك جنسکزدن اوقودیلر سزلك اوزرکزه بنم نشانه لریمی و قورقتدیلر سزی بوکونه اوغرایه جغکز ایله دیرلر اقرار ایتدك کندو نفسمز اوزرینه حالبوکه الداتدی انلری دنیا دیریلکی و شهادت و یردیلر کندو نفسلری اوزرینه که آنلر کافر ایدیلر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه مراد اولدرکه کلدیلرمی انسانك و جنك مجموعندن پیغمبرلر و اشبو مراد طوغریدرکه پیغمبرلر انساندن بعث اولمغله انسانلرده و جنلرده کوندرلمش اولور * ف اشبو سوره نك اوللرنده ذکر اولندیکه کافرلر اول کفرلرینی انکار ایدرلر صکره بوراده اشبو تدبیر ایله آنلردن کفرلری اوزرینه اقرار آلدی (ذَٰلِكَ أَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ) ت اشبو پیغمبرلری کوندرمك اول سببدندرکه اولمز سنك ربك کویلری هلاك ایدیجی ظلم مقابلنده شو قریه نك اهلی غافل اولدقلری حالده * یعنی پیغمبر کوندرمکسزین عذاب کلمز (وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ) ت وهر برکسنه ایچون مرتبه لر واردر اول شیك ثوابندنکه ایشلدیلر و دکل سنك ربك خبرسز اولشیدنکه ایشلرلر (وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ آخَرِينَ) ت و سنك ربك غنیدر اسرکمك صاحبیدر

اكر دیلسه كیدر سزی و یریكزه كتوردرسزدن صكره اول كسنه یی كه دیلرنیجه كه یراندی سزی بر آخر كروهك نسلندن (انّ ما توعدون لآتٍ وما انتم بمعجزین) ت تحقیق اولشیكه وعده اولندی سزه البته كله سیدر و دكلسكز سز عاجز قیلیجیلر (قل یا قوم اعملوا علی مكانتكم انّی عامل فسوف تعلمون من تكون له عاقبة الدار انه لا یفلح الظالمون) ت دیكل (قومكه یا محمد) ای بنم كروهم ایشلیكز كندو حالكز اوزرینه البته بن ایشلیجیم یقینده بیلورسكز آخرتده عاقبتی خیرلو اوله جق كیمدر البته نجات بولمز كافرلر * ف اهل جاهلیت برقاچ احكاملری اختراع ایتمشلر ایدی اول جمله دن بری شودركه اكینلرندن وحیوانلرندن بر پایی الله سبحانه ایچون تعیین ایدرلر ایدی و بر پاره سنی دخی بتلره تعیین ایدرلر ایدی والله سبحانه نك پایینی فقرالره ویررلر ایدی و بتلرك حصه سنی بتلرك یوكنه صرف ایدرلر ایدی پس اكر برشی الله سبحانه نك پایندن بتلرك حصه سنه قارشسه ایدی آنی جدا ایدرلر ایدی بتلر محتاجدرلردیو و اول جمله دن بری دخی اولادركه قیزلرینی اولدرمكی جائز كورورلر ایدی و انلرك سلفلری اشبو حكمه فتوی ویرمشلر ایدی و بنه اول جمله دندركه زراعتك ومواشینك بعضسندن آدملری منع ایدرلر ایدی بتلرك خدمتكارلرندن غیری كسنه آندن یمسه دیو و اول برحیوانكه بتلر ایچون بوغزلرلر ایدی انك اوزرینه الله سبحانه نك اسمنی ذكر ایتمزلر ایدی و بنه اول جمله دندركه اكر بحائرلر وسوائبلریوری كتورسه لر ایدی اكر دیری اولسه ایدی آنی ارككلره حلال ایدرلر ایدی قاریلره ویرمزلر ایدی و اكر اولی اولمش اولسه اركككلره وقاریلره حلال ایدرلر ایدی الله سبحانه اشبو مذاهب باطله لری رد بیوردی وحق اولان حكمی بیان ایتدی واهل ضلال اتفاق ایتدیكی حرام اولان شیلری ذكر ایدوب بیوردی (وجعلوا لله مما ذرأ من الحرث والانعام نصیبا فقالوا هذا لله بزعمهم وهذا لشركائنا فما كان لشركائهم فلا یصل الی الله وما كان لله فهو یصل الی شركائهم ساء ما یحكمون) ت یصه دیلر الله ایچون اولشیدنكه الله یراتدی اكین جنسندن ودورت ایاقلیلردن بر پای پس دیدیلر اشبو پای الله ایچوندر كندو كمانلریله واشبو پای پایدیغمز شریكلر ایچوندر پس اولشیكه اولدی انلرك شركالری ایچون ایرشمز الله تعالی یه واولشیكه اولدی الله ایچون پس بو ایریشور انلرك شركالرینه كوتوشیدرشوكه حكم ایدرلر * ف كافرلر كندو اكینلرندن وحیوانلرك دوللرندن الله ایچون بر پای تعیین ایدرلر ایدی و بر پای دخی بتلره تعیین ایدرلر ایدی پس اكر بعض حیوان كه الله ك آدیله تعیین ایدرلر ایدی اكر ایو اولورسه آلی بتلر ایچون تبدیل ایدرلر ایدی و بتلرك پایندن الله سبحانه نك حصه سی ایچون دوندرمزلر ایدی بتلردن زیاده سیله قورقرلر ایدی * ایمدی معلوم اوله كه الله سبحانه یه نذر ایتمك ماریقی شویله دركه الله تعالی نك یولنده الله سبحانه نك بیوردیغی كبی اول كسنه محتاجلره

ویرمکدرکه الله سبحانه آنلره ویرمك ایچون بیورمشدر و بوندرك فائده سی الله سبحانه یه ایرشمزمکر الله سبحانه نك اطاعتی ادا اولنور وندردن فقیرلره فائده اولور وندر ویرمکدن نذر ویرن کسنه یه ثواب اولور پس اکر بر کسنه بر کسنه دن بکا نذر ویرسه اکر الله سبحانه یه نذر ویردیکی کبی ویررسه پس شرك اولور بو طریق اوزره نذر ویرمکی الله تعالی منع بیوردی پس بر کسنه یه ثواب ایرشدرمکیچون برشی ویرمك ایستر ایسه پس لازمدرکه اول کسنه یی کندونك نفسنه قائم مقام تعیین ایدوب و کندوسی انك نائبی اولوب اول کسنه جانبندن الله ك یولنده محتاجلره ویرسونکه آنلره ویرمك ایچون الله سبحانه ارشاد بیوردی اشبو صورتده الله سبحانه نك اطاعتی واردر واشبوشیکه صدقه ایدر فقیرلره ثوابی اول کسنه یه ایریشورکه صدقه ویرن کسنه کندی عوضنده بر کسنه یه ایرشمکه نیت ایدر وبری شو صورتدرکه بر کسنه ایچونکه ثواب ایریشدرمك ایستر شو کسنه یی فقیر برنده خیال ایدوب صدقه ویره جك شیئ اول کسنه نك ملکی تعیین ایده پس صکره اولشیئ محتاجلره ویرمکده اولشیك ثوابی اول کسنه یه ایریشه که صدقه ویرن کسنه انك ثوابنی ایریشدرمکه نیت ایدر اولکی صورتده هیچ شبهه یوقدر واشبو آخرده کی صورت مشکوکدر ﴿وَكَذٰلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ اَوْلَادِهِمْ شُرَكَاؤُهُمْ لِيُرْدُوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ ط وَلَوْ شَاءَ اللّٰهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ﴾ ت واشبو کبی بزلتدی مشرکلردن چوغنك نظرنده آنلرك اولادینی اولدیرمکی آنلرك شرکالری (یعنی شیطانلر که وسوسه ویردیلر انلرك سلفلرینه که مذهب قرار ویرمشلردر قز اولادلرینی دیری ایکن اولدرمکده وسوسه ایتمشلردر) تا که هلاك ایده لر انلری وتا که خلط ایده لر انلرك اوزرینه انلرك دینلرینی واکر الله تعالی دیلسیدی ایشلمزلرایدی شو ایشی پس قو یویر آنلری کندولرنك افتراسیله ﴿وَقَالُوا هٰذِهِ اَنْعَامٌ وَحَرْثٌ حِجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا اِلَّا مَنْ نَشَاءُ بِزَعْمِهِمْ وَاَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا وَاَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِ ط سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ﴾ ت وديديلر اشبو درت ایاقلیلر واکین حرامدر بزانلری یمکرشو کسنه که دیلرز کندو کمانلرنده واشبو درت ایاقلیلرك ارقه سی حرام قلندی (یعنی بنلمز و یوکلنمز) وینه بشقه درت ایاقلیلردرکه ذکر ایتمدیلر الله ك ادینی انلری بوغزلدقلری وقتنده و بونلر حرام اولدیغنی الله تعالی امر ایتمشدر دیو افترا ایدرلر یقیننده افترالری سببیله جزالری ویریلور ﴿وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هٰذِهِ الْاَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلٰى اَزْوَاجِنَا وَاِنْ يَكُنْ مَيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ ط سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ اِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ﴾ ت وديديلر اولشیکه اشبو درت ایاقلیلرك قرننده واردر (یعنی بحائرلك وسوائبك قارننده) حلالدر بزم ارککلرمز ایچون و حرامدر قاریلرمز اوزرینه

وا کراولوا یسه ارککلر وقاریلرآنده شریکدرلرجزلرانلری انلرنك اشبو بیانی مقابلنده البته اول حکمت ایه سیدر بیلیجیدر *ف کافرلر شو مسئله بی دخی یاپمش ایدیلرکه وقتا که برحیوانی بوغزلادقلری وقتده انك قارننده اکر یوری دیری چیقار ایسه ارککلری اوزرینه حلال ایدرلرایدی وقاریلری اوزرینه حرام ایدرلرایدی واکر اول حیوانك قارننده کی یوری اولو ایسه قوجه لری وقاریلری اوزرینه حلال وآنلری آنده شریك ایدرلرایدی سندسز مسئله لر کوسترمك و بیلدرمك چوق بیولك کناهدر شو ایشلری اوزره کافرلره الزام بیورمشدر بزم مسلمانلرمز که دینمزده ارککله قارینك هیچ فرقی یوقدر واکر بوغزلادقلرمز حیوانلرنك قارنلرنده کی یوریلر دیری چیقسه لر آنی دخی بوغزلیه لر ایسه حلال اولور واکر بوغزلمزسه حرام اولور واکر حیوانك قارندن اولو چیقسه و بللو اولسه که اول یوری جانلنمش صکره اولمش پس امام اعظم قتنده ییسی حرامدر (قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ) ت البته زیان ایشلی اولدی اول کسنه لر که اولدردیلر کندو اولادلرینی جهل یوزندن بیلمزسزین وحرام قیلدیلر او اشیئی که رزق ویردی آنلره الله یلان یاغلق سبیله الله اوزرینه البته آزغین اولدیلر و اولمدیلر طوغری یول بولیجیلر *ف یعنی قیزلری دیری ایکن اولدرمکی جائز کورورلر ایدی و اشبو ایسه بیولك کناهدر (وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أُكُلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ) ت والله تعالی اولدر که پیدا ایتدی یر یوزینه چارطاق اوزرینه یایلش باغچه لری (یعنی اوزم اغاجی وقاون وقاریوز کبی مثلا) و ینه یرده یایلش باغچه لری (یعنی بر پاره اغاجلری که ایاقلری اوزرینه طورمش) و پیدا ایتدی خرما اغاجلرینی وا کینی لون بلون اوله رق هر برینك میوه سی و پیدا ایتدی زیتونی ونناری بری برینه بکزه یجی و بری برینه بکزمیجی (یعنی هر بر نوعك افرادی صورت اعتباریله بری برینه بکزر وطعمده بکزمز) ییکز آنلرنك یمشلرندن اولوقتکه میوه سی ایریشور و ویرکز آنك زکاتنی بچلدیکی کونده واسراف ایتمکز البته الله سومز اسراف ایدنلری *ف یعنی انك حقنی ویرکز اولکونکه یجوب طوپلرسکز یعنی اکینلك زکاتنی ویرلك و مالك زکاتنك مدتی تریلدر و میوه نك وا کینلك زکاتنك مدتی حاصل قالقدیغی کوندر و هر یرکه کند وملکی اولوب خراجیه اولمسه آنده زکات واردر واکر کولك صو بیله حاصل اولسه اونده بری زکاتدر واکر صو ویرمکله اولسه یکرمیده بردر (وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ) ت و پیدا ایتدی درت ایاقلیلردن یوك قالدریجیلری وشو حیوانکه یره

دوشنور بوغزلق ایچون بیکز اولشیدنکه رزق ویردی سزه الله وتابع اولمیکز شیطانك
ادیملرینه البته شیطان سزه ظاهر دشمندر * ف یولنه قالدررلر وکوزکبیلردر ودوشنان
حیوان کوچك ویره یقین اولان حیوانلردر قیون وکچی ودوه بوریسی کبی (ثمانیة
ازواج من الضأن اثنین ومن المعز اثنین قل آالذکرین حرم ام الانثیین اما اشتملت علیه
ارحام الانثیین نبئونی بعلم ان کنتم صادقین) ت براتدی سکز قسمی قیوندن ایکی قسم
(یعنی ارکك ودیشی) وکچیدن ایکی قسم (یعنی ارکك ودیشی) دیکل آیا ایکی ارککمی
حرام قیلدی (الله سبحانه) یا ایکی دیشیمی یاخود اولشیئ که شامل اولدی دیشیلرك
رحملری خبر ویرك بکا علم ایله اکر صادقلر ایسه کز * ف یعنی صحیح نقل کتورك ابراهیم
علیه السلامدن واسمعیل علیه السلامدن والله سبحانه نك کتابلرندن والله اعلم
(ومن الابل اثنین ومن البقر اثنین قل آالذکرین حرم ام الانثیین اما اشتملت علیه ارحام
الانثیین ام کنتم شهداء اذ وصاکم الله بهذا فمن اظلم ممن افتری علی الله کذبا لیضل الناس
بغیر علم ان الله لایهدی القوم الظالمین) ت ویراتدی دوه دن ایکی قسم وصغردن ایکی
قسم دیکل آیا اشبو ایکی ارککمی حرام قیلدی (الله) یا ایکی دیشیمی یاخود اول شیئ که
شامل اولدی آنك اوزرینه اشبو ایکی دیشینك رحملری آیا حاضرمی ایدیکز اول وقتده که حکم
ایتدی سزه الله بونکله پس کیمدر زیاده ظلم ایشلی اول کمسنه دنکه یاغلدی الله اوزرینه
یلانی تاکه آزغین قیله آدملری بیلمکسزین البته الله یول کوسترمز ظلم ایشلی اولان
کروهلره (قل لا اجد فیما اوحی الی محرما علی طاعم یطعمه الا ان یکون میتة اودما
مسفوحا اولحم خنزیر فانه رجس اوفسقا اهل لغیر الله به فمن اضطر غیر باغ ولا عاد فان
ربك غفور رحیم) ت دیکل بن بولمم اولشیده که وحی اولندی بکا جانبمه هیچ بر حرام اولان
شی یعنی اوزرینه یدیکی شیده مکرکه اوله مردار یادوکلمش قان یاخود طکوز اتی پس
البته شو حرامدر یا اولشیکه فسق اوله که اللهنك غیریسنك آدی اشبو شی بوغزلندیغی وقتده
ذکر اولنمش اوله پس هر کمسنه که محتاج اولسه باغی وعاصی اولمیه رق بو حرام اولنانلردن
اجلغی دفع ایده جك قدر یرسه بویله کیمسه لری تحقیق سنك ربك یارلغیجیدر وامرکیجیدر
* ف شاه ولی الله رحمه الله دیردرت آیا قلیلره نسبة حصردن مراد حصر اضافیدر وآنلر سکز
قسمدر ایت وارسلان وطوغان وغیری صید ایدن قوشلر اکر حرام اولسه ده بهیمة الانعامدن
دکلدر وآنلرده بحث یوقدر * ف یعنی شو حیوانلر که بکری عادتدر آنلردن اشبو

مذکور

مذكور اولانلر حرام در (وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفُرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ
حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ
بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ) ت وجهودلره اوزرینه حرام قیلدق طرناقلی حیوانلری و حرام
قیلدق آنلره اوزرینه صغرك وقیونك ایچ یاغنی مكر اول یاغكه ارقه‌لرینه یاخود باغرسقلرینه
یاخود اول یاغكه یاپشورر آنلرك كمكلرینه اشبو یاغلر حرام اولمدی اشبو جزای آنلرك ظلملری
مقابلنده ایتدك والبته بزلر طوغری دیجیز * ف یعنی الله سبحانه نك حكمنده جهودلرك
خلاف ایتمسی سببندن الله سبحانه آنلری قیناقده طوتمشیدی پس انلره اوزرینه درت آیاقلی
حیوانلردن طرناقلی اولان حیوانلری حرام قیلدی دوه كبی حقیقتده اشبو شیلر حرام
دكادر (فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ) ت
پس اكر یلانه نسبت ایتسلرسنی دیكل آنلره سزلك ربكز چوق وكیكش اولان رحمت
صاحبیدرور داولنمز آنك عذابی ظلم ایتلی اولان كروهلردن * ف یعنی رحمتك كیكشلكندن
سزلر شمدی زیاده عذاب كورمیورسكز لیكن بیلیكز كه سزدن عذاب رد اولنمش (سَيَقُولُ
الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
حَتَّى ذَاقُوا بَأْسَنَا) ت چابك اولوركه دیرلر اول كسنه‌لر كه شریك قوشدیلر اكر دیلسیدی
الله (یعنی انك رضاسی اولمسیدی) بزلر شریك قلمزدق و بزم بابالرمز دخی قلمزدی و حرام
قیلمزدق هیچ برشی (سنی تكذیب ایتدیكلری) كبی یلانه نسبت ایتدیلر اول كسنه‌لری كه
كندولردن اول كالدیلر اولوقته قدر كه طاتدیلر بزم عذابمزی (قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ
فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ) ت دیكل آیا وارمیدر سزلك
یانكزده برعلم (یعنی اللهك كتابلرندن یانكزده هیچ بردلیل وارایسه) انی بزه چیقارك سز
انجق كندو نفسكزه تابع اولوب یلانسویلرسكز * ف كافرلرك شبهه‌سی شودركه اكر بزم
ایشلرمز اللهك یاننده مقبول اولمسیدی بزه ایشلمك ایچون مهلت ویرمزایدی آنلرك
جوابنده بیوردیكه چون امتلره كافرلری اوزره ایچون عذاب ویردی اشبوره‌دن معلوم
اولدیكه قاچ مدتلر كه آنلر كوتو ایش ایشلدیلر الله سبحانه آنلری مواخذه ایتمدی آخرده
مواخذه ایتدی (قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ) ت دیكل الله ایچوندر
محكم اولان دلیل پس اكر ایستسیدی الله هدایت ویروردی سزلك جمله كزه بردن * ف یعنی
ای كافرلر سزلك یلانكز ثابت اولدی كه سزه دلیل یوقدر شو حالده اكر ایتانمز سكز شو

علامتدورکه سیزنك قسمتکزده هدایت یوقدر (قل هلم شهداءکم الذین یشهدون ان الله
حرم هذا فان شهدوا فلا تشهد معهم ولا تتبع اهواء الذین کذبوا بآیاتنا والذین
لا یؤمنون بالآخرة وهم بربهم یعدلون) ت دیکل کتورکزشول عالملرکزی کهشهادت
ایدرلر انعام وحرث وسائری که الله حرام قیلدی دیو پس ای محمد اکر آنلر فرضا شهادت
ویرسه لرسن اقرار ایتمه آنلر ایله تابع اولمه اول کسنه لرنك آرزوسی اوزره که یلانه نسبت
ایتدیلر بزم نشانه لرمزی واول کسنه لرکه قیامته ایناغزلر وآنلر کندو بلرینه برابر قیلرلر
یعنی باطل اولان معبودلرینی (قل تعالوا اتل ما حرم ربکم علیکم الا تشرکوا به شیئا
وبالوالدین احسانا ولا تقتلوا اولادکم من املاق نحن نرزقکم وایاهم ولا تقربوا
الفواحش ما ظهر منها وما بطن ولا تقتلوا النفس التی حرم الله الا بالحق ذلکم وصاکم به
لعلکم تعقلون) ت دیکل انلره کالکز تا اوقویه یم اول شیٔ که حرام قیلدی سیزلره ربکز سیزنك
اوزرکزه یورمشکه شریك قوشمیکز الله سبحانه یه هیچ برشی وبابا وآناکزه ایولك ایدنك
واولادلرمیکز کندو اولادلرکزی فقیرلك قورقوسندن بز رزق ویرزسزه وآنلره ویقین
اولمیکز حیاسزلغه (یعنی زنایه ولواطه یه) انك آشکاره سنه وکیزلوسنه واولدیرمیکز هیچ
برنفسیکه حرام قیلدی الله آنی اولدیرمکی مکر طوغریلقله (یعنی قصاصده وقصاص
کبیده) اشبوذکر اولنانی حکم ایتدی سیزه تا اوله که سیزلر فهم ایده سکز (ولا تقربوا مال
الیتیم الا بالتی هی احسن حتی یبلغ اشده واوفوا الکیل والمیزان بالقسط لا نکلف
نفسا الا وسعها واذا قلتم فاعدلوا ولو کان ذا قربی وبعهد الله اوفوا ذلکم وصاکم به
لعلکم تذکرون) ت ویقین اولمیکز یتیمك مالنه مکر کوزل خصلتله که (مالنی حفظ ایتمك
طریقله) اول وقته دکین که ایریشه کندو بلوغنه وتمام ایدیکز اولچوبی وانصافله ترازویی
تکلیف ویرمیز هیچ برکسنه یه مکر آنك طاقتی قدری واکر سوز سویلسکز (یعنی شهادت
ایتسکز یا حکم ایتسکز) پس انصافه مراعات ایدنك واکر اوزرینه حکم اولنانلر اقربا کردخی
اولسه والله عهدینه یعنی انك نذرینه وفا ایدنك اشبو حکمی یوردی سیزه تا اوله که
سیز نصیحت قبول ایدیجی اوله سکز (وان هذا صراطی مستقیما فاتبعوه ولا تتبعوا
السبل فتفرق بکم عن سبیله ذلکم وصاکم به لعلکم تتقون) ت واشبو ذکر اولنان شیلر
بنم یولمدر صاغ وطوغریدر پس تابع اولکز آکا وکیتمیکز بشقه یوللره اشبو یوللر

آیرسزی الهلاك بولغندن بو احکام که بیردی سزه آنی تاکه سزلر صاقنغه سکز (ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ) ت صکره ویردك موسایه کتاب تانعمتی تمام ایده یم اول کسنه اوزرینه که او ایش ایشلدی و بیان ایده یم هر برشیئ و یول کوسترمك جهتیجه و اسرکمك جهتیجه تاکه آنلر کندو ربلرینه اوغره مغه ایمان کتوره لر *ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه بو بنده یاتده ظاهر اولدرکه اشیامذ کوره لری حرام قیلدق ازلده و نوحك قومی اوزرینه وهلجرا صکره ویردك موسایه کتابی *ف بوندن معلوم اولدیکه سابق اولان حکملرسلفدن جاریدرلر وقتاکه تورات نازل اولدی پس شرع چوق مفصل اولدی (وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ) ت واشبو قران برکتابدرکه ایندردك آنی برکتله پس تابع اولنکز اکا و صاقنمك نا اوله که سزو رحم اولنمش اوله سکز (أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ) ت کوندردك آنی تادیمه سکز که بوندن اول ایکی کروه اوزرینه کتاب ایندرلدی (یعنی تورات وانجیل و بو کتابلر بزم لسانمزجه اولمدیغندن) بز انلری اوقومقدن غافللرز *ف یعنی اشبو کتابی یعنی قرانی نازل قیلدق تاکه سزلره عذر قیلغلق یری باقی قالمسون (أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَى مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ) ت یاخود دیرسکز اگر ایندرلسه‌ دی بزم اوزرمزه کتاب البته هدایتده انلردن (یعنی یهود ونصارادن) زیاده اولوردق پس کلدی سزلره دلیل کندو ربکزدن وهدایت و اسرکمك پس کیمدر زیاده کوتواپشلی اول کسنه‌دنکه یلانه نسبت ایتدی الله نشانه لرینی ویوز چویردی اول نشانه لردن جزا ویرز اول کنسنه لره که یوز چویررلر بزم نشانه لرمزدن کوتو اولان عذابله یوز چویرد کلری سببدن *ف یعنی کچمش اولان امتلرك حالنی ایشیدوب اوله که سزده‌ دخی هوس حاصل اوله اشبو اجلدن سزلره دخی انلرکبی کتاب ویرلدی (هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ انْتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ) ت منتظر اولمزلر مکر آنکاکه کلور آنلره فرشته لر یعنی جانلرن الماق ایچون یاخود کله سنك ربکك حکمی (یعنی قومی هلاك ایتمکه) یاخود کله سنك ربکك نشانه لرنك بعضی

(یعنی كونش مغرب طرفندن كلمك كبی یاخود دابة الارض چیقمق كبی) اولكونكه
كاورسنك ربكك نشانه لرنك بعضی منفعت ویرمز هیچ بر نفسه كه شو نفس ایمان
كتورمز ایدی بوندن اول انك ایمانی یاخود منفعت ویرمز بر نفسه كه كسب ایتمدی
كندو ایماننده بر ایو ایش آنك توبه سی (یعنی اولكونده كناهكارلك توبه سی وكافرلك
ایمانی قبول اولنمز) دیكل منتظر اولكز البته بزلرده منتظرلرز * ف یعنی الله سبحانه
جانبندن هدایتك حدی كه وار ایدی ارشدی اول حدنیدر وشرعیدر و كتابیدر پس
بونلركه آنی قبول ایتمیورلر پس منتظر اولیورلر كه الله سبحانه كندوسی كله یاخود
قیامت نشانه لرین كوره لر اول وقت ایمان كتوره لر پس وقتا كه قیامت نشانه سی ظهور
ایدر یعنی كونش باتدیغی طرفندن طوغر كافرلك ایمانی وعاصینك توبه سی قبول اولنمز
(انَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا
يَفْعَلُونَ) ت البته اول كسنه لر كه داغنق ایتدیلر كندو دینلرینی واولدیلر كروه كروه
دكلسن آنلردن هیچ بر حسابده (یعنی سندن مؤاخذه ایتمزلر) انلرك ایشی انجق الله تعالی یه
تاپشورلمشدر صكره خبر ویرر آنلره اوشیك عاقبتیله كه ایشلدیلر * ف یعنی جهودلر
برقاج یكی یوللره یاپشدیلر پس سن ای پیغمبر اشبو یوللردن هیچ بریسنك تحقیقنه
ایلشمه كه قنقسی صحیحدر وقنقسی باطلدر وسن كندو صحیح اولان یولك اوزره قائم اول
ودینده برقاج حكملر كه اعتقاده كتورمك باندندر آنده تفریق جائزدكلدر واول بر
احكاملر كه عملیاتندندر اكر انك طریقلری چوق اولسه مضایقه یوقدر (مَنْ جَاءَ
بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ) ت هر بر
كسنه كتورسه ایو اولان ایشی پس انكیچون آنك اون مقداری واردر وهر بر كسنه
كتورسه كوتو اولان ایشی پس جزا ویرلمز مكر كوتو اولان عملی قدری وآنلر ظلم اولنمزلر
(قُلْ إِنَّنِي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت دیكل تحقیق دلالت ایتدی بكا بنم ربم
طوغرو اولان یول جانبنه (دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ت
(مراد ایدرم) طوغری اولان دینی كه ابراهیمك ملتیدر اول حالده كه باطلدن دین حقه مائل
ایدی شریك قوشنلردن دكل ایدی (قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ) ت دیكل تحقیق بنم نمازم وحجم وقربانم وبنم
دیرلكم وبنم اولمكم جمله سی عالملرك ربی اولان الله ایچوندر هیچ شریكی یوقدر انكیچون
واشبو توحید ایله امر اولندی بكا وبن اولكی مسلمانم (قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ

شيء ولاتكسب كل نفس الاعليها ولاتزر وازرة وزر اخرى ثم الى ربكم مرجعكم
فينبئكم بما كنتم فيه تختلفون) ت ديكل ايا طالب ايدرميم رالله دن غيري اولدرهر بر
شيئك ربي وايشلرزهيچ ... كسب ايتمزمكر كندو ذاتي اوزرينه وقالدرمز هيچ برقالدريجي آخر
نفسك يوكني صكره كندو ربكزك جانبنه درلك رجوعكز واردر پس خبرويرر سزه
اولشيئي كه آنده اختلاف ايتديكز (وهو الذي جعلكم خلائف الارض ورفع بعضكم
فوق بعض درجات ليبلوكم فيما آتاكم ان ربك سريع العقاب وانه لغفور رحيم) ت
الله عظيم الشان يصسه دي سزي يرلك پادشاهلري وعالي قيلدي سزلك بعضكزي بعضكزك
اوزرينه درجه جهتيله تا صناية سزي اولشيده كه ويردي سزه تحقيق سنك ربك عذاب
ايتمكده چابوكلك ايديجيدر وتحقيق يارلغيجيدر راسر كيجيدر

(سورة الاعراف مكية وهي ماتتان وخمس اوست آيات)

*(اعراف سورهسي مكه ده نازل اولمش مكر واسئلهم عن القريه دن سكز آيته
قدر وياش آيته قدر وبو سوره ايكي يوز بش ويا آلتي آيتدر)*

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(باغشلييجي اسركيجي اولان اللهك اديله اوقورم)

(المص) الله سبحانه اعلم (كتاب انزل اليك فلا يكن في صدرك حرج منه لتنذر به
وذكرى للمؤمنين) ت اشبو بر كتابدر كه ايندرلدي سنك جانبكه پس كركدر كه اولميه سنك
سينه كده هيچ بر طارلق آني ابرشدرمكدن (نازل قلندي) تا كه قورقوده سن انكله
ونصيحت اجليچون مسلمانلره (اتبعوا ما انزل اليكم من ربكم ولا تتبعوا من دونه اولياء
قليلا ما تذكرون) ت تابع اولكز اول شيئه كه ايندرلدي سزلك جانبكزه كندو ربكزدن
واويميكز الله دن غيري احبابلره (يعني باطل اولان معبودلره كه دوست طوترايديلر)
آز قبول ايدرسكز نصيحتي (وكم من قرية اهلكناها فجاءها بأسنا بياتا اوهم قائلون) ت
وچوق كويلر كه هلاك ايتدك آنلري پس كلدي شو كويلره بزم عذابمز آنلر كيجه
قرار بولمش ايكن ياخود آنلر اويلن وقتنده اويومشلر ايدي (فما كان دعواهم اذ جاءهم بأسنا
الا ان قالوا انا كنا ظالمين) ت پس اولمدي آنلرك سوزلري اول وقتكه كلدي آنلره

برزم عفو ايتمزمكر شوكه ديديلر البته بزلر ظالملر ايدك (فَلَنَسْئَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْئَلَنَّ
الْمُرْسَلِينَ) ت پس البته بزلر سؤال ايدرز اول امتلردن كه پيغمبر كوندرلدی آنلرك جانبنه
والبته سؤال ايدرز پيغمبرلردن (فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ) ت پس البته بيان
ايدرز آنلرك حضورنده (يعنی ايشلرنك جمله سنی) بيله رك واولمدق بزلر غائب سز (وَالْوَزْنُ
يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) ت وعمللری طارتقلق انصافله
اول كونده اوله جقدر پس هر كمسنه كه آغر اوله آنك كوزل اولان عملنك ترازوسی پس
آنلردر نجات بولانلر (وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا
بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ) ت وهر كمسنه كه يينی اولدی آنك ايو اولان اعمالنك ترازوسی پس
اشبو كروه اول كمسنه لردركه زيان ايتديلر كندو نفسلرنك حقنده اول سببله كه بزم
نشانه لرمزی انكار ايدرلر ايدی * ف هر شخصك عمللری يازيلور وزنه موافق شو عملدركه
كوكلك طوغريلغيله ومحبتله والله سبحانه نك امرينه موافقتله وعملی وقتنده ادا ايده
اكر بويله ايتسه شو عملك وزنی زياده اولور واكر بايله عمل ايتسه ويا الله سبحانه نك حكمنه
موافق ايتمسه يا وقتنده ادا ايتمزسه پس آنك وزنی آز اولور وآخرتده عمل كاغدلری وزن
اولنور وهر كمسنه نك كوزل اولان عملنك كاغدی آغر اولسه آنك كناهلری عفو
اولنور واكر يينی اولسه عذابده طوتلور (وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا
مَعَايِشَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ) ت قرار ويردك سزه يرده وپيدا ايتدك ديرلككزك
سببلرينی وسز آز شكر ايدرسكز (وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ) ت يراتدق سزی (يعنی سزك باباكزی)
صكره صورتلندردك سزی (يعنی باباكزی) صكره ديدك فرشته لره كه سجده ايدك آدمه پس
سجده ايتديلر مكر شيطان اولمدی سجده ايدنلردن (قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ
أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ) ت ديدی الله نه شی منع ايتدی سنی آندن كه
سجده ايده سن اول وقتده كه بيوردم سكا ديدی بن ايويم آندن يراتدك بنی اوددن ويراتدك
آنی چاموردن (قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ) ت
ديدی الله اشاغی اين كوكدن نيچونكه لايق دكلدر سكا كه بيوكلنه سن آنده پس طشره چيق

البتـه سن ذليلردنسن (قَالَ أَنظِرْنِي إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ) ت ديدى اى الله مهلت ويركا
اولـكونه دكين كه آدملر قالقرلر قبرلرندن (قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ) ت ديدى الله البتـه
سن مهلت ويرلشلردنسن (قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ) ت ديدى
پس اول سببله كه ازغين قيلدك بنى البتـه اكلشورم آدميلر ايچون سنك طوغرى اولان
يولكده (يعنى تا كه شو يولدن آنلرى منع ايده يم) * ف يعنى بن كه آزغين اراده
شدى آنلرى آزدر يرم (ثُمَّ لَآتِيَنَّهُم مِّن بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَن
شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ) ت صكره كاورم آنلرك جانبنه آنلرك اوكندن
وارقه سندن وصاغ جانبندن وصول جانبندن وبولمزسن آنلرك چوغنى شكر
ايديجى (قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُومًا مَّدْحُورًا لَّمَن تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنكُمْ أَجْمَعِينَ) ت
ديدى طشره چيق كوكدن كوتواولمش سورلمش اولديغك حالده يمين ايدرمكه هركمسنه
تابع اولسـه سكا آدملردن البته طولدر يرم جهنمى سزلك جمله كزدن (وَيَا آدَمُ اسْكُنْ أَنتَ
وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ) ت
وديدك اى آدم ساكن اول سن وسنك قارك جنتده پس ييكزهر بريردنكه ديلرسكز ويقين
اولمكز اشبو آغجه كه اولورسكز ظلم ايدنلردن (فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ
عَنْهُمَا مِن سَوْآتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَٰذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَن تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ
الْخَالِدِينَ) ت پس وسوسه ويردى آنلره شيطان تا اشكاره ايده آنلر ايچون اول شيئ كه كيزلو ايدى
آنلرك نظرندن ناموسلرنـه جق اعضالرن وديدى آنلره منع ايتمدى سزى سزلك ربكز اشبو
آغجـدن مكر آندن احتياط ايچونكه فرشـته اولورسكز ياخود اولمسكز ابدى اولنلردن
* ف عيب كيزلو ايدى يعنى استنجا حاجتى وشهوت حاجتى جنتده يوق ايدى وآدم وحوا ايدنلرى
او زرنده لباسلر وارايدى كه آنلرا صلا چيقارلمزايدى زيرا كه اول لباسلرى چيقارمغـه
حاجت يوقدى وآنلر كندى آعضالرندن واقف دكللرايدى وقتا كه آنلردن اشبو كناه صادر
اولدى شو وقتـده آدملره لازم اولان شيلر سـدا اولدى وآدم وحوا كندو حاجتلرندن
خبردار اولديلر وكندو اعضالرينى كورديلر (وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ) ت
ويمين ايتمدى آنلره كه البته بن سزه نصيحت ايدنلردنم (فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ
بَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِن وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا

عن تلكما الشجرة واقل لكما ان الشيطان لكما عدو مبين) ت آغچ جانبنه آنلری ایندردی الدانمغله پس وقتاکه طاتدیلر اول آغچدن آنلره ناموسلنه چق یرلری ظاهر اولدی شروع ایتدیلرکه جنت اغاجنینك یپراقلرندن بر برینه یاپشدیروب او زرلرینه قویه رق ستر عورت ایتدیلر و ربلری آنلری چاغردیکه منع ایتمدمی سزنی اشبو آغچدن ودیمدمی سزه ابلیس سز کیچون اشکاره دشمندر (قالا ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن من الخاسرين) دیدیلر ای بزم ربمز بز ظلم ایتدك کندو نفسمزه واکر یارلغمزسك بزی واسرکمزسك بزی البته البته بز اولورز زیان ایدنلردن (قال اهبطوا بعضكم لبعض عدو ولكم في الارض مستقر ومتاع الى حين) ت دیدی الله آشاغی اینك بعضکز بعضکزه دشمن اولورسکز وسز کیچون یرده قرارکاه وفائده لنمك وار در معین وقته دکین یعنی اولنجه دکین (قال فيها تحيون وفيها تموتون ومنها تخرجون) ت دیدی الله یرده دیریلك ایدرسکز و یرده اولورسکز و یردن طشره کتوریلورسکز (يابني آدم قد انزلنا عليكم لباسا يواري سوآتكم وريشا ولباس التقوى ذلك خير ذلك من آيات الله لعلهم يذكرون) ت ای آدم اولادی سزلره او زرکزه ناموس یریکزی اورتر لباس ایندردك وزینت لباسنی دخی یراتدق وتقوی لباسی بونلردن خیرلوکوزلدر اشبو لباسلری کوندرمك اللهك نشانه لرندندر تاکه آنلر نصیحت قبول ایده لر * ف یعنی سزلك دشمن سزدن جنتك لباسنی چیقاردی صکره بز سزه دنیاده لباس یاپمغك تدبیرینی اوکرتدك شمدی شو لباسی کیمك که نه تقوی اولور قوجه لرایپك لباسی کیمه لر وهم اتکلری دخی چوق اوزون قویه لر واولشیکه آندن منع اولنمش ایتمیه لر وقاریلر شویله لباسی کیمه لرکه اینجه اولوب آندن آنلك اعضاسی کورینه و ینه زینت محللرینی و زینتلرینی اجنبیلره کوسترمیه لر (يابني آدم لا يفتننكم الشيطان كما اخرج ابويكم من الجنة ينزع عنهما لباسهما ليريهما سوآتهما انه يراكم هو وقبيله من حيث لا ترونهم انا جعلنا الشياطين اولياء للذين لا يؤمنون) ت ای آدم اولادی آزغین قیلمه سزلری شیطان نیچه که چیقاردی سزلك بابا وانا کزی جنتدن آنلرك عورت یرلرینی بر برینه کوسترمك ایچون لباسلرینی چیقاردی والبته شو شیطان وانك قشونی سزی کوریر اول یردنکه سز آنلری کورمزسکز تحقیق بز شیطانلری ایمان کتورمین کیمسه لر ایچون اصحاب ودوست یصه دق (واذا فعلوا

فاحشة

فاحشة قالوا وجدنا عليها آباءنا والله امرنا بها قل ان الله لا يامر بالفحشاء اتقولون على
الله ما لا تعلمون) ت اكر انلر بر كونا ايشنى ايشلسه لر ديرلركه بولدق بزلر اشبو ايش
اوزرينه آبالارمزنى والله امر ايتدى بزه اشبو ايشنى ديكل آنلره تحقيق الله كونا ايش
ايشلمككه امر ايتمز حقيقتنى بيلمديككز نرسه نى الله تعالى غه نسبت ايدوب ديورميسكز * ف يعنى سز
ايشنديكز كه سزلك اول آبالاركز شيطانك الدانمسيله آلدانديلر پس نيچون آبالاركز ايشلديكن
سنده كتورديورسكز (قل امر ربى بالقسط واقيموا وجوهكم عند كل مسجد وادعوه
مخلصين له الدين كما بدأكم تعودون) ت ديكل بويوردى بنم ربم انصاف ايله وطوغرلق
يوزكزنى (يعنى كعبه جانبنه) هر نمازلك وقتنده وعبادت ايدلك آكا خالص قيلديغكز
حالده عبادتكزنى آنكچون نيچه كه ياراتدى سزنى انك كبى بردخى اول حالته عودت ايدورسكز
يعنى ياشى اچق واياغى يالين قابقلو حشر اولنورسكز (فريقا هدى وفريقا حق عليهم
الضلالة انهم اتخذوا الشياطين اولياء من دون الله ويحسبون انهم مهتدون) ت
بر كروهه طوغرى يول كوستردى وبر كروهى آزغين براقدى ثابت اولدى آنلر اوزرينه
ازغينلق تحقيق آنلر دوست طوتديلر شيطانلرى الله دن غيرى وظن ايتديلركه آنلر طوغرى يول
بولمشلردر (يا بنى آدم خذوا زينتكم عند كل مسجد وكلوا واشربوا ولا تسرفوا انه لا يحب
المسرفين) ت اى آدمك اولادلرى طوتكز كندو زينتكزى (يعنى كندو لباسكزى)
هر بر نمازلك وقتنده وييكز واچكز وحددن چقمكز البته الله سومز حددن چقنلرى
* ف يعنى كذا ورونقكزى يعنى لباس كيمك نمازده فرضدر اركك لركو بكنك آلتندن
دزينه قدر اورتمك وقادينلر ايسه تمام بدنى مكر جاريه ديزندن آياقلرينه قدر اچق اولمق
وقولنغندن باشنه قدر آچق اولمق معافدر ونمازلك وايچه لباسلركه اعضا وبدنك توبى
كورينورانى كيمك اودكادرو بيوردى كه اسراف ايتمكز يعنى شرعا ممنوع اولان شئ
ايشلميكز (قل من حرم زينة الله التى اخرج لعباده والطيبات من الرزق قل هى للذين
آمنوا فى الحيوة الدنيا خالصة يوم القيامة كذلك نفصل الآيات لقوم يعلمون) ت ديكل كيم
حرام قيلدى الله نك كندو قوللرى ايچون ياراتديغى زينتنى وكيم حرام قيلدى رزقدن
كوزل اولان شيلرى ديكل اشبو لباسلردن وييه جكلردن پاك اولان شيلر ايمان كتورنلر
ايچوندر دنياده بيلككده (يعنى آنلره لايق در اكر غيريلر دخى استعمال ايتسه لرده
ومؤمنلر ايچون) خاص اولور در قيامت كونده بونك كبى بيان ايدرز نشانه لرى اول كروه
ايچونكه بيلورلر * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه اشبو آيتده اشارت واردر جهودلرك

ونصارالرك رهبانلرنك مذهبنك رديته وهم عربدن الله سبحانه نك عبادتنه دورشنلرك
رديته كه يكدن واچمكده توسعى وكشلكى مكروه عدايدرلر * ف يعنى شرعا منع اولنان
ايشلردن صرف ايتمه بشقه كونه يك واچمك جمله سى جائزدر دنيا نعمتلك هپسى مؤمنلر
ايچون خلق اولنمش ايكن دنياده كافرلرده شريك اولديلر آخرت نعمتلرى جمله سى مسلمانلره
مخصوصدر كافرلرك آنده پايى يوقدر (قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْاِثْمَ
وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَاَنْ تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ) ت
ديكل كه بنم ربم انجق حياسز اولان ايشلرك آشكاره وكيزلو اولنلرينى حرام ايتدى دخى كناه
ايشلمكى وحقسز اولهرق خلقدن كچمكى وهيچ بر دليل يوغيكن الله تعالى يه شريك قوشمكزى
و بيلمديككز شيئى الله تعالى يه افترا ايدوب سويلمكزى حرام ايلدى (وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ فَاِذَا جَاءَ
اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ) ت وهر بر كروه ايچون معين اولان وقت واردر
(يعنى بر وقت معين واردر آنلرك هلاكى ايچون) پس چونكه كلسه (يعنى يقين اولسه)
آنلرك وقت معينلرى تاخير ايتمزلر بر ساعت ونه ايلرويه كچورلر (يَا بَنِي آدَمَ اِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ
يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي فَمَنِ اتَّقَى وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ) ت (ديدلر يعنى آدمك
دليله نتيجه كه سورهٔ بقره ده اكا اشارت اولدى) اى آدمك اولادى اكر سزلره سزلك جنسكزدن
پيغمبرلر كلوب سزلك اوزركزه بنم نشانه لريمى اوقودقده هر كسنه كه صاقنسه وايو ايش
ايشلسه اول كسنه لره هيچ بر قورقو يوقدر و آنلر هيچ غملنمزلر (وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا اُولٰئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت واول كسنه لر كه يلانه نسبت ايتديلر
بزم نشانه لريمزى و بيوكلك كوستردیلر اول نشانه لرى قبول ايتمكدن آنلر جهنم اهليدرلر
جهنمده ابديدرلر (فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ اُولٰئِكَ يَنَالُهُمْ
نَصِيبُهُمْ مِنَ الْكِتَابِ حَتّٰى اِذَا جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ قَالُوا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ
قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ) ت پس كيمدر زياده ظلم ايديجى
اول كسنه دنكه ياغلدى الله اوزرينه يلانى ياخود يلانه نسبت ايتدى انك نشانه لرينى
اشبو كروه ايريشور آنلره آنلرك پايى اولشيدنكه يازلدى لوح محفوظده (يعنى نعمت
وعذابكه مقدردر دنياده آنلره ايريشور) چونكه كلورلر آنلره يقين بزم رسوللرمز تا كه
جانلرينى آلهلر انلره ديرلركه نرده در اول شيكه سزلر آكا عبادت ايتديكز اللهدن غيرى ديرلر
غائب اولديلر آنلر بزلردن واقرار ايتديلر كندو نفسلرى اوزرينه آنكله كه كندولرى كافر

ایدیلر (قال ادخلوا فی امم قد خلت من قبلکم من الجن والانس فی النار کلما دخلت امة لعنت اختها حتی اذا ادارکوا فیها جمیعا قالت اخراهم لاولاهم ربنا هؤلاء اضلونا فآتهم عذابا ضعفا من النار قال لکل ضعف ولکن لا تعلمون) ت حکم ایدر الله که جندن وآدملردن سزدن اول کچن امتلرله آتشده کیریکز هر وقتکه که بر کروه جهنمه لعنت ایدر بر بشقه کروهه که کندو مثلیدر تا اچانکه جملهسی بری برلرینه قاوشورلر جهنمده دیر آنلرك اخرکی کروهی اولکی کروهلری حقنده ای بزم ربمز (اشبو متبوعلر) آزغین قیلدیلر بزی پس ویر آنلره ایکی قات عذابی جهنمده بیورر الله هر بریکزك عذابی ایکی قاتدر ولیکن بیلمزسکز * ف یعنی تابع اولنلره کفر سببندن و کفرده تقلیدا ییتلك سببندن عذاب اولور ومتبوعلره آزغین اولمق وآزدرمق سببندن عذاب اولور * ف یعنی بر سیئه‌دن کچنلرك کناهی چوقدر که لاحقلر ایچون کوتو عادت قودیلر و بر حسابدن لاحق اولان امتك کناهی چوقدر زیرا که سابقلرك حالنی ایشتدیلر عبرت ایتمدیلر (وقالت اولاهم لاخراهم فما کان لکم علینا من فضل فذوقوا العذاب بما کنتم تکسبون) ت دیر انلرك اولکیلری آخرکیلرینه سز کیچون بزم اوزرمزه هیچ بر بیوکلك یوقدر پس طادیکز عذابی ایشلدیککزشی سببیله (ان الذین کذبوا بآیاتنا واستکبروا عنها لا تفتح لهم ابواب السماء ولا یدخلون الجنة حتی یلج الجمل فی سم الخیاط وکذلك نجزی المجرمین) ت تحقیق اول کسنه‌لر که یلانه نسبت ایتدیلر بزم نشانه‌لرمزی و بیوکلك کوستردیلر اول نشانه‌لری قبول ایتمکدن آچلمز آنلر ایچون کوکلرك قپولری و کیرمزلر جنته اول وقته دکین که دوه یکنه‌نك دلکندن داخل اوله (یعنی جنته کیرملری محالدر) بونك کبی جزا ویررز کوتو ایشلیلری (لهم من جهنم مهاد ومن فوقهم غواش وکذلك نجزی الظالمین) ت البته آنلر ایچون جهنمدن التلرینه دوشمه واوستلرینه اورتولر واردر واشبو جزا کبی جزا ویررز ظالم ایدیجیلری (والذین آمنوا وعملوا الصالحات لا نکلف نفسا الا وسعها اولئك اصحاب الجنة هم فیها خالدون) ت واول کسنه‌لر که ایمان کتوردیلر وایشلدیلر کوزل اولان ایشلری تکلیف ویرمیز هیچ بر کسنه‌یه مکر آنك طاقتی قدری اول کروهلر جنت اهلیدرلر وانلر انده ابدی اولورلر (ونزعنا ما فی صدورهم من غل تجری من تحتهم الانهار وقالوا الحمد لله الذی هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق

وَنُودُوا أَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ) ت وچيقاررز آنلرك سينه لرنده
اولان كين وحسدي (يعني اول كين كه جنت اهلنك سينه لرنده وارايدي طشره چيقارير ز
آني نيجه كه عثمان وعلي وطلحه وزبير وعائشه رضي الله تعالى عنهم لرك ارهسنده وارايدي)
انلرك آلتندن ايرمقلر آقارو (جنتك مسكنلريني كوردكده) ديرلر كه اول اللهه حمد
اولسونكه دلالت ايتدي بزي شو جنتك جانبنه تحقيق قابليتمز يوقدي جنته يول بولغه
اكر يول كوسترمسيدي بزه الله البته كلدي بزم ربمزك پيغمبرلري طوغري يلقله (اول وقت
آنلره) ندا اولنور كه اشبو جنت سزه ايشلديككز عمللر سببيله ميراث ويرلدي * ف معلوم
اولديكه ايو اولان آدملرك قابنده بر برلرندن بر كدر اولورايسه جنته يقين كلدكارنده
قلبلري بر برلرينه صاف اولورصكره جنته داخل اولورلر حضرت علي رضي الله عنه
بيوردي كه الله سبحانه اول كسنه لره بيورديكه بونلر جنتك وارثلريدرلر پس آنلر
آدمك ميراثني بولديلر وبن وعثمان وطلحه وزبير رضي الله عنهم شو كسنه لردنز (وَنَادَى
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا
قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ) ت وچاغرر جنت اهلي جهنم اهلنه
تحقيق طوغري بولدق بزلر اول شيئ كه وعده ويردي بزه بزم ربمز پس ايا سز دخي طوغر بولديكزمي
اول شيئ كه وعده ويردي سزه سزك ربكز ديديلر اوت پس آنلرك ارهسنده بر كسنه ندا ايده كه
اللهك لعنتي ظلم ايشليلر اوزرينه در (الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ) ت شول كسنه لر كه كيرو طوتديلر آدملري اللهك يولندن
وديلديلر آنك ايچون اكريلكي (يعني ديلديلر كه شبهه لر ايله اشبو يولي باطل قيله لر)
آنلر آخرته اينانمزلر * ف الله سبحانه قرآن شريفده اكثر كناهكارلر اوزره انصافسزديو
بيوردي ليكن لعنت ايتمدي مكر بو كسنه لره (وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ
يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ وَنَادَوْا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ)
ت وجنتله جهنمك ارهسنده بر پرده واردر (كه آكا اعراف ديرلر) واعراف اوزرينه برقاچ
آدملر اولور كه بيلورلر جنت وجهنم اهلنك جمله سني قيافتلريله وچاغرر جنت
اهلنه كه سلامتلك سزلك اوزريكزه اولسون حالا اعراف اهلي دخي جنته كلمديلر
وآنلر طمع طوترلر (جنته كلمكي) * ف اعراف جنتله جهنمك ارهسنده بر ديواردر
اشبو ديوار اوزرنده برقاچ نجات اهلي واردر كه حشردن وحسابدن فارغ در لر جنت
وجهنم اهلني علامتلريله بيلورلر وجنت اهلنه سلامتلكله مژده ويررلر واول كسنه لر
بو وقتده دلك اميدوارايكن اشبو مژده يي ايشتدكده خوشحال اولورلر (وَإِذَا صُرِفَتْ

ابصارهم تلقاء اصحاب النار قالوا ربنا لا تجعلنا مع القوم الظالمين) ت وچونکه
دوندریلور اعراف اهلنك كوزلری جهنم اهللرینك جانبنه دیرلر ای بزم ربمز قیلمه
بزلری ظلم ایشلی اولان كروهلر ایله (ونادی اصحاب الاعراف رجالا یعرفونهم بسیماهم
قالوا ما اغنی عنكم جمعكم وما كنتم تستكبرون) ت و چاغررلر اعرافك اهللری اول
كمسنه لره كه انلری قیافتلری ایله بیلورلر دیرلر مال كنز و انصار كز و كلام حقدن تكبر كز سزی
عذابدن منع ایتمدیمی (اهؤلاء الذین اقسمتم لا ینالهم الله برحمة ادخلوا الجنة لا خوف
علیكم ولا انتم تحزنون) ت (اهل اعراف كفاره فقرای مؤمنینی كوستروب دیه لركه)
بوكروه اول كمسه لردركه یمین ایتدیكز كه انلره الله هیچ بر رحمت ایرشدرمز (اول وقت
فقرایه ندا اولنور كه) كیریكز جنته قورقو یوقدر سزلك او زركزه سز غملنمز سكز (ونادی
اصحاب النار اصحاب الجنة ان افیضوا علینا من الماء او مما رزقكم الله قالوا ان الله حرمهما
علی الكافرین) ت چاغررلر جهنم اهللری اهل جنته كه بزم او زرمزه صودوكك ایچملم
یاخود اللهك سزه رزق ویردیكی شیلردن ویرك كه ییه لم اهل جنت دیرلر كه الله حرام قیلدی
انلرك هر ایكسنی كافرلر او زرینه (الذین اتخذوا دینهم لهوا ولعبا وغرتهم الحیوة
الدنیا فالیوم ننساهم كما نسوا لقاء یومهم هذا وما كانوا بایاتنا یجحدون) ت اول
كمسنه لركه طوتدیلر كندو دینلرینی اویونجق برشی و اویونبازلق و الداتدی آنلری دنیا دیریلكی
پس بوكون اونودیویرز آنلری نیچه كه اونوتدیلر انلر اشبو كونلرینه اوغرایه جقلرینی
و نیچه كه انكار ایتدیلر بزم نشانه لرمزی * یعنی الله سبحانه كافرلری اونوتمقدن مراد
آنلری جهنمده ترك ایتمكدر (ولقد جئناهم بكتاب فصلناه علی علم هدی ورحمة لقوم
یؤمنون) ت انلر ایچون بز بر كتاب كتوردك كه انده احكامی تفصیل و علم او زره انلره صالح
مواعظی بیان ایتدك كه اول مؤمنلره هدایت و رحمتدر (هل ینظرون الا تاویله یوم یاتی
تاویله یقول الذین نسوه من قبل قد جاءت رسل ربنا بالحق فهل لنا من شفعاء فیشفعوا لنا
او نرد فنعمل غیر الذی كنا نعمل قد خسروا انفسهم وضل عنهم ما كانوا یفترون) ت
منتظر اولمزلر كافرلر مكر اشبو وعده نك طوغری قیله جق شیئنه و اولكونكه اول وعده نك

آثاری ظهور ایدرکاوره تقدم دنیاده اکا ایمان ایتموب ترك ایدنلر دیرلرکه تحقیق بزم ربمزنك پیغمبرلری طوغری اقله کلمشیدی (بزلر تکذیب ایدوب اینانمدق ایدی) پس وارمیدر بزم ایچون بوکون شفاعت ایدیجیلرتا شفاعت ایده بزم ایچون یاخود دنیایه دوندریلوب ایشلدیکمزیشلرمك غیریسنی ایشلیه ‌یدك (یعنی مسلمان اولهلم و بته عبادت ایتمیهلم) البته زیان ایشلدیلر کندو نفسلرینك حقنده و غائب اولدی انلردن یلان باغلدقلری شی (یعنی یلان ایله شفاعتجی اتخاذ ایتد کلری بتلر انلردن غائب اولدی) * ف یعنی کافرلر منتظر اولورلرکه قرآنده عذابك آنلره کلمسی خبرویرلمش اکر طوغرو اولورسه یعنی وقوعه کاسه حکمی قبول ایدرز لیکن بیلمزلرکه عذاب وقوعه کلدیکی وقتده عذابدن خلاص اولمزلر و عذابك کلمسیله خبرویرمك اول سببدندرکه اولدن عذابدن صاقلنهلر (اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذی خَلَقَ السَّمٰواتِ وَالْاَرْضَ فی سِتَّةِ اَیّامٍ ثُمَّ اسْتَوی عَلَی الْعَرْشِ یُغْشِی اللَّیْلَ النَّهارَ یَطْلُبُهُ حَثیثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّراتٍ بِاَمْرِهِ اَلا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ تَبارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعالَمینَ) ت تحقیق سزلك ربکز اول اللهدرکه یراتدی کوکاری ویری التی کونده صکره عرش اوزره امری قرار بولدی اورتر کیجه ایله کوندزی (یعنی کاهیجه کیجهنك جزءلرینی کوندز ایاسیله اورتوب و اجزالری کوندزلك حسابنه داخل قیلر) طلب ایدر کیجه کوندزی چابککله و یراتدی کونشی و آیی و یلدزلری بیورلدیسنه تابع اولدقلری حالده خبردار اول انکیچوندر یراتمق و بیورلدی و یرمك زیاده بیولك اولدی الله عالملرك ربیدر * ف یعنی کوندزدن صکره کیجهنك کلمسی اکا بکزرکه برکسنه برکسنهنك ارقهسنه دوشوب سکوده رك و تیزلك ایدرك آنی طلب ایدرکبی کیدر (اُدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْیَةً اِنَّهُ لا یُحِبُّ الْمُعْتَدینَ) ت عبادت ایدك کندو ربکزه یلوارمقله و آدملردن کیزلیجه البته الله سومز حدندن کچنلری * ف دعاده بوزیاده کوزلشودرکه دعایی کیزلیجه ایده تاکه ریا ایچون اولمیه و دعادخی کوکاك بچندن تضرعله چقهلیکن کندو حدندن کچمیه یعنی کندو مقامندن اعلی اولان مقامی طلب ایتمیه (وَلا تُفْسِدُوا فِی الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلاحِها وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا اِنَّ رَحْمَتَ اللّٰهِ قَریبٌ مِنَ الْمُحْسِنینَ) ت و کوتو ایش ایشلمك یرده اصلاح اولندقدنصکره (یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلمك بعثی سببندن) و عبادت ایدیکز آکا قورقمقله و امیدطوتمقله تحقیق اللهك اسرکهسی یقیندر کوزل ایش ایشلینلره * ف یعنی فساد ایتمیکز یرده شویر اصلاح اولندقدنصکره یعنی کفر رسملرینی اسلامه قارشدرمیکز و چاغرکز الله تعالی یه قورقمله و توقع ایله یعنی الله سبحانه اوزره قورقو سزاق ایتمیکز (وَهُوَ الَّذی یُرْسِلُ الرِّیاحَ بُشْرًا بَیْنَ یَدَیْ رَحْمَتِهِ حَتّی اِذا اَقَلَّتْ سَحابًا ثِقالًا سُقْناهُ لِبَلَدٍ مَیِّتٍ

فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ ۚ كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ) ت اول
الله تعالى روزكارلرى كندو رحمتنك او كنده مژده جى كوندرر (يعنى يغمور ردن اول)
تا اول وقتده كين كه قچان روزكار آغر بولوتلرى قالديررسو رزا اول بولوتنى اولش شهر
جانبنه ايتديرز اول بولوت واسطه سيله صويى پس چيقاريرز اول صو ايله هر بر يمشلك
جنسندن بونك كبى طشره چيقاريرز اوليلرى دخى (يعنى قبرلرندن بونى بيان ايتدك)
تا كه سزلر نصيحت قبول ايده سكز (وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ ۖ وَالَّذِي خَبُثَ
لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا ۚ كَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ) ت وايو اولان شهر چيقارانك
يمشلرى كندو ربسنك يورلديسيله وكوتو اولان يرآنك يمشلرى چيقمز مكر
آزو كيج ونفعسز چيقار بو يله بيان ايدرز نشانه لرى اول كروه ايچون كه شكر ايدرلر * ف
شاه ولى الله رحمه الله تعالى دير كه اشبو آيت مثلدر قلب سليمده نصيحت تأثير ايتمك وسليم
اولمين قلبده نصيحت اثر ايتمك اوزره * ف الله سبحانه كندو قدرت كامله سين بيان ايتدى
روزكار اسمك ويغمور ياغمق ويمشلر بتمكده اشبو مثل كبى بيلديردى اوليلرك
قبرندن چيقملرينى واشبو اوليلر ديرلمك وچيقمق ايكى نوع اوزرينه در بريسى قيامت
كونده قبرلرندن قالقمق كبى وبريسى دنياده يعنى آدملرك جاهللرن پيغمبرلر كوندروب
انلره تعليم ايتدى پس اول كسنه لر كه ابو استعداد صاحبى ايديلر سرحد كماله ايرشديلر
واول كسنه لر كه استعدادلرى كوتو ايدى آنلره دخى بر آز ناقص اولان فائده ايرشدى
(لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۖ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ) ت كوندردك نوح پيغمبرى كندو قومى جانبنه پس ديدى اى بنم قوم
عبادت ايدك الله تعالى يه يوقدر سز كيچون هيچ بر معبود آندن غيرى تحقيق بن قورقرم
سزلك اوزريكزه بيوك اولان كونك عذابندن يعنى قيامت كونتك عذابندن (قَالَ الْمَلَأُ
مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت ديديلر بيوكلرى آنك قومندن بزلر كوريورزسنى
آشكاره آزغينلقده (قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَٰكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت ديدى
اى بنم قومم بنده هيچ آزغينلق يوقدر وليكن بن پيغمبرم عالملرك ربسى جانبندن (أُبَلِّغُكُمْ
رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ) ت ايرشديرم سزه بنم ربمك پيغاملرينى
وسزه نصيحت ايدرم وبيلورم اللهك حكمندن اولشيئ كه سز بيلمزسكز آنى (أَوَعَجِبْتُمْ أَنْ
جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ) ت ايا تعجب

ایدرمیسکز آندنکه سزه بر نصیحت کاه کندور بکزلک جانبندن سزلک جنسکزدن برادم اوزرینه تاقورقیده سزلری وسزلر صاقنه سکز واوله که سزلر رحمت اولنه سکز (فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ) ت یلانه نسبت ایتدیلر آنی بز نجات ویردک آکا واول کمسنه لره که انکله قایقده ایدیلر وغرق ایتدک اول کمسنه لریکه یلانه نسبت ایتدیلر بزم نشانه لرمزی البته آنلر ایاتلرمزی کورمز کروه ایدیلر (وَإِلَى عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ) ت وکوندردک عاد قومی جانبنه کندو قرنداشلری هودی دیدی ای بنم قومم عبادت ایدک الله تعالی یه یوقدر سزیچون هیچ بر معبود آندن غیری اياقورقزمیسکز (قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ) ت دیدی قومنک کافرلرنک بیوکلری بزلر کوریورزسنی عقلسزلکده وبزلرظن ایدیورزسنی یلانجیلردن (قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَٰكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت دیدی ای بنم قومم یوقدر بنده هیچ بر عقلسزلک ولیکن بن پیغمبرم عالملرک ربسی جانبندن (أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ) ت ایرشدیریرم سزه ربمک پیغاملرینی وبن سزکیچون امین اولان ایولککزی دیلیجیم (أَوَعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ وَاذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَسْطَةً فَاذْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) ت ایا عجب ایدرمیسکز آندنکه سزه نصیحت کاه ربکزلک جانبندن سزلک جنسکزدن بر مرد اوزرینه تاقورقیده سزی وخاطر یکزه کتورلک اللهک نعمتنی اول وقتکه سزلری خلیفه یعنی نوحک قومندنصکره و زیاده قلدی سزی خلقتده وقوتده پس ذکر ایدک اللهک نعمتلرینی تا که سز نجات بوله سکز (قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ) ت دیدیلر آیا یالکز اللهه عبادت ایدوب بابالرمزک عبادت ایتدککلری بتلری ترک ایتمزه امر ایتمککه می کلدک پس کتور بزه اول شیئ که وعده ویررسن بزه آنکله یعنی کتور وعد ایتدیککک عذابی اکر سوزکده کرچک ایسک (قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌ

اتجادلوننی فی اسماء سمیتموها انتم وآباؤکم ما نزل الله بها من سلطان فانتظروا انی
معکم من المنتظرین) ت دیدی البته ثابت اولدی سزلک اوزرکزه ربکزک جانبندن
عذاب وطارغنلق ایا جدال ایدرمیسکز بنمله بر قاچ آدلر بابنده که انلرسزلک وباباکزلک آلهه
دیو تسمیه ایتدیککز بتلردر ایندرمدی الله آنلر ایچون هیچ بر دلیل پس منتظر اولکز
بن دخی سزکله بیله منتظر اولانلردنم (فانجیناه والذین معه برحمة منا وقطعنا دابر الذین
کذبوا بآیاتنا وما کانوا مؤمنین) ث پس نجات ویردک هوده واول کسنه لره که آنکله برابر
ایدیلر بزم جانبمزدن اسرگمکله وکسدک اول کسنه لرک کوکنی که یلانه نسبت ایتدیلر بزم
نشانه لرمزی و مسلمان اولمدیلر (والی ثمود اخاهم صالحا قال یا قوم اعبدوا الله ما لکم
من اله غیره قد جاءتکم بینة من ربکم هذه ناقة الله لکم آیة فذروها تأکل فی ارض
الله ولا تمسوها بسوء فیأخذکم عذاب الیم) ت وکوندردک ثمود قومنه آنلرک قرنداشلری
صالحی انلره دیدی ای بنم قوم عبادت ایدک الله تعالی یه یوقدر سز کیچون هیچ بر معبود آندن
غیری سزه کلدی ربکز جانبندن معجزهٔ ظاهره کادی اللهک قدرتیله یاراداش اشبو دیشی
دوه سز کیچون بر نشانه در پس قویورکز آنی که اللهک یرنده اوت ییه وطوقنمیکز آنی هیچ
بر قیلیق ایله که سزی الم ویریجی عذاب طوتر (واذکروا اذ جعلکم خلفاء من بعد عاد
وبوأکم فی الارض تتخذون من سهولها قصورا وتنحتون الجبال بیوتا فاذکروا آلاء الله
ولا تعثوا فی الارض مفسدین) ت ویاد ایدک اللهک نعمتنی اول وقتکه یصه دی سزی
پاشاهلر عاد قومندن صکره وقرار ویردی سزه یرده یرلک یومشق محلرنده کوشکلر یپارسکز
وطاغلری اویوب اولر یپارسکز پس یاد ایدک اللهک نعمتلرینی ویریوزنده فساده سعی ایتمیک
(قال الملأ الذین استکبروا من قومه للذین استضعفوا لمن آمن منهم أتعلمون ان صالحا
مرسل من ربه قالوا انا بما ارسل به مؤمنون) ت صالحک قومندن اول بیوکلر که بیوکلک
ایتدیلر اول قومدن ضعیف صایدقلری ایمانه کلنلره استهزا یوزندن دیدیلر که صالح
ربسی طرفندن کوندرلش پیغمبر اولدیغنی بیلورمیسکز دیدیلر ایمان اهلی اوت بزلر
اول بر شریعتله که کوندرلشدر اول شریعته ایمان کتورمشلرز (قال الذین استکبروا
انا بالذی آمنتم به کافرون) ت دیدیلر ایماندن تکبرلک ایدنلر اول برشیکه ایمان

کتوردیکسزبزلر اکامنکر وکافرلرز (فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يَا صَالِحُ ائْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ) ت پس اول دوهیی کسدیلر وکچدیلر کندو ربلرنك بیورلدیسندن ودیدیلر ای صالح کتور بزه اواشیی که قورقودرسن بزی آنکله اکرسن پغمبرلردن ایسك (فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ) ت پس انلری زلزله طوتوب خانه لرینده کندودیزلری اوزره چوکوب هلاك اولدیلر (فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّاصِحِينَ) ت پس یوزچویردی صالح آنلردن ودیدی ای بنم قوم ایرشدردم سزه کندو ربك پغاملرینی وایولك ایتدم سزه ولیکن سومزسکز سز ایولك ایدنلری (وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ) ت ولوطی (سدوم قومنه کوندردك) اولوقت قومنه دیدی ایا ایدرمیسکز اول حیاسزلغی سزدن اول آنی عالملردن هیچ برکسه ایتمدی (إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ) ت سزلر کاورسکز شهوتله اوغلانلرك ارقه سنه قاریلردن غیری بلکه سزلر حددن کچرلرسکز (وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ) ت واولمدی انك قومنك جوابی مکرشوکه دیدیلر چیقارلك آنلری (یعنی لوطی واکا تابع اولنلری) کندوکویکزدن که آنلر پاکلك طلب ایدن آدملردر (فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ) ت پس نجات ویردك آکا وآنك اهلنه مکر آنك قاریسنه که یارلرنده قالنلردن اولوب هلاك اولدی (وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ) ت ویاغدردق بزلر آنلراوزرینه یغموری (یعنی طاشدن) پس باق نیجه اولدی کوتی ایشلملرك آخری (وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت وکوندردك مدین قومنك جانبنه کندو قرنداشلری شعیبی دیدی ای بنم قوم عبادت ایدك الله تعالی یه یوقدر سزکچون هیچ بر معبود اللهدن غیری کلدی سزه بر دلیل ربکزدن جانبندن پس تمام ایدك اولچیکزی

وترازو

وترازوکزی وناقص ویرمیکز آدملره آنلرک اشیالرن وکوتولک ایتمکز یرده بو اولدقدنصکره اشودیدیکم سوزلر زیاده ایودر سزیچون اکر سز ایمان کتوریجیلر ایسه کز (ولا تقعدوا بکل صراط توعدون وتصدون عن سبیل الله من آمن به وتبغونها عوجا واذکروا اذ کنتم قلیلا فکثرکم وانظروا کیف کان عاقبة المفسدین) ت واوطورمیکز هر بر یولده که قورقودرسکز ومنع ایدرسکز اللهک یولندن اول کمسنه یی که ایمان کتوردی الله سبحانه یه ودیلرسکز اول یول ایچون اکرلکی وذکر ایدک اول وقتی که سز آز ایدیکز پس چوق قلدی سزی الله و باقک نیجه اولدی کوتو ایشلیلرک آخری (وان کان طائفة منکم آمنوا بالذی ارسلت به وطائفة لم یؤمنوا فاصبروا حتی یحکم الله بیننا وهو خیر الحاکمین) ت واکر سزدن بر کروه بنم رسال اولندیغم شیئه ایمان کتوردیسه و بر کروه ایمان کتورمدیسه پس منتظر اولکز اول وقته دک کیم که حکم ایده الله بزم آرهمزده والله تعالی حکم ایدنلرک زیاده کوزلیدر * ف یعنی واجب اولدیکه جملهسی ایمان کتورملک اوزرینه متفق اوله لر چونکه متفق اولمدیلر فیصل اولنمق ایچون امره منتظر اوله لر (قال الملأ الذین استکبروا من قومه لنخرجنک یا شعیب والذین آمنوا معک من قریتنا او لتعودن فی ملتنا قال اولو کنا کارهین) ت دیدیلر اول اشراف که تکبرلک ایتدیلر آنک قومندن البته طشره چقاریرز ای شعیب سنی و سنکله برابر اول کمسنه لری که ایمان کتوردیلر سنکا کندو کویمزدن یاخود که کیرودونرسز بزم دینمزه شعیب علیه السلام آیا کریه کوردیککمزده دخی نیجه دونرز دیدی (قد افترینا علی الله کذبا ان عدنا فی ملتکم بعد اذ نجانا الله منها وما یکون لنا ان نعود فیها الا ان یشاء الله ربنا وسع ربنا کل شیء علما علی الله توکلنا ربنا افتح بیننا وبین قومنا بالحق وانت خیر الفاتحین) ت البته یاغلش اولورز الله اوزرینه یلانی اکر کیرو دونسه ک سزلرک دینکزه اندنصکره که نجات ویردی بزه الله سزلرک ملتکزدن والبته لایق دکل بزیچون که کیرو دونه لم اول دینه مکر که دیلیه بزم ربمز ولان الله بزم ربمز تعالی هر بر شیئی بیلمکلک یوزندن احاطه ایتمشدر الله تعالی یه تاپشوردق ایمدی او زره نیا تمزی) ای بزم ربمز حکم ایت بزم آرهمزله قوممزلک آرهسنده طوغرلقله وسن حکم ایدنلرک خیرلوسی سن (وقال الملأ الذین کفروا من قومه لئن اتبعتم شعیبا انکم اذا لخاسرون) ت ودیدیلر اول باشلر که کافر ایدیلر شعیبک قومندن کندو ارقه داشلرینه اکر تابع اولورسکز شعیبه البته

جزء ٩

سزا اولوقتده زیان ایشلاولور ایکنز (فاخذتهم الرجفة فاصبحوا فی دارهم جاثمین) ت
پس آنلری شدتلو زلزله طوتدی کندواو لرنده دیزلری اوزره دوشوب هلاک اولدیلر (الذین
کذبوا شعیبا کان لم یغنوا فیها الذین کذبوا شعیبا کانوا هم الخاسرین) ت اول کسنه لرکه
یلانه نسبت ایتدیلر شعیبی دیرسن که کویا یوق ایدیلر کند واو لرنده اول کسنه لرکه یلانه
نسبت ایتدیلر شعیبی اولدیلر آنلر زیان ایشلیلر (فتولی عنهم وقال یا قوم لقد ابلغتکم
رسالات ربی ونصحت لکم فکیف آسی علی قوم کافرین) ت پس یوز چویردی آنلردن
ودیدی ای بنم قومم ایرشدردم سزه ربمنک پیغاملرینی واوکوت ایتدم سزه پس نیجه غملنورم
کافر اولان قوم اوزرینه (وما ارسلنا فی قریة من نبی الا اخذنا اهلها بالباساء والضراء
لعلهم یضرعون) ت وکوندرمدک بز هیچ برکویه هیچ بر پیغمبری مکر طوتدق بزلر آنک
اهلی قیتلقله وکیفسزلکله تا وله که آنلر زارلق ایده لر (ثم بدلنا مکان السیئة الحسنة
حتی عفوا وقالوا قد مس آباءنا الضراء والسراء فاخذناهم بغتة وهم لا یشعرون) ت صکره
ویردک آنلره کو تولک بدلنده ایولکی تا اول وقته قدرکه چوق اولدیلر ودیدیلر بابالرمزه دخی
قیتلق وراحت ایرشدی ایدی (یعنی زمانه نک عادتیدر کاهیجه قیتلق وکاهیجه راحت
اولور اعمال اوزرینه مواخذه بابندن دکل) پس انلری نا کهان طوتدق وآنلر خبرطوتمزلر
ایدی* ف آدملرک کناهلرینک جزاسی دنیاده ایریشور ایسه امید اولنورکه توبه ایده لر واکر کناه
ایتمک اوزره جزاسی ویرلیوب تاخیره قالور ایسه اشبو مهلتدر الله سبحانه جانبندن پس
هلاک قورقوسی واردر مثلا اکر بر کسنه زهری ایچوب چابچق قی ایدر ایسه دیریلکه امید
طوتلور واکر قارننده قالور ایسه ایشی تمام اولور (ولو ان اهل القری آمنوا واتقوا
لفتحنا علیهم برکات من السماء والارض ولکن کذبوا فاخذناهم بما کانوا یکسبون) ت
واکر کویلر اهلی ایمان کتورسه یدیلر وصاقنسه یدیلر البته آچاردق آنلره اوزرینه
برکتلری کوک جانبندن ویردن ولیکن یلانه نسبت ایتدیلر پس طوتدق آنلری اوایشلک
وبالیله که ایشلدیلر (افامن اهل القری ان یاتیهم باسنا بیاتا وهم نائمون) ت ایا امین
اولدیلرمی کویلر اهلی آندنکه کله آنلره بزم عذابمز کیجه وقتنده انلر کیجه اویورایکن
(اوامن اهل القری ان یاتیهم باسنا ضحی وهم یلعبون) ت آیا امین اولدیلرمی کویلر اهلی
اندنکه کله آنلره بزم عذابمز قوشلق وقتنده آنلر اویونه ازلق ایدرلر ایکن (افامنوا مکر

اللّهِ فَلَا يَأمَنُ مَكْرَ اللّهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ) ت آیا امین اولدیلرمی اللهك مكرندن یعنی هلاك
ایتمك تدبیرلرندن پس امین اولمزاللهك مكرندن مكر زیان ایشلواولان كروهلر (اَوَلَمْ يَهْدِ
لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْاَرْضَ مِنْ بَعْدِ اَهْلِهَا اَنْ لَوْ نَشَاءُ اَصَبْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ
لَا يَسْمَعُونَ) ت آیا آشكار اولمدیمی اول كمسنه‌لره كه وارث اولورلر یره انده ساكن
اولنلری هلاك ایتدكدنصكره كه اگر دیلسه‌یدم عذاب ایدردم آنلره آنلرك گناهنك
عوضنده ومهرقورز آنلرك قلبلری اوزرینه پس آنلر ایشتمزلر (تِلْكَ الْقُرَى نَقُصُّ عَلَيْكَ
مِنْ اَنْبَائِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ
يَطْبَعُ اللّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ) ت اشبو كویلر كه ذكر ایدرز سكا آنلرك خبرلرینك
بعضینی آنلره آنلرك پیغمبرلری كلدی معجزه‌لر ایله پس اصلا ایمان كتورمدیلر اولشینه كه
دلانه نسبت ایتدیلر ایدی بوندن اول (یعنی رسوللرینك كلمسندن اول تكذیب ایتدكلری
شیئی رسوللری كلدیكنده تصدیق ایدر اولدیلر) بونك كبی مهرقورر الله كافرلرك قلبلری
اوزرینه (وَمَا وَجَدْنَا لِاَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَاِنْ وَجَدْنَا اَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ) ت وبولمدق
بزلر آنلرك چوغنی عهدینه وفا ایدیجی بلكه بولدق بزلر آنلرك چوغنی كوتو ایشلیلر (ثُمَّ
بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا اِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَائِهِ فَظَلَمُوا بِهَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِينَ) ت صكره كوندردك آنلردنصكره موسایی كندو نشانه‌لرمز ایله فرعونك جانبنه
وآنك بلوكنك جانبنه پس كافر اولدیلر شو نشانه‌لره باق نیجه اولدی كوتو ایشلیلرك آخری
(وَقَالَ مُوسَى يَا فِرْعَوْنُ اِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت ودیدی موسی ای فرعون بن پیغمبرم
عالملرك مالكی جانبندن (حَقِيقٌ عَلَى اَنْ لَا اَقُولَ عَلَى اللّهِ اِلَّا الْحَقَّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِنْ
رَبِّكُمْ فَاَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي اِسْرَائِيلَ) ت لایقم اكا كه دیمیم اللهه اوزرینه مگر طوغرو سوزی
تحقیق كتورمشم سزه بر نشانه‌یی ربكز جانبندن پس كوندر بنمله بیله بنی اسرائیلی (قَالَ
اِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَاْتِ بِهَا اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ) ت فرعون دیدی اگر كتورمش سك
ایتی پس كتورانی اگر طوغرو دیجیلردن ایسك (فَاَلْقَى عَصَاهُ فَاِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ) ت
پس موسی كندو عصاسنی یره براقدی همان اول عصا ظاهر الامر بر اژدها اولدی (وَنَزَعَ

يده فاذا هي بيضاء للناظرين) ت والتي جيبندن چيقاردقده اق ونورلي اولدي باقنلره
(قال الملأ من قوم فرعون ان هذا لساحر عليم) ت ديدي بيوكلار فرعونك قومندن
بر بونه البته اشبو آدم عالم سحرکاردر (يريد ان يخرجكم من ارضكم فماذا تأمرون) ت
ديلر كه طشره چيقارمه سزي يريكزدن پس نه شي بيورورسكز (قالوا ارجه واخاه وارسل في
المدائن حاشرين) ت ديديلر ياراغون تاخيره براق آني وقرنداشيني وكوندر شهرلره
قبيلر يعني يغيجي اوللري (يأتوك بكل ساحر عليم) ت تاكه كتورلرسكا عالم ساحرلري
(وجاء السحرة فرعون قالوا ان لنا لأجرا ان كنا نحن الغالبين) ت كلديلر ساحرلر فرعونك
اوكنه ديديلر كه بزيچون مزد واجرت اولميدو اكر بزلر غالب اولورسق (قال نعم وانكم لمن
المقربين) ت ديدي اوت والبته سزلر بكا يقين اولنلردن اولورسكز (قالوا يا موسى اما ان
تلقي واما ان نكون نحن الملقين) ت ديديلر اي موسى سنمي اول اتارسن وياخود بزمي اول
آتەلم (قال القوا فلما القوا سحروا اعين الناس واسترهبوهم وجاءوا بسحر عظيم) ت
ديدي سز اول آتيڭز پس اول وقتكه آتيديلر سحرايله باغلاديلر آدملرڭ كوزلريني
وقورقتديلر آنلري و بيوك سحري كتورديلر (واوحينا الى موسى ان الق عصاك فاذا هي
تلقف ما يأفكون) ت ووحي كوندردك موسى جانبنه كه آت كندو عصاكي پس چابك
شو عصا يوتي ويرر اولشيئ كه يالان يره اظهار ايتديلر (فوقع الحق وبطل ما كانوا يعملون)
ت پس ثابت اولدي حق وباطل اولدي اولشيكه آنلر ايشلر ايديلر (فغلبوا هنالك
وانقلبوا صاغرين) ت پس (فرعونك بلوكي) مغلوب اولديلر وذليل ومقهور
اولدقلري حالده كيرودونديلر (والقي السحرة ساجدين) ت وساحرلر سجده ايدرك يره
قپانديلر (قالوا آمنا برب العالمين) ت ديديلر ايمان كتوردك عالملرك ربنه (رب
موسى وهرون) ت موسانك وهارونك ربنه (قال فرعون آمنتم به قبل ان آذن لكم ان
هذا لمكر مكرتموه في المدينة لتخرجوا منها اهلها فسوف تعلمون) ت ديدي فرعون ايمان

کتوردیکز موسا ایله بن سزه اذن ویرمزدن اول بو حیله ایله مکر ایتدیکز تا که بو شهردن تا چیقاره سکز آنک اهلنی پس البته بیلورسکز (یعنی سزه بنم حکم ایتدیکم نرسه لری کورور بیلورسکز) * ف یعنی سزلر اتفاق ایدوب مصرک پادشاهلغین آلمق دیلرسکز فرعون اشبو سوز ایله آدملری ساحرلره دشمن قیلدی (لأقطعن أيديكم وأرجلكم من خلاف ثم لأصلبنكم أجمعين) ت البته کسرم سزلک الرکزی وسزلک ایاقلرکزی بری برینه خلافنجه (یعنی صاغ الی وصول آیاغی والله اعلم) صکره دارغه آصارم سزلک هپکزی (قالوا إنا إلى ربنا منقلبون) ت دیدیلر بزلر ربمزک جانبنه رجوع ایدیجیلرز (وما تنقم منا إلا أن آمنا بآيات ربنا لما جاءتنا ربنا أفرغ علينا صبرا وتوفنا مسلمين) ت انکار ایده مزسنک بزم اوزرمزه مکر آنیکه ایمان کتوردک ربمزک نشانه لرینه وقتا که کالدی بزه ای بزم ربمز دوک بزم اوزرمزه صبری وآل بزم جانمزی مسلمان اولدیغمزحالده (وقال الملأ من قوم فرعون أتذر موسى وقومه ليفسدوا في الأرض ويذرك وآلهتك قال سنقتل أبناءهم ونستحيي نساءهم وإنا فوقهم قاهرون) ت ودیدی بیوکلری فرعونک قومندن آیا کیرو براقورمیسن موسانی وآنک قومنی تا کوبوتوش ایشلیه لر یرده وتا کیرو براقورسکا عبادت ایتمکی وسنک معبودلرکه عبادت ایتمکی فرعون دیدی انلرک ارککلرینی اولدریرز وقیزلرینی براقورز آنلرک قاریلرینی والبته بزلر آنلرک اوزرینه غالبلرز * ف فرعونک معبودلری شو ایدیکه کیم وصورتن چکدیروب قومنه ویررایدی تا اشبو صورتلره عبادت ایده لر وارککلری اولدیروب دیشیلری قویورمکی بوندن اول ایدرایدی لیکن اندن صکره ترک ایتمشیدی ینه اشبو ایشه اقدام ایتدی (قال موسى لقومه استعينوا بالله واصبروا إن الأرض لله يورثها من يشاء من عباده والعاقبة للمتقين) ت دیدی موسی کندو قومنه مدد طلب ایدک اللهدن وصبر ایدک تحقیق یر الله ایچوندر کا وارث قیلر اول کمسنه یکه دیلر کندو قوللرندن وکوزل عاقبت صاقنلر ایچوندر * ف یعنی الله سبحانه قوللرندن دیلدیکی کمسنه یی یره وارث قیلر یعنی مملکتنه حاکم قیلر نیچه که حضرت آدمک حقیدر (قالوا أوذينا من قبل أن تأتينا ومن بعد ما جئتنا قال عسى ربكم أن يهلك عدوكم ويستخلفكم في الأرض فينظر كيف تعملون) ت دیدیلر اذیت ویرلمش اولدق سن بزم یانمزه کلمزدن اول وکالدکدن صکره دیدی موسی امیدواردر که سزلک ربکز هلاک ایده سزلک دشمنکزی وخلیفه قیله سزی یرده پس بقار نیچه عمل ایدرسکز * ف اشبو کلامی

مسلمانلره بيلدرمك ايچون نقل بيوردی واشبو سوره مكه ده نازل اولمش اول وقتده مسلمانلر
بنی اسرائيل كبی مظلوم ايديلر اشبو بشارت كيزلو اشارتله ايرشمشدر (ولقد اخذنا آل
فرعون بالسنين ونقص من الثمرات لعلهم يذكرون) ت طوتدق فرعونك بلوكارينی
قحطلره وميوه لرك نقصانلغيله تا اوله كه آنلر نصيحت قبول ايده لر (فاذا جاءتهم الحسنة
قالوا لنا هذه وان تصبهم سيئة يطيروا بموسی ومن معه الا انما طائرهم عند الله ولكن
اكثرهم لا يعلمون) ت پس وقتا كه كلسه دی آنلره كنكشلك ديرلر ايدی اشبو بزه لايقدر
واگر ايرشسه آنلره قتيلق كوتو فال طوترلر ايدی موسانك شوملغيله وآنك ارقداشلرينك
شوملغيله خبردار اولكه آنلرك كوتو فاللری اللهك ياننده در ولكن آنلرك چوغی بيلمازلر
(يعنی مواخذه آنلرك عمللری اوزرينه در) * ف يعنی شوملق كوتو وچركين
برشيدر ليكن الله سبحانه نك تقديری واراده سيله در ايولك وكوتولكك اثری آخرتده
ظهور ايدرليكن شويله جواب ويرمديكه شوسزك كفر كردن ناشيدر زيرا كه كافرلر
دخی دنياده عيش وذوق وصفاده بولنورلر پس اصل حقيقتنی بيان بيورديكه دنيانك
احوالی تقديره موقوفدر (وقالوا مهما تأتنا به من آية لتسحرنا بها فما نحن لك بمؤمنين)
ت وديديلر فرعونك بلوكی ای موسی نه شی كتوررسك بزه نشانه لردن تا سحر ايده سن بزه
آنكله بزلرسكا ايناني‌مز (فارسلنا عليهم الطوفان والجراد والقمل والضفادع والدم آيات
مفصلات فاستكبروا وكانوا قوما مجرمين) ت پس كوندردك آنلر اوزرينه طوفانی
وچكركه يی وكنه يی ياسوسی وقورباغه لری وقانی آشكاره اولان نشانه لری پس بيونی
بوغنلق وتكبر ايتديلر وكوتو ايشلی كروهدن اولديلر * ف موسی عليه السلامك فرعون ايله
غوغاسی قرق سنه مرور ايلدی آنك اوزرينه موسی عليه السلام فرعونه ديديكه بنی
اسرائيلی براق كندو وطنلرينه يعنی شامه قالديره يم فرعون اصلا راضی اولمدی پس حضرت
موسی عليه السلامك دعاسيله اشبو بلالره مبتلی اولديلر يعنی نيل دكزی طاشوب اكينلرين
وباغچه لرين واولرين تلف ايلدی وچكركه ظهور ايدوب سبزه لرين يدی وآدملرك
لباسلرنده كهله وسوس وبتلر پيدا اولدی وهر براشيا واونلری ايچنه قورباغه لر كيروب
طولردی وصولری قانه دوندی اشبو معجزه لر ايله فرعون هر كز اينانمدی (ولما وقع عليهم
الرجز قالوا يا موسی ادع لنا ربك بما عهد عندك لئن كشفت عنا الرجز لنؤمنن لك ولنرسلن
معك بنی اسرائيل) ت چونكه اوزرلرينه عذاب كلدی ديديلر ای موسی دعا ايت بزم

ایچون ربکك جنابندن شو اسملر ایله و دعالر ایله که وحی ایتدی سنك جانبکه اکر زائل قیلسك
بزدن عذابی البته ایمان کتورر ایدرز سکا و کوندررز سنکله برابر بنی اسرائیلی (فلما کشفنا
عنهم الرجز الی اجل هم بالغوه اذا هم ینکثون) ت پس چونکه زائل قیلدق آنلردن عذابی
ایریشه جکلری بر مدته دکین (که موت و غرق اولدقلری مدتدر) ناکهان صیندردیلر
عهدلرینی (فانتقمنا منهم فاغرقناهم فی الیم بانهم کذبوا بآیاتنا وکانوا عنها غافلین) ت پس
آنلردن انتقام آلوب غرق ایتدك آنلری دکزده اول سببله که آنلر بزلره نسبت ایتدیلر بزم
نشانه لرمزی و آنلر شو آیتلردن خبرسزلر ایدی * ف اشبو بلالر آنلر اوزرینه بر هفته فرقله
ایریشور ایدی اول موسی علیه السلام فرعونی خبردار قیلر ایدیکه الله سبحانه سزه
بلا ایریشدیرر صکره اول بلا کلور ایدی پس آنلر عاجز اولوب حضرت موسایه واروب نیاز
ایدرلر ایدیکه اشبو بلایی بزدن دفع ایت حضرت موسانك دعاسی ایله اول بلا آنلردن دفع
اولور ایدی صکره ینه منکر اولورلر ایدی آخر وبا نازل اولوب کیجه یاریسنده شهرده
هر بر کسنه نك بیوك اوغلی هلاك اولدی آنلر اشبو بلایه مشغول ایکن حضرت موسی
علیه السلام بنی اسرائیلی تماما شهردن طشره چیقاردی بر قاچ کوندن صکره فرعون ارقه لرندن
واروب قلزم دکزی یاننده یتشدی و موسی علیه السلام قومیله دکزدن سلامتله کچدی
فرعون دخی عسکرلریله اول دکزه کیروب غرق اولدی (واورثنا القوم الذین کانوا
یستضعفون مشارق الارض ومغاربها التی بارکنا فیها وتمت کلمت ربك الحسنی علی بنی
اسرائیل بما صبروا ودمرنا ما کان یصنع فرعون وقومه وما کانوا یعرشون) ت
و میراث و یردك بر کروهه که ضعیف قلنمشلر ایدی ارضك برکتلو قلدیغمز مشرق و مغرب یرینی
(یعنی شام ایله مصری) تمام اولدی سنك ربکك کوزل وعده سی بنی اسرائیل اوزرینه
اول سببله که صبر ایتدیلر و خراب ایتدك فرعون و آنك قومی یصه دقلری شیئی که
(یعنی قوناقلری و اولریکه) یوقارو قالدیروب یوکسك بنا ایلشلر ایدی * ف یعنی آنلره
میراث و یردك اول یری که آنده برکت قودق یعنی شام ملکی که آنده برکت ظاهر و باطن
چوقدر (وجاوزنا ببنی اسرائیل البحر فاتوا علی قوم یعکفون علی اصنام لهم قالوا
یا موسی اجعل لنا الها کما لهم آلهة قال انکم قوم تجهلون) ت و کچوردك بنی اسرائیلی
دکزدن پس کلدیلر بر کروهه یانته که کندو بتلری عبادتنده قائم درلر ایدی بنی
اسرائیل ای موسی یصه بزم ایچون بر معبود نیجه که آنلرك معبودلری واردر موسی علیه
السلام دیدی تحقیق سز نادان بر کروه سکز * ف جاهل کیشی صورتسز اولان خالص
بر معبوده عبادت ایتمکدن تسکین بولمزتا که اوکنده بر صورتی اولمیجه بنی اسرائیل

كوردیلر که بر کروه اوکوره عبادت ایدیورلر اشبو نلره نجی هوسی کاری که صورته طاپه لر
آنی نره آل وفقدن بر بوز نجی یاپوب اکا عبادت ایتدیلر (ان هؤلاء متبر ما هم فیه وباطل
ما کانوا یعملون) ت تحقیق اشبو جماعتک اولدقلری مذهبلری کندولرینی هلاک
ایدیجی وایشلدکلری عمل باطلدر (قال اغیر الله ابغیکم الها وهو فضلکم علی العالمین)
ت دیدی موسی علیه السلام سزکچون اللهدن غیری بر معبودمی طلب ایده یم حالبوکه الله
سزی زمانه کز خلقی اوزره تفضیل ایتدی (واذ انجیناکم من آل فرعون یسومونکم
سوء العذاب یقتلون ابناءکم ویستحیون نساءکم وفی ذلکم بلاء من ربکم عظیم) ت
وذکر ایدک بزم نعمتمزی وقتا که قورتاردق سزی فرعونک تابعلرندن که ایرشدردیلر ایدی
قتی اولان عذابی اولدیردیلر سزک اوغلانلرکزی ودیری براقدیلر قاریلرکزی اشبو
ایشده سزه ربکزدن بیوک صنمق واردر (وواعدنا موسی ثلاثین لیلة واتممناها بعشر
فتم میقات ربه اربعین لیلة وقال موسی لاخیه هرون اخلفنی فی قومی واصلح ولا تتبع
سبیل المفسدین) ت ووعده ایلمش ایدک موسایه اوتوز کیجه وتمام ایتدک اول وعده یی
اون کیجه ایله پس ربسنک تقدیر ایتدیکی میعادی تمام قرق کیجه اولدی وایدی موسی
کندو قرنداشی هارونه بکا قائم مقام اول قومم اراسنده واوکار (یعنی اوقبل ایشلری
وتابع اولمه چرکین ایشلی اولانلرک یولنه) * ف الله سبحانه وعده ویردی که طاور طاغی
اوزرنده اوتوز کیجه خلوته مشغول اوله تاکه انکله توریتی ویره یم اشبو مدتده بر کون
مسواک ایتدیلر فرشته لرکه آنک اغزینک قوقوسندن خوشلانورلر ایدی مسواک ایله اول
رائحه اولنجه آنک عوضنده اون کون دخی زیاده ایدوب میعادی تمام ایلدی (ولما جاء
موسی لمیقاتنا وکلمه ربه قال رب ارنی انظر الیک قال لن ترانی ولکن انظر الی الجبل
فان استقر مکانه فسوف ترانی فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا وخر موسی صعقا فلما افاق
قال سبحانک تبت الیک وانا اول المؤمنین) ت وقچانکه کلدی موسی بزم وعده یریمزه وسوز
سویلدی اکا آنک ربسی دیدی ای ربم کوستر بکا کندیکی سکا نظر ایده یم دیدی الله
تعالی کوره مزسین بنی ولیکن باق طاغ جانبنه پس اگر قرار طوتسه کندو یرنده بنی
کورورسین دیدی پس اول وقت که ایتدی تجلی آنک ربسی طاغه بصدی اول طاغی یر ایله
برابر موسی بایلوب دوشدی پس قچانکه آیلدی دیدی پاکلکله ذکر ایدرم سنی وتوبه ایلدم
وبن مسلمانلرک اولیم * ف الله سبحانه موسی علیه السلامه کلامنی ویردیکه انکله واسطه سز

سویلندی اول حضرته شوق و ذوق اولدیکه الله سبحانه یی دخی کورمه‌سی کورمکه
تاب و طاقت کتوره‌مدی پس معلوم اولدیکه الله سبحانه یی کورمک ممکندر زیرا که طاغ
جانبنه ظهور بیوردی لکن دنیا وجودی آنکا تحمل ایده‌میوب طاغ پاره پاره اولدی
وموسی علیه السلام دوشدی بایلدی اما وجود آخرت آنکا تحمله قادردر آخرتده الله
سبحانه یی کورمک ثابتدر (قَالَ یَا مُوسَی اِنِّی اصْطَفَیْتُكَ عَلَی النَّاسِ بِرِسَالَاتِی وَبِكَلَامِی فَخُذْ
مَا آتَیْتُكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِینَ) ت دیدی ای موسی البته بن اختیار ایتدم سنی آدملر اوزرینه
بنم علملرمله وسوزم دانشدرمغله پس طوت اول شیئی که ویردم سکا واول شکر ایدنلردن
(وَكَتَبْنَا لَهُ فِی الْاَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَیْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِیلًا لِكُلِّ شَیْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأْمُرْ قَوْمَكَ
یَأْخُذُوا بِاَحْسَنِهَا سَاُرِیكُمْ دَارَ الْفَاسِقِینَ) ت و یازدق موسی ایچون لوحلرده هر بر جنسدن
نصیحت ایچون و بیان ایتمکیچون هر برشیئی پس (دیدك) طوت آنی تمام جهد ایله و بیورر
کندو قومکه طوتسونلر (یعنی عمل ایتسونلر) انده اولانك کوزلیله (یعنی عزیمتلیه خصلته
دکل) ویدلرز که کوستره‌لم سزه کوتو ایشلیلرك یرلرینی (یعنی فرعونك سرایلرن خراب اولمش
کوره‌سکز) * ف یعنی الواحك کلماتنك ایوسی وکوزلی اولشیلرکه آنی ایشلمکه
حکم وارد رکوتولری اولشیدرکه انی ایتمکیچون منع وارد رپس آشکاره کوستررم سزه
حقسز حکم ایدنلرك یرلرینی یعنی اکر سزلر دخی حقسز حکم ایتسه کز سزی دخی آنلر کبی
رذیل ایدرم نیجه که آنلری رذیل ایدوب شام ملکنی آنلردن آلوب سزه ویردك (سَاَصْرِفُ
عَنْ آیَاتِیَ الَّذِینَ یَتَكَبَّرُونَ فِی الْاَرْضِ بِغَیْرِ الْحَقِّ وَاِنْ یَرَوْا كُلَّ آیَةٍ لَا یُؤْمِنُوا بِهَا وَاِنْ یَرَوْا
سَبِیلَ الرُّشْدِ لَا یَتَّخِذُوهُ سَبِیلًا وَاِنْ یَرَوْا سَبِیلَ الْغَیِّ یَتَّخِذُوهُ سَبِیلًا ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآیَاتِنَا
وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِینَ) ت کیرو طوتارز (و منع ایدرز) کندو آیتلرمزی تدبر ایتمکیچون اول
کسنه‌لریکه بیوکلك کوستریورلر یرده حقسز یره و اکر کورسه‌لر هر بر نشانه یی که وارد ر
ایمان کتورمزلر اول نشانه‌لره و اکر کورسه‌لر طوغرولق یولنی یول طوتمزلر آنی
و اکر کورسه‌لر ازغینلق یولنی آنی یول طوتارلر کندولرینه یول اشبو اولدیغیدرکه یلانه طوتدیلر
بزم نشانه‌لرمزی و آنلردن غفلتسز قالدیلر * ف یعنی بو قادر ... الواحی
[illegible] ... اولان ... ایله عمل ایدلك ...
[illegible] ...
[illegible] ... الله سبحانه نك
[illegible] ... كَذَّبُوا بِآیَاتِنَا ... [illegible]

والآخرة حبطت أعمالهم هل يجزون إلا ما كانوا يعملون) ت واول كسنه لركه يلانه
نسبت ایتدیلر بزم نشانه لرمزی و آخرته اوغرامغی باطل اولدی انلرك ایشلری جزا ویرلمزلر
مكر ایشلدکلری شی ایله * ف یعنی آنلره اول حق اولان حکملر ایله عمل ایتمك توفیق
یوقدر واول عمل که کندو عقللر یله ایدرلر اصلا قبول اولنمز (واتخذ قوم موسى من بعده
من حليهم عجلا جسدا له خوار ألم يروا أنه لا يكلمهم ولا يهديهم سبيلا اتخذوه وكانوا
ظالمين) ت یعنی ایدیلر موسانك قومی موسی طوره کیتدکدنصکره قبطیلرك بزکلرندن
بر بوزاغی بتدی که انکچون اوکوز آوازی وار ایدی ایا کورمزلرمیکه شو بوزاغی آنلره هیچ
بر سوز ویلدی وهیچ یول کوسترمدی آنلره معبود طوتدیلر اول بوزاغی یی واولدیلر آنلر
ظلم ایدیجیلر (ولما سقط في أيديهم ورأوا أنهم قد ضلوا قالوا لئن لم يرحمنا ربنا ويغفر لنا
لنكونن من الخاسرين) ت وقچانکه پشیمان اولدیلر وکوردیلرکه آنلر البته ازغین
اولمشلر دیدیلر اکر امر کیمزسه بزی بزم ربمز و یارلغمزسه بزی البته اولورز بزلر زیان ایشلیلردن
(ولما رجع موسى إلى قومه غضبان أسفا قال بئسما خلفتموني من بعدي أعجلتم أمر ربكم
وألقى الألواح وأخذ برأس أخيه يجره إليه قال ابن أم إن القوم استضعفوني وكادوا يقتلونني
فلا تشمت بي الأعداء ولا تجعلني مع القوم الظالمين) ت وقچانکه دوندی موسی کندو
قومنك جانبنه طارغین غمکین اوله رق دیدی کوتی قائممقاملق یاپدیکز بنم مقامیده بندن
صکره آیا چابك کلکمی ایستدیکز ربکزك حکمندن وآتی ویردی لوحه لری وطوتدی قرنداشنك
باشنك توییی چکدی آنی کندو جانبنه هارون دیدی یا بنم انام اوغلی البته اشبو قوم بنی
ضعیف صایدیلر ویقین اولدیلرکه اولدیرسونلر بنی پس شاد ایتمه بکا اهانت ایتمك سببیله
دشمنلری وصایمه بنی ظالم ایشلیلر کروهیله * ف هارون علیه السلام وآنك اولادی موسی
علیه السلامك امتنك امامی ایدیلر ایکن وقتاکه هارون علیه السلام موسی علیه السلامك
یرینه خلیفه اولدی پس امت آنك حکمندن چیقدیلر وخلافت غیرك قسمی ایش آنك
قسمی دکلش خلیفه اکادیرلر که امتی دینك ودنیانك عهد و میثاقنده طوتوب محافظه ایده
نیجه که پیغمبر امتی آراسته بیوردیلر تا الله سبحانه تك یاردمی ونصرتی آنلر ایله برابر اوله وامام
اکادیرلر که پیغمبرك یادکاری اوله امتیچون پیغمبره ایتدکلری خدمتی وتعظیمی امامه
دخی ایده لر تا که برکت وقبول درجه سی بوله لر بو ترتیبده امامك لوازمی اکر کوره سك
مسلوملك اولور (قال رب اغفر لي ولأخي وأدخلنا في رحمتك وأنت أرحم الراحمين) ت
دیدی موسی ای بنم ربم یارلغه بنی وبنم قرنداشمی وداخل قیل بزی کندو رحمتکه وسن

باغشلبجیلرك زیاده باغشلیجیسی سن (إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَذِلَّةٌ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ) ت اول كسنه لركه معبود طوتدیلر بو زاغی یی
ایریشه جكدر اشبو جماعتلره طارغناق كندو ربلرندن و رسوالق دنیادیریلكده و بونك
كبی حوالرزیلان باغلینلری (وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ
بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ) ت وتحقیق اول كسنه لركه ایشلدیلر كوتو ایشلری صكره توبه ایتدیلر
اول كناهلردنصكره و ایمان كتوردیلر البته سنك ربك توبه دنصكره یارلغیجیدر اسركیجیدر
(وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ وَفِي نُسْخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ
يَرْهَبُونَ) ت وقچانكه ساكت اولدی موسی دن طارغناق آلدی آتدیغی لوحه لری و آنك
یازلمشلرنده واردی هدایت و اسركمك اول كسنه لر ایچونكه آنلر كندو ربلرندن
قورقرلر ایدی (وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ
لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِيَّايَ أَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا
مَنْ تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ) ت واختیار
ایتدی موسی كندو قومندن یتمش كیشی بزم میعادمز ایچون پس قچانكه طوتدی آنلری
زلزله دیدی موسی ای بنم ربم اگر دیلسیدك هلاك ایدردك آنلری و بنی بوندن اول هلاك
ایدرمیسن بزلری اول شینك سببیله كه ایشلدی آنی عقلسزلر بزم قوممزدن دكلدر اشبو فتنه
مكر سنك صنامقلغك كدر آزغین ایدرسن اشبو فتنه ایله اول كسنه یی كه دیلرسن و یول
كوسترر سن اول كسنه یه كه دیلرسن سن بزم ایشمزی یصه جیسن پس یارلغه بزلری و سن
یارلغیجیلرك زیاده كوزلیسن * ف یعنی تا كه عذر دیلیه لر بو زاغی یه عبادت ایتمكدن
اشبو كروه اگرچه بو زاغی یه عبادت ایتمدیلر سه ده لیكن عبادت ایدنلری منع ایتمدكلرندن
الله سبحانه آنلری هلاك ایتدی * ف اگر اشبو كیشیلر بنی اسرائیلك ارسنده هلاك
اولسه ایدیلر موسی علیه السلام او زرینه اولدرمك تهمتی قورلردی * ف موسی علیه
السلام قومنك یوكلرندن یتمش كسنه یی كندو سیله برابر میقاته كتورمشیدی وقتا كه
الله سبحانه كلام بیوردی انلر سوزینی ایشدوب دیدیلر كه بزلر الله سبحانه یی كورمینجه
ایناتمیز اشبو اجلدن آنلر او زرینه یلدرم دوشدی آنلر دخی یوب هلاك اولدیلر موسی علیه
السلام كندوزینی دخی آنلرك زمره سنه داخل قیلوب دعا ایلدی الله سبحانه دعاسین قبول
ایدوب آنلری باغشلدی و احیا ایتدی شاید اشبو سادیه بو زاغی یه عبادت ایتمدنده عدد
(وَاكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُدْنَا إِلَيْكَ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ

وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَوٰةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ) ت وياز (يعنى مقدر ايله برنجون) اشبو دنياده ايولكى و كوزللكى وآخرتده دخى اولكى البته بزلر دوندك سنك جانبكه ديدى الله بنم عذابم ايرشديرورزانى اول بركسنه يه كه ديلرز و بنم اسركدكم خوشادوبدر هر برشي‌يه پس ديلرز كه يازه‌لم كامل اولان رحمتمزى (يعنى آخرتده) اول كسنه لر ايچون كه صاقنور دلر و ويررلرز كاتلرينى واول كسنه لر ايچون كه آيتلريمز نشانه لريمزه اينانور ديمشدر بيضاوى بيضاوى صاحبى ... رحمت بردر كه سا كه يانك معناسى اولدركه آخر زمانده اى اولان نبينك تابعلرينه خاص اولان رحمت اولسه در وقت موسى عليه السلام وقتا كه دنيا ايولكين وآخرت ايولكين كندوقوميچون نيازايتدى احتمال ايدرمرادى شو اوله كه جميع امتلر اوزرينه دنيا ايولكنده وآخرت ايولكنده مقدم اوله لر الله سبحانه جواب بيورديكه بنم عذابم ورحمتم برقومه مخصوص اولمزديلديكم كسنه يه عذاب ايدرم امارحمتك شمولى واردر ليكن خاص اولان رحمت بر تاج كسنه نك حقنده يازلشكه الله سبحانه نك جميع حكملرينه ايمان كتوروب قبول ايدرلر يعنى آخر زمان پيغمبرينك امتنه نصيبدركه جمله حق اولان كتابلره ايمان كتوررلر پس حضرت موسى عليه السلامك امتندن هر كسنه كه كندولرندن صكره كان كتابلره ايمان كتوره لر اشبو نعمته نائل اولديلر وهم معلوم اولوركه حضرت موسى عليه السلامك دعاسى اكا اثرايتمشدر (الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) ت اول كسنه لر ايچون كه تابع اولورلر اول پيغمبره كه اوقومش نبيدر اول كسنه دركه بولورلر انك صفتنى يازلمش كندويانلرنده توراتده وانجيلده بيوررآنلره يكنلش ايش ايله ومنع ايدر آنلرى كوتو ايشلردن وحلال ايدر آنلر ايچون كوزل اولان شيلرى وحرام قيلر آنلر اوزرينه ناپاك اولان شيلرى وقالدرر آنلردن آغرلق اولان يوكلرى واول مشقتلريكه واراايدى آنلرك اوزرنده پس اول كسنه لركه ايمان كتورديلر اشبو نبى يه وتعظيم ايتديلر اكا وياردم ايتديلر اكا وتابع اولديلر اول نوره كه نازل قلندى انكله ايشته بونلر ... شاه ولى الله رحمه الله ديركه الله سبحانه نك موسى عليه السلامه تبشيرا قصه سى دليل اولدى رسول حضرت محمد عليه السلامك پيغمبرلكنه اشبو ايتلدن بيورلدى والله اعلم ... الله سبحانه كچمش كتابلرده محمد عليه السلامى نبى ... ايكى معناايدى اولدركه بيتى اوقومش ايمى ويعنى شودركه ام القرادن يعنى مكه ... ظهور ايده ...

وجهودلر اوزره احكام چوقلق ايدي وزياده كوچ وزور ايدي وبيه جالشلريده ايدي
وارايدي اشبو دينده قولاي اولدي ونوردن مراد قرآن وشريعتدر (قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اِنّي
رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَاٰمِنُوا
بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ) ت ديكل اي آدملر
تحقيق من الله نك پيغمبريم سزلرنك جانبكزه جمله اول الله كه انكدر كوكلرنك ويرلرنك پادشاهلقي
بر معبود يوقدر مگر اول واردر ديرلتور واولديرور پس ايمان كتورككز الله تعالى يه واننك پيغمبرينه
كه اوقومش ييدر بو اول كمسنه دركه كرچكلر الله يه وآننك سوزلرينه وتابع اولكز اشبو
پيغمبره تا اوله كه سز طوغرو يول بولوچي اولسكز (وَمِنْ قَوْمِ مُوسٰى اُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ
يَعْدِلُونَ) ت موسانك قومندن بر كروه واردركه دلالت ايدرلر آدملري طوغرو يوله واشبو
طوغرو يول ايله انصاف ايدرلر حكمده وشونلر اول كمسنه لردركه پيغمبرمز عليه
السلام بعث اولديغي وقتده اكا ايمان كتورديلر عبد الله بن سلام كبي (وَقَطَّعْنَاهُمُ اثْنَتَيْ
عَشْرَةَ اَسْبَاطًا اُمَمًا وَاَوْحَيْنَا اِلٰى مُوسٰى اِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ اَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْبَجَسَتْ
مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّ
وَالسَّلْوٰى كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) ت ومتفرق
قلدق بني اسرائيلي اون ايكي قسم اوزرينه قبيله قبيله كروه كروه ووحي كوندردك موسي
جانبينه او وقتده كه صو طلب ايتديلر آندن آننك قومي اور كندو عصاك طاشه ديو پس
آقدي اول طاشدن اون ايكي چشمه لر وبيلدي هر بر كروه كندولري صو ايچه جك يريني
وكولكه ليه دق آنلر اوزرينه بولودي وبازل قلدق آنلر اوزرينه ترنجبين بالني يعني
قدرت حلواسني وبلدرچين قوشني ديدك ييكز سزه ويرديكمز رزقلك كوزللرندن وآنلر ظالم ايتديلر
بزه وليكن اولديلر كندو نفسلرينه ظلم ايديجيلر (وَاِذْ قِيلَ لَهُمُ اسْكُنُوا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا
مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيٓئَاتِكُمْ سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ)
ت وذكر ايت اول وقتيكه ديلدي آنلره ساكن اولكز اشبو كويده وييكز اشبو كويدن
[illegible] ديلكز (يعني بزم سوالمز بار القصد) ود [illegible] اولكز قاپويه
[illegible] كافيه ييكزي زياده ويردك كوزللكلش ايشلكده
[illegible] فتح اولدي [illegible]
[illegible] السماء بما كانوا

يَظْلِمُونَ) ت پس بدل قيلديلر ظلم ايشليلر بنی اسرائيلدن كلامنی اول كلامنك غيری بسنه كه امر اولنمش ايدی آنلره پس كوندردك آنلرا اوزرينه بر عذاب كوكدن ظلم ايشلديلر كللرنك عوضنده (وَاسْئَلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ اِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ اِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعاً وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذٰلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ)

ت سؤال ايت يا محمد جهودلره اول كويك حالندن كه ساكن ايديلر دريانك كنارنده وقتا كه تجاوز ايديلر حددن سبت كوننك حقنده اول وقتكه كاور دی آنلره آنلرنك بالقلری ظاهر اولهرق اراسته كرنده كه آنلر سبت كوننی تعظيمنده مشغول ايديلر واولكوننكه سبتنك تعظيمنده مشغول اولمزلر ايدی بالق كلمزدی آنلره اشبوكبی صنادق آنلری اول سببله كه كونوتايش ايشلديلر ف شاه ولی الله رحمه الله ديركه اهل قريه اوچ قسم ايديلر برقسمی بالق اولارايدی برقسمی بالق اولامقدن نهی ايدرلرايدی وبرقسمی نه اولارلر ايدی ونه اولامقدن نهی ايدرلر ايدی والله اعلم ف اشبو قصه حضرت داود عليه السلامنك زماننده وقوع بولمش جهودلر اوزرينه سبت كوننده آولامق ممنوع ايدی الله سبحانه ايسه اولكوننك اهانی كورديكه امره امتثال ايتيورلر پس آنلری صنامقه باشلادی پس سبت كوننده بالقلر صوينك اوزرينه چقوب طولاشورلرايدی وبشقه كونلرده چقمزلرايدی جهودلر صبرايتيوب سبت كوننده آولامقه باشلديلر اشبو حيله ايله كه دكزنك كنارنده برچقور قازب وصوينی آكا جاری قيلديلر تا بالقلر اشبو چقوره صوايله دوشوب آنده قاله لر اشبو حيله ايله دنکی بالقلر اوزرينه دوشمزايدی بشنبه سبت كوننده اخشام وقتی دكزه كيرودورلرايدی آخر جهودلر سبت كوننده اول چقورلرنك يوللرينی سد ايدوب بازنداسی بازار كوننده اولادیلر وجهودلر كندو فهملرنده بيلديلركه اشبو حيله ايله بالقلری اولادق (يعنی اشبو حيله حكمه خلاف اولماز) پس اشبو عصيان سببيله آنلر ميمون اولديلر وبورادن معلوم اولديكه اگربر كسنه يه حلال اولان رزقك تحصيلی قولای اولمزسه حرامی طلب ايدوب قولای يول ايله تحصيل اولنسه الله سبحانه نك جانبندن صنامق در آخر شو رزق وبال اولور ديمك در ونه معلوم اولديكه حيله الله سبحانه نك ياننده ايشه كلمز (وَاِذْ قَالَتْ اُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْماً اللهُ مُهْلِكُهُمْ اَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَاباً شَدِيداً قَالُوا مَعْذِرَةً اِلٰى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ) ت وذكرايت اول وقتنيكه ديديلر بر كروه اول كويك اهلندن (يعنی اوچنجی قسم نهی ايدنلره ديرلركه) نيچون نصيحت ايدرسكز بر كروهه كه الله آنلری هلاك ايدنجكدر يا آنلره عذاب ايدنجكدر شديد اولان عذاب ايله ديديلر تا كه بر بهانه بر عذر اولسون سزلرنك ربكز ياننده وتا اولكه آنلر صاقنه لر ف آنلر اوچ فرقه اولديلر بريسی بالق اولارايدی وبريسی آنلری بالق اولامقدن منع ايدرلرايدی واوچنجيسی نهی ايتمكدن اوصانوب نهی ايتمكی ترك ايتمشلرايدی مكرمنع ايتمزلرايدی

ایدیلر (فلما نسوا ما ذکروا به انجینا الذین ینهون عن السوء واخذنا الذین ظلموا بعذاب بئیس بما کانوا یفسقون) ت پس اول وقتکه اونوتدیلر اولشیئی که آنکله نصیحت ویرلمش اولدی آنلره نجات ویردک اول کسنه لره که منع ایتدیلر کوتو اولان ایشدن وطوتدق اول کسنه لریکه ظلم ایتدیلر شدتلو اولان عذاب ایله شو سبب ایله که اولدیلر کوتو ایش ایشلیجیلر (فلما عتوا عن ما نهوا عنه قلنا لهم کونوا قردة خاسئین) ت پس اول زمانکه سرکشلک ایتدیلر اولشیئی ترک ایتمکدنکه منع اولنمشدیلر دیدک آنلره اولکز ذلیل اولان میمونلر پس میمون اولدیلر * ف نهی ایدنلر بالق اولان بلرایله قارشمغی ترک ایتدیلر پس آنلرایله کندولرینک اره لرنده دیوار یاپدیلر برکون صباحلین قالقوبده آنلرلک سسلرینی وآوازلرینی ایشتمدیلر دیوارا اوزرینه چیقدیلر کوردیلر که برارده میمونلر وار در آنلر بونلری بیلوب قرابتلو اولانلرک ایاغی التنه باشلرین قودیلر وکوزلرندن یاش دوکرلردی واوچ کوندنصکره چرکین حال ایله اولدیلر (واذ تأذن ربک لیبعثن علیهم الی یوم القیامة من یسومهم سوء العذاب ان ربک لسریع العقاب وانه لغفور رحیم) ت ویادیکه کتور اول وقتیکه آگاه قلدی سنک ربک (یعنی بنی اسرائیلی) که کوندره آنلر اوزرینه قیامت کوننه دکین اول کسنه یی که ایرشدیره آنلره قتی اولان عذابی البته سنک ربک چابک عذاب ایدیجیدر و البته اول یارلغیجیدر اسرکیجیدر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه بوندنصکره بنی اسرائیلده هیچ برپادشاه ظهوره کلمدی ودائما اسلام ونصاری ومجوسی پادشاهلرینک حکمنده ذلیل اولدیلر * ف توراتده بیوره شیدیکه وقتاکه توراتک حکمنی ترک ایدرسکز اول وقتده سزلک اوزریکزه غیریلر مسلط اولورلر اندنصکره قیامته دکین ذلیل وحقیر اولورسکز شمدی جهودلر ایچون حکومت قالمدی هرنرده اولورلرسه غیریلرک رعیتی اولورلر (وقطعناهم فی الارض امما منهم الصالحون ومنهم دون ذلک وبلوناهم بالحسنات والسیئات لعلهم یرجعون) ت وپریشان ایتدک بنی اسرائیلی یرده کروه کروه آنلرک بعضیسی ایو ایش ایشلیجیدرلر وآنلرک بعضیسی بونلردن مغایردرلر وصینادق آنلری کوزل اولان نعمتلر ایله و بلالر ایله اوله که آنلر کیرو دونه لر * ف وقتاکه جهودلرک دولتی باشی اشاغی دوندی بری برینک اره لرنده مخالفت واقع اولدیغندن هر برکروه برجانبه کیتدی ودورلو دورلو مذهبلر پیدا ایتدیلر اشبو احوالی امت محمده ایشتمدیکه سزده اشبو حاللره یکاسزدر حدیث شریفده وارداولمش که اشبو امتک بعضیسی جهودک و بعضیسی نصرانیک طریقنه کیدرلر الله سبحانه از غیب حفظ ایلیه (فخلف من بعدهم خلف ورثوا الکتاب یأخذون عرض هذا الادنی ویقولون سیغفر لنا وان یأتهم

عرض مثله يأخذوه ألم يؤخذ عليهم ميثاق الكتاب أن لا يقولوا على الله إلا الحق ودرسوا

ما فيه والدار الآخرة خير للذين يتقون أفلا تعقلون) ت پس ارقه لری صره کادی آنلردن

صکره قائم مقاملری که وارث اولدیلر توراته (یعنی بنی اسرائیل خلفلری) اختیار ایدیلر

آنی سبب اولان متاع دنیایی و دیرلر بز یارلغنورز [illegible] اکر کلسه آنلره بر متاع اولکی

کبی آنی دخی آلورلر (یعنی آنی آلمغه مصر درلر و نادم دکلدرلر آنی آلمقده و مصر اولان

و نادم اولمین کسنه نک توبه سی صحیح دکلدر) ایا اخذ اولنمدیمی آنلردن توریتده اولان عهد که

توراتده واردر که دیمکز الله اوزرینه مکر طوغری اولانی و زیرا اوقودیلر توریتی که

توراتده واردر و آخرت اوی زیاده کوزلدر اول کسنه لر ایچون که صاقنورلر آیا انلر [illegible]

[illegible] بنی اسرائیل سلفلرندن صکره خلفلری که قائم مقام اولدیلر غلط مسئله لری [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(والذين يمسكون بالكتاب وأقاموا الصلاة إنا لا نضيع أجر المصلحين) ت واول کسنه لر که [illegible]

[illegible] (وإذ نتقنا الجبل فوقهم

كأنه ظلة وظنوا أنه واقع بهم خذوا ما آتيناكم بقوة واذكروا ما فيه لعلكم تتقون) ت

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(وإذ أخذ ربك من بني آدم من ظهورهم ذريتهم وأشهدهم على أنفسهم ألست بربكم قالوا بلى

شهدنا أن تقولوا يوم القيامة إنا كنا عن هذا غافلين) [illegible]

[illegible]

شریك قوشدی بزم بابالرمز بزدن اول و بزلر بر اولادز که کلدك آنلردن صکره (یعنی آنلره
تقلید ایتدك) آیا پس هلاك ایدرمیسن بزی اول نسنه‌دن عقوبتیله که ایشلدیلر کوتو ایشلیلر
*ف الله سبحانه آدم علیه السلامك بلندن آنك اولادینی طشره چیقاردی آنلرك جمله‌سندن
کندوسی رب اولمق اوزرینه عهد و اقرار آلدی صکره هر کسنه‌یی کندو باباسنك بلنه
داخل قلدی بوندن مراد اولدر که الله سبحانه‌یی ایشانغه هر برکسنه کندو کندینه
کفایت ایدر اشبو ایشانغده بابایه تقلید ایتمك جائز دکل اگر باباسی مشرك ایسه گرکدر که
اوغلی ایمان کتوره اگر برکسنه‌یه شبهه عارض اولسه که اشبو عهددن هیچ برکسنه‌نك
خاطرنده برشی یوقدر پس بو عهددن نه فائده حاصل اولور جواب اولدر که آنك نشانه‌سی
هر برکسنه‌نك قلبنده قائم و هر دلده و هر زمانده مشهور و مذکوردر که جمله مخلوقاتك
خالقی بر الله سبحانه‌در و جمله مخلوقات آنی اقرار ایدیجیدر منکرلك انکاری و آنك شریك
قوشمسی عقلنك نقصانلغندن و ناقص عقلنك دخلندن ناشیدر پس کندوسی محض یلانجی
اولور (وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) ت اشبوکبی بیان ایدرز نشانه‌لری
تا اوله که آنلر کیرودونه‌لر *ف اشبو قصه‌یی جهودلره خبر ویردی زیرا که آنلر نچه
عهددن اعراض ایتمشلر ایدی نیجه که مشرکلر آندن یوز دوندردیلر (وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي
آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَأَتْبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ) ت و اوقو ای محمد آنلر اوزرینه
برکسنه‌نك خبرینی که ویردك کا بزم نشانه‌لریمزی پس طشره کیتدی اول آیاتی بیلمکدن
آنی کندویه اویدردی شیطان پس اولدی ازغینلردن *ف یعنی نفسنك استدکلرینه تابع
اولدی و نفسنك شهواتنه تابع اولانه عالم دیمك ممکن دکل *ق بلعم بن باعورا که کتب
الهیه‌یی اوقومشدی آندن قاریسنك اغواسیله حضرت موسی علیه السلامه ایذا ویرمکی
قصد ایتمشدی ملعون اولدی (وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ
فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ) ت واکر دیلسیدك قالدیرردق آنی
(یعنی علما مرتبه‌سنه) اشبو آیتلر سببیله و لیکن کندوسی میل ایتدی اشاغلق جانبنه
وارقه‌سی صره کیتدی کندو آرزوسنك پس آنك صفتی ایتك صفتی مثالیدر که اگر مشقت
ایتسك آنك اوزرینه یعنی اورسه‌ك و سکرتدرسه‌ك دلی اغزندن طشره چیقارر یاخود حالی
اوزرینه قویویرسن ینه دلی طشره چیقارر اشبو مثل اول قومك مثلیدر که یلانه
نسبت ایتدیلر بزم نشانه‌لریمزی پس بیان ایت شو قصه‌لری تا اولسونکه آنلری تأمل ایده‌لر
*ف موسی علیه السلامك قشونی و عسکری بر پادشاه اوزرینه کیدیجی اولدیلر اشبو
پادشاهك مملکتنده بر صاحب تصرف درویش وار ایدی پادشاه آندن شو عسکرك دفعنده مدد

طلب ایتدی اشبو درویشه باطندن منع اولدی درویش دخی راضی اولیوب پادشاهك
دیلدیکنی ردایلدی صکری پادشاه درویشك قاریسنه مال ایله طمع ویردی قاری حیله ایله
درویشی راضی ایلدی و پادشاهك یاننه کوندردی درویش کیدوب دعا ایتدکده کوردیکه
کندوسنك عمل ودعاسی اثرایتمیور پس پادشاهه برحیله اوکرتدیکه شو عسکره برقاج رسپی
وقحبه قاریلری کوندره انلرزنا ایتدکده الله سبحانه آنلره غضب ایدوب آنلری پریشان ایلر
وذلیل ایدر الله سبحانه حضرت موسی علیه السلامك برکاتیله حیله سی قارشو کتورمدی
واول بلعم بن باعورانك حیله سی اثرایتدی بلکه کندوسی مردود اولدی شاید دنیاده
ویا آخرتده آنی شو عذاب طوتدیکه دیلی ایت دیلی کبی آغزندن طشره چیقدی الله سبحانه
اشبو قصه یی جهودلره خبرویردیکه اگر برکسنه عالم کامل اولسه علمی اکا اول وقت نفع ویرر که
اشبو علم او زره عامل اوله واگر عامل اولیوب حرص وطمعه تابع اولوب ایسترسه که علم
کندوسنه نفع ویرسون هرگز فائده اولمز اشبو مثال ان یحمل علیه یلهث او تترکه یلهث
انجلین درکه اول وقتده کین که بلعم حرص وطمعدن خالی ایدی باطندن صحیح اولان علم
اکا معلوم اولدی وقتاکه کوکلنه حرص وطمع دوشدی باطندن آکا هیچ برشی معلوم اولمدی
یاخود مجملا برشی معلوم اولدیسه ده کندو ایستدیکنه کوره تاویل ایتدی * روایت
اولندیکه وقتاکه بو درویش پادشاهك مددینه واردی دیلدیکه باطندن برشی معلوم اوله
اکاهمان شویله معلوم اولدیکه یولك ثناسنده برفرشته یه ایرشدی کوردیکه قلنجی چکمش
طور یوردرویش ملکه التجا ایتدی اگر اذن یوغیسه وارمیه دیدی ملك اذن ویروب
وارامازکو تودعا ایتمه دیدی وقتاکه پادشاهك یاننه واردی بددعایه شروع ایتدکده اختیار
سز اغزندن برخیرلو دعا ظهور ایتدی موسی علیه السلامك قشونی حقنده پس عاجز قالدقده
بوفرووده مرورایدن حیله یی پادشاهه تعلیم ایتدی (سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَأَنْفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ) ت چرکین اولدی اول کروهك مثلی که یلانه نسبت ایتدیلر بزم
نشانه مزی وکندو نفسلری اوزرینه ظلم ایدرلر ایدی (مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي ۖ وَمَنْ يُضْلِلْ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) ت هربرکسنه یه که یول کوستره الله اول کیمسه یول بولیجیدر
واول برکسنه که آزغین قیلسه آنی الله پس اشبو جماعت آنلردر زیان ایشلیلر (وَلَقَدْ ذَرَأْنَا
لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ ۖ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ
لَا يَسْمَعُونَ بِهَا ۚ أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ) ت ویراتدق جهنم ایچون
چوق کسنه لری جندن وآدمدن آنلر ایچون قلبلر واردرکه فهم ایتمزلر اول قلبلر ایله وآنلر
ایچون کوزلر واردرکه کورمزلر اول کوزلر ایله وآنلر ایچون قولاقلر واردرکه ایشتمزلر
اشبو قولاقلر ایله اشبو جماعتلردرت ایاقلو حیوان کبیدرلر بلکه آنلر زیاده ازغینلردر

اشبوکروه آنلر در خبر بیرلر ه‌ ف یعنی الله سبحانه نی وآنك تعبیری بیلك و بیور دیغی احکاملری اوکرغك هر برمکلف اوزرینه فرض در واکر بولری بیلمز ایسه جهنمه کیده جکدر (وَلِلّٰهِ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي اَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت الله نیچوندر کوزل اولان آدلر پس دعا ایدك اکا اشبو آدلر ایله و ترك ایدك اول کسنه‌لر یکه اکری یوکری بوله کیدرلر الهك آدلرنده (یعنی أبو المسیح و أبو الملائکه دیدیلر) و یرلمش اولوشا آنلره اول شیئك جزاسیکه ایشلادیلر انی * ف یعنی الله سبحانه کندو صفتلرینی بیلدرمشکه آنلر ایله مناجات و دعاده آنی چاغرسونلر تا که الله سبحانه قبول بیوره اکری بوکری بوله کیده‌لر واکری بول اولدرکه اول اسملر وصفتلرکه آنی ذکر ایتمکه اذن ویرمیوبدر آنلر ایله الله سبحانه نی چاغرمسونلر نیجه که الله سبحانه کندو کندو یه بولمدیمش و برزلمدیمش اوزون وطویل دیمش قدیم دیمش اسکی و کهنه دیمش و بنه اکری بولدندر الله سبحانه نك ادلرینی و صفتلرینی سحر ده وجادو اقده ذکر ایتمك پس برکسنه اکری بوله کیدرسه جزاسین بولور حاصلی ایولك ایدن الله سبحانه نك یاننده ایودر وکوتولك ایدن کوتودر هر کسنه عملنك جزاسنی بوله جقدر ایو جزاسی یا کوتو جزاسی (وَمِمَّنْ خَلَقْنَا اُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ) ت واول جماعتدنکه یراتدق برکروه واردرکه دلالت ایدرلر طوغرو اولان دینه و اشبو حق اولان دین ایله عدل وانصاف ایدرلر یعنی شریعت اوزره (وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ) ت واول کسنه‌لرکه یلانه نسبت ایتدیلر بزم نشانه‌لریمزی مرتبه مرتبه چکرز آنلری هلاك محلنه اول بر یولدنکه بیلمزلر (وَاُمْلِي لَهُمْ اِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ) ت ومهلت ویررز آنلره البته بنم تدبیرم شدتلیدر (اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍ اِنْ هُوَ اِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ) ت آیا تامل ایتمزلرمیکه یوقدر آنلرك اشبو ارقداشلرنده (یعنی محمد علیه السلامده) هیچ بردیوانه لك دکلدر اول مکر آشکاره قورقودیجیدر * ف پیغمبری آنلرك ارقداشی دیو بیوردی نیچونکه پیغمبر آنلر ایله همیشه برابردر و آنلردخی پیغمبرك سالی ایو ولایقیله بیلورلر (اَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ وَاَنْ عَسٰى اَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ اَجَلُهُمْ فَبِاَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ) ت آیا باقمزلرمی الهك کوکارده و یرده و اشیادن یراتدیغی شیلرده پادشاهلغنه و شایدکه یقین اولمش اوله آنلرك عمرینك مدتی پس قنغی سوزه قرآندنصکره ایمان کتوررلر (مَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ) ت برکسنه‌که ازغین قیله آنی الله پس هیچ یول کوستریجی بولنمز اکا و کیرو براقور آنلری کندو ازغینلقلرنده متحیر ومتردد اولدقلری حالده (يَسْئَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ مُرْسٰيهَا قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا لِوَقْتِهَا

الا هو ثقلت فى السموات والارض لا تأتيكم الا بغتة يسئلونك كانك حفى عنها قل انما علمها عند الله ولكن اكثر الناس لا يعلمون) ت سؤال ايدرلر سكا قيامت كوننده كه نه وقت اولور آنك طشره ده قرار بولمغى ديكل آلره كه آنى بيلك انجق بنم ربمك ياننده در آنى ظاهر قيلمز كندو وقتنده مكر الله آغر اولدى (يعنى مشكل اولدى) قيامتى بيلك كوكلرده و يرده كلمز سزلره مكر نا كهان سؤال ايدرلر سكا كويا كه سن آندن مبالغه ايله ارايوب بيلك ايسترسن يعنى انك احوالنه عالمسن ديكل آنى بيلك انجق اللهك ياننده در ولكن آدملرك چوغى بيلمزلر (قل لا املك لنفسى نفعا ولا ضرا الا ما شاء الله ولو كنت اعلم الغيب لاستكثرت من الخير وما مسنى السوء ان انا الا نذير وبشير لقوم يؤمنون) ت ديكل قادر اولهم بن كندم ايچون منفعت ايرشدرمكه ونه ضرر ايرشدرمكه مكر اولشيكه ديلدى الله واكر بن بيلسيدم غائب اولان شيئى البته چوق چوق جمع ايدردم منفعت جنسندن وايرشمزدى بكا هيچ فنيلق دكلم بن مكر قورقوديجى ومژده ويريجى اول كروه ايچون كه ايمان كتورورلر (هو الذى خلقكم من نفس واحدة وجعل منها زوجها ليسكن اليها فلما تغشاها حملت حملا خفيفا فمرت به فلما اثقلت دعوا الله ربهما لئن آتيتنا صالحا لنكونن من الشاكرين) ت الله اول ذاتدركه ياراتدى سزى بر شخص واحددن وياراتدى اول شخصدن قاريسنى تا كه قرار بوله آنك ايله پس قچانكه جماع ايتدى قاريسنه كتوردى اول قارى يوكل اولان يوكى پس كيدوب كلمك ايتدى اول يوكل يولك ايله انداصكره قارى اغر يوكلى اولدى قوجه وقارى دعا ايتديلر ربلرى اولان اللهك جنابنه كه اكر قيلغى بتون ولد ويررسن بزه البته بز اولورز شكر ايدنلردن *ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه اشبو صورت حوانك حالنه منطبقدر نيجه كه حديث صحيحده وارد اولمشكه وقتا كه حوا حامله اولدى شيطان اكا وسوسه ويردى وچون ولد وجوده كلدى آنك آدينى عبد الحارث قودى وچون جميع قيودلك وجودى اشبو موضع امثالنده ضرورى دكلدر آدم عليه السلام شركندن مرادركه فلما تغشاها على حده كلامدر يعنى حق تعالى آدمى وحوايى ياراتدى وآنلردن چوق نسل ياراتدى اندنصكره نسلك انتشارينك بياننى بيوردى (فلما آتاهما صالحا جعلا له شركاء فيما آتاهما فتعالى الله عما يشركون) ت پس اول زمانكه ويردى الله آنلره بدنى تام اولان ولدى ياصه ديلر آنلرا كا شريكلر اولشيده كه ويردى آنلره پس اعلى قدرليدر الله اندنكه شريك قوشرلر *ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه اشبو بيان تصويردر آدمك حالنه كه ثقل حملكه يقين اولدى نيتى خالص ودرست ايتدى وقتا كه ولد وجوده كلدى خالص اولان نيتى اونوتدى وتسميه ده وآدقويمه ده اشراك ايتدى وبوره دن معلوم اولديكه تسميه ده شرك شركدن بر نوعدر نيجه كه اهل زمانه غلام فلان وعبد فلان

آدقورلر معروف ضيلرديمشلركه اشبو قصه حضرت آدم عليه السلامك وحضرت حوا رضي الله تعالى عنهانك باشنه كلمش وقتاكه حضرت حوا حامله اولدى شيطان بر كوزل آدم صورتنده كلوب آنلرى قورقوتديكه سنك قارنكده كى دردوبلدر چوجق دكلدر آنلر دعاوزارلغه شروع ايتديلر ابليس آنلره سويلديكه اشبو بلا بنم دعاويازمله بر اركك چوجغه تبديل اولور ليكن آدينى عبد الحارث قويك وحارث ايسه شيطانك آديدر پس آنلر شويله ايتديلر اشبو قصه ايسه پيغمبرلردن شريك قوشمق اقتضا ايدريا اشبو قصه غلطدر وياخود بوراده ذكر اولنان قوجه نوقاريدن آدم عليه السلام وحضرت حوا مراددكلدر زيرا كه آنلرك ذكرى ايلروده كچمش ياخودشويله ديلور كه ابولكدن وكوتولكدن هرنه كه آدمك اولادينك مقدريدر وجوده كلسه انك اثرى حضرت آدم عليه السلامده ظهور ايدر اشبو خصوصده آنلر تقديرك چاشنى سيدر اولادينك كناهى كندوسنده ظهور ره كاور اول آينه كبى كه صورت آنده معلوم اولور مثلا نفس امارهنك ايستديكى والله سبحانه مرينه خلاف ايتمكى و وعده‌يى اونوتمق واوبه منكر اولمق بونلرك طوپى اولادينك صفتيدر حضرت آدم عليه السلامده كوزيكور (أَيُشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ) ت ايا اشبو مشركلر شريك قوشرلرمى اولشيئى كه يراده‌بيلمازهيچ برشى واشبو شريكلر يرادلمشلردر (وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ) ت وقادراولمزلر كندولرينه عبادت ايدنلره ياردم ايتمكه ونه كندو نفسلرينه ياردم ايده بيلورلر (وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ) ت واكرچاغرسكز بتلرى هدايت يولنك جانبنه تابع اولمزلرسزه (يعنى اكرديسكز يكزويا ايچيكزهيچ برشى ياپمزلر) برابردرسزلك اوزركزه كركسه چاغريكز آنلرى ياخود كريعش اولسكز آنلرى چاغرمقدن (إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَالُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت اى مشركلر اول كسنه‌لركه چاغررسكز آنلرى اللهدن غيرى قوللردرسزلك كبى پس چاغرك آنلرى كه قبول ايدرلرسزلك دعاكزى اكر طوغرو ديجى ايسه كز (أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلِ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا تُنْظِرُونِ) ت ايا بتلر ايچون وارميدر آياقلركه يورولر يولده اول آياقلر ايله آيا آنلر ايچون اللر وارميدركه طوتلر اشبو اللر ايله آيا آنلر ايچون كوزلر وارميدركه كوره‌لر اشبو كوز ايله ايا آنلر ايچون قولاقلر وارميدركه ايشيده‌لر اشبو قولاقلر ايله ديكل سن آنلره اى مشركلر چاغريكز كندو شريكلريكزى صكره بد فكرلك وكوتولك ايدك بنم حقمده ومهلت ويرميكز بكا (إِنَّ وَلِيِّيَ اللَّهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ

وهو يتولى الصالحين) ت البته منم ایشیمنی بیتکوزوچی الله درکه ایندوردی قرآنی و الله ایش یتکوزور
ایدر یوانیشلیه (والذین تدعون من دونه لا یستطیعون نصرکم ولا انفسهم ینصرون) ت
واول نسنه لرکه چاقیرورسیزلار انلاری الله دن غیری قادر بولمازلار سیزلارگه یاردم ایتمکه ونه کندولرینه
یاردم ایدرلر (وان تدعوهم الی الهدی لا یسمعوا وتراهم ینظرون الیک وهم لا یبصرون) ت
اگر چاقیرورسانگ بتلاری هدایت یولینه ایشتمزلار سوزلارنی کورورسانگ بتلاری که باقرلر
سنگ جانبکه وحال شولکه انلار هیچ کورمزلار (خذ العفو وامر بالعرف واعرض عن الجاهلین) ت
لازم طوت قصوردن کچمکلکنی و بیورگیل کوزل اولان ایشلارغه و یوز چویرگیل بیلمیلاردن
(واما ینزغنک من الشیطان نزغ فاستعذ بالله انه سمیع علیم) ت واگر دورتشدورسه سنی
شیطان جانبندن بر دورتمک پس صغنماق طلب ایت الله دن تحقیق الله
ایشیدیجی و بیلیجیدر ف یعنی شرعنگ امریله حکم ایت وجاهللاردن ایراق اول وغوغا
وشماتت یایجه اگر بولاری بیبارسانگ نادانلارغه منسوب اولورسن ورمانگ ایشنه شیطان
ایش قارشدیرا گور بو وقتده شیطان درونی دورتشدیرسه یعنی وسوسه ایدرسه اول وقت یاده
کتوروب الله سبحانه دن صغنمق طلب ایله و کندی نفسنگی صاقن ونادانلارغه یول ویرمه
(ان الذین اتقوا اذا مسهم طائف من الشیطان تذکروا فاذا هم مبصرون) ت البته اول کسنه
لرکه صاقندیلار گناهدن چانکه ایرشسه انلارغه وسوسه شیطان جانبندن ذکر ایدرلر الله تعالی نی
پس چاپک انلار کوریجی اولورلر (واخوانهم یمدونهم فی الغی ثم لا یقصرون) ت و کافرلرنگ
قرنداشلاری (یعنی انلارنگ یقینلاری اولان شیطانلار) چکرلر انلاری ازغینلیغه صکره کیرو طورمزلر
(واذا لم تأتهم بآیة قالوا لولا اجتبیتها قل انما اتبع ما یوحی الی من ربی هذا بصائر من ربکم
وهدی ورحمة لقوم یؤمنون) ت یا محمد چانکه کتورمیه سن انلارغه بر آیت دیرلر که نیچون
کندو طرفکدن ایجاد ایتمزسن بر آیت دیگل بن انجق تابع اولورم اول شیئه که وحی اولندی بنم
جانبمه ربم جانبندن اشبو قران نشانه لردر که اوپدر سزلرگه ربکزدن وهدایتدر واسرگکدر بر گروهی
که ایمان کتوررلر (واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا لعلکم ترحمون) ت وچانکه
اوقونسه قران پس قولاق قویک آنگ جانبنه وصوصک تا وله که سزلر اسرگنمش اوله سکز * ف
یعنی برکسنه قران اوقور اولسه مجلسده بولنان آدملره واجبدر که آنی دیکلیه ودانشمغی ترک
ایلیه تا که آنگ قلبنه هدایت اثر ایده لیکن برکسنه صحبت وحکایات مجلسنده قرانی یوکسک
آواز ایله اوقوسه خطا اولمش کندوسنه در (واذکر ربک فی نفسک تضرعا وخیفة ودون الجهر

مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ) ت ... كندر ...
زارلقله وقورقنسله ون كرلت كندررنكي يوكسك آوازدن ... ايرته وقتده
واخشام وقتي واوله خبرسزاولانلردن (اِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ
وَلَهُ يَسْجُدُونَ) ت البته اول كسنه لركه سنك ربك اننده در (يعني ملائكه) ... تكبر
ايتمزلر انكا عبادت ايتمكدن وآني پاك كله ذكر ايدرلر وآنجق آكا سجده ايدرلر ف يعني
الله سبحانه نك قربنه حاضر اولان ملكلر الله سبحانه دن غافل وخبرسز اولمزلر پس آدمير
ايچون زياده لازمدركه غافل وخبرسز اولميه لر والبته الله سبحانه نك غيريسنه سجده ايتميه لر
اشبو يرده سجده ايتمك لازمدر جمله قرآن عظيمده اون بش يرده سجده وردركيسي واجبدر
امام اعظمك قاتنده وشافعي عندنده امر اولنان واجب دكلسه سنتدر

(سورة الانفال مدنية وآيها خمس أو ست أو سبع وسبعون آية)

ت انفال سوره سي مدينه ده نازل اولمش وايتلري يتمش بش ياخود يتمش التي ياخود يتمش يدي دو

(بسم الله الرحمن الرحيم)
(اسر كيجي باغشليجي اولان اللهك آدي ايله باشلرم)

* ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه انفال سوره سي بدر قصه سنده نازل اولمش اشبو سوره نك
آيتلرنده بو غزانك حادثه لرينه اشارت وار در جمله دن بري اولدركه مسلمانلر غنيمت مالنده
مباحثه ايتديلر اول كسنه لركه غارت ايتديلر ديديلركه بالكز بز غنيمتده تصرف ايدرز غيريلر
ايستديلركه برابر قسمت ايده لر الله سبحانه نازل قلديكه مال غنيمتده متصرف الله سبحانه وآنك
رسوليدر غيريلر ايچون آنده مدخل يوقدر واول شيكه جاهليه لر غارت اهلنه خاص قيلشلر
باطلدر وبوندنصكره بيورديكه مال غنيمت بش حصه يه تقسيم اولنه دورت حصه سي غازيلر
آراسنده تقسيم ايده لر وبر حصه سي بيت الماله قويلر وآنك مصرفنه صرف ايده لر واشبو
تصرف طوغريدر والله سبحانه نك احسانيدر آنده غازيلرك مدخلي يوقدر پس قل الانفال لله
والرسول محكمدر منسوخ دكلدر (يَسْئَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا
اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت سؤال ايدرلر سكا
غنيمتماللرندن ديكل غنيمت ماللري الله ورسول ايچوندر (يعني غنيمت مالنده تصرف ايديجي
آنلردر بشقه آدم ايچون آنده اختيار يوقدر والله أعلم) پس صاقنك اللهدن وكوزل ايش ايشليك
اول صحبت ايچونكه سزلك آره كزده واردر وبوراديسني قبول ايدك اللهك وپيغمبرينك
اكر مسلمان ايسه كز * ف معلوم اوله كه هجرتدنصكره جهاد فرض اولوب بدر غزاسنده
وآنك خصوصنده انفال سوره سي نازل اولمش اول جهاد قريشله اولمشكه مسلمانلره ظلم ايدوب
وطنلرندن اخراج ايتديلر ليكن مكه مكرمه يه تعظيم ايچون فتحدن اول قشون چكوب مكه
اوزرينه وارمديلر مكر يول اره لرنده وغيري يرده مسلمانلر قريش اوزرينه واريشلر ايكي

یاد ایدکزکه قریشک قافله‌سی تجارت ایچون شامه متوجه اولوب عودتده الله سبحانه نک امریله حضرت پیغمبر علیه السلام کندوسی برقاچ اصحابیله انلرک اوزرینه هجوم ایتدیلر اشبو خبری قریش ایشتدکده قافله نک امدادینه کلوب هرایکی طرفدن عسکر جمع اولوب غوغا ایدوب الله سبحانه نک عنایتیله کافرلر مغلوب اولوب اشرارلرندن یتمش کسنه مقتول و یتمشی دخی مسلمانلرک اسیری اولدیلر * ف غوغاده اصحابک بعضیسی دشمنک اوزرینه قارشو کیتدیلر وبعضیسی ارقه‌لرنده طوردیلر چونکه غنیمتماللری جمع اولندی قارشو کیدن کسنه‌لر دیدیلرکه شو مال بزم حقمزدر زیرا که بزلر فتح ایتدک وارقه‌لرنده قالنلر آنلره دیدیلرکه سزلر بزم قوتمزله قارشویه کیتدیکز پس بو مالده بزم دخی حقمز واردر الله تعالی هرایکی طائفه‌یه جواب ویروب خاموش ایلدی که فتح اللهک مددیله‌در کسنه نک قوتی ایشه یارامز پس مالک صاحبی الله سبحانه‌در وآنک نائبی انک رسولیدر پس بو سوره‌ده برقاچ آیتده کله جکدرکه یاردم بنم عنایتمله وبنم مددمله‌درکندو قوتکزدن اولدی بیلمکز (اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَاِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ اٰيَاتُهُ زَادَتْهُمْ اِيمَانًا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ) ت مسلمانلر اول کسنه‌لردرکه چونکه الله ذکر اولنسه قورقرلر آنلرک قلبلری وچونکه اوقونسه آنلرک اوزرینه اللهک آیاتی زیاده قیلر شو آیتلر آنلرک ایمانی وکندو ربلری اوزرینه ایشلرین طاپشوریجیدرلر (اَلَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ) ت اول کسنه‌لرکه قائم طوترلر نمازلرینی وارلشدیغمزکه رزق ویردک انلره خرج ایدرلر (اُولٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ) ت اشبوکروه انلردر حقیقتده مؤمنلر شکسز انلر ایچوندر مرتبه‌لر کندو ربلرینک یاننده ویارلغمق وایو رزق (كَمَا اَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَاِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَارِهُونَ) ت نیجه‌که طشره کتوردی سنی سنک ربک کندو اوکدن طوغرو تدبیرایله والبته برکروه مسلمانلردن خوشلنمدیلر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرغنیمتک مالنی تقسیم ایتمک الله سبحانه نک حکمته موافقدر وانسانلرک آرزوسنه موافق دکل نیجه‌که سنی اوکدن تدبیر درست ایله طشره کتورمک الله سبحانه نک حکمته موافقدر قومک ارادهسنه خلاف ایدی والله أعلم * ف یعنی غنیمت مالنده اولان تنازعلری شوکبی ایدی نیجه‌که طشره چیقمق وقتنده عقللریله تدبیر ایدرایدیلر پس آخرده اولشیکه رسول اکرم بیورمشدی اول بیوردیغی مصلحت اولدی پس مسلمانلره لازمدرکه هرایشده شویله اختیار ایتمک کرککه بیوردیغیله عمل ایدوب عقله مدخل ویرمیه‌لر (يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَاَنَّمَا يُسَاقُونَ اِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ) ت غوغا ایتدیلر سنکله طوغرو اولان سوزده آندنصکره‌که ظاهر اولدی دیرسن‌که سوریلورلر اولومه جانبنه و انلر کانه اولومه باقیورلر (وَاِذْ يَعِدُكُمُ اللّٰهُ اِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ اَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ اَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللّٰهُ اَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ) ت

ویادیکه کتورالله‌نك نعمتلرینی اولوقتکه وعده ویردی سزه الله ایکی کروهك برینی که اندن
برطائفه سزیچون اولور وسودیکز سزلر غوغا وسلاح صاحبلك غیریسنی (یعنی جنك
وقشونك غیریسنی) سزیچون اوله ودیلدی الله که ثابت قیله طوغرو اولان دینی کندو
سوزلریله وکسه کافرلرك بناسنی * ف اول حضرت علیه السلام بیورمشلر ایدیکه قافله
یاخود قریشك عسکری اشبو ایکیسندن بری بزمسدر آدملر ایدیلرکه قافله‌یی یغما ایده‌لر
اما ایوشو اولدیکه کافرلرك شوکتنی صندیره‌لر (لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ)
ت دیادیکه ثابت قیله طوغرو اولان دینی وباطل ومحو قیله باطل اولان دینی واکرچه ناخوش
اولورلرسه ده کناه ایشلیلر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اشبو آیت کریمه ده تعریض واردر
شو قصه‌یه‌که پیغمبرمز علیه السلام بدر غزاسنده قریشك کاروانن غارت ایتمکه متوجه اولدیلر
اشبو خبر کاروانه ایرشدکده دکز کناری بیلن یولنی اختیار ایتدیلر وخلاص بولدیلر وابوجهل
مکه مکرمه دن چوق قشون ایله آنلرك امدادینه کلوب اول حضرته مقابل اولدی اصحابك
بعضسی کاروانی غارت ایتمکه مائل اولدیلر وبرقاچ کروه غوغایه قصد ایتدیلر وحضرتك مرادی
محاربه ایدی (اِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ اَنِّي مُمِدُّكُمْ بِاَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ) ت
اولوقتکه یاردم طلب ایتدیکز کندو بکزدن پس قبول ایتدی سزلك دعاکزی که البته بن
مدد ایدیجیم سزه بیك کیمسنه ایله فرشته‌لردن کندو آرقه‌لرینجه بربشقه کروهی کتورردیلر
* یعنی اول مرتبه بیك شخص ایدیلر آندنصکره اوچ بیك اولدی آندنصکره بش بیك اولدی
والله سبحانه اعلم (وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ اِنَّ
اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت وقیلدی اشبو مددی الله مکر مژده اچلچون سزه وتا قرار بوله اشبو
مدد ایله سزلك قلبلرکز ودکلدر یاردم ایتمك مکر الهینك یانندن البته الله غالبدر حکمتله
متصفدر (اِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ اَمَنَةً مِنْهُ وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَكُمْ بِهِ وَيُذْهِبَ
عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلٰى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْاَقْدَامَ) ت اولوقتکه اورتدی
سزلك اوزرکزه اویوقنی امین اولمغیچون کندو یانندن وایندردی سزلك اوزرکزه کوکدن
یغموری تاکه پاك ایدسزی اول صو ایله وکیدره سزدن شیطانك نجاستنی وتا باغلیه سزلك
قلبلرکز اوزرینه (یعنی ثابت ایده سزلك قلبلریکزی) ومحکم قیله سزلك ایاقلریکزی * ف
ایکنجی آیتده اشارت واردر اول قصه‌یه که بدرده کوتده مسلمانلر صوسز وآبدستسز ایدیلر
[illegible] شیطانك وسوسه‌سی قلبلرینه یول بولدی الله سبحانه
[illegible] تاکه قلبلرینك اضطرابی زائل اولدی * ف
[illegible]
[illegible]

صباحلی غوغا ایتن قار دود ایدی اشبو حالتلره باقوب مسلمانلر قورقدیلر که اشبو آثارلر
صیق و شکست اولمق آثارلریدر اول وقت چوق یغمور یاغدیکه غبارلرینی و ایچمکلرینه
کافی اولدی و یرنی قاتی اولدی و کوزلرینه اویقو کلدی شول حالده که کوزلرینی آچدیلر قلبلرینک
قورقوسی زائل اولدی (اِذْ یُوحِی رَبُّکَ اِلَی الْمَلٰئِکَةِ اَنِّی مَعَکُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِینَ آمَنُوا سَاُلْقِی فِی
قُلُوبِ الَّذِینَ کَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْاَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ کُلَّ بَنَانٍ) ت اول وقتکه
وحی کوندردی سنک ربک فرشته‌لر جانبنه که بن سز که بیله‌یم پس محکم قیلک مسلمانلرنی که
دیلرمکه انه بم اول کسنه‌لرنک قلبلرینه که کافر اولدیلر قورقونی پس اوریکز ای مسلمانلر و نلرینک
بوغازینی و یرلک آلردن اللرینک وآیاقلرینک بارمقلرینی ● ف کافرلرنک قلبی فرشته‌لرنک
الهمنه لایق اولمدیغندن طولایی قورقونی آتمق الله سبحانه کندی جانبنه نسبت ایتدی
و فرشته‌لر مؤمنلرنک قلبی ثابت ایتمکلیکچون بیوردی و اشبو غوغاده فرشته‌لر کندولری
اللریله دخی غوغا ایتدیلر (ذٰلِکَ بِاَنَّهُمْ شَاقُّوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ یُشَاقِقِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَاِنَّ اللّٰهَ
شَدِیدُ الْعِقَابِ) ت اشبو اول سببله درکه آنلر مخالفت ایتدیلر الله تعالی یه و آنک پیغمبرینه
هرکسنه که مخالفت ایتسه الله سبحانه یه و آنک پیغمبرینه پس البته الله عذابی زیاده قتیدر
(ذٰلِکُمْ فَذُوقُوهُ وَاَنَّ لِلْکَافِرِینَ عَذَابَ النَّارِ) ت اشبو عذابی طاتکز و بیلکزکه کافرلر
ایچون وار آخرتده اوتلک عذابی (یَا اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا اِذَا لَقِیتُمُ الَّذِینَ کَفَرُوا زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوهُمُ
الْاَدْبَارَ) ت ای مسلمانلر وقتکه غوغا ایچون اوغراسکز کافرلره طوپلانوب پس
چویرمیک آنلر طرفنه ارقه کزی ● ف یعنی شولوقتکه میداننده کافرلر ایله قارشو
قارشو یه اولورسکز اول وقتده آنلردن قاچمق چوق قتی حرامدر اگر کافرلر اوزاقده اولسه
یا تمارت اولورسه قاچمق ایودر (وَمَنْ یُوَلِّهِمْ یَوْمَئِذٍ دُبُرَهُ اِلَّا مُتَحَرِّفًا لِقِتَالٍ اَوْ مُتَحَیِّزًا اِلٰی فِئَةٍ
فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰیهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِیرُ) ت و اول برکسنه که چویره آنلر
طرفنه آنلره اوغرادیغی کونده که وارقه‌سنی مکر قائمه‌رق غوغا ایتمک ایچون یا خود صغنمق
ایچون برکروه جانبنه پس البته کیرو دوندی الله‌نک غضبنه و آنک یری جهنمدر و نه کوتو یردر
جهنم (فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلٰکِنَّ اللّٰهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَیْتَ اِذْ رَمَیْتَ وَلٰکِنَّ اللّٰهَ رَمٰی وَلِیُبْلِیَ الْمُؤْمِنِینَ
مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا اِنَّ اللّٰهَ سَمِیعٌ عَلِیمٌ) ت پس سز آنلری اولدرمدیکز اشبو کرهده ولکن الله
اولدردی آنلری و آتمدیک سن (ای محمد) وقتکه آتدیک ولکن الله

آنی الله و تا احسان ایله مؤمنلره کندو جانبندن کرزلی اولان احسان ایله البته الله
ایشیدیجیدر بیلیجیدر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که تعرض صدرلر قصه‌یه که
حضرت علیه السلام بدر کوتنده بر آوج اوفق طاشلری آلوب کافرلر جانبنه آتوب یردی
هیچ بر کسنه قالمدیکه شو طاشلردن بری آنک کوزنده بولنمیه و مسلمانلرک غلبه‌سی چوق اظهار
بولنق ظهور ایتدی اشبو تأییدغیبدن بولدی * ف یعنی انکه غوغانک قیناقی تاش
حضرت بر آوج اوفق طاشلری کافرلرک قشونی جانبنه که آتوب یردی الله سبحانه انک قدرتندن
آنلردن هر کسنه‌نک کوزلرینه شو طپراق یتشدی دیو آندن صکره کافرلر شکست بولدیلر
اشبو قضیه‌یی شو سببدن بیوردیکه مسلمانلر یقین ایدهلر که فتح و یاردم کندیلرینک قدرتندن
خارجدر والحق الله سبحانه نک امدادیله‌در و بونه آنلره لازمدرکه هیچ بر امرده کندو قدرتلرینه
مدخل ویرمیه‌لر (ذٰلِكُمْ وَأَنَّ اللّٰهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ) ت حال بودر و بیلکز که الله
کافرلرک حیله‌سنی ضعیف قیلیجیدر (إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْفَتْحُ وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ
خَيْرٌ لَكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَأَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ)
ت ای کافرلر اگر فیصل طلب ایدرسکز پس کلدی سزه فیصل اگر کیرو طورور ایسه‌کز بو
زیاده ایودر سزه کیچون اگر کیرو دونرسکز (یعنی جنکه سزلکه) بز دخی قایدرزا کا
(یعنی جزا ویرمکه) والبته دفع ایتمزسزدن سزلک جماعتکز هیچ بر شئ اگرچه چوق اولسه ده
و بیلکز که الله مؤمنلر ایله‌در * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که تعریض واردر قصه‌یه
که ابو جهل بدر غوغاسی کوتنده دعا ایتدی که یاربی بو ایکی قشونک برینه که رحمتک
کسیجیدر و باطل دینی آلیجیدر آنی هلاک ایله حقیقتده اشبو صفاتله ابو جهل و کندونک
قومی ایدیلر * ف مکی سوره‌لرده هر یرده که کافرلرک سوزینی نقل بیوردی که آنلر دیرلرکه
متی هذا الفتح یعنی قنقی وقتده ظهور ایدر اشبو فتح (یعنی فیصل) پس ایمدی جواب ویردیکه
البته کلدی ایرشدی شو فیصل اگر کیرو دونسه‌کز (یعنی کفردن) و اگر بر دخی ایدرسکز
(یعنی غوغایی) بز بر ده ایدرز یعنی یاردم (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا
عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ) ت ای مسلمانلر طاعت ایدیکز الله تعالی‌یه و آنک پیغمبرینه
و یوز چویرمیکز آندن و حالبوکه سزلر ایشیدیرسکز (وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ
لَا يَسْمَعُونَ) ت و اولمیکز اول کیشیلر کبی که دیدیلر ایشتدک حالبوکه آنلر ایشتمزلر (یعنی
[illegible] اقرار ایتدیلر اما آنلرک [illegible]
[illegible] (إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللّٰهِ الصُّمُّ [illegible]

البكم الذين لا يعقلون) ت البته حيوانلرك زياده كوتوسى اللهك يانده صاغر ولال اولوب
فهم ايتمز كيمسه لردر * ف يعنى آدملردن اول كمسنه لركه حقى وطوغرو اولان دينى قبول
ايتمزلر آنلر جانورلردن زياده كوتو وبركيمندر (ولو علم الله فيهم خيرا لاسمعهم ولو اسمعهم
لتولوا وهم معرضون) ت اكر بيلسيدى الله آنلرده ايولكى البته ايشتديرردى آنلرى اكر
ايشتدرسيدى آنلرى ينه يوز چويررلردى اعراض ايدر اولدقلرى حالده * ف يعنى الله آنلرك
قلبنده لياقت قومدى اول كمسنه لرده كه لياقت قودى آنلره هدايت ويرر ولياقتسزلر
ايشتمزلر وانكار ايدرلر (يا ايها الذين آمنوا استجيبوا لله وللرسول اذا دعاكم لما يحييكم
واعلموا ان الله يحول بين المرء وقلبه وانه اليه تحشرون) ت اى مسلمانلر قبول ايديكز
اللهك و آنك پيغمبرينك دعوتنى اول رسول دعوت ايتدكده سزى ديرلتمك ايچون و بيلكز
كه الله حائل اولور شخصك ارهسيله قلبنك آرهسنده (يعنى آنك تصديق وفسخ ايدر) و بيلكز
كه آنك جانبنه طوپلانورسكز * ف يعنى حكمى اوزره عمل ايتمكى كيچ ايتميك وكاهللك
قيلمك شايد بشقه وقت كوكل بر بشقه حال اوزره اولوركه او اكى وقتى بوله مزسك چونكه
الله سبحانه اول بر كمسنه نك قلبنى منع ايتمز ومهر قويمز وقتا كه بنده كاهللك ايدر آنك
جزاسنده قلبنى سد ايدر اكر قول بيون چكمكلك ايتسه حقى ايشتمكدن پس اول وقت قلبلرى
اوزره مهر اورر (واتقوا فتنة لا تصيبن الذين ظلموا منكم خاصة واعلموا ان الله شديد
العقاب) ت وصاقنك بر فتنه دنكه البته ايرشمز اول كمسنه لره كه ظلم ايتديلر سزدن
خصوصيتله (يعنى بلكه اول فتنه نك شآمتى عام اولور) و بيلكز كه اللهك عذابى قتيدر * ف
اشبو شدتلو اولان عذاب فتنه سيدر يا بدعتك ظهوريدر و يا منكردن نهى ايتمكى
ترك ايتمكدر * ف يعنى الله سبحانه نك حكمنى قبول ايتمكده كاهللك ايتمكدن كوكل
اول نفرت ايدر و كيده كيده شو حكمى قبول ايتمك زياده مشكل كورينور ثانى شودر كه
وقتا كه ايو ايشلى اولان كيمسه لر حكمنده مداهنه ايدرلرسه پس كوتو ايشلى كيمسه لرك جمله سى
بر اوغوردن اول حكمى ترك ايدرلر و كوتو عادت رواج بولور پس آنك وبالى اولرده نحى سرايت
ايدر نيجه كه اكر غوغاده بكيتلر بدنمه ايتسه لر نامردلر قاچمقلق بولنه باقرلر عسكر واكر عسكر
صنعش اولسه جنكيلر مقابله يه طاقت كتورمزلر (واذكروا اذ انتم قليل مستضعفون
فى الارض تخافون ان يتخطفكم الناس فآواكم وايدكم بنصره ورزقكم من الطيبات
لعلكم تشكرون) ت وذكر ايدك (اى مهاجرلر) اللهك نعمتنى اول وقتكه سز آز ايديكز
ضعيف قيلنمش ايديكز يرده (يعنى قورقرديكز كه [illegible]

یر و یردی سزه (یعنی مدینه‌ده) و قوت و یردی سزه کندو یاردمیله رزق و یردی سزه پاك
اولان نسنه‌لردن * یعنی غنیمت مالندن تا اوله که شکر ایده‌سکز (یا ایها الذین آمنوا لا تخونوا
الله والرسول وتخونوا اماناتکم وانتم تعلمون) ت ای مسلمانلر خیانت ایتمك الله تعالی یه
و آنك پیغمبرینه و ینه خیانت ایتمکز بری بریکزك امانتلرینه و سز بیلورسکز (واعلموا انما
اموالکم واولادکم فتنة وان الله عنده اجر عظیم) ت و بیلکز که سزك ماللریکز
واولادیکز صنه‌مقدر و بیلکز که الله‌ك یاننده‌در بیوك مزد * ف یعنی الله سبحانه‌دن
و آنك پیغمبرندن خورسزلق ایتمك دخی شودر که کافرلر ایله کیزلیجه یارانلق ایده‌لر
کندو ماللرینی واولادلرینی آنلرك ضررندن محافظه ایتمك ایچون نیجه که مهاجرلرك
اکثرینك اولری مکه‌ده ایدی و ینه اشبو دخی خورسزلقدر که غنیمت مالینی کیزلیوب
امرالرینه ظاهر قیلمزلر (یا ایها الذین آمنوا ان تتقوا الله یجعل لکم فرقانا ویکفر عنکم
سیئاتکم ویغفر لکم والله ذو الفضل العظیم) ت ای مسلمانلر چونکه صاقنه‌سکز
الله‌دن بصارتمز کیچون بر یاردی و کیدرسزدن سزك کناهکزی و یارلغر سزی والله بیوك
و زیاده اولان احسان صاحبیدر * ف اولور که مؤمنلرك قلبلرینه که کا اشبو بدر غزاسی
و آنده غالب اولدق امور اتفاقیه‌دندر پس اول حضرتدن کیزلیجه مکه کافرلرینه احسان ایده‌لم
تا که اهل وعیالمزه ایذا ایتمیه‌لر پس کچن آیتده خورسزلقدن منع بیوردی واشبو آیتلرده
سویلندر دیکه کاه بچکده دخی فتح مؤمنلره‌در و ینه اهل وعیالکز کافرلر الندن قالمز (واذ
یمکر بك الذین کفروا لیثبتوك او یقتلوك او یخرجوك ویمکرون ویمکر الله والله خیر
الماکرین) ت و یادیکه کتور الله‌ك نعمتنی (یا محمد) اول وقتده که فکرلك ایلدیلر سنك
حقکده اول کسنه‌لر که کافر اولدیلر تا حبس ایده‌لر سنی یاخود اولدیره‌لر سنی یاخود وطنکدن
چیقاره‌لر سنی و آنلر کوتو فکر ایتدیلر سکا و کوتی فکر ایتدی آنلره الله والله کوتو فکر
ایدنلرك زیاده ایویسیدر * ف اشبو ذکر ایتمی مهاجرلرك بعضی تسلیه ایچوندر یعنی نیجه که
پیغمبرینی آنلرك شرندن صاقلادی سزك اهل وعیالکزی دخی وقایه ایدر غم چکمیك * ف
اشبو تعریضدر اول قصه‌یه که کافرلر مکه‌ده بکرمه‌ده جمع اولدیلر که حیله ایله پیغمبری الداسلر
(واذا تتلی علیهم آیاتنا قالوا قد سمعنا لو نشاء لقلنا مثل هذا ان هذا الا اساطیر الاولین) ت
و چونکه اوقونسه آنلره اوزرینه بزم آیتلرمز دیرلر ایشتدك اکر دیلسك دیرز بونك مثلنی
د کلدر اشبو بلکه کچمشلرك حکایه‌لریدر * ف یعنی [illegible] افسانه‌لری دیمش ایدیکز

ایچکن شویله دیکر کوردیکز که اشبو کلام کچنلرک حکایه لری دکلدر عذابك وعده سی سزه ایرشدی نیجه که کچمش امتلره ایرشدی (وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ السَّمَاءِ أَوِ ائْتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ) ت واول وقتکه دیدیلر ای بزم اللهمز اکر اولسه اشبو قرآن طوغروسنك جانبکدن یاغدر بزم اوزریمزه طاشی کوکدن یا کتور بزلره دردویریجی اولان عذابی ● ف یعنی هر وقتکه او جهل مکه دن طشره چیقاردی اشبو دعایی کعبه شریفک حضورنه ایدردی شو دعاسکندوحقنده قبول اولدی (وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ) ت ودکلدر الله عذاب ایده آنلره سن آنلرك آره سنده اوله یغکك حالده ودخی اولمدی الله آنلره عذاب ایدیجی آنلر استغفار ایدرلر ایکن ● ف یعنی الله سبحانه نك عادتی ویله جاریدرکه اکر قومك آراسنده پیغمبری اولسه عموم اوزره عذاب نازل قیلمز وونك کبی نه قدرکه قوم استغفاره مشغول اولورلر عذاب قیلمز ● ف اول وقتکه حضرت پیغمبر مکه دن ایدی آنلر اوزره عذاب کلدی اندنصکره آنلره عذاب کلدی وونك کبی نه قدرکه آنلر پشیمان اولوب توبه ایدر عذاب ایده مز آنلره اکرچه هر قدر بیوك کناهده اولسه لر حضرت پیغمبرك کناه ایشلدیکی ایکنجی عذابدن ماقاربری یوم آنلرك آره سنده بولنمغ ودخی استغفاره مشغول اولقلری (وَمَا لَهُمْ أَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَاؤُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ت ونه شی واردر آنلرکه عذاب ایتمیه آنلره الله وحال بوکه آنلر منع ایدرلر (یعنی آدملری) حرمتلو اولان مسجددن وهم کلدیلر آنلر مسجد الحرامك اولیاسی دکلدر مسجد الحرامك اولیاسی ایلر آنجق [illegible] ولیکن آنلرك چوغی بیلمزلر ● ف یعنی [illegible] عمرالره [illegible] ارشاد اولنمشدر [illegible] ● ف [illegible] حضرت [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصْدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ) ت [illegible] [illegible] (إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا [illegible]) [illegible]

كسنه‌لركه كافر اولديلر خرج ايدرلر كنه وماللريني تا كه منع ايده‌لر آدملري الله‌ك يولندن پس تيز اولوركه خرج ايدرلر انلر اول اموالي صكره اولور اول خرج ايتدكلري پشيمانلق آنلره وزرينه صكره مغلوب اولورلر (وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ) ت واول كسنه‌لركه كافر اولديلر جهنم جانبنه سوريلورلر * مغلوب اولورلر كافرلر ومال خرج ايتدكلري پشيمانلق اولور آنلر اوزرينه (لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلَى بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) ت تا كه فرق ايده الله كوزيني پاكدن وضع ايدوب كوتونك بعضيني بعضي اوزرينه پس طوپلرا آنلرك جمله‌سني پس كتوره جهنمك ايچنه اشبو كروه آنلردر زيان ايتمشلر * ف واشبو تمو يردر اول كسنه‌نك حالي كه بر شي ايسترايسه جزئي اولسون ويا كلي اولسون آني باطل ايده ورفع ايده يعني بالكليه آني فنايه ويره * ف يعني الله سبحانه يواش يواش اسلام دينني غالب قيلر و كافرلرك جانلرن ومالرن لشكر واثنا مصرف ايدرلر واول كسنه‌لركه كفر اوزرينه اولورلر آنلرك جمله‌سي طوپلنوب جهنمده جمع اولورلر (قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ) ت ديكل كافرلره اكر كيرو طورسه‌لر (يعني شركدن ورسوله عداوت ايتمكدن واز كلورلرسه) يارلغنور آنلرك كچمش كناهلري واكر قايده‌لر (يعني عداوته وكفره تكرار رجوع ايتسه‌لر) البته كچوبدر اول كيمسنه‌لرك يولي * يعني كچمش پيغمبرلر وآنلرك اعداسنه اولان سنت ومعامله بونلرك حقنده دخي اولور (وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت وغوغا ايديكز اي مسلمانلر آنلر ايله اول وقته دك كه بولنميه هيچ بر فتنه (يعني كفرلك غالب اولمسي) واولديني كلاسي الله ايچون پس اكر كيرو دونسه‌لر شركدن (يعني مسلمان اولسه‌لر) البته الله اولشيكه ايشلرلر كوريجيدر (وَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ) ت اكر يوز چويررلر يعني اسلامدن پس بيلكز كه الله سزه مدد ايديجيدر كوزل مدد ايديجيدر وكوزل يارديم ايديجيدر * ف يعني كافرلر ايله جهاد ايدك اول وقته دك كه فساد قالميه يعني كافرلرك شوكتي كيده كه خلق ايمان كتورمكدن منع قادر اوليه [illegible] (وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ [illegible] آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى عَبْدِنَا [illegible] الْجَمْعَانِ وَاللَّهُ [illegible]

[illegible]

پس الله ایچوندر آلك بشدن بری و آلك پیغمبر ایچون و پیغمبر اقرباسی ایچون (یعنی پیغمبرك اقرباسی که بنی هاشم و بنی مطلبدرلر) و باباسی اولوب یتیم قالان چوجقلر ایچون و درویشلر ایچون و سفر اهلی ایچون اکر ایمان کتوردیکزایسه الله سبحانه و قوللرمز محمد علیه السلام اوزرینه ایندردیکمز قرآنه اول کونکه آیرادی حق باطلدن اول بر کونکه بری برینه اوغراشدی ایکی کروه (یعنی ایمان کتوردیکز اکا که بدر کوننی نصرت نازل قیلادی) والله هر برشی اوزرینه قادردر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه غنیمت مالنی بش پای ایدوب دردینی غنیمت ایدن کسنه‌لره ویرملیدر و بری بیت الماله قویوب بش پای اوزره یا درت پای اوزره تقسیم ایتمك کرکدر مذهبلرك اختلافنه موافق اولدیغی کبی * ف الله سبحانه پیغمبریمز علیه السلامه یاردم ایدوب مسلمانلری کافرلر اوزرینه غالب قلدی والله سبحانه قادردر که بکنه چوق فتحلر سزه ویره معلوم اوله که غوغا ایله کافرلردن آلنان مال غنیمت مالیدر و آلك بشدن بری الله ایچوندر و رسولنك صرفی ایچوندر یرا که رسول الله کندی ذات شریفنك خرجلری واردر و اقربالرینك و محتاج اولان مسلمانلرك حقیدر و اول حضرتدن صکره خلیفه‌لر و حاکملر اشبو کی صرف ایده‌لر یعنی کندو حاجتلرینه و آیتده مذکور اولان صنفلرك حاجتلرینه صرف ایده‌لر و اول مال که مسلمانلر آلی کافرلردن صلح ایله آلدیلر شول مالك جملهسی مسلمانلرك حقیدر پس غنیمت مالندن درت حصه که قالدی غازیلرك و عسکرلك حقیدر آنلره قسمت اولنه آتلویه ایکی پای و پیاده‌یه بر پای ویره‌لر (اذ انتم بالعدوة الدنيا وهم بالعدوة القصوى والركب اسفل منكم ولو تواعدتم لاختلفتم في الميعاد ولكن ليقضي الله امرا كان مفعولا ليهلك من هلك عن بينة ويحيى من حي عن بينة وان الله لسميع عليم) ت اول وقتکه سزلر یقین اولان وادینك کنارنده ایدیکز و کفار ایراق وادینك کنارنده ایدیلر و قافله سزدن زیاده اشاغیده ایدی (یعنی دکزك جانبنده) واکر بری بریکزله غوغایه وعده ایتسه‌یدیکز (صکره قریشنك کثرتنی و شوکتنی کوردیککزده آنلرك هیبتندن) البته مخالفت ایدردیکز وعده‌کزده ولیکن وعده‌سز همان سزلری دشمنله جمع ایتدی تاکه اول امری قضا ایده الله که آنك وجوده کلسی واجبدر (یعنی مؤمنلرك نصرت بولمسی) تاکه هلاك اوله اول کسنه که هلاکی اوراشدر دلیل قائم اولدقدن صکره و دیری قاله اول کسنه که دیری اولدی دلیل قائم اولدقدن صکره و البته الله ایشیدیجیدر بیلیجیدر * ف هلاك‌دن مراد کفر اوزره اصرار ایتمك و دیری قالمقدن مراد مسلمان اولمقدر * ف یعنی کفار قریش کندو قافله‌لری سلامتیله‌یه کلدیلر و سزلر ای مسلمانلر قافله‌یی بوزمق ایچون کلشدیکز [illegible] کیمسه دی [illegible] قالدی وایکی عسکر بربرینی بر میدانک کنارنده جمع اولدیلر تاکه [illegible] خبری اولمیا [illegible] [illegible] غوغا [illegible] غالب [illegible] کفار [illegible] [illegible] ظفره نائل [illegible] اشبو [illegible] [illegible]

طوغرواتی کافرلره آشکارا ولدی اول کسنه که اولدی یقین ایدوب اولدی و اول کسنه که دیری قالدی آنلر بیلدیلر که اشبو طوغرو اولان پیغمبردر تا که الله سبحانه نك الزامی کافرلر اوزرینه کامل اولدی (اذ یریکهم الله فی منامك قلیلا ولو اراکهم کثیرا لفشلتم ولتنازعتم فی الامر ولکن الله سلم انه علیم بذات الصدور) ت اول وقتکه کوستردی آنلری الله سکا سنك اویقوکده آز یحق واکر کوسترسه‌یدی سکا آنلری چوق البته قورقاردیکز و بری بریکزله شماته یپاردیکز غوغا امرنده ولیکن الله سلامت ایتدی سزه (یعنی قورقمقدن البته الله بیلجیدر اول شیئه که سینه‌لرده واردر (واذ یریکموهم اذ التقیتم فی اعینکم قلیلا ویقللکم فی اعینهم لیقضی الله امرا کان مفعولا والی الله ترجع الامور) ت اول وقتکه کوستردی سزه آنلری وقتا که یوز یوزه اولدیکز سزلك کوزلر کزده آز یحق وآز کوستردی سزی آنلرك کوزنده تا که مقدر اولان امری قضا ایده (یعنی اسلامی عزیز وغالب وکفر اهلنی حقیر وذلیل ایده) والله جانبنه کیرو دوندرلمش اولور ایشلر * ف اول حضرت علیه السلام اویقوده کافرلری آز وقلیل کوردی ویننه مسلمانلر غوغایه حاضر اولدقده کافرلری آز کوردیلر تا که غوغایه جسارت ایده‌لر ومعلوم اوله که شو حضرت علیه السلامك رؤیاسی طوغرو ایدی زیرا که آنلردن اول کسنه‌لرکه کفر اوزرینه اوله‌جکدر ایدی آز وقلیل ایدی وچوغی صکره شرف اسلام ایله مشرف اولنلر ایدی (یا ایها الذین آمنوا اذا لقیتم فئة فاثبتوا واذکروا الله کثیرا لعلکم تفلحون) ت ای مسلمانلر قچانکه اوغرهسکز بر کروهه پس ثابت اولکز وذکر ایدیکز الله سبحانه‌یه چوق چوق تا اوله که نجات بوله‌سکز * ف یعنی اکر الله سبحانه‌دن یاردم استرسکز پس ظاهری اسبابدن دکادر بلکه دینده استقامت ایتمك والله سبحانه‌یه چوق چوق ذکر ایتمك وآمرلرینك امرینه اطاعت ایتمك ومسلمانلرك خیرلو اولان مشاورهلرینه برسوز اولوب اتباع ایتمك لازمدر (واطیعوا الله ورسوله ولا تنازعوا فتفشلوا وتذهب ریحکم واصبروا ان الله مع الصابرین) ت ویبورلدیسین قبول ایدك اللهك وآنك پیغمبرینك وبربریکزله شماته یاپمیك که اشبو صورتده قورقق اولورسکز وکیدر دوز کارکز (یعنی اقبال ادباره منقلب اولوب دوانسکز یخر) وصبر ایدیکز البته الله صبر ایدیجیلر ایله بیلهدر (ولا تکونوا کالذین خرجوا من دیارهم بطرا ورئاء الناس ویصدون عن سبیل الله والله بما یعملون محیط) ت واولمیکز اول کسنه‌لر کبی که فخر وچیقدیلر که لوا اولندن تکبر وغرور

ایله وکنـدو یی آدملره کوسـترمك یوزندن وکیردوندررلرآدملری اللهـك یولنـدن والله اولشیکه ایشلرلر بیلیجیدر * ف اشبوحال ابوجهلك وآنك اتباعلرینك حالیدر * ف یعنی جهاد عبادتدر اکر برکسنه افتخار ایله یاریا ایله ایتسه قبول اولمز (وَاِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ اَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمُ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَاِنِّي جَارٌ لَكُمْ فَلَمَّا تَرَاءَتِ الْفِئَتَانِ نَكَصَ عَلَى عَقِبَيْهِ وَقَالَ اِنِّي بَرِيءٌ مِنْكُمْ اِنِّي اَرَى مَا لَا تَرَوْنَ اِنِّي اَخَافُ اللّٰهَ وَاللّٰهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ) ت اولوقتکه کوزل کوستردی کافرلره شیطان آنلرك ایشلرینی ودیدی اصلا غالب اولان یوقسزك اوزرکزه بوکون آدملردن هیچ برکسنه والبته بن مدد ایدیجیم سزه پس چقانکه یوز بیوزا اولدیلر ایکی کروه کیرودوندی شیطان آرقه طرفنه ودیدی البته بن ابراغم سزدن البته بن کوریورم سزلك کورمدیککزی البته بن قورقرم اللهدن واللهك عذابی شدتلیدر * ف وقتاکه مکه کافرلری جمع اولوب مؤمنلر ایله غوغا ایتمکه مکه دن طشره چیقدیلر بولنه اثناسنده براختیار کسنه آنلره اوغرایوب سویلدیکه بن دخی مسلمانلرك دشمنیم سزه ارقداش اولوب آنلر ایله غوغایه کلمشم وغوغاده زیاده مهارت وکمالم واردر وقتاکه شروع اولندی ابوجهلك الینی ترك ایدوب قاچدی انی غوغادن اول کیمسه کورمشدی وغوغادنصکره دخی آنی کیمسه کورمدی مکر شیطان ایمش که وقتاکه اسلام قشونك اوکنده حضرت جبرائیلی وحضرت میکائیلی علیهما السلام کوردی قاچدی (اِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ هٰؤُلَاءِ دِينُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت اولوقتکه دیدیلر منافقلر واول کسنه لرکه آنلرك قلبلرنده کیفسزلك واردر الداتدی اشبو مسلمانلری آنلرك دینی واول کسنه که ایشلرین تاپشوره اللهه اوزرینه البته الله غالبدر ایشلری محکمدر * ف منافقلر مؤمنلرك غوغاده جسارتلرن ویکتلکلرن کوروب دل اوزادوب سویلدیلرکه مسلمانلر دینلرینه مغروردرلر الله سبحانه آنلرك رددنده بیوردیکه اشبو غرورده کل بلکه توکلدر (وَلَوْ تَرَى اِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ) ت وتعجب ایدرسن ای کوریجی چقانکه فرشته لر آلور کافرلرك جاننی اوررلر آنلرك یوزینه وآرقه لرینه ودیرلر طادیکز یاقیجی ویاندریجی اولان عذابی (ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ) ت اشبو اول عمل سببیله درکه تقدیم ایتدی سزلك اللریکز وتحقیق الله ظلم ایدیجی دکلدر قوللرینه (كَدَأْبِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللّٰهِ فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوبِهِمْ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ)

ت فرعونك كروهنك عادتى وآنلردن اول كچنلرك عادتى كبيدر كه كافر اولديلر الهلك
نشانه لرينه پس طوتدى آنلرى الله عقابله آنلرك كناهلرى سببيله البته الله قوتليدر عذابى
قتيدر (ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً اَنْعَمَهَا عَلٰى قَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوا مَا بِاَنْفُسِهِمْ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ) ت وشو اول سببله دركه الله البته اولمدى تغيير ايديجى هيچ بر ويرديكى نعمتى بر قوم
اوزرينه اول وقته دكين كه آنلر تغيير وتبديل ايدلر اول حاليكه آنلرك ذاتنده وار ايدى (يعنى شكرى
كفران نعمتله وطاعتى معصيتله تبديل ايتديلر) وينه اول سببله دركه الله ايشيديجيدر
بيليجيدر * ف يعنى كوكلده اولان حالى تبديل ايتمك يعنى نه قدر كه اعتقادنده ونيتنده
اولان سوزده تبديل بولنمسه الله سبحانه انلردن نعمتنى سلب ايتمز اكر اعتقادلرينى ونيتلرينى
تغيير ايدرلرسه الله سبحانه دخى نعمتنى تغيير ايدر (كَدَاْبِ اٰلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ فَاَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَاَغْرَقْنَا اٰلَ فِرْعَوْنَ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ) ت فرعونك
كروهنك عادتى كبيدر وانلردن اول كچنلرك عادتى كبيدر كه يلانه نسبت ايتديلر كندو
ربلرينك ايتلرينى پس هلاك ايتدك انلرى كندو كناهلرى سببيله وغرق ايتدك فرعونك كروهلرينى
وانلرك هر بريسى ظلم ايشلى ايديلر (اِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللّٰهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ)
ت البته يريوزنده كى حيوانلرك زياده كوتوسى اللهك يانده اول كسنه لردركه كافر اولديلر
پس آنلر ايمان كتورمزلر (اَلَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِى كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ
لَا يَتَّقُونَ) ت اول كسنه لردركه عهد ايتدك انلر ايله صكره بوزرلر كندو عهدلرينى
هر بر مرتبه ده وانلر صاقنمزلر * ف جهودلرك قبائللرينه تعريضدر كه اول حضرت عليه
السلام انلر ايله عهد ايتمشلر ايدى انلر ايسه هر وقتده عهدلرن بوزوب عذر كتورورلر ايدى
(فَاِمَّا تَثْقَفَنَّهُمْ فِى الْحَرْبِ فَشَرِّدْ بِهِمْ مَنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ) ت پس اكر بولسك اول نقض
عهد ايدنلرى غوغاده براكنده ايت انلرى اولدرمك سببيله كه اول كسنه لركه آنلرك
آرقه سنكدا النده در اهل مكه وسائرى اوله كه نصيحت قبول ايده لر (وَاِمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً
فَانْبِذْ اِلَيْهِمْ عَلٰى سَوَاءٍ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ) ت واكر قورقسك بر كروهك خيانتلرندن
پس كيرو ويندر آنلر جانبنه آنلرك عهدينى بر نوع اوزرينه كه هر ايكى طرف برابر اوله سكز
(يعنى عهدى بوزمق ملامتى سزه كلمه والله سبحانه اعلم) البته الله سومز خيانت ايدنلرى
* ف اكر مسلمانلر كافرلر ايله صلح ايتمش اولسه لر صكره كافرلر عهدى بوزوب دغا ايدرلر
ايسه سزلر دخى انلرى خبردار ايتمزسزين انلر ايله غوغا ايدلكوا اولديرلك ويا خود كافرلر دغا

ایتمدیلر ایکن آنلردن اندیشه وار ایسه اول آنلری خبردار ایدوب صکره آنلره غوغا ایله جواب
ویرلتا که ملامت کلیمه سزه اشبو صورتده هیچ بدعهدلك یوقدر (ولا یحسبن الذین کفروا
سبقوا انهم لا یعجزون) ت وظن ایتمسونلر اول کسنه لر که کافر اولدیلر سبقت ایتدیلر
یعنی قورتلدیلر بزم عذابمزدن بزی عذاب ایتمکدن) البته انلر عاجز قیله بیلمزلر (واعدوا
لهم ما استطعتم من قوة ومن رباط الخیل ترهبون به عدو الله وعدوکم وآخرین من دونهم
لا تعلمونهم الله یعلمهم وما تنفقوا من شیء فی سبیل الله یوف الیکم وانتم لا تظلمون) ت
مهیا ایتسه یکز ای مسلمانلر انلر ایچون اول شیئی که قادر اولورسکز قوتلیلکدن (یعنی غوغا
آلتلرندن اوق آتمق وقورشون اتمق کبی وانلری مهیا قلمقدن الهسك یولنده قورقودلتیونله
ایله اللهك دشمنی وکندو دشمنکزی وبشقه کروهلری انلردن غیری که بیلمزسکز آنلری الله
بلور انلری (یعنی اشبونلر منافقلردر) واو اشیکه خرج ایدرسکز نه شیدن اولورسه اولسون
اللهك یولنده تمام ویریلور سزه (یعنی آنك ثوابی) وسز ظلم اولنمش اولمزسکز * ف الله
سبحانه غوغا ایله دائر اسبابلر مهیا قیلسنه اولقدر که مکندر امر ایتدی وسلاحلك کلیسی
قوتك تحتنده داخلدر وآتلر بسلمسنه جهاد یولنده هر نقدر که مال صرف اولنور بلکه
آتلرك یسی هب اعمال صالحه سنك ترازوسنه قیامت کوننده وضع اولنور الله سبحانه
بیوردیکه شو غوغا اسبابلری کافرلری قورقمق ایچوندر یوخسه شویله بیلسونلرکه فتح
اسباب ایله اولور فتح ویاردم الله سبحانه نك نصرتیله در وآخر قومدن که سزلر بیلمزسکز مراد
منافقلردر که ظاهرده اسلام اهلی صورتنده درلر (وان جنحوا للسلم فاجنح لها وتوکل
علی الله انه هو السمیع العلیم) ت واکر میل ایتسه لر صلحه سن دخی میل ایت آنك
جانبنه (اشبو امر اباحه ایچوندر والله اعلم) وایشلریکی تاپشور الله اوزرینه البته الله
ایشیدیجیدر بیلیجیدر * ف یعنی اکر قابلرنده غوغا ومحاربه ایتمك اولوب حیله ایله صلح
اولورلرسه الله سبحانه آنی بیلور وجواسین ویرر (وان یریدوا ان یخدعوك فان حسبك الله
هو الذی ایدك بنصره وبالمؤمنین) ت واکر دیلیسه لرکه الداده لر سنی پس البته کفایت
ایدیجیدر الله سکا الله قوت ویردی سکا کندو یاردمیله و مسلمانلر ایله (والف بین قلوبهم
لو انفقت ما فی الارض جمیعا ما الفت بین قلوبهم ولکن الله الف بینهم انه عزیز حکیم) ت
واول الله که الفت ویردی آنلرك قلبلرینك ارسنه اکر خرج ایتسیدك یرده اولان شیلرك

جمله‌سی التیام ایدوب برلشدیره‌جق دکلدی آنلرنک قلبلرینک ارەسنی ولیکن الله الفت ویردی آنلرنک
ارەسنه البته الله غالبدر حکمت صاحبیدر *ف عرب قومی ارەلرنده همیشه‌دن عداوت
وکینه وار ایدی وبری برینک قانی ایچمک ایسترلر ایدی صکره رسول اکرمنک سببندن
بری بریله دوست ومتفق اولدیلر (یَا أَیُّهَا النَّبِیُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِینَ) ت
ای پیغمبر کفایت ایدر سکا الله و اول کسنه‌لرکه سکا تابع اولدیلر مسلمانلردن *ف
وقتا که اول حضرت علیه السلام مدینهٔ منوره‌یه تشریف بیوردیلر غوغایه صلاحیتی اولان
آدملری صایدیلر التی یوز کسنه اولدی جمله‌سی شاد وخرم اولدیلرکه بوندن صکره کافرلردن
اصلا قورقه‌جغمز قالمدی آندن صکره اشبو آیت نازل اولدی (یَا أَیُّهَا النَّبِیُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِینَ
عَلَى الْقِتَالِ إِنْ یَكُنْ مِنْكُمْ عِشْرُونَ صَابِرُونَ یَغْلِبُوا مِائَتَیْنِ وَإِنْ یَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ یَغْلِبُوا
أَلْفًا مِنَ الَّذِینَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا یَفْقَهُونَ) ت ای پیغمبر رغبت ویر مسلمانلره غوغا
اوزرینه کافرلر ایله اگر اولسه سزدن یگرمی کسنه صبر ایدیجی غالب اولورلر ایکی
یوز کسنه‌یه واگر اولسه سزدن یوز کسنه غالب اولورلر بیک آدمه کافرلردن اول
سببدنکه آنلر بر گروهدرکه فهم ایتمزلر *ف یعنی یقین ایتمزلر الله سبحانه‌نک قدرتنی
وثوابنی وعده ویرمسنه اینانمزلر واول کسنه‌لرکه اشبونلری یقین ایدرلر الله سبحانه‌نک یولنده
اولمکی سورلر واولوم اوزره جرأت ایدر *ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه چونکه اشبو
آیت نازل اولدی اون مثلی قدر کافرلرنک مقابله‌سنده ثابت اولمق واجب اولدی اندن صکره
اشبو آیت منسوخ اولدی ایکی قدر مثلی کافرلرنک مقابلنده ثابت اولمق وجوبنده نازل
اولان ایله والله اعلم (الْآنَ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِیكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ یَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ
صَابِرَةٌ یَغْلِبُوا مِائَتَیْنِ وَإِنْ یَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ یَغْلِبُوا أَلْفَیْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِینَ)
ت شمدی یوکل یصه‌دی الله سزدن و بیلدیکه سزلرنک آره‌کزده ضعیفلک واردر پس اگر
اولسه سزدن صبر ایدیجی اولان یوز کسنه غالب اولورلر ایکی یوز کافره واگر اولسه سزدن
بیک آدم غالب اولورلر ایکی بیک آدمه اللهنک بیورمسیله والله صبر ایدیجیلر ایله بیله‌در *ف
یعنی اسلامک اولنده بو اینانان مؤمنلر الله سبحانه‌یی وآنک رسولنی یقین ایتمکده کامل اولدقلرندن
آنلره امر اولندیکه بر مسلمانک مقابلنده اون کافر اولسه‌ده آنلر ایله غوغا ایدلک وقرن ثانیده
اولنان مسلمانلر آنلردن بر مرتبه‌دون اولدیغندن حکم ایتدیکه اگر ایکی کافر اولوب بر مسلمان
اولسه غزا ایدلک اشبو حکم شمدی باقیدر لیکن اگر کافرلر مؤمنلرنک ایکی قدرندن زیاده اولسه
مسلمانلر آنلر ایله غوغا ایتمکده بیوک ثواب واردر وینه معلوم اوله که حضرت پیغمبر علیه
السلام وقتنده اوچ بیک مسلمان سکسان بیک کافر ایله جهاد ایتمشلر (مَا كَانَ لِنَبِیٍّ أَنْ یَكُونَ لَهُ

أَسْرَىٰ حَتَّىٰ يُثْخِنَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت لايق دكلدر پيغمبر ايچون كه اوله آنڭ اللنده اسيرلر اولوقتده دكين كه چوق اولدرمكي وجوده كتوره يره ده ديلرسكز دنيا مالني والله ديلر آخرت مصلحتني وخدا غالبدر درست اولان تدبيرله * ف معلوم اوله كه بدر غزاسنده كافرلردن يتمش كمسنه يي مسلمانلر اسير ايتمشلر ايدي اول حضرت عليه السلام آنلرڭ حقنده شوري ايتدكده اصحابڭ چوغي مال آلوب براقهلم ديديلر وبعضلري ديديلر كه قتل ايدهلم حضرت عمر وسعد بن معاذ رضي الله عنهما اشبو قتل ايله حكم ايدنلردن ايديلر ليكن اكثرلرڭ رأيله مال آلوب براقدقده اشبو آيت عتابده نازل اولدي يعني انبيالرڭ جهاددن مقصودي مال جمع ايتمك دكل بلكه كافرلرڭ عرقين كسمكدر اشبو ايسه قتل ايله اولور تا اوله كه اولدرمكڭ قورقوسندن كفر اوزرينه اصرار ايتميهلر * ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه صحابه لر بدرڭ اسيرلرندن فدا آلديلر كندو اجتهادلريله والله سبحانه نڭ يانندهده آنلري اولدرمك ايدي مادامكه نص صريحله منع اولنمدقلرندن آنلردن عفو ايدوب اشبو آيتي نازل قيلدي معلوم اوله كه اشبو آيت منسوخدر سورۀ محمدده امامنا بعدوا مافدا آيتيله (لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ) ت اكر اولسيدي اللهڭ حكمي ايلروكچمش (يعني غير منصوص اولان شيلرده عفو ايتمك والله اعلم) ايريشور ايدي سزه اولشيده كه آلديكز بيوك عذاب * ف اشبو كتاب كه الله سبحانه دن ايلرو كچمش شو ايديكه الله سبحانه علم ازليسنده شويله يازمشكه اشبو اسيرلرڭ چوغنڭ قسمتنده مسلمان اولمق واردر (فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت پس ييكز اولشيدنكه غنيمت آلديكز پاك اولان حلالي وصاقنڭ اللهدن البته الله يارلغيجيدر اسير كچيجيدر (يعني تعريضدر عبد المطلب اوغلي عباسه) * ف يعني الله سبحانه دن قورقديغكز صورتده اكر احيانا سزدن بر خطا صادر اولسه الله سبحانه آني عفو ايدر ومسلمانلر اسيرلرڭ حقنده نازل اولان عتابي ايشتدكدن قورقوب مال غنيمتدن احترازا ايتمك خاطرلرينه كلدكده الله سبحانه امر ايتديكه غنيمت مالي سزڭ ايچون حلالدر كوزلجه يېڭ لكن غنيمت مالي آلمق ارادهسيله جهاد ايتميڭ وينه معلوم اوله كه امام اعظمڭ قتنده اكر كافرلر اسير اولسه آنلردن پاره آلوب ياخود بلش براقمق جائز دكلدر كه كافرلره رجوع ايدرلر مكر آنلري قوللقه آلمق ياصاليويرمك جائزدر تاكه اسلام مملكتنده رعيت اولوب طورهلر امام شافعينڭ يانندهده اشبو دخي جائزدر سورۀ محمدده بيورمشكه امامنا بعدوا مافداء (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَىٰ إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِمَّا أُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت اي پيغمبر سويله اول كمسنهلره كه سزڭ اللكزده در اسيرلردن اكر بيلسه الله سزڭ قلبلركزده ايولكي البته وير رسزه زياده كوزلني اولشيدنكه آلندي سزدن ويارلغر

سزڭ

سزلك كناهكزى والله يارلغيجيدر راسر كيجيدر (وَاِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللّٰهَ مِنْ قَبْلُ
فَاَمْكَنَ مِنْهُمْ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ت واكر ديلسه لر سكا خيانت ايتمكى پس البته خيانت
ايتمشلر ايدى الله تعالى يه بوندن اول پس قدرت ويردى سكا انلر اوزرينه والله بيليجيدر حكمت
صاحبيدر * ف يعنى بدر غزاسندن اول اشبو اسيرلر الله سبحانه يه خيانت ايتديلر ايدى
كافر اولمقله والله سبحانه نك حكمندن طاشقله يا خود بعضى هاشميلره ييوردى كه ابو طالبك
حياتى وقتنده عهد ايدوب متفق اولمشديلر كه اول حضرت عليه السلامه مدد ويرمك اوزره
شمدى كافرلره ارقداش اولوب غوغايه كلديلر اشبو وعده كه الله سبحانه چون آينده اسيرلرك
مسلمان اولملرينك حقنده بيورمشديكه اكر اسلامكز اوزرينه ثابت اولسكز سزه زياده مال
ومنال احسان ايده حكم متحقق اولدى انلرى زنكين قيلدى واول كمسنه لركه كفر اوزرينه
مصر اولديلر آنلرك عرقين كسوب برباد ايتدى (اِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا
بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا اُولٰئِكَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ
آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتّٰى يُهَاجِرُوا وَاِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِى الدِّينِ
فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ اِلَّا عَلٰى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) ت اول كمسنه لر
كه ايمان كتورديلر ووطنلرين ترك ايتديلر وغوغا ايتديلر كندو ماللريله وكندو جانلريله
اللهك يولنده واول كمسنه لركه يرويرديلر وياردم ايتديلر اشبو كروهلر انلرك بعضى
بعضنك ايشلرين بتيره جيدر (يعنى مهاجرلر وانصارلر برى برينه ياردم ايتديلر
وارقداشلق ايلديلر) واول كمسنه لركه ايمان كتورديلر وهجرت ايتمديلر بوقدر سزه چون
آنلرك ايشنى بتيره جى اولمقدن هيچ برشى اول وقته دكين كه هجرت ايده لر اكر ياردم طلب ايتسه لر
سزدن دين ايشنده پس لازمدر سزلك اوزركزه آنلره ياردم ايتمك مكر اول قوم اوزرينه كه
سزلك آره كزله آنلرك ارهسنده عهد اوله والله اول شيكه ايشلرمكز آنى كوريجيدر * ف
پيغمبر عليه السلامك اصحابلرى ايكى فرقه ايدى برى مهاجر وبرى انصار مهاجر اول كمسنه يه
ديرلركه وطنن ترك ايده انصارا كاديرلركه مهاجرلره يرويره لر يعنى نقدر مسلمان كه شو حضرتك
خدمتنده حاضر درلر صلحده وغوغاده بردرلر بر برينه موافقت ايتمك جمله سنه موافقت
ايتمك كبيدر وبر برينه مخالف اولمق جمله سنه مخالف اولمقدر واول مسلمانلركه كندو
مملكتلرنده درلر وشو مملكت دخى كافرلك حكمى والى التنده اولسه بو راده يعنى
اسلام مملكتنده اولان مسلمانلر انلرك صلحنده وغوغاسنده مدخللرى يوقدر اكر انلر ايله
صلح ايدن كمسنه لر انلر ايله غوغايه قالقسه لر يعنى بو راده اولان مسلمانلر ايله عهد
ومصالحه لرى اولان كفار ايله هجرت ايتمين مسلمانلر غوغا ايتسه لر امدى بو راده اولان
مسلمانلر انلره ياردم ايتميه لر واكر اجنبى يعنى اراده عهد اولمين كافرلر هجرت ايتمين

مسلمانلراوزرینه ظلم ایتسه‌لر واسلام مملکتنده اولان مسلمانلردن هجرت ایتمین مسلمانلر یاردم طلب ایتسه‌لر اولوقتده آنلره یاردم ایدیککز یعنی هجرت ایتمین مسلمانلره هجرت ایدن مسلمانلر وانصارلر یاردم ایتسونلر (وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ) ت واول کسنه‌لر که کافراولدیلر آنلرنك بعضسی بعضسنك ایشنی تمه بجیدر اکرای مسلمانلر اشبو ایشی ایشلاسکز (یعنی بری بریکزه ایش یتورمکلکنی ایتمه‌سکز) بولنور فتنه یرده و بیولنك فساد اولور ‪•‬ف یعنی کافرلر بری بریله متفقدرلر سزلنك عداوتلرکزدن هر نرده برضعیف مسلمانی بولسه‌لر اکا اذیت ایدرلر پس سزلرده مسلمانلری خبردار قلسکز که اول برمسلمانکه بزم ذمتمزده‌در ومعیتمزده بولنور اکا یاردم ایدیجیز واول کسنه که کتدی وطننده کافرلرنك ایچنده‌در کندوکذارشنك بولنه باقسون بزدن اکا یاردم ایدن اولمز (وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ) ت واول کسنه‌لر که ایمان کتوردیلر وهجرت ایتدیلر وغوغا ایتدیلر اللهنك یولنده واول که کسنه‌لرکه یر ویردیلر ویاردم ایتدیلر اشبو کروه انلردر مؤمنلر حقیقتده آنلر ایچون واردر یارلغنمق وکوزل رزق ‪•‬ف یعنی دنیاده وآخرتده یعنی اول مسلمانلر که امیرلریله برابر غوغاده بولنورلر اولرنده اکلشنلردن رتبه جهتنجه اعلادرلر آخرتده انلره زیاده سیله یارلغنمق واردر دنیاده دخی عزت وغنیمت مالی آنلرنك حقیدر (وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ت واول کسنه‌لرکه ایمان کتوردیلر هجرت اولی دنصکره وهجرت ایتدیلر وغوغا ایتدیلر سزه ارقداش اولوب اشبو کروهلر دخی سزدندر وقرابت صاحبلری انلرنك بعضسی زیاده یقیندر بعضسنه اللهنك حکمنده تحقیق الله هر برشیئی بیلیجیدر ‪•‬ف یعنی صلهٔ رحم وتوارث قرابت اهلی ارەسنده که فرض صاحبلری وعصبه‌دولر لازمدر ‪•‬ف یعنی مهاجرلر ایله هرنقدر بشقه مهاجرلر زیاده اولسه‌لر انلر بری بریله شریکدرلر لیکن قرابتلو کسنه اکرچه صکره مسلمان اولسه یا صکره هجرت ایدوب مسلمان اولدیغی حالده کلسه‌ده اول مسلمان اولان مهاجرلنك وارثی کندی اقرباسیدر آنلنك میراثنی اول الوراکرچه اشبو مهاجرلنك قدیم ارقداشی اولان غیری الرکسنه‌لر بولنسه‌ده

‪•‬(سورة التوبة مدنية وهي مائة وتسع وعشرون آية)‪•‬

(توبه سورەسی مدینه‌ده نازل اولمش وبوسورەیوزیکرمی طقوز آیتدر)

‪•‬ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه هجرتك طقوزنجی سنه‌سنده پیغمبرمز علیه السلام حضرت

علی‌یی کرّم الله تعالی وجهه حج موسمنده مکهٔ مکرمه‌یه کوندردیلرکه کافرلرک عهدلرینی
بوزولرینه ردایده لکن درت آی انلره مهلت ویره که امرلرنده تامل ایده‌لر مکرا بکی طائفه که
بری بنو ضمره دور بری بنو کنانه انلرک عهدلری حالی اوزرینه مستقر اوله زیرا کدا انلر عهدلرینه
خیانت ایتمشلر ایدی پس الله سبحانه انلرک عهدینی میعاد کونه قدر مقرر بیوردی و بو کسک
آواز ایله حجاج قافله‌سنده ندا ایده که بوندن اصکره هیچ بر مشرک حج ایچون کلمیه وهیچ کمسنه
عریان طوف ایتمیه و سورهٔ برائتک اوایلی آنلر اوزرینه اوقویه والله اعلم * ف اشبو
سورهٔ برائتده در اول حضرت بیان بیوردیکه اشبو سوره علی حده بر سوره میدر یا بشقه
سوره‌نک آیتلرندنمیدر اول سیدنکه بسم الله هر بر سوره‌نک نشانه‌سیدر لیکن اشبو سورهٔ
برائتک اولنده بسم الله یوقدر و بشقه سوره‌یه دخی داخل دکلدر ﴿بَرَاءَةٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ اِلَى
الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ ت معامله‌یی کسمکدر الله و آنک پیغمبری جانبندن اول
کمسنه‌لره که عهد ایتشدیکز انلر ایله مشرکلردن ﴿فَسِيحُوا فِي الْاَرْضِ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا
اَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللّٰهِ وَاَنَّ اللّٰهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ﴾ ت پس سیر ایدیکز ای مشرکلر یرده درت
آی و بیلکز که سزلر الله سبحانه‌یی عاجز قیلیجی دکلسکز و بیلکز که الله کافرلری رسوا
ایدیجیدر ﴿وَاَذَانٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهِ اِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْاَكْبَرِ اَنَّ اللّٰهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
وَرَسُولُهُ فَاِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا اَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللّٰهِ وَبَشِّرِ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِعَذَابٍ اَلِيمٍ﴾ ت و خبر ایرشدرمکدر الله و آنک پیغمبری جانبندن آدملر جانبنه بیوک
حج کوننده که الله بیزار اولدر مشرکلردن و آنک پیغمبری دخی بیزار اولدر آنلردن پس اکر توبه
ایتسکز زیاده ایودر سزکچون و اکر یوز چویرسکز پس بیلکز که سزلر الله تعالی‌یی عاجز
قیلیجی دکلسکز و خبر ویر اول کمسنه‌لره که کافر اولدیلر دردویریجی عذاب ایله * ف هجرتک
طقوزنجی سنه‌سنده پیغمبرمز علیه السلام مکه اهلندن صلح اولمشیدی و عربک بشقه چوق
قوم و فرقه‌لرندن دخی صلح اولمشیدی آنک بیانی انا فتحنالک سوره‌سنده واردر وقتا که مکه
فتح اولدی اندن برسنه‌دنصکره حکم نازل اولدیکه هیچ بر مشرکدن صلحی باقی قویمیکز و اشبو
بیوردیغی حج کوننده یعنی قربان بیرامنده جمله قافله‌لر اوکنده که حج ایچون کلمش ایدیلر بو کسک
آواز ایله ندا ایدیکز تا جمله‌سنه خبر ایریشه و صلحلری بوزدیره و آنلره درت آیه‌دک مهلت ویره
که اشبو مدتده یا غوغایه حاضر اوله‌لر یا وطنلرین ترک ایده‌لر و یا مسلمان اوله‌لر ﴿اِلَّا الَّذِينَ
عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ اَحَدًا فَاَتِمُّوا اِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ اِلَى

مدتهم ان الله يحب المتقين) ت مكر اول كسنه لركه عهد ايتديكز انلر ايله مشركاردن صكره اكسلك ايتمديلرسز كاه هيچ برشيني ومددو برمديلرسزك اوزركزه هيچ بركسنه يه پس تمام ايدك انلره انلرك عهدلريني انلر قرار و يرن مدته دكين البته الله سو رصاقنغانلرى (فاذا انسلخ الاشهر الحرم فاقتلوا المشركين حيث وجدتموهم وخذوهم واحصروهم واقعدوا لهم كل مرصد فان تابوا واقاموا الصلوة واتوا الزكوة فخلوا سبيلهم ان الله غفور رحيم)

ت پس چونكه آخره ايرشدى حرام اولان ايلر (يعنى شودرت ايلركه انلره مهلت و يرمش ديكز) اولدير بكز شريك قوشانلرى نه يرده كه بولسكز انلرى وطوتكز انلرى وحبس ايديكز انلرى واوطوريكز انلرى طوتمق ايچون كاه جك و كيدجك يوللرنده پس اكر توبه ايتسه لر وقايم قيلسه لر نمازى وو يرسه لر زكاتى قويو يركز انلرك يولنى البته الله يارلغيجيدر اسير كيجيدر *ف اول كسنه لردنكه صلح وعهد اولمشيدى وانلردن الداتق كورنمش ايدى پس انلر ايله صلح باقى قالمش واول كسنه لر ايله كه عهد باغلنمش ايدى انلره درت آيه دلك فرصت ومهلت و يرلدى واول حضرت عليه السلام بيوورديلركه قاب حالنى الله سبحانه بيلور هر كسنه كه ظاهرده مسلماندر انلر سائر مسلمانكبى امين در وصاقلنمشدر وظاهرده اولان مسلمانلغك حديني مقرر بيورديكه كفردن توبه ايدوب ايمان كتورمكدر ونمازى قيلمقدر وزكاتى و يرمكدر واشبو كابناء بركسنه نمازى ترك ايتسه وزكات و يرمسه پس اندن امنيت كيتدى اشبو جهتدندركه حضرت صديق رضى الله تعالى زكاتى انكار ايدنلرى كافرلر ايله برابر اولديرمكه بيورمش (وان احد من المشركين استجارك فاجره حتى يسمع كلام الله ثم ابلغه مامنه ذلك بانهم قوم لا يعلمون) ت واكر بركسنه مشركلردن امان طلب ايتسه سندن امان و يرا كاتا كه ايشيده اللهك سوزينى (يعنى قرانى) صكره ايرشدر آنى كندونك امين اوله جق يرينه اشبو امان و يرمك انلره اول سببدندركه انلر بر كروهدركه بيلمزلر *ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه پيغمبرمز عليه السلام قريشك كافرلر ايله صلح ايتمشيدى آنلر ايسه عهدى بوزوب پيغمبر عليه السلامك خلفالرين قتل ايتمكه اعانت ايتديلر واشبونلرك عهدى نقض ايتمسى مكه يى فتح ايتمكه سبب اولدى الله سبحانه فتح غزوه سنه ترغيب ايچون برقاچ آيت انزال بيوردى *ف يعنى اشبو قدر امان و يرمكده مضايقه يوقدر اكر حق يولنى ديلرسه يا الله سبحانه نك كلامنى ايشتمك ايسترسه بولور وايشيدر صكره اكر حقه تابع اولمزسه كندو يرينه كوندروقتا كه كندو يرينه ايرشدى اندن صكره سائر كافرلره برابردر (كيف يكون للمشركين عهد عند الله وعند رسوله الا الذين عاهدتم عند المسجد الحرام فما استقاموا

لكم فاستقيموا لهم ان الله يحب المتقين) ت نيچه اولور مشريك قوشانلر ايچون عهد
اللهك يانده ونك پيغمبري يانده مكر اول كسنه لركه عهد ايتديكز انلر ايله محترم اولان
مسجدك يانده (يعني حديبيه كوننده انلر ايله صلح واقع اولمشيدي انلر قريش دولر) پس
نقدركه انلر عهدلري اوزرينه ثابت اولسه لر سز يكون سز دخي طوغرو اولكز انلر ايچون
البته الله سور صاقنانلري * ف صلح اولنان كافرلري اوچ قسم اوزره بيوردي بريسي اولدركه
انلر ايله صلحك مدتي تعيين اولنمش ايدي انلره جواب ويردي يعني مؤمنلره امر ايتديكه كافرلر
عهدلرين بوزديلر سز دخي بوزك وليكن انلره درت آي مهلت ويرك بريسي دخي مكة مكرمه ده
بولنان عهده شامل ايدي هر نقدر كه انلر عهدلرين بوزمزلر سز دخي بوزميكز مكه به تعظيم
ايچون وبريسي دخي انلردركه انلر ايله صلحك مدتي تعيين اولنمشيدي شو صلح اشبو مدتده قايم
اولدي ليكن اخرده عرب مشركلري كليسي ايمان كتورديلر (كيف وان يظهروا عليكم
لا يرقبوا فيكم الا ولا ذمة يرضونكم بافواههم وتابى قلوبهم واكثرهم فاسقون) ت نيچه
اولورلر مشركلر ايچون (عهد) واكر غالب اولسه لر سزلك اوزركزه رعايت ايتمزلر سزلك حقكزده
قرابت حقنه ونه عهده راضي ايدرلر سزلري اغزلري ينك سوزلريله وقبول ايتمز انلرك قلبلري
وانلرك چوغي كوتي ايشليلردر (اشتروا بايات الله ثمنا قليلا فصدوا عن سبيله انهم ساء
ما كانوا يعملون) ت الديلر اللهك ايتلريني از بهايه (يعني نفسلرينك شهوتنه تابع اولديلر
وايماني ترك ايتديلر) پس كيرو چويرديلر ادملري اللهك دينندن البته انلر كوتو اولدي
اولشيكه ايشلديلر (لا يرقبون في مؤمن الا ولا ذمة واولئك هم المعتدون) ت رعايت
ايتمز هيچ بر مسلمانك يانده قرابت حقنه ونه عهدلرينه اشبو كروه انلردر حددن كچنلر (فان
تابوا واقاموا الصلوة وآتوا الزكوة فاخوانكم في الدين ونفصل الايات لقوم يعلمون) ت
پس اكر توبه ايدرلر وقايم قيلسه لر نمازي وويرلر زكاتي پس آنلر سزلك قرنداشكزدر دينده
واشكاره بيان ايدرز نشانه لري اول كروه ايچونكه بيلورلر * ف وشويله كه بيوردي آنلر
سزلك قرنداشكزدرلر شريعت حكمنده پس اشبو كلامدن فهم ايدرلركه اول كسنه كه قرينه لر
ايله بيلندي كه ظاهرجه مسلماندر ليكن قلبيله يقيني يوقدر پس لازمدركه آني ظاهرده مسلمان
عد ايديكز مكر اعتماد ايتميكز ودوست طوتميكز (وان نكثوا ايمانهم من بعد عهدهم
وطعنوا في دينكم فقاتلوا ائمة الكفر انهم لا ايمان لهم لعلهم ينتهون) ت اكر بوزسه لر
كندو يمينلريني عهد باغلادقدنصكره وطعن ايدهلر سزلك دينكزه پس غوغا ايدك اهل

كفرلرنك بيوكلريله كه آنلرنك ايمانلري يوقدر (يعني انلر يمينلرنده وعهدلرنده ثابت اولمازلر
همان انلري قتل ايدنك لكن قتل كزشونيتله اوله كه شركدن وطعندن) اوله كه انلر كيرودونه لر
* ف اكر ثابت اولسه كه بر كافر دين اسلامه عيب ايدر پس ذمي دكلدر قتل اولنور (اَلَا تُقَاتِلُونَ
قَوْمًا نَكَثُوا اَيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا بِاِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدَؤُكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ اَتَخْشَوْنَهُمْ فَاللّٰهُ اَحَقُّ
اَنْ تَخْشَوْهُ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) ت آيا غوغا ايتمزميسكز بر كروهله كه بوزديلر كندو عهدلريني
وقصد ايتديلر پيغمبري چقارمغه وانلر ابتدا ايتديلر سزكه اولان عهدي بوزمغي ايا قورقارميسكز انلردن پس الله زياده لايقدر اكا كه قورقه سكز اندن اكر مسلمان ايسه كز (قَاتِلُوهُمْ
يُعَذِّبْهُمُ اللّٰهُ بِاَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ) ت غوغا ايدنك
آنلر ايله تا عذاب ايده آنلره الله سزلرنك الكزله ورسوا ايده آنلري وياردم ايده سزه آنلر اوزرينه
وشفا باغشليه مؤمن اولان كروهلرنك سينه لرينه (وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللّٰهُ عَلٰى مَنْ
يَشَاءُ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) ت وكيدره آنلرنك قلبلرينك غمني وتوبه واسلام روزي قيله ديلديكي
كسنه لره والله بيليجيدر حكمت صاحبيدر (اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا
مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً وَاللّٰهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ) ت آيا
كمان ايتديكزميكه كيرو براقله سكز (يعني غوغايه تكليف اولنميه سكز) وحالا تميز ايتمامشدر
الله اول كسنه لري كه غوغا ايتديلر سزدن وطوتمديلر اللهدن غيري وآنك پيغمبرندن غيري
ومؤمنلردن غيري هيچ بركيزليجه دوست (تميز ايتمويدر الله يعني الله تعالى حضرتلري هر نقدر
غيبي بيلوب انلرنك قتال ايده جكلريني ودوست طوتوب طوتميه جقلريني بيلور ايسه ده بو بيلمك
علم غيبي اولوب ظاهرده كندولره برحجت اولمز وقتال ايدوب ايتميه جكلريني اشكاره
چقاروب ثوابه ياخود عذابه لايق اولدقلريني بيلدير وب عقاب وقتنده كندولري الزام
واسكات ايتمك ايچون علم ظاهري اعتبار ايله تميز ايتمويدر بيوردي) والله خبردار در اواشيئه كه
ايشلرسكز آني (مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ اَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللّٰهِ شَاهِدِينَ عَلٰى اَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ
اُولٰئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ) ت لايق دكلدر مشركلر ايچون كه ابادايده لر
اللهنك مسجدلريني اقرار ايتدكلري حالده كندو نفسلري اوزرينه كفر له اشبو كروه
باطل اولدي انلرنك عمللري واودده انلر دائم اولورلر * ف تعريض واردر كافرلرنك مسجد

حرامی تعمیرا یتمکله مفاخرت ایدرلر ایدی (اِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللّٰهِ مَنْ آمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَآتَى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللّٰهَ فَعَسٰى اُولٰئِكَ اَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ) ت آباد
ایدرالله‌ك مسجدلرینی همان اول کسنه که ایمان کتوردی الله تعالی‌یه و آخرت کونته و قایم
قیلدی نمازی و ویردی زکاتی و قورقدی بر کسنه‌دن مکر اللهدن پس امیددرکه اشبو کروه
اوله‌لر یول بولانلردن (اَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ) ت آیا
قیلدیکزمی حاجیلره صو ایچورمکی و مسجد الحرامی آباد ایتمکی اول بر کسنه‌نك عملی کبی که
ایمان کتوردی الله سبحانه‌یه و قیامت کونته و غوغا ایتدیلر الله‌ك یولنده برابر دکللر الله‌ك
یاننده والله یول کوسترمز کوناهلی اولان کروهه (اَلَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا
فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ اَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ وَاُولٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ) ت اول کسنه‌لر
که ایمان کتوردیلر و هجرت ایتدیلر و غوغا ایتدیلر الله‌ك یولنده کندو ماللریله و کندو
جانلریله زیاده بیوکدرلر مرتبه‌ده الله‌ك یاننده و اشبو کروه انلردرمراد لرین بولنلر (يُبَشِّرُهُمْ
رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُقِيمٌ) ت سو ینديرر آنلری آنلرك ربلری
رحمتیله کندو یانندن و خشنودلقله و جنتلر ایله که آنلره شو جنتلرده دایم اولان نعمت واردر
(خَالِدِينَ فِيهَا اَبَدًا اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهُ اَجْرٌ عَظِيمٌ) ت دایم اولیجیلردر شو جنتلرده ابدیلك اوزرینه
تحقیق الله‌ك یاننده‌در بیوك اولان ثواب * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه مکه‌نك فتحندن
صکره مشرکلر اولسون ویا کتاب اهلی اولسون انلرك جمله‌سیله غزا ایتمك ترغیبنده نازل اولدی
* ف ما كان للمشركين بو رایه قدر بش آیتلر سیدنا حضرت علی ایله سیدنا حضرت عباسك
ارالرنده اولان ماجرانك بیانی اوزرینه نازل اولدی زیرا که حضرت عباس رضی الله عنه
هجرت ایتمکده تاخیر ایتدیکندن حضرت علی رضی الله عنه افندیمز انلره سویلدیکه سزاکر
هجرت ایتمکده تاخیر ایتمسه‌یدیکز غوغاده شریك اولوب مراتب عالیه‌یه نائل اولوردیکز نیجه
که بزلر نائل اولدق حضرت عباس ایسه جواب ویردیکه بزلر دخی الله سبحانه‌نك ایشلرنده
بولنوب حاجیلره صو ویردم و مسجد الحرامی آبادان ایتدم الله سبحانه جوابنده بیوردیکه
اشبو ایشلر جهاده برابر دکل و مشرکلرك عملی قبول اولنمزلیکن مسلمانلرك عمللری و خدمت
ایتدیکی مقبولدر پیغمبرمز علیه السلام اشبو آیتلردن مرادی فهم ایدوب کافرلری مکهٔ
مکرمه‌دن طشره چیقاردیلر و دوام اوزره حکم اولندیکه کافرلر مکهٔ مکرمه‌یه داخل اولمیه‌لر
علماء الریاض مثللرکه اکر بر کافر مسجدی آباد ایتك دیلرسه قویویرمیه‌لر اشبو رادن معلوم

سنی آنلرڭ ماللری و آنلرڭ اولادلری که همان دیلر الله عذاب ایده آنلره انلر ایله دنیاده وطشره
چیقه آنلرڭ جانلری کافر اولدقلری حالده (وَاِذَا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ اَنْ آمِنُوا بِاللّٰهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ
اسْتَأْذَنَكَ اُولُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ) ت وچونکه ایندیرلسه
بر سوره اشبو مضمونله که ایمان کتورڭ الله سبحانه یه وغوغا ایدڭ آنڭ پیغمبریله برابر اذن
ایسترلر سندن زنگینلر آنلردن ودیرلر کیرو براق بزی تا اولهلم غوغادن اوطورانلر ایله (رَضُوا
بِاَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ) ت راضی اولدیلر آنکا که اولهلر
قاریلر ایله ومهرلندی آنلرڭ قلبلری اوزرینه پس آنلر فهم ایتمزلر (لٰكِنِ الرَّسُولُ
وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهَدُوا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ وَاُولٰئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَاُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ)
ت لیکن پیغمبر واول کسنه لر که ایمان کتوردیلر بیله برابر غوغا ایندیلر کندو ماللریله
وکندو جانلریله واشبو کروه آنلر ایچوندر کوزللکلر وینه اشبو جماعت آنلردر مطلوبه نائل
اولیجیلر (اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) ت
حاضرلدی الله انلر ایچون باغچه لری که جاری اولور آنلرڭ آلتندن ایرمقلر دائم اولورلر آنده
اشبو بیوك مطلوبه یولقدر (وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْاَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا
اللّٰهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ) ت وکلدیلر عذر کتورجیلر بیابانده
اکانلردن تا که اذن ویریله آنلره واوطوردیلر اول کسنه لر که یلان دیدیلر الله سبحانه یه
وآنڭ پیغمبرینه (یعنی اسلامی ظاهر قیلدقده) البته ایریشور اول کسنه لره که کافر اولدیلر
آنلردن درد ویریجی عذاب (لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضٰى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ
مَا يُنْفِقُونَ حَرَجٌ اِذَا نَصَحُوا لِلّٰهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت یوقدر
ضعیفلر اوزرینه وکیفسزلر اوزرینه واول کسنه لر اوزرینه که بولمزلر خرج ایده جك
نسنه بر گناه وقتا که اویوك ایدهلر الله ایله رسولنه یوقدر ایو ایشلیلر اوزرینه هیچ بر عتاب
یولی والله یارلغیجیدر اسیرگیجیدر (وَلَا عَلَى الَّذِينَ اِذَا مَا اَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا اَجِدُ مَا اَحْمِلُكُمْ
عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَاَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا اَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ) ت وینه اول کسنه لر
اوزرینه که وقتا که کلدیلر سنڭ یاڭه تا کیندره جك ویره سن آنلره دیدڭ بولمزم سزی اوزرینه
کیندره جك نسنه یی دوندیلر کوزلری یاش دوکرلر غم ایله خرج ایده جك نسنه بولمیورلر
دیو (اِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ اَغْنِيَاءُ رَضُوا بِاَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ

واشبو عذاب کافرلرنك جزاسیدر (ثم یتوب الله من بعد ذلك علی من یشاء والله غفور رحیم)
ت صکره قایدر کیرو رحمتیله الله اشبو عذابدن صکره دیلدیکی کمسنه اوزرینه آنلردن
(یعنی اسلامه توفیق ویرر کافرلردن هر کمسنه‌یی که دیلر) والله یارلغیجیدر ابیر کیجیدر
* ف پیغمبرمز علیه السلام مکه‌نك فتحندن صکره ایشتدیکه کافرلر مکه ایله طائف ارەسنده
غوغا ایچون جمع اولمشلر اول حضرت اون بیك مسلمانلر ایله انلرنك اوزرینه کیتدی وایکی بیك
کمسنه دخی کلوب اول حضرته ملحق اولدیلر مکه طاغلرینك اراسنده یول طاره‌جق اولدیغندن
عسکرآز آزکچمکه شروع ایتدیلر حالبوکه هوازن قومی طاغلرنك اطرافن بتون بتونه
کیمشلر ایدی مکه اهلی بجد کاری وقتنده هوازن عسکری آنلر اوزرینه هجوم ایدوب مکه
عسکری کیرو دونمشلر و اول حضرت ایله اولان مهاجر وانصار عسکری هپ طاغلمشلر ایدی
اول حضرت یبان اولوب کافرلر ایله غوغایه مستعد اولدیلر حضرت عباس یوکسك آواز ایله
انصارلره چاغردیلر اول آوازاوزره مهاجر وانصارلر حاضر اولدیلر وغوغایه شروع ایتدیلر
والله سبحانه فتح ویردی معلوم اوله که غوغادن اول مسلمانلردن برکیمسه‌نر یادیکه برقاچ
دفعه بزلر آزقشون ایدك کافرلره غالب اولدق شمدی بزلر اون بیك کیمسه‌لر زالبته
بزه ظفر اولور پس الله آنلری تربیه ایچون آنلری اشبو مصیبته کرفتار ایتدی که بردخی اسباب
ظاهریه‌یه اعتماد ایتمیه‌لر اشبو غوغادن صکره کافرلرنك چوغی مسلمان اولدیلر (یا ایها الذین
آمنوا انما المشرکون نجس فلا یقربوا المسجد الحرام بعد عامهم هذا وان خفتم عیلة
فسوف یغنیکم الله من فضله ان شاء ان الله علیم حکیم) ت ای مسلمانلر شریك توتنلر مردار در
و پسدر پس لازمدر که یقین اولمسونلر مسجد الحرامه اشبو یلدن صکره واکر قورقار سکز
فقیرلکدن (یعنی تاجرلر منقطع اولدیغی سببله) پس زنکین ایدرسزی الله کندو احسانندن
اکر دیلرسه البته الله بیلیجیدر طوغرو ایشلیدر * ف مشرکلر مسجد الحرامه بلکه حرمك
جمیعنه کیرمکدن ممنوعدرلر یوقسه مجرد مسجده کرمکدن منع یوقدر معافدر و کافرلرنك
نجس اولمسی قلبلرنده اعتقادلری جهتندندر جسملری نجس دکلدر واکر قورقارسکز
فقیرلکدن بونکله مرادی یعنی مشرك تاجرلرنك کلمکی و کیتمکی تجارت ایچون آلمق وصاتمق
ایتدکلری اکر موقوف اولسه تجارت معامله‌لری باغلمق سببیله فقیرلکدن قورقار ایسه کز
پس الله سلکك تمامنی مسلمان قیلدی پس جمله ایش و کوج قولای اولدی (قاتلوا الذین
لا یؤمنون بالله ولا بالیوم الآخر ولا یحرمون ما حرم الله ورسوله ولا یدینون دین الحق من
الذین اوتوا الکتاب حتی یعطوا الجزیة عن ید وهم صاغرون) ت غوغا ایدك اول کمسنه‌لر ایله که
ایمان کتورمزلر الله سبحانه‌یه وقیامت کونه و حرام صایمزلر اول برشیئی که حرام قلدی الله

وآنك پيغمبرى واختيارا يتمزلر طوغرو اولان دينى اول كسنه لردنكه ويرلدى آنلره كتاب
جزيه نى ويرنجيه دكين كندو اللريله ذليل اوله رق * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه الله سبحانه
كتاب اهليله غوغا ايتمك بابنده وآنلردن جزيه آلمق حقنده بيورر * ف اشبوندن اول حكم
ايتديكه مشركلر ايله غوغا ايدك وآنلرى اسلام يرندن چقارك وشمدى كتاب اهليله غوغا
ايتمكه امر ايتدى زيراكه آنلر دخى حق اولان دينى انكار ايدرلر والله سبحانه نى وآنك
پيغمبرينى وقيامت كوننى لايقنجه اعتقاد ايتمزلر ليكن كتاب اهلندن جزيه آلمغى قبول بيوردى
شو شرطله كه اعلالرى وادنالرى هب ذليل اولوب جزيه ويره لر وعربك مشركلرندن جزيه
اصلا قبول اولنمز وسائر بلادلرك مشركلرندن جزيه آلمق امام اعظمك قتنده جائزدر وجزيه
هر آيده بش غروش ويا اون غروش ويا يكرمى غروش مثلا آلمق هر كسنه نك حالنه مطابق
وينه اهل كتاب كيمكده وبنمكده وبيان حالنده وسلاح طاقمقده مسلمانلر ايله برابر اولميه
وبونلردن غيرى هم نيچه تو بست واردر كتب فقهيه دن طلب اولنه (وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ
اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
قَبْلُ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ) ت وديدى جهودلر عزير اللهك اوغليدر وديدى نصارالر
عيسى اللهك اوغليدر اشبو سوز آنلرك كندو اغزلريله در (يعنى اصلسز سوزدر) بكزدرلر
اشبو سوزلرينى اول كسنه لرك سوزينه كه كافر اولديلر بوندن اول (يعنى مشركلر كه
ملائكه لره الله سبحانه نك قزلريدر ديديلر) آنلره لعنت ايتدى الله نيجه يوز چويررلر (يعنى
طوغرو اولان يولدن) * ف كندولرى كتاب اهلى اولمغله مشركلرك يولنى اختيار
ايتديلر (اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا
لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ) ت اله اتخاذ ايتديلر كندو
عالملرينى وعابدلرينى اللهدن غيرى وينه اله اتخاذ ايتديلر حضرت مريمك اوغلى عيسانى
ويبورلمش ايدى آنلره مكر شو كه عبادت ايده لر بر اولان الله تعالى يه كه يوقدر معبود آندن
غيرى ايراقدر الله اول شيدنكه شريك قوشرلر اكا * ف آنلرك عالملرى وزاهدلرى خلقك
خاطرى ايچون يا طمع سيبندن هر شيكه كندو عقللرندن مقرر ايدر ايديلر جاهللرى دخى اعتقاد
ايدرلر ايدى كه بزلره الله سبحانه نك يانندهباغشلق اولنمش پس عالملرك سوزى جاهللرك سنديدر
اكر شريعتك يولنه موافق ديسه وچانكه معلوم اوله كه شو عالم اشبو سوزينى طمع ايله
ديدى پس اول سوزى سند اولمز (يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتِمَّ
نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ) ت ايسترلر كه سوندره لر اللهك نورينى كندو اغزلريله (يعنى
شبهه لريله كه تقرير ايدرلر آنى دينى باطل قيلغه) وقبول ايتمز الله مكر شونى كه تمام ايده
كندو نورينى واكرچه خوشلنميه لرده كافرلر آندن * ف يعنى نيجه كه بر كسه پف ديه رك

قتله یه چراغی سوندیرمكه لر دخی دیلرلر كه سكنه یالان سوزلریله دین اسلامی
ابطال ایدوب اظهار اولنقدن منع ایده لر (هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ
عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ) ت اول الله در كه كوندردی كندو پیغمبرینی یول
كوسترمكله و طوغرو اولان دین ایله تا كه غالب قیله شول دینی سائرلرك كافه سی اوزرینه و اكر
خوشلنمزسه ده شریك قوشنلر * ف اشبو دینی سائر دینلردن اعلا در عقلیاتده ودخی
الهیاتده ده یعنی اشبو دین ایله الهك قربلكی حاصل اولور سائر دینلر ایله حاصل اولمز
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ
وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ) ت ای مسلمانلر بیوك اهل كتابك عالملرندن و زاهدلرندن برلر آدملرك
ماللرینی حقسز یره و منع ایدرلر الهك یولندن و اول كمسنه لر كه دفن ایدرلر یرده
آلتونی و كوموشی و خرج ایتمزلر آنی الهك یولنده (یعنی زكاتنی ویرمزلر)
سویندر اشبو جماعتی درد ویریجی اولان عذاب ایله * ف الله سبحانه نك یولنده نفقه ویرمك
شودر كه زكات و صدقه و اوچنجی ویره و حق صاحبنك حقنی ادا ایده (يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ
جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنَزْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ
تَكْنِزُونَ) ت اول كونكه قزدریلور اول مال جهنمك اوده پس داغلنور شو ماله آنلرك
آلنلری و آنلرك آرقه لری و دینلور شودر اول شی كه دفن ایتدیكز كندو نفسكز ایچون پس
طاد یكز ذخیره قویدیغكز شیئی (إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ
خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا
الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ) ت تحقیق آیلرك صایسی
الله قاتنده اون ایكی ایدر الهك كتابنده اول كونكه یراتدی كوكلری یری اول آیلردن دردی
اشهر حرمدر (كه آنده قتال حرام قلنمشدر) اشبو طوغرو اولان دیندر پس ظلم ایتمیكز آنلرده
كندو نفسیكزه (یعنی حقسز اولان قتال ایله) و طوغا ایدیكز شریك قوشنلرك جمله سیله نیجه كه
طوغا ایدرلر آنلر سزلره جمله كز ایله و بیلكز كه الله صاقننلر ایله در * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر كه
ابراهیم علیه السلام زمانندن برو درت آی حرام ایدی ذی القعده و ذی الحجه و محرم و رجب
بو آیلرده طوغا ایتمك حرام ایدی عربلرك جاهلیت احوالی اشبو حكمی تحریف ایتدیلر بر وقت
[illegible]

واللّه سبحانه اشبو حکمتنك اصلی باقی قویدی اشبو وجهله که حقسز غوغا ایتمك هیچ بر وقتده
جائز دکل و اشبو آیلرده حقسز غوغا ایتمك حرمتنك حکمی مغلظ اولورو کافر ایله غوغا ایتمك
هر وقتده جائزدر و کافرلرنك تحریف ایتدکلرینی نفی بیوردی * ف شریعت حکمنده آیلرنك
عددی اون ایکیدرنه زیاده اولورونه نقصان و ابراهیم علیه السلامنك دیننده دورت آی حرام
ایدی ذی القعده و ذی الحجه و محرم و رجب که بونلرده غوغا حرام ایدی و اشبو آیلرده عرب
ملکنده امینلك اولور ایدی که آدملر راحتدن و یقیندن کاربج و عمره ایتمکه قادر اولهلر اکثر
علمالك یاننده اشبو حکم منسوخدر زیرا که کلهجکده ذکر اولنور که کافرلر ایله غوغا دائما جائز
ودر و اولرونه کندولر اراسنده بر بری اوزرینه ظلم ایتمك دائما کناهدر و اشبو آیلرده زیاده سیله
کناهدر لیکن اولی شودرکه کر کافرلر اشبو آیلره رعایت ایدوب غوغا ایتمزلرسه بزلر دخی
آنلر ایله غوغایه بدأ ایتمیز (إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا
وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُوَاطِئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زُيِّنَ لَهُمْ سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ) ت نسیء (یعنی تأخیره قویمق حرام اولان آیلری حرام اولمین
آیلردن) زیادهدر کفرده آزغین قلمش اولور شو تأخیر ایله اول کسنهلر که کافر اولدیلر حلال
صایارلر بر آیی بر سنهده و حرام قیلورلر انی بر آخر یلده تا که موافق ایدهلر اول شینك عددینه که
حرام قیلدی الله پس حلال صایارلر اول شیئی که حرام قیلدی الله کوزل کوسترلدی آنلره
کوتو ایشلری و الله یول کوسترمز کافر اولان کروهه * ف کافرلر بر ازغینلق یصهدیلر که
قچانکه بر بریله غوغایه ارلر ایدی اکر غوغالری حرام اولان آیه اوغرسهلر اول آیی کیرو
کچوررلر ایدی دیرلر ایدیکه بو یل صفر آیی محرمدن ایلرو کچمش و محرم صفردن صکره
کلهجکدر اشبو حیله ایله حرام اولان آیده غوغا ایدرلر ایدی الله سبحانه آنلرنك اشبو ایتدکلری
اوزرینه بیوردی * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه پیغمبرمز علیه السلام مشقت اولان
وقتده و هوانك اسیق وقتنده تبوك غوغاسنه تشریف بیوردیلر صحابهنك چوغی اول
حضرته موافقت ایتدیلر و مسلمانلردن اوچ کسنه عذرسز مخالفت ایتدیلر آنلرنك توبهسی
اللی کوندن صکره قبول اولندی و منافقلردن بر قاچ کلمه نفاق یوزندن صادر اولدی الله سبحانه
مسلمانلرنك مدحنده و منافقلرنك ذمنده و شو اوچ کسنهدن عفو ایتمك خصوصنده
بر قاچ آیت انزال بیوردی (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمُ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ اثَّاقَلْتُمْ
إِلَى الْأَرْضِ أَرَضِيتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ)
ت ای مسلمانلر سزه نه اولدیکه قچان دینلسه سزه طشره چیقکز اللهنك یولنده آغر اولوب میل
ایدرسکز بر جانبنه آیا خوشلندیکزمی دنیا دیرلکینه آخرت عوضنده پس دکل دنیا دیرلکنك
فائدهسی آخرتده منفعتی یاننده مکر آز برنی * ف معلوم اوله که اشبو اوتنبرنك

غوغاسنك ذکرینه شروع ایدر وقتا که اسلام غالب اولدی و عرب کروهی آراسنده شیوع بولدی
غسان طائفه‌سی شام والیسی که روم پادشاهنه تابع ایدی اندن رجا ایتدیلر که روم پادشاهی
اسلام اوزرینه کتوروب آنلر ایله غوغا ایده پیغمبرمز علیه السلام اشبو خبری ایشتدی کده
کندوسی غسان اوزرینه متوجه اولوب روم پادشاهنی اسلامه دعوت طریقی اوزرینه
بر مکتوب کوندردی آنك اوزرینه پیغمبرمز علیه السلامك نبوتی روم پادشاهنك یاننده
ثابت اولدی لیکن قومی موافقت ایتمدیکندن اسلامدن محروم قالدی وقتا که شام اهلی اول
حضرتك قدومندن خبردار اولوب روم پادشاهنه ظاهر قیلدقلرنده روم پادشاهی یاردملرینه
مساعده ایتمدیکندن غسان قومی اطاعت ایتدیلر لیکن مسلمان اولمدیلر صکره حضرت پیغمبر
عنقریب وفات ایتدیلر آندن صکره حضرت عمر رضی الله تعالی عنهك خلافتی زماننده شام
بتون بتونه فتح اولدی اشبو غسان غوغاده قوتلودشمن بولندیغندن و سفرهم ایراق
اولمسندن و غوغا آلتلری و اسبابی آز اولدیغندن منافقلر حیله یاپغه باشلدیلر اول حضرت
جمله‌سنه رخصت ویردی قچانکه الله‌نك فضلیله منصور و مظفر اولوب کیرو کلدکلرنده منافقلر
رسوا اولدیلر اشبو سوره‌نك اکثرنده منافقلرك ایشلری بیان اولنمشدر (اِلَّا تَنْفِرُوا
يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا اَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت
اکر چیقمزسکز عذاب ایدر سزه دردویریجی اولان عذابله و سزك بدلکزده کتورر بر کروهیکه
سزه غیردر و هیچ بر ضرر ایرشدیره بیلمزسکز الله تعالی‌یه و الله هر برشی اوزرینه قادردر
(اِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللّٰهُ اِذْ اَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ اِذْ هُمَا فِي الْغَارِ اِذْ يَقُولُ
لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَاَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ
كَفَرُوا السُّفْلٰى وَكَلِمَةُ اللّٰهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللّٰهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت اکر یاردم ایتمزسکز
پیغمبرینه غم و اردر تحقیق یاردم ایتدی اکا الله اول وقتکه طشره چیقاردیلر آنی اول کسنه‌لر
که کافر اولدیلر ایکی کسنه‌نك ایکنجیسی اولوب نتکه شو ایکی کسنه غارده ایدیلر اول وقتکه
دیدی کندو ارقداشنه یعنی ابو بکر صدیقه غم ییمه الله بزمله بیله‌در پس کوندردی الله
کندو امنیتنی پیغمبر اوزرینه و قوت ویردی اکا بر عسکر ایله که سز کورمدیکز آنی و ایتدی
اول کسنه‌لرك سوزینی که کافر اولدیلر الشاغیرق و الله‌نك سوزی یوکسك و عالیدر
و الله غالبدر و طوغرو ایشلیدر * ف پیغمبر علیه السلامك غارده رفیقی انجق ابو
بکر الصدیق ایدی و هجرتده رفیقی دخی همان اول ایدی و قالان اصحابلرك بعضی اول
حضرتدن اقدم هجرت ایتدیلر ایدی و بعضی صکره هجرت ایتدیلر (اِنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا
وَجَاهِدُوا بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ) ت طشره
کلکز یوکل یوکلی و آغر یوکلی و غوغا ایدلك کندو ماللرکزه و جانلرکزه الله‌نك یولنده اشبو

جهاد زیاده کورلدی بعضیلری ایچون اکر بیلا تکرار ف شاه ولی الله رحمه الله دیدیکه یعنی اول
حالده که اسباب اکز یوغ ایکن چوق واردی ویا خود ضرورت قدرندن زیاده اکزده رشی بو قدر
واشبو وجهه کوره آیت محکمه در منسوخ دکل والله اعلم (لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا
قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ
يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ) ت اکر اولسیدی (اول شی که دعوت ایدرسن
اکا آدملری) حصولی یقین اولان منفعت و قولای اولان سفر البته تبعیت ایدرلر ایدی
سکا ولیکن ایراق کوریندی آنلره او اشنرلی و یقینده یمین ایده جکلر الله سبحانه به که اکر قادر
اولسق (غوغایه چیقمغه) طشره چیقاردق سزکله هلاک ایدرلر کندی نفسلرینی (یعنی
یلان یمینله) والله بیلور که آنلر یلانجیدرلر (عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذِنْتَ لَهُمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكَ
الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَاذِبِينَ) ت عفو ایده الله سنی نیچون اذن ویردک آنلره تا که ظاهر
اولیدی کا اول کسنه لر که طوغرو دیرلر و بیلیدک یلانجیلری (لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ) ت اذن طلب
ایتمزلر سندن اول کسنه لر که ایمان کتوردیلر الله سبحانه یه و قیامت کوننه تخلف ایتمکده
آندنکه غوغا ایدهلر کندو مال لری و کندو جانلریله والله بیلیجیدر صاقنانلری (إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ
الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ) ت همان
اذن دیلرسندن اول کسنه لر که ایمان کتورمزلر الله سبحانه یه و قیامت کوننه و شک کتوردیدر
آنلرک قلبلری پس آنلر کندو شکلرنده متحیر اولورلر (وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ
عُدَّةً وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ) ت اکر دیلسیدیلر
چیقمغی البته لازم اولاجق شیلری حاضر ایدرلر ایدی ولیکن مکروه دیدی الله آنلرک غوغایه
چیقمسنی پس کیرو اویالندردی و کیکدردی و دینلدی آنلره اوطورک اوطورانلریله اشبو
تصویر دور مخالفه عزم ایتمکی آنلرک قلبنه آتمغیچون (لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
وَلَأَوْضَعُوا خِلَالَكُمْ يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ وَفِيكُمْ سَمَّاعُونَ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ) ت اکر
چیقسیدیلر سزک آره کزده زیاده قیلمزلردی سزه مکر فساد ایتمکی والبته سکردیرلر ایدی سزلک
آره کزده طلب ایدهرک سزلک حقکزده فتنه یی (یعنی فتنه یه سعی ایدرلر ایدی) و سزلک
آره کزده واردر سوز ایشیدیجی آنلردن (یعنی آره کزده جاسوسلق ایدوب سزلک سوزیکزی

آنلره کتوردیلر) والله بیلیجیدر ظالم ایدیجیلری (لقد ابتغوا الفتنة من قبل وقلبوا لك
الامور حتى جاء الحق وظهر امر الله وهم كارهون) ت طلب ایتدیلر ایدی فتنه‌یی بوندن
اول و دوندردیلر سنک ایچون مصلحتلری حتی کلدی طوغرو یاردم و غالب اولدی اللهک ایشی
و آنلر ایسته‌مزلر ایدیلر (ومنهم من يقول ائذن لي ولا تفتني الا في الفتنة سقطوا وان جهنم
لمحيطة بالكافرين) ت و آنلردن بعض کیسنه وار که دیر اذن ویر بکا و فتنه‌یه صالمه بنی
(یعنی بنی روم مملکتنه کتورمه زیرا که آنلرک کوزل جاریه‌لری کورب فتنه‌یه وقع اولورم
والله اعلم) خبردار اول که انلر فتنه‌یه وقع اولمشلردر (نفاقلری وفسادلری سببیله) والبته
جهنم احاطه ایدیجیدر کافرلری * ف منافقلردن قیس اوغلی جد شویله بهانه ایلدیکه
روم قاریلری کوزل یوزلودرلر اگر بن اول یره گیدرسم کورنجه کرفتار اولورم بکا اذن ویرکه
بوراده قالوب ایشیم مالم ایله سکا اعانت ایده‌یم (ان تصبك حسنة تسؤهم وان تصبك مصيبة
يقولوا قد اخذنا امرنا من قبل ويتولوا وهم فرحون) ت اگر ایرشسه سکا بر نعمت غملنیرلر
آنلر و اگر ایرشسه سکا بر بلا دیرلر الله شکر دوتدک مصلحتمزی بوندن اول (یعنی اشبو
مصیبتدن اول کیزلوجه آنلرک دشمنلرینه موافقت ایتدک یاسنردن مخالف ایتدک بزه هیچ
قورقو یوقدر) و کیرو دونرلر و آنلر شاد اولیجیدرلر (قل لن يصيبنا الا ما كتب الله لنا هو
مولانا وعلى الله فليتوكل المؤمنون) ت دیگل ایرشمز بزه مگر شول که یازمشدر الله
بزم ایچون الله در بزم ایشمزی یاپیجی والله اوزرینه لایقدر که امرلرینی تاپشورسونلر
مسلمانلر (قل هل تربصون بنا الا احدى الحسنيين ونحن نتربص بكم ان يصيبكم الله
بعذاب من عنده او بايدينا فتربصوا انا معكم متربصون) ت دیگل انتظار چکمزسکز بزم
حقمزده مگر ایکی کوزل اولان امرلرک برینه یعنی فتح یا شهید اولمق و بزلر انتظار چکرز سزلک
حقکزده که ایرشدیره سزه الله بر عذاب کندو یاندن یا خود بزم المزایله پس انتظار ایدیکز
البته بزلر دخی سزلر ایله انتظار ایدرز (قل انفقوا طوعا او كرها لن يتقبل منكم انكم كنتم
قوما فاسقين) ت دیگل ای منافقلر خرج ایدیکز کوکل خوشلغیله یا خوشنسزلق ایله البته
قبول اولنمز سزدن البته سز کوتو ایشلی اولان قوم سکز * ف قیس اوغلی جد دیدیکه
غزاده کندو مالیمله یاردم ایده‌یم جواب اولندیکه اعتقادسز کیمسه نک مالی قبول اولنمز

(وما منعهم ان تقبل منهم نفقاتهم الا انهم كفروا بالله وبرسوله ولا يأتون الصلوة الا وهم كسالى
ولا ينفقون الا وهم كارهون) ت ومنع ايتمدى آنلرى آندنكه قبول اولنه آنلرك نفقه‌سى
انجق كافر اولدقلرى الله سبحانه‌يه و آنك پيغمبرينه و كلمزلر نمازه مكر اوشنكله و نفقه ويرمزلر
مكر آنلر خوشلنمەيەرك (فلا تعجبك اموالهم ولا اولادهم انما يريد الله ليعذبهم بها فى الحيوة
الدنيا وتزهق انفسهم وهم كافرون) ت پس عجبه كتورمەسون سنى آنلرك مالارى و اولادلرى
ديلرهمان الله كه عذاب ايده آنلرى شو نعمتله دنياده ديرلكنده و چيقاره آنلرك جانى آنلر كافر
اولدقلرى حالده ه ف يعنى مال جمع ايتمك مشقتيله و اولادى حفظ ايتمك اذيتيله و فوت
اولان شيئه تأسف چكمكله عذاب ايده ه ف يعنى عجبانمه كه دينسز كسنه‌يه بيجون الله
نعمت ويردى دينسز كسنه حقنده اولاد و مال و بالدركه آنلرك قلبى آنلرك حصولنده زياده
پريشان و مشقت چكمكده بوله و آنك فكرندن اولنه دكين قورتلمقلرى اولميه تا كه يانوبه
ايده‌لر و يا ايولك ايده‌لر (ويحلفون بالله انهم لمنكم وما هم منكم ولكنهم قوم يفرقون) ت
و آند ايچرلر الله سبحانه‌يه كه البته آنلر سزك زمره‌كزدندرلر و دكل آنلر سزك زمره‌كزدن ليكن
آنلر بر كروهدر كه قورقرلر (لو يجدون ملجأ او مغارات او مدخلا لولوا اليه وهم يجمحون)
ت اكر بولسه‌لر بر صغنه‌جق و مغاره‌لر يا خود بر كيره‌جك يره دونرلرلر ايدى آكا و حال بوكه آنلر چاپكلك
ايدرلر (ومنهم من يلمزك فى الصدقات فان اعطوا منها رضوا وان لم يعطوا منها اذا هم
يسخطون) ت و آنلردن بعض كسنه واركه عيب ايدر سكا صدقه‌لرى قسمت ايتمكده پس
اكر ويرلش اولسه آنلره صدقه‌دن راضى اولورلر و اكر ويرلمسه ناكهان آنلر طارغين اولورلر
يعنى ايستدكلرى قدر ويرسك راضى اولورلر و اكر مرادلرنجه ويرمزسك طارغين اولورلر
(ولو انهم رضوا ما آتاهم الله ورسوله وقالوا حسبنا الله سيؤتينا الله من فضله ورسوله انا الى
الله راغبون) و اكر آنلر راضى اولسه‌لر اول شيئه كه ويردى آنلره الله و آنك پيغمبرى
و ديسه‌لر بسدر بزه الله ويره بزه الله كندو احسانندن و آنك پيغمبرى البته بز الله جانبنه
اميد ايدرز زياده اولوردى (انما الصدقات للفقراء والمساكين والعاملين عليها والمؤلفة
قلوبهم وفى الرقاب والغارمين وفى سبيل الله وابن السبيل فريضة من الله والله عليم
حكيم) ت صدقه‌لر انجق فقرالره و چاره‌سزلره و صدقه‌لرى جمع ايتمك اوزرينه عمل ايدنلره

واول کسنه‌یه‌که الفت ویرلمش اولدی آنلرك قلبلرینه (یعنی اسلامی ضعیف اولان کسنه‌لره) ومکاتب طریقیله ازاد اوله‌جق کوله‌لرو بورجلی اولان کسنه‌لر ایچوندر والله یولنده صرف ایتمکیچوندر (یعنی جهادده) ویوللرده فقیر قالمش یولجیلر وغریب مسافرلر ایچوندر حکم ثابت اولدی اللهك جانبندن والله بیلیجیدر ایشلری طوغریدر * ف مفلس اولدرکه آنك النده اکرچه مال یوغیسه‌ده لکن کندو کچینه‌جکن تحصیل ایچون اجرتله ایشلایز ومن دوولت ایدن کسنه‌لر کبی ومحتاج اولدرکه کندو اداره‌سی ایچون برایش ایشلیه‌میوب کسبی باغلنمش اولان کیمسه‌در وزکات جمع ایتمکیچون عمل ایدنلره آیلقلری زکات مالندن ویریله ومؤلفة قلوب شول کسنه‌لردرکه آنلرك کوکللرینی خوشلشدرمق ضروریه‌در وآنلر مال طمعی او زره مسلمان اولمشلر لکن قومك بیوکلری اولدیغندن چوق کسنه‌لر آنلر سببیله اوغروجه مسلمان اولور بو زمانده علما آنلری زکات آلمغیچون مستحق صایمزلر وکوله‌لری آزاد ایتمکیچون یاخود بوسلری قورتارمغیچون واول کسنه‌لرکه دینه واودنجه مبتلی اولمشدر اکرچه زنکین اولسه‌ده اکر مالی دینی اودمکه کفایت ایتمسه والله یولنده یعنی جهادده زکات مالی خرج اولنه ومسافرلره اکرچه وطننده مالی وار ایسه لکن مسافر اولدیغی یرده مالی یوق ایسه زکات ویریله (وَمِنْهُمُ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ اُذُنٌ قُلْ اُذُنُ خَيْرٍ لَكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ) ت وآنلردن بعض کسنه‌لر وارکه اذیت ویررلر پیغمبره ودیرلر اشبو پیغمبر بوتکل قولاقلیدر (یعنی هرکیم نه دیرسه آنی قبول ایدر) دیکل شویوزل اولان بوتکل قولاقلیدر سزکیچون ایناندر اللهك سوزینه وقبول ایدر مؤمنلرك مصلحتلرینی ورحمتدر ایمان اهلیچون سزدن واول کسنه‌لرکه اذیت ویررلر اللهك پیغمبرینه آنلر ایچوندر دردویریجی اولان عذاب * ف یعنی منافقلر پیغمبرمز علیه السلامه دل اوزادوب طعنه ایدرلر ایدیکه اشبو آدمك آنجق قولاغی واردر واول حضرت ایسه هر یلانجینك یلانینی بیلوردی ایکن کندو وقاریله آنی مؤاخذه ایتمزلر ایدی وواز کاورلردی وتغافل ایدرلر ایدی لکن نادان اولانلر فهم ایدرلر ایدیکه بزم یلانمزه شبهه‌دار اولمدی الله سبحانه بیوردیکه شو اخلاق اشبو پیغمبردن سزلك حقکزده رحمتدر بو قسمسز براوثردن یتوله یتون کرلسارا اولور ایدیکز (يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ لَكُمْ لِيُرْضُوكُمْ وَاللّٰهُ وَرَسُولُهُ اَحَقُّ اَنْ يُرْضُوهُ اِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ) ت یمین ایدرلر الله سبحانه‌یه سزلر ایچون تاکه راضی قیله‌لر سزی

واللّه و آنك پيغمبرينه زياده لايقدر آنلرى كه راضى قيله لر آنى اكر مؤمن اولسه لر . ف اكر
بر وقتده اول حضرت آنلرك آلداتمسنى دانسه لر ايدى پس آنلر مسلمانلرك فاش اوله لرندن آنلر
ايجرلر ايديكه بزم فعللرمزده كوتو نيت يوقدر تا سبب بويله مسلمانلرى راضى ايدريك تا كندو
جانبلرينه مائل ايده لر اما بيلورلركه الداتدقلرى الله سبحانه ايله و آنك پيغمبريله ايشه بوندن (الم
يعلموا انه من يحادد الله ورسوله فان له نار جهنم خالدا فيها ذلك الخزى العظيم) ت ابيلمزلرميكه
هركسنه كه مخالفت ايتسه الله سبحانه يه و آنك پيغمبرينه پس البته آنكچوندر جهنم اودى
ابدى اولورا آنده شبو بيولن ايلان رسوالقدر (يحذر المنافقون ان تنزل عليهم سورة تنبئهم
بما فى قلوبهم قل استهزءوا ان الله مخرج ما تحذرون) ت قورقارلر منافقلركه اينديرلمش
اوله مسلمانلر اوزرينه برسوره كه خبر ويره آنلره اول برشيئى كه آنلرك قلبلرنده . اوزينيكل
مسخره ايديك البته الله طشره كتوريجيدر قورقديغكز شيئى (ولئن سألتهم ليقولن انما كنا
نخوض ونلعب قل أبالله وآياته ورسوله كنتم تستهزءون) ت واكر سؤال ايتسك آنلره درلركه
همان بزلر هزل ايدردك و اويناقلق ايدردك ديكل آيا الله سبحانه يى و آنك آيتلرينى و آنك
پيغمبرينى مسخره مى ايدرديكز (لا تعتذروا قد كفرتم بعد ايمانكم ان نعف عن طائفة
منكم نعذب طائفة بانهم كانوا مجرمين) ت عذر كتورميكز البته سز كافر اولديكز كندى
ايمانكزدنصكره (يعنى دل ايله ايمانكزدنصكره) اكر كچسك بر كروهك كناهندن سزدن
البته عذاب ايدرز بر بشقه كروهه سزدن اوسببله كه اولدبلر كونا ايشليلر . ف هركسنه كه
دين امرنده مسخره لق ايتسه اكرچه قلبندن دينه منكر اولمزسه ده اول كسنه كافر اولور اكر
قلبنده هم ايناغمزسه بو كسنه البته منافقدر پس دين امرنده ظاهرده و باطنده ادبلى اولمق
لازمدر (المنافقون والمنافقات بعضهم من بعض يأمرون بالمنكر وينهون عن المعروف
ويقبضون أيديهم نسوا الله فنسيهم ان المنافقين هم الفاسقون) ت منافق اولان اركككلر
ومنافقه اولان قاريلر آنلرك بعضسى بعضسنك جنسندندر امر ايدرلر كوتو ايش ايشلمكله
ومنع ايدرلر كوزل ايش ايشلمكدن و باغلرلر كسه لرينى اونوتديلر الله سبحانه يى پس
اونوتدى الله آنلرى البته منافقلر آنلردر طوغرى يولدن چيقانلر . ف يعنى اعتقاددن خالى
اولان ظاهرلرينك اسلامى معتبر دكلدر لايق اولدركه آكا فاسق ديسونلر (وعد الله المنافقين
والمنافقات والكفار نار جهنم خالدين فيها هي حسبهم ولعنهم الله ولهم عذاب مقيم) ت

وعده ويردى الله منافق اولان اركككره ومنافقه اولان قاريلره وكافرلره جهنم اودينى دائمدرلر آنده جهنم بسدر آنلره ورحمتدن ايراق قيلدى آنلرى الله وآنلر ايچوندر دائم اولان عذاب (كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَأَكْثَرَ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلَاقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَاقِهِمْ وَخُضْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ) ت اول كسنه لركبيك سزدن اول وار ايديلر آنلر چوق زياده ايديلر سزدن قوتده ويشه چوقرق زياده ايديلر مالرده واولادلرده پس زياده منفعت بولديلر كندو پايلريله (يعنى دنيادن) پس سزده منفعت بولديكز كندو پايكزله نيجه كه منفعتلندى اول كسنه لركه سزدن اول كچديلر كندو پايلريله وهزله شروع ايتديكز اول كيمسه لركبيكه شروع ايتديلر هزله اشبو جماعت باطل اولدى آنلرك ايشلرى دنياده وآخرتده واشبو كروه آنلردر زيان ايشليلر (أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ أَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) ت ايا كلمديمى آنلره اول كسنه لرك خبريكه آنلردن اول كچديلر نوحك قومى وعاد قومى وثمود قومى وابراهيمك قومى ومدين اهلى وموتفكات اهلى كه كلدى آنلره آنلرك پيغمبرلرى واضح اولان نشانه لر ايله پس اصلا اولديكه الله ظلم ايده آنلره وليكن اولديلر آنلر كندو نفسلرينه ظلم ايديجيلر (وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ) ت ومسلمان اولان اركككلر ومسلمان اولان قاريلر آنلرك بعضى بعضسنك ايشينه يجيدرامر ايدرلر كوزل ايش ايشلمكله ومنع ايدرلر كوتو ايشلردن وقائم قيلرلر نمازى وادا ايدرلر زكاتى ويبورادى قبول ايدرلر الله ايچون وانك پيغمبرى ايچون اشبو جماعت اسركر آنلرى الله البته الله غالبدر طوغرو ايشليدر (وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ) ت وعده ويردى الله مؤمن اولان اركككره ومؤمنه اولان قاريلره جنتلريكه اقر آنلرك آلتندن ايرمقلر دائم اولوبلر آنده پاك اولان منزللر جنات عدنده والله ك خشنودلغى زياده بيوكدر هر بر شيدن اشبو وعده بيولكدر اولان مطلوبه نائل اولمقدر (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ

وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ) ت ای پیغمبر غوغا ایت کافرلر ایله ومنافقلر ایله
ودرشتلک ایت آنلره اوزرینه وآنلرک یری جهنمدر وشو کوتو یردر (يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا
وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوا بِمَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبْهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ) ت یمین ایدرلر الله سبحانه یه که دیمدیلر دیو بدرلرسکا والبته
دیدیلر کفر سوزینی وکافر اولدیلر اسلاملرندنصکره وقصد ایتدیلر بوله میه جقلری
شیئی (یعنی پیغمبره اذیت ویرمکی) ومنافقلر اسلامی انکار ایتدیلر مکر اننک اوزره که زنکین
قلدی آنلری الله وآنک پیغمبری کندو احساننددن (واشبو صورتده کمدن بر نوعدر والله
اعلم) پس اگر توبه ایتسهلر اولور چوق کوزل آنلر ایچون واگر یوز چویرسهلر توبهدن عذاب
ایدر آنلره الله دردویریجی اولان عذابه دنیاده وآخرتده وبوقدر آنلر ایچون یرده هیچ بر ایش
یصهیجی وبریاردم ایدیجی * ف منافقلرک چوغی پیغمبرک غیبتنده حضرته ودین
اسلامه دل اوزادوب اهانت ایدرلر ایدی وقتا که گرفتار اولدیلر یمین ایتدیلر که بزلر هیچ بر شی
سویلمدک سورهٔ منافقینده بونلرک ذکری کلیسردر والله سبحانه بیورمشکه بوله میه جقلری
شیئی قصد ایتدیلر آندن مرادی شودرکه اسلام عسکری اراسنده بری برایله شماته واقع
اولمشدی اول وقتده که منافقلر مسلمانلره اغوا ویرمکه باشلدیلرتا که مهاجرلر ایله انصار اراسنه
دشمنلکی براقهلر واول حضرت مسلمانلرک اراسنده صلح ایدوب کیدری قالدردی وبونک
ذکری دخی منافقین سورهسنده کلهجکدر یا مرادشو اولهکه منافقلردن اون ایکی کسنه
اتفاق ایتمشلرکه سفرده کیجهنک یاریسنده اول حضرت اوزرینه هجوم ایدوب الی اوزادهلر
اولوقتده حذیفهٔ صحابی حضرت علیه السلامک یاننده ایدیلر کامر ایتدیکه بونلری
قتل ایدلک منافقلر بونی ایشدیجک قاجدیلر حذیفه آنلری بیلدی لیکن اظهار ایله امر
اولنمدیغندن کیزلو قالدی (وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهَ لَئِنْ آتَانَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ
الصَّالِحِينَ) ت وآنلردن بعض کسنه وار درکه عهد باغلشدر الله ایله که اگر ویرسهبزه کندو
احساننددن البته صدقه ویررز واولورز ایو ایشلیلردن (فَلَمَّا آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا
وَهُمْ مُعْرِضُونَ) ت پس بر وقتکه اقصویردی آنلره کندو احساننددن بخیللک ایتدیلر
آنده ودیلر یوز چویرمرک (فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ
وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ) ت پس الله قیلدی آنلرک حالنک عاقبتی منافقلق آنلرک قلبلرنده اول
کوننه قدر که اوغرارلر الله سبحانه یه اول شیئک سببیله که مخالفت ایتدیلر الله سبحانه

اواشـيده كه وعده ايتشلر ايدى الله ايله و يلان ديدكار ينك شومليغيله (أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ) ت آيا بيلمديلرمبكه البتـه الله بيلور آنلرك كيزلو سوزلر يني و آنلرك كيزلو سوزسو يلمكار يني كنـد واره‌لرنده والله كيزلو اولانلرى بيليجيـدر * ف ثعلبه آدلو بر منافق وار ايدى اول حضرت عليه السلامدن دعا طلب ايتديكه بكا مالده تكثيلك ويره اول حضرت بيورديكه آز يحيق مال كه شكرى ادا اولنور كوزلدر اول چوق مالدنكه غفلت كتورر ثعلبه يردخى كاوب عهد ايتديكه اكر بنم مالم چوق اولسه زياده سيله صدقه ويروب غافل اولمم اول حضرت عليه السلام دعا ايتديلر پس ثعلبه‌يه قيونلرنده بركت اولدى شوقدركه سور يلره مدينه‌نك صحراسى كفايت ايتميوب بشقه كو يلره كيدوب جمعه و جماعتدن محروم قالدى اول حضرت سؤال بيورديكه ثعلبه نصل اولدى آدملر حالنى بيان ايتديكده اول حضرت عليه السلام بيورديكه ثعلبه هلاك اولدى صكره زكات وقتى كلدكده هر بركسنه زكاتن ادا ايلدى ثعلبه ايسه ديديكه اشبو مالى و يرمك كويا جزيه و يرمكدر شو بهانه يى ايدوب زكاتن و يرمدى برقاچ مدتدنصكره مالك زكاتنى اول حضرتك يانـه كتورد كده حضرت قبول ايتميوب رد ايتديلر رسول اللهدن صكره صديقك و فاروقك خلافتلرى زمانـنده زكاتن كتوردى آنلردخى رد ايتديلر آخر حضرت عثمانك زمانـنده اولدى (الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت اول كسنه‌لر كه عيب ايدرلر اللهك يولنده صدقه و يرنلردن صدقه‌لرده و عيب ايدرلر اول كسنه‌لره كه بولمزلر مكر كندو مشقتلرينى (يعنى غيريلره خدمتله برشى حاصل ايدوب صدقه ايدرلر) پس مسخره ايدرلر آنلرى مسخره ايتدى الله شو مسخره ايدنلرى و آنلر ايچوندر دردويريجى اولان عذاب * ف پيغمبريمز عليه السلام بر وقتده صدقه و يرمكى آدملره ترغيب بيوردى اويله اولسه عبد الرحمن بن عوف رضى الله تعالى عنه درت بيك درهم كتوروب ديديكه سكز بيك درهم وار ايدى ياريسنى ايشته كتوروب ريم جـلشانـه اودنج ويردم و آخر نصفنى كندو عيالمه آليقويدم و عاصم عدى اوغلى درت صاع بغيداى كتوردى و ديديكه مشقتله سكز صاع بغداى حاصل ايتدم نصفنى صدقه و يردم و نصفنى عيالم ايچون آليقويدم اويله اولسه منافقلر بريله‌لر آرلرنده ديكه باشلديلر كه عوف اوغلى عبد الرحمن و يرمسى ريادر و عاصم كندونى زور ايله خيرات و يرن كسه‌لرده صايديرمجق (اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ) ت يا رلغمقلق ديله آنلره يا خود ديله (يعنى اشبو ايكى صورت برابردر) اكر يارلغمقلق ديلرسك آنلره يتمش كره البته يارلغمز الله آنلرى اشبو اولسببدندركه آنلر كافر اولديلر الله سبحانه و آنك پيغمبرينه ...

ایله اعتقادی اولمیانلرك فرقلری ظاهر اولدی كناهكارلرك قنقی كناهی واردركه پیغمبرك
دعاسیله الله آنی عفو ایتمیه واما اعتقادی اولمیان كسنه ایچون پیغمبرك ایتمش كره استغفار
ایتمسی فائده ویرمیور و اعتقادی اولمیانلرك پیغمبرك شفاعتنه امید طوتمه‌لری نه دلیل ایله
اولور زیرا آنكا اصلا دلیل یوقدر مثلا بر آدم بر كون نماز ایتسه ویا نمازی ویا اوروج ترك
ایتسه و آندن اوتانسه و پشیمان اولسه آنكا كناهكاردیرلر وهر كسنه‌كه كونتوا اولان ایشی
عیب بیلیسه وفرض اولان حكمی ایشلمسیله ایشلمامسنی برابر بیلسه ویا فرضی ایشلینلره
طعنه ایدرسه آنكا اعتقادسزدیرلر (فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ
يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا
لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ) ت شاد اولدیلر كیرو قالانلر كندولرینك اوتورمسنه الله‌ك پیغمبرینك
خلافی اوزرینه وخوشلنمدیلر آندنكه غوغا ایده‌لر كندو ماللریله وكندو جانلریله الله‌ك
یولنده ودیدیلر بری برلرینه چیقمیك ایسجق وقتده دیكل جهنمك اودی زیاده شدتلیدر
اكر بیلسه‌لر ایدی بویله یاعزلر ایدی (فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ) ت پس آز قدر كوله‌لر آز ایچق و یغلیه‌لر چوق اولشینك جزاسی ایچونكه
اولدیلر آنی ایشلیجیلر یعنی مراد اول جزادركه دنیاده كوله‌جكلر وآخرتده یغلیه‌جقلردر
(فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا
مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ) ت پس اكر دوندرسه سنی كیرو
الله بر كروه جانبنه آنلردن پس اذن دیلسه‌لر سندن چیقمغه (یعنی اشبو تبوك غزاسندن بشقه
بر غزایه كیتدیككزده برابر كیتمكه) دیكل البته طشره چیقمزسكز بنمله برابر هیچ بر وقتده
والبته غوغا ایتمزسكز بنمله برابر هیچ بر دشمنله البته سز راضی اولدیكز اوطورمغه اول كره‌ده
پس اكلشك كیرو اكلشنلر ایله ف اكر سنی كیرو دوندرسه الله بر كروه جانبنه دیوانك ایچون
بیوردیكه اول آیت نازل اولدی سفرده و منافقلر مدینه‌ده ایدیلر و بر طائفه دیوب منافقلر جانبنه
دیو بیورمدیغی اول سببدندركه واكلشنلرك جمله‌سی منافق دكلدی بعض مسلمانلردخی كیرو
قالمشلر ایدی انلرك تقصیری عفو اولندی (وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ
كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ) ت ونماز قیلمه یا محمد بر كسنه اوزرینه منافقلردنكه
اولدی هیچ بر وقتده وطورمه آنك قبری اوزرینه البته آنلر كافر اولدیلر الله سبحانه‌یه وآنك
پیغمبرینه واولدیلر آنلر طوغرو یولدن انقیاد ایله (وَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ
إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ) ت وتعجبه كتورمسون

سنی آنلرك ماللری و آنلرك اولادلری كه همان دیلر الله عذاب ایده آنلره انلرایله دنیاده و حشره جیفه آنلرك جانلری كافر اولدقلری حالده (وإذا أنزلت سورة أن آمنوا بالله وجاهدوا مع رسوله استأذنك أولوا الطول منهم وقالوا ذرنا نكن مع القاعدين) ت وچانكه ایندیرلسه بر سوره اشبو مضمونله كه ایمان كتوریكز الله سبحانه یه و غوغا ایدك آنك پیغمبریله برابر اذن ایسترلرسندن زنكینلر آنلردن و دیرلر كیرو براق بزی تا اولهلم غوغادن اوطورانلرایله (رضوا بأن يكونوا مع الخوالف وطبع على قلوبهم فهم لا يفقهون) ت راضی اولدیلر آنكا كه اولهلر قاریلرایله وه مهر اوردی آنلرك قلبلری اوزرینه پس آنلر فهم ایتمزلر (لكن الرسول والذين آمنوا معه جاهدوا بأموالهم وأنفسهم وأولئك لهم الخيرات وأولئك هم المفلحون) ت لیكن پیغمبر و اول كسنهلر كه ایمان كتوردیلر همیرایله برابر غوغا ایندیلر كندو مماللریله و كندو جانلریله و اشبو كروه آنلر ایچوندر كورللكلر و ینه اشبو جماعت آنلردر مطلوبه نائل اولیجلر (أعد الله لهم جنات تجري من تحتها الأنهار خالدين فيها ذلك الفوز العظيم) ت حاضرلدی الله انلرایچون باغچهلری كه جاری اولور آنلرك آلتندن ایرمقلر دائم اولورلر آنده اشبو بیولك مطلوبی بولقدر (وجاء المعذرون من الأعراب ليؤذن لهم وقعد الذين كذبوا الله ورسوله سيصيب الذين كفروا منهم عذاب أليم) ت وكالدیلر عذر كتور بجیلر یاباندهاكلرندن تا كه اذن ویریله آنلره و اكاشدیلر اول كسنهلر كه یلان دیدیلر الله سبحانه یه و آنك پیغمبرینه (یعنی اسلامی ظاهر قیلقده) البته ایریشور اول كسنهلره كه كافر اولدیلر آنلردن درد ویریجی عذاب (ليس على الضعفاء ولا على المرضى ولا على الذين لا يجدون ما ينفقون حرج إذا نصحوا لله ورسوله ما على المحسنين من سبيل والله غفور رحيم) ت یوقدر ضعیفلر اوزرینه و كیفسزلر اوزرینه و اول كسنهلر اوزرینه كه بولمزلر خرج ایده جك نسنه بر كناه وقتا كه ایولك ایدهلر الله ایله هم رسولنه یوقدر ایو ایشلیلر اوزرینه هیچ بر عتاب و الله اولیار لقیجیدر راحم كیجیدر (ولا على الذين إذا ما أتوك لتحملهم قلت لا أجد ما أحملكم عليه تولوا وأعينهم تفيض من الدمع حزنا ألا يجدوا ما ينفقون) ت و یوقدر اول كسنهلر اوزرینه وقتا كه كلدیلرسنك یانكه تا كه بنمهجك ویرهسن آنلره دیدك بولمزم اوزرینه بنه جك نسنه دونوب كیددیلر كوزلری یاشی دوكهرك غم ایله تا كه بولمدیلر

دیر (إنما السبيل على الذين يستأذنونك وهم أغنياء رضوا بأن يكونوا مع الخوالف وطبع

الله على قلوبهم فهم لا يعلمون) ت بو عتاب بولى همان اول كسنه لرا اوزرينه دركه اذن طلب ايدرلر سندن وآنلر زنكينلردر راضى اولديلر كاكه اوله لر كيرو قالان قاريلرا وه مهر قويدى الله آنلرك قلبلرى اوزرينه پس آنلر فهم ايتمزلر (يعتذرون اليكم اذا رجعتم اليهم قل لا تعتذروا لن نؤمن لكم قد نبأنا الله من اخباركم وسيرى الله عملكم ورسوله ثم تردون الى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما كنتم تعملون) ت عذر ديلرلر سزك اوكنزه وقتا كه كيرو دونرسكز آنلرك جانبنه ديكل عذر كتورميكز اصلا اينانميز سزه البته خبر ويردى بزه الله سزك خبرلركزك بعضينى وكوررالله وآنك پيغمبرى سزك ايشكزى (يعنى دنيادن صكره كيرو دوندرلمش اولورسكز كيزلويى وآشكاره يى بيليجى جانبنه پس خبر ويرر سزه ايشلديككز شيلرى (سيحلفون بالله لكم اذا انقلبتم اليهم لتعرضوا عنهم فاعرضوا عنهم انهم رجس ومأواهم جهنم جزاء بما كانوا يكسبون) ت آند ايچرلر الله سبحانه به سزه اوكنزده وقتا كه دونرسكز آنلرك جانبنه تا كه يوز چويره سكز آنلردن پس سز يوز چويريكز آنلردن تحقيق آنلر نجسدرلر وآنلرك يرى جهنمدر ايشلديككلرى شى جزاسيله (يحلفون لكم لترضوا عنهم فان ترضوا عنهم فان الله لا يرضى عن القوم الفاسقين) ت آند ايچرلر سزه تا راضى اوله سكز آنلردن پس اكر راضى اولسكز آنلردن البته الله راضى اولمز طوغرو يولدن چيقان كروهلردن ... يعنى بر كسنه نك منافق اولديغى بيلنسه آنك حالنى كشف ايتمكدن تغافل جائزدر ليكن آنكله دوستلق ايتمك وقارشمق جائز ديكل (الاعراب اشد كفرا ونفاقا واجدر الا يعلموا حدود ما انزل الله على رسوله والله عليم حكيم) ت يابانده اكشنلر زياده شدتلودرلر كفرده ومنافقلقده (يعنى شهر اهلنه نسبتله) وزياده لايقدرلرا كه بيلميه لر اول شريعتك حكملرينى كه ايندردى الله كندو پيغمبرى اوزرينه والله بيليجيدر وطوغرو ايشليجيدر ... يعنى آنلرك طبيعتنده سورادى قبول ايتمك وكندولرى غرضنى ارمق وجهالت رسوخ بولمش پس الله سبحانه حكيمدر آنلردن تكليفات ايستمز وآنلره اعلى اولاندن درجه دخى ويرمز (ومن الاعراب من يتخذ ما ينفق مغرما ويتربص بكم الدوائر عليهم دائرة السوء والله سميع عليم) ت ويابانده اولانلردن بر كسنه واركه زيان صايار خرج ايتديكى شيئى وانتظار چكر سزلك حقكزده مصيبتلره انلر اوزرينه اولسون شكو اولان مصيبت والله ايشيديجى بيليجيدر (ومن الاعراب من يؤمن بالله واليوم الآخر ويتخذ ما ينفق قربات عند الله وصلوات الرسول الا انها قربة لهم سيدخلهم الله فى رحمته ان الله غفور رحيم) ت

وبيانده اكثشلردن بعض كمسنه واردركه ايمان كتورر الله تعالى يه وقيامت كوننه وصرف ايتديكي شيئي يقين اولمغه سبب اللهك ياننده وپيغمبرك خير اولان دعاسنه وسيله خبردار اول البته شو نفقه يقين قليجيدر آنلرى الله تعالى يه داخل قيلر آنلرى الله كندو رحمتنه البته الله يارلغيجيدر اسركيجيدر (والسابقون الاولون من المهاجرين والانصار والذين اتبعوهم باحسان رضي الله عنهم ورضوا عنه واعد لهم جنات تجرى تحتها الانهار خالدين فيها ابدا ذلك الفوز العظيم) ت ايلرو كچنلر (يعنى جنته هركسدن اول كچنلر) كه اولكيدرلر مهاجرلردن وانصارلردن وينه اول كمسنه لركه تابع اولديلر آنلره ايو ايش ايتمكله راضى اولدى الله آنلردن وراضى اولديلر آنلر اللهدن وحاضر ايلهدى آنلر ايچون باغچه لركه آقر آنلرك آلتندن ايرمقلر ابدى اولورلر آنده دائما اشبو بيوك اولان مطلوبه ايرشمكدر * ف بو ذكر اسنده اول كمسنه لركه مسلمان اولديلر آنلر اولكيدرلر وباقى قالان كمسنه لر آنلره تابعدرلر (وممن حولكم من الاعراب منافقون ومن اهل المدينة مردوا على النفاق لا تعلمهم نحن نعلمهم سنعذبهم مرتين ثم يردون الى عذاب عظيم) * ت واول كمسنه لردنكه سزلك اطرافكزده وار در بيانده اكثشلردن منافقدرلر واهل مدينه نك بعضى نفاقلق اوزرينه عادت ايتديلر وسن بيلمزسن آنلرى بز بيلورز آنلرى عذاب ايدرز آنلره ايكى كره صكره دوندرلمش اولورلر بيوك اولان عذابه * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه عذاب ايدرز آنلره ايكى كره يعنى مسلمانلرك آراسنده ذليل اولورلر وماللرندن واولادلرنده آفتلر كوررلر * ف يعنى دنياده آنلره بلالر اوزره بلالر ايرشور وصكره آخرتده عذابه كرفتار اولورلر واشبو منافقلردن بعضى كور اولدى وبعضى آكه مرضه كرفتار اولدى وبعضسنك بدننده يارهلر پيدا اولوب قان وايرينك آقر ايدى (وآخرون اعترفوا بذنوبهم خلطوا عملا صالحا وآخر سيئا عسى الله ان يتوب عليهم ان الله غفور رحيم) ت وبشقه كمسنه لردخى واردركه اقرار ايتديلر كندو كناهلرينه قارشدرديلر كوزل اولان عملرينى آخر كوتو اولان عمله يقيندركه الله رجيله قائده آنلر اوزرينه البته الله يارلغيجيدر اسركيجيدر (خذ من اموالهم صدقة تطهرهم وتزكيهم بها وصل عليهم ان صلاتك سكن لهم والله سميع عليم) ت آل آنلرك ماللرندن زكاتى تاكه پاك ايدهسن آنلرى وبركتلو ايدهسن آنلرى اشبو صدقه ايله وخير دعا قيل آنلر اوزرينه البته سنك دعالك آرام بولمقلقدر آنلر اوزرينه والله ايشيديجيدر بيليجيدر * ف يعنى [illegible] كمسنه لركه هيچ زكات ويرمدى

(شو مسجدی بنا ایتکدن) مکر کوزل اولان خصلتی الله شهادت ایدرکه البته آنلر یلانچیدرلر
(لا تقم فیه ابدا لمسجد اسس علی التقوی من اول یوم احق ان تقوم فیه فیه رجال یحبون
ان یتطهروا والله یحب المطهرین) ت طورمغل اول یره اصلا البته بر مسجدکه
بنا اولنسدی تقوی نیتی اوزرینه اول کوندن زیاده اولدرکه طورهسین آنده اوره ده کیشیلر
وارکه سورلرکه پاک اوله‌لر والله سور پاک اولنلری * ف وقتا که اول حضرت علیه السلام مکهٔ
مکرمه‌دن مدینهٔ منوره‌یه تشریف بیوردیلر شهرک طشره‌سنده عوف اوغلی بنی عمرو
محله‌سنه ایندیلر و بر قاج کون نصکره مدینهٔ منوره‌ده یرطوتدیلر و مسجد نبینک تعمیرینه
امر بیوردیلر و اول بنی عمرو بن عوف محله‌سنده که اول حضرت نماز قلشیدی اول یرده اول
محله‌نک آدملری بر مسجد بنا قلوب انده جماعتله نماز قیلرایدیلر و شو مسجد مسجد قبا ایله
مشهوردر اول حضرت علیه السلام سبت کوننده اکثر مدینه‌دن تشریف بیوروب
اول مسجدده نماز قیلرلر ایدی اول محله‌ده منافقلرک بعضسی دیلدیکه بر بشقه مسجد عناد
طریقیله آنلرک مقابلنده بنا ایده‌لر وکندولری جماعتی علی حده قیله‌لر و ابو عامر آدلو راهبکه
اسلامک عنادیله وطنینی ترک ایدوب قاچمشیدی نفاق طریقله ایستدیلرکه آنی کتوروب
شو یاپه‌جقلری مسجدلرینه بیوک و امام ایده‌لر و آنلر حضرت پیغمبر علیه السلامدن رجا
ایتدیلرکه برکره آنلرک مسجدینه تشریف بیوروب آنده نماز قیله تا اندنصکره کندو جماعتلریله
نماز قیله‌لر اول حضرته آنلرک الداتمغی معلوم اولمدیغندن وعده ویردیلرکه تبوک غزاسندن
دوندکده اول مسجده کلوب آنده نماز قلوب صکره مدینه‌یه کله‌یم الله سبحانه اولا آنلرک
نفاقنی بیلدیروب مسجد قبانک آدملرینی مدح بیوردی آدملر خبردار اولسونلرکه بعض
عبادتلرکه آنده نفسنک غرضی اوله پس آنک حالی شویله‌در (افمن اسس بنیانه علی تقوی
من الله ورضوان خیر ام من اسس بنیانه علی شفا جرف هار فانهار به فی نار جهنم والله
لا یهدی القوم الظالمین) ت ایا برکسنه که بنا قودی کندو عمارتنی صاقنمق اوزرینه اللهدن
واللهک راضی اولمسی اوزرینه زیاده خیرلی میدر یا اول کسنه که بنا قویوب بدر کندو عمارتنی
دوشمکلکه یقین اولان سیل یارمش یرک کناری اوزرینه پس دوشدی آنی بنا قیلان
کسنه ایله جهنمک اودینه والله یول کوسترمز کوتو ایشلی اولان کروهلره * ف شاه ولی الله
رحمه الله دیرکه عمارتی بنا قیلماق صاقنمق اوزرینه کنایه‌در عمللرده اخلاص ایتمکدن
و بنا قویمق عمارتی سیل یارمش یرک کنارنده کنایه‌در عمللرده ریا و عجب ایتمکدن * ف یعنی
ایستسه‌لرکه برآز عمل ایده‌لر لیکن انصافسزلقلرینک اوغورسزلغی و خوشتی قویوب یرمز
کمایه‌لر (لا یزال بنیانهم الذی بنوا ریبة فی قلوبهم الا ان تقطع قلوبهم والله علیم حکیم) ت
دائما اولورانلرک عمارتی که بنا قویدیلر شک سببی (یعنی مسجد ضرار) آنلرک قلبلرنده مکر

شو اوله که پاره پاره اوله آنلرك قلبلری والله بیلیجیدر طوغری ایشلیدر * ف یعنی آنلرك
اشبو کوتو اولان ایشلرینك اثری شو اولدیکه دائما آنلرك قلبلرنده نفاق اولور الله سبحانه
شبهه دن و نفاقدن بیوردی (ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة
یقاتلون فی سبیل الله فیقتلون ویقتلون وعدا علیه حقا فی التوراة والانجیل والقرآن ومن
اوفی بعهده من الله فاستبشروا ببیعکم الذی بایعتم به وذلك هو الفوز العظیم) ت البته
الله آلدی مسلمانلردن آنلرك جاننی و آنلرك مالارینی آنك بدلنده که آنلر ایچون جنت اولور
غوغا ایدرلر اللهك یولنده پس اولدیررلر و اولدیرلمش اولورلر بروعده درکه الله او زرینه
تحقیق اولدی توریتده وانجیلده وقرآنده وکیمدر وفا ایدیجی کندو عهدینه اللهدن پس
سوینکز اشبو کندو صاتمغکزله که معامله ایتدیکز اشبو صاتمقله وشو صاتمق بیوك اولان
مطلوبی بولمقدر (التائبون العابدون الحامدون السائحون الراکعون الساجدون
الآمرون بالمعروف والناهون عن المنکر والحافظون لحدود الله وبشر المؤمنین) ت
آنلر توبه ایدنلردر عبادت ایدنلردر ثنا ایدنلردر اللهك یولنده سفر ایدنلردر رکوع ایدنلردر
سجده ایدنلردر بیورلدی و بر نلردر کوزل اولان ایشلر ایله و منع ایدیجیلردر کوتو اولان
ایشلردن و صاقلیجیدرلر اللهك حکملرینی و سوینلدر مسلمانلری * ف السائحوندن
مرادی یا اوروج طوتانلردر و یا هجرت ایدنلردر و یا قلبلرینی دنیا لذتلرینه وحظلرینه متعلق
قلمینلردر والحافظون لحدود اللهدن مرادی شرعدن اذنسز برشیئ ایتممکلردر (ما کان للنبی
والذین آمنوا ان یستغفروا للمشرکین ولو کانوا اولی قربی من بعد ما تبین لهم انهم اصحاب
الجحیم) ت لایق دکلدر پیغمبره و نه مسلمانلره که یارلغمق طلب ایدهلر مشرکلره واکر مشرکلر
اولسهلرده آنلرك اقربالری ظاهر اولدقدنصکره آنلره که آنلر جهنملکدرلر (وما کان استغفار
ابراهیم لابیه الا عن موعدة وعدها ایاه فلما تبین له انه عدو لله تبرأ منه ان ابراهیم لأواه
حلیم) ت ودکلدی ابراهیمك یارلغمق طلب ایتمسی باباسیچون مکر وعده ایتمك جهتندنکه
ایتمشیدی شو وعدهیی باباسنه پس چونکه ظاهر اولدی ابراهیمه که باباسی دشمندر اللهك ایراق
اولدی آندن تحقیق ابراهیم بوقسه کوکلی حلم ایدیجی ایدی * ف قرآن عظیمده ذکر
اولندیکه ابراهیم علیه السلام باباسنه یارلغمق طلب ایتدی شاید سببی شو اوله که پیغمبرمز
علیه السلامك وسائر مؤمنلرك قلبلرینه خطور ایتمشیدیکه بزلرده کافر اولان اقربالرمزه

استغفار ایده لر اشبو استغفاردن منع اولندیلر ومعلوم اولدیکه مشرکلر یارلغمزلر (وَمَا كَانَ
اللّٰهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ اِذْ هَدَاهُمْ حَتّٰى يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) ت وهرگز
اولمادی که الله ازغدرغین قیله بر گروهنی (یعنی ازغینلر زمره سندن صانمز بر قومنی) اندنصکره که یول
کوسترمش اوله آنلره اولوقته دکین که آشکاره بیصار آنلر اوزرینه اولشیئ که اندن صاقنورلر
البته الله هر برشیئی بیلور (یعنی اولوقته دکین که پیغمبر کوندرلمیوب وتبلیغ اولنمغه
معذوردرلر *ف اشبو اجلدن سزی منع بیوردی (اِنَّ اللّٰهَ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ يُحْيِي
وَيُمِيتُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ) ت تحقیق الله ایچوندر کوکلرک پادشاهلغی
و یرلک پادشاهلغی ودیرلدرور اولدیرور و یوقدر سزکچون اندن غیری هیچ بر ایش یصه یجی
و یاردم ایدیجی (لَقَدْ تَابَ اللّٰهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْاَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ
مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ اِنَّهُ بِهِمْ رَؤُفٌ رَحِيمٌ) ت البته رحمتیله
یوناندی الله پیغمبر اوزرینه ومهاجرلر اوزرینه وانصارلر اوزرینه که پیغمبره تابع
اولدیلر الی طار اولدیغی وقتده آندنصکره که اولدی ایدیکه یرندن کیده برقاچ کروهک قلبلری
آنلردن صکره الله رحمتیله یوناندی آنلر اوزرینه البته الله آنلره باغشلیجیدر وامر کیچیدر
*ف مهاجرلری وانصارلری قلبلرینک خاطره لرندن معاف بیوردی وایکی کره قلرنده
بیوردی که اسر کدی (وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا حَتّٰى اِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْاَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ
وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ اَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا اَنْ لَا مَلْجَاَ مِنَ اللّٰهِ اِلَّا اِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ) ت وینه اول اوچ کسنه لر اوزرینه که موقوف اولنمش ایدیلر اولوقته
قدر که طار اولدی آنلر اوزرینه یر کینشلکی ایله وطار اولدی آنلر اوزرینه آنلرک جانلری
و بیلدیلر که صغنه جق یوقدر اللهدن مکر آنک جانبنه صکره الله رحمتله یوناندی آنلر اوزرینه
تا که آنلر توبه ایده لر البته الله اسر کیجی توبه قبول ایدیجیدر *ف مهاجر وانصارلره اوچ
کسنه داخل اولدیلر که اللی کون اولومدن زحمتلو حالت آنلر اوزره کچی ویردی (يَا اَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ) ت ای مؤمنلر صاقنک اللهدن واولکز طوغرو
دیجیلر ایله *ف اشبو اوچ کسنه لر سوزلرنده صادق اولدقلرندن یارلغنمش اولدیلر یوقسه
یونلور دخی منافقلره شریک اولورلر ایدی (مَا كَانَ لِاَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْاَعْرَابِ اَنْ

يتخلفوا عن رسول الله ولا يرغبوا بانفسهم عن نفسه ذلك بانهم لا يصيبهم ظمأ ولا نصب
ولا مخمصة في سبيل الله ولا يطؤن موطئا يغيظ الكفار ولا ينالون من عدو نيلا الا كتب
لهم به عمل صالح ان الله لا يضيع اجر المحسنين) ت لايق اولمدى مدينه اهليچون
واول كسنه لر ايچون كه آنلرك اطرافنده درلر بدويلردن كه كيرو قاله لر اللهك پيغمبرينك
ارقداشلغندن ولايق دكلدركه رغبت ايده لر كندو نفسلرينى صاقنغه اللهك پيغمبرينك
ذاتندن بو حكم ايرو يب اشبو اولسببدندركه ايرشميه آنلره صوسزلق ومشقت وآجلق
اللهك يولنده وباصميه لر آياقلرين بر يره كه طارغين قيله لر كافرلرى ايرشميه لر دشمنلردن بر مشقته
مكر يازيلور آنلر ايچون آنك سببيله كوزل اولان عمل البته الله بوش براقمز كوزل ايشليلرك
ثوابنى (ولا ينفقون نفقة صغيرة ولا كبيرة ولا يقطعون واديا الا كتب لهم ليجزيهم الله
احسن ما كانوا يعملون) ت وخرج ايتمزلر هيچ بر آز اولان خرجى وچوق اولان خرجى
وبو كمزلر هيچ بر ميدانى مكر يازلمش اولور آنلر ايچون كوزل اولان ايش تا كه بجزا ويره آنلره
الله اولشيئك كوزلنك مقابلنده كه ايشلديلر (وما كان المؤمنون لينفروا كافة فلولا نفر
من كل فرقة منهم طائفة ليتفقهوا في الدين ولينذروا قومهم اذا رجعوا اليهم لعلهم
يحذرون) ت ممكن دكل مؤمنلره كه چيقه لر جمله سى بردن (يعنى علم طلبيچون) پس نيچون
طشره چيقمزهر بر مؤمن جماعتدن بر قاچ كسنه تا كه عالم اوله لر دين امرنده و قورقوده لر
كندو قوملرينى وقتا كه كيرو كله لر آنلره جانبنه اوله كه آنلر قورقه لر (يعنى دين علمى اوكرنمك
فرض كفايه در * ف يعنى هر قومدن بعض كسنه لر پيغمبر عليه السلامك صحبتنده بولنوب
دين علمى اوكرنوب صكره كلنلره تعليم ايده لر بو زمانده كه حضرت عقبايه تشريف بيوردى
اما شريعتلرينك علمى موجوددر و دين علمى اوكرنمك فرض كفايه در و جهادهم فرض
كفايه در (يا ايها الذين آمنوا قاتلوا الذين يلونكم من الكفار وليجدوا فيكم غلظة واعلموا
ان الله مع المتقين) ت اى مؤمنلر غوغا ايدك آنلر ايله كه سزه يقيندرلر كافرلردن ولايقدركه
بوله كافرلر سزده بوغنلق و بيلكز كه الله صاقننلر ايله در * ف سزده بوغنلق بوله لر كافرلر يعنى
غوغاده سزدن درشتلكى و زورلغى بوله لر يعنى معامله ده كافرلر ايله يومشقلق اولمهون پس
كافرلر ايله دوستلق و يومشقلق ايتمكز مكر بيله سكز كه دينسه رغبتلرى واردر اول وقتده
ملاطفت جائزدر (واذا ما انزلت سورة فمنهم من يقول ايكم زادته هذه ايمانا فاما الذين

امنوا

آمَنُوا فَزَادَتْهُمْ اِيمَاناً وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ) ت وچانكه ايندرلسه بر سوره پس منافقلردن بعض
كسنه وار در كه دير سزلك قنقى بريكزلك حقنده زياده قلدى اشبو سوره ايمانى اما ايمان اهلى
پس حقيقتده زياده قلدى آنلرك حقنده ايمانى و بونلر سوينورلر (وَاَمَّا الَّذِينَ فِى قُلُوبِهِمْ
مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْساً اِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ) ت واما اول كسنه لر كه آنلرك
قلبلرنده كفر سزلك واردر پس زياده قلدى بر نجسى آنلرك نجسنه و اولديلر آنلر كافر اولدقلرى
حالده * ف يعنى الله سبحانه نك كلامى هر بر مسلمانك قلبنده اولان خاطره يه موافق نازل
اولسه ايدى ديرايدى كه اشبو كلامى بنم ايمانمى زياده قلدى و شو لفظى منافقلردخى هب ديرلر ايدى
عيبلرى الهك كلامى ظاهر قلدينى وقتده ليكن مسلمانلرك ديمسى سوينديكلرندن ايدى
و منافقلرك ديمسى شرمنده لكله ايدى شو حالده اعتقاد خلوص قلب ايله سكتورمزلر ايدى
و ديرلر ايديكه كندولرده اولان عيبلرينى اولدن زياده سيله كيزليه لر اشبو در نجس اوزرينه
نجس پس عيبلو اولان كسنه ايچون لازمدر كه نصيحت قبول ايدوب عيبنى ترك ايده بو قسمه
نصيحت ايديجيدن عيبنى كيزليه بو ايسه چوق چركين شيدر (اَوَلَا يَرَوْنَ اَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِى كُلِّ
عَامٍ مَرَّةً اَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ) ت آيا كورمزلرمى كه آنلر عقوبتلنورلر
هر بر يلده بركرميا ايكى كره (يعنى بلالر ايله و مصيبتلر ايله) صكره توبه ايتمزلر و نصيحت قبول
ايتمزلر * ف اكثر غزوغا و جهاد وقتلرنده منافقلر بيلنورلر ايدى (وَاِذَا مَا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ نَظَرَ
بَعْضُهُمْ اِلَى بَعْضٍ هَلْ يَرَاكُمْ مِنْ اَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوا صَرَفَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ) ت
وچانكه ايندرلمش اوله بر سوره (يعنى بر سوره كه انده آنلرك نفاقى بيان اولنسه) بقارآنلرك
بعضيسى بعضيسنك جانبنه خجالت بوزندن و دير آيا كوررمى سزى بر كسنه صكره دونرلر كيرو
(يعنى كندو اولرينه) دوندردى كيرو الله آنلرك قلبلرينى اولسببله كه آنلر بر كروهدرلر كه
بيلمزلر * ف يعنى چان بر سوره نازل اولسه كه آنده منافقلرك عيبلرى ذكر اولنه برى برلرينه
باقوب ديرلر ايديكه بر كسنه بزلرى كوررمى و تيز قالقوب كيدرلر ايدى (لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ
اَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ) ت اى مسلمانلر البته
كلدى سزه بر پيغمبر كندو قبيله كزدن قيندر آنك اوزرينه سزلك مشقته اوغرمغكز
حريصدر سزلك اوزركزه كه هدايت بوله سكز مسلمانلره باغشلجيدر اسرلجيدر * ف
حريصدر يعنى ارايور سزلك حالكزى يعنى ايستركه امتى چوق اوله (فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِىَ اللّٰهُ
لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ) ت پس اكر كيرو دونه لر ديكل بسندر بكا

الله هیچ بر معبود یوقدر اندن غیری آنك اوزرینه تاپشوردم والله بیوك اولان عرشك
مالکیدر (یعنی قادردر نیجه که عرشی حفظ ایدر بنی دخی کافرلرك ومنافقلرك
کوتولکندن حفظ ایدر

(سورة یونس مکیة وهی مائة وتسع أو عشر آیات)
یونس سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش یوز طقوز ویا یوز اون آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)
باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(الر) الله بیلور بوندن مرادینی (تلك آیات الکتاب الحکیم) ت اشبو آیتلر حکمتلی اولان
کتابك آیتلریدر (أکان للناس عجبا أن أوحینا الی رجل منهم أن أنذر الناس وبشر الذین
آمنوا أن لهم قدم صدق عند ربهم قال الکافرون ان هذا لساحر مبین) ت آیا عجبمی اولدی
آدملر ایچون که وحی کوندردك بر کسنه‌یه جانبنه انلردن که قورقوت آدملری وسوندر مسلمانلری
آنکله که آنلر ایچون واردر طوغرو مرتبه کندو ربلری یاننده دیدیلر کافرلر البته اشبو
شخص آشکاره سحرکاردر (ان ربکم الله الذی خلق السموات والأرض فی ستة أیام ثم
استوی علی العرش یدبر الأمر ما من شفیع الا من بعد اذنه ذلکم الله ربکم فاعبدوه أفلا
تذکرون) ت البته سزلرك ربکز اول الله درکه یراتدی کوکلری ویری آلتی کون مدتنده صکره
عرش اوزرینه استیلا ایلدی تدبیر ایدر ایشی یوقدر هیچ بر شفاعت ایدیجی مکر اول اذن
ویردکدنصکره اشبو الله سزلرك ربکزدر پس عبادت ایدلکز آیا نصیحت قبول ایتمزمیسکز
* ف آلتی کون مقدارنده اشبو مدتده کوکلری ویری یراتدی وشو ملکك دیارینی عرش
اوزره مقرر ایتدی پس تا که هر ایشك تدبیری عرش جانبندن اوله (الیه مرجعکم جمیعا وعد
الله حقا انه یبدؤ الخلق ثم یعیده لیجزی الذین آمنوا وعملوا الصالحات بالقسط والذین
کفروا لهم شراب من حمیم وعذاب الیم بما کانوا یکفرون) ت انك جانبنه در سزلرك قایده‌جغکز
جمله کز بردن وعده ایتدی الله طوغرو اولان وعده‌ایله البته اول وجوده کتورور خلقی صکره
اعاده ایدر آنلری تا که جزا ویره اول کسنه‌لره که ایمان کتوردیلر وایشلدیلر کوزل اولان
ایشلری انصافله واول کسنه‌لر که کافر اولدیلر آنلر ایچون واردر ایچمکلك اصی اولان
صودن ودردویریجی عذاب اولسبیله که کافر اولدیلر (هو الذی جعل الشمس ضیاء والقمر

نوراً وقدّره منازل لتعلموا عدد السنين والحساب ما خلق الله ذلك الا بالحق يفصل الآيات
لقوم يعلمون) ت اول الله كه ايصه دى كونشى ايشقلنجى وآيى ايصه دى نورلنجى ومعين قلدى
آى ايچون منزللرى تاكه بيله سكز يللرڭ صايسنى وبيله سكز حسابنى يراتدى الله اشبونى مكر
طوغرو وتدبير ايله بيان ايدر نشانه لرى بر كروه ايچونكه بيلورلر (ان فى اختلاف الليل والنهار
وما خلق الله فى السموات والارض لآيات لقوم يتقون) ت البته كيجه وكوندزڭ كاوب
كيتمه سنده واوردروا واشـده كه يراتدى الله كوكارده و يرده نشانه لر اول كروه ايچونكه
صاقنورلر (ان الذين لا يرجون لقاءنا ورضوا بالحيوة الدنيا واطمأنوا بها والذين هم عن آياتنا
غافلون) ت البته اول كسنه لر كه اميد طوتمزلر بزم جانبمزه اوغرامغه وخوشحال اولديلر
دنيا ديرلكيله وآرام طوتديلر دنيا ديرلكيله و ينه اول كسنه لر كه انلر بزم نشانه لريمزدن
خبرسزدرلر (اولئك مأواهم النار بما كانوا يكسبون) ت اشبوكروهلر آنلرڭ يرلرى اوددر
ايشلدكارى شى سببيله (ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات يهديهم ربهم بايمانهم تجرى
من تحتهم الانهار فى جنات النعيم) ت البته اول كسنه لر كه ايمان كتورديلر وايشلديلر
كوزل اولان ايشلرى يول كوسترر آنلره آنلرڭ ربلرى آنلرڭ ايمانى سببيله (يعنى نجات
مقاملرينه آنلره هدايت ويرر) آقر آنلرڭ آلتندن ايرمقلر نعمت جنتلرنده (دعواهم فيها
سبحانك اللهم وتحيتهم فيها سلام وآخر دعواهم ان الحمد لله رب العالمين) ت آنلرڭ دعاسى
اول جنتلرده سبحانك اللهم اولور (يعنى يا الله پاكسن سنكچوندر) وآنلرڭ برى برينه خير
دعالرى كندو ارالرنده جنتلرده سلام اولور وآنلرڭ دعالرينڭ اخرى شودركه اوكمك الله
ايچوندر عالملرڭ مالكيدر * ف جنتده الله سبحانه نڭ عجب اولان نعمتلرن كوردكده
سبحان الله ديرلر يعنى الله تعالى نڭ ذاتى عيبلردن پاكدر صكره شو نعمتلرڭ لذتن بولدقده
الحمد لله ديرلر يعنى اوكمك الله سبحانه ايچوندر و برى برينه اوغرامق طريقى شودركه السلام
عليكم ديرلر يعنى سلامتلك سزلڭ اوزركزه اولسون نيجه كه دنياده مسلمانلر بر برينك
ارالرنده ايدرلر (ولو يعجل الله للناس الشر استعجالهم بالخير لقضى اليهم اجلهم فنذر الذين
لا يرجون لقاءنا فى طغيانهم يعمهون) ت واكر چابك ايرشديرسيدى الله آدملره قيلغى انك
كبيكه چابك طلب ايدرلر انلرا اولكى * يعنى خيرلو دعالرينى قبول ايتديكى كبى بد دعالرينى
دخى قبول ايتمش اولسيدى انلرڭ اجلى كندولره قضا اولنوب (هلاك اولورلر ايدى) پس
كيرو براقورز اول كسنه لريكه اميد طوتمزلر بزه اوغرامغى كندو ازغينلقلرنده متحير اولهرق

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] الله [illegible]

[illegible] اورده [illegible]

[illegible]

[illegible]

(ولقد اهلكنا [illegible]

[illegible] لقوم المجرمين) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(واذا تتلى عليهم آياتنا [illegible]

غير هذا او بدله قل ما يكون لى ان ابدله من تلقاء نفسى ان اتبع الا ما يوحى الى انى

اخاف ان عصيت ربى عذاب يوم عظيم) [illegible]

آيتنا [illegible]

تبديل ايت [illegible] (ائت [illegible]) [illegible]

ايجون كه آنى تبديل ايدم كه درنفسمدن [illegible] تابع وام مكر [illegible]

البته بن قورقرم اكر عصيان [illegible] قرآنك

صحتنى بكنديلر مكر [illegible] باطل قيلديلر يعنى [illegible] ايله حكمنى

تبديل ايتسك [illegible] قرآنى قبول ايدرز (قل لو شاء الله ما تلوته عليكم ولا ادراكم به فقد

لبثت فيكم عمرا من قبله افلا تعقلون) [illegible] ديكل [illegible] الله وقومك [illegible]

اوزركه وخبردار قيلمزدى الله سزى قرآنه تحقيق [illegible] اره كرده برقاچ [illegible]

اول ايا بيلمز ميسكز * ف يعنى اكر بن كندى جانبمدن قرآنى سزه [illegible]

فرق يلدنبرو [illegible] ايدم ويا شو قسم خيالى ايتمشيدم (فمن اظلم ممن افترى على الله كذبا

او

وكذب بآياته انه لا يفلح المجرمون) ت پس اندن زياده ظالم اول كسنه نه نكه ياغلادى الله
اوزرينه يلانى وياخود يلانه نسبت ايتدى انك آيتلرينى البته وزشو دركه نجات بولمزلر
كوناهكارلر ف اشبو قرآنى بن كتمه ويا كندم يصمش اولسيدم بندن زياده ظالم
بولنمزدى واكر بلوغ اولمسه پس يلان ديينلردن زياده ظالم بولنمز (ويعبدون من دون الله
ما لا يضرهم ولا ينفعهم ويقولون هؤلاء شفعاؤنا عند الله قل اتنبئون الله بما لا يعلم
في السموات ولا في الارض سبحانه وتعالى عما يشركون) ت وعبادت ايدرلر اللهدن غيرى
اول شيئه كه ضرر ويرمز انلره وفائده ايرشدرمز انلرد ديرلر بولر بزه شفاعت ايديجيدرلر
الله قاتنده ديكل آيا خبر ديرمي سز الله تعالى يه اول شيئه كه بلمز كوكلرده ويرده
اما كه انك ايچوندر و بو جه اولدى كه شريك قوشرلر * ف هر مشركك ديركه الله بردر
واشبو شريكلرى الله سبحانه كندو جانبندن بزه مختار ايتدى پس الله سبحانه بيورديكه
اكر الله انلرى مختار ايتمش اولسه پس نيچون انلردن منع ايدرمش واكر ديسه لركه بزم
ديكرده منع ايتمش سزنزى منع ايتمش پس كاهجك آيت انلرك جوابيدركه اللهك دينى بردر
اول كسنه لركه طوغرو يولدن شاشمشلر انلره بيلدرديكه اعتقادده هيچ تفاوت يوقدر واكر
مشركلر ديسه لركه اكر سزلر طوغرو يوده ايسه كز بزه دنياده نيچون عذاب كلمز جوابلرى
دخى كاهجكده كلوركه قيامت كونى كليسردركه فيصله كونى اولدر (وما كان الناس الا امة
واحدة فاختلفوا ولولا كلمة سبقت من ربك لقضى بينهم فيما فيه يختلفون) ت وذكل ايدى
آدملر مكر بر امت (يعنى توحيد دوار اهيمك ملتى اوزرينه ايديلر) پس اختلاف ايتديلر (يعنى
لحى اوغلى عمرو سببيله كه حضرت ابراهيمك دينى تغيير ايدوب عرب قومى اره سنده سته
طابجق و بحيره وسائبه كبى سائر شيلرى ايجاد ايتمشدى) واكر اولمسيدى شو كلمه كه اولده صادر
اولمش سنك ربكدن (يعنى هر كسك حساب وعقابى قيامتده اجرا اولنه جق) فيصل اولنمش
اولوردى انلرك اره سنده اول شيده كه انده اختلاف ايتديلر (ويقولون لولا انزل عليه آية من
ربه فقل انما الغيب لله فانتظروا انى معكم من المنتظرين) ت وديرلر نيچون ايندرلمدى
پيغمبر اوزرينه برنشانه كندو ربندن ديكل غيبى بيلمك انجق الله ايچوندر پس منتظر
اولكز البته بن سزكله منتظر اولنلردنم * ف اكر كافرلر ديسه لركه نصل بيلهلم سزلرك
سوزكزك طوغرو اولمسنى بيورديكه كاهجكده كوررسكز كه الله سبحانه اشبو اسلام دينى
عزيز وغالب قيلر ومخالفلر ذليل و برباد اولورلر پس شويله اولدى اشبو خبرك طوغرو
اولمسنده برنشانه كفايت ايدر وهر وقتده مخالفلر اكر ذليل اولورلر سه فيصله اولور ليكن
فيصله كونى دنياده ديكل (واذا اذقنا الناس رحمة من بعد ضراء مستهم اذا لهم مكر في آياتنا

قل الله اسرع مكرا ان رسلنا يكتبون ما تمكرون) ت وقچان طاتادرسق آدملره بر رحمت

انلره ایریشس قسیلقدن صكره نا كهان آنلرایچون كوبو فكرايتماك اولور زم نشانه لریمزه

(یعنی كفران نعمت ایتمكلك) دیكل الله زیاده چابكلك ایدیجیدر حیله ایله الداغمده

البته بزم ساكلوچیلر یازار لرحیله ایتدكلری شیئی * ف شاه ولی الله رحمه الله دیركه الله سبحانه

بونده صكره انلرنك مكرلرینك كیفیتینی ودخی كفران نعمت ایتكلرینی بیان بیورر * ف

یعنی آدملر مصیبته دوچار اولدقلرنده ظاهر اولان سببلردن بالكلیه كسلوب الله سبحانه یه

رجوع ایدرلر وقتا كه قیغودلری حاصل اولدی یمشونی اسباب ظاهریه حمل ایدرلر پس

قورقزلرمی كه الله سبحانه آنلری بر سببله بر بشقه بلایه دخی مبتلی قیله نیجه كه كله جكده اشبو

مضمونی بر صورتله بیان بیورمش (هو الذی یسیركم فی البر والبحر حتی اذا كنتم فی الفلك

وجرین بهم بریح طیبة وفرحوا بها جاءتها ریح عاصف وجاءهم الموج من كل مكان وظنوا

انهم احیط بهم دعوا الله مخلصین له الدین لئن انجیتنا من هذه لنكونن من الشاكرین) ت

الله یوریدرسزی یابانده ودكزده تا اولوقتكه اولورسكز قایقده ویوررقایقلرآنده اولانلرایله كوزل

روزكارایله وشاد اولدیلر آنلرموافق اولان روزكارایله ناكهان آریشور قایقلره

شدتلو روزكار وكلدی انلره طالغه هر برجانبدن ویلورلر آنلركه هر جهتدن كرفتار اولدیلر

دعا ایدرلر الله سبحانه یه خالص ایدوب الله ایچون عبادتی كه اگر قورتارسك بزی اشبو بلادن

البته برلر اولورز شكر ایدنلردن (فلما انجاهم اذا هم یبغون فی الارض بغیر الحق یا ایها

الناس انما بغیكم علی انفسكم متاع الحیوة الدنیا ثم الینا مرجعكم فننبئكم بما كنتم

تعملون) ت پس چانكه خلاص ایتدی آنلری نا كهان انلر یولسزلق ایدرلر یرده حقسز یره

ای آدملر همان سزلك یولسزلغكز نفسكزاوزرینه در (یعنی زیانی) بولدیكز دنیادیرلكنك

منفعتنی صكره بزم جانبمزه قایدیجی سكز پس خبردار ایدرز سزی ایشلدیككز شیئه (انما مثل

الحیوة الدنیا كماء انزلناه من السماء فاختلط به نبات الارض مما یاكل الناس والانعام

حتی اذا اخذت الارض زخرفها وازینت وظن اهلها انهم قادرون علیها اتاها امرنا لیلا

او نهارا فجعلناها حصیدا كان لم تغن بالامس كذلك نفصل الآیات لقوم یتفكرون) ت

همان دنیادیرلكنك صفتی بر صو مثللودركه اشاغی ایندردك آنی كوكدن پس بری برینه

قارشدی شو سببله یرده بتن شی اوشیدنكه یر آدملر آنی ودرت اباقلو حیوانلر اولوقته قدركه

الدی یر كیندوزینتی وبزنمش اولدی وكمان ایتدیلر یرده ساكن اولانلركه آنلر قادردرلر یرده بتنك

منفعتنی اوزرینه خبرسز كلدی بزم حكممز كیجه ده یاخود كوندزده پس یصه دقشو بتنی

كوكدن تاش اكين كبي كويا. ونكي كون توغيدي اش وكي بيتن ابدوزنشانه لري بركره ايچونكه فكر ايدرلر * ف يعني روح كوركدن كاوسنده كيروب موت اولدي پس ايشلندن انسانلرنك ايشي وياحيوانلرنك ايشي چاسكه هرشيده كامل اولدي ومتعلقلرندن هر برينك آلماق اوزرينه اعتماري اولدي ناكهان اولوم ايرشدي اتاها امرنا يعني خبرسز كلدي بزم حكممز آندن مرادي شودركه شو بتملرا اولوب صرارر صكره كسيلور وياخود بركره كاوب الى ايرشوب اولادن كسر يعني اولوم خبرسز كلور (وَاللَّهُ يَدْعُوا إِلَىٰ دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت والله دعوت ايدر امتثال سرا بنك جانبنه ودلالت ايدر ايستديكي كسنه يي طوغرو يول جانبنه اول كسنه لر ايچونكه كوزل ايش ايشلديلر كوزل حالت اولور ودخي آنك اوزرينه زياده وار (يعني الله تعالى ياش كوزيله كورمك) واورتمز انلرنك يوزيني هيچ برقره لق وبه ذليلك اشبوكروه جنت اهليدرلر انلر آنده ابدي اوليجيدرلر (وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ مَّا لَهُم مِّنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطَعًا مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت واول كسنه لر ايچونكه ايشلديلر كوتو ايشلري كوتو عمللرينك جزاسي قباحتلري قدري واردر واورتر آنلري ذليلك اولمر انلر ايچون اللهدن هيچ برصاقليجي ديرسين اورتولمش آنلرنك يوزينه قرانقو كيجه دن برقاح قطعه اشبوكروه اوداهليدرلر انلر شو اوده ابدي اوليجيدرلر (وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنتُمْ وَشُرَكَاؤُكُمْ فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاؤُهُم مَّا كُنتُمْ إِيَّانَا تَعْبُدُونَ) ت وقورقيكز اولكوندنكه تفالديرز آنلرنك جملەسني صكره ديرز اول كسنه لره كه شريك قوشديلر بريكزده طوريكز سزلر والله سبحانه يه شريك ديمه ديككز كيمسه لر پس آيرنا آنلرنك آرەسني وديرلر آنلرنك شريكلري كه سز بزلره عبادت ايتمز ديكز (فَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ) ت پس بس در الله شاهد بزم ارامز ايله سزلنك ارا كزده البته بز اولدق سزلنك عبادت ايتككزدن خبرسزلر * ف جمله شركاركندو خيالارينه ياخود شيطانلره طپارلر وديرلر كه بزلر بزلرك كسنه لره عبادت ايدرز وانلر اشبو ايشلرندن بيزاره درلر آخرت كونده اشبو حال معلوم اوله جقدر (هُنَالِكَ تَبْلُوا كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ) ت اشبو قيامت كونده بولور هر برشخص ايلرو

کوندردیکی شیئی و کیم تدبیر ایلمش اولور ارطو غری مالکاری حاشابنه موغاصب اولدی انلردن افترا ایتدکاری شی (قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ) ت دیکل کیم رزق ویررسزه کوکک و یرک جانبندن آیا کیمدرکه مالک اوله قولاغه وکوزلره (یعنی قولاغک وکوزلرک خالق اوله) وکیمدرکه اولیره چیقاره دیری یی اولیدن وطشره چیقاره اولویی دیریدن یعنی دیری نطفه دن ونطفه یی دیریدن چیقاره و کیمدرکه تدبیر ایده ایشلری برلرکه الله درپس دیکل ایا قورقمزمیسکز (فَذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّىٰ تُصْرَفُونَ) ت ایشته بویله اولان ربکردرپس نه واردر طوغرواقدن صکره آزغینلقدن غیری پس (طریق حقدن وتوحیددن) نصل دوندرلیورسکز (كَذَٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ) ت اشبوکبی ثابت اولدی سنک ربکک حکمی اول کسنه لر اوزرینه که الله اطاعتدن چیقدیلرکه انلر ایمان کتورمزلر * ف یعنی الله سبحانه ازلدن ایمانی انلرک تصدیقلرندن یازمش سببی شودرکه الله سبحانه نک حکمنه اعتمادا تنزل (قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اللَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ) ت دیکل آیا واریمیدرسزلک شریکلرکزدن برکسنه که کیم خلق ایدوب صکره اولدکدنصکره اعاده ایده آنی (انلر جواب ویرمزلر ایسه) دیکل الله یکیدن خلق ایدر صکره شو خلقی ایتدیکی نه اعاده ایدرپس (طوغری یولدن) نیجه دوندرلمش اولورسکز (قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا يَهِدِّي إِلَّا أَنْ يُهْدَىٰ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ) ت دیکل ایا واریمیدر شریکلرکزدن اول کسنه که یول کوستره طوغری واولان دین جانبنه (جواب ویرمزلر ایسه) دیکل الله درکه یول کوستررحق اولان دین جانبنه پس آیا الله که یول کوستررطوغری واولان دین جانبنه تابع اولنغه اولامی لایقدریا اول برکسنه که کندوسی یول بولمزمکر اول وقتده که یول کوستریلمش اوله اکا بوکیسه می لایقدرپس سزه نولدی نیجه حکم ایدرسکز (وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ) ت وتابع اولمزانلرک چوغی مکروهملرینه البته وهم کفایت ایتمز حقی بیلکدن هیچ برشیده پس البته الله بیلیجیدر ایشلدکاری شیئی (وَمَا كَانَ هَٰذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَٰكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ) ت ودکلدر اشبو قرآن افترا اولنمه اللهدن غیری مفتریلر ولیکن کندودن

اول نازل اولان كتابلرى تصديق ايديجيدر وبرشريعتى بياندركه ياز لش اولدى آدملر اوزرينه هيچ شك يوقدر شو قرآنده عالملرنك ربيسى جانبندندر (أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ) ت آيا ديرلرمى يلان باغلدى آنى ديكل پس كتورينكز برسوره بيكه آنك مثلى اوله وچاغرينكز هر بر كسنه بيكه قادر اولورسكز الله نك غيرى اكر صادقلر ايسه كز (بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ) ت بلكه يلانه نسبت ايتديلر بيلمدكلرى شيئى وحالا اوشيئك تأويلى كلمدى اولره كلمدى (يعنى قرآنك معناسنى بيلمدن ودقايق وحقايقنى تفكر ايتمدن وتأويلنى فهم ايتمدن يلان صاندلر) اشوكبى يلانه نسبت ايتديلر اول كسنه لركه بوندن اول ايديلر پس باق نجه اولدى ظلم ايشلملرك آخرى ﴿ف﴾ ولما يأتهم تأويله يعنى شووعده نى كرچكلكى آندن مرادى شودركه اولشيكه اشبو قرآنده آنك وعده سى واردر حالا ظاهر اولمدى (وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ) ت وآنلردن بعض كسنه واردركه ايمان كتورر اشبو قرآنه وبعض كسنه واردركه ايمان كتورمز اكاوسنك ربك زياده بيليجيدر كوتو ايشلملرى (وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ) ت واكر يلانه نسبت ايتسه لر سنى پس ديكل بنم ايچوندر بنم عملم وسزلر ايچوندر سزلرك عملكز سز برى سكز بنم ايتديكمدن وبن برى يم سزلرك ايتديككزدن ﴿ف﴾ يعنى اللهك حكمنى ايرشدرمده يلانجى اولسم كناه ايشلمش اولورم سز دكل واكر طوغرو اولسم وسز قبول ايتمسكز پس كناه سزلرك اوزريكزه در بن ايشانمقده سزه هيچ بر نقصان يوقدر (وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ) ت وآنلردن بعض كسنه واردركه قولاق قورلر سنك جانبكه آيا سن ايشتديره بيليرميسن صاغرلره واكر هيچ برشى ادراك ايتمز عقلسز اولسه لرده ﴿ف﴾ يعنى آنلر قولاق قويارلر ويا ياقرلر پيغمبر عليه السلام جانبنه اشبو قرآنه كه آنلرك قلبلرينى دوندرى ويره نجه كه بعض كيسه نك كوكلنى دوندرديلر پس اشبو امر اللهك النده در (وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْيَ وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ) ت وآنلردن بعض كسنه واركه باقرسنك جانبكه آيا سن يول كوستره بيليرميسن كورلره واكر اولسه لرده هيچ برشيئى كورمينلر (يعنى آنلر كوركبى وصاغر كبى اولوب قلب كوزلرى دخى اولمزسه ده) (إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) ت البته الله هيچ ظلم ايتمز آدملره وليكن آدملر كندو نفسلرينه ظلم

ایدرلر * ف یعنی آنلرك بعضسنك قلبینه اثر ایتمه‌ور واشبو آنلرك کندو قصوریدر زیرا که کوکل
اخلاصله ایشتمیورلر (ویوم یحشرهم کأن لم یلبثوا الا ساعة من النهار یتعارفون بینهم قد خسر
الذین کذبوا بلقاء الله وما کانوا مهتدین) ت واول کونکه قالدیره‌ر الله آنلری دیرسن
اکافرمشلر ایدی مکر بر ساعت قدری کوندزدن بری بری بیلورلر کندولرنده البته
زیان ایشلدیلر اول کسنه‌لرکه یلانه نسبت ایتدیلر اللهه اوغرامغی واولمدیلر طوغرو
یول بولیجیلر * ف یعنی قیامت کوننده قبرده قالدقلری بر ساعت قدری معلوم اوله‌جقدر
(واما نرینك بعض الذی نعدهم او نتوفینك فالینا مرجعهم ثم الله شهید علی ما یفعلون) ت
واکر کوستررسك سکا اول شیئك بعضسنی که وعده ویردك آنلره یا خود اولدیررسك سنی هر حالده
بزم جانبمزه‌در آنلرك قایتمسی صکره الله خبرداردر اول شی اوزرینه که آنلر ایشلرلر * ف
یعنی اسلامك غلبه‌سنك بعضسی اول حضرت زماننده اولدی وتمام غلبه‌سی اول حضرتك
خلیفه‌لری زماننده حاصل اولدی (ولکل امة رسول فاذا جاء رسولهم قضی بینهم بالقسط
وهم لا یظلمون) ت وهر بر کروه ایچون واردر بر پیغمبر پس وقتا که کلدی آنلرك پیغمبری
حکم اولنور آنلرك اراسنده انصافله وآنلر اوزرینه ظلم اولنمز * ف یعنی پیغمبرلر وآنلره تابع
اولانلر نجات بولورلر وکافرلر ایسه هلاك اولورلر * ف یعنی پیغمبر کوندرلمزدن اول کوتو ایشلیلر
عفو اولنورلر لیکن رسول کلدکدنصکره جزا الورلر (ویقولون متی هذا الوعد ان کنتم
صادقین) ت ودیرلر قچان اولور اشبو وعده اکر کرچك سویلیجیلر ایسه‌کز (قل لا املك لنفسی
ضرا ولا نفعا الا ما شاء الله لکل امة اجل اذا جاء اجلهم فلا یستأخرون ساعة ولا
یستقدمون) ت دیکل آنلره قادر اولمم بن کندم ایچون نه بر ضرره ونه بر منفعته مکر الله تعالی
دیلیه هر بر کروه ایچون واردر بر وعده قچانکه کلسه آنلرك وعده‌لری پس تأخیر اولنمزلر بر
ساعت ونه ایلرو چکیلورلر (قل ارأیتم ان اتاکم عذابه بیاتا او نهارا ماذا یستعجل منه المجرمون) ع
ت دیکل آنلره خبر ویرك بکا اکر کلسه سزه اللهك عذابی کیجه وقتی یاخود کوندزده هر حالده نه
شیئی چابك طلب ایدرلر شو عذابدن کوتو ایشلیلر * ف یعنی عذاب کلدیکی وقتده صاقنمغه
قادر اولمزلر پس آندن سؤال ایتمکلك فائده‌سی نه‌در (اثم اذا ما وقع آمنتم به آلآن وقد
کنتم به تستعجلون) ت اولوقتکه عذاب محقق اولور ایمان کتوره‌جکمیسکز اکا (اولوقتده
دینلور آنلره‌که) شمدیمی ایمان کتوردیکز والبته بوندن اول چابك کلمه‌سنی شو عذابی طلب

ایدرلر (یعنی استهزا وتکذیب طریقیله) ف یعنی وقتا که عذاب ایرشه اولوقتده
ایمان کتورمك نیجه قبول اولنور پس شویله نا کرعذابدن سؤال ایدر ایکن عجبا ندر (ثم
قیل للذین ظلموا ذوقوا عذاب الخلد هل تجزون الا بما کنتم تکسبون) ت صکره دینلور
اول کسنه لره که کوچ ایش ایشادیلر طادیکز ابدی اولان عذابی جزا ویرلمزسکز مگر اولشیئك
بدلنده که ایشلدیکز (ویستنبئونك أحق هو قل ای وربی انه لحق وما انتم بمعجزین) ت
وسؤال ایدرلر سکا که آیا طوغرومیدر شو وعده دیکل اوت بنم ربمه قسم اولسونکه البته
طوغرودر وسز قاچسکز عاجز قلیجی ف یعنی قاچوب عاجز ایده بیلمزسکز (ولو ان لکل
نفس ظلمت ما فی الارض لافتدت به واسروا الندامة لما رأوا العذاب وقضی بینهم بالقسط وهم
لا یظلمون) ت واکر اولسه هر بر ظلم ایدیجی نفس ایچون یرده اولان شیلر البته فدیه ویردی
آنی کندو ایچون (یعنی دنیانك مالی کندونك اولسه عذابدن خلاص اولمق ایچون اول دنیا
مالنك جملهسنی نفسنه فدا ویردی) وکندو قلبلرنده طوتارلر پشیمانلغی وقتا که کوررلر
عذابی وفیصله اولنور آنلر اراسنده انصافله وآنلر ظلم اولنمز (الا ان لله ما فی السموات
والارض الا ان وعد الله حق ولکن اکثرهم لا یعلمون) ت خبردار اول البته الله
ایچوندر اولشیکه کوکلرده ویرده واردر خبردار اول البته اللهك وعدهسی طوغریدر ولیکن
آنلرك چوغی بیلمزلر (هو یحیی ویمیت والیه ترجعون) ت الله دیرلدیرر واولدیرر وآنك جانبنه
دوندرلمش اولورسکز (یا ایها الناس قد جاءتکم موعظة من ربکم وشفاء لما فی الصدور
وهدی ورحمة للمؤمنین) ت ای آدملر البته کلدی سزه نصیحت کندو ربکزدن وشفا اول
کیفیتلرك ایچونکه سزلك سینهلرکزده واردر ویول کوسترمك وباغشلق مسلمانلر ایچون
(قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فلیفرحوا هو خیر مما یجمعون) ت دیکل اللهك فضلیله
وآنك رحمتیله اشبو شیلر ایله شاد اولسونلر اول زیاده کوزلدر اولشیدنکه جمع ایدرلر (قل
ارأیتم ما انزل الله لکم من رزق فجعلتم منه حراما وحلالا قل آلله اذن لکم ام علی الله
تفترون) ت دیکل آنلره آیا کوردیکزمی اولشیئی که ایندردی الله سزلر ایچون رزق جنسندن
پس ایتدیکز آنك بعضسنی حرام و بعضسنی حلال دیکل آیا الله اذن ویردیمی سزه
یاخود الله اوزرینه یلانمی باغلرسکز ف سوره مائدهده وانعامده حلال وحرام قلدقلرینك

ذکری یخدر (وما ظن الذين يفترون على الله الكذب يوم القيامة ان الله لذو فضل على الناس
ولكن اكثرهم لا يشكرون) ت نه در اول کسنه لرك کمانیکه باغلرلر الله اوزره یلانی
قیامت کوننده (یعنی الله آنلره نه ایده جکی ظن ایدرلر قیامت کوننده) البته الله فضل صاحبیدر آدملر
اوزرینه ولیکن آنلرك چوغی شکر ایتمزلر (وما تكون فى شأن وما تتلوا منه من قرآن ولا
تعملون من عمل الا كنا عليكم شهودا اذ تفيضون فيه وما يعزب عن ربك من مثقال ذرة فى
الارض ولا فى السماء ولا اصغر من ذلك ولا اكبر الا فى كتاب مبين) ت واولمزسن هیچ
بر شغلده واوقومزسن هیچ بر آیتی الهك جانبندن قرآندن اولان قرآندن و ایشلمزسکز هیچ
بر شیئی مکر بز سزلك اوزره کوزدن شاهدلرز یا اولورز اول وقتکه شروع ایدرسکز اول ایشه
وکیزلو اولمزسنك ربکدن بر ذره مقداری یرده وکوکده ونه کوچك ذره دن ونه بیوك مکر
یازلمشدر واضح اولان کتابده (الا ان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون) ت خبردار
اول البته الهك دوستلری هیچ قورقو یوقدر آنلر اوزره ونه کدر ایدرلر (الذين آمنوا
وكانوا يتقون) ت بونلر اول کسنه لردرکه ایمان کتوردیلر وقورقرلر الله دن (لهم
البشرى فى الحيوة الدنيا وفى الآخرة لا تبديل لكلمات الله ذلك هو الفوز العظيم) ت آنلر
ایچوندر سوینمك دنیاده یرلکنده (یعنی صالح اولان رؤیالر ایله یوقسه کرچك اولان اویقوده
سوینکلری کوررلر وهپسی کرچك اولور) وسوینمك واردر آنلره آخرتده یوقدر هیچ بر تبدیل
الهك سوزلری ایچون اشبو بشارت بیوك اولان مطلوبی بولمقدر (ولا يحزنك قولهم ان
العزة لله جميعا هو السميع العليم) ت وغملندرمسون سنی آنلرك سوزلری البته غلبه الله
ایچوندر الله ایشیدیجی بیلیجیدر (الا ان لله من فى السموات ومن فى الارض وما يتبع الذين
يدعون من دون الله شركاء ان يتبعون الا الظن وان هم الا يخرصون) ت خبردار اول
البته الله ایچوندر اول کسنه که کوکلرده واردر وینه اول کسنه که یرده واردر و تابع اولمازلر
اول کسنه لرکه عبادت ایدرلر الله دن غیری یه حقیقتده اوزرینه شریکلره (یعنی الهك
شریکی دیو عبادت ایتدکلری … حقیقتده شریك دکلدرلر) ارقه سی صره کیتمزلر مکر
وهم ایله ودکلدر آنلر مکر یلان سویلیجیلر (هو الذى جعل لكم الليل لتسكنوا فيه والنهار
مبصرا ان فى ذلك لآيات لقوم يسمعون) ت اول الله بسه دی سزه کیجه یی تا که

قاروله سکز آنده صدی کوندز، آیدن اللّه اشولرده نشانه لروار راوله کوره بچور که دیکلرلر (قالوا اتخذ الله ولدا سبحانه هو الغني له ما في السموات وما في الارض ان عندكم من سلطان بهذا أتقولون على الله ما لا تعلمون) ت دیدیلر (کافرلر) طوتدی الله اوغل یا کالك انکچوندر الله احتیاجسزدر انکچوندر کوکلرده ویرده اولان شیلر بوقدر سزلك یا سکزده هیچ بر دلیل بوکا آیا دیرمیسکز الله اوزرینه برشی که بیلمزسکز (قل ان الذين يفترون على الله الكذب لا يفلحون) ت دیکل البته اول کسنه لرکه باغلرلر الله اوزرینه یلانی نجات بولمزلر (متاع في الدنيا ثم الينا مرجعهم ثم نذيقهم العذاب الشديد بما كانوا يكفرون) ت آنلر بچون واردر فای دنیا صکره بزم جانبمزه دیر آنلرك دوغ کلمکی پس طاتدیرز آنلره شدتلو اولان عذابی اول سببله که کافر اولدیلر (واتل عليهم نبأ نوح اذ قال لقومه يا قوم ان كان كبر عليكم مقامي وتذكيري بآيات الله فعلى الله توكلت فاجمعوا امركم وشركاءكم ثم لا يكن امركم عليكم غمة ثم اقضوا الي ولا تنظرون) ت واوقو آنلر اوزرینه نوحك خبرین وقتا که دیدی کندو قومنه ای بنم قوم اکر اولسه چتین سزلك اوزرکزه بنم اکاشدیکم سزلك اره کزده و بنم نصیحت ویرمکم اللّهك آیتلریله پس الله اوزرینه تابشوردم ایشلریمی پس طوغرو قصد ایدیکز کندو ایشکزی وشریکلریکزی پس اولمیه سزلك ایشکز سزلك اوزرکزه کیزلو صکره ایشدیرلك بنم جانبمه ومهلت ویرمیکز بکا * ف یعنی بنم نصیحتمدن خوشلنمزسکز هرنه ایشکه بنم حقمده ایده بیلورسکز ایدیکز (فان توليتم فما سألتكم من اجر ان اجري الا على الله وامرت ان اكون من المسلمين) ت پس اکر یوز چویرسه کز (یعنی بنم وعظمدن زیان یوقدر) دیلمدم سزدن هیچ بر مزد یوقدر بنم مزدم مکر الله اوزرینه و بیورلدی ویرلدی بکا که بن اوله م مسلمانلردن (فكذبوه فنجيناه ومن معه في الفلك وجعلناهم خلائف واغرقنا الذين كذبوا بآياتنا فانظر كيف كان عاقبة المنذرين) ت پس یلانه نسبت ایتدیلر نوحی پس نجات ویردك اکا وکندویه تابع اولنلره که آنکله فلکده ایدیلر ویردك آنلری خلیفه لر وغرق ایتدك اول کسنه لری که یلانه نسبت ایتدیلر بزم آیتلرمزی پس باق نیجه اولدی قورقودلمشلرك آخری (ثم بعثنا من بعده رسلا الى قومهم فجاءوهم بالبينات فما كانوا ليؤمنوا بما كذبوا به من قبل كذلك نطبع على قلوب المعتدين) ت صکره کوندردك نوحدن صکره بر قاچ پیغمبرلری کندو قوملری جانبنه پس کتوردیلر آنلره آیدین نشانه لری

پس قابل اولدیلارکه ایمان کتورمکلرا اولشیئه که بارانه نسبت ایتدیلر آنی بوندن اول اشبو
کبی مهر قورزسقدن کیچ لرلک قلبلری اوزرینه (ثُمَّ بَعَثْنَا مِن بَعْدِهِم مُّوسَىٰ وَهَارُونَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ) ت صکره کوندردک آلردن صکره موسانی
وهارونی فرعون وآنلک قومی جانبنه بزم نشانه لریمز ایله پس بیوکلک ایتدیلر وکونوا ایشلو
کروه اولدیلر (فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِندِنَا قَالُوا إِنَّ هَٰذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ) ت پس وقتا که کلدی
آنلره طوغرو اولان سوز بزم جانبمزدن دیدیلر البته شو آشکاره سحردر (قَالَ مُوسَىٰ أَتَقُولُونَ
لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَٰذَا وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ) ت دیدی موسی آیا بو یله می دیرسکز طوغرو
اولان سوزه وقتا که کلدی سزه آیا سحرمیدر شو وخلاص بولمزلر سحر ایدنلر (قَالُوا أَجِئْتَنَا
لِتَلْفِتَنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَتَكُونَ لَكُمَا الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمَا بِمُؤْمِنِينَ) ت
دیدیلر آیا کلدکمی بزم یانمزه تا که دوندره سن بزی اول دیندنکه بولدق آنک اوزرینه
کندو بابالریمزی وتا اوله سز کیهون بیوکلک یرده و دکلز بز سزلری اینانجی (وَقَالَ فِرْعَوْنُ
ائْتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ) ت ودیدی فرعون کتوریکز بکا هر ماهر اولان ساحرلری (فَلَمَّا
جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُّوسَىٰ أَلْقُوا مَا أَنتُم مُّلْقُونَ) ت وقتا که کلدی ساحرلر دیدی آنلره
موسی آتی ویریکز آنه جقکز نسنه لری (فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُم بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ
سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ) ت پس وقتا که ساحرلر آتدیلر دیدی موسی
کتوردیککز نسنه سحردر البته الله باطل ایدر آنی البته الله طوغرو قیلمز کوتو ایشلیلرک
ایشنی (وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ) ت وثابت قیلر الله طوغرو اولان سوزی
بیورلدیسیله واکرچه خوشلنمسه لرده کوتو ایشلیلر آندن (فَمَا آمَنَ لِمُوسَىٰ إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّن قَوْمِهِ
عَلَىٰ خَوْفٍ مِّن فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَن يَفْتِنَهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ)
ت پس ایمان کتورمدی موسایه مکر بر کروه آنلک قومندن آلر ایسه قورقوده ایدیلر
فرعوندن وقبطیلرلک بیوکلرندن که عذاب ایرشدیره آنلره وتحقیق فرعون متکبر ایدی یرده
وحددن چیقنلردن ایدی (وَقَالَ مُوسَىٰ يَا قَوْمِ إِن كُنتُمْ آمَنتُم بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنتُم
مُّسْلِمِينَ) ت ودیدی موسی ای بنم قومم اکر ایمان کتوردیکز ایسه الله سبحانه یه پس آنک

اوزرينه ايشلريكزى تاپشوريكز اكر مسلمان ايسه كز (فَقَالُوا عَلَى اللهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) ت پس ديديلر الله اوزرينه ايشمزى تاپشوردق اى بزم ربمز ايتمه بزلرى اياق آلتنده چكنمش تپه لنمش كوتو ايشلى اولان قوملره (وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ) ت ونجات وير بزلره كندو رحمتكله كافر اولان قوملردن (وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّآ لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ) ت ووحى كوندردك موسى وآنك قرنداشى جانبلرينه كه اوطوره جق ير بصه يكز كندوقوميكز ايچون مصرده اولرى و بصه يكز اولريكزى قبله يه قارشو (يعنى اومسجدلرى ياپكز) ونمازى اركانيله قلكزى وسويندر مسلمانلرى ٭ف وقتا كه فرعونك هلاكى يقين اولدى موسى عليه السلامه امر اولنديكه بنى اسرائيلى آنلردن آيرو قلغل كندو محله كى بشقه يرده ايكه آنلره آفتلركه چكدرنا كه بنى اسرائيل شو آفتلره شريك اوليه لر (وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ) ت وديدى موسى اى بزم ربمز البته سن ويردك فرعونه وآنك قبيله سنه بزه نه جك شيلرى ومماللرى دنياده برلكنده اى بزم ربمز تاكه آزغين قيلورسنك يولكدن اى بزم ربمز مسخ ايت آنلرك ماللرينى ومهر اور آنلرك قلبلرى اوزرينه كه ايمان كتورمسونلر تاكه كوره لردرد ويريجى اولان عذابى ٭ف يعنى آنلردن طوغرى يا اقبله ايمان كتورمكه اميد يوغيدى ليكن هر وقتكه آنلره بر بلا ايرشسه ايدى بلا تخيلاتله دير لرايديكه بزلر شمدى اينانورز اشبو سبدن عذاب تاخيره قالوب ايشلرى تمام اولمزايدى موسى عليه السلام اشبو سببدن دعا ايتديكه آنلر اشبو كبى يلان ايمانى كتورميه لر وآنلرك قلبلرى قتى اوله تاكه عذاب نازل اولوب آنلرك ايشى فيصل اولنه (قَالَ قَدْ أُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَانِّ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ) ت ديدى الله البته قبول اولندى سزلك دعاكز پس ثابت اولك وتابع اولميكز يولنه بيلمز كيمسه لرك يعنى شتاب ايتميكز وحكم ايريشنجه كلكز (وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدْوًا حَتَّى إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنَتْ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ) ت وكچوردك يعقوب اولادينى دكزدن آنلرك ارقه سى صره وارديلر فرعون وآنك عسكرى ظلم يولندن وحقدن كيمكلك يوزندن اول وقته دكينكه ايرشدى اكا صويه طالمقلك مشقتى ديدى ايناندمكه يوقدر هيچ بر معبود مكر اول الله كه ايناندى اكا يعقوب اولادى وبن مسلمانلردنم

(آلآن وقد عصيت قبل وكنت من المفسدين) ت دیلدی اکاشمدیمی ایمان کتوردرسن
و سورادی قبول ایتدك بوندن اول کوتو ایشلیلردن اولدك * ف الله سبحانه بیوررکه تمام
عمرکده امریمه مخالفت ایتدك شمدی عذابی کوروب ایمان کتوردرسن اشبو وقتده اولان
ایمانه اعتبار یوقدر (فاليوم ننجيك ببدنك لتكون لمن خلفك آية وان كثيرا من الناس عن
آياتنا لغافلون) ت پس (سنك بدنکی صاقلیوب) بوکون بر یوکسك مکانه آتارز سنی
(یعنی سویلك یوزینه کتوررز سنی جسدك تغییر اولمزسزین) تاکه اوله سن نشانه اول
کسنه لره که سندن صکره کلورلر تحقیق آدملردن چوغی بزم نشانه مزدن خبرسزدرلر
* ف نجه که فرعون وقتنده ایمان کتوردی فائده ویرمدی شوکه الله سبحانه آنی اولدکدن
صکره آنك بدنینی دکزدن طشره چیقاروب بر تپه اوزرینه قودی که اسرائیل اولادی انی
کوروب شکر ایدلر و عبرت آله لر یوخسه بدن صاقلمقدن فرعونه نه فائده در (ولقد بوأنا بني
اسرائيل مبوأ صدق ورزقناهم من الطيبات فما اختلفوا حتى جاءهم العلم ان ربك يقضي
بينهم يوم القيامة فيما كانوا فيه يختلفون) ت وصفادردفیه قویدق اولادلرینی کوزل
اولاد یرده ورزق ویردك آنلره پاك اولان شیلردن پس اختلاف ایتمدیلر اول وقته دکین که
کلدی آنلره علم (یعنی قران) البته سنك ربك حکم ایدر آنلرك ارا سنده قیامت کونده
اول شیده که اختلاف ایتدیلر * ف یعنی شام ملکنی ویردی آنلره آنلرك دشمنلرندن دخی برکسنه
قالمدی (فان كنت في شك مما انزلنا اليك فاسئل الذين يقرؤن الكتاب من قبلك لقد جاءك
الحق من ربك فلا تكونن من الممترين) ت پس اکر شکده اولسك اول شیدن که اشاغی
کوندردك سنك جانبکه پس سؤال ایت اول کسنه لره که اوقورلر کتابی سندن اول (یعنی
تا ظاهر اوله که سندن اول پیغمبرلرك هر برینه اوزرینه وحی نازل اولمش والله اعلم) البته کلدی
سکا طوغرو اولان وحی سنك ربکدن پس اولمه شك کتورنلردن (ولا تكونن من الذين كذبوا
بآيات الله فتكون من الخاسرين) ت و اولمه اول کسنه لردن که یلانه نسبت ایتدیلر الهك
آیتلرینی پس اولورسن زیان ایشلیلردن (ان الذين حقت عليهم كلمت ربك
لا يؤمنون) ت البته اول کسنه لرکه ثابت اولدی آنلر اوزرینه سنك ربکك حکمی (یعنی
کفر اوزرینه فوت اولوب جهنمده ابدی قالمه جقلرینه حقك امری صادر اولمش کسنه لر)
ایمان کتورمزلر (ولو جاءتهم كل آية حتى يروا العذاب الاليم) ت و اکرچه کلسه ده آنلره هر بر

نشانه كه حق كورسه‌لردر دوريجى اولان عذابى * ف حقت عليهم يعنى اللهك سوزى
جوق طوغرو كلدى يعنى اولدر كه الله سبحانه ابلديسه بيورمشدركه سنى وسنك تابعلريكى
جهنمه طولديره‌جغم (فلولا كانت قرية آمنت فنفعها ايمانها الا قوم يونس لما آمنوا
كشفنا عنهم عذاب الخزى فى الحيوة الدنيا ومتعناهم الى حين) ت پس نيچون اولمدى
بركوى كه ايمان كتوره (يعنى عذابك نزولنه يقين) پس فائده ويره‌ايدى آنك ايمانى مكر
يونسك قومى وقتا كه ايمان كتورديلر قالدردق آنلردن رسوالق عذابنى دنيا ديرلكنده
وفائى بولمغى يصمدق آنلرى برمدته دكين * ف يعنى دنياده عذاب كوروب ايمان
كتورمك هيچ بركسنه‌يه فائده ويرمدى مكر يونس عليه السلامك قومنه اشبو وجه
اوزره كه آنلر اوزرينه عذابك حكمى ايرشديسه‌ده ليكن حضرت يونسك عم ايله
شهردن چيقمسندن عذاب صورتى كورمش اولديغندن قومى ايمان كتوروب عذابدن
محفوظ اولديلر آنك كبى اهل مكه فتح كونده آنلر اوزرينه اسلامك عسكرى ايرشديكه
آنلرى قتل ويغما ايده‌لر آنلرده‌نجى ايمان كتوروب ايمانلرى قبول اولوب امان بولديلر (ولو
شاء ربك لآمن من فى الارض كلهم جميعا افانت تكره الناس حتى يكونوا مؤمنين) ت
واكر دلسيدى سنك ربك البته ايمان كتورورلر ايدى يرده اولانلرك جمله‌سى آياسن زور
ايدرميسن آدملره تا كه مسلمان اوله‌لر (وما كان لنفس ان تؤمن الا باذن الله ويجعل الرجس
على الذين لا يعقلون) ت واولمز هيچ برشخص ايچون كه ايمان كتوره مكر اللهك دلمسيله وآثار
نجسى اول كمسنه‌لر اوزرينه كه ادراك ايتمزلر (قل انظروا ماذا فى السموات والارض وما
تغنى الآيات والنذر عن قوم لا يؤمنون) ت ديكل باقك نه شى واردر كوكلرده ويرده
وفائده ويرمز نشانه‌لر وقورقوديجيلر بر كروهه كه ايمان كتورمزلر (فهل ينتظرون الا مثل
ايام الذين خلوا من قبلهم قل فانتظروا انى معكم من المنتظرين) ت پس انتظار چكمزلر
مكر اول كمسنه‌لرك مصيبتلرى مثللو نسنه‌كه كچديلر آنلردن اول ديكل پس انتظار چككز (سزه
كله‌جك عذابه وسزك هلاككزه) البته بن سزكله منتظر اولانلردنم (ثم ننجى رسلنا والذين
آمنوا كذلك حقا علينا ننج المؤمنين) ت صكره خلاص ايتدك پيغمبرلريزى واول
كمسنه‌لريكه ايمان كتورديلر بونك كبى خلاص ايدرز مسلمانلرى وعده ويردكمز طوغرو اولان
وعده ايله بزه لازمدركه مؤمنلرى خلاص ايدرز (قل يا ايها الناس ان كنتم فى شك من دينى فلا

اعبد الذين تعبدون من دون الله ولكن اعبد الله الذي يتوفاكم وامرت ان اكون من المؤمنين) ت ديكل اى آدملر اكر اولور ايسه كز شكده بنم دينمدن پس ايشيديكز كه عبادت ايتمم اول كسنه لره كه عبادت ايدرسكز انلره اللهدن غيرى وليكن عبادت ايدرم اول الله تعالى يه كه روحلريكزى آلور و بيورلدى و بكا كه اولم مسلمانلردن * ف روحلريكزى آلور يعنى اولومه يترشور محقق الله سبحانه نك اولديغنى هر كيشى بلور اشبو جهتدن شو صفتى ياد بردى كه آخر آنك جانبنه دوندريه جكسكز ديمشدر بعده كس الله سبحانه نك طرفنه قالديغنى بعده نزيهر الله سبحانه بردر بر كسنه آنك غيرينه قابيتى حاقسدن شركده ايتمنددر (وان اقم وجهك للدين حنيفا ولا تكونن من المشركين) ت و بكا امر اولندى بكا كه طوغرو توجه ايت يوزيكى طوغرى اولان دينه و اولمه شريك قوشنلردن * ف حنيف ابراهيم عليه السلامك دينه تابع اولانلرك آديدر و عرب مشركلرى اولقلريله كندولرينه حنيف ديرلرايدى بو ايسه ويلانسدر (ولا تدع من دون الله مالا ينفعك ولا يضرك فان فعلت فانك اذا من الظالمين) ت و دعا ايتمه اللهدن غيرى اول بر نسنه يه كه فائده ويرمز سكا وزيان دخى ايرشديرمز سكا پس اكر ايتسك اول زمانده سن ولر قتندسك كوتو ايشليلردن (وان يمسسك الله بضر فلا كاشف له الا هو وان يردك بخير فلا راد لفضله يصيب به من يشاء من عباده وهو الغفور الرحيم) ت واكر ايرشديره سكا الله بر ضرر پس قالديره جق يوقدر آنى اللهدن غيرى واكر ديلر ايسه سنك حقكده بر نعمتى پس يوقدر هيچ دفع ايديجى آنك احسانى ايرشديره فضلنى اول كسنه يه كه ديلر كندو قوللرندن والله يارلغيجى امر كيجيدر (قل يا ايها الناس قد جاءكم الحق من ربكم فمن اهتدى فانما يهتدى لنفسه ومن ضل فانما يضل عليها وما انا عليكم بوكيل) ت ديكل اى آدملر البته كلدى سزلره طوغرو اولان وحى كندو ربكزدن پس بر كسنه كه يول بولدى همان يول بولدى كندو نفسيچون و بر كسنه كه آزغين اولدى همان آزغين اولور كندو زيانته و دكلم بن سزلرك وكيلكز (واتبع ما يوحى اليك واصبر حتى يحكم الله وهو خير الحاكمين) ت واى محمد تابع اول اول شيئه كه وحى اولندى سنك جانبكه و صبر ايت اولوقته دكين كه فيصله ايده الله والله فيصله ايديجيلرك زياده كوزليدر

* (سورة هود مكية وهي مائة وثلاث وعشرون آية) *

(هود سوره سی مکه ده نازل اولمش سوره در یکرمی اوچ آیتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باشلیمن اسم برلن اولان اللهنك آتیله اوقورم

(الر) الله اعلمدر (كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ) ت اشبو بر
كتابدر كه محكم قلنمش اولدی آنك آیتلری صكره آچق بیان قلنمشدی كلوبدر طوغرو ایشلی
خبردار اولان اللهنك قاتندن (أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ) ت (اشبو
منجر ناله كه عبادت ایتمیكز مكر اللهغه عبادت ایتیه البته بن سزكه اوندن نذیر
قورقوتیجیم وسوینچ بریجیم (وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَى
أَجَلٍ مُسَمًّى وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ) ت
و یننه شونكیار لغنی طلب ایدك ربكزدن صكره توبه ایدك اكا تا نعمتلندیره سزی كوزل
بولان منفعتله مقدر اولان مدته دكن و ینه ویره هر فضل و احسان صاحبینه كندو
حسناتلك جزاسنی اگر یوز چویرسكز پس البته بن قورقارم سزلك اوزركزه اولو اولان
كونك عذابندن * ف عمل ایدیكز الله هر بر فضل صاحبنه زیاده سنی ویریجیدر یعنی
اگر ایمان كتورسكز دنیاده اولیكه كنجوروسكز و بر كمسنه كه عملی زیاده ایدر سه درجه ده
زیاده اولور (إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ت الله جانبنه در دونمكز والله
هر بر شی اوزرینه قادردر (أَلَا إِنَّهُمْ يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ أَلَا حِينَ يَسْتَغْشُونَ
ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ) ت خبردار اول البته كافرلر
بوكرلر كندو سینه لرینی (یعنی دونرلر و اعراض ایدرلر) دیلرلر كه نا كیزلنه لر الله دن خبردار
اول وقتا كه باشلرینه اورترلر كندو جامه لرینی بیلور الله كیزلو طوتدقلری شیئی و اشكار
ایتدكلری شیئی البته الله بیلیجیدر بر سریكه سینه صاحبیدر * ف شاه ولی الله رحمه الله
برله عكنه دردیله كه سینه لرنی بوكلمسندن مراد شودر كه باطل فكرلر ایدر و اعتبار سز
شبهه لر ایله كندو قلبینی مطمئن قیلر و حق اولان عقایدلری اونودیویرر نیچونكه بورادده
سینه دوردن مراد صدرده اولان علومدر * ف كافرلر هر بر مخالف اولان سوزلری كندو
دلرنده سویلشورلر ایدی جوابی قرآنده نازل اولوردی كافرلر شویله فهم ایتدیلر كه بر آدم
آنلرك سوسنده طوروب انلری دكلیورو پیغمبر علیه السلامه كلوب خبر ویریور پس
هر وقتكه بر كیزلو سوز سویلك دیلسه لر ایدی باشلرینه جامه لرینی اورتوب اكیلوب و باشلرینی
اشاغی صالیویروب ایكی قات كبی سویلشورلر ایدی پس الله اشبو آیتی نازل قلدی (وَمَا

(بر)
(١٢)

مِن دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ) ت
و يوقدر هيچ بر حيوان يرده مكر الله اوزرينه درآنك رزقى و بيلور آنك قرار برله جو
يرينى و آنك حفظ اولنه جق يرينى هر بريسى آيدين اولان كتابده در (يعنى لوح محفوظده
يازلوبدر) ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه مستودع برمكاندركه آنده اختيارسز
قرار طوترلر صلب كبى ورحم كبى ومستقر شومكاندركه انده كندو اختيار يله قاله اوكبى
ف طورمق يرى جنتدر يا جهنمدر وحفظ اولنه جق يرى آنك قبريدر ورزقى دنيادهدر
(وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ
عَمَلًا وَلَئِن قُلْتَ إِنَّكُم مَّبْعُوثُونَ مِن بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ
مُّبِينٌ) ت والله اول كسنه دركه ياراتدى كوكلرى و يرى آلتى كونده و آنك عرشى صو
اوزرنده ايدى تا كه صنه يه سزى كه سزلك قنقكز زياده كوزلدر ايشده (يعنى سزى ياراتدن
اراده شو ايديكه صنه يه سزى) را كرديه سن كه البته سز قالدريلور سكز اولدكدنصكره
ديرلر كافرلر كادر اشبو سوز مكر آشكار سحردر (وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِلَىٰ أُمَّةٍ
مَّعْدُودَةٍ لَّيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ أَلَا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ)
واكر كيرو براقور ايسك انلردن عذابى برقاچ صايلى زمانه دكين ديرلر نه شى منع ايدر
شو عذابى خبردار اول اولكونكه عذاب كلور آنلره كيرو دونمز انلردن وقوشادر آنلرى
اول شى كه مسخره لق ايدرلردى انكله (وَلَئِنْ أَذَقْنَا الْإِنسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ
لَيَئُوسٌ كَفُورٌ) ت واكر طاتدرسق آدمه كندو جانبمزدن بر نعمتى صكره كيرو آلسق
انى آندن اول كيمسه اميدسز شكرسز اولوجيدر (وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ نَعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَّاءَ مَسَّتْهُ
لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ) ت واكر طاتدرسق اكا كنكشلكى
طارلقدنصكره كه اكا ايرشمش ايدى ديركيتدى مشقتلر بندن البته شو آدم فرح وغرور
ايله فخرلنيجيدر (إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ)
ت مكر اول كسنه لركه صبر ايتديلر وايشلديلر كوزل اولان ايشلرى اشبو كروهلر ايچوندر
يارلغنق و بيوك اولان ثواب (فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَضَائِقٌ بِهِ صَدْرُكَ أَن يَقُولُوا
لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ كَنزٌ أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ إِنَّمَا أَنتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ) ت پس

شایدسن ترك ایدیجی اولورسن اوشبو بعض سنكه وحی كوندرلدی سنك جانبكه وطار اولورا آنكله سنك سینه لك (یعنی كوكلك طار اولسون وترك ایتمه) اول جهتدنكه بولر ایچون ایندرلدی آنكا اوزرینه برخزینه یا ایچون كلدی آنكله برابر بر فرشته همان سن قورقدیجیسن والله هر برشی اوزرینه وكیلدر صاقلیجیدر (أم یقولون افتراه قل فأتوا بعشر سور مثله مفتریات وادعوا من استطعتم من دون الله إن كنتم صادقین) ت آیا دیرلرمی یالاندن یاپشدردی شو قرانی دیكل آنلره پس كتوریكز اون سوره بونك كبی یاپلمش اولهرق وچاغرك هر بر كمسنه یكه قادر اولورسكز اللهدن غیری اكر كرچك سویلیجی ایسه كز * ف شاه ولی الله رحمه الله دیركه اول اون سوره ایله معارضه واقع اولدی وقتا كه آندن عاجز اولدیلر بر سوره ایله معارضه بیوردی (فإلم یستجیبوا لكم فاعلموا أنما أنزل بعلم الله وأن لا إله إلا هو فهل أنتم مسلمون) ت پس اكر قبول ایتمسهلر اول كافرلر سزلك سوزیكزی بیلكز كه قران ایندرلمشدر الله نك علمی ایله وینه بیلكز هیچ معبود یوقدر اللهدن غیری پس سز مسلمان ایسه كز (یعنی اسلام اوزرینه ثابت اولكز) (من كان یرید الحیوة الدنیا وزینتها نوف إلیهم أعمالهم فیها وهم فیها لا یبخسون) ت هر بر كمسنه اولسه دیلیجی دنیا دیرلككنی وآنك بزه كونی تمام ایدهرز آنلره آنلرنك عمللرینی شو دنیاده وآنلر دنیاده نقصان ویرلمش اولمزلر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر یعنی كافرلركه صدقه وصلهٔ رحم ایدرلر جزاسی دنیاده ویریلور رزقلرینی كینكش قیلغله وبدنلرینی صاغ وسلامت ایتمكله (أولئك الذین لیس لهم فی الآخرة إلا النار وحبط ما صنعوا فیها وباطل ما كانوا یعملون) ت اشبو كروه اول كمسنهلردركه یوقدر آنلر ایچون آخرتده مكر اود وبیهوده وتباه اولدی آخرتده ایشلدكلری صنعتلری وعمللری وباطلدر اوشبوكه ایشلدیلر دنیاده (أفمن كان على بینة من ربه ویتلوه شاهد منه ومن قبله كتاب موسى إماما ورحمة أولئك یؤمنون به ومن یكفر به من الأحزاب فالنار موعده فلا تك فی مریة منه إنه الحق من ربك ولكن أكثر الناس لا یؤمنون) ت آیا بر كمسنه كه اوله واضح دلیل اوزرینه كندو ربی جانبندن (یعنی دلیل عقلی اوزرینه) اكا متصل كلسه بر شاهد آنك ربی جانبندن (یعنی قران) وقراندن اول

موسانك كتابي انك شاهدي ايدر امام ورحمت اوله رق غيريلر كبي اولورلرمي اشبو جماعت
ايمان كتورورلر قرآنه وبر كمسنه كه كافر اوله اشبو قرآنه پس اود آنك وعده ويرلمش
يريدر پس اولمه شبهه ده قرآنك نازل اولمسندن البته قرآن طوغريدر سنك ربك جانبندن
كلمشدر ولكن آدملرك چوغي ايمان كتورمزلر * ف برشاهد اولور يعني مرادي
شودركه قلبنده اشبو بتك نوريني ولذتني بولور وقرآنك حلاوتني بولور (وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ
افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اُولٰئِكَ يُعْرَضُونَ عَلٰى رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْاَشْهَادُ هٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلٰى
رَبِّهِمْ اَلَا لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظَّالِمِينَ) ت وكيمدر زياده ظالم اول كمسنه دنكه باغلادي الله
اوزرينه يالاني شو كروه كتورلمش اولورلر ربلرينك حضورينه ويرلر شاهدلر (يعني
كراما كاتبين) آنلر اول كمسنه لردركه يالان ديديلر ربلري اوزرينه خبردار اول اللهك لعنتي
واردر كوتو ايشليلر اوزرينه (اَلَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ
هُمْ كَافِرُونَ) ت اول كمسنه لر اوزرينه كه منع ايدرلر آدملري اللهك يولندن وديلرلر اول
يول ايچون اكريلكي وبونلر آخرتدن طانيمدرلر * ف آخرتده شهادت ايدن كمسنه لر
ياملكلر اولورلركه كاملرك عملاريني يازرلر وآدملردن كوزل بختلو اولان كمسنه لردخي
شهادت ايدرلركه آنلر خبردار ايدي * ف الله سبحانه نك اوزرينه يالان ديمك بر قاچ صورت
اوزرينه در بريسي عامده غلط نقل ايتمكدر وبريسي يالان رؤيا سويلمكدر ويا دين امرنده
مجرد عقليله حكم ايتمكدر ويا ادعا ايتمكدركه بكا كشف اولنور وبريسي الله سبحانه نك
دركاهنده مقربلرندن اولمغي ادعا ايتمكدر (اُولٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْاَرْضِ وَمَا كَانَ
لَهُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ اَوْلِيَاءَ يُضَاعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا
يُبْصِرُونَ) ت اشبو كروه اولمزلر عاجز قيليجي يرده واولمازآنلر ايچون الله دن غيري دوستلر
ايكي قات اولش اولور آنلر ايچون عذاب قادر اولمديلر ايشتمكلكه (يعني شدتله
خوشلنمه ملرندن) وكورمديلر * ف شاه ولي الله رحمه الله ديركه ممكندر دينله كه انكاري افاده
ايدن استفهام همزه سي بوراده محذوف قدر تقديري شودركه آيا قادر اولازلرمي ايشتمكلكه وآيا
كورمزلرمي * ف يعني الله سبحانه اوزرينه يالان دينلر بلاغنه يردن كتورديلر غيب
عالمندن ايشتمديلر وغيبي كورمديلر (اُولٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا اَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ) ت اشبو جماعت اول كمسنه لردركه زيان ايتديلر كندو نفسلريله وغائب اولدي
آنلردن اولشيكه يالان باغلاديلر * ف يعني شو يالان دعوالر آخرتده يترو باتر ونابود اولور

لاجرم

(لَا جَرَمَ اَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْاَخْسَرُونَ) ت شكسز آنلر قيامت كوننده آنلردر زيان
ايدنلر (اِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَاَخْبَتُوا اِلَى رَبِّهِمْ اُولٰئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ) ت البته اول كمسنه لر كه ايمان كتورديلر و ايشلديلر كوزل اولان ايشلرى
و قرار بولديلر ويا اوب ربلرى جانبنه اشبو كروهلر جنت اهليدرلر آنلر انده دايم اوليجيدرلر (مَثَلُ
الْفَرِيقَيْنِ كَالْاَعْمٰى وَالْاَصَمِّ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا اَفَلَا تَذَكَّرُونَ) ت
اشبو ايكى فريقك صفتى كور و صاغر و كوريجى و ايشيديجى سنيدر آيا هر ايكيسى برابر
اولورلرمى صفتده آيا نصيحت قبول ايتمزميسكز (وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰى قَوْمِهِ اِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ
مُبِينٌ) ت وكوندردك نوحى قومى جانبنه ديدى البته بن سزه كورن آشكاره قورقوديجيم
(اَنْ لَا تَعْبُدُوا اِلَّا اللّٰهَ اِنِّي اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ اَلِيمٍ) ت اشبو مضمونله كه عبادت ايتميكز
الله تعالى دن غيريه قورقرم سزك اوزركزه درد ويريجى اولان كونك عذابندن (فَقَالَ
الْمَلَاُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا نَرٰيكَ اِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرٰيكَ اتَّبَعَكَ اِلَّا الَّذِينَ هُمْ اَرَاذِلُنَا بَادِيَ
الرَّاْيِ وَمَا نَرٰى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ) ت پس ديديلر كافر اولان رئيسلر
نوحك قومندن كورمزسنى مكر بزلر كبى بر انسان و سنى كورمزكه سكا تابع اولدى
سرسرى فكر ايله مكر اول كمسه لر كه آنلر بزم ادنالرمزدر و كورمزز سزلرچون بزم اوزريمزه
هيچ بر بيوكلك بلكه بز ظن ايدرز سزى يلانجيلر * ف بادى الراى يعنى فكرك ظاهرنده
يعنى اول نظرده نفس الامره و حقيقت حاله واقف اولمقسزين يعنى كماليله سنك حالكى تفتيش
ايتمكسزين سكا تابع اولديلر (قَالَ يَا قَوْمِ اَرَاَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَآتَانِي رَحْمَةً
مِنْ عِنْدِهِ فَعُمِّيَتْ عَلَيْكُمْ اَنُلْزِمُكُمُوهَا وَاَنْتُمْ لَهَا كَارِهُونَ) ت ديدى اى بنم قومم خبر ويريكز
بكا كه اكر بن اولسم بر دليل اوزرينه كندو ربك جانبندن (پيغمبرلكمك صحيح اولديغنه)
و ويرمش اوله بكا رحمت و پيغمبرلك كندو يانندن و آنلرك حقيقتى سزه مستور اولسه
بز سزى الزام ايده بيلورميوز آنك قبولنه حالبوكه سزلر آنى خوشلنمزسكز (وَيَا قَوْمِ
لَا اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ وَمَا اَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا اِنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ
وَلٰكِنِّي اَرٰيكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ) ت واى بنم قومم طلب ايتمم سزدن اشبو تبليغ و ارشادمك
اوزرينه بر مال دكلدر بنم مزدم و اجرم مكر الله اوزرينه و بن دكلم كندو قتمدن ايراق

ابدیجی اول کمسنه لر یکه ایمان کتوردیلر البته آنلر ربلرینه اوغرایجقدرلر ولیکن بن
کوریرم سزی بر قومکه جاهللك ایدیورسکز (ویاقوم من ینصرنی من الله ان طردتهم افلا
تذکرون) ت وای بنم قومم کیم یاردم ایدر بکا الهك عذابندن اکر ایراق قلسم آنلری
ایا نصیحت قبول ایتمزمیسکز ف کافرلر مؤمنلری رذیللر صایوب حضرت نوحه دیدیلرکه
اکر بونلری یانکدن طرد ایتسك بز سکا اکشورز وسنك سوزیکی دکلرز نوح علیه
السلام آنلره دیدیکه قابل اولان بونلری الله تحقیق ایده جکدر وقتاکه ربلرینه اوغرارلر
پس اکر مسلمانلری یانمدن ایراق ایتسم اللهدن بنی کیم خلاص ایدر وکافرلر مسلمانلری
رذیل صانمه لری اول سببدن ایدیکه اونلر کسب هل ایدرلر وحالبوکه کسبدن زیاده
کوکل زنکلکی سببلرنده یوقدر اشبو جهتدن بیوردیکه سزلر بابنده (ولا اقول لکم
عندی خزائن الله ولا اعلم الغیب ولا اقول انی ملك ولا اقول للذین تزدری اعینکم لن یؤتیهم
الله خیرا الله اعلم بما فی انفسهم انی اذا لمن الظالمین) ت ودیمم بن سزه که بنم یانمده الهك
خزینه لری واردر ونه بیلورم غیبی ودیمم که البته بن فرشته یم ودیمم اول کمسنه لر که حقارتله
باقر آنلره سزلك کوزلریکز که البته ویرمز آنلره الله هیچ برنسنه الله بیلور آنلرك نفسلرینده
اولان شیئی اکر بن بونلری دیمه جك اولسم البته بن اولورم اونده کوتو ایشلیلردن اولورم ف
کافرلر دیمشلر ایدیکه بزلر کورمزسزلرده بزم اوزرمزه هیچ بر بیوکلکی نوح جوابلرنده
بیوردیکه بن فرشته دکلیم وغیبی بیلم والهك خزینه لری بنم الیمده دکل واول اسرکه کیکه الله
کا احسان ایتمش سزلك کوزلریکزدن کیزلودر (قالوا یا نوح قد جادلتنا فاکثرت جدالنا
فأتنا بما تعدنا ان کنت من الصادقین) ت دیدیلر ای نوح تحقیق مکابره ایتدك بزمله پس
چوق ایتدك بزمله مکابره یی پس کتور بزه اول شیئی که وعده ویررسن بزه اکر کرچك
سویلیجیلردن ایسه ك (قال انما یأتیکم به الله ان شاء وما انتم بمعجزین) ت دیدی نوح علیه
السلام کتورر سزه عذابی الله اکر دیلر ایسه وسزده کاسکز الله سبحانه یی عاجز قیلیجیلر (ولا
ینفعکم نصحی ان اردت ان انصح لکم ان کان الله یرید ان یغویکم هو ربکم والیه
ترجعون) ت ومنفعت ویرمز سزه بنم نصیحتم اکر دیلرسم که نصیحت ویره یم اکر الله ایستمش
اولسه که آزغین قیله سزی اول سزلك ربکزدر وآنك جانبنه کیرو دوندرلش اولورسکز ف
اشبو ره یه قدر نوح علیه السلامك قومی هرقدر سؤاللر که نوح علیه السلامدن ایتمشلر
همان اول سؤاللری پیغمبرمز علیه السلامك قومنك سؤاللری ایدی بونلرك جوابی نوح علیه
السلامك قومنه ویریلان جوابدر بر سؤالدن غیریکه آنی نوح علیه السلامك قومی ایتمش

ثـق مـ كافرلری ایتمش ایدی سـیدی بولارنه قوراب الاهنك كلامی دكلدر اشبوده والر بنك
جوابی كه جكردر تامل كه (ام یقولون افتراه قل ان افتریته فعلی اجرامی وانا بریء
مما تجرمون) ت ای محمد دیرلرمی محمد دیلان باغلادی قرانی دیکل اکر بن یلان
باغلاش اولسام پس بیم اوزریمه دور بیم كناهم وبن بری‌یم سزلرنك كناه ایشلاکیزدن ه ف
شاه ولی الله رحمه الله دیر که ... وبجاهر یاده قیلاندی نوحنك قصه سننك اراسنده تا که تنبیه
اوله که مکه مشرکلرینك حالی نوحنك قومینك حالانه مطابقدر ه ف نوح علیه السلام
کناکه کتورمیشدیکه آنك قومی‌ده که کافرلری کبی افترا جیسن دیه‌لر (واوحی الی نوح
انه لن یؤمن من قومك الا من قد آمن فلا تبتئس بما کانوا یفعلون) ت ووحی اولندی
نوحنك جانبینه که البته ایمان کتورمه جكدر سنك قومکدن مکر اول کسنه که ایمان
کتوردی پس غم یمه اولشی سببیله که ایشلادیلار (واصنع الفلك باعیننا ووحینا ولا
تخاطبنی فی الذین ظلموا انهم مغرقون) ت ویاسه قایقنی بزیم حضوریمزده و بزیم امریمز ایله
وسوز سویله‌مکیل اول کسنه‌لرنك بابیده که کوتاه ایش ایشلادیلار البته آنلار غرق اولنه‌جقدرلر
(ویصنع الفلك وکلما مر علیه ملأ من قومه سخروا منه قال ان تسخروا منا
فانا نسخر منکم کما تسخرون) ت ویاسه‌دی نوح قایقنی وقچانکه اوغراسه شو قایق
اوزرینه برکروه نوحنك قومیدن مسخره ایدرلرایدی نوحی دیدی نوح علیه السلام
اکر مسخره ایدرسه‌کز بزی پس بزدخی مسخره ایدرز سیزی نیچه که سز مسخره ایدرسکز ه ف
کافرلر کولرلرایدیکه قایقنی قراده غرق اولدن حفظ ایدر و نوح علیه السلام اتباعیله کولرلر
ایدیکه اولوم باشلری اوزره طورمشدر و کافرلر بو سوزی ایشتدکچه زیاده کولرلرایدی
(فسوف تعلمون من یأتیه عذاب یخزیه ویحل علیه عذاب مقیم) ت پس البته بیلورسکز
اول کسنه‌لریکه کلوریا کابر عذاب که رسوا ایدر آنی و واقع اولور آنك اوزرینه ابدی اولان
عذاب (حتی اذا جاء امرنا وفار التنور قلنا احمل فیها من کل زوجین اثنین واهلك الا من سبق
علیه القول ومن آمن وما آمن معه الا قلیل) ت اشبو معامله‌ده اولدی اولوقته قدر که
کلسی بزیم امریمز و قاینادی تنور (یعنی الاهنك طارغنانی تنوری) دیدك قالدر قایغه
هر جنسدن ایکی کسنه بری ارکك و بری دیشی وقالدرك دو آدملرینکی مکر اول کسنه‌نی
که کچدی آنك اوزرینه قضا (یعنی نوحنك قاریسی واوغلی کنعان) و قالدر مسلمانلری
قایقه وایمان کتورمدی انکا مکر آز کسنه‌لر ه ف هر بر جانورکه الله سبحانه آنك
نسلنك بقاسی مقدر قیلمشدی آنلاردن برارکك و بردشی قایقه آلندی و نوح علیه السلام
اهلندن اوغلی کنعان و آنك اناسی غرق اولدیلار و اوچ اوغلی کنعدو ایله برابر نجات بولدیلر

و جمله آدمیلر آنلرك نسلندندر و تنور حضرت نوحك اوینده ایدی طوفانك نشانی یصالمش ایدیکه
وقتا که اشبو تنوردن صو قاینایه اولوقتده قایغه بنکز (وقال ارکبوا فیها بسم الله مجریها
ومرساها ان ربی لغفور رحیم) ت و دیدی نوح بنکز قایغه الله‌ك اديله واشبو قایغك
کیتمسی و آنك طورمسی البته بنم ربم یارلغیجیدر و اسرکیجیدر (وهی تجری بهم فی موج
کالجبال ونادی نوح ابنه وکان فی معزل یا بنی ارکب معنا ولا تکن مع الکافرین) ت
واشبو قایق کتوردی آنلری طاغلر کبی اولان طالغه‌لرده وچاغردی نوح کنعان اوغلنی
واوغلی ایسه نوحدن آیرو ایدی ای بنم اوغلم بن قایغه بنمله و اولمه کافرلر ایله (قال سآوی الی
جبل یعصمنی من الماء قال لا عاصم الیوم من امر الله الا من رحم وحال بینهما الموج
فکان من المغرقین) ت دیدی یغنورم بر طاغ جانبنه که صاقلر بنی شو طاغ صودن دیدی نوح
صاقلیجی یوقدر بوکونده الله‌ك عذابندن مکر اول کسنه که رحم ایتدی کا الله کلدی آنلرك
آراسنه طالغه پس اولدی غرق اولانلردن [illegible] طوفان کونده صو اول قدر طغیان ایتدیکه
یوکسك اولان طاغلرك باشندن اوزون اولان آغاجلرنی صو ده باغش اولدی [illegible] اوچار
قوشلره نی قونه‌جق یر قالمدی وقایقده کی قوشلر و حیوانلردن بشقه‌لری هلاك اولدی
وقیل یا ارض ابلعی ماءك ویا سماء اقلعی وغیض الماء وقضی الامر واستوت علی الجودی
وقیل بعدا للقوم الظالمین) ت و دینلدی ای یر یوتی ویرکه صویکی وای کوك صاقله
کندیکی یغموردن وکسلدی صو طوفانك وغرقك ایشی قضا اولندی وقرار طوتدی قایق
جودی طاغی اوزرینه و دینلدی هلاك اولسون کوتو ایشلی اولان کروهلر [illegible] قرق کون
کوکدن یر برینك ارقه‌سی صره یغمور یاغدی ویردن صو قاینادی التی آیدن صکره
طاغلرك باشی کوزکدی وقایق شام مملکتنده بولنان جودی آدلو طاغ اوزرنده قرار بولدی
(ونادی نوح ربه فقال رب ان ابنی من اهلی وان وعدك الحق وانت احکم الحاکمین) ت
وچاغردی نوح کندو ربنی پس دیدی ای بنم ربم تحقیق بنم اوغلم بنم عیالمدندر و البته سنك
وعده‌ك طوغریدر و سن حکم ایدیجیلرك زیاده عدل ایدیجیسی سن [illegible] یعنی بر قارم هلاك
اولدی ایدی اوغلمی دخی دیلرسن هلاکدن ایت و دیلرسن نجات ویر امر سنکدر (قال یا نوح انه
لیس من اهلك انه عمل غیر صالح فلا تسألن ما لیس لك به علم انی اعظك ان تکون من الجاهلین)
ت دیدی ای نوح البته اول دکلدر سنك اهلکدن که آنك ایشلری بر امردر پس سؤال ایتمه بندن
بر شی ایدکه یوقدر سنك ایچون آنی بیلمك البته بن نصیحت ایدرم سکا که احتراز ایده‌سك جاهللردن

اولمقدن * ف آدمی اشبو شیدن سؤال ایدرکه آنی بیلمز ایکن اگر سؤال ایدیکی کسنه سؤاله
راضی ایسه دخی یاد کلی و اگر سؤال ایتدیکی کسنه سؤال اولنان شیئه راضی دکل ایدیکن
بیلوب سؤال ایدرسه شو سائل جاهللردندر (قَالَ رَبِّ اِنِّي اَعُوذُ بِكَ اَنْ اَسْئَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ
وَاِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي اَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ) ت دیدی ای بنم ربم البته بن صغنورم سکا
آندن که سؤال ایدهم سندن اول برشیی که یوقدر بنم ایچون آنی بیلمك و اگر یارلغامزسك بنی
و اسرکمزسك بنی اولورم زیان ایدنلردن * ف حضرت نوح توبه ایتدی و لکن دیدیکه بوندن
بویله خطا ایتمم زیرا که اشبو کبی دیمکده ادعا اولور قوللق بوشلو ادعایه نه قدر یق واردر
بلکه الله سبحانه آنك امرکسین طلب ایده و صاقلمسین ایسته یه که بندن شویله خطا بردخی
صدور ایتمسون (قِيلَ يَا نُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى اُمَمٍ مِمَّنْ مَعَكَ وَاُمَمٌ سَنُمَتِّعُهُمْ
ثُمَّ يَمَسُّهُمْ مِنَّا عَذَابٌ اَلِيمٌ) ت دینلدی ای نوح اشاغی این سلامتله بزم جانبمزدن و سنك اوزریکه
ولان برکاتله و ینه اول امتلر اوزرینه که سنکله بیله در یعنی اوانلردن و بر فاج امتلر
واردرکه (یعنی آنلرك نسلندن بر زمانده پیدا اولورکه) منفعت ویررز آنلره دنیاده صکره طوقنه
آنلری بزم جانبمزدن درد ویریجی اولان عذاب * ف الله سبحانه تسلی بیوردیکه بردخی انسانك
جملهسی اوزرینه عمومی هلاك کلمیه جکدر مکر قیامت کوننده ن اول بعض فرقهلر هلاك
اوله جقدر (تِلْكَ مِنْ اَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا اِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا اَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا
فَاصْبِرْ اِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ) ت اشبو قصه غیب خبرلردندرکه وحی کوندریرز آنی سنك جانبکه
سن دکلدك آنی بیلیجی و نه سنك قومك بوندن اول پس صبر ایت البته عاقبت صاقنلر
ایچوندر (وَاِلَى عَادٍ اَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلَهٍ غَيْرُهُ اِنْ اَنْتُمْ
اِلَّا مُفْتَرُونَ) ت و کوندردك عاد قومنه آنلرك قرنداشی هودی دیدی ای بنم قومم عبادت
ایدك الله سبحانه یه یوقدر سزك ایچون هیچ بر معبود الهدن غیری سزدکلسکز مکر یلانجیلر
(يَا قَوْمِ لَا اَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي اَفَلَا تَعْقِلُونَ) ت ای بنم قومم
ایستمم سزدن اشبو احکامی ایرشدرمك اوزرینه بر حق دیبم حقم دکلدر مکر اول کسنه
اوزرینه که یراتدی بنی آیا فکر ایتمزمیسکز (وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا اِلَيْهِ يُرْسِلِ
السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً اِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ) ت و ای بنم قومم یارلغقو
طلب ایدك کندو ربکزدن صکره کیرودونکز آنك جانبنه تا کوندره بولودی سزك اوزریکزه
دوکیجی اوله رق و زیاده ایله سزك ایچون قوتکزه قوت و یوز چویرمیکز کناه ایشلیلر اولوب

(قالوا یا هود ما جئتنا ببینة وما نحن بتارکی آلهتنا عن قولک وما نحن لک بمؤمنین) ت دیدیلر
ای هود کتوردمدک بزه بر دلیل و بز ترک ایدیجی دکلز معبودلریمزی قولک ایله و بز سکا
سکا ایناننجی (ان نقول الا اعتراک بعض آلهتنا بسوء قال انی اشهد الله واشهدوا انی بریء
مما تشرکون) ت بز دیمزز مکر اول شیئی که ایرشدردی سکا بزم معبودلریمزک بعضی
بر ضرری دیدی البته بن شاهد ایدرم الله سبحانه یی و سز دخی شاهد اولک که البته بن بریم
اول شیدنکه شریک ایدرسکز (من دونه فکیدونی جمیعا ثم لا تنظرون) ت اللهدن غیری
پس برکین فکر ایدک بنم حقمده حیله که کرکز مهلت ویرمکز بکا (انی توکلت علی الله
ربی وربکم ما من دابة الا هو آخذ بناصیتها ان ربی علی صراط مستقیم) ت البته
بن طایاندم ایشمی الله اوزرینه بنم ربمدر و سزک ربکزدر یوقدر هیچ بر حیوان مکر
الله طوتیجیدر آنک آلنندن طوتیجیدر (یعنی آنک مالکیدر) البته بنم ربم طوغری اولان
یول اوزرینه در * ف یعنی هر کسنه طوغری یوله کیدوب اللهک امرینه امتثال
ایدرسه انی رحمته نائل قیلر (فان تولوا فقد ابلغتکم ما ارسلت به الیکم ویستخلف ربی قوما
غیرکم ولا تضرونه شیئا ان ربی علی کل شیء حفیظ) پس اکر یوز چویرسه کز البته ایرشدردم
سزه اول احکاملریکه کوندرلدم آنکله سزک جانبکزه و جانشین قیلر بنم ربم بر قومیکه سزه
غیریدر (یعنی سزی هلاک ایدوب یریکزه سزدن غیری بر قومی کتورر) و قادر اولمزسکز
هیچ بر ضرر ایرشدرمکه الله تعالی یه البته بنم ربم هر بر شیئی حفظ ایدیجیدر * ف
یعنی ای کافرلر سز الله سبحانه نک پیغمبرینه هیچ بر ضرر ایرشدرمکه قادر اولمزسکز
زیرا که الله سبحانه آنی حفظ ایدر (ولما جاء امرنا نجینا هودا والذین آمنوا معه برحمة منا
ونجیناهم من عذاب غلیظ) ت وقتا که کلدی بزم عذابمز نجات ویردک هوده و آنکله اول
کسنه لره که ایمان کتوردیلر آنکله رحمتله بزم جانبمزدن و نجات ویردک آنلره قتی اولان
عذابدن * ف قتی اولان عذاب شودرکه دنیاده کلمش یاخود آخرتک عذابیدن
(وتلک عاد جحدوا بآیات ربهم وعصوا رسله واتبعوا امر کل جبار عنید) ت واشبو
مذکوردر عاد قومنک باشنه کلان طاکه انکار ایتدیلر ربلرینک آیتلرینی و عاصی اولدیلر
آنک پیغمبرلرینه و تابع اولدیلر هر بر متمرد اولان اونکو یعنی عناد اولان کسنه نک
امرینه (واتبعوا فی هذه الدنیا لعنة ویوم القیامة الا ان عادا کفروا ربهم الا بعدا لعاد قوم
هود) ت و تابع قلندی آنلره و دنیاده لعنت و قیامت کونده دخی (یعنی دنیاده

ريح عقيم ايله معذب اولديلر وآخرتده دخى عذاب اليم كوره جكلاردر) خبردار اولكه
البته عاد قومى كافر اولديار كندو ربلرينه خبردار اول (بعدا لعاد) ابراقلق اولسون
عادقومى چون كه هود قومى ايدر * ف يعنى قيامت كونده يوكسك اولان آواز ايله ديلوركه الا
بعدا الآية (والى ثمود اخاهم صالحا قال يا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غيره هو انشاكم من
الارض واستعمركم فيها فاستغفروه ثم توبوا اليه ان ربى قريب مجيب) ت وكوندردك
ثمود جانبينه قرنداشلرى صالحى ديدى اى بنم قوم عبادت ايدك الله سبحانه يه يوقدر سزكچون
هيچ برمعبود اللهدن غيرى الله ديدا ايتدى سزى يردن وآبادان ايتديردى سزه يرده پس يارلغنق
طلب ايدكز اللهدن صكره رجوع ايدك آنك جانبنه البته بنم ربم يقيندر دعا قبول
ايديجيدر (قالوا يا صالح قد كنت فينا مرجوا قبل هذا اتنهانا ان نعبد ما يعبد آباؤنا وانا
لفى شك مما تدعونا اليه مريب) ت ديديلر اى صالح البته اولدك بزم ارامزده يولك اوله جغنك
اميد اولنوردى بوندن اول (يعنى بز سنى عاقل اولوردى تمزلسددين اولوب يوكزاولورسك
ظن ايدرايدك) ايا منع ايدرميسن بزى بابالرمزك عبادت ايتدكلرى معبودلره عبادت
ايتمكدن والبته بزلر قوتلو اولان شبهه ده يز اول شيدن كه دعوت ايدرسن بزى آنك جانبنه
* ف يعنى سندن اميد طوتمشدق كه سن بزم بابالرمزلك دينى آشكار ايدوب رواج
ويره جكسن شمدى آنى سن شو وباطل قلق ديلرسن (قال يا قوم ارأيتم ان كنت على بينة من
ربى وآتانى منه رحمة فمن ينصرنى من الله ان عصيته فما تزيدوننى غير تخسير) ت ديدى اى بنم
قوم بكا خبر ويرك كه اكر اولورسم بر دليل اوزرينه كندو ربمدن وويرمش اوله بكا كندو
جانبندن رحمت پس كيم ياردم ايدر بكا اللهك عذابندن اكر عاصى اولهم اكا پس زياده قيلمزينم
حقمده زيانكارلقدن غيرى (ويا قوم هذه ناقة الله لكم آية فذروها تأكل فى ارض الله
ولا تمسوها بسوء فيأخذكم عذاب قريب) ت واى بنم قوم بو ديشى دوه يى كوندردى الله
سزكچون برنشانه پس قويوپ ويرك آنى اوتلسون اللهك يرنده وايرشدرميكز اكا هيچ برشر كه
اولوقتده طوتار سزى يقين عذاب * ف صالح عليه السلامك قومى آندن معجزه طلب ايتديلر
الله سبحانه آنك دعاسيله طاشدن برديشى دوه طشره چيقاروب اولوقتده برياورى دخى
كتوروب طوغديغى ساعتده بويوب اناسنه برابر اولدى حضرت صالح عليه السلام
بيورديكه اكر اشبو دوه يه تعظيم ايدرسه كز دنياده سزه عذاب اولمز وقتا كه شو دوه صو ايچمكه
ويا اوتلمه وارسه هر برجانور آندن قاچار ايدى اول دوه كندو باشنه كيدردى اوتلمه بركسنه
سورمزدى بزرن وآنى هيچ بركسنه صوبدن واوتلاقدن سورمزدى (فعقروها فقال تمتعوا

فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَٰلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٍ) ت پس تنك ... اولاردیلر

پس دیدی صالح یشاورسکز کندو ... اوچ کون اشبو وعده یلان ایرماز ... (فَلَمَّا

جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ

الْعَزِيزُ) ت پس اولوقتده که ... نجات ویردك صالحه وآنکله برابر مؤمن اولان

کیمسه لره رحمتمز برله ... نجات ... والقندن البته سنك ربك

قوتلیدر غالبدر (وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ) ت وطوتدی اول

کیمسه لریکه ظالم بولدیلر ... اولان آوازپس ... ایدیلر ... دو یوزلری

اوزرینه ... (كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا أَلَا إِنَّ ثَمُودَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بُعْدًا لِثَمُودَ) ت

دیرسن که هیچ بونده ایدیلر کندو ... خبردار اول که ثمود قومی کافر ایدیلر کندو ربلرینه خبردار

اول که (رحمت الهیدن) ایراقلق اولسون ثمود قومنه * ف ... اولدیلر ... آنلر

اوزرینه عذاب ... اولدیکه کیمه ... فرشته کلوب ...

آوازایله ... (وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ

قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِيذٍ) ت وتحقیق کلدیلر بزم رسوللرمز (یعنی

ملائکه لرمز) ابراهیمه سویندرمکله دیدیلر سلام دیدی ابراهیم آنلره سلام (یعنی ملائکه

حضرت ابراهیمه سلام علیك دیه رك سلام ویردکلرنده ابراهیم علیه السلام دخی علیکم

السلام دیدی) پس توقف ایتمیوب آنلره کتوردی بریان بشمش بوزاغی * ف اشبو رسوللر ...

فرشته لر ایدی لوط قومنه هلاك ... که مأمور اولوب کیدرلر ایدی اول حضرت ابراهیم علیه

السلام یاننه کلدیلر ... بو سنك ... الله سبحانه ...

کرکدر وساراك اوغلی بوغیسدی ابراهیم علیه السلام آنلرنك ... اول بیلمیوب آنلره

طعام کتوردی وآنلر یموب ... بز فرشته یز لوط قومنی هلاك ایتمکه مأمورز (فَلَمَّا رَأَىٰ

أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمِ لُوطٍ وَامْرَأَتُهُ

قَائِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ) ت پس چونکه کوردی آنلرنك

اللری ایرشمزا ... (یعنی بوزاغیه) ... صانیدی آنلردن وخاطر ... کتوردی آنلردن

برقورقونی دیدیلر (ای ابراهیم) قورقمه که بزلر کوندرلدك لوط قومی جانبنه * ف آنلر عذابه

مأمور اولمسندن ابراهیم علیه السلام قلبنه قورقو واقع اولدی وابراهیمك قاریسی

آیاقده طورمش ایدی پس کولدی (یعنی خوشلندی ولوط قومی هلاك اولمق ...) پس

بشارت ویردلنا کا اسحق طغوره‌جه‌سنه ر اسحاقدن صکره یعقوب طوغوره‌جه‌کدر * ف
اشبو قورقو کیمسنه‌دن حضرت ساره اشبو سوزنی کولدی پس الله سبحانه آنلره اشبو سوزنی کلاری
اوزرینه آنلر اولاد احسان ایتلک بشریله بردخی سویلدردی (قَالَتْ يَا وَيْلَتَىٰ أَأَلِدُ وَأَنَا عَجُوزٌ
وَهَٰذَا بَعْلِي شَيْخًا إِنَّ هَٰذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ) ت دیدی قاری ای بنم اوررینه‌وای اولسون آیا بن
طغوررمیم و بن اختیارم واشبو بنم قوجه‌مدر زیاده اختیار اولمش البته اشبو عجیب اولان
شیدر (قَالُوا أَتَعْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحْمَتُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ)
ت دیدیکه فرشته‌لر آیا تعجب ایدرمیسن اللهک قدرتندن اللهک امرکسی وآنک برکتلری سزلک
اوزرکزه‌در ای ابراهیمک اهل بیتی البته الله محموددر بیوکدر (فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ
وَجَاءَتْهُ الْبُشْرَىٰ يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ) ت پس وقتاکه کیتدی
ابراهیمدن قورقو وکلدی اکا بشارت بزمله مجادله‌یه باشلدی لوطک قومنک حقنده تحقیق
ابراهیم حلیم ایدی قورقوبی ایدی دونجی ایدی الله سبحانه‌یه * ف حضرت ابراهیم حضرت
لوطنی اشبو قومده کوندردی وقتاکه حضرت ابراهیم شو قوم اوزرینه عذابک وقوعنی
ایشتدی رحم ایدوب اصرار ایله باشلدی (يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَٰذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ
وَإِنَّهُمْ آتِيهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ) دیدلنا ای ابراهیم کچی ویر اشبو (مجادله‌دن) البته حال
شودرکه کلدی سنلر ربکک عقوبتی والبته اشبو کروه‌کا کلدر آنلره بر عذاب کچیرو
دونجی دکلدر (وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالَ هَٰذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ)
ت ووقتاکه کلدی بزم ملکلرمز لوطکا تمغمکین اولدی آنلر سببیله وطارلدی قلبی آنلر
سببیله ودیدی اشبو کون برقتی کوندر * ف ملائکه‌لر کوزل یوزلو یکیتلر صورتنده ایدیلر
وشو قومک عادتی معلوم ایدی پس فتنه قورقوسی پیدا اولدی (وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ
وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَا قَوْمِ هَٰؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ
فِي ضَيْفِي أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ) ت وکلدی اکا آنلک قومی چاپکلک ایدرلر وبوندن اول
کوتو اولان ایشلری ایشلر ایدیلر لوط علیه السلام دیدی ای بنم قومم اشته بنم قیزلرمدر (یعنی
نکاح ایدلنبو نلری) بونلر زیاده پاکدرلر سزکچون پس صاقنک اللهدن ورسوا ایتمیک بنی
مسافرلرم حقنده آیا یوقمیدر سزدن هیچ بر کیشیکه رشد صاحبی اوله * ف فرشته‌لر لوط علیه
السلامک اوینه مهمان اولوب ایندیلر لوطک قومی آنلری کوروب سرعتله کلدیلر لوط علیه
السلام مهمانلری صاقلاق وقومنه تسلیم ایتمک ایچون آنلره کندی قیزلرینی ویرمکی

قبول ایتسدی لکن قومی قبول ایتمدی اول زمانده مسلمان قزی کافره نکاح ایتمك جائز ایدی (قالوا لقد علمت ما لنا فی بناتك من حق وانك لتعلم ما نرید) ت دیدیلر البته بیلسن كه بو قدر بزم ایچون سنك قزلرك بابنده هیچ بر حاجتمز و البته سن بیلورسن بزم دیلدیكمز شیئی (قال لو ان لی بكم قوة او آوی الی ركن شدید) ت دیدی لوط اگر بنم ایچون اولسیدی سزلره مقابله كزده بر قوت یا خود صغینسدم زورلو اولان قومه ایدردم اینه جكمی (قالوا یا لوط انا رسل ربك لن یصلوا الیك فاسر باهلك بقطع من اللیل ولا یلتفت منكم احد الا امرأتك انه مصیبها ما اصابهم ان موعدهم الصبح الیس الصبح بقریب) ت دیدیلر ملكلر كه بز سنك ربكك رسوللریوز البته ایرشه بیلمزلر سنك جانبكه پس كیتور كندو آدملریكی كیجه دن بر پاره كچه و باقسون كیرو سزدن هیچ بر كمسنه مگر سنك قارك (كه اول آرقه یه باقوب) البته ایرشور اكا اول شی كه ایرشدی شو كروهه آنلرك وعده ویرلش وقتی صبحدر یادكلی صباح وقتی یقین دن مكه معظمه صباح وقتنده فتح اولندی اولور كه اشبو لركا اشارت اوله پیغمبر علیه السلامی سویندرمك ایچون (فلما جاء امرنا جعلنا عالیها سافلها وامطرنا علیها حجارة من سجیل منضود) ت پس وقتا كه كلدی بزم بیورلدیغمز بصه دق شو كویلرك یوقاریسنی اشاغی و یاغدردق شو كوی اوزرینه بالچق و چاموردن یاپلمش طاشلری بعضسی بعض اوزرینه قوتلشدی یعنی بری بریسنك آرقه سی صره كلوردی (مسومة عند ربك وما هی من الظالمین ببعید) ت نشانلشدی سنك ربكك یانده و دكل شو طاشلر كوتو ایشلیلردن ایراق (والی مدین اخاهم شعیبا قال یا قوم اعبدوا الله ما لكم من اله غیره ولا تنقصوا المكیال والمیزان انی اراكم بخیر وانی اخاف علیكم عذاب یوم محیط) و كوندردك مدین قومی جانبنه كندو قرنداشلری شعیبی دیدی ای بنم قوم عبادت ایدك الله سبحانه یه یوقدر سزكچون بر معبود آندن غیری و نقصان قیلمكز اولچوكزی و ترازوكزی البته بن كورورم سزی راحتلكده والبته بن قورقرم اوزركزه قوشادیجی (یعنی هلاك ایدیجی) اولان كونك عذابندن (ویا قوم اوفوا المكیال والمیزان بالقسط ولا تبخسوا الناس اشیاءهم ولا تعثوا فی الارض مفسدین) ت وای بنم قوم تمام ایدك اولچوكزی و ترازوكزی عدالت ایله و نقصان ایرشدرمكز آدملرك اشیالرینه و كزمكز [illegible] فساد ایدیجی [illegible] (بقیت الله [illegible])

ایدی (بقیت الله خیر لکم ان کنتم مؤمنین) ت الله‌ك حلال ایتدیكی نفعی زیاده‌ در
سزیچون اکر مؤمن ایسه‌کز (وما انا علیکم بحفیظ) ت ودکلم بن سزلری اوزریکزه صاقلیجی
(قالوا یا شعیب اصلواتك تأمرك ان نترك ما یعبد آباؤنا او ان نفعل فی اموالنا ما نشاء انك
لانت الحلیم الرشید) ت دیدیلر ای شعیب آیا سنك نمازكمی بیورر سکاکه ترك ایده‌لم یا بالرمزك
عبادت ایتدکاری شیئی یاخود ترك ایده‌لم شونی که تصرف ایدرز کندو مالمزده دیلدیکمز
شیئی (یعنی اولچولرده وه‌ یزا نلرده ایتدیکمز اکسکلری) تحقیق سن حلیمسن وطوغری
معامله‌ لیسن (مقصودلری استهزا ایدی) ف جاهللرك عادتیدرکه اکر ایو کمسنه‌لرك کوزل
ایشلرینی ایشیدرلرایسه‌لر آنلرك ایولکنی استهزا ایدرلر بو ایسه کفرلرك خصلتیدر (قال
یا قوم ارأیتم ان کنت علی بینة من ربی ورزقنی منه رزقا حسنا وما ارید ان اخالفکم الی
ما انهاکم عنه ان ارید الا الاصلاح ما استطعت وما توفیقی الا بالله علیه توکلت والیه انیب)
ت دیدی ای بنم قومم بکا خبر ویرك اکر بن اولسم بر دلیل اوزرینه کندو ربمدن وویرمش اولسه
بکا کندو جانبندن کوزل اولان رزق (یعنی حلالی پس نیجه سزلرك سوزلریکزی ایشیده‌ییلورم)
ودیلم بن که مخالفت ایدم سزه مائل اولوب اول شی جانبنه که منع ایدرم سزی اندن (یعنی دیلم که
بن سزی ایو اولان ایشه امر ایدم کندم ایشلیم والله اعلم) دیلم بن مکر کوزل اولان ایشی
قادر اولدیغم قدر ودکلدر بنم توفیقم مکر الله‌ك فضلیله آنك اوزرینه تاپشوردم امریمی وآنك
جانبنه قاتدرم * ف یعنی اهل الله‌ك خصلتی اولدرکه کافرلر آنلرك حقنده استهزا ایتمکندن
ناخوش اولمیوب آنلره کندو مقدورلری قدر نصیحت ایدرلر وحق دینه دعوت ایدرلر (ویا قوم
لا یجرمنکم شقاقی ان یصیبکم مثل ما اصاب قوم نوح او قوم هود او قوم صالح وما قوم لوط
منکم ببعید) ت وای بنم قومم پیدا ایتمسون سزلرك حقکزده بکا دشمن اولمکز اشبو خصلتی که
ایرشه سزه اول شی مثلو که ایرشدی نوحك قومنه یاخود هودك قومنه یاخود صالحك
قومنه ودکلدر لوطك قومی سزدن ایراق (واستغفروا ربکم ثم توبوا الیه ان ربی رحیم ودود)
و یارلغه‌ق دیلیك کندو ربکزدن صکره کیرودونك آنك جانبنه البته بنم ربم اسیرکیجیدر دوست
طوتیجیدر (قالوا یا شعیب ما نفقه کثیرا مما تقول وانا لنراك فینا ضعیفا ولولا رهطك لرجمناك
وما انت علینا بعزیز) ت دیدیلر ای شعیب بز فهم ایتمز چوغنی اول شیدنکه دیرسن والبته
بزلر کورورز سنی بزم ایچمزده قدرتسز واکر اولمیدی سنك کروهك طاشله قتل ایدردك سنی

ردکلسن بزنی بانمزده قدری اعلی (قَالَ يَا قَوْمِ أَرَهْطِي أَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَاتَّخَذْتُمُوهُ
وَرَاءَكُمْ ظِهْرِيًّا إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ) ت دیدی ای بنم قومم ایا بنم قبیله می
زیاده عزیزدر سزلره یانکزده اللهدن وطوتدیکز الله تعالی نك امرینی ارقه کزه طرفنده تحقیق
بنم ربم ایشلدیککزنی محیط در (وَيَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ
يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَارْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ) ت وای بنم قومم ایشلیکز
کندو طورده کز اوزرینه البته بن دخی عمل ایدیجی یم چابك اولورکه بیلورسکز اول کمسنه یکه
کلورا کا عذاب ذلیل ایدر آنی و نه اول کمسنه یکه یالان دیجیدر پس منتظر اولك
البته بن سزکله منتظر اولیجیم (وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا
وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا أَلَا بُعْدًا لِمَدْيَنَ
كَمَا بَعِدَتْ ثَمُودُ) ت واول وقتکه کلدی بزم عذابمز نجات ویردك شعیبه واول کمسنه لره که
ایمان کتوردیلر آنکله بیله رحمتله بزم جانبمزدن وطوتدی اول کمسنه لر یکه ظلم ایتدیلر قتی
اولان آواز پس اولدیلر کندو اولرنده جانسز دوشمش یره کوکس ویره رك کویا دیرسنکه
اصلا یوق ایدیلر اولرنده خبردار اول که (رحمت الهیدن) ایراقلق اولسون مدین ایچون
نیجه که ایراق اولدی ثمود (وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبِينٍ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ) ت وکوندردك بز موسایی کندو نشانه لریمز ایله
وآیدین دلیل ایله فرعون وآنك قومی جانبنه پس تابع اولدیلر فرعونك امرینه وکلدی
فرعونك بیورلدیسی طوغری و یول اوزرینه (يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ وَبِئْسَ
الْوِرْدُ الْمَوْرُودُ) ت یدکیلك ایدر قومنه فرعون قیامت کوننده پس کتوردی آنلری جهنمه
ونه یرکیدر اول برکه آنلرا کا داخل اولورلر (وَأُتْبِعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ بِئْسَ الرِّفْدُ
الْمَرْفُودُ) ت وآنلرك آرقه سی صره کتوریلمش اولدی اشبو دنیاده لعنت وقیامت کوننده دخی
نه کوتو ویرلمش اولدی شو لعنت (ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرَى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ) ت
اشبو مذکور اولان خبر کویلرك خبرلرندندر که حکایت ایدرز شو خبری سنك اوزرینه
شو کویلرك بعضسی قالوبدر وبعضسی کوکمن قوپمش اولوبدر اکین کبی یعنی بعضسی اشبو
کویلرك قالمشدر وبعضسی یوق وخراب اولمش (وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ

فما اغنت عنهم آلهتهم التي يدعون من دون الله من شيء لما جاء امر ربك وما زادوهم غير تتبيب)
ت وظلم ايتمديلر آنلره وليكن آنلر ظلم ايتديلر كندو نفسلرينه پس دفع ايتمديلر آنلردن آنلرك
معبودلري كه چاغورلر ايدي آنلري اللهدن غيري هيچ نسنه ايرلوقتده كه كلدي سنك ربكك
بيورلديسي و زياده قيلمديلر آنلره هلاكدن غيري (وكذلك اخذ ربك اذا اخذ القرى
وهي ظالمة ان اخذه اليم شديد) ت واشبويله در سنك ربكك طوتمسي چون كه طوتسه
كويلري وآنلر ظلم ايتمش اوله لر البته انك طوتمسي اغريدي قاتي در (ان في ذلك
لآية لمن خاف عذاب الآخرة ذلك يوم مجموع له الناس وذلك يوم مشهود) ت البته اشبو
سوزده نشانه واردر اول كمسنه ايچون كه قورقدي آخرتك عذابندن شو بر كوندر كه جمع
اولنورلر آنده آدملر و اشبو كون بر كوندر كه جمله حاضر اولورلر آنده (وما نؤخره الا لاجل معدود)
ت وكيرو قويمزز شو كوني مكر وقت معيننه دكين (يوم يأت لا تكلم نفس الا باذنه فمنهم شقي
وسعيد) ت اول بر كون كه كلور دانشمز آنده بر كيمسه مكر اللهك اذنيله پس آنلرك بعضى
بدبختلودر و بعضى ايو بختلودر (فاما الذين شقوا ففي النار لهم فيها زفير وشهيق) ت پس
اما اول كمسنه لر كه بدبختلو اولديلر پس اودده اولورلر آنلر ايچون آنده كسلك اولان و بوكسك
اولان اوازلري واردر اشككك آوازي كبي (خالدين فيها ما دامت السموات والارض الا ما شاء
ربك ان ربك فعال لما يريد) ت ابدي اولورلر شو اودده كوكلرك بقاسي مدتنده ويرك
بقاسي مدتنده مكر اول قدردن غيري كه ديلر سنك ربك البته سنك ربك ايشلر ديلديكي شيئي
ف اشبو آيتده احتمال ايدر كه ايكي معنى اوزرينه اوله بري شودر كه كافرلر اودده اولورلر اول
قدر كه كوكلر و ير دنياده قايم ايديلر مكر هر قدر زياده ديلرسه سنك ربك شو مقداري كندوسي
بيلور و بريسي اولدر كه آنلر اودده مكث ايدرلر شول قدر كه اول جهانك كوكي و يري قايم اولور مكر
الله سبحانه اكر ديلرسه عذابي موقوف ايدر ليكن ديلديكه عذاب موقوف اوليه اشبو معناده
الله سبحانه نك باقي اولمسنك اراسيله عبدك باقي اولمسنك اراسنده فرق معلوم اولديكه اكرچه
بنده همیشه باقي اولورسه ده ليكن هر وقتكه الله سبحانه ديلرسه عبدييني فنايه ويرر (واما الذين
سعدوا ففي الجنة خالدين فيها ما دامت السموات والارض الا ما شاء ربك عطاء غير مجذوذ) ت
واما اول كمسنه لر كه ايو بختلو اولديلر پس جنتده اولورلر ابدي اوله رق اول جنتده كوكلرك
و يرك بقاسي مدتنده دكين مكر اول قدردن غيري كه ديلدي سنك ربك بر عطادر كه آنلردن كسلمز

*ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه جنتده وجهنمده قالمق مدتی کوکلرنک ویرلرنک مدتلرینک دوامی کبیدر دیاده واکر برزیاده ونقصان اولورایسه اللهک دیلسنده در هیچ برکسنک فهمنه صغمز ساصلی دائم اولمقی بیانده چوق بلیغ اولان وجهله (فلا تك فی مرية مما يعبد هؤلاء ما يعبدون الا كما يعبد آباؤهم من قبل وانا لموفوهم نصيبهم غير منقوص) ت پس اولمه سن شکده آندنکه عبادت ایدرلر اشبو کروهلر عبادت ایتمزلر مکر نیجه که عبادت ایتدیلر آنلرک بابالری بوندن اول والبته بزلر تمام ایرشدیرورز آنلره آنلرک پایلرینی نقصانسز یعنی عذابدن حصه‌لرینی (ولقد آتينا موسى الكتاب فاختلف فيه ولولا كلمة سبقت من ربك لقضي بينهم وانهم لفي شك منه مريب) ت وویردک موسایه توراتی پس اختلاف واقع اولدی انده واکر اولمسیدی سابقده بکن برسوز (یعنی آنلرک عذابی قیامته تأخیر اولنمی سبقت ایتمیدی) سنک ربکدن البته فیصل اولنوردی آنلرک آراسنده والبته آنلر قوتاوا ولان شبهه ده درلر *ف یعنی آنلره کتاب ویردک یول کوسترمکیچون لیکن آنلر آنی فهم ایتدکده اختلاف ایتدیلر ویوقارودده مقدر اولدیکه دنیاده طوغروویلان بربرندن ایریلوب واشکاره اولوب فیصل اولمیه (وان كلا لما ليوفينهم ربك اعمالهم انه بما يعملون خبير) ت والبته هربر کسنه شول وقتکه بعث اولنورویرتمامیله آنلره سنک ربک آنلرک عمللرینک جزاسینی البته الله اول برشیکه ایشلرلر بیلیجیدر (فاستقم كما امرت ومن تاب معك ولا تطغوا انه بما تعملون بصير) ت پس محکم اول نیجه‌که امر اولنسدک سن و بنه اول کسنه‌لرکه توبه ایتدیلر سنکله برابر وکچمیکز حدیکزدن البته الله اولشیکه ایشلرسکز کوریجیدر آنی (ولا تركنوا الى الذين ظلموا فتمسكم النار وما لكم من دون الله من اولياء ثم لا تنصرون) ت ومیل ایتمکز اول کسنه‌لرک جانبنه که ظلم ایتدیلر اولوقتده ایریشور سزه اودوبوقدر سز چونکه اللهدن غیری هیچ دوستلریکز صکره یاردم اولنمزسکز (واقم الصلوة طرفي النهار وزلفا من الليل ان الحسنات يذهبن السيئات ذلك ذكرى للذاكرين) ت وقیام ایله نمازه کوندزک هرایکی جانبنده وبرقاچ ساعتنده کیجه‌نک البته ایوایشلر (یعنی کوزل طاعتلر) کیدررلر کناهلری اشبو نصیحتدر نصیحت قبول ایدیجیلر ایچون (واصبر فان الله لا يضيع اجر المحسنين) ت وصبر ایت البته الله ضائع ایتمز ایو ایشلینلرک ثوابنی *ف ایو ایشلر کناهلری اوچ طریقله کیدررلر [illegible] کیسنه‌که ایو ایشلر ایتسه آتک کناهلری محو اولنور [illegible] هرکیسنه‌که [illegible]
[illegible]

هر بر عملكنده كه او ايشلرنك رواجى اولور شو عملكنده هدايت آرتار و ازغينلق محو اولور ليكن اول اوج يردە ايولك غالب اولمق لازمدر هرقدر چوك زيادە اولسه اولقدر صابون لازمدر
(فلولا كان من القرون من قبلكم اولوا بقية ينهون عن الفساد فى الارض الا قليلا ممن انجينا منهم واتبع الذين ظلموا ما اترفوا فيه وكانوا مجرمين) ت پس نيچون اولدى شول اسلاردن كه سزدن اول وار ايديلر عقل صاحبلرى كه نهى ايدەلر كونوا ايشلردن ير يوزندە مكر آز كيمسە اول كروهدن كه (فساددن نهى ايتمكلە خلاص ايتدك آنلرنى ارا سندن وتابع اولديلر نفسنه ظلم ايدن كيمسەلر اول شيئه كه راحتلك و برلدى آنده (يعنى دنيا لذتنه مشغول اولانلر) كناه ايشلى اولديلر *ف يعنى اكر او ايشليلر برديارده چوق اولسەلر ايدى اول ديارلنقوى هلاك اولمز ايدى مكر او ايشليلر ازايديلر پس كندولرى نجات و يرلديلر
(وما كان ربك ليهلك القرى بظلم واهلها مصلحون) ت وهركز دكلدر سنك ربك هلاك ايدەكويلرى ظالما اول كويلرنك اهلى ايو ايش ايشلر ايكن (ولو شاء ربك لجعل الناس امة واحدة ولا يزالون مختلفين) ت واكر ديلسيدى سنك ربك قيلردى آدملرى بر ملت و انلر ايسە اختلاف اوزره اولمقدن زائل اولمازلر (الا من رحم ربك ولذلك خلقهم وتمت كلمة ربك لاملئن جهنم من الجنة والناس اجمعين) ت مكر اول كسنەلر (اختلاف ايتميوب دين حقده اتفاق اوزره قالديلر) كه اسركدى انلرى سنك ربك و اشبو اختلاف ايچون يراتدى انلرى وتمام اولدى سنك ربك سوزى كه البته طولدريرم جهنمى جملە جندن و انساندن (وكلا نقص عليك من انباء الرسل ما نثبت به فؤادك وجاءك فى هذه الحق وموعظة وذكرى للمؤمنين) ت وهر بر شيئى بيان ايدرز سكا كچمش پيغمبرلرك خبرلرندن اول شيكه ثابت قيلارز شو خبر ايلە سنك قلبكى وكلدى سكا اشبو سورەدە طوغرو اولان سوز ونصيحت و يادده طوتيسلە جق شى مسلمانلر ايچون (وقل للذين لا يؤمنون اعملوا على مكانتكم انا عاملون وانتظروا انا منتظرون) ت وديكل اول كسنەلركه ايمان كتورمزلر ايشليك كندو طوركز اوزره البته بز دخى ايشلرز و منتظر اولكز و البته بز منتظرلرز (ولله غيب السموات والارض واليه يرجع الامر كله فاعبده وتوكل عليه وما ربك بغافل عما تعملون) ت والله ايچوندر كوكلردە
[illegible] عبادت ايت [illegible]

تاپشورانك اوزرینه وكادرسنك ربك خبرسز اولمشدر انكه ایشلرسكز

•(سورة یوسف مكیة مائة واحدی عشرة آیة)• ت یوسف سورهسی مكهده نازل اولمشدر یوز اون بر آیتدر

•(بسم الله الرحمن الرحیم)•

•(یارغشلیجی ایركیجی اولان اللهك آدیله اوقورم)•

(الر) ت الله اعلم (تلك آیات الكتاب المبین) ت اشبو آیتلر آیدین اولان كتابك آیتلریدر (انا انزلناه قرآنا عربیا لعلكم تعقلون) ت تحقیق بز اشاغی كوندردك انی عربی قرآن اولهرق اوله كه سزلر بیلهسكز و تفكر ایدهسكز (نحن نقص علیك احسن القصص بما اوحینا الیك هذا القرآن وان كنت من قبله لمن الغافلین) ت بز حكایه ایدرز سكا قصهلرك زیاده كوزلنی سكا وحی ایتدیكمز سببیله اشبو قرآنی و حالبوكه سن اشبو سوره نازل اولمزدن اول (بو قصهدن) خبرسزلردن ایدك (اذ قال یوسف لابیه یا ابت انی رأیت احد عشر كوكبا والشمس والقمر رأیتهم لی ساجدین) ت ذكر ایت اول وقتیكه دیدی یوسف كندو باباسنه ای بنم بابام بن دوشمده كوردم اون بر یلدزی و كونشی و آیی بكا سجده ایدرلر (قال یا بنی لا تقصص رؤیاك علی اخوتك فیكیدوا لك كیدا ان الشیطان للانسان عدو مبین) ت دیدی ای بنم اوغلم [illegible] شیطان آدمه آشكار دشمندر [illegible] (وكذلك یجتبیك ربك ویعلمك من تأویل الاحادیث ویتم نعمته علیك وعلی آل یعقوب كما اتمها علی ابویك [illegible] ان ربك علیم حكیم) ت [illegible]

[illegible]

جوجقلقده اوزره بابی کوردی ونعمتنی اتمامنده تقسیمی کسر ایچون کندو آدینی ذکر
ایتمیوب بابالری حضرت ابراهیمی وحضرت اسحاقی علیهما السلام ذکر ایتدی (لقد کان
فی یوسف واخوته آیات للسائلین) ت البته واردر یوسفک وآنک قرنداشلرینک قصه سنده
نشانه لر سؤال ایدنلر ایچون ٭ روایت اولندیکه قریش یهوددن سؤال ایتدیلر که بزه برشی
اوکردک که بز آنی صنعتمز ایچون محمددن سؤال ایده لم یهودلر دیدیلر که آندن سؤال ایدک که
ابراهیم علیه السلامک وطنی شام ایدی آنک اولادی بنی اسرائیله اولدی که آنلر شامده
اولیوب مصره کلدیلر که موسی ایله فرعون ایله غوغایه امر اولندی جوابنده اشبو سوره
نازل اولنمش الله سبحانه بیوردی که قریشه نشانه لر واردر شویله که یوسفک قرنداشلری یوسفه
حسد ایتدیلر و اطاعت قبول ایتدیلر آخرده الله سبحانه آنلری یوسفه محتاج قیلدی و بونلر کبی
یهودلر حسد ایتمکلک سببندن خراب اولدیلر و قریش ایسه کندو برادرلری وطنلری اولان
مکه دن اخراج ایتدیلر اشبو حسد ایچون آنلری آنلر السنده هلاک ایتدی (اذ قالوا لیوسف
واخوه احب الی ابینا منا ونحن عصبة ان ابانا لفی ضلال مبین) ت اول وقتکه دیدیلر یوسف
وآنک شقیقی اولان برادری بنیامین بابامزه سوکیلودر بزم بابامزدن وحال بوکه بز جماعت اولدیغمز
بابامز انکار ایتمکده در [illegible] ایشلرینه [illegible] بارزوا آنلرجو [illegible]
[illegible] قرنداشلری بنیامین یوسفک شقیق قرنداشی ایدی وقالانلری اوکی قرنداشی
ایدیلر (اقتلوا یوسف او اطرحوه ارضا یخل لکم وجه ابیکم وتکونوا من بعده قوما صالحین)
ت اولدیریکز یوسفی یاخود آتیکز بر یره که معلوم اولمیه بر یره که خالی اوله سزکیچون بابا کز
[illegible] سز [illegible] اولان [illegible] توبه ایدک (قال قائل منهم لا تقتلوا
یوسف والقوه فی غیابت الجب یلتقطه بعض السیارة ان کنتم فاعلین) ت دیدی بری آنلردن
اولدیرمیکز یوسفی و آتکز آنی [illegible] بعض مسافرلر [illegible]
اوله کز [illegible] (قالوا یا ابانا ما لک لا تامنا علی یوسف وانا له لناصحون) ت دیدیلر ای
بابامز [illegible] یوسفه [illegible]
[illegible] (ارسله معنا غدا یرتع ویلعب وانا له لحافظون) ت کوندر [illegible]
[illegible]
[illegible]

انی قورقرم اندنکه بیه انی قورت وسز اندن خبرسز اولسکز * ف یوسفنک قرنداشلری یوسفی قورت یدی بهانه سین قیلبلرنده ترتیب ایتمشلرایدی یعقوب علیه السلامنک دخی قابینه اشبو قورت یکدن قورقو کلشیدی (قالوا لئن اکله الذئب ونحن عصبة انا اذا لخاسرون) ت

دیدیلر اکر بیرسه انی قورت و بزلر بر جماعتز البته بز اول وقتده زیان ایشلواولورز (فلما ذهبوا به

واجمعوا ان يجعلوه في غيابت الجب واوحينا اليه لتنبئنهم بامرهم هذا وهم لا يشعرون) ت

پس وقتا که ایلتدیلر انی وقصد ایتدیلر که صالیویرهلر آنی بر قرانقو قیویه و وحی کوندردک آنک جانبنه که البته سن خبردار قیلورسن آنلری آنلرنک اشبو ایشلرینه و آنلر بیلمزلر (سنی) * ف وقتا که یوسفی قرنداشلری آلوب کتدیلر پس یولده نه اولدی الله سبحانه بیان ایتمدی اول سببدنکه شو ماجرا بیانه لایق دکل که آنلر یولده یوسفه نه ایتدیلر اوردیلر وفنا سوزلری سویلدیلر نه اغلادیغنه رحم ایتدیلر ونه افغانته قولاق قویدیلر صکره قیویه آتدیلر یوسف دخی قیونک کناریني طوتوب طوردی پس آنی بر ایپله باغلوب قیویه صارقیتدوب یاری یولده ایپی صالیویردیلر یوسف صویه دوشدکده بر طاش اوزرینه اکلشدی وقرنداشلری کوملکنی بدنندن چیقاروب قیویه چیلاق صالیویردیلر ایدی اول وقتده الله سبحانه دن بشارت ایرشدیکه البته سن بر وقت اولورکه انلری خبردار قیلورسن آنلرنک اشبو ایشلرینه و آنلر بیلمزلرسنی (وجاؤا

اباهم عشاء يبكون) ت وکلدیلر کندو بابالرینک اوکنه کیجه وقتنده آغلیه رق (قالوا يا ابانا

انا ذهبنا نستبق وتركنا يوسف عند متاعنا فاكله الذئب وما انت بمؤمن لنا ولو كنا صادقين) ت

دیدیلر ای بزم بابامز بز شروع ایتدک بر بریمزله قوشمغه ویکرتمکه و براقدق یوسفی کندو اوایمزلنیاتنده پس یدی آنی قورت وکلسن سن اینانیجی بزه وا کرچه اولسق طوغری

دیجیلر (وجاؤا على قميصه بدم كذب قال بل سولت لكم انفسكم امرا فصبر جميل والله

المستعان على ما تصفون) ت وکتوردیلر آنک کوملکی اوزرینه یلان قانی یعقوب دیدی

اویله دکل بلکه بزه دی سزه سزلک نفسکز بر تدبیری پس بنم ایشم ایو اولان صبردر والله دن مدد طلب ایدرم اولشی اوزرینه که حضر بیان ایدرسکز * ف یعنی کوملکی اوزرینه قان اولمقی آنلرنک یلان دیمکلری اوزرینه دلیل ایدی که اکر قورت یوسفی یسه ایدی البته آنک کوملکنی دخی یرتار ایدی (وجاءت سيارة فارسلوا واردهم فادلى دلوه قال يا بشرى هذا غلام واسروه

بضاعة والله عليم بما يعملون) ت وکلدی بر قافله پس کوندردیلر صقالریغی پس آنی ویردی

[illegible] ای بشارت اولسون اشبو کنج بر جوانکدر وقافله اهلی [illegible] آنی بر سرمایه دن

[illegible] * ف یعنی [illegible]

جكن كسنه آنك جمالين كورد كده زياده شاد اولوب چاغردیکه اشبو چوق بوكسك بها ايله صاتله جق غلامدر والله سبحانه اوبيلوراينشلدكلری شيئی شايد مراد شو اوله كه يهودلر اشبو قصه يی بوراده تبديل ايتديلر نيجه كه تورتده تبديل ايتديلرتا كه آنلرك ابالرينه عيب كلسون (وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ) ت وصاتدی برادرلری آنی ناقص بهايه برقاج صايلمش درهمه واولديلر يوسفك بابنده زاهدلردن * ف ايكنجی كون قرنداشلری قيويه واروب يوسفی بولديلر قافله اهلی او زرينه دعوی ايدوب وثابت قيلوب اون سكز كچمز درهمه صاتديلر هر برينه ايكيشر درهم ايرشدی وبر برادرلری كندو پاينی آلمدی صكره قافله اهلی مصره كيدوب يوسفی صاتديلر حق سبحانه بو دفعه صاتلمسنی صريح بيوردی وكله جكده صاتلمسين ستر ايتدی ليكن اشارت ايله معلوم اولديكه ينه اوجوز بهايه صاتمشلر (وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) وديدی اول شخص كه آلدی يوسفی مصر اهلندن كندو قاری بسنه عزيز طوت آنك منزلنی اولوركه منفعت ويره بزه ياخود آلورز آنی اوغوللغه اشبو كبی قراروير دك يوسفه يرنده وتا كه اوكرده لم اكا اويقولرك تعبيرينی الله غالبدر كندو مرادی اوزرينه وليكن آدملرك چوغی بيلمزلر آنی * ف عزيز مصر يوسفی آلدی عزيز مصر پادشاهنك وزير مختاری نه ديرلر ايدی بو كيمسه يوسفی عقللو كوروب سائر قوللری كبی صاتيوب بلكه اوغللر منزلنده بيلدی اشبوايمدی اوزره كه امورك اجراسنده بنم قائممقام اوله جقدر ديو حقنده رعايت ايتمكه زياده اهتمام بيوردی وحق سبحانه وتعالی يوسف عليه السلامی مكرم ومعظم بيوروب مصرده اكا ثبات وقرار ويروب كمال احسان بيوردی صكره يوسف سببيله جمله بنی اسرائيلی مصرده معمور قلدی وهم الله سبحانه يه منظور ايديكه يوسف سردارلر ايله وبيوكلر ايله صحبت ومجالست ايدوب رمز واشارت بيلكده مهارت وكمال حاصل قيله والله سبحانه يه منسوب اولان علمك كمالنی بتون بتون بوله والله غالبدر يعنی يوسفك قرنداشلری آنك ذليل اولمسنی ديلديلر ليكن شو ايشی ايشالرنده يوسف اعلی اولدی (وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ) ت بقالكه ايرشدی يوسف كسنك قوتنك نهايتنه ويردك اكا حكمی وعلم واشبو كبی جزا ويرز ايو ايشلينلری * ف آتيناه حكما ويردك اكا حكمی يعنی حقنی ومشكل اولان امرلرك آچيلمسنی ويا رجمتی كامل [illegible] شريعت علمنك ادراكنده ورؤيا تعبيرنده علم ومعرفت ويردك

(وَرَاوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي

أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ) ت وطلب ايتدى آنكه شو قاريكه يوسف آنك اونده ايدى
تاكه بكوره يوسنى كندو نفسنى صاقلمقدن وقپادى قاپولرى وديدى يوسفه كل اوكه سن ديدى
يوسف الله تعالى يه صغنورمكه شو شخص بنم صاحبمدر زياده كوزل يصسه دى بنم يريمى (يعنى
آكا خيانت ايده بيلم) البته نجات بولمز كونو ايشليلر • ف يعنى آنك ناموسنه نيجه كيره بيله يم
(وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ
عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ) ت وقصد ايتدى شو قارى يوسفك جانبنه وقصد ايتدى يوسف آنك جانبنه
اگر كورمسيدى يوسف ربسنك دليلنى اوله يوق شى اولوردى (دليل شودركه يوسف عليه
السلامه باباسى يعقوب عليه السلامك صورتى ظاهر اولدى بارمغنى اغزينه آلوب چينيه رك)
شويله ايتدك تاكه دوندره لم يوسفدن كوتولكى وبى حيالغى البته بزم خالص قوللرمزدندر • ف
ديندىكه يوسف عليه السلامه يعقوب عليه السلامك صورتى بارمغنى ديشليه رك ظاهر اولدى
معلوم اوله كه كناه خيالى كناه دكلدر واگر اولمش اولسه صغائردن اولور اصل گناهدن الله سبحانه
كندو پيغمبرينى صاقلمشدر (وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَى الْبَابِ قَالَتْ
مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت يوسف اندن قاچوب واول
ارقه سندن توشه رق قاپويه قدر كلديلر ويوسفك كوملكن ارقه طرفندن چكوب يرتدى وبولديلر
قارينك قوجه سنى قاپونك يانده ديدى قارى دكلدر اول كسك جزاسيكه ديلدى سنك اهلكه
كوتولكى مگر اولدركه حبسه آتيله ياخود دردويريجى عذاب (ايله عذاب اولنه) • ف يوسف
عليه السلام طشره چيقمق ايچون قاچدى وزليخا آنى طوتمغيچون قوشدقده قاپو اوكنده
عزيزه راست كلديلر (قَالَ هِيَ رَاوَدَتْنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ
مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ) ت ديدى يوسف زليخا بندن فاحشه طلب ايتدى
تاكه بنى غافل قيله نفسمى حفظ ايتمكلكدن وشهادت ايتدى بر شاهد زليخانك قبيله سندن
اگر اولسه يوسفك كوملكى يرتلمش اوكنجانبندن پس اشبو قارى طوغرودر وبو يوسف
يالانچيلردندر (وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ) ت واگر اولسه يوسفك
كوملكى يرتلمش آرقه جانبندن پس شو قارى يالاندر وبدر ويوسف كرچكلردندر • ف زليخانك
اقربالرندن بر سود امر بيچوق اشبو مضمون ايله شهادت ايتدى (فَلَمَّا رَأَى قَمِيصَهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ
إِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ) ت پس شو قارينك قوجه سى كوردى يوسفك كوملكى
يرتلمش دال طرفندن ديدى البته اشبو قصه سيزلك حيله كزدندر تحقيق سيزلك حيله كز بيوكدر
(يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنْبِكِ إِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ) ت اى يوسف [illegible]
[illegible]

يجون البته من اولدك كاه بشايلردى (وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا
عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا اِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ) ت وديديلر برقاچ قاريلرشهرده كه عزيزك
قاريسى دوب ايشمك ايديور كندوجوانيله تا غافل ايده آنى كندى نفسنى حفظ ايتمكدن البته
برايتمش آنك كوكلنده سومك يوزندن البته بزلر كوريورز آنى اشكاره ازغينلقده ٭ ف يعنى
قولنه اوله كداشبو محبته قابل اولور (فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ اَرْسَلَتْ اِلَيْهِنَّ وَاَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَاً
وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَاَيْنَهُ اَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ اَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ
حَاشَ لِلّٰهِ مَا هٰذَا بَشَرًا اِنْ هٰذَا اِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ) ت پس وقتا كه ايشتدى عزيزك قاريسى آنلرك
غيبت ايتمسنى آدم كوندردى آنلرك جانبنه وحاضرلدى آنلر ايچون برمجلس وويردى آنلرك
هربرينه برپچاق وديدى اى يوسف طشره چيق شو قاريلراوزرينه پس وقتا كه كورديلر
آنى بيوك بولديلر آنى وكسديلر كندو اللرينى وديديلر پاكدر الله كه بوشوجوان انسان اشبو
شخص دكل مكر كرامى اولان ملكدر ٭ ف زليخا پچاقى آنلره صيوه يمكيچون ويرمشيدى
وآنلر ايسه يوسفك حسننى كوردكده حواسلرين جالدروب چاقيلرايله اللرينى كسديلر
(قَالَتْ فَذٰلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِنْ لَمْ يَفْعَلْ مَا آمُرُهُ
لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُونًا مِنَ الصَّاغِرِينَ) ت ديدى (عزيزك قاريسى) اشبوشودركه ملامت ايديكز
بكا آنك عشقنده والبته دوب ايشمكلك ايتدم آنكله تا غافل ايدم آنى كندو نفسنى
حفظ ايتمكدن پس حفظ ايتدى كندوسنى واكر ايشلزايسه اول شيئى كه امر ايتدم اكا البته
حبس اولنمش اولور والبته اولوررذليل اولانلردن ٭ ف زليخا شو قاريلرك حضورنده شويله
سوزى ديمش تا آنلردخى يوسفه ييادبيرلركه حتى حضرت يوسف قورقوب قبول ايده
(قَالَ رَبِّ السِّجْنُ اَحَبُّ اِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي اِلَيْهِ وَاِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ اَصْبُ اِلَيْهِنَّ وَاَكُنْ مِنَ
الْجَاهِلِينَ) ت ديدى يوسف اى ربم زندان زياده سوكليدر بكا اول شيدنكه چاغرورلربنى آنك
جانبنه واكرمنع ايتمزسن بندن اشبو قاريلرك الداتمسنى ميل ايدرم آنلرك جانبنه واولورم
جاهلردن (فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) ت پس قبول ايتدى
دعاسنى آنك ربى منع ايتدى اندن آنلرك الداتمسنى البته الله ايشيدجيدر بيلجيدر
[illegible] معلوم اولوركه يوسف عليه السلام كندو دعاسيله حبسه دوشدى لكن الله
[illegible] اشبو مقدار قبول ايتديكه انى قاريلرك الداتمسندن [illegible]
[illegible] ايدى ليكن ايدجيونلازمدركه [illegible] كندو
[illegible] كامل اولانلر [illegible]
[illegible]

كوردكدنصكره نشانه لرى كه البته آنى حبس ايده لر بر مدته دكين * ف شاه ولى الله رحمه الله دير
يعنى مشورت ايتديلر كه يوسفى حبسه قويه لر تا كه خلقك اراسنده زليخا تهمتدن برى اوله * ف
هرچند يوسف عليه السلامك طوغريلغى علامتلرين كوروب يقين ايتديلر سه ده كه قصور
زليخاده در ينه يوسفى حبس ايتديلر كه زليخادن بدناملغى زائل ايده لر يا خود يوسفى آنك نظرندن
ايراق ايده لر (وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانِ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي
أَرَانِي أَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْزًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ) ت وداخل اولديلر
يوسفله برابر حبسه ايكى يكيت ديدى آنلرك بريسى بن كنديمى كوريرم او يقوده كه صقارم
شرابى (اوزوم صويى) وديدى آخرى بن كوريرم قالدرمشم باشم اوزرينه اتمكى كه ييور
قوشلر اول اتمكدن خبر وير بزلره آنك تعبيرندن كه بز كوريورزسنى ايو ايشليلردن * ف اول
كسنه كه شراب صقه ديغنى كوردى پادشاهك شرابجيسى ايدى ايكنجيسى اتمكجيدى لكن
عادتك خلافى كورديكه آدمك باشندن قوشلر اتمك يرلر آنلرك هر ايكيسى پادشاهه زهر ويرمك
تهمتيله متهم اولوب حبس اولنمش ايديلر آخرده اتمكجى اوزرينه ثابت اولوب اولديرلدى
(قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِ إِلَّا نَبَّأْتُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَٰلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ
قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ) ت ديدى سزه هيچ برطعام كلمز كه انكله سز
رزقلنورسكز مكر خبر ويريرم سزه آنك تعبيرينى آندن اول كه كاور سزه اشبو تعبير بكا بنم ربم
اوكرتديكى شيلردندر تحقيق بن ترك ايتدم بر قومك مذهبين كه ايمان كتورمزلر الله تعالى يه وانلر
آخرته كافردرلر * ف الله تعالى يوسفه حبس اولنمسنده شو حكمت قويمش ايديكه آنك قلبى
كافرلرك صحبتندن بتون بتون كسيله وانلردن ايراق اوله والله سبحانه نك على آكه ظاهر اولدى
ويوسف عليه السلام ديلديكه اول رؤيا صاحبلرينه دين احمدينى ايشتديره صكره رؤيالرن تعبير
ايده اشبو اجلدن انلره تلطيف خاطر بيوردى تا خاطرلرى پريشان اولميه وتوحيد معجزه لرين
بيان ايتمدى نيجه كه انبيا ر انلر طريقيدر كه سؤال ايدن كيمسه نك جوابنى ويرمزدن اول دينى
بيان ايدرلر ومعجزه كوسترلر كه طوغرى اوله قلرينه دلالت ايتسون ديو اشبو اجلدن ديديكه
طعام يديككزو قتى تعبير ايدرم يعنى طعام سزه كلزدن اول كه جنك رقتنى ونه لون طعام
اولديغنى ايستريزيا ده كورلك ايستر ظاهر ده واسون بيان وعيان ايدرم (وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي
إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَٰلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ
وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ) ت وتابع اولدم بابالرم ابراهيم واسحق ويعقوبك مذهبلرينه
[illegible] بزلره كه شريك قوشمق الله سبحانه هيچ بر شيئى اشبو توحيد الهك [illegible] بزم اوزريمزه
[illegible] اوزرينه ولكن ادملرك چوغى شكر ايتمزلر ف يعنى [illegible] اوزرينه [illegible]
[illegible] تا كه طوغرى اولان يولي بيله لر (يَا صَاحِبَيِ السِّجْنِ أَأَرْبَابٌ

متفرقون خير أم الله الواحد القهار) ت ای بنم زندانده اولان ارقداشلرم ایا طاغنق معبودلری ابودر یا خود غالب و واحد اولان الله می (ما تعبدون من دونه الا اسماء سميتموها انتم وآباؤكم ما انزل الله بها من سلطان ان الحكم الا لله امر الا تعبدوا الا اياه ذلك الدين القيم ولكن اكثر الناس لا يعلمون) ت عبادت ایتمزسکز اللهدن غیری مکر برقاج آدلره که آدلدیکز انلری سز و سزلک بابالرکز نازل قیلمادی الله انک اوزره هیچ بر دلیل و یوقدر یورلدی و یرملک مکر الله ایچون بیوردیکه عبادت ایتمیکز مکر کندو به (یعنی الهه) اشبو طوغری اولان دیندر ولکن ادملرلک چوغی بیلمزلر (يا صاحبي السجن اما احدكما فيسقي ربه خمرا واما الآخر فيصلب فتأكل الطير من رأسه قضي الامر الذي فيه تستفتيان) ت ای بنم حبسده اولان ایکی ارقداشم اما سزلک بریکز پس صوارر کندو مولاسنه شرابی واما اونه کی پس دار ده اصلوب برلر قوشلر آنک باشندن فیصل اولندی اول ایشکه آنک حقنده سؤال ایدرسکز (وقال للذي ظن انه ناج منهما اذكرني عند ربك فانساه الشيطان ذكر ربه فلبث في السجن بضع سنين) ت ودیدی یوسف اکا که ظن ایتدیکه نجات بولیجیدر شو ایکی ادمدن خاطریکه کتوربنی کندو مولاک یاننده پس اونوتدردی اکا شیطان مولاسنک یاننده یوسفی ذکر ایتمکی پس قالدی یوسف حبسده برقاج یللر * ف یوسف علیه السلام بیوردیکه سزلک بریکز اولدریله بجک شو قنقیسی اولدیغین بیان ایتمدی اشبو خلقلری کورنلر اوالسندن ایدی الله سبحانه بیوردیکه برینک نجات بولسنی ظن ایتدی یعنی یقین ایتدی پس معلوم اولدیکه تعبیر علی یقینا ایتدی دکادر ظنیا ایتدیدر مکر که پیغمبر برشیئی ظن ایده شو شکسز اولور یوسف علیه السلام معلوم اولدیغندن اکا سویلدیکه بنی ربکک یاننده ذکر ایت آنی شیطان اونوتدیردی زیرا که پیغمبرلرک کوکلی اسبابه اعتماد ایتمک اوزره طورمسون انوریچه یل حبسده قالدی اکثر کیمسه لر دیدیلر که یدی یل قالدی (وقال الملك اني ارى سبع بقرات سمان يأكلهن سبع عجاف وسبع سنبلات خضر واخر يابسات يا ايها الملأ افتوني في رؤياي ان كنتم للرؤيا تعبرون) ت ودیدی پادشاه بن اویقوده کوردم یدی سمز اوکوز کیدی (و یوتدی انلری) یدی اریق اوکوزلر و ینه کوردم یدی یشل سنبل و یدی اخر قوری سنبلی ای جماعت جواب و یریکز بکا بنم اویقوملک باننده اکر اویقولری تعبیر ایدیجی ایسه کز (قالوا اضغاث احلام وما نحن بتأويل الاحلام بعالمين) ت دیدیلر اشبو اویقو قاریشیق اویقودر ودخی کاذب یلر قاریشیق اویقولرک تعبیرینی بیلمزلر (وقال الذي نجا منهما وادكر بعد امة انا انبئكم بتأويله فارسلون) ت ودیدی اول کمسنه که نجات بولدی اولرک ایکیسندن [illegible]

تعبيريني پس كوندرلكني * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه آني يوسفنك ياننه كوندرديلركاوب
يوسفه ديديكه (يوسف ايها الصديق افتنا في سبع بقرات سمان ياكلهن سبع عجاف وسبع
سنبلات خضر واخر يابسات لعلي ارجع الى الناس لعلهم يعلمون) ت اي يوسف اي طوغرو
ديجي جواب ويربزه شواويقوده كيدي سمزاولان اوكوزيدي انلري يدي اريق اوكوز
ويدي يشل سنبللري ويدي قوري سنبللري اوله كه بن كيرودونم ادملرك جانبنه تاكه انلر بيله لر
يعني اوله كه سنك قدر يكي بيله لر (قال تزرعون سبع سنين دابا فما حصدتم فذروه في سنبله الا
قليلا مما تاكلون) ت ديدي يوسف اكين اكانيدي يل عادتكزاوزرنه پس اولشيكه
بيچرسكزقويوبرلكني كندوسنبلنده مكر ازيجغني اولشيدنكه يرسكز (ثم ياتي من بعد ذلك سبع
شداد ياكلن ما قدمتم لهن الا قليلا مما تحصنون) ت صكره كلوراشبويدي يلدنصكره يدي قتي
اولان يللر يرلراول آلي قويديغكزذخيره يي اشبو يللرايچون مكر ازبرشيئي كه (احتياط ايچون
وتخم ايتمك ايچون) صاقلرسكز (ثم ياتي من بعد ذلك عام فيه يغاث الناس وفيه يعصرون) ت
صكره كلورشو يللردنصكره بريلكه اشبو يلده يغمور كوندريلور ادملراوزرينه وشو يلده
اوزم وغيريسني صقارلر * ف اوزم صقمغي شراب يصه بجيه بناء يوردي ويدي يلك ذخيره سني
سنبلنده آلي قويمقلقامر ايتدي تاكه يرده چوريميه زيراكه يدي يل قحط اوله جقدرشوذخيره يي
اولوقتده دك انلره يتوره (وقال الملك ائتوني به فلما جاءه الرسول قال ارجع الى ربك فاسئله
ما بال النسوة اللاتي قطعن ايديهن ان ربي بكيدهن عليم) ت ديدي پادشاه كتورلكزبكا يوسفي
پس وقتاكه كلدي يوسفك يانينه پادشاهك قوادي ديدي يوسف كيرودون كندواغاكن جانبنه
پس سؤال ايت اندن نه درشو قاريلرك حالي كه كسديلراللرينى البته بنم ربيم انلرك حيله بازلغني
بيليجيدر (يعني زليخا يوسفك باكدامن اولدغني اقرار ايتديكي اوزره قاريلرشهادت لرين كيزلديلر
والله اعلم) * ف شاه ولى الله رحمه الله ديركه وقتاكه پادشاه رؤيانك اشبو تعبيريني ايشتدي
مشتاق اولدي يوسفي كورمكه ويوسف عليه السلام ايسه برمدت توقف بيورديلرتاكه متدن
بري اولمسي ظاهر اوله * ف شو قصه يي ذكر ايدرديكه اول قاريلرحالنه شاهد دورلر اكر پادشاه
انلردن سؤال ايدرسه شو قاريلرهني ظاهر ايدرلركه قصور كيمدندر (قال ما خطبكن اذ راودتن
يوسف عن نفسه قلن حاش لله ما علمنا عليه من سوء قالت امرات العزيز الان حصحص الحق
انا راودته عن نفسه وانه لمن الصادقين) ت ديدي پادشاه اولادي سزه كه اولوقتده ديويب
داشتيجيا يتدبكز يوسفه تاكه اني چوره بكز نه حيي ميغلط بخكلدن ديديلر پا كلك الله ايچون نسر
[illegible]

اولدیکه بن دوب ایشتمك ایستدم اندن تاکه چکورم انی نفسنی حفظ ایتمکدن والبته یوسف
طوغرو اولان کسنه لردندر * ف یوسف علیه السلام قاریلرك جمله سنه الداغنی اسناد ایتدی
زیرا که هر نقدر که حیله ایدن زلیخا ایسه ده اقلرا کاپاردجی ایدیلر والدادنك یعنی زلیخانك
آدینی ذکر ایتمدی بسابك حق اولمق سببیله وپادشاه سؤال ایتدیکه سزلر هیکز یوسفك حقنده
مکر ایتدیکز تا بیلسونلرکه پادشاه اسراره خبردار در تاکه صکره یلان دیمسونلر (ذَٰلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي
لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِنِينَ) ت دیدی یوسف اشبو آنکچوندرکه تاکه بیله
عزیز که بن اکا خیانت ایتمدم انك غائب اولدیغی وقتنده و بنه بیله که الله یولبویرمز خائنلرك
حیله سنه (وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت
ویاکلکله اوکم نفسمی البته نفس چوق امر ایدیجیدر کوتولکله مکر اولوقتکه اسرکیك
ایده بنم ربم البته بنم ربم یارلغیجیدر راسر کیجیدر (وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ أَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا
كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ) ت ودیدی پادشاه کتورینکز بنم ایچون خالص قیلهیم
آنی کندو نفسمك خدمتنه پس وقتا که دانشدردی یوسفی (یعنی قابلیتی بیلدی) دیدی ای
یوسف البته سن بوکون بزم یانمزده امین اولان قدر صاحبی سن * ف ایشتنه بو وقتدن یوسفی
عزیزك خدمتندن الوب پادشاه کندو صحبتنده الیقو یدی (قَالَ اجْعَلْنِي عَلَىٰ خَزَائِنِ الْأَرْضِ
إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ) ت دیدی یوسف مقرر قیسل بنی اشبو یرك خزینه لرینه البته بن حفظنه قادر
وتصرفنه عالمم * ف یوسف علیه السلام یرك خزینه لری اوزرینه مأمور اولمغی کندو کندیله
طلب ایتدی دنیا اهلنك صحبتندن ایراق اولمغیچون وهم پادشاهك اویقوسنك تعبیرینی آندن
غیری بر کسنه بیلدی (وَكَذَٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَبَوَّأُ مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا
مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ) ت وبونك کبی (یعنی اشبو ایش قارشو کتوردیکی کبی)
قرارلشدردق یوسفی مصر طپراغنده اکلشوردی انده دیلدیکی مکانده ایرشدی یوز
کندو سعقزی هر بر کسنه یه که دیلرز وضایع قیلمزیز ایسلیلرك مزدینی (وَلَأَجْرُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ
لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ) ت والبته آخرتك مزدی زیاده ایودر اول کسنه لر ایچونکه
ایمان کتوردیلر (وشرکدن) صاقندیلر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه یوندنصکره قحط واقع
اولدی مصرلك جمیع اطرافنه و یعقوبك اولادلرینه زیاده مشقت ایرشدی یوندن طولایی
یوسفك یانینه سوبه اولدیلر ف اشبو قریشلك سو الکیجوابیدرکه ابراهیم علیه السلامك
اولادی شامدن کنعاندن مصره کلدیلر و بیان ایتدیکه یوسف علیه السلامی قرنداشلری
[illegible] ایتدیلر تاکه ذلیل اوله الله سبحانه اکا عزت ویردی وسلطنت اوزره اختیار
[illegible]

كافرلری اکا محتاج قیلادی (وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ) ت
وکلدی یوسفنك قرنداشلری پس داخل اولدیلر آنك اوزرینه پس طانیدی یوسف آنلری وآنلر
یوسفنی طانیمدیلر * ف وقتا که حضرت یوسف ملك مصره وزیر مختار اولدیلر پادشاهنك
اویقوسینی تعبیره موافق یدی یل اکدیروب وبجدیروب مصر ملکنی زیاده آبادان ایتدیلر
وملکنك غله سین جمع ایدوب قحط یللرنده معین اولان مال ایله صاتمسنه بیورلدی وبردیلرسائر
ممالکنك اهالیسیله مملکت اهالیسنك اراسنی آلمه ده وصاتمه ده برابر قیلادیلر لیکن طشره دن کالنلره
بردوه یوکندن زیاده ویرمزلر ایدی تا که خلق قحطدن صقلانه دیو وپادشاهنك خزینه لری طولو
اولدی واطرافلره خبرایرشدیکه مصر ملکنده ذخیره اوجوزدر بوسببدن قرنداشلری ذخیره
آلمغیچون مصره کالدیلر (وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ قَالَ ائْتُونِي بِأَخٍ لَكُمْ مِنْ أَبِيكُمْ أَلَا تَرَوْنَ أَنِّي أُوفِي
الْكَيْلَ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ) ت وقچانکه مهیا ایتدی آنلر ایچون آنلرنك طاقلرینی دیدی کتورلك
بکا قرنداشکزی که بابا کزدندر کورمزمیسکز که بن تمام ویریرم اولچونی وبن مسافرآلانلرنك زیاده
ایوسیم * ف یوسف علیه السلام کندواناوانادن برقرنداشیکه جمله برادرلرندن کوچك ایدی
آنی طلب ایتدی (فَإِنْ لَمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرَبُونِ) ت پس اکر کتورمزسکز
بکا انی پس البته ذخیره یوقدر سزکچون بنم یانمده وهرکز یقین اولمیکز بکا (قَالُوا سَنُرَاوِدُ عَنْهُ
أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ) ت دیدیلر دیلك وایستمك ایدرز آنك باباسیله (آنی قویویرمکده) والبته بزلر
اشبو ایشی ایشلیجیز (وَقَالَ لِفِتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضَاعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا
إِلَى أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ) ت دیدی یوسف کندو قوللرینه قویکز آنلرنك سرمایه لرینی کندو
خورجلرینه اوله که آنلر بیلهلرانی وقتا که کیرودونرلر کندو اهللری جانبنه اوله که آنلر بردخی
دونرلر (یعنی بر یولنه بلش طعام ویرمك سبیله بو سرمایه لرین کیرو ویرمك جهتله بردخی
کلمکی طمع ایده لر والله اعلم) * ف برادرلری کتوردیکی قیمتی احسان بیوروب امر ایتدیکه
آنی آنلر خبردار اولمزسزین کندو یوکلرینك ایچنده کیزلوجه قویکز (فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَى أَبِيهِمْ قَالُوا
يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا أَخَانَا نَكْتَلْ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ) ت پس قچانکه کیرودوندیلر
باباری جانبنه دیدیلر ای بزم بابامز منع اولندی بزدن ذخیره پس کوندر بزمله برابر بزم قرنداشمز
بنیامینی ذخیره الهلم والبته بزلر انی حفظ ایدیجیز (قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا أَمِنْتُكُمْ عَلَى أَخِيهِ
مِنْ قَبْلُ فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ) ت دیدی یعقوب علیه السلام بن سزی آنك
اوزرینه امین ایدرمی آنجاین سزکه امین طوتدم سزی آنك قرنداشی اوزرینه بوندن اول
پس الله زیاده یوده صاقلقده والله اسیر کیجیلرنك زیاده اسیر کیجیسیدر (وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ

وجدوا بضاعتهم ردت اليهم قالوا يا ابانا ما نبغى هذه بضاعتنا ردت الينا ونمير اهلنا ونحفظ
اخانا ونزداد كيل بعير ذلك كيل يسير) ت وقتا كه آچديلر متاعلرن بولديلر سرمايه لرينى رد
اولنمش كندولرينه ديديلر اى بزم بابامز نه ايستيه لم بوندن زياده ايشته بزم سرمايه مز رد
اولنمش بزم جانبمزه پس بردخى كيده لم وذخيره كتوره لم كندو عيالمزه وصاقلرز قرنداشمزى وزياده
كتوره رز بر دوه يوكى اشبو كتورديكمز ذخيره آزدر (قال لن ارسله معكم حتى تؤتون موثقا
من الله لتأتننى به الا ان يحاط بكم فلما آتوه موثقهم قال الله على ما نقول وكيل) ت
ديدى يعقوب البته كوندرمم انى سزكله برابر تا كه ويره سكز بكا بر عهد الله جانبندن كه البته
سز كتوره سكز انى مكر اولوقت كه طوتلمش اوله سكز سزلر پس وقتا كه ويرديلر آنلر يعقوب
عليه السلامه كندو عهدلرينى ديدى يعقوب الله بزم ديديكمز اوزرينه شاهددر ● ف
يعقوب عليه السلام ظاهرى اسبابه دخى مضبوط ايتدى والله سبحانه اوزرينه تاپشورمقلق
ايتدى هر كسنه ايچون بونك كبى ايتك لازمدر (وقال يا بنى لا تدخلوا من باب واحد
وادخلوا من ابواب متفرقة وما اغنى عنكم من الله من شئ ان الحكم الا لله عليه توكلت
وعليه فليتوكل المتوكلون) ت وديدى اى بنم اوغوللرم كيرميكز بر قاپودن وكيريكز
متعدد قاپولردن (تا بد نظر طوقنمسون سزه) ودفع ايده بيلم سزدن برشيئى الهك قضاسندن
يوقدر بيورلدى وبر حكم مكر الله ايچون انك اوزرينه تاپشوردم وانك اوزرينه لايقدر كه
تاپشوره تاپشورنلر ● ف حاسدلرك كوزى طوقنمقدن صاقنمق تدبيرينى اوكرتدى وتاپشورمغى
الله سبحانه اوزرينه ايتدى كويا كوزك دكمسى وطوقنمسى غلط دكل واندن حفظ اولنمق
تدبيرينى ايتمك جائزدر يعنى يعقوبك خاطرينه بر خاطره كلديكه اون بر اوغللرى اكر مصر
شهرينه بر قاپودن كيرسه لر آنلره كوزك كوزلك دكمسى وطوقنمسى ايريشه بيلكدر پس اشبو
خاطره ايچون اوغللرينه بيوردى كه شهره بر قاپودن كيرميكز ليكن الهك تقديرينى دفع
ايدجى اولمدى اول مرادننا (ولما دخلوا من حيث امرهم ابوهم ما كان يغنى عنهم من الله من شئ الا
حاجة فى نفس يعقوب قضاها وانه لذو علم لما علمناه ولكن اكثر الناس لا يعلمون) ت ووقتا كه
داخل اولديلر اول يولدن كه امر ايتدى آنلره باباسى (يعنى هر برى بر قاپودن كيرديلر وبو رأى
وتدبير) دفع ايدجى اولمازدى آنلردن باشنده برشيئى الهك قضاسندن (يعنى الله تعالينك
قضاسندن قورتاديلر كه مصرك قتل [illegible] سبب اولدى) يعقوب كنه نفسنده
اولان حاجتى (يعنى شفقت وتحننه نظردن محفوظ اولملرينى [illegible]) اجرا ايتدى
تحقيق يعقوب بزم اكا [illegible]
[illegible]

کسنه‌لر بیلورلر که تقدیر دفع اولمز پس آنلر تقدیری دخی یقین ایدوب واسباب ظاهره‌یه
دخی مراعات ایدرلر آنلرك حقنده اشبو یقین واسبابه مراعات ایتمك ممکندر واکرجاهللردن
بری اولابر یقینی اولسه ده آخر یقینی اولمز یعنی اکر تقدیره یقین ایدرسه اسبابه مراعات ایتمز
واکر اسبابه مراعات ایدرسه تقدیره مراعات ایتمز (وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ آوَى إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ
إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت ووقتا که داخل اولدیلر یوسفه اوزرینه
یوردی کندو جانبنه قرنداشنه دیدی تحقیق بن سنك قرنداشکم پس غمکین اوله
ایتادکاری شی سببیله ● ف اشبو قرنداشیکه یوسف علیه السلام آنلردن اشتیاقله
طلب ایتدی شو سببدن بشقه برادرلری حسد ایدوب بولدما کاراز نجنا ایرشدیردیلر
وطعن ایتدیلر اینه ده اعدی یوسف علیه السلام اکا لطیف خاطر ایتدی (فَلَمَّا جَهَّزَهُم
بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتُهَا الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ) ت پس
وقتا که مهیا قلدی آنلر ایچون آنلرك طاقلرینی قودی کندو [illegible] صوایچه‌جك حناغی کندو
قرنداشنك یوکنه صکره آواز ایتدی برآواز ایدن که ای قافله آدملری البته سزلر [illegible]
(قَالُوا وَأَقْبَلُوا عَلَيْهِم مَّاذَا تَفْقِدُونَ) ت دیدیلر یوزلرین چویره‌رك آنلر اوزرینه
یتوردیکز (قَالُوا نَفْقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَن جَاءَ بِهِ حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ) ت دیدیلر یتوردك
پادشاهك حناغی [illegible] کتوره [illegible] واردر [illegible]
[illegible] ف [illegible] پادشاهك [illegible] مصر [illegible]
[illegible] آنلر [illegible] یوسف آنلره که
[illegible] یوسف علیه السلام [illegible]
(قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُم مَّا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ) ت دیدیلر الله تعالی‌یه یمین
ایدرز البته بیلدیکز که کلمدك [illegible] فساد ایتمکه [illegible] (قَالُوا فَمَا
جَزَاؤُهُ إِن كُنتُمْ كَاذِبِينَ) ت دیدیلر پس نه در اشبو ایشنك جزاسی اکر اولسه‌کز یالانجیلر
(قَالُوا جَزَاؤُهُ مَن وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ) ت دیدیلر اشبو
[illegible]
[illegible]
[illegible] (فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ
[illegible]

اَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ اِلَّا اَنْ يَشَاءَ اللّٰهُ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ) ت پس
شروع ایتدی یوسف انلرك خورجلرین ارامغه کندو قرنداشنك خورجین ارامزدن اول
مکره چیقاردی اول چناغی قرنداشنك خورجندن بونك کبی اوکرتدك حیله یی یوسفه
قرنداشنی المقده نعدد کادیکه قول آلسون قرنداشنی پادشاهك دیننده لیکن قول الدی
اللهك مرادیله قالدیرورز مرتبه لرینی اول کیمسه نك که دیلرز وهر بیلك صاحبنك
فوقنده بر بیلن واردر * فیعنی قرنداشلرینك دلندن کندو کندیله چقمش که خورسزی
کندیکزه قول ایدلنا شبو دیلری اوزره طوتلشلرو اکر بویله اولمسیدی پادشاهك
حکمی بویله دکل ایدی (قَالُوا اِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ اَخٌ لَهُ مِنْ قَبْلُ فَاَسَرَّهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ
وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ اَنْتُمْ شَرٌّ مَكَانًا وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ) ت دیدیلر اکر خورسزلق ایتدیسه
ایراقدکادر زیرا که خورسزلق ایتدی آنك قرنداشی بوندن اول پس کیزلدی شوسوزی یوسف
کندو قلبنده و آشکار قلدی آنلرلنا او کنده دیدی کندو قلبنده سزلر بد سکز کند و مرتبه کزده
والله بیان ایتدیککزشیئی بیلور * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه یوسف علیه السلام آتامی
باباسنك آلتوندن ولان بر بتنی خورسزلدی تا تنك عبادتندن قورتلدیو ویاخود اشبو قصه یه
مشابه برشیئی وقوع بولدی که آنلر سببندن خورسزلقله متهم اولدی والله اعلم * فیعنی یوسف
علیه السلام کندو قلبنده دیدیکه سزلر انجلین خورسزلق ایتدیکز که برادرکزی بابا کزدن
اوغورلیوب صاتدیکزو بنم دخی خورسزلغمی الله سبحانه بیلور حضرت یوسفه خورسزد بلرینك
قصه سی اولدرکه آنلرلنا عمه لری یوسف جوجق اولدیغندن برادری یعقوب علیه السلامدن
آلوب آلی بسلرایدی وقتا که بیولنا اولدی یعقوب علیه السلام دیلدیکه آلی کندو یانته آله
عمه سی ایسه یوسفه کمال محبتندن ناشی کرین کیزلیجه باباسنك آلتندن یوسف علیه
السلامك بیلنه قوشاندی صکره کرم یتوبدردو ارادی خلقده مشهور اولدی انرده اول
کزی یوسف علیه السلامك بیلندن چیقدی کندو شریعتلرینه موافق یوسفی بریل دخی
عمه سی یانده آلیقودی (قَالُوا يَا اَيُّهَا الْعَزِيزُ اِنَّ لَهُ اَبًا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ اَحَدَنَا مَكَانَهُ اِنَّا نَرَاكَ مِنَ
الْمُحْسِنِينَ) ت دیدیلر ای عزیز تحقیق آنك باباسی واردر کیاشی جوق اختیاردر پس طوت بزم
برمزی آنك یرینه تحقیق بز کوریرزسنی ایو ایشلو اولان کسنه لردن * ف یعنی اشبو کسنه
چوقلق اختیار باشلو کسنه نك اوغلیدر باباسنك الینی طوتوب کزدیرر (قَالَ مَعَاذَ اللّٰهِ اَنْ
نَاْخُذَ اِلَّا مَنْ وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهُ اِنَّا اِذًا لَظَالِمُونَ) ت دیدی صغنورم الله تعالی یه آندنکه
آلهلم (آلمیه لم) الا [illegible] اولیدکه بولدق برز کندو متاعمزی آنك یاننده البته بزلر
ایلدقده [illegible] (فَلَمَّا اسْتَيْاَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا [illegible]

كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ
الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ) ت پس وقتا كه اميد سز اولديلر
آندن يالكز بربره واروب مشورت ايدرك ديدى آنلرك بيوكى آيا بيلمزميسكز كه سزك باباكز
آلدى سزلك اوزركزه بر عهدى الله جانبندن و بوندن اول قصور ايتدكز يوسفك حقنده پس
البته كيتمم شو يردن اول وقته دكين كه اذن ويره بكا بنم بابام ياخود حكم ايده الله بكا والله حكم
ايدجيلرك زياده خيرليسيدر * ف يعنى جمله قرنداشلره رخصت ايدوب بيوك قرنداشى اوراده
طوردى اشبو توقع ايله كه شايد مهربان اولوب خلاص ايدەلر (ارْجِعُوا إِلَى أَبِيكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا
إِنَّ ابْنَكَ سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلِمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ) ت اى بنم برادرلرم كيرو دونك
باباكزه پس ديكز اى بزم بابامز سنك اوغلك اوغرولق ايتدى وشهادت ايتميز بزلر مكر
بيلديكمزشى اوزرينه بزدن غائب اولان شيلرى حفظ ايدجى دكلز * ف يعنى اشبو
سوز كه جزاؤه من وجد فى رحله فهو جزاؤه سويلدك زيرا مذهبمزده بويله در * ف يعنى سكا عهد
ويردك كندو بيلديكمز اوزرينه واما خرسزلقدن خبريمز يوقدى ويا تعليم ايتدك شوني كه
خرسزى طوتمق بزم دينمزده ثابتدر و بزه معلوم دكلديكه خرسز بزم برادرمزدر (وَاسْأَلِ
الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ) ت وسوال ايت اول كويدن
كه ساكن اولدق آنده و قافلەدن سؤال ايت كه بز كلدك آنلرك اراسنده والبته بزلر طوغرو
ديجيز (قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا إِنَّهُ
هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ) ت ديدى يعقوب بلكه بزه دى مز بكوندى سزك نفسلركز برايشى پس
بنم حالم ايو اولان صبردر اميدم اولدر كه الله كتوره بكا آنلرك جملەسنى بردن البته الله بيليجيدر
حكمت صاحبيدر * ف اول دفعەده اولان اعتبارسزلقلرى سببندن بو وقتده دخى يعقوب
عليه السلام اوغوللرينك سوزينه اعتبار ايتدى ليكن پيغمبرلك سوزى يلان اولمزسه
اشبو سوزى اوغوللرينك يالانى وتزيين ايتديكى سوزدر و يوسفك دخى حياتندەدر (وَتَوَلَّى
عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسَفَى عَلَى يُوسُفَ وَابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ) ت دونديرى يوزينى
آنلردن و ديدى اى بنم غمم يوسف اوزرينه و آغاردى آنك ايكى كوزلرى يوسفك غمى سببندن
پس يعقوب غمى كندو نفسنده كيزلر ايدى * ف يعنى يعقوب عليه السلام اغزينه غمى
اظهار ايتمزدى بو وقتده اشبو قدر اغردن سينەده كه يا اسفى على يوسف ...

بو جلیل غمی کیزلو اوتمق پیغمبرلك ایشیدر پیغمبردن غیرینك ایشی دکل (قالوا تالله تفتؤا
تذكر يوسف حتى تكون حرضا او تكون من الهالكين) ت دیدیلر الله تعالی یه قسم
اولسون دائما ذکر ایدرسن یوسفی اول وقته دکین که اولورسن کیفسز یاخود اولورسن
هلاك اولنلردن * ف بنیامینك کیتمسندن یوسف علیه السلامك یعقوب علیه السلام
اوزرینه اولان غمی و حزنی یکی باشدن تازه لندی (قال انما اشكوا بثي وحزني الى الله
واعلم من الله ما لا تعلمون) ت دیدی انجق بیان ایدرم قتی اولان غمی و کدریمی اللهك جانبنه
و بیلورم الله جانبندن اول شیئی که سز بیلمزسکز * ف یعنی یعقوب علیه السلام اوغوللرینه
دیدی که بکا صبر ایتمکی تعلیم ایتمکزدن نه اولور زیرا که صبرسز اول کسنه درکه خلقك یاننده
خالقدن شکایت ایده بن دخی اول کسنه یه دیورم که بکا دردویرو بدرو ینه شونی دخی
بیلورم که بو بلا بنی صینه مق ایچوندر کورملمقنی حده ایریشوب تمام اوله جقدر (یا بنی
اذهبوا فتحسسوا من يوسف واخيه ولا تيأسوا من روح الله انه لا ييأس من روح الله
الا القوم الكافرون) ت ای بنم اوغللرم کیدیکز خبر صوریکز یوسفدن و آنك قرنداشندن
و امیدسز اولمیکز اللهك رحمتندن البته امیدسز اولمز اللهك رحمتندن مکر کافرلر کروهی
(فلما دخلوا عليه قالوا يا ايها العزيز مسنا واهلنا الضر وجئنا ببضاعة مزجاة فاوف لنا الكيل
وتصدق علينا ان الله يجزي المتصدقين) ت پس وقتا که داخل اولدیلر یوسف اوزرینه
دیدیلر ای عزیز ایریشدی بزه و عیالمزه زیاده مشقت و بز کتوردك قبول اولنمیه جق سرمایه
یاخود آز سرمایه تمام ویر بزلره اولچوبی و صدقه ویر بزلره البته الله عزوجل ویرر صدقه
ویرنلره * ف قحط زماننده ثواب و اوانیلرینك تمامنی صاتمشلر ایدی اشبو دفعه یولك
و سوتدن یاپلمش نه لرکبی و بونلره بکزر شیلری ذخیره آلمغه کتورمشلر ایدی یوسف علیه
السلام اشبو کیفیتی بیلدکده زیاده مرحمتندن ناشی کندوسنی آنلره بیلدیروب جمیع اهل
و عیاللرینی مصره طلب ایتدی (قال هل علمتم ما فعلتم بيوسف واخيه اذ انتم جاهلون) ت
دیدی آیا بیلدیکزمی اول ایشنك کوتولکنی که ایتدیکز یوسفه و آنك قرنداشنه اول وقتکه
سز نادان ایدیکز (قالوا ءانك لانت يوسف قال انا يوسف وهذا اخي قد من الله علينا انه
من يتق ويصبر فان الله لا يضيع اجر المحسنين) ت دیدیلر آیا تحقیق سن یوسف میسن دیدی
[illegible] صادقه

وصبرایتسه پس البته الله ضایع قیلمز اول ایشلرلک مزدینی * ف زیرکسنه اوزرینه
رحمت درشسه وشوکسنه شر دلرلرند طشره چیقمه وص بریمزلو ایتسه آخرده
اول بلاده زیاده احسان بولور (قالوا تالله لقد آثرك الله علینا وان کنا لخاطئین) ت دیدیلر
الله تعالی یه یمین ایدرز که البته فضل ویردی سکا الله (یعنی زیاده لق) بزم اوزریمزه و البته بز
اولدق خطا ایدیجیلردن * ف یعنی سنک او یعقولک کرچک وکوزل ایدی بزم حسدیمز باطل ایدی
(قال لا تثریب علیکم الیوم یغفر الله لکم وهو ارحم الراحمین) ت دیدی هیچ باشه چالمه
یوقدر سزلک اوزریکزه بو کونده یارلغیا الله سزی والله اسیرکیجیلرک زیاده اسیرکیجیسیدر
(اذهبوا بقمیصی هذا فالقوه علی وجه ابی یأت بصیرا واتونی باهلکم اجمعین) ت کتوریکز
بنم بو کوملکمی پس آتی ویریکز آنی بنم بابامک یوزی اوزرینه تا که (کوزی اچیلوب)
کورر اوله وکتوریکز بکا کندو عیالکزک جمله سنی * ف الله سبحانه نک آیاتنده هر بر درد
ایچون دوا واردر یعقوب علیه السلام که یوسف علیه السلامک فراقندن کوزی کورمز
اولمش ایدی حضرت یوسفک جسمنک کوملکنی کوزینه سورمکله کوزی کوریجی
اولدی واشبو یوسف علیه السلامک کرامتی ایدی (ولما فصلت العیر قال ابوهم انی لاجد ریح
یوسف لولا ان تفندون) ت وقتا که آیرلدی کاروان (یعنی مصر شهرندن) دیدی آنلرک
بابالری بن بولیورم یوسفک قوقوسنی اکر عقلک نقصانلغنه نسبت ایتمزسکزیه (قالوا تالله انک
لفی ضلالک القدیم) ت دیدیلر الله تعالی یه قسم اولسون که البته سن قدیمی خطا کدمسن
(فلما ان جاء البشیر القاه علی وجهه فارتد بصیرا قال الم اقل لکم انی اعلم من الله ما لا تعلمون)
ت پس وقتا که کلدی آنلره بشارتجی آتدی کوملکی یعقوبک یوزی اوزرینه پس
اولدی کوریجی دیدی آیا دیمدیمی سزه البته بن بیلورم الله دن اول شیئی که سز بیلمزسکز * ف
یوسف علیه السلام کوملکی وبشارتجیلری ویولجیلری کندو قولیله کوندرمش ایدی
وبو قول واروب یوسفک کوملکنی یعقوب علیه السلامک یوزی اوزرینه آتدی وسویندرمک
خبری ویردی اول وقتده یعقوبک کوزلری آچلدی (قالوا یا ابانا استغفر لنا ذنوبنا انا کنا
خاطئین) ت دیدیلر ای بزم بابامز یارلغمق طلب ایت بزم کناهلرلک حقنده البته بزلر اولدق
خطا ایدیجیلر (قال سوف استغفر لکم ربی انه هو الغفور الرحیم) ت دیدی یارلغمق
طلب ایلیه جکم سزلر ایچون کندو ربمدن البته الله یارلغیجی رحیملر کیجیدر (فلما دخلوا علی

يوسف آوى اليه ابويه وقال ادخلوا مصر ان شاء الله آمنين) ت پس وقتا كه داخل اولديلر
يوسف اوزرينه (يعنى آنك چادرينه كه استقباللرينه كلديكى يرده قورلمشيدى) يرويردى
كندو جانبنده باباسنه وانا سنه وديدى كيريكز مصره امين اولهرق اكر ديلرسه الله يوسف
يعنى يوسف عليه السلام باباسنك استقبالى ايچون مصردن طشره چيقوب ملاقات وقتنده
ديدى آنلره كه كيريكز مصره ان شاء الله آمنين (ورفع ابويه على العرش وخروا له سجدا وقال
يا ابت هذا تأويل رؤياى من قبل قد جعلها ربى حقا وقد احسن بى اذ اخرجنى من السجن
وجاء بكم من البدو من بعد ان نزغ الشيطان بينى وبين اخوتى ان ربى لطيف لما يشاء انه هو
العليم الحكيم) ت وقالدردى باباوانا سنى كندو سريرى اوزرينه ودوشديلر آنلر يوسف
جانبنه سجده ايدرك وديدى يوسف اى بنم بابام شو در بنم اول كوردوكم تعبيرى بوندن اول كه
كورمشيدم آنى تحقيق قيلدى شوا و يقوبى بنم ربم طوغرى و زياده احسان ايتدى بكا
اول وقتكه طشره كتوردى بنى زنداندن وكتوردى سزلرى ياندن آندنصكره كه خلاف براقدى
شيطان بنم ارامله قرنداشلرمك ارا سنده البته بنم ربم اوتدبيره يعنى ارادہ ايچون كه
ديلر البته الله بيليجيدر حكمت صاحبيدر يوسف عليه السلام كندو حقنده مولان الله
سبحانه نك احسانلر ينى ذكر ايتدى و اول زحمتلر كه شيطانك وسوسه سيله اكا ايرشدى آنلرى
ذكر ايتمدى مكر اجمال طريقيله وكچن زمانلرده سجده ايتمك تعظيم ايچون جائز ايدى بربرى
ارالرنده نيجه كه ملائكه لر آدم عليه السلامه سجده ايتديلر اشبو وقتده الله سبحانه وتعالى
منسوخ ايتمدى بو آيت شريفده كه ان المساجد لله الآيه بو زمانده كچن زمانك عادتلرى وزره
يوريمك اولمازانك كبيدركه بركسنه كندو قز قرنداشنى نكاح ايده حتى كه آدم عليه السلامك
وقتنده شويله اولمشدردر (رب قد آتيتنى من الملك وعلمتنى من تأويل الاحاديث فاطر
السموات والارض انت وليى فى الدنيا والآخرة توفنى مسلما والحقنى بالصالحين) ت اى
بنم ربم تحقيق ويردك بكا پادشاهلق واوكرتدك بكا سوزلرك تعبيرينى اى كوكلرى ويرى
يرادن سن بنم ايشمى يصه يجى دنياده وآخرتده اولدر بنى مسلمان اولهرق وداخل قيل بنى
او ايشلولر زمره سينه يوسف وقتا كه يوسف عليه السلام كامل اولان على ودولتى بولدى ايدى
مشتاق اولدى شونه كه كندى باباو جدلرينك مراتبلرينى حاصل قيله و يوسف عليه السلام
[illegible] حياتده اولديغى وقتده كچى دنيا ايشلريله مشغول ايدى آندنصكره كندو
[illegible] ايتدى (ذلك من انباء الغيب نوحيه اليك وما كنت لديهم اذ اجمعوا
[illegible]

ويوقه رايدلك سن آنلرك ياننده رفقا كه قصد ايده يلر كندو مشورتلرينه وحالبوكه آنلر مكر كين
فكر ايتمكه باشلاديلر (وما اكثر الناس ولو حرصت بمؤمنين) ت وديكل آدملرك چوغى
مسلمانلر اولورسه اكرچه زياده حرص ايدرسكده (وما تسئلهم عليه من اجر ان هو الا ذكر للعالمين)
ت واستمزسن آنلردن قرآنى ايرشدرمك اوزرينه هيچ برمزد ديكل اشبو قرآن مكر
نصيحتدر عالمه (وكاين من آية في السموات والارض يمرون عليها وهم عنها معرضون) ت
وچوق نشانه لر واردركه وكلارد ويرده كه كچرلر آنلر اوزرينه وآنلر اوشو نشانه لردن
يوز چويريجيدرلر آنلرده تامل ايتمكدن (وما يؤمن اكثرهم بالله الا وهم مشركون) ت
وايمان كتورمزلر آدملرك چوغى الله تعالى يه مكر آنلر الله سبحانه يه شريك قوشيجيدرلر
صوف ديسنى دللريله اقرار ايدوب ديرلر كه جمله نك مالكى الله در صكره آنك غيريلرينى معبود
طوتارلر (أفأمنوا أن تأتيهم غاشية من عذاب الله او تأتيهم الساعة بغتة وهم لا يشعرون)
ت آيا امين اولديلرمى اندنكه كله آنلرك جمله سنه ايريشيجى اولان عذاب اللهك عذابلرندن
ياخودكه آنلر قيامت كونى خبرسز وآنلر بيلمزلر (قل هذه سبيلي ادعوا الى الله على بصيرة
انا ومن اتبعني وسبحان الله وما انا من المشركين) ت ديكل اشبو بنم يولمدر دعوت ايدرم
الله جانبنه ظاهر اولان دليل اوزرينه بن وبكا تابع اولانلردخى دعوت ايدرلر و پاكدر الله
ايچوندر و ديكلم بن شريك قوشانلردن (وما ارسلنا من قبلك الا رجالا نوحي اليهم من اهل القرى
افلم يسيروا في الارض فينظروا كيف كان عاقبة الذين من قبلهم ولدار الآخرة خير للذين
اتقوا افلا تعقلون) ت وكوندرمدك سندن اول مكر برقاچ كيشيلر كه وحى ايتدك
آنلر جانبنه كوى آدملرندن آيا سير ايتمديلرمى يرده تاكه كوره لر نيجه اولدى اول كسنه لرك
آخرتى كه آنلردن اول ايديلر والبته آخرت اوى زياده كوزلدر اول كسنه لر ايچون كه صاقنديلر
آيا فهم ايتمزميسكز (حتى اذا استيأس الرسل وظنوا انهم قد كذبوا جاءهم نصرنا فنجي من
نشاء ولا يرد بأسنا عن القوم المجرمين) ت مهلت ويردك اول وقته قدر كه اميدسز اولديلر
پيغمبرلر و كمان ايتديلر آنلرك قومى كه يالان وعده ويرلمش آنلره كلدى پيغمبرلره بزم ياردممز پس
نجات ويرلمش اولدى اول كسنه يه كه ديلدك و كيرو دوندرلمز بزم عذابمز كوناه ايشلو كروهدن
[illegible]

وه ایتردن صکره کله جکدی و اصحابلری کمان ایتدیلرکه شاید اشبو وعده خلاف اوله اشوقدر کمان ایله آدم کافر اولمزاکر بیلورسه که شوکمانی بددر (لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) ت البته واردر آنلرك قصه لرنده (یعنی پیغمبرلرك قصه لرنده) نصیحت عقل صاحبلری ایچون کادر (قرآن) برسوزکه یالاندن یصه نلمش اوله ولیکن کرچکلیجیدر اول کتابلریکه کندودن اوررهر برشیئی بیان ایدیجیدر و یول کوستریجیدر و اسر لیجیدر مسلمان اولان کروهلری

(سورة الرعد مكية وهي ثلاث واربعون آية)

رعد سوره سی مکه ده نازل اولمش و بوسوره قرق اوج آیتدر

بسم الله الرحمن الرحيم

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(المر) الله بیلور اندن مرادین (تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ) ت اشبو آیاتلر قرآنك آیاتلریدر و اول برشیکه ایندرلدی سنك جانبکه سنك ربکدن طوغریدر ولیکن آدملرك چوغی ایمان کتورمزلر (اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ) ت الله قادردرکه قالدردی کوکلری بیرکسز کوررسکز آنلری صکره حکمی قرار بولدی عرش اوزرینه و رام قلدی کونشی و آیی بونلرك هر بریسی سیر ایدر وقت معینه دکین تدبیر ایدر الله ایشلری بیان ایدر نشانه لری اوله که سزلر ربکزه اوغراملغی یقین ایده سکز وقت مدت معلومه دکین سیر ایدرلر یعنی قیامت کوننه دکین یا هر بریسی کندو دورینه دکین یعنی کونش بر یلده دوریاید آی ایسه بر آیده دور ایدر صکره یکی دورلرینه باشلرلر (وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ) ت و اول الله یکه یایدی یری و یراتدی آنده طاغلری و ایرمقلری [illegible]

اورتر ليجه بي كوندزاوزرينه البته بونده نشانه لر وار بر كروه ايچونكه تأمل ايدرلر * ف
يعنى ميوه لر نوعندن ايكيشر قسم قيلدي برقسمى كامل وبرقسمى ناقص وكيجه ايله كوندزك
بربرينى قوالقوو بربرينى آيدين قيلدي واشيالو بالون برانتدي پس معلوم اولديكه بونلرده
نشانه لر واردركه الله سبحانه كندو ارادهسيله آنلري پريشان واكرمرتبى كندو خاصيتى
اوزرينه اولسيدي جملهسى برصورت اوزرينه اولور ايدى (وَفِي الْأَرْضِ قِطَعٌ مُتَجَاوِرَاتٌ
وَجَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَابٍ وَزَرْعٌ وَنَخِيلٌ صِنْوَانٌ وَغَيْرُ صِنْوَانٍ يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنُفَضِّلُ بَعْضَهَا عَلَى
بَعْضٍ فِي الْأُكُلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت ويرده مختلف اولان قطعه لر واردركه
بري برينه قونشودرلر وباغچه لر واردر اوزم آغاجلرندن وأكين واردر وخرما آغاجلري واردركه
داللري وقداملري چوق وبنه خرما آغاجلري واردركه داللري وآغاجلري آزدر وصوارلر بلور
برصو ايله واعلى قيلرز آنلرك بعضيسنى بعضى اوزرينه طادنده البته بونده واردر نشانه لر
بر كروه ايچونكه فهم ايدرلر (وَإِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَإِذَا كُنَّا تُرَابًا أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ) ت
واكرسن تعجب ايدرسك پس عجب آنلرك سوزيدركه آيا بر وقتكه بز اولور طبراق ايا بزلر ينه
يكى ايجاد اولنمه اولورميوز (أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَغْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ
وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ) ت انلردر اول كيمسنه لركه منكر اولديلر كندو
ربلرينه وآنلردر (اشبو صفت اوزرينه) كه زنجيرلر آنلرك بوينلرنده اولور وآنلردر اود اهلى
وآنلر شول اودده ابدى درلر (وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثُلَاتُ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِلنَّاسِ عَلَى ظُلْمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ) ت وتعجيل ايله طلب
ايدرلر سندن عذابى راحتلكدن اول والبته كچدي آنلردن اول (عقوبتلر) امثالى والبته
سنك ربك يارلغمق صاحبيدر آدملر ايچون انلر كونه ايتسه لر اولقدر يله والبته سنك ربك
عذابى شديدر * ف كونوكى طلب ايدرلر اولكدن اول يعنى ايمانى قبول ايتمزلر تاكه جله
اولكه نازل اوله لر انكار ايدرلر (والسكاره قالقشورلر) وديرلر كه عذاب كتورنكز وحالبوكه
آنلردن اول عذابلرك امثالى كچمشدر يعنى شول عذابلركه آنلرك ذكري كچمشدر
(وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ) ت
ديرلر اول كيمسنه لركه كافر اولديلر نيچون اينديرلمدي (شول پيغمبر اوزرينه) برنشانه كندو
ربيندن غيرى سن قورقودجيسن وهر برقوم ايچون يول كوسترجى اولور
(اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَى وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ) ... [illegible]

اول شیئی که قارنده‌لر طوترر هر بر قاری و اول شیئی که نقصان ایدر رحملر و اول شیئی که زیاده قیلر

و هر بر شیء آنک یاننده معلوم اولان مقداره ویر نسنه‌در (عالم الغیب والشهادة الکبیر

المتعال) ت غیبی بیلیجیدر و آشکاره‌یی دخی بیلیجی و بزرکوار در اعلی مرتبه‌لیدر (سواء

منکم من اسر القول ومن جهر به ومن هو مستخف باللیل وسارب بالنهار) ت برابردر سزدن

اول کمسنه که سوزی کیزلر و اول کمسنه که آشکاره اوزره سویلر و اول کمسنه که

کیزلیدر کیجه‌ده و اول کمسنه که یولیدر کوندزده یعنی اول کمسنه که ایشلری کیجه‌ده

کیزلو ایده و یا کوندزده آنی آشکاره ایده الله تعالی یاننده برابردر (له معقبات من بین یدیه

ومن خلفه یحفظونه من امر الله ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم واذا اراد

الله بقوم سوأ فلا مرد له وما لهم من دونه من وال) ت آدمی ایچون واردر بری بری آردنجه

کلن فرشته‌لر آنک او کنده و آرقه‌سنده که آنی صاقلرلر الله امرندن یعنی الله حکمیله

الله تعالی تغییر قیلمز بر قومده اولان نعمتی تا اول قومدن اولان کیشیلر اول نعمت اوزره اولان

شیئی که آنلرده در تغییر ایتمیه‌لر و هر زمان دیله‌سه الله بر قومه بر یمانلق کرکدر

برآکی یوقدر آنلر ایچون اللهدن غیری بر ایش ایچون دینلدی الله سبحانه هیچ بر قومی

کندو عطا ایتدکی نعمتدن و احساندن محروم ایتمز و بریدیکی صحت و عافیت و امنیتی آنلردن

رفع ایتمز تا اول وقته دکین که آنلر اوزرلرنده اولان احوال جمیله‌یی احوال قبیحه‌یه تبدیل

ایتمیه‌لر طاعتی ترک ایدوب معصیته باشلامیه‌لر (هو الذی یریکم البرق خوفا وطمعا وینشئ السحاب

الثقال) ت اول الله که کوسترر سزه شمشکی قورقمق ایچون و امید ایتمک ایچون و بارانده

طولی اولان بلوطلری (ویسبح الرعد بحمده والملائکة من خیفته ویرسل الصواعق فیصیب

بها من یشاء وهم یجادلون فی الله وهو شدید المحال) ت و یاد ایدر کوک کورلدیسی

[illegible]

[illegible] (له دعوة الحق والذین یدعون من دونه لا یستجیبون لهم [illegible]

[illegible]

[illegible]

اعتزال آنلرك دعاسنى هيچ بر وجهله مكر اول كسنه كبى كه اچاركندونك ايكى الني صوجانبنه
تا كه ايرشه صو آنك آغزينه ودكلدر اول صو آنك اغزينه ايرشيجى ودكلدر كافرلرك
دعاسى مكر آزغينلقده درمعنى شاه ولى الله رحمه الله ديركه يعنى الله سبحانه نك جنابنه
نياز ايدهلر وايستدكلرينى طلب ايدهلر والله سبحانه آنى قبول بيوره والله سبحانه اعلم ٭ف
كافرلر اول كسنهلركه دعا ايدرلر آنلرك بعضسى محض خيالاتدر حقيق دكل وبعضسى
جنلردر وبعضسى شول شيلردركه آنلرده بعض خواصلر واردر مكر اشبو شيلر كندو
خواصلرينه مالك دكلاردر پس آنلره دعا ايتمكدننه حاصل اوله حقيقدر بجه كه اود وياخود
صو وياخود غيرى شى كبى بلدز دخى اشبو قسمده داخلدرلر (وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلَالُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ) ت والله سبحانه يه سجده ايدر اول
كسنه كه كوكلرده واردر و يرده واردر ديليه رك وديليه رك ودخى سجده ايدر آنلرك
كولكه لرى صباح وقتنده وكيجه وقتنده ٭ف تا ولى الله رحمه الله ديركه كافرلر سجده ايدرلر
شدت بلا وقتنده وياخود قلج قورقوسندن وفرشتهلر ومؤمنلر ديليه رك (اخلاصله) سجده
ايدرلر ٭ف هر كسنه كه الله سبحانه اوزرينه اعيان كوردى تحصيل عرضنه كه ياني يرقوردى
سجده ايدر الله سبحانه نك حكمى اوزره واول كسنه كه اعيان كورمدى آنك اوزرينه دخى
الله سبحانه نك حكمى جاريدر وكولكه لرى كه صباح وقتنده واخشام وقتنده يراوزرينه
دوشوب ياتورلرنى آنلرك سجده ايتلرى اشبو حالدر (قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ
اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى
وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ
عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ) ت ديكل كيدر كوكلرك ويرك ربى ديكل
(آنلرك بيانيده) الله ديكل ايا طوتديكزمى آندن غيرى بر فائده وضرركه مالك اولميانلر
[illegible] آيا براولورمى كور وكوزلى
[illegible] آيا برابر اولورمى قرانغولر ايله نور [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا
فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ [illegible] كَذَلِكَ
[illegible]

يَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ) ت اشاغى كوندردى كوكدن صويى پس آقدى هر بر ايرمقلر كندو مقدارلريله پس كتوردى اقان صو وررلرنده تيشوب قبارمش اولان كپوكى (يعنى صويك اوزرنده حاصل اولان كپوك وخار وخاشاك وتلاش كبى شيلر آقوب صاف صو باقى قالدى) واول برشيدنكه يقارلر آنك اوزرينه اودى بزه لك طلب ايتمكيچون ياخود اوانى طلب ايتمكيچون كپوك واردر صويوزنده اولان كپوك كبى (يعنى اوانى ومتاع ايچون ايچون اوداىله ريتديككز التون وكومش وسائر معدنلرك دخى سيل صويى كبى كپوكى وارح ايله صافى وخالصى التنده قالور) اشبو كبى بيان ايدر الله طوغرونك وباطلك مثلنى اما كپوك پس كيدر هيچ بر شيئه يرامييه رق واما اول شيكه منفعت ويرر آدملره قالور يرده اشبو بيان كبى بيان ايدر الله مثللرى * ف تاويلات عالم ولى الله رحمه الله ديركه يعنى اشيالرك هر بر جنسنده هم خير وهم شر بولنور يعنى ايو سنده و اركو توسنده شونك كبى لابدر آدملرده دخى هم ايو بولنه هم كوتو بولنه لكن ايو اولنلره قرار ويررو ايشلرى قولاى اولور وكوتولرى هلاك ايدر والله اعلم * ف يعنى حق وطوغرو اولان دين كوكدن نازل اولور پس هر كسنه كندو استعدادينه كوره فيض آلور صكره حق له باطل ظاهر اولور وكوبك وچرك تيشوب طشره كاورنجه كه يغمور صويى سيل آيله قاريشوب كپوك صويك يوزى اوزرينه تيشوب طشره كاور وينه التون وكومش وباقر آتش اوزرنده اريدلدكلرى وقتده كپوكلرى تيشوب اوزرينه كاور آخرده اشبو كپوكلر بر ايشه يرامز ايشه يارهين اصليدر اشبو حق وباطلدن مراد دنياده طوغاليتمكدر آخرده حق غالبدر ياخود مرادى شواولوركه هر كسنه نك قلبنده حق وباطل دوران ايدر آخرده حق باطلى زائل ايدوب خالص كندوسى قالور (لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنَى وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ اَنَّ لَهُمْ مَا فِى الْاَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ اُولٰئِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ وَمَاْوٰيهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ) ت اول كسنه لر ايچونكه قبول ايتديلر كندو ربلرينك سوزينى كوزل حالت واردر واول كسنه لركه قبول ايتديلر ربلرينك سوزينى اكر آنلرك اولسه يرده اولان شيلرك جمله سى وانك بر مثلى دخى آنكله بر ابر اولسه البته كندو عوضلرينه ويررلر آنى (يعنى فرضا دنيانك ملكى وانك بر مثلنه دخى مالك اولسه لر يوم قيامتده عذابدن خلاص اولمق ايچون ويررلر ايدى) اشبو كروه آنلر ايچون واردر چتين اولان حساب وآنلرك يرى جهنمدر ونه كوتو يردر (اَفَمَنْ يَعْلَمُ اَنَّمَا اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ اَعْمٰى اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اُولُوا الْاَلْبَابِ) ت ايا بر كسنه كه بيلور اولشيكه كوندرلدى سنك جانبكه ربكك جانبندن طوغريدر بر كسنه كبى اولور ميك كوردر (يعنى اللهدن كلن شيلرى حق اولديغنى بيلوب اطاعت ايدن كسنه قلبى كور منكر كسنه كبيميدر) نصيحت قبول ايدنلر انجق عقل صاحبلريدر (اَلَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَلَا

يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ) ت اول كسنه لركه وفا ايدرلر اللهڭ عهدينه و بوزمزلر عهدلريني (وَالَّذِينَ
يَصِلُونَ مَا اَمَرَ اللّٰهُ بِهِ اَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ) ت واول كسنه لركه
اولاشديررلر اول شيئي كه بيورمشدر الله آنڭ اولاشدرمسني (يعني جميع پيغمبرلري و كتابلري)
تصديق ايدوب صلهٔ رحم و اقربالره رعايت ايدرلر) وقورقرلر كندو ربلرندن وقورقرلر حسابڭ
شدتندن (وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً
وَيَدْرَؤُنَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ اُولٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ) ت واول كسنه لركه صبر ايتديلر كندو
ربلرينڭ يوزيني طلب ايتمكيچون (يعني رضاسني طلب ايتمكيچون) وقايم قلديلر نمازي
وخرج ايتديلر اول شيدن كه رزق ويردك آنلره كيزلوده وآشكاره ده ودفع ايدرلر اولكه
كوتولكي اشبو كروه آنلر ايچون واردر آخرتڭ اوي يعني آخرت اوينڭ جزاسي * (جَنَّاتُ
عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَاَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلٰئِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ)
ت اول جزا دائم اولان جنتلردر كه كيررلر آنلره واول كسنه كه ايو ايش اوقلدي آنلرڭ بابالرندن
وقاريلرندن واولادلرندن (آنلر دخي كيررلر) وفرشته لر داخل اولوب آنلره اوزر ايشيكلرندن هر بر
قاپودن ديرلر (سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ) ت سلامت سزلره اوزركزه اولسون
اشبو صبر ايتديككز ايچوندر پس كوزلدر آخرت اوينڭ جزاسي (وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ
عَهْدَ اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا اَمَرَ اللّٰهُ بِهِ اَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْاَرْضِ اُولٰئِكَ لَهُمُ
اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ) ت واول كسنه لركه بوزرلر اللهڭ عهديني شو عهدي محكم قيلدقدن
صكره وكسرلر اول شيئي كه امر ايتدي الله آنڭ اولاشديرمسيله (يعني صلهٔ رحمي و پيغمبرلره
وكتابلره ايماني كسرلر) وكوتو ايش ايشلرلر يرده اشبو جماعت آنلر ايچوندر لعنت (يعني
رحمتدن ايراق اولمق) وبنه آنلر ايچوندر آخرت اوينڭ مشقتي (اَللّٰهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا فِي الْاٰخِرَةِ اِلَّا مَتَاعٌ) ت الله كڭش
قيلور رزقي اول كسنه ايچون كه ديلر و طار قيلور و كافرلر شاد اولديلر دنيا ديرلكنه و دكلدر دنيا
ديرلكي آخرت ديرلكنده ايتدمسكو جزئي برمتاعدر (وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا اُنْزِلَ عَلَيْهِ
آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي اِلَيْهِ مَنْ اَنَابَ) ت وديرلر اول كسنه لركه
كافر اولديلر نيچون ايندرلمدي پيغمبر اوزرينه برنشانه كندو پروردكارندن (يعني كافرلرڭ
ديلدكاري نشانه لردن) ديكل الله آزغين قيلور اول كسنه يي كه ديلر و يول كوستريه كندو

بيانيه

جانبنه اول كسه يه كه كندو جانبنه رجوع ايتدى * ف يعنى الله سبحانه ايچون لازم دكلدركه
هر بر كسنه يى طوغرو يوله كتوره ويا نشانه لرى كوندروب آنلره هدايت ويره بلكه الله
سبحانه نك منظورى سودركه بعضيلر يولين شاشوره وبعضيلر يولى بوله هر كسنه كه آنك قلبنده
الله سبحانه نك جانبنه كيرودونمك ارادهسى كلدى پس شونى بيلمك كركه الله سبحانه آنك هدايت
بولمسنى وطوغرى يوله كلمسنى اراده قيلمشدر (الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ
أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ) ت (يول كوسترر كندو جانبنه) اول كسنه لره كه ايمان
كتورديلر واول كسنه لره كه قرار بولور آنلرك قلبلرى الله سبحانه يى ذكر ايتمكله خبردار اول كه
اللهك ذكر يله قرار بولور قلبلر (الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَىٰ لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ) ت
واول كسنه لركه ايمان كتورديلر وايشلديلر ايو اولان ايشلرى كوزل اولان حالت اولور آنلر
ايچون وكوزل طوره جق يراولور آنلره (كَذَٰلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا أُمَمٌ لِتَتْلُوَ
عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَٰنِ ۚ قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ
مَتَابِ) ت بونك كبى كوندردك سنى بر امته كه كچديلر آنلردن اول چوق امتلر تا كه اوقويه سن
آنلره اوزرينه اول شيئى كه وحى ايتدك سنك جانبكه وانلر كافر درلر رحمانه ديكل اول بنم
ربمدر يوقدر هيچ حق معبود اندن غيرى انك اوزرينه تاپشوردم ايشمى وآنك جانبنه در بنم
دونمكم * ف يعنى كافرلردن شقه آنلر رحمانه دخى انكار ايدرلر عربلر الله سبحانه يه رحمان ديمزلر
ايدى وقتا كه قرآنده الله سبحانه نك ادينى رحمان ايشتديلر ديديكه باشلديلر كه سن اى محمد اول
معبود كدن بر يشقه كسنه يى معبودمى طوتدك الله سبحانه بيورديكه ديكل اى محمد بنم ربم
بر درهر آد ايله كه انى چاغره ايسه م اول بر معبوددر (وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ قُطِّعَتْ بِهِ
الْأَرْضُ أَوْ كُلِّمَ بِهِ الْمَوْتَىٰ ۗ بَلْ لِلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا ۗ أَفَلَمْ يَيْأَسِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَهَدَى النَّاسَ
جَمِيعًا ۗ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِنْ دَارِهِمْ حَتَّىٰ يَأْتِيَ وَعْدُ
اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ) ت واكر اولسيدى بر قرآن كه كزديرلسيدى آنك سببيله طاغلر
ياخود آنك سببيله پارلسيدى ير وياخود آنك سببيله دانشدرلسيدى اوليلر بو يله ايكن ينه ايمان
اكتورمزلر ايدى كافرلر بلكه الله ايچوندر ايشلرك جملهسى ايا بيلمديلرمى مسلمانلر كه كرديلسيدى
الله بول كوستردى ادملرك جملهسنه وهميشه كافرلره ايشبو صفت اوزره اوله لركه ايريشور
آنلره ايشلدكلرى كوتو ايشلر سببيله قتى عقوبت ياخود اينديرلور عقوبت آنلرك اولرينه
يقين اولان يره اولوقته دكين كه كلور اللهك وعدهسى الله البته خلاف ايتمز وعدهسنه * ف شاه
ولى الله رحمه الله بركاتشبو كيفيت كنايهدر عقوبتك شدتندن كه بونك هلاك اولمق قورقوسى

اڭلره مستولی اولور صكره اندن قورتلورلر * اوله كه مسلمانلر دیارلرینه ینه ولك علامت یعنی معجزه كلدیكه كافرلر دخی بنوبه مسلمان اولورلر دیدیلر بس الله سبحانه بیوردیكه اگر نازل اوله جق قرآندن اشبو كوراوانان آیتلر اوله جق اولسیدی البته اول نازل اولان اشبو قرآندن اولوردی لیكن اختیار الله سبحانه ایكوندر فقط وقلبلك اطمئنانی بویله اولمق لازمدركه بیلورلركه اگر الله سبحانه دیلسه ایدی اولوردی لیكن دیلدی واگر الله دیلسیدی انك برحكمی كافی ایدی لیكن كافرلر اول وقت مسلمان اولورلركه آنلر اوزرینه دائما آفت كلدیكه آنلرك قومشولری اوزرینه آفت دوشه اولوقت جمله عرب اسلامه داخل اولوب ایمان كتوررلر واشبو آفت شو جهاد یدیكه مكه نك فتحی كوننده مسلمانلرك الرندن آنلر اوزرینه واقع اولدی (وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَأَمْلَيْتُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ) ت ومسخره اولنمش اولدی پیغمبرلر سندن اول پس مهلت ویردم كافرلره صكره طوتدم آنلری پس نیجه ایدی عقوبتم (أَفَمَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ سَمُّوهُمْ أَمْ تُنَبِّئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ أَمْ بِظَاهِرٍ مِنَ الْقَوْلِ بَلْ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمْ وَصُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ) ت ایا اول الله كه خبرداردر هر بركسنه اوزرینه ایشلدكلری شیئه جزا ویرمكه (بتلر كبیمی اولور) وثابت قیلدیلر كافرلر الله ایچون شریكلر دیكل بیان ایدك آنلرك آدلرینی (یعنی آنلرك اوصافنی ذكر ایدك تا كه متابل اوله الهلك اوصافنه تاكه آنلرك نفی ظاهر اوله والله اعلم) ایا خبرویرمیسكز الله تعالی یه بیلمدیكی شیئی یر یوزنده یاخود اصلی اولمین سوزه می الدانیورسكز (یعنی اصلسز سوزه تقلید ایدرمیسكز) بلكه بزه نلمش اولدی كافرلره آنلرك كونوفكری ومنع اولندیلر طوغرو یولدن وهر كمسنه كه آزغین قیله آنی الله بوقدر انكچون بر یول كوستریجی (لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ) ت آنلر ایچون واردر عذاب دنیا دیرلكنده والبته آخرتك عذابی زیاده چتیندر و یوقدر آنلر ایچون اللهدن هیچ بر صاقلیجی (مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ أُكُلُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ) ت جنتك صفتی كه وعده ویرلشدر صاقننلره آقر آنلرك آلتندن ایرمقلر میوه لری ابدیدر كولكه لری دخی ابدیدر اشبو صاقننلرك جزاسیدر و كافرلرك جزاسی اوددر (وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِ أَدْعُو وَإِلَيْهِ مَآبِ) ت واول كمسه لركه ویردك آنلره كتاب

سبب نزولی

سو یسورلر اول شی ایله که اینديرلدی سنك جانبکه واشبو جماعتلردن بعض کسنه وار درکه طاکر حیث بعضسنی دیکلر بز انجق امر اولندمکه عبادت ایدهم الله سبحانه یه وشریك قوشمیم اکا آنك جانبنه دعوت ایدرم وآنك جانبنه در بنم قائده جغم (وكذلك انزلناه حكما عربيا ولئن اتبعت اهواءهم بعد ما جاءك من العلم ما لك من الله من ولي ولا واق) ت دخی بونك کبی اینديردك قرآنی عرب دلیله حکم ایدیجی واکر اتباع ایتسك آنلرك نفسلرینك دیلدیکنه (آنلرك باطل دینلری منسوخ اولدیغنه) سکا علم وخبر کلدکدنصکره یوقدر سکا اللهك عذابندن هیچ برایش یصه یجی وصاقلیجی (ولقد ارسلنا رسلا من قبلك وجعلنا لهم ازواجا وذرية وما كان لرسول ان يأتي بآية الا باذن الله لكل اجل كتاب) ت وتحقیق کوندردك بز پیغمبرلری سندن اول وویردك بزلر آنلره قاریلر واولادلر ویوقدر هیچ بر پیغمبر ایچون که کتوره بر نشانه یی مکر اللهك حکمیله هر بر وقت ایچون بر یازلمش وعده واردر یعنی الله سبحانه نك قضاسی وقتا که وحی ایله متحقق اولور انی عالم ملکوتده ثبت ایدرلر (يمحو الله ما يشاء ويثبت وعنده ام الكتاب) ت یوق ایدر الله اول شیئی که دیلر واثبات ایدر اول شیئی که دیلر وآنك یانندهدر کتابلرك اصلی (یعنی لوح محفوظ) * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه حادثه نك صورتن ملکوت عالمنده خلق ایدراندنصکره اکر دیلرسه محو ایدر واکر دیلرسه ثابت قیلر وممکندرکه معناسی بویله اولهکه هر بر زمانده بر شریعت واردر الله سبحانه اندن دیلدیکنی نسخ ایدر ودیلدیکنی حالی اوزره براقور وآنك یانندهدر لوح محفوظ والله اعلم * ف دنیاده هر شی سببلر سببیله باغلنمشدر وسببلرك بعضسی ظاهردر وبعضسی کیزلودر واسبابك تأثیری ایچون مقدار معین واردر والله سبحانه بر وقتکه دیلرسه اول سببلرك تأثیرینی مقدار معیننده زیاده ونقصان قیلر وهر مقدارکه دیلرسه اول مقدار اوزرینه ثابت قیلر آدمی بر وقتده اولورکه اوقی طاشلر ایله اولور وکاهیجه اولورکه کاوله زخمندن اولمز هر شیئك مقداری واندازه سیکه الله سبحانه نك علم ازلیسنده ثابتدر اصلا تبدیل اولمز واندازه یه تقدیر دیرلر اشبو تقدیر ایکی قسمدر بری مبرمدرکه تبدیل قبول ایتمز وبری معلقدرکه تبدیل قبول ایدر (وان ما نرينك بعض الذي نعدهم او نتوفينك فانما عليك البلاغ وعلينا الحساب) ت واکر کوسترسك سکا اولشیئك بعضسنی که وعده ویررز آنلره یاخود قبض ایتسك سنك روحکی هر حالده سنك اوزریکه انجق بلغای ایرشدرمك واردر وبزم اوزریمزه در حساب (اولم يروا انا نأتي الارض ننقصها من اطرافها والله يحكم لا معقب لحكمه وهو سريع الحساب) ت ایا کورمزلرمیکه بزلر قصد ایدرز اشبو یره که ناقص قیلهلم آنك بریانبندن والله حکم ایدر یوقدر هیچ برردایدیجی آنك حکمنی والله تیزلکله

حساب ايديجيدر * ف شاه ولى الله رحمه الله بركه يعنى كوب بكون اسلامك شوكتى عرب بلادنده منتشر اولوب دار الحرب ناقص اولمده در ومفسرلرك چوغى اشبو آيتى مدنى بيلورلر بنم ياغمده لازم دكلدركه مدنى اولسون ودار الحربك نقصان اولمسندن مراد اسلم قبيله سنك وغفارك وجهينه نك ومزينه نك ويمن قبيله لرينك هجرتدن اول مسلمان اولملريدر والله اعلم * ف انا نأتى الارض ننقصها يعنى بز كاور زيراوزره يرلك اطرافلرن اكسك ايدرلك اندن مرادى شودركه يعنى اسلام عرب ملكلرنده ياغمه باشليور وكفرا كسليور (وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ الْكُفَّارُ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ) ت وتحقيق مكر ايتديلر اول كمسنه لركه آنلردن اول وار ايديلر پس الله ايچوندر حيله نك كليسى بيلور اول شيئى كه ايشلر هر برشخص ويقينده بيلور كافرلركه كيم ايچون اولور آخرت اوينك جزاسى (وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ) ت وديرلر كافرلر دكلسن پيغمبر ديكل آنلره بسدر الله شهادت ايديجى بنم ارامله سزلك ارا كزده وبسدر اول كمسنه كه آنك يانننده دركتابك علمى (يعنى يهودلرك علماسى بيلورلركه محمد عليه السلامك رسالتى صحيحدر والله اعلم) * ف يعنى الله سبحانه نك شهادتى شودركه طوغريلره مرتبه لرينى عالى قيلر ويلانجيلرى رذيل ايدر واوليكه كتابى بيلنلر شاهديدرلر اشبو مضمونه كه اول زمانده دخى انجيلين كتاب ايندرلشدر

(سورة ابراهيم مكية اثنتان وخمسون آية)

ابراهيم سورهسى مكه ده نازل اولمش بو سوره اللى ايكى آيتدر

(بسم الله الرحمن الرحيم)

باغشليجى اسركيجى اولان اللهك آديله وقورم

(الر) الله بيلور مرادين (كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ) ت اشبو بركتابدركه ايندردلك آنى سنك جانبكه كه طشره كتوره سن آدملرى قرانقولردن ايدينلق جانبنه ربلرينك حكميله غالب وحمده مستحق اولان اللهك يولنه شويله الله كه انكچوندر كوكلرده اولان شيلر ويرده اولان شيلر ووای كافرلر ايچون اولسون قتى اولان عذابدن اول كمسنه لركه اختيار ايدرلر دنيا ديراكنى آخرت اوزرينه ومنع ايدرلر آدملرى اللهك يولندن وطلب ايدرلر شو يول ايچون اكريلكى (يعنى

شهلر

شبهه‌لر ایله ثابت ایدرلر که الهه‌ك یولی اکری بوکری یولدر) اشبو کروهلر ایراق اولان آزغینلقده
در (وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه لیبین لهم فیضل الله من یشاء ویهدی من یشاء
وهو العزیز الحکیم) ت وکوندرمدك هیچ بر پیغمبری مکر کندو قومنك دلیله تا که بیان
ایده آنلره پس آزغین قیلر الله اول کمسنه‌یی که دیلر و یول کوسترر اول کمسنه‌یه که دیلر والله
غالبدر حکمت صاحبیدر * ف یعنی کافرلر دیدیلر که اکر قران بشقه بر دل ایله اولوب عرب دلی
اوزره اولمیدی اکا ایمان کتورردك و اشبو قران محمدك دلی اوزره‌در اولورکه کندو دیمش
اوله آنلرك جوابنی یوردی (ولقد ارسلنا موسی بآیاتنا ان اخرج قومك من الظلمات الی
النور وذکرهم بایام الله ان فی ذلك لآیات لکل صبار شکور) ت وکوندردك موسایی
کندو نشانه‌لریمز ایله که طشره کتور کندو کروهکی قرنغولقلردن آیدینلغه و نصیحت ویر آنلره
الهه‌ك کونلریله دیو (یعنی وقایعلر که الله سبحانه‌نك جانبندن کچمشدر فرعونك الندن اسیر
اولدقلری کونلر کبی یاخود بشقه امتلر اوزرینه واقع اولان وقایع کبی) البته بونده نشانه‌لر
واردر هر بر شکر ایدیجی و صبر ایدیجی کمسنه‌لر ایچون * ف آنلرك خاطرینه کتور الهه‌ك
کونلرینی یعنی الله تعالینك ایتدیکی ایشلرینی که کچن قوملر اوزرینه کچمشدر (واذ قال
موسی لقومه اذکروا نعمة الله علیکم اذ انجاکم من آل فرعون یسومونکم سوء العذاب
ویذبحون ابناءکم ویستحیون نساءکم وفی ذلکم بلاء من ربکم عظیم) ت و یاد ایله کتور
اول وقتی که دیدی موسی کندو قومنه یادیکزه صالکز الهه‌ك اوزرکزه اولان نعمتنی اول وقتا که
نجات ویردی سزه فرعونك آدملرندن که ایرشدیردیلر سزه قتی عذابی و بوغزلدیلر سزك
اوغلنلریکزی و قویویردیلر قزلریکزی و اشبو حالده وار ایدی بیوك صنه‌مق کندو ربکزدن
(واذ تأذن ربکم لئن شکرتم لازیدنکم ولئن کفرتم ان عذابی لشدید) ت و ینه ذکر ایلك
اول وقتی که بیلدردی سزلره ربکز که اکر شکر ایدرسه‌کز البته زیاده ویریرم سزلره و اکر
شکرسزلك ایتسه‌کز البته بنم عذابم قتیدر (وقال موسی ان تکفروا انتم ومن فی الارض
جمیعا فان الله لغنی حمید) ت و دیدی موسی اکر کافر اولسه‌کز سز و یر یوزنده اولانلرك
جمله‌سی پس الله غنیدر و محموددر (الم یأتکم نبؤا الذین من قبلکم قوم نوح وعاد وثمود) ت
ایا کلمدی می سزه اول کمسنه‌لرك خبری که سزدن اول وار ایدیلر نوحك و عادك و ثمودك قومی
(والذین من بعدهم لا یعلمهم الا الله جاءتهم رسلهم بالبینات فردوا ایدیهم فی افواههم وقالوا
انا کفرنا بما ارسلتم به وانا لفی شك مما تدعوننا الیه مریب) ت و ینه اول کمسنه‌لر که بونلردن

صکره کلنلرآنلری بیلمز (یعنی عددین وصفتلرین) مکر الله بیلور کلدی آنلره آنلرک
پیغمبرلری آیدین اولان نشانه لر ایله پس قپادیلر الّلرینی اغزلرینه (یعنی زیاده عجبلرندن وزیاده
انکارلرندن بارمقلرینی دیشلدیلر) دیدیلر البته بزلر طانمیزاولشیئی که کوندرلدیکز سز آنک
ایله وتحقیق بزلر قوتلو شبهه ده یز اولشیدنکه دعوت ایدرسکز بزی آنک جانبنه (قَالَتْ
رُسُلُهُمْ أَفِي اللّٰهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرَكُمْ إِلٰى
أَجَلٍ مُسَمًّى قَالُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا تُرِيدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتُونَا بِسُلْطَانٍ
مُبِينٍ) ت دیدیلر آنلرک پیغمبرلری آیا الله ده شبهه می واردر کوکاری یرادیجیدر ویری
یرادیجیدر دعوت ایدرسزی تا یارلغیه سزک کناهلرکزی وکیرو براقه سزی بر مدت معینه یه
دکین دیدیلر (اول قوم پیغمبرلرینه) دکلسکز سز مکر انسان بزلرمثللو دیلرسکز که منع
ایده سکز بزلری اولشیدنکه عبادت ایدرایدی بزم بابالرمز پس کتورینکز بزه بر ظاهر دلیل
(قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَمُنُّ عَلٰى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا
أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللّٰهِ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ) ت دیدیلر آنلره آنلرک
پیغمبرلری دکلز بزلر مکر انسان سزلر کبی ولیکن الله احسان ایدر اول کمسنه یه که دیلر کندو
قوللرندن ممکن اولمز بزه چونکه کتوره لم سزه بر دلیل مکر اللهک حکمیله ولایقدرکه الله
اوزرینه ایشلرین تاپشوره لر مسلمانلر وف ایشه کیله وکورمکله ایمان حاصل اولمز بلکه
الله سبحانه نک ویرمکیله اولور (وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللّٰهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلٰى
مَا آذَيْتُمُونَا وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ) ت ونه واردر بزه چونکه تاپشورمیه لم ایشلریمزی
الله اوزرینه وحالبوکه کوستردی بزه بزم یوللرمزی وابته صبر ایدرز سزلرک اذیتلرکزه والله
اوزرینه لازمدرکه تاپشوره ایشلرینی ایشلرین تاپشوریجیلر (وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحٰى إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ) ت
ودیدیلر کافرلر کندو پیغمبرلرینه که البته طشره چیقاررز سزلری کندو یرمزدن یاخود
کیرودونرسکز بزم دینمزه پس وحی ایتدی آنلرک جانبنه آنلرک ربلری که البته هلاک ایدرز
کوتو ایشلیلری (وَلَنُسْكِنَنَّكُمُ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ذٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ) ت
وساکن قیلورز سزلری اول یرده آنلردنصکره اشبو (وعده) اول کمسنه ایچوندرکه قورقدی
بنم حضوریمده طورمقدن وقورقدی بنم قورقتمقدن (وَاسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ) ت

وقتی طاب ایتدیلر پیغمبرلر وزیان ایتسا اولدی هر برطاکیجی ویون چکیجی (من
ورائه جهنم ویسقی من ماء صدید یتجرعه ولا یکاد یسیغه ویأتیه الموت من کل مکان وما
هو بمیت ومن ورائه عذاب غلیظ) ت آنک اوکنده جهنم واردر وایچوریلور صاری
صو جسندن (یعنی اهل جهنمک یاره لرندن آقان صاری صولردن) یودم یودم اشاغی چکر اول
صوبی و (آجیاغندن وفناقوقوسندن) قولایلقله یوده مزانی وکلورا کا اولوم (یعنی اولمک
سببلری) هر بر جانبندن حالبو که اولمز و آنک اوکنده واردر قتی عذاب (مثل الذین کفروا
بربهم اعمالهم کرماد اشتدت به الریح فی یوم عاصف لا یقدرون مما کسبوا علی شیء ذلک
هو الضلال البعید) ت اول کسنه لرک صفتی که طاکدیلر کندو ربلرینی آنلرک عملری اول
رکوک صفتی کبیدر که اسدی انک اوزرینه شدتلو روزکار فورتنه لی کونده قادر اولمزلر
هیچ ایشلدکلری عملدن برشیئه انلرک عملری سقدن ایراق اولان آزغینلقدر (یعنی آنلرک
عملری جمله سی حبط اولور وشوء عملرندن نفع بولمزلر (الم تر ان الله خلق السموات والارض
بالحق ان یشأ یذهبکم ویأت بخلق جدید) ت آیا کورمدکمی الله یراتدی کوکلری ویری
طوغریلقله) محکم اولان تدبیرایله اکر دیلرایسه کیدرر (ویوق ایدر) سزی و کتورر
یکی خلقی (وما ذلک علی الله بعزیز) ت و دکلدر اشبو الله اوزرینه چتین (وبرزوا لله جمیعا
فقال الضعفؤا للذین استکبروا انا کنا لکم تبعا فهل انتم مغنون عنا من عذاب الله من شیء قالوا
لو هدانا الله لهدیناکم سواء علینا اجزعنا ام صبرنا ما لنا من محیص) ت وحاضر اولورلر اللهک
اوکنده جمله سی بردن پس دیرلر ضعیف اولانلر بیوکلک ایدن کسنه لره که بزلر سزلره تابعلر ایدک
پس آیا سزلر دفع ایده بیلورمیسکز بزلردن اللهک عذابندن برشیئی دیرلر اکر یول کوسترسه
ایدی بزه الله بزدخی یول کوستوردک سزلره برابردر بزم اوزریمزه جزع ایتمکلر یاخود صبر ایدهلم
یوقدر بزیچون هیچ قورتلق (وقال الشیطان لما قضی الامر ان الله وعدکم وعد الحق
ووعدتکم فاخلفتکم وما کان لی علیکم من سلطان الا ان دعوتکم فاستجبتم لی فلا
تلومونی ولوموا انفسکم ما انا بمصرخکم وما انتم بمصرخی انی کفرت بما اشرکتمون من قبل
ان الظالمین لهم عذاب الیم) ت ودیدی شیطان اول وقتکه فیصل اولندی ایشلر (یعنی
اول وقتکه جنت اهلی جنته وجهنم اهلی جهنمه کیردیلر) البته الله وعده ویردی سزه طوغرو
[illegible]

بنم ایچون سزلرنی اوزر یکزده هیچ برغلبه لک ایکن شو قدرکه وسوسه ایله سزی دعوت ایلادم پس منی قبول ایتدیکز بنم سوزیمی بس ملامت ایتمیکز بلکه ملامت ایدیکز کندو نفسکزه دکلم بن سزلرنی داد یکزه ایرشیجی و دکل سکز سز بنم داد یمه ایرشیجیلر البته بن ایراقم اولدم آندنکه شریک قیلدیکز بنی الله سبحانه بوندن اول البته کونوا بشلیلر آنلر ایچوندر دردویریجی اولان عذاب * ف شیطانک انسان اوزرینه زور ایتکه قدرتی یوقدر مکر کونونکه دلالات ایدر کو نوسوزینی قبول ایتکده انسانک کناهیدر (وَأُدْخِلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ) ت وادخال اولندیلر ایمان ایدوب کوزل ایش ایشلین کسنه لر جنتلرکه اقرآنلرنک آلتندن ایرقلر دایم اولورلر اول جنتلرده پروردکارلرینک حکمیله آنلرنک کوزل دعاسی آنده بری برینه سلام ویرمککدر * ف سلام دنیاده دعادر سلامتلک طلب ایتمکیچون و جنتده مبارکلکدر سلامتلک اوزرینه (أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ تُؤْتِي أُكُلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ) ت آیا کورمدکمی نیجه بیان ایتدی الله برمثلی که ایسه دی کوزل سوزی برکوزل اغاج کبی که کوکی قوتلو اولور وشو اغاجنک داللری وفدانلری کوکده در و یرر میوه لرینی هر بر فصلده کندو ربسنک حکمیله و بیان ایدر مثللری انسان ایچون تا اوله که آنلر نصیحت قبول ایده لر (وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ) ت ناپاک اولان سوزنک حالی بد اولان اغاج مثلیدرکه قوپارلمش اولدی یرنک اوستندن یوقدر آنک ایچون هیچ برقرار بولمق * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه حق و طوغرو اولان شریعت عالمکونده ثابتدر و دنیاده کون بکون یکیدن رواج بولمده اولورو آدملر انکله منفعتلنورلر و جاهلیت ملتی عالمکونده ثباتی یوقدر و برقاچ مدت آدملرنک اراسنده شایع اولوردو ینه باطل اولور والله اعلم * ف مسلمانلرنک دعوالری طوغرو دیانتدلیلی طوغریدر کوکده آنک اثری اولورو کون بکون یوکسلک اولمقده اولوروکافرلرنک دعوالری کوکلی دکلدر بر آز فکر ایتکدن یلانی معلوم اولورو کوکده آندن هیچ بر آیدینلق بولمز (يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ) ت محکم ایدر الله اول کسنه لرنکه ایمان کتوردیلر طوغرو سوز ایله دنیادیر لکنده و آخرت دیرلکنده و ازغین قیلدر الله کونوا ایشلیلری و الله دیلدیکنی ایشلر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه یسنی اوله یکی وقتنده کلمه شهادتی دیمک

توفیق ویرر ومنکر ونکیرلنک سؤالی وقتنده طوغری اولان جوابه توفیق ویرر * ف قبرده هر کمسنه‌که کوزل جواب ویرر ایو کوزل طوره‌جق یر بولور و اول کمسنه که جوابلری ایو وطوغری ویره‌من خراب اولور (الم تر الی الذین بدلوا نعمت الله کفرا واحلوا قومهم دار البوار جهنم یصلونها وبئس القرار) ت آیا باقزمیسن اول کمسنه‌لرنک جانبنه که بدل ایتدیلر الله‌نک نعمتنی شکرسزلکه و ایندردیلر کندو قوملرینی هلاک اولمق اوینه که جهنمدر داخل اولورلر آکا اول نه کوتو طوره‌جق یردر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه شکرسزلک ایتدیلر وشو ایشلرنک شوملغندن نعمت زائل اولدی پس دیرسنکه نعمتی ویردیلر کفری آلدیلر * ف اشبو آیتدن مرادی مکه‌نلک بیوکلری در که غیریلری آزدردیلر (وجعلوا لله اندادا لیضلوا عن سبیله قل تمتعوا فان مصیرکم الی النار) ت ومقرر قیلدیلر الله ایچون امثاللر که آزغین قیله‌لر عالملری الله‌نک یولندن دیکل آنلره فائده‌لنک البته سزلنک قائده جغکز اوت جانبنه‌در (قل لعبادی الذین آمنوا یقیموا الصلوة وینفقوا مما رزقناهم سرا وعلانیة من قبل ان یاتی یوم لا بیع فیه ولا خلال) ت دیکل بنم ایمان کتوردانقوللریمه که قایم قیله‌لر نمازی و ویره‌لر اولشیدنکه رزق ویردک آنلره کیزلیده و آشکارده کلزدن اول اول بر کونکه آلمق وصاتمق یوقدر آنده و بری برینه دوستلقده یوقدر * ف یعنی ایو اولان عمل صاتلمز و بر کمسنه دوستلغه رعایت ایده بیلمز (الله الذی خلق السموات والارض وانزل من السماء ماء فاخرج به من الثمرات رزقا لکم وسخر لکم الفلک لتجری فی البحر بامره وسخر لکم الانهار) ت الله اولدرکه یراتدی کوکلری ویری واشاغی کوندردی کوکدن صویی پس طشره کتوردی شو صو ایله رزق سزیچون میوه نوعلرندن و رام قیلدی سزیچون قایقلری تاکه کیتسه‌لر دکزده الله‌نک حکمیله و رام قیلدی سزیچون ایرمقلری (وسخر لکم الشمس والقمر دائبین وسخر لکم اللیل والنهار) ت و رام قیلدی سزیچون کونشی و آیی بر برینی تعقیب ایدرلک و رام قیلدی سزیچون کیجه‌یی وکوندزی (وآتاکم من کل ما سالتموه وان تعدوا نعمت الله لا تحصوها ان الانسان لظلوم کفار) ت و ویردی سزه هر برشیدنکه طلب ایتدیکز آنی واکر صایسه‌کز الله‌نک نعمتنی احاطه ایده بیلمزسکز آنی البته انسان شکرسز اولان ظالمدر (واذ قال ابراهیم رب اجعل هذا البلد آمنا واجنبنی وبنی ان نعبد الاصنام)

یاد ایت شونی که یاد قیلدیکه دیدی ابراهیم ای پروردگارم قیلغل اشبو بلده‌یی امین اولمق یری

وایراق ایت بنی و بنم اوغللریمی (یعنی واسطه‌سز ولان اوغوللرینی) آنلرکه عبادت ایده‌وز بتلره (رَبِّ اِنَّهُنَّ اَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَاِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَاِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت ای بنم ربم شو بتلر ازغین قیلدیلر چوق کسنه‌یی آدملردن پس اول کسنه‌که تابع اولور بکا پس اول آدم بنم ملتمدندر واول کسنه بنم بیورلدیغی قبول ایتمدی پس البته سن یارلغیجیسن امر کیجیسن (رَبَّنَا اِنِّي اَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلٰوةَ فَاجْعَلْ اَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي اِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ) ت ای بزم ربمز بن ساکن قیلدم اولادمک بعضسنی اکینسز اولان دره‌ده سنک محرم اولان بیتک یاننده ای بزم ربمز تا که قایم قیله‌لر نمازی پس قلغل قلبلری آدملردن رغبت ایدیجی آنلرک جانبنه و رزق ویر آنلره میوه‌لردن تا اوله که آنلر شکر ایده‌لر * ف حضرت ابراهیم علیه السلام شامده ساکن ایدی هاجر آدلو جاریه‌دن اوغلی اسمعیل علیه السلام وجوده کلشدی حضرت ابراهیم کندو اوغلی اسمعیلی واناسنی آلوب بر بیابانه ایلتدی که اشبو یرده مکه شهری آبادان اولدی الله سبحانه اشبو یرده زمزم صوینی چیقاردی اشبو سببدن شو یرده مردملر آبادان اولدیلر واشبو یرا کینه قابل اولمدیغندن ومیوه اغاجلری بتورمکه لایق اولمدیغندن اشبو یرک یقیننده طائف یرینی بزندی تا کوزل میوه‌لر طائفده بیدا اولوب مکه‌یه ایریشه (رَبَّنَا اِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفٰى عَلَى اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ) ت ای بزم ربمز البته سن بیلورسن اول شیئی که کیزلرز واول شیئی که آشکاره ایدرز و کیزلو قالمز الله اوزرینه هیچ برشی یرده و کوکده (اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ اِسْمٰعِيلَ وَاِسْحٰقَ اِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ) ت حمد اول الله ایچوندر که باغشلادی بکا یاشم کماله ایرشدیکی وقتده اسمعیلی واسحاقی البته بنم ربم دعالری قبول ایدیجیدر * ف یعنی بز دعامزی کیزلو ایده‌لم ویا آشکاره جمله‌سنی ایشدیجیسن ظاهرده اولادلرینک جمله‌سنه دعا ایتدی وقلبنده آخر زمان پیغمبرینه دعا ایتمک منظوری ایدی (رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلٰوةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ) ت ای بنم ربم قیلغل بنی نمازی قایم قیلیجی و بنم اولادمدن دخی ای بزم ربمز وقبول ایله بنم دعامی (رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ) ت ای بزم ربمز یارلغه بنی و بنم بابامی و انامی و مسلمانلری حساب قایم اولدیغی کونده (وَلَا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ) ت وظن ایتمه الله سبحانه‌یی خبرسز [illegible]

ایشـ لیلر (انما یؤخرهم لیوم تشخص فیه الابصار) ت انچق کیروبراقور آنلری
اولکون ایچونکه یوقارو دیکلور شوکونده کوزلر (مهطعین مقنعی رؤسهم لا یرتد الیهم
طرفهم وافئدتهم هواء) ت چاپکان ایدرلك کندو باشلرینی قالدیروب کیرودونه مز کندولر
جانبنه آنلرنك کوزلری وانلرنك قلبلری قوروقوب فهمدن خالیدر * ف یعنی قیامت
کونده کولك قاپولری بتون بتونه آچلور وملکلری نازل اولمغه باشلیوب ادملری طوتوب
عذاب ایده جکلر اشبو هولدن جمله مردملرنك کوزلری یوقارو دیکلوب اشاغی باقغه فرصت
قالمز (وانذر الناس یوم یأتیهم العذاب فیقول الذین ظلموا ربنا اخرنا الی اجل قریب نجب
دعوتك ونتبع الرسل اولم تکونوا اقسمتم من قبل ما لکم من زوال) ت وقورقت
آدملری شوکوندنکه کلور آنلره اللهنك عذابی پس دیر اول کسنه لرکه ظلم ایتدیلر ای بزم ربمز
براق بزی یقین اولان مدته دکین قبول ایده لم سنك دعوتکی وتابع اوله لم پیغمبرلره دینلور
آنلره که یمین ایتدیکمز می ایدی بوندن اول که اولمز سزلکون هیچ بر زوال دیو (وسکنتم فی
مساکن الذین ظلموا انفسهم وتبین لکم کیف فعلنا بهم وضربنا لکم الامثال) ت وساکن
والدیکز اول کسنه لرك منزللرنده که ظلم ایتدیلر کندو نفسلرینه وآشکار اولدی سزه که نیجه
ایتدك انلره وبیان ایتدك سزلره مثللری (وقد مکروا مکرهم وعند الله مکرهم وان کان
مکرهم لتزول منه الجبال) ت والبته حیله ایتدیلر کندو حیله لریله واللهنك یاننده در
آنلرنك حیله لری (جزاسی) هرنقدر آنلرنك حیله لری اولسه ده اوشانیه ده که برندن کیده آنلرك
سببله طاغلر (یعنی حیله لری هرنقدر) شدتده طاغلری ازالیه مساوی ایسه ده * ف مکه
کافرلری پیغمبر علیه السلامك حقنده بر قاچ کونه تدبیرلر ایتمشلر ایدیکه جلسی متفق
اولوب آنی قتل ایده لر یاخود حبس ایده لر ویا چیقاروب کندولرندن طشره ایده لر بونك
اوزرینه الله بیوردی (فلا تحسبن الله مخلف وعده رسله ان الله عزیز ذو انتقام) ت
پس ظن ایتمه الله سبحانه یی کندو پیغمبرلرینه ایتدیکی وعده سنه خلاف ایده البته الله انتقام
صاحبی اولان غالبدر (یوم تبدل الارض غیر الارض والسموات وبرزوا لله الواحد القهار)
ت اول کونکه تبدیل اولنور اشبو یر بر غیری یره وکوکلر دخی غیری بر کوکلره تبدیل اولنور
وظاهر اولورلر (خلائق) غالب ... اولان اللهنك حضورینه (وتری المجرمین یومئذ مقرنین
فی الاصفاد) [illegible]

(سَرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطِرَانٍ وَتَغْشَى وُجُوهَهُمُ النَّارُ) ت آنلرڭ لباسلری قطراندندر واوزرلرینی آتش اورتر
یوزلرینی اود* قطران کوتوقوقولو برشیدرکه اودآنده چابك علولنور واشتعال اولنور (لِيَجْزِيَ
اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ) ت تاکه جزا ویره الله هر برشخصه اول
اول شیلهکه ایشلدیلر البته الله چابك حساب کوریجیدر (هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنْذَرُوا بِهِ
وَلِيَعْلَمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ) ت اشبو قران خبرایرشدریجیدر
آدملره (یعنی اشبو قران نازل اولمشدر والهك حکملرینی آدملره ایرشدرمکه) وتاکه
قورقودیلر اشبوقرانله وتا بیلهلرکه انجق الله واحدا ولان معبوددر وتاکه نصیحت قبول
ایده عقل صاحبلری

*(سورة الحجر مكية وهى تسع وتسعون آية
(حجرسورهسی مکهده نازل اولمش وبوسوره طقسان طقوز آیتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)
(باغشلیجی اسرکیجی اولان الهك آدیله اوقورم)

(الر) الله بیلور مرادینی (تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُبِينٍ) ت اشبو آیتلر کتابك آیتلریدر
وآیدین اولان قرانك آیتلریدر (رُبَمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ) ت چوق اولورکه
سورلر کافرلرنه اولیدیکه مسلمان اولیدیلر (ذَرْهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ) ت ترك ایت آنلری تاکه یسونلر وفائدهلنسونلر ومشغول قیلسونلر آنلری امیدلری ننك
اوزونلغی پس یقینده (بوزلرینی کوروب عملی قبیحلرین بیلورلر) (وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا
وَلَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ) ت وهلاك ایتمدك هیچ برقریهیی مکرآنك وارایدی معلوم اولان
یازلمش (مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ) ت ایلرو کچمز هیچ برکروه کندو
وقتندن اجلنی وکیرودخی قالمز وقتندن (وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ)
ت ودیدیلر کافرلر ای اوزرینه قران ایندریلن کیمسه البته سن دلیسن (لَوْ مَا تَأْتِينَا
بِالْمَلَائِكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ) ت نیچون کتورمیورسن بزه ملائکه لری اکرسن
کرچکلرندن ایسك (مَا نُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذًا مُنْظَرِينَ) ت

(جزء ۱٤)

ایتدرمز زیرا ملائکه لری مکر محکم اولان تدبیر ایله وا اول وقتده مهلت ویرلمزلر* یعنی انلره ملائکه ایندرسه ک عذاب ایله ایندیررڭ کیدولردن اول اولان قومه ایندیردیکمز کبی اول وقت عذابك تاخیرنده مهلت ویرلمزلردی (اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ) ت تحقیق بزلر ایندردك قرآنی والبته بزلر آنی (تحریف وتبدیلدن) صاقلیجیز (وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِى شِيَعِ الْاَوَّلِينَ) ت وتحقیق کوندردك پیغمبرلری سندن اول کچن کروهلره (وَمَا يَاْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُنَ) ت وکلمدی انلره بر پیغمبر مکر آنی مسخره ایدرلر ایدی (كَذٰلِكَ نَسْلُكُهُ فِى قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ) ت بونك کبی (یعنی انلرك قلبنده استهزا اولوب وکندولرده استهزا اینك کوزل کورندیکی کبی) داخل قیلرز شو استهزایی (وکوزل کوسترورز مکه اهلندن) کناه ایشلیلرك قلبنه (لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْاَوَّلِينَ) ت ایمان کتورمزلر شو قرآنه وکچدی کچن امتلرك سنتی (یعنی کچن امتلرده اللهك عادتی کچمشدرکه هر کیم آنلردن کفر اوزره اصرار ایدرسه آنی هلاك ایدر) ٭ف یعنی الله سبحانه اشبو قرآنی بعضی کسنه لرك قلبنه بر نوع ادخال ایدرکه انلر ایشیدوب انکار ایده طوغرو اولان یول وآزغینلق الله سبحانه نك اختیارنده در (وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَاۤءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ) ت واکر بز آچسق انلر اوزرینه بر قاپو کوکدن پس انلر اول قاپودن یوقاری چیقه جق اولسه لر وانده کی عجایبی کورسه لر (لَقَالُوا اِنَّمَا سُكِّرَتْ اَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ) ت دیرلرکه باغلنمش وخیره لنمش اولدی بزم کوزلرمز بلکه بزلر سحر اولنمشوز یعنی بزم بو کوردیکمزك اصلی یوقدر خیالدر محمد بزه سحر ایتمشدر (وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِى السَّمَاۤءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ) ت وتحقیق یراتدق بز کوکده برجلری وبزه دك کوکی بقانلر ایچون ٭ف الله سبحانه کندو قوللرینه شویله خطاب ایدرکه تا آنلر بیلسونلرکه انسانلرك عرفنده کوکك مشرقدن مغرب جانبنه دولاشور ومشرقدن مغربه دك کوکك اون ایکی قاشاوقاون کیبدر وبونلر اون ایکی برجلردر وکونش بر یلده شو اون ایکی برجلرده بر دفعه دونر یازموسمی وقیش موسمی شو سببدن تبدیل اولور یغمور یاغر و یغموردن دنیا آبادان اولور وکوکك برجسی یلدزلردر (وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ اِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ) ت وصاقلادق کوکی رحمتدن سورلمش اولان هر بر شیطاندن مکر بر شیطانکه نزلسز لقله ایشیده پس آنك ارقه سنه دوشر آشکاره اودپاره سی ٭ف شیطانلر ملائکه لرك سوزلرینی ایشتمك ایچون کوکه چیقتقلرنده یوقاردن آنلره اودپاره لری آتیلور وانلری

سوورلر شيطانلردن بري برسوزي همان اوداير شيدن ايشيدرسه دنيايه كلوب ظاهر
ايدر برطوغرويه يوزيلان قارشدروب كاهنلره خبرويرر پس آدملر اول برسوزكه طوغرو
كورديلر اكا ايناندیلر واكريلان كورديلر آندن تغافل ايتديلر (وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا
وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ) ت ويري فرش ايتدك وآنده
اكا طاغلري وبتوردك يرده هرشيئك جنسندن مقرر اولان اندازه ايله (يعني هربرنوعك
كندوسنه مخصوص برصورتي وصفتي واردركه آندن چقمز (وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ
وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ) ت ويمه دق زلرسزكچون يرده چكينه جك سببلري ويمه دق سزكچون
رزقني ويرمديككز شيلري (يعني اهل وعيال وكوله لر وجاريه لر وحيوانلر) ٭ ف يعني
بونلرك رزقني ويريجي دكلسكز (وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ)
ت ويوقدر هيچ برشي مكربزم يانمزده در اول شيئك خزينه لري واينديرميز آني مكر معلوم
اولان برمقدار اوزرينه (وَأَرْسَلْنَا الرِّيَاحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ
وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ) ت وكوندردك بزلر بولودي يغمور ايله طولديرن روزكارلري
پس اشاغي كتوردك كوكدن صويي پس ايچوردك سزه اول صويي ودكلديكز سز آني
جمع ايديجي ٭ ف يعني كله جك يل ايچون اول صويي حفظ ايده من سكز معلوم اوله كه
بوغلر يعني اصي صودن وساير اصي نسنه دن چيقان دخان وبخاركه تحرك ايدوب
بوغ ديرلر يريوزندن يوقارو جانبنه قالقوب هواده جمع اولور وقتا كه سلايم روزكار
اسرشو بخارلر صودن طولو بولوت اولوب دوكلور يغمور اولور (وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ
وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ) ت والبته بزلر ديرلديرز واولديرز وبزلر وارثلرز ٭ ف يعني هربر
كسنه وفات ايدرمالي ومتروكه سي الله سبحانه نك حكمنده قالور (وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ
مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ) ت والبته بز بيلدك ايلروكچنلري سيزدن والبته
بيلدك كيروقالنلري (وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ) ت والبته سنك ربك
قالديروآنلري البته الله ايشلري محكمدر بيليجيدر (وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ
حَمَإٍ مَسْنُونٍ) ت وتحقيق يراتدق انساني قوري وايسكيديكندن طوقنش قاره چاموردن
٭ ف بلبوافق صوايله قارشدروب چامور ايدوب پيغمبر ايتديكي چقنجه قوري چامور اولوب
[illegible] اكا وپلسه آندن صوت ايشيدلور [illegible]

اولدی آنك خاصیتی انسانك بدننده قالدی كه شو خاصیتلر قنیلق و خفت فلكدر اشبو كبی
اصحق روز كارك خاصیتی جنك خلقتنده قالدی (وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ) ت
وجانی برا تدق آندن اول یاندیریجی اوددن ف یعنی روز كار قارشمش لطیف اولان اوددن
خلق اولنسدی ابلیس دخی اشبو قسمدندر (وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ
صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ) ت ویاد ایله كتور اول وقتیكه دیدی سنك ربك فرشته لره البته بن
یرادیجیم بر آدمی قورو یوب اسكیدیكندن قوقش قاره چاموردن كه (اكر كاب بر شی دكسه
وطوقانسه صدا ویرر) ف انسان اكا دیرلر كه آنك بدنی اوله و كوزه كورینه وطوتقلق
طوتله و ادراك صاحبی روحی اوله انساندن اول اولان مخلوقات یا حیوانات ایدیلر كه آنلرك
عقلی یوغیسدی و یاخود فرشته و جن ایدیلر كه ادراكلری وعقللری وار ایدی آنلرك
جسدلری لطیف اولوب سیپندن كوزه كورینمز وطوتلمز ایدیلر (فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي
فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ) ت پس وقتا كه تمام ایتدم آنی وآوفوردا كا كندو روحمدن پس
دوشكز یره اكا سجده ایدرك ف كندو روحمدن یعنی اولشیدن كه آنده الله سبحانه نك
مخصوص اولان صفاتك غونه سی واردر وعلم وتدبیر والله سبحانه نك ذكرا تمك والله تعالی یه
تعلقی واردر (فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ) ت پس سجده ایتدی فرشته لر آنك امر كنده
آنلرك طوتی بردن (إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ) ت مكر شیطان باشن چكدی
آندن كه اوله سجده ایدنلردن (قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ) ت دیدی الله
ای شیطان نه اولدی سكا كه اولمدك سجده ایدنلر ایله برابر (قَالَ لَمْ أَكُنْ لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ
مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ) ت دیدی شیطان بن سجده ایدرایدم بر آدمه كه یاراتدك
آنی قورویوب اسكیدیكندن قوقش اولان قاره چامور قسمندن (قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ
رَجِيمٌ) ت دیدی الله طشره چیق جنتدن البته سن قوغلمش سن ف احتمال ایدر كه
امر ایدن شو مراد اوله كه آنلری اوردن سلوسوروب ردن چیقاردیلر كه آسمانلرده
ساكن اوله لر (وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ) ت والبته سنكا اولدیكه درلعنت
قیامت كونه دكین (قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ) ت دیدی شیطان ای ربم ویر مهلت
بكا آدمیلر دیرلدیكی كونه دكین (قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ) ت دیدی الله

البته سن مهلت ویریلنلردنسن (اِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ) ت مقرر اولان وقتك كوننه دكين (قَالَ رَبِّ بِمَا اَغْوَيْتَنِى لَاُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِى الْاَرْضِ وَلَاُغْوِيَنَّهُمْ اَجْمَعِينَ) ت ديدى شيطان اى بنم ربم اول سببله كه آزغين قيلدك بنى البته بزه رم انلر ايچون معصيتى يرده والبته آزغين ايدرم آنلرك جملهسنى (اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ) ت مكر سنك خالص قيلديغك قوللر يكى آنلردن (قَالَ هٰذَا صِرَاطٌ عَلَىَّ مُسْتَقِيمٌ) ت ديدى الله اشبو اخلاص بر طوغرو يولدركه بكا ايريشور * ف يعنى الله سبحانه يه اطاعت ايتك طوغرو يولدر شو يول اوزرينه شيطان برقيو بولمز (اِنَّ عِبَادِى لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ اِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ) ت تحقيق بنم قوللرم بوقدر سكا آنلر اوزرينه غلبه الت ليكن سنك غلبهك آزغينلردن سكا تابع اولان كيمسه اوزرينه اولور (وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ اَجْمَعِينَ) ت والبته جهنم آنلرك طوپسنك وعده كاهيدر (لَهَا سَبْعَةُ اَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ) ت جهنمك يدى قپوسى واردر هر برقپو ايچون اول آزغينلردن برمعين حصه واردر * ف نيجه كه جنتك سكز قاپوسى كوزل ايشلر اوزرينه تقسيم اولنمشدر آنك كبى جهنمك يدى قاپوسى كناه ايشلر اوزرينه تقسيم اولنمشدر جنتك برقاپوسى كه زيادهدر احتمال ايدركه اول كسنهلر ايچون اوله كه الله سبحانه آنلرى عمل ايتمزسزين محض فضل وكرميله اشبو قپودن ايچرو آلور قلان قپولر كوزل عمل ايدنلر اراسنده برابر اولور (اِنَّ الْمُتَّقِينَ فِى جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ) ت تحقيق صاقننلر باغچهلرده و بيكارلرده اولورلر (اُدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ اٰمِنِينَ) ت آنلره دينوركه كرزشو باغچهلره سلامتله * ف يعنى جنتده هيچ بروجهدن انجنك وآرامسزلق يوقدر احتمال ايدركه سلامدن مراد ملائكه آنلره سلام عليكم ديمكدر (وَنَزَعْنَا مَا فِى صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ اِخْوَانًا عَلٰى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ) ت وطشره كتوردز بزلر آنلرك سينهلرنده كينهدن اولان شيئى بريبرينه برادر اولهرق و سريرلر اوزرينه بريبرينه يوز يوزه اولهرق * ف يعنى اول كسنهلر كه دنيادهآنلرك اراسنده كين وكدورت وار ايدى جنتده انلرك قلبلرندن شو كدورت چيقاريلور واشبو برادن معلوم اولديكه كاهيجه ايكى كسنهنك اراسنده كدورت بولنمش اولسه هرايكيسى اهل جنتدن اولورلر نيجه كه اصحابلرك بعضلرى اراسنده بولنمشيدى (لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ) ت ايرشمز آنلره جنتده بر [illegible] آنلر جنتلردن چيقاريلمجقلر [illegible] (نَبِّئْ عِبَادِى اَنِّى اَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ) ت خبر ويرنبى قوللرمه [illegible]

(وَاَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْاَلِيمُ) ت و ینه خبرویرکه بنم عذابم دردویریجی اولان عذابدر ٭ ف
اشبو وعده و وعیداله کاه چکده کی قصه لرنده سنه اشارت بیوردی که بز فرشته لری
کوندردك بر یره سو یندرمکی خبرویرمك ایچون و بر کروه اوزرینه طاش یاغدرمغیچون
تا معلوم اوله که الله سبحانه نك صفتلری کاملدرلر قوللره لازمدرکه نه جسارت ایده لر و نه
امیدلرینی آندن کسه لر (وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ اِبْرَاهِيمَ) ت وخبرویر آنلره ابراهیمك مسافرلرندن
(اِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ اِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ) ت وقتا که داخل اولدیلر ابراهیم
اوزرینه پس دیدیلر سلامت اولسون سکا (یعنی سلام ویردیلر) دیدی ابراهیم بز لر سزلردن
قورقوجیز ٭ ف ظاهرده قورقوسی ایچون هیچ بر سببی یوغیدی مکر اشبو ملکلر بر قومك
عذابنه امر اولنمش اولدیغی سببندن ابراهیم علیه السلامك قلبی اوزرینه اثری دوشدی
قلب صاف اولدیغندن بویله اولور (قَالُوا لَا تَوْجَلْ اِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ) ت دیدیلر
قورقمه که بز لر سو یندیرورسنی بر عالم اوغل ایله (قَالَ اَبَشَّرْتُمُونِي عَلَى اَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فَبِمَ
تُبَشِّرُونَ) ت دیدی ابراهیم آیا سو یندیرمسکزبنی آنکله که ایرشدی بکا اختیارلق پس
اصل سو یندیرسکز بنی ٭ ف اشبو رادن معلوم اولدیکه کامل رتبه لی اسباب ظاهر
اوزرینه خیال قورورلر (قَالُوا بَشَّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْقَانِطِينَ) ت دیدیلر
سو یندیردك بز لر سنی طوغریلق ایله پس اولمه امیدسز اولنلردن (قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ
اِلَّا الضَّالُّونَ) ت دیدی کیمدر امیدسز اوله الهنك رحمتندن مکر ازغنلر ٭ ف الله سبحانه نك
عذابندن امین اولق و رحمتندن امیدسز اولق هر ایکیسی کفردر یعنی که حکم ایتدك الله
سبحانه لا صفتلرندن بر کیمه اولان امری بویله دعوی ایتك کفردر لکن بعضی دقتلی
خیال اوزرینه مواخذه اولنمزلر لکن دلیلا دعوی ایتك کافردر (قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ اَيُّهَا
الْمُرْسَلُونَ) ت دیدی ابراهیم پس نه در خبرکز ای ایلچیلر (قَالُوا اِنَّا اُرْسِلْنَا اِلَى قَوْمٍ مُجْرِمِينَ
اِلَّا آلَ لُوطٍ اِنَّا لَمُنَجُّوهُمْ اَجْمَعِينَ اِلَّا امْرَاَتَهُ قَدَّرْنَا اِنَّهَا لَمِنَ الْغَابِرِينَ) ت دیدیلر بز کوندرلدك
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

اوزره اطاعت ایتمك اولمدی واشبو حکم شوایدیکه لوطك اهلندن هیچ برکسنه ارقه لری
جانبنه باقمیه ولرمی اشبو قاری الله سبحانه نك امرینی دیکله میوب ارقه سی طرفنه باقدقده
عذابده طوتلدی (فلما جاء آل لوط المرسلون) ت پس وقتاکه کلدیلر لوطك اهلنه رسوللر
(قال انكم قوم منكرون) ت دیدی لوط البته سزلر بلورسز کروهلرسکز یعنی بیلدیکمز
کسنه لردکلسکز (قالوا بل جئناك بما کانوا فیه یمترون) ت دیدیلر بلکه کلدك سنك یانکه
شبهه ایتدکلری شی ایله (یعنی عقوبت ایله) بزلر اجنبی اولان آدملردکلز بزلر فرشته یز اشبو
قومه عذاب کتورمشوزکه سن انلره اول عذاب ایله وعده ایتدکجه انلر شبهه ایدوب اینانمزلردی
(واتیناك بالحق وانا لصادقون) ت و کتوردك سکا طوغرو اولان وعده یی والبته بزلر
طوغرو دیجیلرز (فاسر باهلك بقطع من اللیل واتبع ادبارهم ولا یلتفت منكم احد وامضوا
حیث تؤمرون) ت پس ایلت کندو اهلکی کیجه دن بر پاره ده وکیتسن انلرك ارقه سنده
ولازمدرکه کیرو باقسون سزدن هیچ برکسنه (تا که طاقت کتورملمز عذابی کورمیه لر)
کیدیکز اول یره که (یعنی شام یاخود مصره) امر اولندیکز (وقضینا الیه ذلك الامر ان دابر
هؤلاء مقطوع مصبحین) ت و وحی کوندردك لوطك جانبنه اشبو سوزیکه آنلرك کوکی
کسلمش اولور صباح وقتنه داخل اولدقلرنده (وجاء اهل المدینة یستبشرون) ت وکلدیلر
شهرك آدملری (حضرت لوطك مسافرلرینی کوردیجه) سوینه رك و بربرینه مژده ویره رك
(قال ان هؤلاء ضیفی فلا تفضحون) ت دیدی لوط که اشبو کروهلر بنم مسافرلرمدر پس
رسوا ایتمکز بنی (واتقوا الله ولا تخزون) وصاقنك اللهدن ورذیل ایتمکز بنی (قالوا اولم
ننهك عن العالمین) ت دیدیلر منع ایتمدکمی بزلر سنی غریبلری مسافر ایتمکدن (قال هؤلاء بناتی
ان کنتم فاعلین) ت دیدی لوط بونلر بنم قزلرمدر اکر بر ایش ایشلیه جك ایسه کز یعنی اکر
قضاء شهوت دیلرسکز ایشته سزه قزلرم بونلری نکاح ایتمك انسبدر (لعمرك انهم لفی سکرتهم
یعمهون) ت (الله یمین ایردی یا محمد) سنك حیاتکه یمین اولسونکه تحقیق بونلر (یعنی کافرلر)
کندو آزغونلقلرنده باشلری دونجیلردر • ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اشبو کلمه حضرت
[illegible]

حالنه مطابقدر والله اعلم * ف اشبو خطابی الله تعالی پیغمبرمز علیه السلام غه بورورکه سنک جانکه قسم ایدرم که لوطنک قومی سکران اولدقلریدن لوطنک سوزلرینی ایشتمزلر (فأخذتهم الصيحة مشرقين) ت پس طوتدی آنلری مهیب اولوغ آواز کونش طوغدیغی وقتنه داخل اولدقلرنده (فجعلنا عاليها سافلها وأمطرنا عليهم حجارة من سجيل) ت پس قیلدق قریه لرنک اوستنی آلتنه و یاغدردق آنلرا اوزرینه چامور دن دوزلمش طاشلری (یعنی اوداید پشمش طاش کبی چاموری والله اعلم (إن في ذلك لآيات للمتوسمين) ت البته اشبو قصه ده نشانلر واردر عبرت طوتنلرایچون (وإنها لبسبيل مقيم) ت وتحقیق شو کویلر دایم کلوب وکیده جک یولده در (إن في ذلك لآية للمؤمنين) ت تحقیق اشبو قصه ده نشانه واردر مؤمنلر ایچون * ف مکه دن شامه کیده جک یولده اشبو کوی کورینور (وإن كان أصحاب الأيكة لظالمين) ت وتحقیق (شعیب علیه السلامنک قومی) ایکه اهلی کوبراتش ایشلیجیلر ایدی (فانتقمنا منهم وإنهما لبإمام مبين) ت پس انتقام چکدک آنلردن ولوط وایکه قومنک شهرلری آشکاره اولان یوللردر * ف بیانده ساکن اولورلردی چونکه شعیب مدین شهرنده ساکن ایدی واول شهرلک یاننده اگاجلق واورمانلق بربستان وار ایدی اول بیانده دخی ساکن اولورایدی (ولقد كذب أصحاب الحجر المرسلين) ت ویلانه نسبت ایتدیلر حجرده ساکن اولنلر پیغمبرلری * ف اصحاب حجر دیو ثمود قومنه بویوردی که آنلرنک شهرینک آدی حجر ایدی (وآتيناهم آياتنا فكانوا عنها معرضين) ت وار ایتدردک نشانه لرمزی پس اولدیلر اول نشانه لردن یوز چویریجی (وكانوا ينحتون من الجبال بيوتا آمنين) ت و یونرلر ایدی طاغلردن اولر امین اولدقلری حالده یعنی عذابدن امین اولورلرکن اییورلردی (فأخذتهم الصيحة مصبحين) ت پس طوتدی آنلری قتی اولان آواز صباح وقتنه ایرشدکلرنده (فما أغنى عنهم ما كانوا يكسبون) ت پس دفع ایتمدی آنلردن کسب ایتدکلری شی (یعنی عذابی ماللری و یاپدقلری شدلری دفع ایتمدی (وما خلقنا السماوات والأرض وما بينهما إلا بالحق وإن الساعة لآتية فاصفح الصفح الجميل)

[illegible]

[illegible]

املرڭ احوالنی ایشیتدرر بیوردیکه اشبو دنیا مدبردن خالی دکلدر آنڭ باشی اوزرینه
برمدبر وارکه هر بر شیئی تدارك ایدر وشو مدبر امور تربنی کامل تدارك ایدیجیدر آخرده
قیامت کونی اولور و پیغمبر علیه السلامه حکم بیوردیکه کافرلردن ایراق اول پس وقتا که
پیغمبر کافرلره الله سبحانه نڭ حکمنی ایرشدردی وکافرلر عناد اوزره ثابت اولدیلر شو وقتده
حکم اولنه‌جق دیکه نزاعده فائده یوقدر وعده‌یه منتظر اولڭ (اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ) ت
البته سنڭ ربڭ بر ایدیجیدر (خلقلری ومنافقلری) بیلیجیدر (وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي
وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ) ت وتحقیق ویردك سکا یدی آیتی اولشیدنکه نمازده تکرار اوقنور
(یعنی فاتحه سوره‌سی) وویردك سکا قرآن عظیمی * ف یعنی اشبو بیوك نعمتی ملاحظه
ایدوب کافرلرڭ عنادا تمسخردن طارلمه یدی آیتدن فاتحه سوره‌سی مراد ایدندی وسورهٔ
فاتحه‌یه بردخی قرآن عظیم دیدی اکرچه هر بر سوره قراندر ولیکن سورهٔ فاتحه ایسه درجه‌ده
ومرتبه‌ده هر بر سوره‌دن اعلادر ورسول علیه السلام بیوردیلر که بر کمسنه‌یه که قرآن عظیم
ویریله شو کمسنه اکر غیریلرڭ نعمتنه نظر ایدوب هوس ایتسه پس اول کمسنه قرآنڭ قدرینی
بیلمز ایمش (لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ اِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ اَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ
لِلْمُؤْمِنِينَ) ت وآچمه کوزلر یکی اولشی جانبنه که فائده‌لندردك انکله جماعتلری کافرلردن
وغملنمه آنلر اوزرینه و یومشق ایت کندوقولار یکی (یعنی تواضع ایت وسایهٔ احسانکی
بسط ایله) مسلمانلره (وَقُلْ اِنِّي اَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ) ت ودیکل البته بن آشکاره قورقودیجیم عذابله
* ف یعنی قلبلره هدایت ویروب آنلری حقه دوندرمك سنڭ ایشڭ دکل بو الله سبحانه نڭ
صفتیدر پس اول کمسنه که ایمان کتورمزسن غم یمه (كَمَا اَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ) ت نیجه که
(عذابی) ایندردك تقسیم ایدنلر اوزرینه (اَلَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ) ت اول کمسنه‌لر که
قیلدیلر الله‌ڭ کتابنی برقاچ قسم (یعنی نیجه که کتاب اهلی اوزرینه ایندردك که انلر آیتلرڭ
بعضیله عمل ایتدیلر وبعضیله عمل ایتمیوب قرآنی استدکلری کبی تقسیم ایتدیلر والله اعلم
(فَوَرَبِّكَ لَنَسْئَلَنَّهُمْ اَجْمَعِينَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت پس سنڭ ربڭه قسم اولسونکه البته
سؤال ایدرز آنلرڭ جملسنه اولشیدنکه ایشلدیلر * ف یعنی چونکه کافرلر سوره‌لرڭ آدلرینی
ایشیدیرلردی بری بریله استهزا ایله سوره‌لری کندو اره‌لرنده تقسیم ایدرلر ایدی بریسی دیردیکه
بن بقره ومائده سوره‌سنی آلورم ومکا عنکبوتی ویریڭ (فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَاَعْرِضْ عَنِ
الْمُشْرِكِينَ) ت پس آچوب ایشیت اول شیئی که آنکله امر اولندڭ و یوز [illegible]

(انا كفيناك المستهزئين الذين يجعلون مع الله الهاً آخر فسوف يعلمون) ت تحقيق بز
كافي بز سكا مسخره ايدنلرك شرندن شونلر اول كسنه لردركه قيلرلر الله ايله بشقه بر معبودني
پس يقين وقتده (انلر ايشلرينك عاقبتني) بيلورلر (ولقد نعلم انك يضيق صدرك بما يقولون
فسبح بحمد ربك وكن من الساجدين واعبد ربك حتى يأتيك اليقين) ت وتحقيق
بز بيلورز سنك حالكدن كه طاره لور سنك سينه لك سكا ايدكلري شي سببيله پس پاككله ذكر ايت
كندوربكى حمد ايله برابر واولغل سجده ايدنلردن وعبادت ايت كندوربكه اول وقته دكين كه
كلور سكا اولوم (كه كلمسى شكسزدر)

(سورة النحل مكية وهي مائة وثمان وعشرون آية)
(نحل سوره سى مكه ده نازل اولمش وبو سوره يوز يكرمى سكز آيتدر)

(بسم الله الرحمن الرحيم)
باغشليجى اسركيجى اولان اللهك آدى ايله اوقورم

(اتى امر الله فلا تستعجلوه سبحانه وتعالى عما يشركون) ت كلدى اللهك حكمى پس
چابكلكله طلب ايتمكز (يعنى اسلام دينينك غلبه سى وكافرلرى عذابلق يقينده اولمادردو
نيچون تيزلك ايديورسكز والله اعلم) پاكدر الله وبو جهة قدرليدر انلرنكه شريك قوشرلر اكا (ينزل
الملائكة بالروح من امره على من يشاء من عباده ان انذروا انه لا اله الا انا فاتقون) ت ايندير ير
فرشته لرى وحى ايله وكندو اراده سى ايله قوللرندن ديلديكى كسنه اوزرينه شبو مضمونله كه
قورقودك (وخبرويرك ناسه) كه الله يوررپوقدر هيچ معبود بندن غيرى پس قورقك بندن
(خلق السموات والارض بالحق تعالى عما يشركون) ت ياراتدى كوكلرى ويرى طوغرو
تدبير ايله بوجهة قدرليدر آنلرنكه شريك قوشرلر اكا (خلق الانسان من نطفة فاذا هو خصيم
مبين) ت ياراتدى آدمى منيدن پس انسان اولدقده آشكاره خصومت ايديجيدر (والانعام
خلقها لكم فيها دفء ومنافع ومنها تأكلون) ت ودرت اياقليلرى ياراتدى آنلرى سزكيچون
آنلرده اورتنه جك شى واردر ودخى بشقه منفعتلر واردر وآنلرك بعضسينى يرسكز (ولكم
فيها جمال حين تريحون وحين تسرحون) ت وسزكيچون آنلرده زينت وفرح واردر چون
اخشام وقتنده كيرو كتورورسكز (طشره دن يعنى يايلادن ويا مرعيدن) وصباحلين طشره
چيقارديغكز وقتده (وتحمل اثقالكم الى بلد لم تكونوا بالغيه الا بشق الانفس) [illegible]

لرؤفٌ رحيمٌ) ت وقاديردر سزلنڭ يوكلريكزي بر شهره جانبنه كه سز اول شهره ايرشجي
مكر جانلرڭزه مشقتيله تحقيق سزلنڭ ربكز باغشلايجيدر اسيركيجيدر (وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ
لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ) ت ويراندي آتلري وقاطرلري واشكلري تا كه
بنه سكز آنلره وزينت ايچون ويراددر بيلديككز شيئي (وَعَلَى اللهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ
وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ) ت والله تعالى يه ايريشور طوغري اولان يول وبولك بعضسي
اكريدر واكر ديلسيدي الله يول كوستررديسزلنڭ هپكزه ف يعني الله سبحانه نڭ
قدرتلريني كورمسندن الله سبحانه نڭ بولكي آيدين اولان دليللردن معلوم اولور وهركسنه
كه عقلي طوغرو دكلدر آزغينلقده سركردان اولور (هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ
مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ) ت اول الله كه ايندردي كوكدن صويي سز كچون
آنڭ بعضسي ايچمه سيدر وانڭ بعضسي آغاج واوتدر (يتوررسكه حيوانلري) اوتلادرسكز
(يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً
لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ) ت بتوررالله سزكچون صو سببيله اكيني وزيتوني وخرما آغجلريني واوزم
آغجلريني وهر برميوه جنسندن البته اشبو مذكورده نشانه واردر بركروه ايچون كه فكر ايدرلر
(وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ
لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت رام قيلدي سزكچون كيجه يي وكوندزي وكونشي وآيي ويلدزلر رام
قلنمشدرلر الله نڭ بيورديسنه البته بونده نشانه لر واردر بركروه ايچون كه تفكر ايدرلر ف
انسانڭ ايشلري وبكفسي ظاهرده مدت شيئنه تعلق ايدر بونلر كيجه وكوندز وكونش وآي
وسائر يلدزلره ايشلري ظاهرده تعلق ايتدكندن يلدزلري آيروب بيان [illegible]
لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ) ت [illegible]
[illegible]
[illegible]

باتنی وطشره چیقاره سکز آندن بر زینتی که کیرسکز آنی وکوررسن قایغی کیدیکجی دکزده ورام قیلدی دکزی تا که طلب ایده سکز (فابقلره بتوب تجارته کیدرك) معیشتکزی اللهك فضلندن واوله که سزلر شکر ایده سکز (وَأَلْقَىٰ فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ) ت وصالدی یره محکم اولان طاغلری احترازا ایتمکیچون آندنکه تبرده سزلری ویراتدی ایرمقلری ویوللری اوله که سزلر یول بوله سکز یعنی بردیاردن برآخر دیاره کیتمکه قادر اوله سکز (وَعَلَامَاتٍ ۚ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ) ت ویراتدی نشانه لری ویلدزلر ایله یول بولورلر یعنی یولده علامتلر یراتدیکه یوللری شاشرمیه لر (أَفَمَن يَخْلُقُ كَمَن لَّا يَخْلُقُ ۗ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ) ت آیا بر کسنه که یرادر آنك کبیمیدرکه یراده بیلمز آیا نصیحت قبول ایتمزمیسکز (وَإِن تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا ۗ إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ) ت اکر صایسه کز اللهك نعمتنی صایه بیلمزسکز انی البته الله یارلقیجیدر واسرکیجیدر (وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ) ت والله بیلور کیزلدیککز شیئی واشکاره ایلدیککز شیئی اولورکه بوراده بوآیتی اشبو معنی اوزرینه بیورمش اوله که بعض کسنه سوزینه جواب ویرلمز الله تعالی نك کلامی قابنده یرلشمدکچه زیراکه سوز قبول ایتمیه جکی معلومدرکه آنلرك قلبی مهرلنمشدر (وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ) ت واول کسنه لرکه عبادت ایدرلر (آنلره کافرلر) الله دن غیری یراده بیلمزلر هیچ برشیئی وشو معبودلر کندولری یرادلمشدرلر (أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ ۖ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ) ت اولیدرلر دیری دکلدرلر وبیلمزلر نه وقتده بعث اولنه جقدرلر * ف اولورکه اشبو آیتی اول کسنه ایچون ارشاد بیوردیکه یوکاردن برقاچ اولمش کسنه یه عبادت ایدرلر (إِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ ۚ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُم مُّنكِرَةٌ وَهُم مُّسْتَكْبِرُونَ) ت سزلك معبودیکز بر اولان الله در پس اول کسنه لرکه اینانمزلر آخرت کوننه آنلرك قلبلری طاکیجیدر وآنلر یوکالك ایدیجیدرلر (لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ) ت شبهه یوقدرکه الله بیلور کیزلدکلری شیئی وآشکاره ایلدکلری شیئی البته الله سومز یوکالك ایدنلری (وَإِذَا قِيلَ لَهُم مَّاذَا أَنزَلَ رَبُّكُمْ ۙ قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ) ت وچقانکه دینلسه آنلره ندر اولشیکه اشاغی کوندردی سزلك ربکزدیرلر که اول کچنلرك حکایه لریدر (لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۙ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُم بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ) ت اشبو

دیدکلرینک عاقبتی وماٰلی اولدرکه قالدرسونلر کندوکناهلری یوکنی تمام‌ایله قیامت کوننده
وینه قالدیرلر اول کمسنه‌لرک کناهلری یوکینک بعضسنی که آزغین قیلدیلر ایدی آنلری
بیلمزسزین خبرداراولمکدنه چوکیندراولشیکه قالدیررلر (قد مکر الذین من قبلهم فاتى الله
بنيانهم من القواعد فخر عليهم السقف من فوقهم واتاهم العذاب من حيث لا يشعرون) ت
تحقیق مکرو فکرایتدیلر اول کمسنه‌لرکه انلردن اول وار ایدیلر پس کلدی الله (یعنی
بیورلدیسی) آنلرک عمارتلرینه تملی جانبندن پس دوشدی آنلراوزرینه بنانک یوقاریسی
اوستلرندن کلدی آنلره عذاب بیلمدکلری جانبدن واشبوتمثیلدر کافرلرک حیله‌لرینی فاسد
قیلمغه (ثم يوم القيامة يخزيهم ويقول اين شركاءى الذين كنتم تشاقون فيهم قال الذين
اوتوا العلم ان الخزى اليوم والسوء على الكافرين) ت صکره قیامت کوننده رذیل ایدر
آنلری الله ودیر نرده‌دربنم شریکلرم که مخالفت ایدردیکز (مؤمنلرایله) آنلرک حقنده دیرلر
کندولره علم ویریلان کیمسنه‌لر البته رسوالق وقبیلق اشبوکونده کافرلراوزرینه‌در (الذين
تتوفاهم الملائكة ظالمى انفسهم فالقوا السلم ما كنا نعمل من سوء بلى ان الله عليم بما كنتم
تعملون) ت اول کمسنه‌لردرکه الور آنلرک جاننی فرشته‌لر حالبوکه کندونفسلرینه ظلم ایدیجی
ایدیلر پس آتدیلر اول کافرلر انقیادایتمک سوزینی که بزلر عمل ایتمزدک کوتولکدن هیچ برشی
(یعنی ملک الموت کلوب روحلرینی قبض ایتدیکی وقتلرده کفرلرینی انکارایدوب معصیت
ایتمشدک دیرلر ملکلر طرفندن انلره دینلورکه) اوت البته الله بیلورایشلدیککز شیلری
(فادخلوا ابواب جهنم خالدين فيها فلبئس مثوى المتكبرين) ت پس کلککز جهنمک قپولرینه
ابدی اوله‌رق انده پس نه چرکین اولدی کبرایدنلرک یری (وقيل للذين اتقوا ماذا انزل ربكم
قالوا خيرا للذين احسنوا فى هذه الدنيا حسنة ولدار الاخرة خير ولنعم دار المتقين) ت
ودینلدی اول کمسنه‌لره که صاقندیلرندراولشیکه اشاغی کوندردی ربکز دیدیلر
کوندردی کوزل اولان سوزی اول کمسنه‌لرایچونکه ایشلدیلر اولان ایشلری اشبو
دنیاده کوزل اولاندیرلک واردروالبته آخرتک اوی زیاده کوزلدرونه کوزلدرالله‌دن
قورقنلرک اوی (جنات عدن يدخلونها تجرى من تحتها الانهار لهم فيها ما يشاؤن كذلك
يجزى الله المتقين) ت اول عدن جنتلریدرکه انلره‌داخل اولورلر آقراول جنتلرک آلتندن
ایرمقلر آنلرایچون انده‌دیلدکلری شی وارده‌ربونلک کبی جزالراقصماقتنلری (الذين تتوفاهم
الملائكة طيبين يقولون سلام عليكم ادخلوا الجنة بما كنتم تعملون) ت اول کمسنه‌لرکه الور

آنلرڭ جانلرینی فرشته‌لر حالبوكه انلر شاد اولورلر (ملائكه آنلره) دیرلر سلام سزلره او زركزه اولسون كالكز جنته ایشلدیككز شیئڭ جزاسیچون * ف شاه ولی الله رحمه الله دیركه اشبو ایكی صورتی اهل سعادتڭ واهل شقاوتڭ حاللرین وقاللرین وما آللرین بیان ایچون نازل بیوردی (هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا اَنْ تَاْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ يَاْتِيَ اَمْرُ رَبِّكَ كَذٰلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللّٰهُ وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) ت انتظار ایتمزلر كافرلر مكر اكه كلوره آنلره فرشته‌لر (یعنی جانلرن آلمغیچون) یاخود كلورسنڭ ربكڭ بیورلدیسی (یعنی عذابی) بونڭ كبی ایتدیلر اول كسنه‌لر كه انلردن اول كچدیلر وظلم ایتمدی آنلره الله ولیكن اولدیلر كندو نفسلرینه ظلم ایدیجیلر (فَاَصَابَهُمْ سَيِّاٰتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُنَ) ت پس ایرشدی آنلره ایشلدكلری كوتو ایشلرڭ جزاسی وقوشاتدی آنلری اول برشیكه آنكله مسخره ایدرلر ایدی (وَقَالَ الَّذِينَ اَشْرَكُوا لَوْ شَاۤءَ اللّٰهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا اٰبَاۤؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذٰلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ) ت ودیدیلر اول كسنه‌لر كه شریك قوشدیلر اكر دیلسیدی الله بز عبادت ایتمز ایدك آندن غیری هیچ برشیئه نه بزلر ونه بزم بابالرمز وحرام قیلمزدق آنڭ بیورلدیسی اولمقسزین هیچ برشیئی اشبوكبی ایشلدیلر اول كسنه‌لر كه آنلردن اول كچدیلر پس یوقدر پیغمبرلره اوزرینه مكر آشكاره اولان ایرشدرمك واردر * ف شاه ولی رحمه الله دیركه یعنی دیرلر كه بزم سلفلرمز شونڭ او زره اجماع ایتدیلر وشو اجماع الله سبحانه‌نڭ رضاسی اولمقسزین منعقد اولمزه ف جاهللرڭ كلامی شودركه اكر الله سبحانه اشبو ایشلرمزدن راضی اولماسیدی پس نیچون آنی ایشلمكه بزلری صالیویردی وبعض شیلر كه هر بر فرقه‌نڭ یانده كوتودر پس شو ایشلر نیچون وجوده كلور اشبو راده اجمال طریقیله جواب بیوردیكه پیغمبرلر دائما كوتو ایشلردن منع ایتده بولندیلر لیكن انلردن اول كسنه‌كه ازلده هدایت قسمتنده وار ایدی اكا ایرشدی واول كسنه‌كه قسمتنده آزغینلق وار ایدی آزغین اولدی (وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ اُمَّةٍ رَسُولًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللّٰهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ) ت والبته كوندردك بزلر هر بر كروهه بر پیغمبركه عبادت ایدیكز الله تعالی‌یه وصاقینكز شیطاندن پس انلردن بعض كسنه وار كه یول كوستردی اكا الله ونه انلردن بعض كسنه واردركه ثابت اولدی آنڭ اوزرینه آزغینلق پس سیاحت ایدیكز یرده پس باقیكز كه نیجه اولدی یلانه نسبت ایدنلرڭ آخری * ف طاغوت اكا دیرلر كه حقسز ره دلیلسز بیوكلنور نیته‌كه دعواسین ایدن شیطانلر وبتلر و بیولك اولان ظالملر جمله‌سی اشبو قبیلدندر (اِنْ تَحْرِصْ عَلٰى هُدٰيهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ) ت

اگر چالشه‌سن آنلرڭ هدایتی اوزرینه (نه فائده ویرر) البته الله یول کوسترمز اول کمسنه‌یه که آزغین قیله آنی و بو قدر آنلر ایچون هیچ بر یاردم ایدیجی (وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ) ت و یمین ایتدیلر الله سبحانه‌یه کندولرینڭ زیاده محکم اولان یمینلریله که قادر دگلدر الله اولمش کمسنه‌یی اویت قادردر اشبو وعده‌یی لازم قلدی کندو اوزرینه ولیکن ادملرڭ چوغی بیلمزلر (لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يَخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ) ت اویت قادردر تا که بیان ایده آنلره اختلاف ایلدکلری شیئی و تا که بیله‌لر کافر اولان کمسنه‌لر که (الله موتالری دیرلتمز دیدکلرنده) کندولر یلانجیلردر * ف یعنی اشبو دنیاده چوق امرلرده شبهه قالدی بعض آدملر الله سبحانه‌یه ایناندی و بعضی آدم منکر اولدیلر پس آخرتڭ کونی اولمق لازمدر تا که غوغالرڭ طوغرو اولمسی و یلان اولمسی تحقیق اوله و طوغرو و یلاندن آیرلوب‌ده سزا اوله و مطیع و عاصی عمللرینڭ جزاسنی بوله‌لر (إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) ت همان بزم بیورلدیغمز بر شی ایچون وقتا که دیلیه‌لم آنی بر اتمغی دیرز آکا موجود اول پس موجود اولور *ف یعنی اولیلری دیرلتمك بزم یانمزده قولای بر شیدر مشکل دگلدر (وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَأَجْرُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ) ت و اول کمسنه‌لر که دیارلرن ترك ایتدیلر الله ایچون ظلم اولندقلرندنصکره البته یرویرورز آنلره دنیاده کوزل منزللرده و البته آخرتڭ مزدی زیاده بیوکدر اگر بیلسه‌لر (الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ) ت اول کمسنه‌لر که صبر ایتدیلر و کندو ربلری اوزرینه طایشورلر اشبو وعده متحقق اولدی و مهاجرلره مدینه‌ده یر ویردی (وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) ت و کوندرمدك سندن اول مگر بر قاچ آدملر یکه وحی کوندردك آنلرڭ جانبنه پس سؤال ایدیکز ذکر اهلندن اگر سز بیلمزسه‌کز (یعنی بتون پیغمبرلر آدم جنسندندر ملك دگلدر والله اعلم) *ف ذکر اهلندن یعنی کتاب اهللرندن که بکمش احوالی آنلر بیلورلر ایدی (بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ) ت کوندردك آنلری آیدین دلیللر ایله و کتابلر ایله و ایندردك سنڭ جانبکه کتابی تا که بیان ایده‌سن انسانلره بو شریعتیکه کوندرلمش اولدی آنلر جانبنه و اوله که آنلر فکر ایده‌لر (أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ

من

مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ) ت آیا امین اولدیلرمی اول کسنه‌لر که فکر ایتدیلر کوتوتدبیرلری
(پیغمبرلرك حقنده ومؤمنلرك حقنده) آندنکه کوره الله آنلری یره یاخود که آنلره عذاب
بیلمدکلری جانبدن (اَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقَلُّبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ) ت یاخود طوتر آنلری سکاوب
کیتمه‌لرنده پس دکل آنلر (الله تعالی‌یی عذاب ایتمکدن) عاجز قیلیجیلر (اَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى
تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَؤُفٌ رَحِيمٌ) ت ویاخود طوتر آنلری قورقدقلرندنصکره (یعنی هلاك
اولمقلری قرینه‌سی ظاهر اولدقدنصکره) پس البته سزلك ربکز احسان ایدیجیدر اسرکیجیدر
(اَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَيَّؤُا ظِلَالُهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا لِلّٰهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ)
ت ایا باقوب کورمدیلرمی اول شی جانبنه که الله‌ك یاراتدیغی هر برشیدنکه دوراییدر آنك
کولکه‌سی صاغ جانبندن وصول جانبندن سجده ایدرك الله ایچون کندولر ذلیل اولهرق
* ف یعنی هر شی که زوال وقتنده طوغرو دیکلمش ویاخود طورمش اولسه کولکه‌سی دخی
طورر وقتا که کونش زائل اولور کولکه‌سی دونر وواره واره اخشام وقتنده یره دوشر نیجه
که نمازده قیامدن رکوعه وار یلورور کوعدن سجده‌یه وار یلور آنك کبی هر برشی طورمش
اولور وکولکه سندن نمازك وقتنی بیلوب قیلر وکولکه بر عملکنده برو سمده صاغ طرفه مائل
اولور وبر آخر دیارده بر فصلده صول طرفه مائل اولور (وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

(سجده)

مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ) ت الله سبحانه‌یه سجده ایدر اولشیکه کوکلرده واردر
واولشیکه یرده واردر حیوان قسمندن وملائکه‌لر دخی سجده ایدرلر وآنلر بیوکلك ایتمزلر
* ف اول طوران شیلرك سجده‌سنی بیان ایتدی اشبو وارده حیوانلرك وفرشته‌لرك سجده‌سنی
بیان ایتدی واول کسنه‌لر که مغروردر آنلره سجده ایچون باشلرینی یره قویمق مشکل وچتین
اولور معلوم اوله که قوللرك بیوکلکی سجده ایتمکده در (يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ
مَا يُؤْمَرُونَ) ت قورقر (اول ملکلر) غالب اولان ربلرندن وامر اولندقلری ایشی ایشلرلر
* ف هر بر قولك قلبنده ثابتدر که الله سبحانه بنم فوقمده در و بن آلتنده‌یم یعنی الله غالبدر و بن
مغلوبم دیمکدر اشبو سجده درملائکه‌لرك وهر شیك عموم سبیلی اوزرینه سجده ایتمکلرینك
معناسی (وَقَالَ اللّٰهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلٰهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلٰهٌ وَاحِدٌ فَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ) ت ودیدی طوتمکز
ایکی معبودی همان الحق معبود بر اولان معبوددر پس بندن قورقك (وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللّٰهِ تَتَّقُونَ) ت وانکیچوندر کوکلرده اولان ویرده اولان
شیلر وانکیچوندر عبادت لازم وواجب اولهرق اما الالهلق غیریدنسنه‌نی صاقنورمیسکز

(وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْأَرُونَ) ت واو اشيكه سزكه واردر
نعمتدن پس اللهدن جانبندندر صكره قچانكه طوقنسه سزى قيلق پس آنك جانبنه ناله
ايدرسكز (ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الضُّرَّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ) ت صكره وقتا كه
آچسه قيلقنى سزدن ناكه سزدن بر بلوك كندو ربلرينه شريك قوشرلر (لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ
فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ) ت تا كه شكرسزلك ايده لر اولشيدنكه ويردك آنلره پس فائده لنك
(دنياده اى كافرلر يقينده عاقبتكزى اولان عذابى) البته بيلورسكز (وَيَجْعَلُونَ لِمَا
لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللّٰهِ لَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ) ت ويرمسه ديلر اولشى
ايچونكه بيلمزلر آنك تحقيقنى (يعنى بتلر ايچون) بر حصه بى اولشيدنكه رزق ويردك آنلره الله
قسم اولسونكه البته سؤال اولنورسكز افترا ايتديككز شيلردن * فـ اشبو مضمونى اول
كمسنه لرك حقنده بيوردى كه اكينلرنده ومواشيلرنده وتجارت ماللرنده الله سبحانه نك غيرى
كمسنه يه نذر مقرر ايدرلر حال بوكه جمله ماللرى الله سبحانه نك ملكيدر وهيچ بر كمسنه نك حقى دكل
اكر بر كمسنه الله سبحانه نك يولنده صدقه ويره آخرت ثوابى طلب ايده رك كندو نفسيچون پس
آندنصكره اول ثوابى بشقه بر كمسنه يه باغشلسه جائزدر (وَيَجْعَلُونَ لِلّٰهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ
مَا يَشْتَهُونَ) ت ويرمسه ديلر الله ايچون قزلرى پاكدر الله ولددن مقرر ايدرلر كندولر ايچون
رغبت ايتدكلرى شيئى يعنى كندولر ايچون مقرر قيلدلر اوغللرى (وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنْثَى
ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ) ت وقچانكه مژده ويرلسه آنلرك بريسى قز طوغمه ايله اولور
آنك يوزى قره وغمله طولو اولور (يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَى هُونٍ أَمْ
يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ) ت كيزلنور كندو قومندن مژده ويرلديكى شيئك
كوتولكندن دوشنوركه ايا براقه يمى انى حقارتله ياخود دفن ايده يمى آنى طپراغه خبردار
اول كه نه يوركين حكمدر آنلرك حكم ايتدكلرى (لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلّٰهِ
الْمَثَلُ الْأَعْلَى وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ) ت اول كمسنه لر ايچونكه اينانمزلر قيامت كونته
كوتو صفت واردر والله ايچوندر اعلى صفت والله غالبدر حكمت صاحبيدر (وَلَوْ يُؤَاخِذُ
اللّٰهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ

لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ) ت واكرطوتسه الله آدملری ظلملری سببله کیرو
قومز یر یوزنده هیچ برحیوانی ولیکن کیرو براقورانلری معین اولان وقتلرینه دکین پس
وقتا که ایریشه آنلرنك اول معین وقتی کیرو قالمزلر برساعت وایلرودخی کچمزلر * ف یعنی الله
سبحانه عاصیلره سزاویرسه پس کوکدن برقطره یغمور یاغدرمز اول وقتده حیوانلر بتون
بتونه هلاك اولورلر (وَيَجْعَلُونَ لِلّٰهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَى لَا جَرَمَ
أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُفْرَطُونَ) ت ویصارلر الله ایچون سومدکلری شیئی (یعنی قزلری)
و بیان ایدر آنلرنك دللری یلانی که آنلر ایچون اولور کوزل اولان حالت (یعنی آخرتده نجات)
شبهه یوقدرآنده که آنلر ایچون اولوراودو (شبهه یوقدر) انده که آنلر جهنمه ایلرو کوندرلمشلردر
* ف اشبو مضمونی شول کسنه لرنك حقنده یوردیکه لایقسز و آدنی شیلری الله سبحانه نك
آدی اوزرینه ویروب یقین ایدرلر که جنت کندولره اوله جقدر بلکه انلر کون بکون
جهنمه یاتته ایلرو کیدیورلر (تَاللّٰهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ
وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت الله تعالی یه قسم اولسون که البته کوندردك پیغمبرلری
اول کروهجانبنه که سندن اول کچدیلر پس بزه دی انلر ایچون شیطان انلرنك عمللرینی پس
شیطان کافرلرنك یاریدربوکون انلر ایچوندر دردویریجی عذاب (وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ) ت واشاغی کوندرمدك
سنك اوزرینه کتابی مکر اولسیدنکه بیان ایده سن انلره اختلاف ایتدکلری شیئی یول
کوسترمکیچون ولسرکمکیچون اول کروهه که ایمان کتوررلر (وَاللّٰهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ) ت والله اشاغی کوندردی
کوکدن صویی پس دیرلتدی اول صوایله یری اولدکدنصکره البته بونده واردر نشانه برکروه
ایچونکه ایشیدرلر * ف یعنی بوقرآن جاهللری عالم ایدر اکرکوکل قولاغیله دیکلسه لر (وَإِنَّ
لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ) ت
والبته سزیچون واردردرت ایاقلولرده عبرتکه ایچوررسیزلره شو حیوانك قارنده اولان
تاپیله تجاسق اراسنده خالص سودی که قولایلقله یچربوغازیدن ایچنلرك (وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ
وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ) ت وبرما
اغجلرینك میوه سندن واوزوم اغجلرینك اوزمندن برقسم والدلریکه الورسکز اندن مسکر

ويرمجی شرابی و ينه اولوسكزاندن كوزل اولان رزقی البته آنده واردر نشانه بر كروه ايچون كه تأمل ايدرلر (واوحى ربك الى النحل ان اتخذى من الجبال بيوتا ومن الشجر ومما يعرشون) ت والهام ايتدی سنك ربك بال اريسی جانبنه كه بعضه طاغلردن اولرو آغجلردن و اولشيدن كه چارتاق يسارلر يعنی اصمه چارتاغی وكوانكه لك كبی شيلر ياخود مخصوص آريلر ايچون يايدقلری محللر (ثم كلى من كل الثمرات فاسلكى سبل ربك ذللا يخرج من بطونها شراب مختلف الوانه فيه شفاء للناس ان فى ذلك لآية لقوم يتفكرون) ت صكره ييكل يمشلرك هر برجنسندن پس كيت كندو ربكك يوللرنده اشبو يوللر قولای اولهرق سزه چيقار آريلرك قارنده ايچيله جك شراب لونلری درلو درلو در شو شرابده واردر شفا آدملر ايچون البته بونده واردر نشانه اول كروه ايچون كه تأمل ايدرلر *ف كوتوشيلردن اوشی چيقمسی او زره اوچ نشانه بيوردی بريسی حيوانك قارنندن سود ايكنجيسی خرما و اوزمدن شراب وكوزل رزق وبال آريسی قارنندن بال چيقديغی كبی يعنی اشبو قراندن جاهللرك اولادلری عالم چقه جقدر پيغمبر صلی الله عليه وسلم وقتنده شويله اولدی كه كافرلرك اولادلری كامل اولديلر (والله خلقكم ثم يتوفاكم ومنكم من يرد الى ارذل العمر لكى لا يعلم بعد علم شيأ ان الله عليم قدير) ت والله ياراتدی سزی صكره اولدير سزی وسزدن بعض كسنه واردر كه رد اولنور عمرك آدنی مرتبه سنه تا كه شو دركه بيلمه ييلدكدنصكره هيچ برشيئی البته الله بيلجيدر قادردر *ف يعنی اشبو امتده اول زمانده كامللر وجوده كلش آخرنده ناقصلر وجوده كلكه باشلاديلر (والله فضل بعضكم على بعض فى الرزق فما الذين فضلوا برادى رزقهم على ما ملكت ايمانهم فهم فيه سواء افبنعمة الله يجحدون) ت الله آرتقلق ويردی سزك بعضكزه آخر بعض او زرينه رزقده پس دكلدر اوله كسنه لر كه زياده ويرلش اولدی آنلره كندو رزقلرينی دوندريجی مالك اولدقلری قوللری او زرينه تا شو رزقده مالكلر وكوله لر برابر اوله لر ايا اللهك نعمتنی طانمازلرمی (يعنی هيچ بر كسنه ايستمز كه كندونك مالو كنی كندويه برابر قيله) *ف رسول الله صلی الله وعليه وسلم بيوردی كه بر كسنه نك كوله سی زحمت چكوب اودلك اصيسنی وتتونی كندو آلوب اغاسنه او طعام پشوروب كتورمش اولسه اول آغايه لازمدر كه اشبو كوله يی كندو سيله برابر سفره يه اكاشديروب طعام يديره واكر ممكن اولمزايسه برقاچ لقمه شو طعامدن آنك النه قويويره (والله جعل لكم من انفسكم ازواجا وجعل لكم من ازواجكم بنين وحفدة ورزقكم من الطيبات افبالباطل يؤمنون وبنعمت الله هم يكفرون) ت والله ياراتدی كندو جنسندن سز ايچون قاديلری

ویراتدی سزکچون کندو قاریلر کزدن اوغللر وطورونلر ورزق ویردی سزه کوزل
شیلردن آیا باطله ایمان کتورورلرمی والله ك نعمتنه آنلر شکور سزلك ایدرلرمی * ف یعنی خاچلره
و بتلره منت چکرلر وشکر ایدرلر که بزه کیفسزلکدن شفا ویردیلر ویا بزلره اوغول ویردیلر
ویا رزق ویردیلر واشبو نلرك هپسی یلاندر وحقیقتده بونلری احسان ایدن منعم حقیقی
اولان الله سبحانه در بو نسکله بیله اکا شکر ایتمزلر (وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا
مِنَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ شَيْـًٔا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ) ت وعبادت ایدرلر اللهدن غیری اول برشیئه که
قادر اولمز آنلره رزق ویرمکه کوکلردن ویردن هیچ برشیئی وقادر اولمزلر * ف یعنی نه
کوکدن یغمور یاغدرمغه قادر اولورلر ونه براوت بتورمکه قادر اولورلر (فَلَا تَضْرِبُوا لِلّٰهِ
الْاَمْثَالَ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ) ت پس بیان ایتمیکز الله ایچون مثللری البته الله بیلور
وسزلر بیلمزسکز * ف مشرکلر دیورلر که امورك مالکی الله سبحانه در لیکن اشبو کمسنه لر
الله سبحانه نك سلطنتنده مختاردرلر بو سببدن لازمدر که آنلره عبادت اولنه پس اشبو مثل
غلط و باطلدر زیرا که الله سبحانه هر برشیئی بصحیحی کندوسیدر هیچ برکمسنه یه تسلیم
ایتمشدر اکر صحیح اولان مثالی ایسترسه کز الله سبحانه کامجلك آیتلرده سزه صحیح اولان
ایکی مثالی بیوردی (ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلٰى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا
حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ت بیان
ایتدی الله برمثلی که برمملوك اولان کوله که قادر اولمز هیچ برشیئه او زرینه واول کمسنه که
رزق ویردك اکا کندو جانبمزدن کوزل رزقی پس صرف ایدر شو رزقدن کزلیده
وآشکاره ده آیا برابر اولورلرمی هپ حمد ایتمك الله ایچوندر بلکه آنلرك چوغی بیلمزلر * ف
یعنی الله سبحانه هر شیئك مالکیدر هر شیئه دیلر برکمسنه یه ویرر وخاچلر و بتلر برشیئه مالك
دکللر بلکه کندولری غیرك ملکیدر (وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ اَحَدُهُمَا اَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلٰى
شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلٰى مَوْلٰيهُ اَيْنَمَا يُوَجِّهْهُ لَا يَاْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَاْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلٰى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت وبیان ایتدی الله بر بشقه مثلی ایکی کیشی که آنك بریسی دلسزدر
قادر اولمز هیچ برشیئه اوزرینه وبو کمسه آغردر کندو آغاسی اولان کمسه اوزرینه که
هر یره کوندرسه انی کتورمز برایولك آیا برابر اولورمی بو نسکله اول کمسنه که بیورر
آدملره انصافله حالبوکه اشبو کمسنه طوغرو یول اوزرینه در * ف شاه ولی الله رحمه الله
دیر اشبو مثلك حاصلی اولدرکه اول کمسنه که عالمده تصرفه قادر اولمز الله سبحانه ایله برابر
دکلدر نیجه که قدرتی اولمین کوله قدرت وقوت صاحبی اولان آغاسنه برابر دکل وینه

نتیجه کده اسزوادرا کسز اولان کسنه هدایت واهتدا صاحبی اولان آدمه برابر اولمز *ف
یعنی الله سبحانه نك ایکی قوللری واردر بریسی بتدرکه هیچ ایشه یرامزنه تپرنمکه قادر ونه
یوریمکه قادردر دلسز کوله کبی الله سبحانه نك ایکنجی قولی رسولدر شو اولدرکه الله
سبحانه نك یولی اوزره بیکلوجه خلقه یول کوستررو کندو الله سبحانه نك عبادتی اوزره قائمدر
پس اکا تابع اولمقمی زیاده کوزلدر یا بتلره وخاچلره تابع اولمقمی اودر (ولله غیب
السموات والارض وما امر الساعة الا کلمح البصر او هو اقرب ان الله علی کل شیء قدیر)
ت والله ایچوندر کوکلرده و یرده اولان کیزلو شیلری بیلمك ودکل قیامتك امری (اللهك
قدرتنك یاننده) مکر کوزی یومق مثللودر بلکه دها زیاده یقیندر البته الله هر برشی
اوزرینه قادردر (والله اخرجکم من بطون امهاتکم لا تعلمون شیئا وجعل لکم
السمع والابصار والافئدة لعلکم تشکرون) ت والله طشره کتوردی سزلری کندو
انالرکزك قارننده سزلر بیلمزدیکز هیچ برشیئی ویراتدی سزلر ایچون ایشتمکی وکوزلری
یعنی کورمکی وقلبلری اوله که سز شکر ایده سکز (الم یروا الی الطیر مسخرات فی جو السماء
ما یمسکهن الا الله ان فی ذلك لآیات لقوم یؤمنون) ت ایا باقمزلرمی قوشلر جانبنه مسخر
قیلنمشلردر کوکك هواسنده صاقلمز دوشمکدن آنلری مکر الله البته بونده نشانه لر واردر
برکروه ایچونکه ایمان کتورورلر *ف یعنی بعض کسنه لر ایمان کتورمکده معاش
فکرینك سببلرینه تامل ایدرلر پس بیوردیکه برکسنه اناسنك قارننده طوغدیغی وقتده
هیچ برشی کندو سیله برابر کتورمدی معاش حاصل قیلمق سببلری کوزدر یاخود قولاقدر
یاخود قلبدر وشونلری الله سبحانه کندو ویررو ینه اوچان قوشلر جو سماده کیمه
اعتماد ایدرلر (والله جعل لکم من بیوتکم سکنا وجعل لکم من جلود الانعام بیوتا
تستخفونها یوم ظعنکم ویوم اقامتکم ومن اصوافها واوبارها واشعارها اثاثا ومتاعا
الی حین) ت والله یصه دی سزلر ایچون سزلرك اولرکزدن ساکن اوله جق یری وینه
یصه دی سزلر ایچون درت ایاقلولرك دریسندن اولرکه یوکل صیارسکز آنلری سفریکز
کونده واقامتکز کوننده (یعنی دریدن خیمه وقبه لر یاپوب خفیف اولدیغندن نره
کیدلسه برابرجه کتوریلور) وینه یصه دی آنلرك یوکندن وتویلرندن وقیللرندن
اواسبابلری ومنفعتلنمك معین اولان وقته دکین *ف یوك قیونك تویلری ودوه نك
تویلری واشعار کچینك تویلریدر (والله جعل لکم مما خلق ظلالا وجعل لکم من الجبال

أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيكُمْ بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ) ت والله يصه دى سز اچون يراتديغى شيلردن كولكه لر و يصه دى
سز اچون طاغلردن مغاره لر و يصه دى سز اچون لباسلر كه صاقلرسزى اصيقدن (ودخى
صوغوقدن) و يصه لباسلر كه صاقلرسزى غوغا كونلرده ضربدن بونك كبى تمام ايدركندو
نعمتنى سزلره او ز ركزه اوله كه سز انقياد ايده سكز ٭ف كوملكلر اصيقدن صاقلنمق
اولديغى كبى صوغوقدن دخى واردر ليكن عرب مملكتنده اصيق چوق اولديغندن اصيقى
ذكر ايتدى و يصه تمور لباس ايله غوغاده حفظ واردر (فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُبِينُ) ت
پس اكر يوز چويرسه لر سماننك اوزر يكه در اشكاره ايرشدرمك (يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ
اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ) ت بيلورلر اللهك نعمتنى صكره طاكرلر و آنلرك
چوغى كافردرلر (وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ
يُسْتَعْتَبُونَ) ت واول كونكه قالدريرز هر بر كروهدن برشاهد (واشبو شاهد قومك
پيغمبريدر والله اعلم) صكره اذن ويرلمز كافر اولانلره (تا كه عذرلرين بيان ايده لر) وانلر
اللهك رضاسنى طلب ايتمكه تكليف اولنمزلر ٭ف يعنى آنلره مجال ويرلمز كه عذرلرن ديليه لر
(وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ) ت وقچانكه كورسه ظلم
ايدن كيسنه لر عذابى (اضطراب ايدرلر) پس يوكل اولنمز آنلردن عذاب و آنلره مهلت ويرلمزلر
(وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شُرَكَاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَاؤُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ فَأَلْقَوْا
إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ) ت وقچانكه كورسه لر شريك قوشان كيسنه لر
كندو شريكلرينى (يعنى باطل اولان معبودلرينى) ديرلر اى بزم ربمز اشبو جماعت بزم
شريكلرمزدر كه عبادت ايدردك انلره سندن غيرى پس آنلر شريكلر مشركلر جانبنه سوز يكه
تحقيق سزلر يلانچيلرسكز ٭ف اول كسنه لر كه بيولك و بزر كوار كسنه لره عبادت ايدرلر
پس شو بيوكلرك صوچى وكناهى يوقدر شيطانلردن برى اول بيوكلرك اسمنى كندويه
آدقويوب كندو سنه عبادت ايتدير راشبو اجلدن اول بيوكلر عبادت ايدنلره يلانچيسكز
ديرلر (وَأَلْقَوْا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَمَ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ) ت و بونلرك جمله سى آنلر
الله جانبنه شو كونده انقياد ايتدك سوزينى (يعنى ديرلر اللهك حكمنه) انقياد ايتدك وغائب
اولور آنلردن اول شى كه (يعنى بتلر كه بزه شفاعت ايدرديو) افترا ايدرلر ايدى (الَّذِينَ

كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ) ت واول
كمسنه لر كه كافر اولديلر ومنع ايتديلر (يعنى آدملرى) اللهك يولندن زياده ايدرز انلر ايچون
عذابى عذاب اوزره اوليبله كه كوتولك ايدرلر ايدى (يعنى بريسى كندولرى ضلالتلرى
اوزرينه اولان عذاب وبريسى باشقه لرينى آزغين قيلدق سببندن اولان عذاب (وَيَوْمَ
نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هٰؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ) ت واشبو كونده كه قالدررز هر بر كروهده
بر شاهدى آنلر اوزرينه كندو جنسلرندن وبو شاهدا ول قومك نبيسى اوله جقدر وكتوررز
سنى شاهد شو كافرلر اوزرينه واينديردك سنك اوزريكه بر كتاب بيان ايتمك ايچون هر بر
شيئى ويول كوسترمكيچون واسركمك ايچون وسوينديرمكيچون مسلمانلرى (إِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُ
بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ) ت الله بيورلدى ويردا نصافله واحسان ايتمكله واقربالره اعطا ايتمكله ومنع ايدر
بى حيالقدن وبكنلمين ايشلردن وظلم ايتمكدن ونصيحت ايدر سزه اوله كه سزلر نصيحت قبول
ايده سكز * ف يعنى غيرى كمسنه لر حقنده انصاف ايتمك لازمدر وكندو ياتمسدن اوايتمك
لازمدر (وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللّٰهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللّٰهَ
عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ) ت ووفا ايدك الهك عهدينه وقتا كه عهد ايده سكز
وبوزميكز يمينلرككزى محكم قيلدقدنصكره وحالبوكه قيلديكز الله تعالى يى اوزريكزه
شاهد (يعنى الهك آديني قسمده ذكر ايتديكز) البته الله ايشلديككز شيلرى بيلور (وَلَا
تَكُونُوا كَالَّتِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ
أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللّٰهُ بِهِ وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ) ت
واولميكز شو قارى كبيكه جوز وب بوردا كرديكى ايپلكن پاره پاره ايدرك كوزيلسه بوكوب
محكم قيلدقدنصكره اتخاذ ايدرك يمينلريكزى مكر وحيله ايله كندو آرا كزده بر قوم چوق
وزنكين اولديغى سببدن بر اخر قومدن (يعنى دنيا منفعتيچون تا كه مالى المكيچون) ديو
كفارلرى مال وعسدد جهتيله مسلمانلردن چوق كورديككزده عهديكزى ويمينكزى
بوزوب كفاره ميل ايتميكز) همان تجربه ايدر سزلرى الله شو زياده لكله (يعنى كفارلك
مالنك وعددلرينك زياده لكيله كه حضرت پيغمبرايله بيعت وعهد يكزه وفا ايدرميسكز

بوقسه کفارلرنڭ مالنڭ چوقلغنه الدانورمیسکز) وبیان ایدرمز قیامت کونده اولشیکه
آنده اختلاف ایدرسکز * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه مرادینی عموسی حرام قیلقدر ومثلا
حاصلی اولدرکه کندو عملکزی حبط ایتمکز نیجه که شو قاری کندو عملنی خراب ایتدی
والله اعلم * ف برکیمسه برکسنه ایله عهد ایدوب مکره حیله ودغا ایدوب عهدی بوزسه اشبو
نیتله که قوتلو اولان کسنه‌یی ضعیف قیله وضعیف اولانی قوتلو قیلها کافادر اوله مز زیرا که
ضعفی وقوتی الله سبحانه صنعه مق ایچون یسه دیغنه‌دن تبدیلی ممکن دکل اکر الله سبحانه
دیلرسه اقبال کتوررو دیلرسه ادبار کتوررو عهد بوزمق ایچون اراده بو وقت کلور که
بر کسنه ایچون ادبار کلمک مقدر اولور واول کسنه که برکسنه‌یی ایاقدن دوشورمک ایچون
اراده ایدر شو کسنه دوشسون یاخود دوشمسون کندوسی ایاقدن دوشر وکندوسنڭ
یسه لنمش ایشنی بوزر تکم که حمقا برقاری که زنکین ایدی بتون یل ایپلکن بوکوب
واکیروب مهیا قیلر ایدی که قیش کونلرنده کندو خصملریه اباس ویررم دیو وقتا که قیش
کلور ایپلکلرینی چوزوب وبوزوب پارچه پارچه ایدر ایدی (ولو شاء الله لجعلکم امة
واحدة ولکن یضل من یشاء ویهدی من یشاء ولتسئلن عما کنتم تعملون) ت واکر
دیلسیدی الله قیلردی سزی برکروه ولیکن آزغین قیلر اول کسنه‌یی که دیلر وبول کوستررر
اول کسنه‌یه که دیلر والبته سؤال اولنورسکز ایشلدکلریکز شیلردن * ف اشبوندن
معلوم اولدیکه کافری عهدی بوزمقله و یلان قویله اولدیرمک جائزدکلدر زیرا که اشبو
ایشلرن کفر یغلمز بلکه کندولری اوزرینه کناهک وبالی کلور (ولا تتخذوا ایمانکم
دخلا بینکم فتزل قدم بعد ثبوتها وتذوقوا السوء بما صددتم عن سبیل الله ولکم عذاب
عظیم) ت ویپمه‌یکز کندو قسملرکزی حیله کاراق کندوارا کزده اولوقتده
سورچاباق ثابت اولدقدنصکره وطاذرسکز عذابی اولسبدنکه منع ایدرسکز اللهنڭ
یولندن وسز کیچون اولور بیوك عذاب * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه غزاده عهد
ایدوب ویمین ایدوب صکره حیله ایله آنی فنایه ویرمك اکا سبب اولور که کافرلر
بوندنصکره مسلمانلرنڭ قولنه اعتبار ایتمزلر وآنلر ایله صحبت طوتمزلر بلکه بشقه مسلمانلر
شبهه‌یه دوشرلر والله اعلم * ف یعنی مسلمانلره کوتو آد ایله شهرت ویرمیکز که یقین ایدنلری
وایمان کتورنلری شبهه‌یه دوشوررر وکندو کزدخی کناهکار اولورسکز (ولا تشتروا
بعهد الله ثمنا قلیلا انما عند الله هو خیر لکم ان کنتم تعلمون) ت وآلمیکز اللهنڭ عهدی
بدلنده آز بهاده البته اللهنڭ یاننده اولان شی زیاده کوزلدر سز ایچون اکر بیلور ایسه کز
* ف آدملر بری بریله ایتدکلری عهدی بوزمغك حکمی بوندن اول ذکر اولندی شمدی

الله سبحانه ایله اولان عهدی بوزمغی ذکر بیوردی یعنی مال طمعیله شرعه مخالف اولان حکمی ایتمیکز اول برمال که شرعه موافق اله کچرسزلر حفکزده کوزلدر (مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت واولشیکه سزلر یانکزده در فانی اولور واولشیکه الله یاننده در باقیدر والبته ویریرز صبرایدن کیمسه لرکه مزدینی کوزل ایشلد کلری شیئک بدلنده (مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) ت واول کسنه که ایشلدی کوزل اولان عملی ارکک ارسون یاخود قاری اولسون وحالبوکه مسلماندر البته دیرلدیرزآنی کوزل اولان دیرلک که یعنی دنیاده نعمت ویریرز آنلره والبته ویریرز شوجماعته آنلرک مزدلرینی ایشلد کلری کوزل عملک مقابلنده *ف اشبو حیات جنت حیاتیدر یاخود دنیاده الله سبحانه نک محبتیله ولذتیله حیات بولورلر (فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ) ت پس قچانکه دیلرسک قرآن اوقومغی صغن طلب ایت الله رحمتدن سورلمش اولان شیطاندن (إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ) ت تحقیق شیطان یوقدر آنکچون غالب اولمق اول کسنه لر اوزرینه که ایمان کتوردیلر و کندو بلری اوزرینه ایشلرین تاپشوررلر (إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ) ت همان شیطانک غلبه سی اول کسنه لر اوزرینه درکه شیطانه دوستلق ایدرلر وینه اول کسنه لر اوزرینه درکه آنلر الله سبحانه یه شریک قوشرلر *ف انساندن برکسنه یه شیطان وسوسه وایذا ویرسه پس واجبدرکه بو دخی شو شیطانه اویمیه واتباع ایتمیه زیرا که بوندن شیطانک جسارتی زیاده اولور بلکه الله سبحانه یه صغنوب وآنک ذکرینه وآنک اسمنه وآنک کلامنه صغنه (وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ وَاللّٰهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ) ت وقچان بدل قیلسق برآیتی برآیتک مکاننده (یعنی برآیتی برشقه آیتله نسخ ایتسک) والله زیاده بیلیجیدر نازل قیلدیغی شیئی دیرلر همان سن افترا ایدیجیسن بلکه آنلرک چوغی بیلمزلر *ف اشبو قرآنده الله سبحانه اکثر یرده نسخ بیورمشدر پس اشبو سبیله کافرلر شبهه ایدرلر ایدی الله سبحانه آنلرک جوابنی بیلدردی یعنی هر بر وقتده اشبو وقتک مصلحتنه موافق حکم اولنسه یقین ایدنلرک قلبلری قوتلو اولور که بزم و بزهر برحالدن خبردارایدردیو (قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ

لیثبت الذین آمنوا وهدی وبشری للمسلمین) ت دیکل نازل قیلدی آنی جبرائیل
کندو ربکنک جانبندن طوغریلقله تا که طوغرو یصایه مسلمانلری و یول کوسترمکیچون
سویندرمکیچون مسلمانلری * ف یعنی هر حالده اول حاله موافق آنلره یول کوستور
وهر برایشه موافق تبشیر ایدوب سویندیرر (ولقد نعلم انهم یقولون انما یعلمه بشر
لسان الذی یلحدون الیه اعجمی وهذا لسان عربی مبین) ت وتحقیق بیلورز که کافرلر دیرلر
همان اوکردور پیغمبره بر آدم اول نسبت وظن ایتدکلری کسنه نک لسانی عجمیدر واشبو
قران ایسه واضح عربی دلیدر * ف مکهٔ مکرمه ده بر کسنه نک بر نصرانی کوله سی
وار ایدی شو کوله پیغمبریز علیه السلامک حضورینه کلوب صدقتله الله سبحانه نک
کلامنی دیکلیوب وآنبیالرک احوالنی ایشیدر ایدی کافرلر دیرلر ایدی که اشبو قول محمده
کلامی تعلیم ایدیور (ان الذین لا یؤمنون بآیات الله لا یهدیهم الله ولهم عذاب الیم) ت
البته اول کسنه لر که ایمان کتورمزلر اللهک آیتلرینه یول کوسترمز آنلره الله
وآنلر ایچون واردر دردویریجی عذاب * ف یعنی هر چند اوکرتسه ده کافرلر فهم ایتمزلر
اول کسنه لر که یقینلری اولمیه آنلر خیردن محرومدرلر (انما یفتری الکذب الذین
لا یؤمنون بآیات الله واولئک هم الکاذبون) ت همان که افترا ایدرلر یلانی اول کسنه لر که
ایمان کتورمزلر اللهک نشانه لرینه واشبو کروه آنلردر یلان دیجیلر (من کفر بالله
من بعد ایمانه الا من اکره وقلبه مطمئن بالایمان ولکن من شرح بالکفر صدرا فعلیهم
غضب من الله ولهم عذاب عظیم) ت واول بر کسنه که کافر اولدی الله تعالی یه ایمان
کتوردکدنصکره مکر اول کسنه که جبر اولندی وحالبوکه آنک قلبی مطمئندر ایمان اوزره
ولیکن اول کسنه که سینه سنی آچه کفره (یعنی کفره راضی اوله) آنلر اوزرینه در اللهک
غضبی وآنلر ایچون واردر بیوک عذاب * ف بوندن اول کافرلرک شبهه لری ذکر اولندی
شمدی بیوردیکه بر کسنه کافرلرک شبهه لرینی ایشیدوب مرتد اولسه انکیچون شدتلو
وبیوک عذاب واردر لیکن اکر بر کافر ظالم زور ایله بر مسلمانه کلمهٔ کفری سویلتسه
وحالبوکه شو مسلمانک قلبی ایمانله مطمئن در ایسه کافر اولمزدر لیکن اکر اولمکی اختیار ایدوب
شو کلمهٔ کفری سویلمسه بیوک شهید اولور (ذلک بانهم استحبوا الحیوة الدنیا علی الآخرة
وان الله لا یهدی القوم الکافرین) ت اشبو غضب شونیچوندرکه آنلر دوست
طوتدیلر دنیا دیرلکنی آخرت دیرلکی اوزرینه و بونسه اولدیغندرکه الله یول کوسترمز

کافر اولان کروهسه *ف برکسنه که ایماندن مرتد اولو ویادنیا مالیچون مرتد
اولور ویاخود جانی قورقوسندن ویاخود قرنداشلرینک یارانلکی ایچون مرتد اولور
وبرکسنه که دنیایی عزیز طوتسه انکیچون آخرت اولمزلیکن اکرجان قورقوسندن
کلمهٔ کفری فقط دلی اوزره جاری قیلسه پس لازمدرکه خوف زائل اولدقده توبه واستغفار
ایده (أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ ۖ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ) ت
آنلردر اول جماعت که مهر اوردی الله آنلرک قلبلری اوزرینه وقولاقلری اوزرینه وکوزلری
اوزرینه وبونلردر خبرسز عاقبتلرندن (لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ) ت شك
یوقدر آنده که آنلر آخرت کوننده زیان ایدیجیلر (ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا
ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ) ت صکره سنك ربك اول کسنه لره
هجرت ایتدیلر آنده صکره که اذیت اولندی آنلره کفر کلمه سنی دیه لردیو صکره جهاد
ایتدیلر وصبر ایتدیلر البته سنك ربك یارلغیجیدر راسر کیجیدر *ف مکهٔ مکرمه ده بعض
کسنه لر کافرلرك ظلمی سببیله آزغین اولمشلر ایدی یاخود دللری اوزرینه کفر کلمه سنی جاری
قیلمشلر ایدی صکره قچانکه شو قدر ایمان ایشلری ایتدیلر الله سبحانه بوندن اول اولان
کناهلرینی عفو ایتدی یاسر اوغلی عمار بر صحابی ایدی ووالده سنك آدی سمیه ایدی عمار کافرلرك
ظلمندن قتل اولندی آنك اوغلی اضطرار حالنده جان قورقوسندن کفر کلمه سنی دلی اوزره
جاری قیلدیغندن اغلیه رق وبانه رق پیغمبر علیه السلامك حضورینه کلدیلر اول وقتده اشبو
آیت نازل اولدی (يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ)
ت اول کونکه کلور هر بر شخص جدال ایده رك کندو ذاتندن وتمامیله ویرلمش اولور هر بر
شخصه اولشینك جزاسی که ایشلدی وآنلر ظلم اولنمش اولمزلر *ف یعنی هیچ بر کسنه هیچ بر
طرفدن سوز سویلیه جکدر اشبو کونده ظلم اولنمیه جقدر (وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ
آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ
وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ) ت وبیان ایتدی الله بر کویك (یعنی مکه نك) مثلن که
اول قریه امین ومطمئن ایدی کلور ایدی آنك رزقی کنکشلکله هر یردن پس شکرسزلك
ایتدی اللهك نعمتلرینه پس طاتدردی اکا الله آجلق لباسنی وقورقو لباسنی اولدیغی سببیله
که ایشلدیلر *ف آجلق وقطلق وقورقو چوق بلدهلرده بولنوردی لیکن اشبو احوالر
مکه ده بولنمز ایدیکه اهالیسی دائما قتل وغارتدن وظالملرك ظلمندن فراغتده ایدیلر صکره
اللهك نعمتنه کفر ایتدکلرنده آنلر چبلاق وآج وقورقولو اولمقدن بر لحظه ور آن خالی
اولمدیلر (وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ) ت وکلدی

آنلره بر پیغمبر کندو جنسلرندن پس یلانه نسبت ایتدیلر آنی پس طوتدی آنلری عذاب وآنلر ظالملردر * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه اشبو مجمل اولان قصه چوق قصه لردن اخذ اولنمشدر وطابقدر چوق حادثه لره اشبو اجادن مثل اولندی اذاقها الله لباس الجوع والخوف نظمنده ایکی تشبیه واردر بر سیاق اوزره (فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ) ت پس ییکز اولشیدنکه رزق ویردی سزه الله کوزل اولان حلالی وشکر ایدیکز اللهنک نعمتنه اگرا کا عبادت ایدرسه کز * ف یعنی ایمان کتوریکز وکندو عقللریکزله حلال اولان شیئی حرام قیلمیکز (إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ) ت الله تعالی انجق حرام قیلدی سزلنک اوزریکزه میته یی وقانی وطموز اتنی وآنی که ذکر اولندی اللهنک غیرینک آدی آنی بوغزلرکن برکسنه محتاج اولسه ظلم ایتمه‌رلنو حددن کچمه‌رلنک (یعنی برکسنه محتاج اولوب محتاجلغی دخی ظلم ایتمك وعصیان ایتمك وشر یعتك خلافی شیلر ایچون اولمیوب همان فقیرلکدن وقتلقدن اولورسه بو حرام قیلنمان شیلردن نفسنی هلاکدن اولمقدن حفظ ایده جك قدر ییسه انك گناهی) الله یارلغیجیدر (وییسنه رخصت ویروب) اسرکیجیدر (وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَٰذَا حَلَالٌ وَهَٰذَا حَرَامٌ لِتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ) ت ودیمکز برشیئه که بیان ایدرسزلنك دلکز یلان ایله شو حلالدر وبو حرامدر افترا ایتمك ایچون الله اوزرینه یلانی (یعنی الله تعالی یه کذب وافترا ایدرك بزه بویله سویلدی دیو اسانلر کزلنك وصف وکذبیله شو حلالدر بو حرامدر دیمك بوتك کندومی الله تعالی یه افترا ایتمکدر) البته اول کسنه‌لر که افترا ایدرلر الله اوزرینه یلانی نجات بولمزلر (مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ) ت آنلر ایچون اولورآزاولان فائده لنمك وآنلر ایچون اولوردردویریجی عذاب (وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَٰكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ) ت وجهودلر اوزرینه حرام قیلدق اول شیئی که بیان ایتدك سنك اوزریکه بوندن اول انعام سوره سنده) وظلم ایتمدك آنلره ولیکن اولدیلر کندو نفسلرینه ظلم ایدیجی (ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَٰلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ) ت صکره البته سنك ربك اول کسنه‌لره که ایشلدیلر کو تو ایشی نادانلقله صکره توبه ایتدیلر انده صکره وایو ایش ایشلدیلر البته سنك ربك اشبو توبه دن صکره یارلغیجیدر اسرکیجیدر * ف یعنی حلالك وحرامك حقلرنده یلان یصه مش ایدیلر وقتا که مسلمان

اولدیلریارافغه‌دیلر (اِنَّ اِبْرَاهِيمَ كَانَ اُمَّةً قَانِتاً لِلّٰهِ حَنِيفاً وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) تحقيق
ابراهيم عليه السلام برامت ايدی الله تعالی يه عبادت ايدرايدی (يعنی جميع ناس كفارايكن
كندومؤمن اولوب يالكز عبادت ايدرايدی) حنيف مذهب ايدی ودكلدی شريك
قوشنلردن * ف شاه ولی الله رحمه الله ديركه حنيف اول كسنه يه ديرلركه حج وختنه ايدر
وجنابتدن اغتسال ايدر * ف يعنی حلاله وحرامده واموردينده اصل حضرت ابراهيم
عليه السلامك دينيدر عربلر كندولرينی حنيف ديرلر والله سبحانه يه شريك قوشرلر وبو
ايسه ابراهيمك دينی دكلدر (شَاكِراً لِاَنْعُمِهِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ اِلَی صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ) ت شكر
ايدیجی ايدی اللهك نعمتلرينه اختيارايتدی الله آنی ودلالت ايتدی آنی طوغرويوله
(وَآتَيْنَاهُ فِی الدُّنْيَا حَسَنَةً وَاِنَّهُ فِی الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ) ت وويردك ابراهيمه دنياده كوزل
نعمت والبته اول آخرتده كوزل ايشليلردندر * ف دنياده كوزللك يعنی راحتلكله
كچنوب وجمله جهانده مقبول اولمق (ثُمَّ اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ اَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ اِبْرَاهِيمَ حَنِيفاً وَمَا
كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ) ت آندنصكره وحی كوندردك سنك جانبكه كه تابع اول ابراهيمك مذهبنه
حق اولان دينده ثابت اوله رق واولمدی ابراهيم شريك قوشنلردن * ف يعنی جمله پيغمبرلر
ابراهيمك حنيف اولان مذهبی اوزره كلمشلرمكر اراسنده يهوديلره ونصارالره آنلرك حاللرينه
مطابق بشقه بشقه حكملری وآيروآيرو بيورلديلرايندرلمش صكره آخر زمانك پيغمبری اشبو
حنيف اولان ابراهيمك ملتی اوزره كلمش (اِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَی الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَاِنَّ
رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ) ت انجق لازم قلندی سبت
كونينك تعظيمی اول كسنه‌لر اوزرينه كه اختلاف ايتديلر آنده والبته سنك ربك حكم ايدر
آنلرك اراسنده قيامت كونده اولشيده كه اولديلر آنده اختلاف ايديجی * ف شاه ولی
الله رحمه الله ديركه يعنی يهودلر بحث ايتديلر سبت كوننك حقنده برطائفه‌سی ديديلر كه الله
سبحانه سبت كونده يراتمقدن فارغ اولدی پس سبت كونده عبادت ايتمك لازمدر وبر
طائفه‌سی سكوت ايتديلر الله سبحانه سبت كونده تعظيم ايتمكی آنلر اوزرينه فرض قيلدی
* ف يعنی ابراهيم عليه السلامك اصل ملتنده سبت كوننك تعظيمی ايچون حكم يوغيدی
واشبوامت اوزرينه دخی يوقدر (اُدْعُ اِلَی سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ
بِالَّتِی هِیَ اَحْسَنُ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ) ت دعوت ايت
ربكك يولی جانبينه حكمتله وكوزل نصيحتله ومجادله ايله آنلرايله بركوزل اسلوب ايله البته سنك
ربك زياده بيليجيدر اول كسنه‌يی كه آزدی اللهك يولندن والله بيليجيدر يول بولانلری * ف

یعنی آنلر ایله کوزلجه جدال ایت که نزاع اولمیه (وَاِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ

وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ) ت واکر سز مکافات ایتسه‌کز پس انتقام آلڭ اول شی

مثلیله که عقاب اولندیکز آنکله اکر صبر ایتسه‌کز صبر زیاده کوزلدر صبر ایدنلر ایچون * ف

بو قارده بیوردیکه آنلره کوزل وایو طریقله بیلدیرڭ وجدال ایدڭ وشوراده رخصت

ویردیکه کوتو ایشلرك مقابلنده کوتو ایش ایشلمك چرکین دکلدر لیکن صبر ایتمك زیاده

کوزلدر (وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ اِلَّا بِاللّٰهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ) ت وصبر

ایت ودکل سنك صبر ایتمکك مگر اللهك توفیقیله وغم یمه آنلر اوزرینه واولمه قلب طارلغنده

آنلرنکه حیله ایدرلر سنکله (اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ) ت البته الله

اول کمسنه‌لر ایله بیله‌در که صاقندیلر وینه اول کمسنه‌لر ایله‌در که آنلر او ایشلر ایدیجیدرلر

(سورة بنی اسرائیل مکیة وهی مائة واحدی عشرة آیة)

بنی اسرائیل سوره‌سی مکه‌ده نازل اولمش وبو سوره یوز اون بر آیتدر

(بسم الله الرحمن الرحیم)

باغشلیجی اسرکیجی اولان اللهك آدیله اوقورم

(سُبْحَانَ الَّذِي اَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ

لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ) ت پاکدر اول الله که ایلتدی کندو قولنی

بر کیجه‌ده محترم اولان مسجددن بیت المقدس مسجدینك جانبنه که برکت قودق آنك

جانبلرنده تا که کوستره‌لم اکا نشانه‌لرمزك بعضسنی البته الله ایشدیجی کوریجیدر * ف

شاه ولی الله رحمه الله دیرکه یعنی الله سبحانه معراج کیجه‌سنده کوکلره چیقمزدن اول حضرتی

صلی الله علیه وسلم بیت المقدس مسجدینه ایرشدیردی * ف الله سبحانه کندو پیغمبرینی

معراج کیجه‌سنده مکهٔ مکرمه‌دن براقه بندیروب بیت المقدسه ایلتدی واورادن کوکلر

اوزرینه ایلتدی واشبو راده بو قدر ذکر اولنمش باقیسی والنجم سوره‌سنده مذکوردر

(وَآتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي اِسْرَائِيلَ اَلَّا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكِيلًا) ت

وویردك موسایه توریتی وقیلدق شو کتابی یول کوستریجی بنی اسرائیل ایچون دیدککه

طوتمیکز بندن غیری ایش بسله‌یجی (ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ اِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا) ت

ای اول قومك اولادلری که کتوردك آنلری نوح ایله برابر (یعنی قایقده بکا عبادت ایدڭ

وسزلر چدیکز نوح طوفاندن نجات بولدیغنه شکر ایدڭ) تحقیق نوح زیاده شکر ایدیجی قول

(جزء ۱۵)

ایدی (وقضینا الی بنی اسرائیل فی الکتاب لتفسدن فی الارض مرتین ولتعلن علوا کبیرا)
ت ووحی کوندردك بنی اسرائیل جانبنه توریتده که البته کوتولك ایدرسکز یر یوزنده ایکی
دفعه وتکبرلك وباش چویرمك ایدرسکز بیولك سرکشلکله (فاذا جاء وعد اولاهما بعثنا
علیکم عبادا لنا اولی بأس شدید فجاسوا خلال الدیار وکان وعدا مفعولا) ت پس قچانکه
کلورشو ایکیسندن اولکینك وعده سی کوندریرز سزلك اوزرکزه کندو قوللریمزی که قتی
وشدتلو اولان غوغا صاحبلری ایدی پس کلورلر شهرلرك اراسنه (اولدیرمك ویغما
ایتمکیچون) وبو اللهك وعده اولنمش حکمیدر واشبو وعده متحقق اولدی عمالقه نك
پادشاهی اولان جالوتی تسلیط ایتمکله (ثم رددنا لکم الکرة علیهم وامددناکم باموال
وبنین وجعلناکم اکثر نفیرا) ت صکره ویریرز سزه غلبه لکی آنلر اوزرینه ویریرز ینه
ارقه سی صره ویریرز ماللری واوغلانلری ویعنی سزلری زیاده عسکر جهتیله واشبو معنی
حضرت داودك خلافتی زماننده ظهور ایتدی (ان احسنتم احسنتم لانفسکم وان
اسأتم فلها فاذا جاء وعد الآخرة لیسوؤا وجوهکم ولیدخلوا المسجد کما دخلوه اول مرة
ولیتبروا ما علوا تتبیرا) اکر احسان ایتسه کز ایو ایدرسکز کندو نفسکز ایچون واکر
کوتولك ایتسه کز پس شو کوتولك کندوجانکز ایچوندر پس قچانکه کلورشو ایکی
وعده نك آخرکی ینه کوندریرز قوللریمزی تا که کوتو یعنی یه سزلك یوزیکزی (یعنی محزون
وغملو اولمق آثاری یوزیکزده ظاهر اوله) وتا ینه داخل اوله لر مسجده نیجه که کلمشلر ایدی اکا
اول کره ده وتا ینه هلاك ایده لر واياقدن دوشوره لر اول شیئی که غالب اولورلر آنك اوزرینه
هلاك ایتمکله (اشبو وعده متحقق اولدی اول وقتده که حضرت یحیایی اولدردیلر پس
بختنصری آنلر اوزرینه مسلط ایتدی (عسی ربکم ان یرحمکم وان عدتم عدنا
وجعلنا جهنم للکافرین حصیرا) ت شایدکه (بو ایکنجی عقوبتدن صکره توبه ایدرسه کز)
ربکز رحم ایلیه سزه واکر کیرودونرسه کز معصیته رجوع ایدرز (عقوبته) ویعنی دق
جهنمی کافرلر ایچون زندان * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه آنلر عودت ایتدیلر فساده برنم
پیغمبرمزی یلانه نسبت ایتمکله وآنکله غوغا ایتمکله پس الله سبحانه عودت ایتدی آنلری
عذاب ایله قتل ایله واسر ایله وجزیه ایله * ف الله سبحانه توریتده بیوردیکه بنی اسرائیل
ایکی دفعه فساد ایده جکلر وآنك جزاسی ایچون دشمنلر آنلرك ملکنه تسلط ایده جکلر واشبو

وعيدو قوعه كلدى بركره جالوت غالب اولدى صكره الله سبحانه آنى داود عليه السلامك
النده هلاك ايتدى صكره بنى اسرائيله زياده قوت ويردى حضرت سليمان عليه السلامك
سلطنتنده وايكنجى كره ينه فساد ايتدكارنده بختنصرى غالب قيلدى آنده صكره آنلرك
سلطنتى قوت بولدى وشمدى بيورديكه الله سبحانه اسركيكى اوزره بولندى ورحمت ايديجيدر
اكر اشبو آخر زمان پيغمبرينه تابع اولسه كز اول غلبه لكى وسلطنتى ينه سزه احسان ايدر
واكر بردخى فساد ايتسه كز بن دخى سابقلر كبى جزا ايدرم يعنى مسلمانلرى آنلر اوزرينه
غالب ايتدى وآخرتده آنلر ايچون جهنمى حاضرلمش (انَّ هٰذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ اَقْوَمُ
وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا كَبِيرًا) ت تحقيق قرآن يول كوسترر
اول خصلته كه زياده طوغريدر وسوينديرر كوزل ايشلين مؤمنلرى انكله كه اولورآنلر
ايچون بيوك اجرت ومزد (وَاَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ اَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا اَلِيمًا) ت
وخبرويرركه آخرت كونته ايمان كتورمين كسنه لره مهيا قلدق درد ويريجى عذابى (وَيَدْعُ
الْاِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْاِنْسَانُ عَجُولًا) ت ودعا ايدر انسان كوتولكله (يعنى
طارغنلقى وقتنده كندو يه واولادينه بددعا ايدر) كندويه خيرايله دعا ايتديكى كبى وانسان
عجله ايديجى اولدى (يعنى برشيئك عاقبتنى تفكر ايتمز وضررى وفائده سى اوله جغنى دوشنمز
مثلا يازكاسه قيش استرو قيش كاسه يازاستر) * ف اضطراب ايدركه بنم دعام نيچون چابك
قبول اولنمبور آنكله كه آنك بعض دعاسى كندويه ضرردر اكر قبول اولورسه انسان
خراب اولور الله سبحانه هر برمصلحتى كوزل بيليجيدر لازمدركه آنك رضاسنه راضى اوله لر
(وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ
رَبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلًا) ت وقيلدق كيجه يى
وكوندزى ايكى نشانه پس ايشقسز قيلدق كيجه نشانه سنى وبصه دق كوندز نشانه سنى
اشيالرى كوسترمكلكسيى تا كه طلب ايده سكز كندو ربكزلك فضلنى وبيله سكز يللرك عددلرينى
وحسابى وهر برشيئى بيان ايتدك تفصيل ايله * ف يعنى اضطرابدن فائده كلمز هر برشى
ايچون معين اولان وقت وقدره مقرردر اضطراب ايتمكدن ودعا ايتمكدن ايلرو وكيرو اولمز
نته كم كيجه ايله كوندز مقرراولوب كندو وقتنده كندويله صباح اولوروبونلرك هر ايكيسى
الله سبحانه نك قدرتنك نمونه سيدر (وَكُلَّ اِنْسَانٍ اَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنْشُورًا) ت وهر برآدمك يا پشدردق عملنك شآمتنى بيونته وچيقاررز
قيامت كونته عملى دفترينى كه كورر آنى آچلمش * ف يعنى كوتو اولان عمل كوتو
كيمسه نك بويناشدربرى برندن آيرلمز شو عمل قيامت كونده هركسنه نك اوكنه كليسردر

(اقرأ كتابك كفى بنفسك اليوم عليك حسيبا) ت ديرز اكا اوقو كندو كتابكى
بسدر سنك نفسك بو كون سنك حسابكى كورمكه (من اهتدى فانما يهتدى لنفسه ومن
ضل فانما يضل عليها ولا تزر وازرة وزر اخرى وما كنا معذبين حتى نبعث رسولا) ت
هر بركسنه كه يول بولدى انجق كندو نفسيچون يول بولور وهر بركسنه كه يولى آزدى انجق
نفسنك ضررينه آزغين اولور وقالدرمز هيچ بر قالديريجى آخر نفسك يوكنى ودكلز بزلر
عذاب ايديجى بر پيغمبر كوندرمدكجه * ف يعنى كوتو ايشلر صاحبنه آفت ايرشدير
ليكن الله سبحانه بيلدرمدكسزين هيچ بركسنه يه عذاب ايتمز اشبو اجلدن پيغمبرلرى
كوندردى (واذا اردنا ان نهلك قرية امرنا مترفيها ففسقوا فيها فحق عليها القول فدمرناها
تدميرا) ت وقچانكه ديلسك كه هلاك ايدهلم بر كويى امر ايدرز اول كويك زنكينلرينه
(ديلديكمز شيئى) پس آنلر چيقارلر امرمزدن اول كويده اهلى ثابت اولور آنك اوزرينه
عذاب وعدهسى پس برى برينه اويررز آنلرى برى برينه اورمقله (وكم اهلكنا من القرون
من بعد نوح وكفى بربك بذنوب عباده خبيرا بصيرا) ت وچوق كمسنهلرى هلاك ايتدك
آدملر طبقهلرندن حضرت نوحدن صكره و بسدر سنك ربك كندو قوللرينك كناهلرينى بيليجى
كوريجى اولمقده (من كان يريد العاجلة عجلنا له فيها ما نشاء لمن نريد ثم جعلنا له جهنم
يصلاها مذموما مدحورا) ت بركسنه استر اولسه دنيا احتلكنى تيزلكله ويررز اكا
دنياده هر برشيكه ديلرز ديلديكمز كمسنهيه صكره قيلرز آنكيچون جهنمى داخل اولور اكا
مذموم ورحمتدن مطرود اولهرق (ومن اراد الآخرة وسعى لها سعيها وهو مؤمن فاولئك
كان سعيهم مشكورا) ت وبركسنه كه ديلرسه آخرت ثوابنى وسعى ايتسه اكا لايق اولان
سعيله وحالبوكه كندو مسلماندر پس اشبو جماعتك سعيى مقبول اولور (كلا نمد هؤلاء
وهؤلاء من عطاء ربك وما كان عطاء ربك محظورا) ت هر بر فرقهيه برى برينك آرقهسنجه
ويررز اشبو فرقهيه ده واول بر فرقهيه ده (يعنى دنيا وآخرت استيان فرقهلره مقسوم
رزقلرينى ويررز) سنك ربكك احساندن ودكلدر سنك ربكك احسانى بركمسهدن كيرو
طوتلمش (انظر كيف فضلنا بعضهم على بعض وللآخرة اكبر درجات واكبر تفضيلا) ت
باق نيجه تفضيل ايتدك آنلرك بعضسنى آخر بعض اوزرينه (دنياده رزق اعتباريله ومرتبه
اعتباريله) والبته آخرت زياده بيوكدر درجهيه وزنده تفضيل يوزندن (لا تجعل مع الله

الهًا آخر فتقعد مذموماً مخذولاً) ت يعنى الله ايله برآخر معبودى اولوقتده اوطورورسن ملامت اولنمش يالكز قالمش (وقضى ربك الا تعبدوا الا اياه وبالوالدين احساناً اما يبلغن عندك الكبر احدهما او كلاهما فلا تقل لهما اف ولا تنهرهما وقل لهما قولاً كريماً) ت وحكم ايتدى سنك ربك كه عبادت ايتمكز مكر الله تعالى يه وايلك بابا كزه وانا كزه كوزل اولان ايشى اكر ايرشسه سنك يانكده اختيارلغه آنلردن بريسى ياخود هر بورلرى پس ديمه آنلره اف (يعنى ادبسز سوزى) و زجر ايتمه آنلرى وديكل آنلره كوزل اولان سوزى يومشق اقله (واخفض لهما جناح الذل من الرحمة وقل رب ارحمهما كما ربيانى صغيراً) ت واَلچق قيل آنلر ايچون تواضع قناديني مرحمت يوزندن وديكل اى بنم ربم باغشله آنلر اوزرينه نيجه كه بسلاديلر بنى كوچكلكده (ربكم اعلم بما فى نفوسكم ان تكونوا صالحين فانه كان للاوابين غفوراً) ت سزلك ربكز زياده بيليجيدر سزلك قلبلركزده اولان شيئى اكر اولسه كز ايو ايشليلر البته الله توبه ايدنلرى يارلغيجيدر * ف يعنى اكر بركسنه نك قلبنه كاسه كه اختيارا ولان بابانك وانانك حقلرينه شونله مراعات ايتمك مشكلدر بيوردى كه هر بركسنه نك نيتى خير ايشلمك اولسه اكر آندن بر مناسبتسز ايش وجوده كلوب بابا وانالرى آندن خشنود اولمسه لر كندوسى اشبو ايشدن رجوع ايدوب توبه ايتسه پس الله سبحانه آنى يارلغيجيدر (وآت ذا القربى حقه والمسكين وابن السبيل ولا تبذر تبذيراً) ت وويز قرابت صاحبنه كندو حقنى وفقيره ويولچى مسافرلره و چوق اسراف ايتمه * ف يعنى مالكى حقسز يره صرف ايدوب تلف ايتمه (ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين وكان الشيطان لربه كفوراً) ت البته مالارينى حقسز يره صرف ايدنلر شيطانلرك قرنداشلريدر ولى شيطان كندو ربسنه شكرسزدر * ف يعنى الله سبحانه نك نعمتندن بريسى مالدرو مالدن جمعيت خاطر وحضور قلب حاصل اولور عبادتده ونعمتده درجه لرك زياده لكنه سبب اولور پس اشبو مالى حقسز يره صرف ايتمك شكرسزلكدر (واما تعرضن عنهم ابتغاء رحمة من ربك ترجوها فقل لهم قولاً ميسوراً) ت اكر يوز چويرسك اشبو جماعتلردن رزقه انتظار ايله كندو ربكدن بكلديكك اول رزقه اميد ايدرسن پس ديكل آنلره يومشق وقولاى سوزى * ف يعنى بركسنه كه داعما صدقه ايدرا كر بروقت آلمدن اتسه و يومكيچون بر شيئى يوق ايسه اشبو بودن سؤال ايتجيلره بيرمكه قادر اولميه پس آنلره يوسمو زايله وطاتلو دل ايله يوسقلق وقولاى سوزايله آيدوب كوندركه اميد وارلك محروم كيدوب كيتملرى الله

سبحانه یه خوش کلمز محتاجلرك قسمتندن الله سبحانه سخیلره مال کوندرردی الدیکه صحابه دن
بلال وصهیب وسالم وخباب رضی الله عنهم بعض وقتلرده پیغمبر علیه السلامدن محتاج
اولدقلری شیئی استرلردی اول حضرتده دخی بولنمزسه بو قدردیکه محجوب اولوب سکوت
قالور جواب ویرمزدی اول سببدن بو آیت نازل اولدیکه احسانه معتاد اولمش و آلشمش
کمسنه یه ویره جك برشی بولنمدیغنده یومشق سوز و طاتلی دل ایله جواب ویر تاکه سابقده
ایتدیکك احسان ضایع اولمیه (وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ
فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا) ت وقیله الکی باغلنمش کبی ایلمه و آجه الکی بتون بتونه آچقله
که اولوقتده اوطورورسن ملامت اولنمش (یعنی بخیللك صورتنده) محتاج وعاجز اولمش (یعنی
اسراف صورتنده) *ف یعنی هر بر کمسنه ملامت ایدوب دیرکه نوقدر نیچون ویردیکه
شمدی کندوسی محتاج قالمش (إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا
بَصِيرًا) ت البته سنك ربك کنکش قیلر رزقی اول کمسنه ایچونکه دیلر و طار قیلر رزقی اول
کمسنه ایچونکه دیلر البته الله کندو قوللرینی بیلیجی کوریجیدر * ف یعنی محتاجلری
کوردکده قرار سزاولمه زیرا که آنلرك حاجتی سنك ذمتکده دکل الله سبحانه نك ذمتنده در
لیکن اشبو حکمی پیغمبرمز علیه السلامه بیوردی زیرا که زیاده سخی ایدی و اول بر کمسنه که
سخاوت ایتمزومالك محبتی آنك کوکلندن چیقمزا کاتقیدایله امرایتمش که سخاوت ایت اول
حکیم کبیکه طبیعی حار اولانه بارد وصووق دوا ویرر و بارد اولانه اصی دوا ویرر
(وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ ۖ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ ۚ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا) ت
واولدیرمیکز کندو اولادلریکزی فقیرلك قورقوسندن بزلر رزق ویریرز آنلره ده سزلره ده تحقیق
آنلری اولدیرمك بیوك کناه اولدی *ف کافرلر قزلرینی اولدیررلر ایدیکه انلرك مصاریفلرین
نیچه تحصیل ایدرز دیو (وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَىٰ ۖ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا) ت ویقین اولمیکز
زنایه تحقیق زنا حیاسزلق و چرکین یولدر *ف یعنی اکر زنا جائز اولمش اولسیدی بر کمسنه
آخر کمسنه نك قاریسنه و آخر دخی آنك قاریسنه نظر ایدردی (وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ
اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۗ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِف فِّي الْقَتْلِ ۖ إِنَّهُ كَانَ
مَنصُورًا) ت واولدیرمیکز بر نفسی که محترم ایتمه دی الله (اهل ایمان وذمی کبی) مکر طوغریلقله
که (قصاص لازم کلسه یاخود مرتد اولورسه) و بر کمسنه که اولدیرلدی ظلم ایله پس البته ویردك
شو مقتولك وارثنه قوت (یعنی قصاص حق) پس لازمدر که زیاده ایتمیه اولدیرمکده تحقیق
مقتول منصور اولدی *ف یعنی هر کسه لازمدر که قاتلدن عوض و قصاص آلمقده مقتولك
ولیسنه یاردم ایده لر یوخسه قاتله معاونت ایتمیه لر بو ایسه ظلمدر و وارثه و ولیلره لازمدر که

بر آدمك عوضنده ایکی آدمی اولدرمیه و اکر قاتل اله کچمزسه قرنداشنی و اوغلنی اولدرمیه لر (ولا تقربوا مال الیتیم الا بالتی هی احسن حتی یبلغ اشده واوفوا بالعهد ان العهد كان مسؤلا) ت ویتیمك اولمیکز یتیمك مالنه مکر کوزل طریقله یتیم ایر یشنجیه دکین کندو قوتنك نهایتنه ووفا ایدیکز عهده دیکزه لبته عهددن سؤال اولنور * ف یتیمك مالنه یقین اولمیکز مکر کوزل طریقله یعنی مالنی اکر تجارتله ونشقه جهتله زیاده قیلرسه ایودر واقرار اوزرینه سؤال اولنور یعنی بر کسنه ایله عهد واقرار وصلح ایدوب صکره بوزوب کونولك ایتسه آنك وبالی البته ایریشور (واوفوا الکیل اذا کلتم وزنوا بالقسطاس المستقیم ذلك خیر واحسن تاویلا) ت وتمام ایدك اولچو کزی وقتا که اولچسه کز وطارتك طوغرو ترازوایله اشبو زیاده خیرلیدر وکوزلدر عاقبت اعتبارنجه * ف وطارتك طوغرو ترازو ایله یعنی طارتدیغی وقتنده طوغرو واقله طارتك مال جانبنی اشاغی بو کدرمیکز اشبو خیرلیدر چونکه کیلده ووزنده حیله ایتمك والداتمق ابتدا بر دفعه رواج بولور ایودر ایسه ده صکره آدملر آندن خبردار اولورلر بردخی کندوسندن برشی آلمزلر واول کسنه که حق کیله ادا ایدر آندن هر کسنه راضی اولور والله سبحانه آنك تجارتنده زیاده برکت ویرر (ولا تقف ما لیس لك به علم ان السمع والبصر والفؤاد كل اولئك كان عنه مسؤلا) ت وکیتمه اول شیئك ارقه سنه که یوقدر سنك چون اول شیئی بیلمك البته قولاق وکوز وقلب اشبولردن هر بریسی سؤال اولنور * ف یعنی هر امر که تحقیقیله معلوم اولمیه انی دعوی ایدوب البته شویله در دیمك واشبونك کبیدر بیلمزسزین شهادت ایتمك (ولا تمش فی الارض مرحا انك لن تخرق الارض ولن تبلغ الجبال طولا) ت وکیتمه ویوریمکل یرده صالنقله البته سن یری یرته مزسن وایریشه مزسن طاغلره اوزونلقده (كل ذلك كان سیئه عند ربك مکروها) ت اشبو خصلتلرك جمله سنك (یعنی لا تجعل مع الله الها آخردن بوره قدر نهیی اولنان اون برشیئك) کوتولکی سنلر بکلتیاتنده مکروه اولدی * ف بر قاچ شیلر که آندن نهیی ایتدی بونلر الله سبحانه نك طارغنلغنی وراضی اولماسنی موجبدر وبر قاچ امرلر که آنکله امر ایتدی آنلری ترك ایتمك بنه غضبی موجبدر (ذلك مما اوحی الیك ربك من الحکمة ولا تجعل مع الله الها آخر فتلقی فی جهنم ملوما مدحورا) ت اشبو احکاملر اول جمله دندر که وحی ایتدی سنك جانبکه سنك ربك حکمتدن وقیلمغل الله ایله بیله بر آخر معبودی اولوقتده آتلورسن جهنمه ملامت اولندیغك حالده (افاصفاکم ربکم بالبنین

وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ اِنَاثًا اِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا) ت اختيارمى ايتدى سزكچون
سزلك ربكز اوغلانلرى وكندو ايچون اتخاذمى ايتدى ملائكه لردن قزلرى البته سز (بونده الله
حقنده) بيوك سوز سويلرسكز (وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ
اِلَّا نُفُورًا) ت وتحقيق هر برنوعى بيان ايتدك اشبو قرآنده تاكه نصيحت قبول ايده لر
وزياده قيلمز انلرك حقنده مكر اوركلكى وايراق اولمغى يعنى الله تعالى ولد اتخاذ ايتموب
ووالددن منزه وپاك اولديغنى قرآنده درلو درلو دليللر ايله ذكر ايتمكدن مراد انلرك نصيحت
آلملرى ايدى انلر ايسه نصيحت الميوب حقدن ايراق اولملرى زياده اولدى (قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ
آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ اِذًا لَابْتَغَوْا اِلَى ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا) ت ديكل اگر اولسيدى الله ايله برلقده
معبودلر نيجه كه ديورلر اولوقتده طالب ايدرلر ايدى عرش صاحبى جانبنه غوغا يولنى * ف يعنى
آنلرك معبودلرى الله سبحانه نك حكمنك تحتنده محكوم اولمغى نيچون قبول ايدرلر ايدى
بلكه تخت مالكنه شكست ويررلر ايدى (سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا) ت پاكدر
الله واعلادر اول شيدنكه ديورلر بيوك اعلى اولمقله (تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ
وَمَنْ فِيهِنَّ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ اِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا)
ت پاكلكله ذكر ايدر آنى يدى كوكلر و يرواول كسنه لركه آنلرك ارا سنده واردر ويوقدر
هيچ برشى مكر الله تعالى يه حمد ايله تسبيح ايدرلر وليكن سزلر فهم ايتمزسكز آنلرك ذكر ايتمسنى
البته الله حليم ايديجى يارلغييجيدر * ف يعنى سزلك كوتو ايشلريكز سببندن سزلرى چابكلكله
عذابده طوتمز واگر توبه ايتسه كز سزى يارلغر (وَاِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا) ت وچاغنكه اوقورسك قرآنى ايسه دقسنك ارا كه
اول كسنه لرك ارا سنده كه ايناغمزلر قيامت كوننه برمستور پرده * ف يعنى اشبو
قرآنده شويله چوق تاثيرلر واردر وليكن كافرلره اثر ايتمز يرا كه آنلر پرده ده كيزلودرلر اهل دنيا
كونشدن آيدينلقده در وايشقلقده درلر اما اول كسنه كه كونشده الن چورمش آنك
ياننده ديرسن كه كونش يوقدر (وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَاِذَا
ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَّوْا عَلَى اَدْبَارِهِمْ نُفُورًا) ت وقوردق آنلرك قلبلرى اوزرينه
پرده لرى تاكه فهم ايتمه لر قرآنى وقولاقلرينه صاغرلغى وچاغنكه ذكر ايدرسن كندو ربكى
قرآنده آنك برلكيله يوزلرين چويررلر كندو ارقه لرينك دالنه اوركرك * ف شاه ولى الله رحمه
الله ديركه اشبو ايكى آيتده كنايه واردر كافرلر قرآن ايله وموعظه دن منفعت بولمه سقلرينه

(لكن

(نحن اعلم بما يستمعون به اذ يستمعون اليك واذ هم نجوى اذ يقول الظالمون ان تتبعون
الا رجلا مسحورا) ت بز لرز باده بلورز اول شیئی که ایشدیورلر آنڭ سببیله (قرآنی یعنی
استهزا و عیب ارامغیچون دیکلرلر) اولوقتکه قولاق قورلر سنڭ جانبڭه واولوقتکه کیزلو
سویلشورلر (کیمی مجنوندر کیمی ساحردر کیمی کاهندر دیرو صحابه یه) دیرلر ظالملر که سز تابع
اولمزسکز مگر سحر اولنمش کیشیه (انظر کیف ضربوا لك الامثال فضلوا فلا یستطیعون
سبیلا) ت باق نیجه اوردیلر سنڭ ایچون مثللری پس آزغین اولدیلر پس قادر اولمزلر یول بولمغه
(وقالوا ءاذا كنا عظاما ورفاتا ءانا لمبعوثون خلقا جديدا) ت دیدیلر ایا بز لر چقانکه اولەوز
کمو کلر و چوریمش اعضا بری بربرندن الغش آیا قالدریلورمیوز یڭی یرادلمقله (قل كونوا
حجارة او حديدا او خلقا مما يكبر في صدوركم فسيقولون من يعيدنا قل الذي فطركم اول
مرة فسينغضون اليك رؤسهم ويقولون متى هو قل عسى ان يكون قريبا) ت دیکل
سز اولسکز طاش یاخود تمور یاخود بر بشقه نوع اولڭ اولشدنکه یولڭ کورینور سزلڭ
سینه لریکزده پس دیرلر که کیم و کیم دوندرر بزی دیکل اول کمسنه که یراتدی سزی اول
دفعه ده پس تبردرلر سنڭ جانبڭه باشلرینی (یعنی ملزم اولورلر والله اعلم) ودیرلر نه وقتده اولور
بودیکل یرار که یقین اوله * ف یعنی اشبو حالده قیامتڭ قوپمسنی عجله ایله طلب ایدیورسکز
وقیامت کوتسده ظن ایدرسکز که دنیاده برساعت اکلنمدیکز زیرا که اللی بیل و یوز یل
قیامت کوتنڭ اللی بیڭ یلی یانده نه معلوم اولەجق (یوم یدعوكم فتستجیبون بحمده وتظنون
ان لبثتم الا قليلا) ت اول کونده که چاغرر سزی الله پس قبول ایدرسکز آنڭ چاغرمسنی
اکاحمد ایله و ظن ایدرسکز اکشمدیکز دنیاده مگر برآز مدت (وقل لعبادي يقولوا التي هي
احسن ان الشيطان ينزغ بينهم ان الشيطان كان للانسان عدوا مبينا) ت و دیکل بنم
قوللریمه که کوزل اولان کلمەیی سویلسونلر (یعنی کافرلره) البته شیطان غوغا براقور آنلرڭ
اراسنه البته شیطان آدملر ایچون اشکاره دشمن اولدی * ف یعنی لاقردی ایتمکده قتی و ایری
ایری سویلمیکز که شیطان ارا کزه عداوت براقوروقتا که شماته و غوغا بوانسه اکودیکلینلر
بیلمش اولسه لردخی برشی فهم ایتمزلر (ربكم اعلم بكم ان يشأ يرحمكم او ان يشأ يعذبكم وما
ارسلناك عليهم وكيلا) ت کفاره بویله سویلمکدن مراد شودر که سزلڭ ربکز زیاده بیلیجیدر
سزلڭ حالکزی اگر دیلرسه رحم ایدر سزه یاخود دیلرسه عذاب ایدر سزه و کوندرمدڭ سنی
یا محمد آنلرا و زرینه موکل (اشبو امر جهاد ایله امر اولنمزدن اول ایدی) * ف مذا کره ده

وعظ ایدن کسنه طارغین اولورکه اول برکسنه که ایشیدور نیچون حق سوزه اینانمیور پس
الله سبحانه بیوردیکه آنلره هدایت ویرمک سزلرنک ذمتکزده دکلدر الله سبحانه اوبیلور
قوللرینک احوالنی دیلدیکنه هدایت ویرد (وَرَبُّكَ اَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلَقَدْ
فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلٰى بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا) ت وسنک ربک اوبیلور اول کسنه نیکه
کوکلرده واردر ویرده واردر وتحقیق اعلی قیلدق پیغمبرلرنک بعضسنی آخر بعض اوزرینه
وویردک داوده زبوری * ف یعنی پیغمبرلرنک بعضسی طارغناق ایتدیلر وسنک حوصله‌نک
آنلردن آرتقدر وبو راده داودی ذکر ایتدیکه آنک ایله ایکیسی وار ایدی یعنی هم جهاد
وار ایدی هم زبور وار ایدی که آنده حلال حرام اولمیوب جمله‌سی دعا وتسبیح وتمجید ایدی
(قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا) ت دیکل
دعا ایدک اول کسنه لره که کمان ایتدیکز آنلرنک حقنده الوهیتی الله دن غیری پس قادر اولمز
(شو معبودلر) فالدرمغه ضرری وقیلمغی سزدن وقادر اولمزلر دوندرمکه آنی * ف یعنی سزدن
دوندروب بشقه کسنه اوزرینه صالدرمزلر (اُولٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ اِلٰى رَبِّهِمُ
الْوَسِيلَةَ اَيُّهُمْ اَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ اِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا) ت اول
کسنه لرکه عبادت ایدر آنلره کافرلر (یعنی عیسی وعزیره وملائکه لره) طلب ایدرلر کندو
ربلری جانبنه یقین اولمغی آنلرنک الک زیاده یقین اولانی ربسنه وامید ایدرلر آنک رحمتنی
وقورقرلر آنک عذابندن البته سنک ربکک عذابی کندوسندن قورقلور اولدی * ف یعنی
اول کسنه لرکه کافرلر آنلره عبادت ایدرلر اول کسنه لرنک الله سبحانه جنابنه الک زیاده یقین
اولانی نه بروسیله ارارکه الهه زیاده جه یقین ورحمتنه نائل اولسون یقین اولان کیمسه نک
حالی بویله اولنجه سائرلرینک حالی نسل اولورو کفارلرک آنلری معبود طوتمه لرندنه فائده
حاصل اولور وجمله نک وسیله‌سی انجق پیغمبریمز علیه السلامدرکه آخرتده جمله‌یه شفاعت
ایدیسردر (وَاِنْ مِنْ قَرْيَةٍ اِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ اَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ
ذٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا) ت ویوقدر هیچ برکوی مگر بزلر آنی هلاک کویره جکز قیامت
کونندن اول یاخود آکا عذاب ایده جکز قتی اولان عذابله شو وعده لوح محفوظده یازلشدر
* ف یعنی تقدیر ازلیده یازلشدرکه هر بولده نک اهالیسی برینی یولک قرار ایدوب عبادت
ایدرلرودیرلرکه بز فلان کسنه نک رعایاسیوز وآنلک حمایتنده یز پس اجل ایرشدیکی وقتده
برکسنه نی صاقلغه قدرتی یوقدر (وَمَا مَنَعَنَا اَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ اِلَّا اَنْ كَذَّبَ بِهَا الْاَوَّلُونَ
وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ اِلَّا تَخْوِيفًا) ت ومنع ایتمدی بزی
نشانه لری کوندرمکدن مگر اول کچن قومک کوندردیکمز نشانه لری یالانه نسبت ایتلری
وویردک ثمود قومنه دیشی دوه‌نی تا آشکاره نشانه اوله پس کافر اولدیلر آکا وکوندرمیز بزلر

نشانه‌لری مکر قورقمق ایچون * ف یعنی هدایت معجزه‌یه موقوف دکادر (وَاِذْ قُلْنَا لَكَ اِنَّ رَبَّكَ اَحَاطَ بِالنَّاسِ ۚ وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي اَرَيْنَاكَ اِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْاٰنِ ۚ وَنُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ اِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا) ت وذکر ایت اول وقتی که دیدک سکا که البته سنک ربک قوشاتدی آدملری (یعنی قدرتنده) وقیلمادق بز لرسکا کوستردیکمز رؤیانی مکر صنه‌مق ایچون آدملری و یعنه مدق قرآنده لعنت اولنمش اغاجی مکر بر صنه‌مق و قورقودورز آنلری پس زیاده قیلماز قورقمق آنلرک حقنده مکر بیوک قورلغنی وسر کشلکی * ف شاه ولی الله رحمه الله دیرکه یعنی چنانکه کافرلر معراجک قصه‌سنی ایشتدیلر وان شجرة الزقوم طعام الاثیم آیتی آنلره ایرشدی بونلری عقل وعادتدن چوق ایراق اولمغله طعنک محللی طوتدیلر والله أعلم *ف یعنی وقتا که بیوردیکه الله سبحانه آدملری احاطه ایتدی اوله‌ایسه آخوده جمله آدملر مسلمان اولور پس معجزه‌نی نیچون طلب ایدرلر واشبو رؤیا معراج رؤیاسیدرکه اشبو رؤیا سببندن آدملر صناغش اولدیلر طوغرو ایمانلو کسنه‌لر صدق ایلا ینانديلر واول کسنه‌لر که ایمانلری صادق: کاذبی ینانديلر و یلانه نسبت ایتدیلر وشجرهٔ ملعونه یعنی زقوم اغاجی که قرآنده بیوردی که آنی جهنم اهلی یرلر مؤمنلر اینانديلر وتصدیق ایتدیلر و کافرلر دیدیلر که جهنمک اودنده یاش و یاشل آغاج نیجه اولور اشبودخی آدملری صنه‌مق ایچون ایدی (وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوٓا اِلَّآ اِبْلِيسَ ۗ قَالَ ءَاَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا) ت وذکر ایت اول وقتی که دیدک فرشته‌لره سجده ایدک آدمه پس سجده ایتدیلر مکر شیطان ایتمدی دیدی ایا سجده ایده‌یمی اول کسنه‌یه که یراتدک آنی چامورودن * ف یعنی الله سبحانه‌نک حکملرنده کافرلرک شبهه ایتدیکلری همان ابلیسک طریقیدر (قَالَ اَرَاَيْتَكَ هٰذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ اَخَّرْتَنِ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَاَحْتَنِكَنَّ ذُرِّيَّتَهٓ اِلَّا قَلِيلًا) ت دیدی (ابلیس) ایا کوردکمی شو کسنه‌یی که کرامی قیلدک آنی بنم اوزریمه اکر براقه‌سک بنی قیامت کونه‌دکین البته کوکندن قوپاریرم آنک اولادینی مکر آزینی * ف یعنی بونلری کندیمه مسخر ایده‌یم نیجه که یولار آتی یوابش و مسخر قیلار (قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَاِنَّ جَهَنَّمَ جَزَآؤُكُمْ جَزَآءً مَوْفُورًا) ت بیوردی الله کیت هر کسنه که تابع اولسه سکا آنلردن پس البته جهنم سزلرک جزا کزدور کامل جزا اولقله (وَاسْتَفْزِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَاَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكْهُمْ فِي الْاَمْوَالِ وَالْاَوْلَادِ وَعِدْهُمْ ۚ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطٰنُ اِلَّا غُرُورًا) ت و یرندن قوپاروب دبرت وقلدات هر بر کسنه‌یی که قادر اولسک آنلردن کندو آوازک ایله وچاغر آنلرک هلاکی اوزرینه کندو آتلولریکی و یایانلریکی و شریک اول آنلره مالرنده و اولادلرنده و وعده ایت آنلره و وعده ویرمز آنلره شیطان مکر الداتمقله * ق شاه ولی الله رحمه الله دیرکه

اشبومذ کور تصویر درشیطانڭ سعیی آنلری آزغین قیلمقده که اخذ اولنمشدر خو سزلرڭ
رئیسلرینڭ فعلندن وقتا که بر کویی غارت ایده‌لر نعره اورررلر و آتلولر ینی و یایانلرینی چاغررلر
شو جانبدن طوتڭ و او نه طرفدن طوتڭ دیو * ف ماللرده شریك اولمق اولدرکه کندو
ماللرینی بتلره و خاجلره نذر ایتمکی فرض بیلورلر و اولادده شریك اولمغی اولدرکه دیرلرکه
اشبو اوغلی بکا فلان باغشلادی و فلانا وغلی فلان اعطا ایتدی (انّ عبادی ليس لك عليهم
سلطان وكفى بربك وكيلا) ت البته بنم قوللرم یوقدر سنڭ ایچون آنلر اوزرینه هیچ
بر قدرت و غالب اولمق و بسدر سنڭ ربڭ (قوللرینی) حفظ یوزندن (ربكم الذي يزجي لكم
الفلك في البحر لتبتغوا من فضله انه كان بكم رحيما) ت سزڭ ربکز اول اللهدرکه یوریدر
سز ایچون قایغی دکزده تا معیشتکزی طلب ایده‌سکز اللهڭ فضلندن البته الله سزی
اسرکیجیدر * ف لتبتغوا من فضله یعنی تا معیشتکزی طلب ایده‌سکز اللهڭ فضلندن اندن
مرادی شودر زیرا قرآنده اکثریرده معیشته فضل دیو بیوردی فضلڭ معناسی ارتقلقدر
مسلمانلرڭ عبادت ایتدکلری آخرت ایچوندر و دنیاده دخی کار و فائده حاصل اولور قایغی
دکزده یوریدر سز ایچون یعنی دکزده هیچ کسنه‌نڭ قوتی و زورلغی یوریدمز مکر روز کاردن
یورر و روز کار ایسه الله سبحانه نڭ اختیارنده‌در (واذا مسكم الضر في البحر ضل من تدعون
الا اياه فلما نجاكم الى البر اعرضتم وكان الانسان كفورا) ت و چونکه طوتنه سزی
قیلق دکزده غائب اولور اول کسنه که چاغرر دیکز انی مکر الله پس وقتا که نجات ویردی سزه
قره جانبنه یوز چویریجی اولدیکز و آدملر شکرسز اولدیلر (افامنتم ان يخسف بكم جانب البر
او يرسل عليكم حاصبا ثم لا تجدوا لكم وكيلا) ت ایا امین اولدیکزمی آندنکه یره کچوره
سزی قره‌ده یا خود کوندره سزڭ اوزره کزه اوفق طاش یاغدریجی اولان روزکاری صکره
بولمزسکز کندیکز ایچون هیچ بر صاقلیجی (ام امنتم ان يعيدكم فيه تارة اخرى فيرسل
عليكم قاصفا من الريح فيغرقكم بما كفرتم ثم لا تجدوا لكم علينا به تبيعا) ت ایا امین
اولدیکزمی آندنکه بردخی کتوره سزی دکزه بر آخرکره پس کوندره سزڭ اوزره کزه روزکار
جنسندن بر شدتلو روزکاری پس غرق ایده سزلری اول سببدنکه کافر اولدیکز صکره
بولمزسکز کندوکز ایچون هیچ بر مواخذه ایدیجی شو غرق سببیله بزم اوزرمزه (ولقد كرمنا
بني آدم وحملناهم في البر والبحر ورزقناهم من الطيبات وفضلناهم على كثير ممن خلقنا تفضيلا)
ت و تحقیق بیوك قیلدق آدم اولادینی و کتوردك آنلری قره‌ده و دکزده (یعنی حیوان
اوزرنده و قایق اوزرنده) و رزق ویردك آنلره کوزل شیلردن و تفضیل ایتدك آنلری

بر اندیغمز شیئنك چوغی اوزرینه * ف جانورلر ایچون برشینه بنك وسوار اولمق یوقدرینه قره ده ونه دکزده وسوار اولمغی آدملره و یردی و پاك اولان رزق قاپوغی وقشری صو یله چق اولان میوه نك قاپوغی صو یلسنی وحبو باتك صمانندن وکپکدن آرغسنی انسانه اوکرتدی و بونلردن بشمکه لایق اوله نك پشمسنی ودوکمکه لایق اوله نك دوکلسنی وبونك طریقنی اوکرتدی
(یَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ فَمَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَأُولَئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا)
ت اولکونکه چاغیرورز هر بر بولکی انساندن کندو پیغمبرلریله پس اول کمسنه که ویرلمش اولدی آنك عملی دفتری آنك صاغ النه پس اشبو جماعت اوقورلر کندو کتابلرینی وظلم اولنمزلر برابیلك قدری * ف قیامت کونده عمل دفترلرینی اوچوررلر اولرلك کاغدی صاغ النه کاورو کناهکارلرلك کاغدی صول النه ارقه جانبلرندن دوشر اشبو علامتی کوردکده اولر تمام خوشلقله کاغدلرینی اوقورلر (وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى وَأَضَلُّ سَبِيلًا) ت وهر بر کسنه که اولدی اشبو دنیاده کور پس شو آخرتده دخی کوردر وزیاده آزغیندر یولدن * ف یعنی نیجه که بر کسنه دنیاده هدایتدن کور اولدی آخرتده دخی کور اولوب جنتك یولندن ایراق قالمشدر (وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ وَإِذًا لَاتَّخَذُوكَ خَلِيلًا) ت واز قالدیکه الداتقه ایدوندره لرسنی اولشیدنکه وحی کوندردلسندن جانبکه که افترا ایده سن بزم اوزرمزه وحیك غیریسنی اولوقتده دوست طوترلرسنی * ف کافرلر دیدیلر اشبو قرانده اولو نصیحتلر واردر لیکن هر بر یرده شرکك اوزرینه عیب ایدیور اکر بونی تبدیل ایتسه کز بجه لمز آنی ایشیدیرز (وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكَنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا) ت واکر ثابت قیلماسیدق سنی یقین اولور دککه میل ایده سن آنلرلك جانبنه بر آزیجق میله (إِذًا لَأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا) ت اولوقتده طاتدیرردق سکا دیرلکده ایکی قات عذابنی واولمکده ایکی قات عذابنی صکره بولمزسن کندیکه بر یاردم ایدیجی بزم اوزریمزه (وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذًا لَا يَلْبَثُونَ خِلَافَكَ إِلَّا قَلِيلًا) ت یقین اولدیلر که یر کدن قو پاروب تپرده لر سنی تا که چیقاره لرسنی یر کدن (یعنی سنی دشمناق وتحریك ایله مکه دن چیقارمق استدیلر) واولوقتده قالمزلر کافرلر سندن صکره مکر آز وقت (سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا) ت اول کمسنه لرك طریقی کبیکه کوندردك سندن اول بزم پیغمبرلریمزدن و بولمزسن بزم عادتمز ایچون تغییر اولمقلق * ف شاه ولی الله رحمه الله دیر که اشبو معنی بدر کونده وقوع بولدی و بر قاچ آدملر که شو حضرت علیه السلامه ایذا و یرمك اراده

ایدرلر ایدی جمله سی اولدیر ایدی وان کاد واشو جهتدن بیوردیکه آیتك نزولی وقتنده سورچدرمك قصدلری وار ایدی وحالا هجرته قصدا یتمشلر ایدی (أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا) ت قایم قیل نمازی کونشك زائل اولمسی وقتندن کیجه نك ظلمتنك ظهور ینه دکین ولازم طوت قران اوقومغی طاڭ وقتنده البته طاڭ وقتنده قران اوقومغه حاضر اولور فرشته لر (وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا) ت وکیجه نك بعضی سنده اویانق اول قرآن ایله کیجه قالقمق زیاده اولدی سنکچون یقیندرکه قایم قیله سی ربك مقام محمودده (یعنی شفاعت مقامنده) * ف یعنی او یقودن اویانوب قالق وقران اوقواشبو حکم زائد قیلندی سنك اوزریکه امتك اوزرینه دکل زیرا کسکار اعلی اولان مرتبه احسان ایده جکم که مقام محموددر یعنی شفاعت کبری مقامیدر وقتا که جمیع پیغمبرلر دانشمغه وتفس اورمغه قدرتلری اولمز اولوقتده پیغمبریمز علیه السلام الله سبحانه جانبنه عرض ایدوب خلق مشقتدن خلاص ایدرلر (وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا) ت دیکل ای بنم ربم ادخال ایت بنی کوزل ادخال ایتمکله وطشره کتور بنی کوزل کتورمکله ویصه بنمچون کندو یانکدن یاردم ایدیجی قوتی (یعنی هر حالده کومك ویاردم ایت بکا بریره داخل اولدیغم وقتده وبریردن طشره چیقدیغم وقتده) * ف یعنی اشبو شهردن یوزی صولی اولمغله واعتبار ایله طشره چیقارو عزت وتعظیم ایله بر بشقه یرده ساکن قیل پس الله سبحانه شو حضرت علیه السلامه مدینهٔ منوره یی مسکن قیلوب آدملرینی اکا مطیع وبیورلدی قبول ایدیجی قیلدی آنلردن دین اسلامه یاردم وکومك اولدی (وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا) ت دیکل کلدی طوغرو اولان دین ویوق اولدی باطل اولان دین البته باطل اولان یوق اولیجیدر * ف یعنی اسلام دینینك غلبه سی کلش مکهٔ مکرمه دن وتمام عربدن کفر قاچوب یوق اولدی (وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا) ت وانیدریرز قراندن شفا ورحمت اولان شیئی مؤمنلره وزیاده قیلمز کافرلره مکرزیانی * ف قلبك کیفسزلکنه شفاویرر قلبك شکولی وشبهه لری زائل اولور قرانك برکاتندن بدنك کیفسزلکی دخی دفع اولور (وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَى بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا) ت وچانکه احسان ایتسك انسان اوزرینه یوز چویرر ویانچویروب ایراق اولور (یعنی تکبر وغرور ایدرلك طریق حقدن برطرف اولور) وچان طوتسه آنی قیتلق اولور امیدسز * ف یعنی طاعت ایتمکدن یوز دوندرمکه باشلر وقیتلق وقتنده اللهك نعمتندن امیدینی کسر

اما مؤمن اولنلر نعمته شکر ایدوب قیلوق وقتنده صبر ایدرلر (قل کل یعمل علی شاکلته
فربکم اعلم بمن هو اهدی سبیلا) ت دیکل هر بر کمسنه ایشلر کندو طریقی اوزره پس
سزلر ربکز زیاده بیلیجیدر طوغرو یولی بولمش کیمسه‌یی (ویسئلونک عن الروح قل الروح
من امر ربی وما اوتیتم من العلم الا قلیلا) ت وسؤال ایدرلر سکا روحدن دیکل روح بنم ربمک
بیورلدیسندندر وویرلمدیکز سز علمدن مکر برآزشی * ف جهودلر پیغمبریمز علیه
السلامدن صنمق وامتحان ایچون روحدن سؤال ایتدیلر پس الله سبحانه آنی بیلدیرمدی
زیرا که آنلرک آنی بیلمکه لیاقتی یوغیدی وفهملری آنی صغدرمز ایدی بوندن اوّل سابق
زمانلرده دخی پیغمبرلر دقیق اولان شیلری امتلرینه بیان ایتمدیلر واشبو زاده بوقدر بیلمک
کفایت ایدرکه روح الله سبحانه نک حکمنده بر شیدرکه آنی بدنه القا ایدوب آنک سبیله بدنی
دیری قیلدی وبدندن چقدیغی وقتده بدن اولوب فانی اولور (ولئن شئنا لنذهبن بالذی اوحینا
الیک ثم لا تجد لک به علینا وکیلا) ت واکر دیلرسک سکا وحی ایتدیکمز شیئی کیدریرز
صکره بولمزسک سکا انی ردایتمکه بزم اوزرمزه بر ایش یصه‌یجی (الا رحمة من ربک ان فضله
کان علیک کبیرا) ت لیکن باقی ایتدک رحمت سبیله آنی سنک ربکک جانبندن البته آنک
فضلی سنک اوزرکه بیوک اولدی (قل لئن اجتمعت الانس والجن علی ان یاتوا بمثل هذا
القرآن لا یاتون بمثله ولو کان بعضهم لبعض ظهیرا) ت دیکل اکر جمع اولسه‌لر آدملر وجنلر
اشبو قرآنک مثلنی کتورمکه البته کتوره‌مزلر آنک مثلنی واکرچه اولسه‌ده آنلرک بعضی
بعضسنه کومکجی (ولقد صرفنا للناس فی هذا القرآن من کل مثل فابی اکثر
الناس الا کفورا) ت وتحقیق بیان ایتدک آدملر ایچون اشبو قرآنده هر بر مثللردن (یعنی
وعظ ونصیحت وقورقتمق وجنت وجهنم کبی شیلری حتی قورقه‌لر وایمانه رغبت ایده‌لر)
پس قبول ایتمدیلر آدملرک چوغی مکر شکر سزلکی (وقالوا لن نؤمن لک حتی تفجر لنا من
الارض ینبوعا) ت ودیدیلر ایمان کتورمیزسکا او وقته دکین که جاری قیله‌سین بزیچون
یردن پکارلری (او تکون لک جنة من نخیل وعنب فتفجر الانهار خلالها تفجیرا) ت یاخود
اوله سنکیچون بر باغچه خرمادن واوزمدن پس آقیده‌سن ایرمقلری اول باغچه‌نک اراسنده
(او تسقط السماء کما زعمت علینا کسفا او تاتی بالله والملائکة قبیلا) ت یاخود دوشوره‌سن
کوکی نیجه که کمان ایدرسن بزم اوزرمزه پارچه پارچه یاخود کتوره‌سن الله‌ی

وفرشته‌لری قارشومزه آشکاره (او یکون لك بیت من زخرف او ترقی فی السماء ولن نؤمن لرقیك حتی تنزل علینا کتابا نقرؤه قل سبحان ربی هل کنت الا بشرا رسولا) ت یاخود اولسنکیچون بر آلتوندن یاخود بوقاروچیقه‌سن کوکه‌ویه اینانمیز سنك کوکه چیقدیغکه ایندیرمدکچه بزم اوزرمزه بر کتابکه اوقویه‌لم آنی دیکل یا کدربنم ربم دکلم بن مکر بر ادم رسولم (وما منع الناس ان یؤمنوا اذ جاءهم الهدی الا ان قالوا ابعث الله بشرا رسولا) ومنع ایتمدی آدمری ایمان کتورمکدن اول وقتده‌که کلدی آنلره هدایت مکر شوکه دیدیلر ایا کوندردیمی الله آدمیدن پیغمبری (قل لو کان فی الارض ملائکة یمشون مطمئنین لنزلنا علیهم من السماء ملکا رسولا) ت دیکل اکراولسه‌لریرده فرشته‌لرکه یوریلر سکون وآرام ایله یرده البته کوندوریرز آنلر اوزرینه کوکدن ملکدن پیغمبری * یعنی پیغمبر امتنك جنسندن اولور انسانه انسان پیغمبر وملکه ملك پیغمبر کرککه حتی تعلیم وتعلم قولایلق اوله امدی سزلر ملك دکل سز کسزه ملکدن رسول کوندرهلم (قل کفی بالله شهیدا بینی وبینکم انه کان بعباده خبیرا بصیرا) ت دیکل بسدر الله شاهد بنم ایله سزلك آراکزده تحقیق الله کندو قوللرینی بیلیجی کوریجیدر (ومن یهد الله فهو المهتد ومن یضلل فلن تجد لهم اولیاء من دونه ونحشرهم یوم القیامة علی وجوههم عمیا وبکما وصما مأواهم جهنم کلما خبت زدناهم سعیرا) ت واول کسنه‌که یول کوستردی اکا الله اولدر یول بولمش واول کسنه‌که آزغین قیله آنی البته بولمزسن آنلر ایچون دوستلر اللهدن غیری وقالدیررز آنلری قیامت کونده کندو یوزلری اوزرینه سوریلرك کور ولال وصاغر اوله‌رق آنلرك یری جهنمدر هر وقتکه علوی سونسه زیاده قیلرز آنلر اوزرینه اودی (ذلك جزاؤهم بانهم کفروا بآیاتنا وقالوا ءاذا کنا عظاما ورفاتا ءانا لمبعوثون خلقا جدیدا) ت اشبو آنلرك جزاسیدر اول سببدنکه کافر اولدیلر بزم نشانه‌لریمزه ودیدیلر آیا وقتاکه اوله‌وز کمك کلر وچوریمش بری برندن آیرلمش اعضالر آیا بز قالدیرلمش اولورمیوز یکیدن بر ادلقله (اولم یروا ان الله الذی خلق السموات والارض قادر علی ان یخلق مثلهم وجعل لهم اجلا لا ریب فیه فابی الظالمون الا کفورا) ت ایا بیلمزلرمی که کوکلری ویری یرادن الله قادردر اکاکه یراده آنلرك مثلنی وقیلدی آنلر ایچون معین بر وقت که اصلا شبهه اولمیه انده (یعنی قیامت کونده دیریلوب حشر اولنسه‌لر) پس قبول ایتمدیلر ظالملر مکر طانمقلغی (قل لو انتم تملکون خزائن

رَحْمَةِ رَبِّي اِذًا لَاَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْاِنْفَاقِ وَكَانَ الْاِنْسَانُ قَتُورًا) ت ديكل آنلره اكر سزلر مالك
اولسه كز بنم ربمك رزقی خزينه لرينه اولوقتده بخيلك ايدرديكز جمله سنى صرف ايتمك
قورقوسندن انسان بخيل اولدى (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَسْئَلْ بَنِي اِسْرَائِيلَ اِذْ
جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ اِنِّي لَاَظُنُّكَ يَا مُوسَى مَسْحُورًا) ت وتحقيق ويردك موسى يه طقوز
آيدين وواضح اولان نشانه لرى پس سؤال ايت بنى اسرائيلدن وقتا كه كلدى آنلره موسى پس
ديدى آكا فرعون البته بن ظن ايدرم سنى اى موسى سحر اولنمش * ف احتمال ايدركه طقوز
نشانه طقوز معجزه اوله كه الله سبحانه فرعونى الزام ايچون كوندرمش واحتمال ايدركه طقوز
حكم اوله كه تورية ك اوللرنده يازلمش ايدى وشو احكاملركه كابردن منع ايتمكيچون
وارد اولمشدر (قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا اَنْزَلَ هٰؤُلَاءِ اِلَّا رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ بَصَائِرَ وَاِنِّي لَاَظُنُّكَ
يَا فِرْعَوْنُ مَثْبُورًا) ت ديدى موسى البته بيلدك كه كوندرمدى اشبو آيتلرى مكركوكلرك
ويرك ربى دلالت ايدن آيدين نشانه لر اولەرق والبته بن ظن ايدرم سنى اى فرعون هلاك
اولمش (فَاَرَادَ اَنْ يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْاَرْضِ فَاَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا) ت پس دياىدى فرعون كه
قوپاروب چيقاره آنلرى يردن (يعنى مصردن) پس غرق ايتدك انى وآنكله برابر اولان
كسنه لرك جمله سنى (وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي اِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا الْاَرْضَ فَاِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ
جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا) ت وديدك فرعونك هلاكندنصكره يعقوبك اولادينه ساكن اولك اشبو
يرده پس وقتا كه كلور آخرتك وعده سى كتورورز منزلرى برى بركزه قارشمش يعنى او ايشاولر
كوتو ايشاولره قارشمش اولەرق كلورسكزصكره اويلى كوتودن تميز ايدر آيرورز (وَبِالْحَقِّ
اَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا) ت وطوغريلق ايله اشاغى كوندردك
قرآنى وطوغريلق ايله نازل اولدى وكوندرمدك سنى مكر سويندريجى وقورقوديجى * ف
طوغريلق ايله اشاغى كوندرلمش يعنى يولك اثناسنده متبدل ومتغير اولمامش (وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ
لِتَقْرَاَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا) ت وقرآنى پاره پاره كوندردك تا كه اوقويه سن
آنى آدملر اوزرينه اكلنمك ايله ودفعات ايله و بز آنى ايندرمكله ايندردك (يعنى يكرمى اوچ
يلده آز آز اقتضا ايتدكچه كوندردك) * ف يعنى بعض كتابى اوقومقدن مراد معناسنى
بيلمك اولور مكر قرآن اوقومقدن مراد آنك معناسنى بيلمك ايسه ده لفظلر ينى دخى اوقومقده
نور وبركت نازل اولور اوقويان كسنه اوزرينه (قُلْ آمِنُوا بِهِ اَوْ لَا تُؤْمِنُوا اِنَّ الَّذِينَ اُوتُوا الْعِلْمَ
مِنْ قَبْلِهِ اِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْاَذْقَانِ سُجَّدًا وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا اِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا